

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

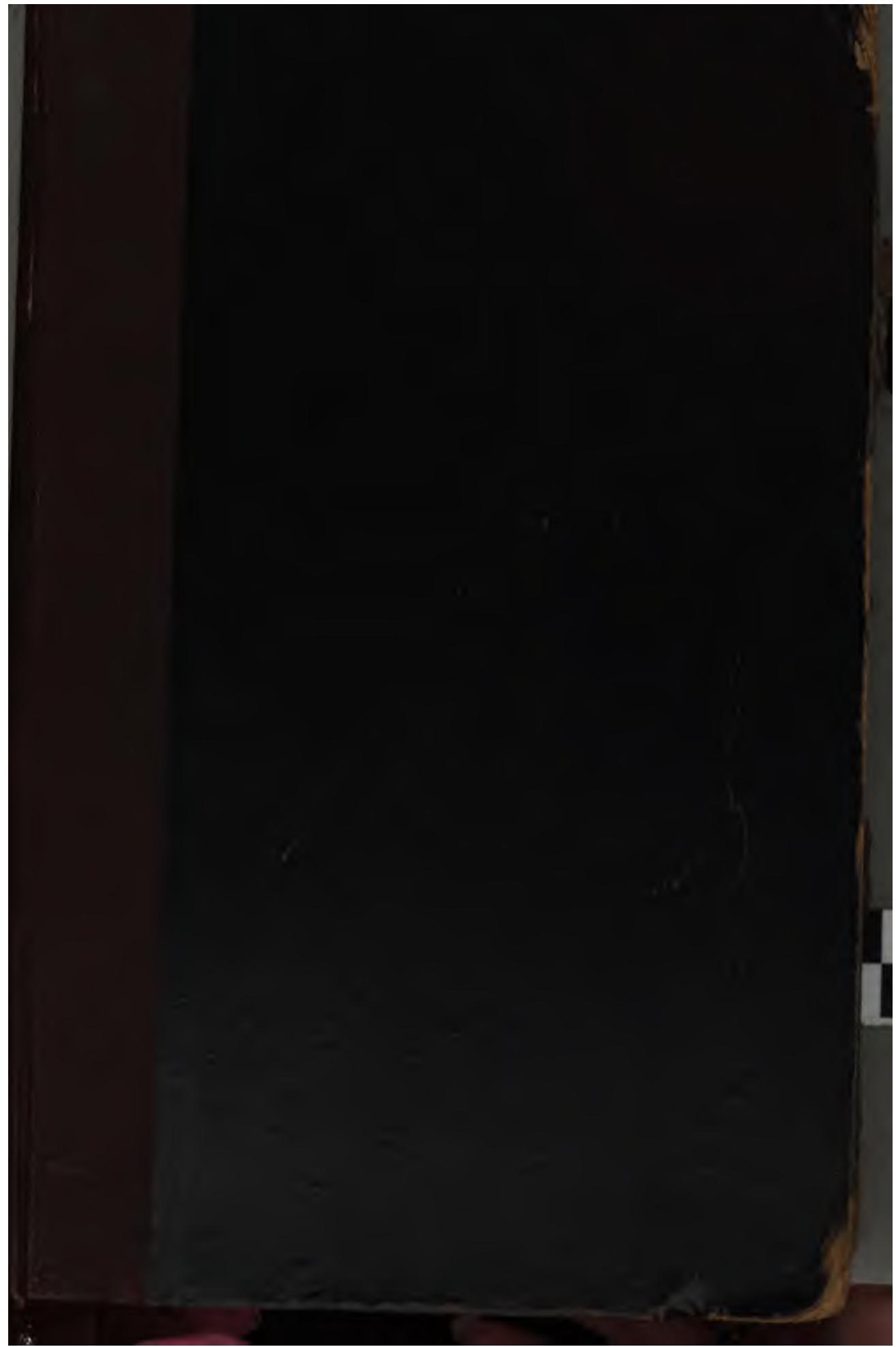
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

6000146700

2263 d. $\frac{6}{2}$

- S. Hist. 407
[114]

S. Hist. 9. 30. $\frac{19}{2}$

R

R

THE CHRONICLES AND MEMORIALS
OF
GREAT BRITAIN AND IRELAND
DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER
THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an *Editio Princeps*; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

ERUM BRITANNICARUM MEDIÆVI
SCRIPTORES,

or

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

...je pris que nos messages l'avaient
lieu de croire que nos messages n'avaient
pas été mis à jour immédiatement. Et j'ose
de ce moment de demander à ce
commissariat tout ce qu'il peut faire pour
ce que je suis si malheureux de
savoir. Pourriez-vous me répondre à ce sujet
les prochaines semaines. Ma grande préoccupation
est celle de ces forces qui se préparent
à nos frontières. Je vous prie de faire tout ce que
vous pourrez pour empêcher la
guerre mondiale. Je vous prie de faire tout ce que
vous pourrez pour empêcher la
guerre mondiale. Je vous prie de faire tout ce que
vous pourrez pour empêcher la

RE

BERUM BRITANNICARUM MEDIÆVI
SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND

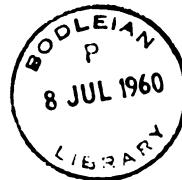
DURING

THE MIDDLE AGES.

25559.
Pres.

SM
T19 122

Printed by
ELDER and SPOTTISWOODE, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

C O N T E N T S.

	Page
PREFACE - - - - -	vii
CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS - - - - -	xxvii
LETTERS - - - - -	1
TRANSLATIONS - - - - -	361
APPENDICES :—	
I. Document relating to Hubert de Burgh, Earl of Kent - - - - -	377
II. Documents relating to Simon de Montfort, Earl of Leicester - - - - -	379
III. Convention respecting Suits in the Baronial Courts, and other matters - - - - -	394
IV. List of the Seneschals of Gascony during the reign of Henry III. - - - - -	399
GLOSSARY - - - - -	403
TABLE OF THE ROYAL LETTERS PRINTED IN THESE VOLUMES - - - - -	405
INDEX - - - - -	411
ADDITIONS AND CORRECTIONS - - - - -	425

P R E F A C E.

P R E F A C E.

THE present volume of letters differs from its predecessor in one or two respects. It was found, when the period of the barons' wars came to be examined in detail, that to carry out in full the plan of the first volume was impracticable. To have printed from the Close and Patent Rolls every unpublished letter of interest which bore on the events referred to in the Royal Letters would have extended the work altogether beyond the limits contemplated. Moreover, it would not have been, when done, a really complete work, for many entries on the Rolls, which are not properly letters, are not less important, nor less deserving of publication. This is especially true of the Patent Roll of 49 Hen. III. To have made any adequate extracts from this roll alone would have occupied more than fifty pages; and after all, the extracts would only have left the feeling that the roll should be printed in full. It has, therefore, been left untouched, and, generally, throughout the period of the actual war of the barons the extracts have been made with a very scanty hand, compared with the materials available. They must evidently be dealt with at some time on a scale altogether larger than the plan of this work allows. The collection of bulls which appeared in the Appendix to the first volume has been discontinued. It has been considered irrelevant and uninteresting, and has therefore been withdrawn to give room for a larger selection of letters.

Historically, the present volume needs but little preface. The period to which it relates is far better known to the majority of historical students than that embraced by the first volume of the work, and is marked by more salient and interesting events. The letters are not likely, therefore, to be unintelligible to the generality of readers, as many of those in the first volume might have been, from the confused intricacy of intrigue, and the obscure political changes to which they so frequently relate. There is, however, one short portion of the history of which this is hardly true. Nothing in the whole reign of Henry III. is more obscure, nothing, certainly, more unintelligible, without the light which is thrown on them by the present letters, than the position of the baronial party from the spring of the year 1261, until the death of the earl of Gloucester in July 1262 left Simon de Montfort without a rival in their ranks.

At the great council which met at Oxford on the 11th of June 1258 had been passed the enactments so well known under the name of the Provisions of Oxford. The chief objects which were sought to be obtained by those Provisions were, 1st, the exclusion of aliens from the command of the royal castles or of the fortified ports. The security of the country against invaders was a plain and sufficient ground for the demand; but the more real fear was, beyond a doubt, the introduction of foreign mercenaries. 2ndly, a control over the administration of justice, and what was then a branch of that administration, the assessment and collection of the revenue, by the appointment of the chief justiciar in Parliament, and by the substitution of officers, chosen by the several counties, and sometimes called conservators of the peace, for the sheriffs named by the crown.

As a temporary measure, with a view to setting the new machinery in motion, to the redress of grievances and the general purification of the administration, a

council of twenty-four was appointed, after the pattern of the guardians of the Great Charter, to whom very exceptional powers were granted, amounting almost, it would appear, to those of a commission of regency.

Their task was not an easy one. Popular impatience expected an immediate redress of all the defects as well as of the corruptions of the government; and we find that it was necessary to remind people that evils of long standing are not to be corrected in an hour; and again, as late as November 1259, some seventeen months after the appointment of the council, fresh assurances had to be given that commissioners were really coming round for a general redress of grievances.¹ It is plain also that the barons were divided by a sufficiently clear line into a moderate and an advanced party. The moderate, who looked to Gilbert Clare, earl of Gloucester, as their leader, had probably obtained what they most cared for, when they saw the king's half brothers and the rest of the alien harpies summarily expelled the realm; for the constitutional changes which were embraced by the long foresight and more popular statesmanship of Montfort they had no care, and perhaps even some mistrust. What with the inherent difficulties of the position, what with a divergence of political views, showing itself more clearly with every fresh step, and what with a personal disagreement between the two baronial leaders,² it would seem that the results of the movement fell far short of the expectations which it had raised. The declining popularity of the barons became

¹ See below, pp. 130, 141.

² In 1259 Montfort withdrew from the council and retired to France. In Rymer (I. p. 405, N.E.) there is a remarkable letter from Henry to Louis IX., in which he speaks both of attempts of his half brothers to assemble an army in Poitou, and

land in England "contra voluntatem
" nostram," and of the "dextrarum"
which the earl of Leicester had been
endeavouring to import. It is evi-
dent that at the date of this letter,
April 28, 1260, the king is entirely
in the hands of Gloucester's party.

at length so evident that the king, strengthened, by the way, by foreign mercenaries,¹ was emboldened to act on the aggressive against them. It was characteristic of a man at once false and devout, that though he never kept a promise, he would not openly disavow the Provisions to which he had sworn, without procuring a papal absolution from his oath. Rumours, however, of sinister designs prevented his attempt, and in March 1261 he was obliged to order the sheriffs to contradict the report that he was about to impose "unaccustomed tallages and "undue customs, to the exciting of discords" between him and his subjects.

At this very time negotiations were going on between the king and S. de Montfort for the adjustment of their differences by the arbitration of the queen of France and Pierre le Chambellan. Through the months of March and April letters are continually passing upon the subject. On the 9th of May the king of the Romans writes to his brother, whose character he knew too well, "If "we are to come to the *dictum* between you and the "earl of Leicester, we would have you know that our "advice would be that, when the *dictum* has been pro- "nounced, you should by all means observe it scrupu- "lously." Of the *dictum* we hear no more, but on the 18th of May there is a proclamation for excluding the foreigners whom Simon de Montfort, earl of Leicester, is endeavouring to bring in. The negotiation has evidently come to an abrupt termination. Meantime the papal bull, so much longed for, has been obtained. It is dated Viterbo, the 7th of May, and not only absolves the king and the barons from their oaths, but orders the archbishop of Canterbury to place their lands under an interdict if they do not acquiesce and abandon the Provisions of Oxford. It is probable enough that the barons may

¹ Rym., I. p. 409.

have scarcely thought it consistent or honourable in the king to petition the court of Rome for such a bull while he was engaged in direct treaty with themselves. Certain it is that the papal bull did not strengthen his position. Even Prince Edward and Henry of Almaine, the eldest son of the king of the Romans, declared that they should observe the Oxford oath, and the attitude of the national church was, as might have been anticipated, in striking contrast to that of Rome. At the very time when the bull was on its way to England, the English bishops were assembling, and issuing their excommunications against those who presumed to disobey the Provisions of Oxford. It shows, certainly, a very real anxiety for peace, that after this failure there should have been another attempt on arbitration as soon as the month of July. Some of the documents referring to it are printed in Rymer, some in the present volume. Several arbitrators were proposed, and finally it was agreed to abide by the decision of the queen of France. The result does not appear; but in August the king, acting under the papal bull, and depending, it would seem, upon his foreign mercenaries,¹ expelled the sheriffs or conservators elected by the counties under the authority of the Provisions of Oxford, and substituted sheriffs of his own appointment. At the same time he called on the governors of castles, who held them under the authority of the twenty-four barons, to surrender them; with what general success we are not able to say.² To this move the barons replied by a bold and memorable measure. They summoned three knights from every county in England to meet them at St. Alban's on the

¹ Rymer, I. p. 409. Somewhat later he seems to have received additional troops. See below, p. 193.

² Rymer, I. pp. 408, 409. Only one such order is preserved, in the

form of a letter from archbishop Boniface, to which obedience was refused; but it can hardly be doubted that the letter was a circular.

21st of September.¹ The summons issued in the joint names of the earls of Leicester and Gloucester, and of Walter Cantilupe, bishop of Worcester, names which show that the whole baronial party was once more re-united. The king issued a counter-summons, ordering the knights to come to him at Windsor, instead of to the barons at St. Alban's.

It seems probable that he was not obeyed, for on the 18th of October we find another royal proclamation² against certain persons who had presumed to remove from their offices the sheriffs and bailiffs appointed by the crown. On the 23rd we hear more of foreign mercenaries, and everything might seem to portend an immediate appeal to arms. But in fact the decisive move of the barons seems to have had the effect of bringing the king to a juster sense of his position. For the endless attempts at arbitration,—the only possible expedient where the demands of both parties are too high to allow of their meeting,—there was substituted apparently a direct negotiation ; it was agreed, as to the main point now at issue, that the counties should present to the king four persons, out of whom he should choose the sheriff; the commission of the twenty-four was brought, it would seem, to an end, and an ample amnesty proclaimed.³

Yet before two months had expired we find another arbitration going forward upon the same interminable question of the sheriff. The king was to name three persons and the barons three ; if they could not agree, the king of the Romans was to decide. As might have been expected, the six commissioners were divided three and three, and Richard pronounced in favour of the absolute freedom of the crown to appoint the sheriffs at pleasure.

¹ Below, p. 179.

² Below, p. 192.

³ Below, p. 198.

For the next three months we hear of nothing but of agents busy at the court of Rome to procure for the king a release from all his obligations more absolute than any yet granted. In this field the success of the king was complete. At an earlier date we read of proctors and counter-proctors, both armed with a seemingly equal authority, but uttering language the most opposite; we hear of many enemies in the papal court, and the prejudices of the pope himself; but now, after great difficulties, the royal proctor reports that he has obtained a bull revoking in the most absolute manner every act and deed of the baronial council of twenty-four.

On the 2nd of May 1262 the papal absolution was proclaimed by the royal letters patent.¹ On the 11th of May we hear of a fresh arbitration between the earl of Gloucester and the king.² This time the name of Montfort is significantly absent. He had withdrawn disheartened to the continent, declaring that whatever it might be to others, the oath of Oxford was binding still to him.

In the month of July, Gloucester died; and with him well nigh expired the hopeless series of arbitrations which complicate so strangely the history of the preceding fifteen months. Montfort, who, by his death, succeeded to the sole leadership of the party, was not disposed to renew them, unless he could have some reasonable hope of their leading to a lasting peace.

¹ The dates, as usual, are not free from difficulty. The bull of Urban, as given by Rymer, p. 416, and on which the proclamation is evidently founded, is dated Feb. 25. The proclamation itself is dated May 2; the letter of Roger Lovel, announcing that he had been successful in obtaining such a bull, but had not been able to send it as yet,

is dated May 14; and on May 26 we have a letter from Henry to him, commissioning him to forbid any of his subjects from attempting aught against him in the Roman court. It is clear that the ingenuity of the baronial party had been able to discover some flaw in the earlier bull.

² Rymer, I. p. 420.

One more despairing effort he seems to have made in the following February, again under the arbitration of the queen of France ; but a valuable letter written at that time¹ explains the secret spring of the endless negotiations, and the equally endless failures. The king himself was personally anxious for peace, but he was surrounded and controlled by men of very different aims. They could not refuse to treat, but they could effectually hinder the success of every treaty in turn. To this Montfort would not submit ; the result was an appeal to arms ; and when in the summer of 1263 he accepted a fresh arbitration, he was master of the city of London.

The mere mention of the barons' war suggests the question, What light is thrown by the letters contained in these volumes on the origin of the representative system in England ? In the way of direct narrative there is less, perhaps, than might have been expected ; but there is much that shows in what manner the machinery of government was conducted, what were its natural defects, what the difficulties which made a House of Commons necessary, and what the precedents which prepared the way for its formation. It may not be inconvenient to the reader to have before him a few short notes upon a subject confessedly so difficult and obscure.

From the time, probably, of the Conqueror, the great council of the nation consisted of all those who held in chief of the crown. As early as the reign of Henry I., however, a distinction is found to have arisen between the greater barons, who received a separate summons by name, and the lesser, who received only a general summons addressed to them through the sheriff, and published most probably in the county court. The sixteenth clause of the Great Charter, which provides

¹ Below, p. 243.

for the maintenance of this privilege, is evidence that it had been infringed ; and the same document, in giving us the first distinct intimation of the privilege of the earls and barons to be tried only by their peers, shows that the lesser barons—no longer called by that name—had fallen into the background, and were already, probably, ceasing to attend, unless in cases when personal business, or some altogether exceptional circumstance, drew them to the court.

This would, perhaps, in itself have occasioned no embarrassment ; the rule that the absent members of an order were bound by the consent of those who were present, and the fewer, or less important, by that of the principal members of the body, were both sufficiently established ; and the crown would have been justified in assuming, for all constitutional purposes, that the voice of the greater barons conveyed the assent of the tenants in chief. But a great change had, since the accession of the house of Plantagenet, been passing upon English society. A variety of causes,—among others, the breaking down of the old official earldoms, and the rise of the royal courts,—had contributed to diminish very much the importance of the distinction between tenants in chief and tenants of the second order. The broad line of political and social distinction is no longer drawn between the lesser barons and the mesne freeholder, who was not uncommonly of a gentle or even knightly house, but between the freeholder and the base tenant, who finds no place in the county court. The lesser barons, in short, have become fused with a class of whom it was impossible to say that the greater barons had any right to speak on their behalf. Thus at the very time when the personal attendance of the lesser tenants in chief was falling into disuse, a class was consolidating itself, consisting of men, individually not of the highest rank, but collectively of great importance. There was a vacancy in the council ; there was a body outside the council whose voice had a growing claim to

be heard, but which was evidently too numerous to be admitted in a body to the council.

It might seem to us at first sight so obvious to resort in such a case to a system of representation, that it requires some reflection to see that anything else was possible, and some little knowledge of general history to remind us how difficult it is for a new political idea to take thorough root in society.

For this reason it is of great interest to note every mode of obtaining either a consent to taxation or an expression of political opinion, in the widest sense of the word, which is on the one hand not properly representative, or on the other indicates an approach to a complete electoral system. Of this last the three great criteria are—1. Free election. 2. Assemblage of representatives. 3. Adequate powers when assembled. Wherever these three are wanting, it may be considered that there is properly speaking no representative system.

Judged by this criterion, it was not a representation when the greater barons were presumed to speak the sense of the less. It was not representation when at a later date, and in part certainly to avoid the necessity for a real House of Commons, the crown summoned to the great council the new order of barons by writ, of men noble, that is, not by tenure of land, but by personal service to the crown. It was not representation, again, when the sheriffs were ordered, in 1231, to send six of the richest Jews from each town in which there was a Jews' quarter, in order to confer with the king upon their arrears of tallage. It is not representation, but a mode of political action in distinct opposition to it, when the lower clergy are told, as in 1270, by a circular letter, that it is impossible to summon a Parliament; but that it is hoped that they will, nevertheless, grant an aid, as the bishops and abbots have already done.¹

¹ Below, p. 336.

A more remarkable case is contained in a letter of Geoffrey Neville, who, in 1220, acting, it would seem, as sheriff, had demanded a tallage of the freemen of Yorkshire. He says that he had summoned the earls, barons, and the freemen concerned. The only persons who are named as having actually come are the seneschals and bailiffs of "the aforesaid magnates." They objected on the ground that their lords, like those of the rest of England, ought to have been asked either *viva voce* by the king, or by his own letters. They, therefore, demanded an adjournment to the next county day, in order that meantime they might consult their lords.¹

Here there is clearly no representation; but there is much that is remarkable, and, indeed, perplexing. The principle, so important in itself, and so positively laid down in the Great Charter, that no tallage should be levied without the assent of the "commune consilium regni," is abandoned without a word of protest: the barons would have been perfectly satisfied if each of them had received a royal letter of request; but they resented the collective summons which placed them upon the level of the other freemen. On the other hand, so far as we can see, the lesser freemen, though summoned, take no part in the transaction, and do not seem to have expected that they should be seriously consulted.

A few cases mentioned in the Royal Letters are so doubtful, that it is hard to know whether to consider them as instances of representation or not. For instance, in Oct. 1222, we find² six Scotch and six English knights chosen by their respective nations to perambulate and fix the border. Again, in 1229,³ the inhabitants of a part of the Welsh border claimed an immunity from tallage. The sheriff who had assessed it upon them is ordered to send twelve "de discretioribus

¹ Vol. I. p. 151.

² Vol. I. p. 186.

³ Vol. I. p. 349.

"et legalioribus hominibus ex ipsis Walensibus," to state their case before the king himself. In this last case, at least, there is a fair presumption that the appellants were to choose their own spokesmen, and not the sheriff against whose taxation they appealed. In a later case, at least, belonging to the same class, that, namely, of the complaints of the Gascons against S. de Montfort in the year 1252, it is clear that the deputies of the towns who came to England to lay the accusations before the king were chosen by an actual election. And, in another instance, as early as the year 1226, the sheriffs of some counties in which disputes had arisen about some clauses of the charter, were ordered to bring with them into the royal presence at Lincoln four knights, chosen by the knights and good men of the county, in order to set forth their grievances.¹ Here we have not only election, but an approach to an elective assembly.

Instances like these are not without their value as showing in what various ways the minds of Englishmen would be familiarized with the uses of representation. But the main source from which our system of government has been, in fact, derived, remains yet to be mentioned.

In the natural course of all constitutional history the judicial precedes the legislative. It is in our courts of law, therefore, that we ought to expect to find, and that we do in fact find, the first application of those principles which are afterwards extended to the assemblies of our national council.

The most remarkable of English courts was the old county court. Encroached upon and weakened by private and exceptional jurisdictions under the later Saxon kings, and after the Norman Conquest by the baronial courts, it had since the days of Henry II. sprung

¹ Rot. Claus. 10 Hen. III. m. 13 d. First App. to Report on the Dignity of a Peer, p. 4.

into new life. The way was made easy, by paying a fine, for removing any cause from the baronial to the county court, into which the justices in eyre introduced by degrees a simpler and more equitable procedure, and in which, before long, the barbarous ordeal and combat were made to give way to the newly-invented trial by jury.

It need hardly be observed that trial by jury is in some sense a representative institution; and that for this reason it is often called trial by the country. But the functions of the county court were not confined to what would now be considered the work of a court of law. Even the collection of the royal revenue took a judicial form. The Great Charter here, as in other cases, only prescribes regularity and precision in carrying out what was, at least in theory, the normal practice of the day. It says, “ Recognitions of novel disseisin, of morte d’ancestre, and of darrein presentment shall not be taken, except in the several counties, and in this manner:—We, or if we are without the realm, our chief justiciar, will send two justices through every county four times in the year, who with four knights of every county, elected by the county, shall take the aforesaid assizes in the county, on the county day, and in the county court.”

Here then we have four knights of the shire elected by the shire, and discharging regular duties on its behalf. In the ninth year of Henry III., the year in which the Great Charter was recast into the form which it still retains on the statute book, the duties of the four knights received a remarkable extension. It was expressly ordered that the subsidies granted in parliament should be assessed by knights chosen freely in the county court, in conjunction with the royal justices; that is, that the subsidies should be placed on the precise footing of the assize of novel disseisin. The arrangement was not repeated; but it indicates, thus early,

how easy the transition may be from judicial to political functions. The election of four knights, then, to represent their county was early in the thirteenth century, and probably a good deal earlier, a familiar and ordinary practice. And the very county court in which these knights were elected was itself at least, in part, a representative assembly. A writ addressed in the year 1231 to the sheriff of York¹ describes more fully than usual the constitution of the county court as it existed at that time. He is bidden to summon all the archbishops, bishops, abbots, priors, earls, barons, knights, and all the freeholders within his jurisdiction; and from every town (*villa*) four law-worthy men, and the headsman; and from every borough throughout his jurisdiction twelve law-worthy burgesses, "and all others who are 'wont and ought to come before our justices in eyre.'

Thus the practice of electing representatives had taken root in England. To assemble them was the next great step. We shall do well to note carefully the precise object and circumstances of the first meetings of a representative assembly in England. The earliest by many years consisted of four discreet knights from every county, who were summoned to meet king John at Oxford on the 13th of December 1213, "ad loquendum nobiscum 'de negotiis regni nostri.'²" This was exactly a week after the clergy had met the king to obtain from him an assessment of the compensation due to them for the almost incalculable losses suffered by the church during the six years of the interdict. It is clear that the extraordinary meeting of the knights in the following week was connected with the extraordinary payments which they might be called upon to bear. The object then of the summons was twofold: to induce the clergy to moderate their demands under fear of a storm of lay

¹ Vol. I. p. 395.

² It is a moot point whether the | four knights were to be elected or sent by the sheriff.

indignation, or of stubborn lay resistance; and to induce the laity themselves to bear with greater patience the weight of an unprecedented burden. It would seem from the silence of the chroniclers that the meeting never took place. The mere summons, we may presume, produced the desired effect.

Upwards of forty years elapsed, so far as we learn, before the experiment of assembling representatives from every county was repeated. Henry, writing from Gascony in the year 1254, in more than his ordinary poverty, and expecting an invasion of the province by the king of Castile, asked his subjects for an aid. The answer was remarkable.¹ The higher clergy were willing to give, but would not engage for the lower clergy without their own consent being asked; the earls and barons would sail in person; but the rest of the laity, it was expected, would not give without a confirmation of the charters. Here, again, it is clear that the object in view was simply to obtain money, not to ask the advice of the knights upon any matters of state; but it is also clear that the inevitable connexion between self-taxation and political privilege was beginning to make itself felt; and the laity are able to insist on a confirmation of the charters in return for money granted.

The two next precedents are altogether irregular in their character, but are yet extremely noticeable, as marking the transition of the knight of the shire from the purely monetary to the political representative of his county.

The first is the memorable summons, to which reference has been already made, of three knights from each county to meet the leaders of the barons at St. Alban's on the 21st of September 1261, followed by a counter-summons from the king, ordering the same knights to come to him

¹ See p. 101.

at Windsor. Exceptional as the summons is, and uncertain as it is whether the royal summons at least received any measure of obedience, it is yet valuable as the first instance in which representatives of the counties were called together for a purely political purpose.

The next instances are the two parliaments which were held in June 1264 and January 1265, while the king was a prisoner in the hands of S. de Montfort. To the first four knights from each county were summoned, to the second two knights from each county, with representatives from the Cinque Ports, and from every city and borough in England. It admits of no doubt that the primary object of assembling these representatives was not financial, but political.

After these revolutionary precedents there is again a long blank of twenty-five years, till the year 1290, the eighteenth of Edward I. That year divides the reign of Edward into two parts, singularly distinct from each other. To the first belongs his great course of legislation, beginning with the first and ending with the third of those statutes which, after parliaments have sat for centuries at St. Stephen's, are still known, with proud pre-eminence, as the statutes of Westminster. The courts of law, the administration of the revenue, the whole machinery of government was revised; and the conquest of North Wales, which belongs to these years, appears hardly more than a by-plot to the story, so entirely is the first place occupied by measures of internal reform. From the year 1290 the picture is entirely reversed. Legislation ceases abruptly, and the full page of history is crowded with the affairs of France and Scotland. It is precisely at this moment of transition from the even course of legislation to foreign politics and war, that the House of Commons first appears in a true constitutional sense as a recognized estate of the realm. Edward could legislate without the Commons, but he could not without them maintain a great foreign policy. It was not the

counsel of the Commons which he asked, but their support, pecuniary and moral, to the aggressive action of the crown.

Beyond this point it is beside our purpose to go. Enough, perhaps, has been said to show in what the interest consists of the various modes of collecting opinions, or of obtaining assent to taxes, which during the reigns of John and Henry III. preluded to the House of Commons. That it sprang from the county court; that moral support, full as much as pecuniary aid, was the motive for the first irregular assemblies of county knights and of burgesses; that, finally, there was in no proper sense a House of Commons before the eighteenth year of Edward I., are points which seem to stand out as landmarks from amidst the doubt and confusion which hangs over minor points. Yet we need not, in referring the Commons to the county court as an origin, exclude the influence of other kindred institutions. It cannot escape remark that the first meeting of the States General of France is divided only by twelve years from that of the first House of Commons. It is less obvious to observe that Simon de Montfort, whose influence is probably to be seen in every one of the representative assemblies of the reign of Henry III., was familiar in his early days with the government of the kingdom of Arragon, where the representatives of the fortified towns had even then become an important power in the state. But the presence of such influences, however fully admitted, does not make it the less true that it is from an English root that the House of Commons sprung, and that root no other than the English county court.

To some readers, probably, no letters in these volumes will be of more interest than the correspondence of the English proctors at the court of Rome. Those letters are, probably, among the very earliest extant examples of diplomatic despatches. Rome, indeed, was the cradle of all modern diplomacy. Even where the relations between

two crowns were so intimate as those between the early Plantagenets and the crown of France, their business was conducted, somehow, by means of occasional envoys; but at the court of Rome there were regular English proctors; and there were Roman advocates, and even, it would seem, cardinals, openly receiving the pay and promoting the interests of the English crown. From their letters we obtain an insight into the position of parties, and into the political intrigues of the day, which we certainly obtain from no other source. We find, to our surprise, the worthless Faulkes de Breaute becoming for a moment the pivot upon which the politics of Europe are turning: we find it considered indispensable to explain at the papal court the reasons which had induced the king to marry his sister to the Earl Marshal: we find, eight years after Henry's accession, a powerful French party, threatening the invasion of England, intriguing against Henry at Rome, and regretting the unmolested passage of the English proctors through France.

At a later date¹ we have the archbishop of Bordeaux endeavouring, by papal letters secretly obtained, to embarrass the English government in Gascony. The temper of the pope and the various cardinals, the activity of diplomatic opposition, are all brought before us. Later still,² we have an interesting account of the election of Urban IV. and of the first impressions formed by the proctors of the new pope; the curious counter plots of the two sets of proctors, the one boasting the personal authority of Henry, the other that of his special council as established by the Oxford parliament. From the same letters we learn the efforts made to counteract at Rome the political action of the English church. In others, shortly after,³ are mentioned the canonization of

¹ II. 104.

² II. 188.

³ II. 204, 207.

St. Richard of Chichester, and the incessant efforts of proctor after proctor to obtain a full and unconditional absolution of the king from the engagements he had made to his barons.

Scarcely less rare, at so early a date, though wholly different in kind, are the letters written to the chancellor, Ralph Neville, bishop of Chichester, by the steward of his private estates, and which have strayed by some fortunate accident into the bundles of public letters preserved by the chancellor's official care. The marling of the bishop's land, and the erection of his windmill, then a comparatively new invention ; the impossibility of selling his old wine, because new wine was so abundant at Chichester ; the purchase of cloth for distribution to the poor ; the sending donkeys from London to Sussex to carry a supply of fish ; the advice that the chancellor should send an invitation to the archbishop of Canterbury—no particular friend—which it would be creditable to give, and which it is known he will not accept ; the writs to reclaim the chancellor's runaway serfs ; the report of the audacious chaplain, who keeps two wives, and claims a papal dispensation ; the shuffling abbot of Seez, who cannot be kept to his bargain—all these are details which bring home with vividness the domestic life of the period.

To the editor himself, what has seemed the most distinctive interest of the letters arises from the insight which they give into the practical working of the government. What justices, and sheriffs, and seneschals, and proctors really did ; where the abuses of the government really lay ; how far the powerful and the rich could or could not defy or evade the law ; how much was dependent on the personal character of the sovereign ; how far or how often the career of a statesman was really open to a subject ; what were the every-day relations between the Church and State—these are things which can be really learnt from the letters now before us ; they can be known

but little even from a chronicle, and still less from a modern historian.

He is not without hope that the series may be continued into the reign of Edward I., for the first years of which it is hardly too much to say that the Royal Letters are the most important of any one historical source.

He has again to return thanks for the assistance given him both by friends and strangers. In this volume he ought especially to mention the name of M. Leo Drouyn, the author of *La Gascoyne Militaire*, to whose kindness he owes the corrections in the names of Gascon families and places which appear in the errata of the present volume.

WALTER W. SHIRLEY.

Oxford, Oct. 11, 1865.

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
ccccxii. (<i>bis.</i>)	1226-1244.	SIMON DE SEINLIZ TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHANCELLOR - I will make arrangements for your coming. The sheriff of Sussex has not done what he promised. The bailiffs of the earl of Arundel harass your tenants.	356
ccccxiii.	About Sept. 1228.	THE MEN OF SAINTE BASILLE TO HENRY III. The seneschal has held his court at Langon. The mayor of Bourdeaux and his faction insisted on his restoring the exiles of La Reole. On his refusal they have seized the castle and revenues of Bourdeaux, and ejected your servants. They called on us to join them, but we refused.	1
ccccxiv.	About Oct. 1230.	WILLIAM OF CHRIST CHURCH TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHANCELLOR - Madoc Vaughan will not accede to the terms agreed upon with Llewellyn. What is to be done? I have received the letters patent giving the guardianship of the lands of W. de Braose to the earl marshal.	3
ccccxv.	1230 ?	OWEN AP GORON TO W. FITZ ADAM - If you do not let Madoc Vaughan till his lands, you shall have war. Send an answer by to-morrow.	5
ccccxv. (<i>bis.</i>)	1230 ?	FROM . . . POSSIBLY TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHANCELLOR - I beg your favourable consideration to my affairs; I have been working hard in the king's service.	354

xxviii CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCXVI.	1230.	WILLIAM OF CHRIST CHURCH TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHAN- CELLOR - - - - - I have twice sent to Llewellyn, who answers fairly ; but his men at Buelt plunder. I enclose a letter from his constable there. Send some one to the marches to settle differences, and let me know what to do about Madoc Vaughan.	5
CCCCXVII.	1230.	THE SAME TO THE SAME - - - - - I have never done anything to interrupt the peace with Llewellyn ; but his men keep plun- dering, and will allow me no peace unless I give up the lands of Madoc Vaughan. I am glad to hear commissioners are coming to the borders. I have not been able to send the boy you wrote about.	7
CCCCXVIII.	Feb. 2, 1236.	HENRY III. TO THE EMPEROR FREDE- RIC II. - - - - - I have received your messenger, and attended to your wishes.	8
CCCCXIX.	Feb. 2, 1236.	THE SAME TO THE SAME - - - - - The magnates of the realm will not allow my brother to accept your invitation. His presence is required for the affairs of Wales, Scotland, and Ireland.	9
CCCCXX.	March 20, 1236.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - - - An <i>imperium</i> of privileges granted by the city of Bourdeaux to Bonafusus de S. Columba and his company.	10
CCCCXXI.	May 4, 1236.	HENRY III. TO GREGORY IX. - - - I have received your holiness' request for the return of the bishop of Winchester to England. He left the realm of his own accord, and may return to it when he pleases.	12
CCCCXXII.	May 25, 1236.	THE SAME TO THE SAME - - - - - Being in perplexity, I send to you for counsel and assistance.	13
CCCCXXIII.	1236 ?	WILLIAM DE FERRERS, EARL OF DERBY, TO HENRY III. - - - - - P. de S. Philibert has returned from Scotland in consequence of my seizure of his lands. What shall I do further ?	14

Number.	Date.	Subject.	Page.
ccccxv.	Feb. 3, 1238.	HENRY III. TO THE BARONS OF THE CINQUE PORTS - - - Receive no orders from my brother, who has risen against me because I have married our sister to S. de Montfort.	15
ccccxv.	Sept. 30, 1238.	HENRY III. TO THE BARONS AND BA- LIFFS OF DOVER - - - Keep strict watch for William de Marisco, who has attempted the lives of myself and the queen.	15
ccccxvi.	Dec. 8, 1239.	HENRY III. TO DROGO DE BARENTIN AND OTHERS - - - Do not allow our English privileges to inter- fere with the cause between the ex-count of Britanny and S. de Montfort being tried abroad. Our uncle the count of Flanders is deeply inter- ested in it.	16
ccccxvii.	1237-1240.	SCULITA, DUKE OF NORWAY, TO HENRY III. I pray you to accept my gift. Last year I sent one, but my messenger was wrecked.	17
ccccxviii.	1237-1240.	THE SAME TO THE SAME - - - I thank you for your presents, and am satis- fied with your explanations. Can I hope for compensation from the treasury, as was promised by the late earl marshal when regent?	18
ccccxix.	1237-1240.	THE SAME TO THE SAME - - - Having vainly tried other means of obtaining compensation for my losses, I have procured a letter from the pope.	20
ccccxx.	June 1-7, 1242.	LOUIS IX. TO HENRY III. - - - The lands of S. de Mauléon have been treated according to the custom of Poitou. The count of La Marche and others complain of infractions of the truce.	21
ccccxxi.	June 8, 1242.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - You have twice failed in your engagement to meet our commissioners on the subject of infractions of the truce. We are no longer bound to observe it.	22

Number.	Date.	Subject.	Page.
ccccxxxii.	July 29, 1242.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN Make inquisition as to the money which Hugh le Porter took from the Jews of Stamford.	23
ccccxxxiii.	Soon after July 29, 1242.	THE SHERIFF OF LINCOLN TO HENRY III. Hugh le Porter took 37 marks from the Jews of Stamford, because he was commissioned to make inquisition of their chattels, and on no other ground that the jury can discover.	24
ccccxxxiv.	Sept. 19, 1242.	HENRY III. TO THE EMPEROR FREDERIC II. Our truce with France was broken because the king would not grant redress for the infractions of it. We therefore began to make war against him, and marched from Pons to Saintes, and so to Tonnay. Thence to Taillebourg, where the bridge was betrayed to the French king, and we were compelled to retreat to Saintes, where the French attempted to surprise us, but were compelled, after a sharp action, to retreat. Two days afterwards we withdrew to Pons, and thence to Barbesieux, where R. de Ponte and the count of La Marche deserted us, after attempting to lead us into the hands of the French king, which we only escaped by a forced march to Blaye. We have since retreated into Gascony. We should have good friends in Burgundy if the county were not in the duke's hands.	25
ccccxxxv.	About 1242?	JOHN, DUKE OF BRITANNY, TO HENRY III. I ask your aid on behalf of the monks of Jervaux, whom Peter of Savoy has deprived of some property in the forest of Wensleydale.	29
ccccxxxvi.	Between May 1242 and Sept. 1243.	THE MASTER AND CONVENT OF THE LEPPERS OF ST. GILES IN THE FIELDS TO WALTER, ARCHBISHOP OF YORK We pray you to prevent the archdeacon of Middlesex from proceeding against us in the absence of the king.	30
ccccxxxvii.	About 1243?	THE PRECEPTOR OF THE TEMPLE IN AQUITAINE TO HENRY III. I pray for compensation for the injury done to the houses of our order in the late war.	31

Number.	Date.	Subject.	Page.
ccccxxxviii.	1243?	THE COMMON COUNCIL OF DAX TO HENRY III. We testify to the fidelity of Rostan de Solera, your seneschal.	33
ccccxxxix.	Feb. 2, 1244.	B., COUNT OF ARMÉNIE AND FEZENSAC, TO HENRY III. The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanquefort castle. If you do not grant redress I shall be compelled to arm. In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.	33
ccccxl.	About Feb. 1244.	ANDREW DE CAUMONT, LORD OF SAINTE BASEILLE AND LANDERON, TO HENRY III. To the same effect as the last letter.	34
ccccxli.	March 29, 1244.	BONIFACE, ARCHBISHOP ELECT OF CAN- TERBURY, TO HENRY III. Before I received your letter I had avoided entering France, that I might not be asked to be godfather to the royal child. This has delayed my return to England.	35
ccccxlii.	June 6, 1244.	HENRY III. TO We have summoned the king of Scotland to appear in our court at Newcastle-on-Tyne. If he should not appear, you are to come under arms on Aug. 8, with your complement of men, wherever the justiciar of Ireland shall appoint.	37
ccccxliii.	June 1244?	JOHN LESTRANGE, JUSTICIAR OF CHESTER, TO HENRY III. David, son of Llewellyn, has retired, but he is still troublesome, and I want 40 or 50 men-at- arms. I am in no want of money, but in the whole three counties I cannot find 30 men who can mount themselves at need.	38
ccccxliv.	June 28, 1244?	HENRY III. TO JOHN LESTRANGE, JUSTI- CIAR OF CHESTER We thank you for your unwearied diligence in our service. Apply the revenues of the border counties to their defence. We are coming to Geytington to meet S. de Moutfort and others, and then will give full consideration to your affairs.	39

Number.	Date.	Subject.	Page.
ccccxlv.	Sept. 13, 1244.	PETER CALHAN, MAYOR OF BOURDEAUX, TO HENRY III. - - - - -	40
		I believe that Oliver, lord of Chalais, has been loyal to you.	
ccccxlvi.	Autumn, 1244.	NICHOLAS DE MOLIS TO HENRY III. - - -	41
		I am at Bayonne, watching the king of Na- varre. I have been obliged to borrow money.	
ccccxlvii.	Between April 1244 and Jan. 1245.	QUEEN ELEANOR TO HENRY III. - - -	42
		I have told the archbishop elect to make his peace with you.	
ccccxlviii.	About 1245?	JOHN LESTRANGE TO HENRY III. - - -	43
		I cannot give you a complete return of the fiefs of the earl of Chester. Wrono and Eynon Vaughan offer security. Messengers of your cousin (?) have been seen at Paris.	
cccclix.	Dec. 12, 1246.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAUT, TO HENRY III. - - -	44
		I pray you to have Thierry Palding expelled from England.	
ccccl.	About 1246.	HENRY III. TO JOHN DE GREY, JUSTICIAE OF CHESTER - - -	45
		Replace with stone the wooden palisade of Chester castle, and repair Dissard.	
ccccli.	About 1246.	THE BARONS OF THE EXCHEQUER AND JUSTICES OF THE JEWRY TO HENRY III. - - -	46
		The case of the Jewess Licoricia cannot be completed without the presence of three Jews, now about your court.	
cccclii.	Shortly before March 10, 1247.	GEOFFREY RIDELI, LORD OF BLAYE, TO HENRY III. - - -	47
		Your seneschal has the castle and lands your brother granted me. My pension is in arrear.	
ccccliii.	About 1247?	SIR R. FITZ NICOLAS TO JOHN DE LEXIN- TON, ROYAL SENESCHAL - - -	48
		I am in various troubles, especially with the sheriff of Worcester. Pray procure me royal letters.	

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLIV.	June 28, 1248.	HENRY III. TO THE PRIOR OF THE HOS- PITAL OF ST. JOHN OF JERUSALEM IN FRANCE - - - Lend W. de Chatillon 400 <i>l.</i> on our behalf, if the Master of the Temple does not.	49
CCCCLV.	Early in 1249?	THE MAYOR AND JURATS OF DAX TO HENRY III. - - - We pray you to repay the money which V. de Navi lent to your seneschal.	50
CCCCLVI.	April 3, 1249.	PROBABLY FROM S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER, TO HENRY III. - - - Since your messengers left Paris, I have learnt that some of the Gascon knights have every- thing prepared for war. But it is important that I should see you, for I have no money, and I know that they will spread evil reports of me.	52
CCCCLVII.	May 11, 1249.	HENRY III. TO PHILIP LOVELL, TREA- SURER - - - You remember that it was arranged that 1,000 <i>l.</i> should be set aside for the expenses of my house- hold, and that it should be given out that the money was destined for the merchant creditors of the crown; send a portion at once.	54
CCCCLVIII.	Nov. 28, 1249.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - The revenues of Ireland will be given you for the fortifications of Gascony.	55
CCCCLIX.	Dec. 28, 1249.	HENRY III. TO ROBERT DACRE - - - Send the proceeds of the sale of our wines to the earl of Leicester for the fortification of Gascony.	56
CCCCLX.	Dec. 28, 1249.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - We have pardoned A. Segin.	56
CCCCLXI.	Dec. 28, 1249.	THE SAME TO THE SAME - - - We have pardoned Gaston de Bearn.	57

xxxiv CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLXII.	About 1249.	THE GOOD MEN OF CHATEAU D'UZA TO HENRY III. - - - - - Our town was founded by king Richard, and commanded by king John to the viscount of Tartas, who has plundered, expelled, and killed many of the settlers, and made the rest for- swear their allegiance. The earl of Leicester has restored the place; we pray for a renewal of our charter.	57
CCCCLXIII.	March 8, 1250.	HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE - - - - - We have authorized the bearers to renew our truce.	59
CCCCLXIV.	April 19, 1250.	HENRY III. TO THE BISHOP OF LONDON AND HIS OFFICIAL - - - - - You are forbidden to levy contributions on the royal chapels.	60
CCCCLXV.	May 29, 1250.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - Ernald d'Egremont has made proposals of submission, on which you are to advise with our lieges of Gascony.	61
CCCCLXVI.	May 29, 1250.	BONIFACE, ARCHBISHOP OF CANTERBURY, TO HENRY III. - - - - - I ask the aid of the secular arm against Agnes de Canenville.	61
CCCCLXVII.	June 10, 1250.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - Beware of the viscount of Fronsac.	63
CCCCLXVIII.	Dec. 7, 1250.	GERARD RIDELL, OF BLYE, TO HENRY III. Pray pay me the arrears of my pension.	63
CCCCLXIX.	About 1250.	OWEN AND LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III. - - - - - John de Grey, your justiciar, has acted very arbitrarily towards us.	64
CCCCLXX.	Sept. 17, 1251.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF SURREY AND SUSSEX - - - - - Repair and alter the palace at Guildford as herein ordered.	66

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLXXI.	Nov. 29, 1251.	GEOFFREY RIDELL, LORD OF BLAYE, TO HENRY III. - - - Pray pay me the arrears of my pension, and restore my castle and lands.	68
CCCCLXXII.	Jan. 4, 1252.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - - - We hereby appoint arbiters to determine the amount due to the earl of Leicester for his ex- penses in Gascony.	68
CCCCLXXIII.	Jan. 6, 1252.	HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE - - - Many complaints have reached us from Gas- cony of breaches of the truce. We send com- missioners to give and take redress.	69
CCCCLXXIV.	Jan. 6, 1252.	HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BOURDEAUX - - - Send six commissioners to England, that we may give full hearing to your complaints.	70
CCCCLXXV.	About Feb. 1252.	THE MAYOR, JURATS, AND COMMUNE OF LA REOLE TO HENRY III. - - - We desire to lay before you the injuries we have received under the government of the earl of Leicester.	72
CCCCLXXVI.	About Feb. 1252.	RAYMOND, VISCOUNT OF SOULE, TO HENRY III. - - - I have to complain of the treatment I have received from the earl of Leicester.	74
CCCCLXXVII.	March 6, 1252.	ROCELIN DE FOS AND HENRY OF WINGHAM TO HENRY III. - - - We found G. de Lusignan at Tours, ready to march into Gascony. While he joined the sene- chal we went to see the archbishop of Bour- deaux. Thence we went to the army, and were able to deliver your letters to almost all the magnates. We then entered La Reole, and found Gaston de Bearn and others besieging the castle. We delivered your letters, and then returned to the army. The archbishop and others then suc- ceeded in making a truce. The prelates and barons desire certain clauses to be added to your letters of safe-conduct. We are waiting for Passion Sunday, when the breaches of the French truce are to be adjusted.	76

XXXVI CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
cccclxxviii.	March 23, 1252.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - Do not return to Gascony, but meet the Gascon deputies here after Easter.	81
cccclxxix.	April 1, 1252.	HENRY III. TO THE VISCOUNTS OF FROS- SAC AND CHATILLON - We give you safe-conduct to England to lay your complaints before us.	82
cccclxxx.	April 1, 1252.	HENRY III. TO THE BISHOPS, BARONS, AND OTHERS OF GASCONY - We give you safe-conduct to England. The earl of Leicester has promised to meet you.	83
cccclxxxi.	About the middle of April 1252.	THE MAYOR AND JURATS OF BOURDEAUX TO HENRY III. - We send some deputies; we will send the rest when we can.	84
cccclxxxii.	April 28, 1252.	LETTERS PATENT OF GUY DE LUSIGNAN I acknowledge that I have received lands in the Isle of Oleron from the king, subject to certain conditions.	85
cccclxxxiii.	June 6, 1252.	HENRY III. TO PETER OF BOURDEAUX - Receive and keep the castle of Egremont.	86
cccclxxxiv.	June 6, 1252.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - Release Arnaut d'Egremont.	87
cccclxxxv.	June 6, 1252.	HENRY III. TO ARNAUT D'EGREMONT - I am sending to release you from prison, and require your presence in England.	87
cccclxxxvi.	June 6, 1252.	HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BAYONNE - Make good to the bishop of Bayonne any injury done to his property in his absence.	88
cccclxxxvii.	June 6, 1252.	HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BOURDEAUX - Protect the property of your citizens who are coming to us in England.	89

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS. xxxvii

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLXXXVIII.	June 6, 1252.	THE SAME TO THE SAME - - - Let the jurats be elected, half from each party in the city.	89
CCCCLXXXIX.	June 16, 1252.	THE SAME TO THE SAME - - - Keep peace between the factions in your city until we come.	90
CCCCXC.	July 30. 1252.	HENRY III. TO THE BAILIFFS AND BUR- GESSSES OF SCARBOROUGH - - - You are empowered to levy harbour dues for five years to improve your port.	90
CCCCXCL.	Aug. 10, 1252.	HENRY III. TO ROCHELIN DE FOS, MASTER OF THE TEMPLE IN ENGLAND, AND NICOLAS DE MOLIS - - - Audit the accounts of the earl of Leicester, relating to Cusac castle.	91
CCCCXCI.	Aug. 10, 1252.	THE SAME TO THE SAME - - - Report to us about Blanquefort castle.	92
CCCCXCII.	Aug. 1252.	NICOLAS DE TURRE TO WILLIAM OF KIL- KENNY - - - I cannot send the record required by the king, as I have sent my rolls to London. The trial has been postponed until after Michaelmas.	92
CCCCXCIV.	Sept. 12, 1252.	THE ARCHBISHOP OF YORK AND THE BISHOPS OF DURHAM AND CARLISLE TO HENRY III. - - - We have received your letters and summoned our clergy, who reply that on matters which con- cern the whole church of England, it is customary for the clergy of both provinces to consult toge- ther. They, therefore, decline to give an answer.	94
CCCCXCV.	1252.	ERNALD GERAUDON TO RALPH FITZ NICOLAS AND OTHERS, KING'S SENE- SCHALS - - - I send my account of wines purchased for the king's use.	95
CCCCXCVI.	Feb. 21, 1253.	HUGH OF ST. EDMUND'S TO WILLIAM OF KILKENNY, CHANCELLOR - - - Robert Lucre has taken the cross. Grant him protection against the Jews.	98

xxxviii CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCXCVII.	July 2, 1253.	HENRY III. TO ALEXANDER III. OF SCOT- LAND - - - - - Pray allow your queen to visit her mother during our absence abroad.	99
CCCCXCVIII.	Between Aug. 27, 1252, and Michaelmas 1254.	J. DE GISORS TO WILLIAM OF KILKENNY, CHANCELLOR - - - - - Pray let me have an order on the treasury for the value of the wine I have bought for the king.	100
CCCCXCIX.	Feb. 14, 1254.	QUEEN ELEANOR AND RICHARD, EARL OF CORNWALL, TO HENRY III. - - - - - Your messengers have arrived. The prelates will grant you an aid in event of the invasion of Gascony; the lower clergy only upon certain conditions. The earls and barons will sail to you; the other laity require a confirmation of the charter before they will give. We are to meet the aforesaid clergy and laity a fortnight after Easter. Let us know your pleasure with- out delay.	101
D.	July 23, 1254.	LETTERS PATENT OF WALTER, BISHOP OF NORWICH, JOHN, BISHOP OF CHICHES- TER, AND RICHARD, ABBOT OF WEST- MINSTER - - - - - We hereby commit to the archbishop of Dublin and others the collection in Ireland of the tithe to be levied under the papal authority.	103
DI.	Nov. 1-10, 1254.	JOHN OF HEMINGFORD TO HENRY III. - - - - - The archbishop of Bourdeaux has procured papal letters against prince Edward, for seizing the temporalities of the see while vacant. I have succeeded in delaying the issue of them. An embassy from Manfred has been here (at Rome). The pope has granted privileges to your chapels, but you have active opponents here, and the pope himself is not well disposed. He asked, sarcastically, the other day, why you had a larger seal than when you were duke of Normandy.	104
DIL.	April 10, 1255?	RICHARD, EARL OF CORNWALL, TO HENRY III. - - - - - Why do you press me to act dishonourably?	106

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS. xxxix

Number.	Date.	Subject.	Page.
DIII.	May 10, 1255.	HENRY III. TO PETER OF SAVOY - You are to go to France, where the earl of Leicester will meet you, to negociate a truce. When that is done, go to prince Edward, for I am very anxious about him, and think no counsel so likely to be of use to him as yours.	107
DIV.	Dec. 2, 1255.	HENRY III. TO JAMES, KING OF ARRAGON Your offers of alliance are very gratifying. At present no definite answer is possible.	109
DV.	Jan. 7, 1256.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN Impanel a jury to try the Jews accused of crucifying Hugh, the son of Beatrice.	110
DVI.	Jan. 30, 1256.	HENRY III. TO JOHN MANSEL, PROVOST OF BEVERLEY - - - - - We have sent to ask our brother's advice on the embassy to Castile. He recommends liberal promises on behalf of the Gascon barons, intimating, at the same time, the necessity of security being taken for the crown. As to the marriage of our daughter, that the king should be asked what provision he will make for his brother. As to the affair of Africa, to express our willingness to go there on a crusade, instead of to the Holy Land, but under certain conditions. We leave you full discretion in this matter.	110
DVII.	March 27? 1256.	HENRY III. TO WILLIAM BONQUER - The intrigues of France make the election to the empire of great importance. We are therefore urging the pope to send a legate to Germany. Get the payments deferred which fall due at Michaelmas for the kingdom of the Two Sicilies.	114
DVIII.	March 26, 1256.	LAURENCE, BISHOP OF ROCHESTER, TO HENRY OF WINGHAM, CHANCELLOR - Sir W. Baudon, when in Apulia, heard of a plot against the king, which he wishes to reveal. Fearing to be thought an impostor, he has asked me to testify to his character.	116
DIX.	May 20, 1256.	LAURENCE SUMERCOTE TO - Everything was getting into train, when your letter and the king's arrived, and have put everything out. The habits of the Irish make it important to collect the money before winter. Find a successor to me. Employ me anywhere but in Ireland.	117

Number.	Date.	Subject.	Page.
LX.	Aug. 16, 1256.	HENRY III. TO THE PEERS AND OTHERS - We have granted the honour of Huntingdon to Alexander III. of Scotland.	120
LXI.	Feb. 20, 1257.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - The earl of Leicester and R. Waleran are em- powered to negotiate a peace.	121
LXII.	Feb. 20, 1257.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - If the king of France will grant you any part of your inheritance, you are at liberty to accept it.	121
LXIII.	1257?	HENRY III. TO CARDINAL ROMANS - - Support the letters which I have written to the pope, to procure the release of Thomas of Savoy.	122
LXIV.	About 1257?	LLEWELLYN AP MAREDUD TO HENRY III. Pray provide for me until I recover my lands.	123
LXV.	About 1257.	SIR THOMAS LASCELLES AND OTHERS TO HENRY III. - - - We found Carlisle castle in very bad condition.	124
LXVI.	Jan. or Feb. 1258.	HENRY III. TO OCTAVIAN, CARDINAL OF STA. MARIA IN VIA LATA - - Notwithstanding the difficulties raised by our barons, we hope to prosecute the affair of the Sicilies. The king of the Romans and myself are sending envoys to the pope and his brothers.	126
LXVII.	June 25, 1258.	HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK - - - Proceed without delay to the reformation of the realm and the appointment of our council.	127
LXVIII.	Aug. 4, 1259.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - - We have given power to a committee of twenty- four to reform the realm.	129
LXIX.	Oct. 20, 1258.	HENRY III. TO THE MEN OF RUTLAND- SHIRE - - - Do not be surprised that evils of long standing cannot be set right at once. A new oath has been administered to the sheriffs, and strict regulations made respecting the office.	130

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXX.	Nov. 4, 1258.	HENRY III. TO RICHARD, KING OF THE ROMANS - Take the oath and give the letters required of you by our barons.	132
DXXI.	1258?	THE MAYOR, JURATS, AND COMMUNE OF BAYONNE TO HENRY III. - We have had a great fire in our city. Grant us some delay in paying to prince Edward what we owe.	133
DXXII.	About 1254-1259.	ROGER OF Evesham to Henry of Wingeham, Dean of St. Martin's, London - I have landed at Wexford, and am proceeding with your business.	134
DXXIII.	1255-1259.	M., ABBOT OF MELLIFONT, TO HENRY III. We are advised by the justiciar to appeal to you against G. de Genevre.	135
DXXIV.	Feb. 1, 1259.	MAYOR OF BOURDEAUX AND OTHERS TO HENRY III. - We pray you to excuse our attendance in London, from which the privileges of our city exempt us.	137
DXXV.	March 10, 1259.	HENRY III. TO LOUIS IX. - The bearers are empowered to choose arbiters between us.	138
DXXVI.	Sept. 23, 1259.	HENRY III. TO ALEXANDER IV. - We have received your nuncio Velascus, sent to demand the restoration of our brother Aymer to the temporalities of the see of Winchester ; but we appeal against his proceedings.	138
DXXVII.	Nov. 28, 1259.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF NOT- TINGHAM - Justices are to go round for the redress of grievances. Make proclamation accordingly.	141
DXXVIII.	Dec. 28, 1259.	HENRY III. TO ALEXANDER IV. - The bearers will inform you of our peace with France.	143

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXXXI.	1259?	HENRY, CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA, TO HENRY III. - Give Angelus, your advocate in the court of Rome, the arrears of his pension, and a benefice.	144
DXXXII.	Jan. 16. 1260.	HENRY III. TO ALEXANDER IV. - We have conferred the prebend of Fenton on John Mansel, in the exercise of our undoubted prerogative, the see of York being vacant. The presentee is entirely innocent of beating a proctor at York.	145
DXXXIII.	Jan. 16. 1260.	HENRY III. TO THE ARCHBISHOP OF MESSINA - Now that we have made peace with France, we hope to take up the affair of Sicily more vigorously.	147
DXXXII.	Jan. 16. 1260.	HENRY III. TO HUGH LE BIGOD, JUSTICIAR OF ENGLAND - The death of the eldest son of the king of France delayed the marriage of our daughter, and our return. Peter le Chambellan has declined the office of arbiter, and some one must be appointed in his place. In consequence of the Welsh invasion, postpone the meeting of parliament, and advise with those of the council who are present.	148
DXXXIII.	Jan. 18. 1260.	HENRY III. TO ALEXANDER IV. - I cannot consent to the return of my brother Aymer.	150
DXXXIV.	Feb. 5. 1260.	HENRY III. TO HUGH LE BIGOD, JUSTICIAR OF ENGLAND - The pope has granted the proceeds of doubtful legacies for Sicily. Take steps in the case of the late bishop of Ely.	152
DXXXV.	Feb. 19. 1260.	HENRY III. TO BONIFACE, ARCHBISHOP OF CANTERBURY, AND OTHERS - We thank you for your letters. Our return is now delayed only by the arbitration. Therefore give your advice upon it. We cannot allow a parliament to assemble in our absence.	153

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXXXVI.	About Mar. 1260.	HENRY III. TO MARGARET, QUEEN OF FRANCE Pray urge the king of Navarre to fulfil his engagements to John of Britanny.	155
DXXXVII.	Spring, 1260?	RHYS AP GRIFFIN TO LLEWELLYN, PRINCE OF WALES I have kept the truce ; but the bailiffs of R. Mortimer have seized our merchants.	156
DXXXVIII.	Aug. 1260.	JOHN MANSHEL, TREASURER OF YORK, TO ROBERT TWENG AND IMBERT DE MONT-FERRAND Send John de Castello to the king of Germany.	157
DXXXIX.	Oct. 26, 1260.	HENRY III. TO PRINCE EDWARD We have appointed proctors to watch the case of R. and M. de Pons. You should attend to it yourself.	158
DXL.	Oct. 26, 1260.	HENRY III. TO BERTRAND DE CARDAILLAC, SENESCHAL OF LIMOGES, &c. Be present at the appeal of R. and M. de Pons. We will take steps about the exchanges with France.	159
DXLI.	Oct. 29, 1260?	GAILLARD DE SOLIO AND BERTRAND DE LADILS TO HENRY III. Both prince Edward and the seneschal carried out your decision faithfully ; but now attempts are being made to overthrow it. We pray that the costs awarded to us may be paid. G. de Bearn is with prince Edward, who is well.	161
DXLII.	About Nov. 1260?	HUGH MORTIMER TO HENRY III. R. and M. de Pons have produced more than a hundred witnesses about Bergerac castle. The final arrangements of the peace are going forward.	164
DXLIII.	1260?	R. OF GEDENEYE, CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, TO HENRY III. The bailiffs of Cambridge have misrepresented the facts.	165

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXLIV.	March 10, 1261.	RICHARD, BISHOP OF CARLISLE, TO HENRY III. I ask your aid to eject T. de Multon from the priory of Lanercost.	167
DXLV.	March 14, 1261.	LETTERS PATENT OF HENRY III. We and the earl and countess of Leicester refer our differences to the king of France; or if he will not arbitrate, to the queen of France and Pierre le Chambellan.	168
DXLVI.	March 14, 1261.	HENRY III. TO LOUIS IX. We pray you to arbitrate between us and the earl and countess of Leicester.	170
DXLVII.	March 27, 1261.	THE SAME TO THE SAME - Appoint time and place for the arbitration.	171
DXLVIII.	Early in 1261.	BERTRAND DE CARSAILLAC TO HENRY III. I especially command to you G. de Malemort.	172
DXLIX.	About April 1261	MARGARET, QUEEN OF FRANCE, TO HENRY III. It is desirable that the arbitration should not be delayed.	173
L.	May 9, 1261.	RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III. The affairs of Germany will prevent my coming. Whatever the award between you and the earl of Leicester, by all means respect it.	174
LII.	July 3, 1261.	LETTERS PATENT OF HENRY III.- We have agreed to refer our differences with the earl and countess of Leicester to arbiters herein mentioned.	175
LIII.	Aug 7, 1261.	HENRY III. TO PRINCE EDWARD - Enforce the terms of the arbitration at Bour- deaux.	177
LIII.	Sept. 11, 1261.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF NORFOLK AND SUFFOLK - Three knights having been summoned from each county by the earl of Leicester and others, order them to come to us instead.	179

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLIV.	About Sept. 1261.	JOHN DE LA LINDE TO HENRY III. - Atrocious cruelties have been committed by the viscount of Limoges. I am going to ask counsel of prince Edward, and I need yours.	180
DLV.	About Sept. 1261?	THE CONSULS AND COMMUNE OF LIMOGES TO HENRY III. - - - We are in great trouble through the unheard-of cruelties of the viscount of Limoges, and cannot hold out without your help. Your seneschal is willing, but can do little for us.	184
DLVI.	Sept. 1261.	JOHN OF HEMINGFORD TO HENRY III. - The patriarch of Jerusalem has been elected pope. I have had three interviews with him. He asserts that you have another proctor, who makes requests exactly opposite to mine. The magnates of England are making great efforts against you. The council of London (May 1261) will not be confirmed.	185
DLVII.	Oct. 18, 1261.	HENRY III. TO THE MEN OF CAMBRIDGE-SHIRE AND HUNTINGDONSHIRE - - Our adversaries have presumed to remove our sheriffs and bailiffs, and to assume the charge of some of our counties without our command.	192
DLVIII.	Oct. 23, 1261.	RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III. - - - If our foreign troops are not allowed to land at the Cinque Ports, I can arrange for their landing elsewhere.	193
DLIX.	Oct. 28, 1261.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - Our barons have safe-conduct to meet us at Kingston.	194
DLX.	Autumn, 1261?	TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR - The tenth cannot be collected in many places without the aid of the secular arm.	195
DLXI.	Autumn, 1261?	TO THE SAME - - - - The proceeds of the tenth would best be deposited in some royal castle.	195
DLXII.	Dec. 16, 1261.	HENRY III. TO THE EARL MARSHAL - You are required to seal the form of peace agreed upon between us and our baron	196

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLXIII.	Dec. 18, 1261.	HENRY III. TO PRINCE EDWARD We commend G. de Bearn to you.	197
DLXIV.	Nov. 28 or Dec. 28, 1261.	RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III. Without more particulars I can give no opinion about the proposed marriage of Edmund. As to the sheriffs; each county is to send four knights to you, and you to choose one. I can- not be present.	197
DLXV.	1261.	PHELIM O'CONNOR, KING OF CONNAUGHT, TO HENRY III. The death of the justiciar has invalidated the orders you sent for making good my losses. I pray you to renew them.	199
DLXVI.	1261?	PETER, BISHOP OF HEREFORD, TO HENRY III. It would be for your honour and profit that the count of Savoy should hold his Alpine passes of you.	200
DLXVII.	About 1261.	THE PRIOR AND CONVENT OF ST. SWITHIN, WINCHESTER, TO HENRY III. We pray you to sanction the bequest of our late bishop.	201
DLXVIII.	Jan. 2 or 9, 1262.	LOUIS IX. TO HENRY III. No money seems to be due to you on account of the Agenois.	203
DLXIX.	Feb. 6, 1262.	ROGER LOVEL TO HENRY III. The pope has created several cardinals. Richard, formerly bishop of Chichester, has been canonized. Envys have been here from Manfred. John Mansel has obtained from you the fullest release from your obligations.	204
DLXX.	March 20, 1262.	HENRY III. TO URBAN IV. We congratulate the church and yourself on your accession.	206
DLXXI.	May 14, 1262.	ROGER LOVEL TO HENRY III. After great difficulties I have obtained fuller letters of revocation than ever.	207

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLXXII.	May 26, 1262.	HENRY III. TO JOHN OF HEMINGFORD AND ROGER LOVEL - - - Command our subjects to desist from attempting anything against our honour in the court of Rome.	209
DLXXXIII.	June 10, 1262?	PETER OF SAVOY TO HENRY III. - - - Through the recent exchange affecting the honour of Richmond, I have become chargeable with more military service. I pray relief.	210
DLXXXIV.	June 10, 1262.	ALEXANDER III., KING OF SCOTLAND, TO HENRY III. - - - Allow the adjournment of an action against R. de Mowbray, whom I cannot spare just now.	211
DLXXXV.	June 13, 1262.	THE SAME TO THE SAME - - - We send our bailiff of Cumberland to represent us in your courts.	212
DLXXXVI.	July 4, 1262.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF SUSSEX Compel the abbot of Battle to provide a sumpter beast for our travelling chapel.	213
DLXXXVII.	Aug. 24, 1262.	HENRY III. TO HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD - - - Be at Montgomery on Sept. 30, to grant redress to Llewellyn.	214
DLXXXVIII.	Aug. 25, 1262.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN We are sending commissioners to adjust the breaches of the truce. The illness of the earl of Hereford has caused the delay.	215
DLXXXIX.	About Aug. 1262.	HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD, TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR - - - Thank you for the money sent. The lands of the late earl of Gloucester are quiet, and I have equipped his castles.	217
DLXXX.	Sept. 26 or 27, 1262.	LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III. The justiciar of Chester and others have made an inroad on the lands of Griffin of Bromfeud.	218

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLXXXI.	Oct. 2, 1262.	PETER DE MONTFORT TO ROGER LE BIGOD, EARL OF NORFOLK, AND OTHERS	219
		The seneschal of Llewellyn, with most of the Welsh, has made a raid upon the lands of Went. We attacked him successfully. I cannot support the expenses I am put to in defending the border.	
DLXXXII.	Oct. 11, 1262.	R. DE DONCASTER TO J. DE KIRKBY	221
		I have delivered your letter. Your business has not been kept secret, I suspect, and in consequence the living is given away.	
DLXXXIII.	Autumn, 1262 ?	FROM A JUSTICE ITINERANT TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR	222
		Pray arrange so that I need not go on circuit through Cumberland.	
DLXXXIV.	Nov. 29, 1262.	JONN DE LA LINDE TO HENRY III.	223
		I have done my best about drawing to your allegiance those who had received privileges from the king of France. The tenants of the lord of Bourdeille are laying waste the country, and the inhabitants are petitioning the king of France for redress. P. de Baynac has invaded your territory.	
DLXXXV.	Dec. 2, 1262.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN	227
		We were surprised to hear, on landing, that you had broken the truce.	
DLXXXVI.	Dec. 24, 1262.	HENRY III. TO HUMPHREY DE BONYS, EARL OF HEREFORD	228
		We have received your letter on our landing, and are sending assistance to you.	
DLXXXVII.	Dec. 24, 1262.	HENRY III. TO ROGER MORTIMER	229
		To the same effect as the last.	
DLXXXVIII.	About Dec. 1262.	PETER DE MONTFORT TO HENRY III.	230
		I found the Welsh border in great confusion. Llewellyn has advanced his frontier to within a league and a half of Abergavenny. I cannot hold out single-handed.	
DLXXXIX.	About Dec. 1262.	LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III.	232
		I have to complain that R. Mortimer and others have broken the truce.	

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXC.	About Dec. 1262.	THE SAME TO THE SAME - - - I am not conscious of any breach of the truce.	233
DXCI.	Jan. 18, 1263.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - I send you by the bearers full answer to your communication about the peace with the earl of Leicester.	234
DXCII.	Jan. 28, 1263.	PETER OF LIMOGES TO WALTER OF MERTON - - - The queen of France is tedious, in word and action.	235
DXCIII.	Feb. 1, 1263.	HENRY III. TO HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD - - - John de Grey is ordered to take the command of the army of Wales in your place.	236
DXCIV.	Feb. 1, 1263.	HENRY III. TO REGINALD FITZ PETER AND OTHERS - - - We are sending John de Grey to command the army, and appease your dissensions.	237
DXCV.	Feb. 5, 1263.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - We are sending the bishop of Exeter and other envoys to you.	238
DXCVI.	Feb. 5, 1263.	HENRY III. TO MARGARET, QUEEN OF FRANCE - - - Pray use every effort for the firm establishment of peace.	239
DXCVII.	Feb. 5, 1263.	HENRY III. TO WILLIAM OF VALENCE - - - Try and provide 2,000 <i>l.</i> , which we have promised to the viscount of Turenne and others.	240
DXCVIII.	Feb. 5, 1263.	HENRY III. TO JOHN DE LA LINDE - - - We thank you for your diligence. Receive the homage of those who are coming to our allegiance. Try and find money for the viscount of Turenne. Act on local advice about the lord of Baynac, &c. The lord of Bourdeille has been written to.	241

1 CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXCIX.	Feb. 16, 1263.	JOHN CHISHULL AND IMBERT DE MONT- FERRAND TO HENRY III. - - -	243
		We have brought your treasure to Paris, and seen prince Edward and the queen of France ; but we find that the king of France has seen the earl of Leicester, who considers all attempts at reconciliation vain. He says you mean well, but some of your council care little enough for peace. John de Valentin has come since, and has de- tained us while he and the king and queen have a further interview with the earl.	
DC.	Feb. 20, 1263.	HENRY III. TO ROBERT WALLSEND - - - Keep the peace between the Cinque Ports and Yarmouth.	244
DCL.	March 4, 1263.	LETTERS PATENT OF SIMON DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER, AND OTHERS - - -	244
		We undertake to observe any truce which may be granted us by prince Edward.	
DCIL.	May 8, 1263.	HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER - - -	245
		We hear that men with horses and arms have landed at your port without being arrested. Do not let this occur again.	
DCIII.	Spring, 1263 ?	HENRY III. TO THE COUNCIL OF ALEXAN- DER III. OF SCOTLAND - - -	246
		We strongly advise that the king of Scots should not go to the isles this summer.	
DCIV.	June 29, 1263.	RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III. - - -	247
		I am hastening to meet the barons. Order prince Edward to abstain from hostilities.	
DCV.	June 30, 1263.	THE SAME TO THE SAME - - -	248
		Yesterday I sent to the earl of Leicester, in- viting him to a conference, which he declined, and pushed on to Guildford.	
DCVI.	July 8, 1263.	THE SAME TO THE SAME - - - Attend to what the bearers will communicate.	249
DCVII.	Sept. 16, 1263.	HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - -	249
		Meet us at Boulogne for the discussion of important matters with the king of France.	

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

li

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCVIII.	Dec. 8, 1263.	HENRY III. TO THE CITIZENS AND COM- MONS OF LONDON - - - Expel from the city S. de Montfort, Robert de Ferrers, and their followers.	250
DCIX.	Dec. 16, 1263.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - - We have agreed to submit all questions arising out of the provisions of Oxford to the arbitration of the king of France.	251
DCIX. (<i>bis</i>).	About 1263 ?	FROM A JUSTICE ITINERANT, PROBABLY TO THE CHANCELLOR - - - Pray arrange so that I need not go on circuit through Cumberland.	357
DCX.	Jan. 22, 1264.	SIMON, ARCHDEACON OF RICHMOND, TO HENRY III. - - - W. of Lancaster holds a living in my arch- deaconry by force. Let him be expelled.	253
DCXI.	Feb. 4, 1264.	HENRY III. TO ROGER CLIFFORD, SHERIFF OF GLOUCESTER - - - Break down the bridges over the Severn, except that at Gloucester.	253
DCXII.	About Feb. 1264.	ROBERT NEVILLE TO HENRY III. - - Let Robert Bruce and others be ordered to assist me in defending the ports north of the Trent.	255
DCXIII.	July 4, 1264.	HENRY III. TO JOHN BALLIOL - - - Come to London immediately.	256
DCXIV.	July 10, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - Do not allow hostile preparations to be made in France under colour of liberating the hos- tages given at Lewes.	257
DCXV.	July 10, 1264.	THE SAME TO THE SAME - - - Come or send envoys to Boulogne to arrange terms of peace.	258
DCXVI.	July 18, 1264.	HENRY III. TO JOHN BALLIOL - - - We repeat our commands to you to be in London by the first Sunday in August.	259
DCXVII.	July 27, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - We thank you for your letter. We will send to meet your envoys.	261

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXVIII.	July 30, 1264.	HENRY III. TO THE EARLS OF LEICESTER AND GLOUCESTER - - - Send some one to Boulogne to open the negotiations on your behalf. Come yourselves as soon as you can, and bring prince Edward and Henry of Almaine.	262
DCXIX.	July 31, 1264.	THE SAME TO THE SAME - - - We again urge your sending representatives to Boulogne.	263
DCXX.	Aug. 2, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - Peace is concluded between us and our barons; let no troops be assembled for the invasion of England. Pray adjourn the day fixed for our negociations.	264
DCXXI.	Aug. 2, 1264 ?	HENRY III. TO CHARLES, COUNT OF ANJOU - - - Use your influence to prevent the levying of troops for the invasion of England.	265
DCXXII.	Aug. 2, 1264 ?	HENRY III. TO THE BISHOP OF NOYON AND OTHERS - - - To the same effect.	267
DCXXIII.	Aug. 4, 1264.	HENRY III. TO THE ARCHBISHOP OF RHEIMS - - - To the same effect.	268
DCXXIV.	Aug. 5, 1264.	HENRY III. TO JOHN BALLIOL AND OTHERS We repeat our command to you to come without delay.	269
DCXXV.	Aug. 21, 1264.	HENRY III. TO THE MEN OF NORTHUM- BERLAND - - - Prepare to resist invasion.	271
DCXXVI.	Aug. 31, 1264.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAUT, TO HENRY III. - - - Do what you can for our merchants when peace is restored.	273
DCXXVII.	About Sept. 1, 1264.	VARIOUS DRAFTS FOR LETTERS PATENT OF HENRY III. AND THE BARONS - - We agree to place our differences in the hands of certain arbitrators.	274

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXXVIII.	Sept. 16, 1264.	LETTERS PATENT OF HENRY III. We have taken steps for the protection of clerical property.	276
DCXXIX.	Oct. 30, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. Take care that the envoys we are about to send be not maltreated like the last.	278
DCXXX.	Nov. 10, 1264.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAUT, TO HENRY III. Pray protect our merchants: yours receive protection here.	279
DCXXXI.	March 2, 1265.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF HEREFORD Ascertain the ransom of the garrison of La Haye.	280
DCXXXII.	March 14, 1265.	HENRY III. TO LOUIS IX. Send E. de Valericia to inform himself of our state, and bring you word.	280
DCXXXIII.	April 30, 1265.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAUT, TO HENRY III. Your servants at Yarmouth have seized some wool belonging to G. of Dixmuiden. We pray redress.	281
DCXXXIV.	May 10, 1265.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK - John of Warrenne and William of Valeince have landed near Pembroke against our will, and others have joined them unopposed from abroad; we have ordered the ports to be carefully watched. We are on the marches, because some of the marchers have not fulfilled the terms of the provision of Worcester. Arrest those who spread other reports. Cause the ancient charters and recent ordinances to be proclaimed and observed within your jurisdiction.	282
DCXXXV.	June 19, 1265.	LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES We have agreed to terms of peace with the king of England.	284
DCXXXVI.	June 19, 1265.	LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES If the terms of our peace should be infringed by the king of England, they may still be returned to by himself or his successors.	287

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXXXVII.	June 15-28, 1265.	G. DE MORLE TO HENRY DE MAULEY - Prince Edward and W. de Valence are besieging Gloucester. The king and S. de Montfort are at Hereford.	288
DCXXXVIII.	Aug. 24, 1265.	PRINCE EDWARD TO ROGER LEYBURN AND NICHOLAS LEWKNOR - It is desirable that the earl of Warenne should have power to admit the men of the Cinque Ports to terms. The garrison of Kenilworth should be summoned to surrender.	289
DCXXXIX.	Aug. 26, 1265.	HENRY III. TO SIMON DE SEINLIZ - Protect Richard, clerk of the king of Germany.	290
DCXL.	Sept. 23, 1265.	PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS, CHANCELLOR - Grant letters of protection to S. de Stoke and others, who have surrendered the castles of Wallingford and Berkhamstead on this condition.	291
DCXLII.	Sept. 28, 1265.	HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER - - - Prevent the passage of the countess of Leicester.	292
DCXLIII.	Oct. 2, 1265.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - - The bearers are empowered to treat with you about the affairs of the three dioceses, the countess of Leicester, &c.	293
DCXLIII.	Oct. 6, 1265.	HUMPHREY, EARL OF HEREFORD, AND OTHERS, TO HENRY III. - - - The citizens of London have submitted completely. Measures should be taken to set free their commerce and protect their lands.	293
DCXLIV.	Oct. 26, 1265.	PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS, CHANCELLOR - - - At the request of the countess of Leicester, we have received into favour certain members of her household.	294
DCXLV.	Nov. 5, 1265.	THE SAME TO THE SAME - - - Grant seisin of his lands to J. de la Hare.	296

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

iv

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXLVII.	About 1265.	ELEANOR OF CASTILE TO JOHN OF LONDON - - - - - The manor of Berwick, which was promised to me, has been given to another. Try to obtain for me a manor in its place.	298
DCXLVIII.	Feb. 28, 1266.	CARDINAL OTTOCUS TO MASTER ELIAS MEALDEWELL - - - - - W. Luton, clerk, complains of certain laymen in the matter of tithes. Try the case.	299
DCXLIX.	March 15, 1266.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK - - - The garrison of Kenilworth have seized one of our messengers, and sent him back with his hand cut off. Summon our military tenants to assemble with horses and arms at Oxford. Let watch and ward be kept, and malefactors arrested.	300
DCL.	April 3, 1266.	HENRY III. TO THE BAILIFFS AND GOOD MEN OF POOLE - - - The country being still disturbed in parts, receive merchants, but do not allow them to go inland without further orders.	302
DCL.	May 3, 1266.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK - - - It is falsely reported that we have arbitrarily ejected men from their possessions without trial. Take steps to dispel this impression.	303
DCLII.	May 5, 1266?	LOUIS IX. TO HENRY III. - - - We have taken steps to prevent your enemies crossing. We earnestly hope you will make peace with your sister and her sons.	304
DCLIII.	May 1266.	PRINCE EDWARD TO MARGARET, COUN- TESS OF FLANDERS AND HAISNAULT - - - Pay R. de Moretayne some money which we owe him out of the goods of the citizens of London, which are in your hands.	305
DCLIV.	Dec. 1, 1266?	WALTER DE LYNAIS TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS - - - Give me letters to lord Peter Bruce on behalf of the bishop of Ostia.	306

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCLV.	Shortly before Aug. 1266.	CERTAIN MERCHANTS OF LUCCA TO WILLIAM OF LOUTH - - -	308
		We cannot supply the king with money unless we are allowed to sell our goods. We send 1,500 <i>l.</i> , which we have procured with great difficulty.	
DCLVI.	About 1266?	THE BURGESSES OF SHREWSBURY TO HENRY III. - - -	310
		We are much impoverished, and pray to be excused the remainder of our tallage. We could well stand a siege, but for want of a mill.	
DCLVII.	May 29, 1267.	WILLIAM DE VALENCE, LORD OF PEMBROKE, TO HIS LADY - - -	311
		I am sending Sir A. Immer to provision and defend Winchester castle. He is to be under your command.	
DCLVIII.	Summer, 1267?	LLEWELLYN AP GRIFFIN TO RICHARD, KING OF THE ROMANS - - -	312
		I thank you for your efforts on behalf of peace, but I cannot accede to the terms proposed.	
DCLIX.	Sept. 6, 1267.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - -	314
		I cannot attend to the affair of Gascony at present. The terms I have offered to S. de Montfort were offered for your sake; if refused now, they will not be repeated. All possible redress shall be granted to your merchants, consistent with the privileges of the Cinque Ports. Their complaints against prince Edward shall be attended to.	
DCLX.	About 1267?	PHILIP OF FRANCE TO HENRY III. - -	316
		We are rejoiced to hear good news of you.	
DCLXI.	1267?	HUGH DE LUSIGNAN, COUNT OF LA MARCHE, ETC., TO HENRY III. - -	317
		Your first letter never reached me. As soon as I have settled my affairs in France I will come to your aid.	
DCLXII.	1260-1268.	JOHN OF BRITANNY TO HENRY III. - -	318
		I am ready to come to your aid if desired.	
DCLXIII.	1260-1268.	BEATRICE OF ENGLAND TO HENRY III. .	319
		We are glad to hear of your successes.	

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCLXIV.	Early in 1268?	FROM TO THE CHANCELLOR ? I have done my best to arrange the king's affairs at Dunwich.	320
DCLXV.	April 3, 1268.	HENRY III. TO THE TREASURER AND BARONS OF THE EXCHEQUER - - - Enquire whether J. Lovel was prevented by the war from collecting the revenue of his counties.	322
DCLXVI. ¹	Soon after April 1268.	THE BARONS OF THE EXCHEQUER TO HENRY III. - - - The jury finds that J. Lovel was prevented from exercising his shrievalty, and receiving the revenues during part of his time of office.	297
DCLXVI.	July 31, 1268.	THE CONSULS OF TOULOUSE TO PRINCE EDWARD - - - We pray redress for one of our merchants plundered by the rebels.	323
DCLXVII.	1268.	E. DE GONSELL, SHERIFF OF YORK, TO JOHN DE LA LINDE, JUSTICIAIR - - - The appointment of R. de l'Estre to be sheriff of the West Riding is an injury to me, for I farm the revenues of the county.	325
DCLXVIII.	About 1268 ?	THE MAYOR, JURATS, AND COUNCIL OF DAX TO HENRY III. - - - We pray redress for one of our citizens wronged by prince Edward.	326
DCLXIX.	Sept. 1260-1269.	LOUIS IX. TO HENRY III. - - - Grant redress to certain merchants of Arragon who have complained to us.	327
DCLXX.	May 1, 1269 ?	LLEWELLYN, PRINCE OF WALES, TO HENRY III. - - - I pray redress for injuries done to me under the sanction of the sheriff of Salop.	328
DCLXXI.	May 6, 1269?	THE SAME TO THE SAME - - - I should prefer that our conference should be put off until after Midsummer.	329

¹ This letter is misplaced under the date 1265 in the body of the volume,

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCLXXII.	Soon after Aug. 15, 1269.	LETTERS PATENT OF HENRY III. We direct that the injuries done to the Norwegian merchants be made good.	330
DCLXXIII.	Dec. 22, 1269.	HENRY III. TO WILLIAM DE BURGH, EARL OF ULSTER You have no jurisdiction, by virtue of your earldom, over the bishops and abbots of Ulster.	331
DCLXXIV.	Oct., about 1269? TO HENRY III. The seneschal of Agenois has seized the customs and tolls of Bourdeaux by command of the king of France. What should be done?	332
DCLXXV.	1263-1270	BLANCHE, DUCHESS OF BRITANNY, TO HENRY III. Your daughter Beatrice is much better. Arthur is a good and fine child.	334
DCLXXVI.	1266-1270.	THE BARONS OF THE EXCHEQUER TO HENRY III. We have examined the accounts of Roger of Leyburn.	335
DCLXXVII.	May 12, 1270.	HENRY III. TO It is impossible to summon a parliament. We pray you, notwithstanding, to grant a twentieth, as the bishops have done.	336
DCLXXVIII.	July 10, 1270.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK Send to the Temple without delay all the proceeds of the twentieth which you have collected.	338
DCLXXIX.	Between S. pt. 1270 and May 1271?	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAUT, TO HENRY III. We will release the goods of your merchants, as soon as the like is done by ours.	339
DCLXXX.	1260-1272.	JOHN, DUKE OF BRITANNY, TO HENRY III. Our son is at your service.	339
DCLXXXI.	Jan. 7, 1272.	ALEXANDER III., KING OF SCOTLAND, TO HENRY III. I give my consent to a perambulation of the boundaries between North and South Tindall.	340

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCLXXXII.	Feb. 22, 1272.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN We have summoned the earl of Gloucester and heard his answer to your complaints. He has agreed to abide by the decision of our commissioners.	342
DCLXXXIII.	About Feb. 1272.	WILLIAM DE VALENCE, LORD OF PEMBROKE, TO RICHARD OF MIDDLETON, CHANCELLOR - - - Pray hasten forward the affair of Thomas de Clare and my daughter.	343
DCLXXXIV.	April 28, 1272.	THE ARCHBISHOP OF YORK AND OTHERS, COMMISSIONERS OF PRINCE EDWARD, TO ROGER LESTRANGE - - - We have granted the revenues of the Peak for this term to the Lady Constantia.	344
DCLXXXV.	May 25, 1272.	PRINCE EDWARD TO THE ARCHBISHOP OF YORK AND OTHERS, HIS COMMISSIONERS Pay the merchants herein named the moneys specified.	347
DCLXXXVI.	July 10, 1272.	THE SAME TO THE SAME - - - Pay the moneys for which the masters and convents of the Hospital and Temple have become security on my behalf.	349
DCLXXXVII.	July 12, 1272.	PRINCE EDWARD TO HIS COMMISSIONERS IN PARIS AND ELSEWHERE - - -	350
DCLXXXVIII.	1272?	GORON AP HEYLIN TO JOHN OF KIRKEBY, VICE-CHANCELLOR - - - Who will provide my expenses for the Welsh mediation ?	351
DCLXXXIX.	Uncertain date.	AYMER DE RANCON TO HENRY III. - - I pledge you my fealty, and offer you my services, whether in England or here.	352
DCXC.	Uncertain date.	THE MEN OF KERY, IN SOUTH WALES, TO HENRY III. - - - We pray that the laws of your land may run throughout Wales and the marches.	353
DCXCI.	Uncertain date.	THE MEN OF NAVENBY TO HENRY III. We pray redress against the abbot of Fecham.	354

ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS.

ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS

ILLUSTRATIVE OF THE

REIGN OF HENRY III.

CCCCXIII.

THE MEN OF SAINTE BASEILLE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 965.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia ^{About} regi Angliae, domino Hiberniae, duci Normanniæ et ^{Sept. 1228.¹} Aquitaniae et comiti Andegaviae, universitas proborum hominum de Sancta Basilia, salutem et fidele servitium.

Dominationi vestrae præsentibus literis significamus quod, cum dominus Henricus de Trubbleville, seneschallus vester² Wasconiae, curiam suam apud Lingonium, ad diem Dominicam proximam post festum S. Bartolomei, pro pace et tranquillitate patriæ, et treugis inter vos et regem Franciæ publicandis, præsentibus baronibus et magnatibus terræ vestrae Wasconiae et

The mayor of Bourdeaux and his faction have insulted your seneschal, and seized the castle and re-

¹ Compare the list of Seneschals of Gascony at the end of this volume, and letter CCLXIV., which should have been placed a few months later. This letter, which would have helped to assign the

date more exactly, I had laid aside, finding it printed by M. Champollion Figeac, without any indication of doubt, under the year 1244.

² *vester*] Repeated in MS.

venues of
the city.

villarum vestrarum, consiliis adunasset; Petrus Callau major Burdegalensis et ejus fautores qui ibidem secum venerant dixit quod quosdam faiditos Reulæ, suis meritis exigentibus ejectos et propter culpam suam quam patraranter jam¹ alia vice, contra dominium vestrum, villam vestram Reulæ inimicis vestris reddiderant, ipse senescallus illos in villam memoratam introduceret, et rediret, et eis terras suas et omnia bona sua restitueret. Qui eis respondit taliter: quod hoc nullo modo facere posset, nisi antea tractatum vobiscum et cum probis hominibus Reulæ habuisset. Qui indignati, et mandatum vestrum et treugam penitus contemnentes, in dictum senescallum vestrum malitiose insurrexerunt, quia vellent tranquillitatem patriæ et pacem perturbare; multa convicia, verba turpia, vilia et enormia coram omnibus, et opprobria multa ei intulerunt; et, quod pejus est, morte corporis sui ei minati fuerunt; et in crastino, cum venissent apud Burdegaliam, castellum vestrum Burdegalie et omnes redditus vestros in manu sua occuparunt, servientes et bajulos vestros ejecerunt, omnes res vestras ibidem, et dicti senescalli vestri, in manu sua occuparunt, et sibi penitus retinuerunt, et nobis per literas suas apud Sanctam Basiliam mandaverunt, quod eidem senescallo vestro, loco vestri, nullatenus obediremus nec aliquatenus ei de exitibus terræ vestræ, si qui penes vobis deberentur, ei responderemus, nec de aliis.² Nos vero eis respondimus, quod vos, qui dominus noster estis, ipsum ad partes nostras senescallum et terræ vestræ Wasconiae custodem per literas vestras destinaveratis; quare nullatenus mandatis eorum obedivimus, sicuti nec debemus, quia in præjudicium et dedecus vestrum penitus verteretur.

¹ *jam*] So MS. M. Champollion Figeac reads *quam*, which seems to be required by the sense.

² This sentence is given as it

stands in the MS. The construction is very peculiar, and the word *nos* would seem to be required after *penes*.

Novimus vero et firmiter credimus, quod magna pars proborum hominum et meliorum Burdegaliæ est, quibus discordia inter dictum senescallum vestrum et majorem memoratum penitus displicet; nec placet alicui eorum, nisi tantum dicto majori et consociis suis et fautoribus. Quare regiam majestatem vestram duximus attentius exorandam, modis omnibus quibus possumus, quatenus consilium et auxilium vestrum super hoc festine dignemini adhibere, ut vestro cedat semper commodo et honori, et quod dictus major Burdegaliæ nec alii in dictum senescallum vestrum, nec alium, præsumant vel audeant talia de cetero perpetrare; ipsum enim senescallum vestrum scimus indubitanter utilem terræ vestræ Wasconiæ et promotioni vestræ fideliter desudantem, cuius probatam fidelitatem dominationi vestræ reddimus fideliter et specialiter commendatam. Valeat regia vestra magnitudo.

CCCCXIV.

WILLIAM OF CHRIST CHURCH TO RALPH, BISHOP
OF CHICHESTER AND CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 776.)

Reverendo domino et patri in Christo carissimo, About Oct.
domino R[adulpho], Dei gratia Cycestrensi episcopo,^{1230.¹}
domini regis cancellario, suus W[illelmus] de Christi
Ecclesia, salutem et se devotum cum omni reverentia.

Noverit paternitas vestra quod dedimus in mandatis What is to
ballivis de Buelt, ut nobis significant si Madocus be done
Vecchan ad partes Breconiæ vellet accedere et ibidem about
moram facere, secundum formam inter vos et Leulinum Madoc
^{Vaughan?}

¹ See Rot. Pat. 14 Hen. III., part 1, memb. 3.

ad colloquium de Nokesbure prolocutam. Qui nobis significaverunt quod dictus M[adocus] ad partes Breconiae accedere noluit; nec homines quos .vi sua de dicta terra adduxit ad praefatam terram redire possint, nisi possit terram quam prius tenuit de Leulino tenere et eidem servitum suum facere. Et quia non recolimus quod dictum M[adocum] in partibus Breconiae sub hac forma debemus admittere, discretioni vestræ attente supplicamus quatenus, amoris domini comitis intuitu precumque nostrarum interventu, consilium v[estrum] super his impedere¹ velitis.

I have received the king's letters patent about the guardianship of the lands of William de Braose.

Pro certo etiam habeatis quod recepimus literas domini regis patentes, quod dominus rex commi[sit] domino Marescallo custodiam terrarum domini W[illelmi] de Brausa, et vobis illas missemus, sed testimamus quod dominus rex mentionem fec[erit] super his in literis suis clausis vobis pro prædicta custodia directis. Tamen si vestræ sederit voluntati ad diem quem tis dictas literas vobis deferri faciemus. Hinc est quod excellentiam vestram affectuose peroramus quatenus [a]moris domini comitis intuitu, precumque nostrarum interventu, mittatis literas domini regis vicecomiti Herefordie directas ut f[aci]at inquisitionem secundum legem Angliæ quis ultimo fuit præsentator ad personatum ecclesiæ de Kingeslan.² Si [place]t etiam faciat habere latori præsentium seisinam terræ de Gumsyld, quantum pertinebat ad dominum W[illelum] de Brausa. Valete.

¹ *inpedere*] So MS.

² *Kingeslan*] The last three letters are doubtful in MS., but probably

Kingsland near Leominster is the place referred to.

CCCCXV.

OWEN AP GORON TO W. FITZ ADAM.

(Royal Letters, No. 299.)

Carissimo amico suo W. Filio Adæ, Owen Filius 1230? ¹
Goron, constabularius de Buelt, salutem.

Notum sit vobis quod si non Madoco Parvo permit- If you do
tatis purgare segetes suas, et metere linum, et resecare ^{not let} Madoc
fenum suum, prout conventinatum ² fuit omnino, guer- Vaughan
ram eligitis et hoc procul dubio habebitis. Præterea till his
sciatis, quod si prædictam conventionem non servetis, lands, you
terram vestram pro posse nostro destruemus. In shall have
crastina die voluntatem vestram nobis declareris. war. Send
Vaughan by to-mor-
Valete.

Indorsed. W. filio Adæ.

CCCCXVI.

WILLIAM OF CHRIST CHURCH TO RALPH, BISHOP
OF CHICHESTER AND CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 775.)

Reverendo domino et patri in Christo carissimo 1230.³
domino R[adulpho], Dei gratia Cycestrensi episcopo,
domini regis cancellario, magister W[illelmus] de
Christi Ecclesia, salutem cum omni reverentia.

Noverit paternitas vestra quod jam bis misi domino Llewellyn
Leulino, eidem supplicans ut mihi significaret si ^{answers} fairly, but
formam pacis inter vos et ipsum ad colloquium de his men
Nokesbure prolocutam, tam de Madoc Vecchan et plunder.

¹ See the following letter.² *conventinatum*] So MS.³ See letter CCCCXIV.

ROYAL AND OTHER HISTORICAL DOCUMENTS

conjunctione quis quam te sibi tenere valeret ut illa :
qui nimirum significari quod valeret in quicunque malo
naturae Claron cum tanta immunitate quam tanta sit
potestio sed tamen immunes sibi de Eboracum prædictam
terram immunitam et sua subiectorum et hanc potestem
quarum aliæ nonne facilius.

Le Madocus Parvus mihi significavit Gwenn Filius
Gwenni. et mandatorem domini Lewelinum le Boeck ut
inspicere potestem in Ilores quae nulli subiecti et quas
victis per hoc rem præsentium transmiserat et pro certo
habebant quod bene iacerem potestem at eas in sua
terra prædicta conquiseret Lewelinus sed pro victis non
alii sibi prædictam terram domini mei ultra limites
terre sue præsenti le iure discretis regnum per
superficiem suam pertinuerint. Significavit etiam mihi
ducens Lewelinum quod vobis debitis in mandatis quod
rectibili traximus inter hemm et huncimes domini mei
conficitur et quod vobis supplicavit ut mitteretis
aliquem virum discretum si partes marchia ad viden-
dum transgressionem inter duas terras factas. Unde
vobis affectuose supplicio quatenus amoris domini mei
intuitu præcumque mearam interventu illud si placet,
facere velitis. Et si placet mihi significetis si con-
venit inter vos et dictum Lewelinum] si Madocus
Parvus in terra Lewelinij manere debeat et inde servitium dicto
Lewelino] facere: et si non oportet ut expresse con-
ciliu[m] v[estrum] super his domino Lewelino] significetis.
Si quid vestrae sederit voluntati mihi significare velitis,
quia semper me paratum invenietis ad omnia mandata
vestra pro posse meo exequenda. Valete.

Indorsed. Domino R Cycestensi episcopo domini
regis cancellario.

CCCCXVII.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 777.)

Venerabili viro R[adulpho], Dei gratia Cicestrensi 1230.¹
episcopo, W[illelmus] de Crisseschurch, salutem et
reverentiam.

Excellentiae vestrae notum facio quod terra de I have
Bregheinoc in bono statu est, et castrum de Bregheinoc never done
bene firmatum, et quod ego Deum fateor nunquam to interrupt
studui pacem inter dominum Lewelinum et magnates with
Anglie in ultimo parlimiento confirmatam aliquo modo Llewellyn.
turbare, sed omnibus modis curavi pacem et treugas
inter nos factas pro toto posse meo fideliter observare
omnes homines de Went et de Bregheinoc tam paci-
fice tenens quod nullus illorum transivit metas nec
divisas versus terram de Buelth, ad aliquid malum in
mundo faciendum ; sed homines sui semel et secundo
et tertio intraverunt in terram de Bregheinoc, et præ-
dam hominum ejusdem terræ cum illis vi adduxerunt,
et insuper sœpius mihi mandaverunt quod nullam
pacem nec treugas observarent, nisi terram Madoci
Vaghan penitus quietam sibi clamarem, qui omnino
residens est cum illo et servitium prædictæ terræ ei
facit, quod est contra conventionem in prædicto parlia-
mento factam, ut intelligo ; sed optime mihi sedet
quod dominus Herefordensis et Petrus Filius Hereberti
et Prior de Wenloc venturi sunt ad partes illas, ad
veritatem super præmissis undique inquirendam, quia,
Deo dante, nullam occasionem invenient de aliqua
transgressione per me vel per aliquos ex parte mea

¹ See letter CCCCXIV. In the absence of fuller information as to the facts referred to, I have not felt able to determine the order of the three letters with any certainty.

prædicto domino L[ewelino] vel suis illatas, et tamen ipsi sunt boni amici illius.

Discretioni siquidem vestræ significo quod nullum posse habui transmittendi vobis puerum de quo mihi mandastis, et illud monstravi comitibus sub quorum potestate puer ille fuit, assidue petens quod illum vobis tradidissent; qui dixerunt quod illud nullo modo sine præcepto domini mei facerent. Ego autem in veritate propter hoc per tres nuntios mandavi domino meo quod placitum suum mihi inde significasset, sed nullum adhuc habui mandatum ab illo, et ideo non veni ad vos ad diem statutum; sed quam cito mandatum suum habuero quocumque loco vobis placuerit vobis occurram, satisfacturus vobis in omnibus pro posse meo. Et si in aliquibus presumpserim promptus ero et pronus subjiciendi corpus meum dominationi vestræ. Et, si placet, nihil credatis fieri per me vel per meos prædicto L[ewelino] vel suis, donec veritas undique inquiratur et donec comparuerim coram præsentia vestra, quia si quid injustum alicui egerim omnia membra mea vestræ subjiciam voluntati. Et si quid boni et fidelitatis hucusque de me scivistis vel audistis, magis, Deo dante, in posterum percipietis. Valete.

Indorsed. R., Dei gratia Cicestrensi episcopo.

CCCCXVIII.

HENRY III. TO THE EMPEROR FREDERIC II.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2., memb. 2.)

Feb. 2,
1236.

Domino suo ac magnifico F[rederico], Dei gratia Romano imperatori semper Augusto, etc., fratri dilectissimo, H[enricus] eadem gratia, etc., salutem, et semper felices de hostibus triumphos.

I have
received
your mes-

Venientem ad nos Henricum de Aeps, imperialis aule marescallum, nuntium vestrum, laete, sicut decuit, et

honorifice recepimus, magnificentiæ vestræ copiosas ex-senger and solventes gratiarum actiones, quod placuit vobis casum attended to your a nobis prius inauditum, qui nuper accidit in partibus wishes. vestris, nobis communicare. Parati quidem cum affectione sincera, in iis quæ nostræ sunt possibilitatis, vestræ per omnia beneplacito voluntatis, duos de discretioribus neophytis qui reperiri potuerunt in regno nostro ad vestræ majestatis præsentiam destinamus, præceptis vestris in omnibus pro posse suo parituros. Nec moveatur, si placet, imperialis celsitudo, quod dilectum vobis magistrum Galterum clericum vestrum adhuc penes nos retinuimus; quoniam per ipsum ad vos demum revertentem, super negotiis quæ nobis exposuit ex parte vostra plenius excellentiæ vestræ respondere curabimus. Teste rege apud Wudestok, vicesimo quarto die Februarii, anno etc. vicesimo.

CCCCXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. ut supra.)

Serenissimo principi et fratri suo carissimo, F[rederico], Feb. 2,
Dei gratia Romano imperatori et semper Augusto, 1236.
Jerusalem et Siciliæ regi, H[enricus], eadem gratia,
etc. salutem et felicibus gaudere triumphis.

Licet paratam habeamus voluntatem celsitudinis The barons
vestræ, sicut decet, parere mandatis, magnificentiæ of the
vestræ tamen significamus quod cum constitutis in realm will
præsentia nostra magnatibus regni nostri, tam personis not hear of
ecclesiasticis quam aliis, proposuissemus qualiter a my brother
vobis mandatum suscepimus, ut dilectum fratrem going to
nostrum comitem Ricardum, quem plurimum videre
desideratis, ad sui cumulum honoris ad præsentiam
excellentiæ vestræ mitteremus; ipsi habita inde adin-
vicem deliberatione nobis unanimes responderunt, quod

nullatenus suum adhiberent assensum ut memoratus frater noster ad præsens regnum nostrum exiret; immo quod nec id permitterent licet vellemus. Ceterum cum instet terminus treugarum inter nos et Wallenses, et in proximo sumus sollempne colloquium habituri cum illustri rege Scotiae super quibusdam contentionibus inter regnum nostrum et suum ortis, et demum, Domino permittente, proficiisci decreverimus in terram nostram Hyberniæ, in qua nondum fuimus; non possent haec negotia commode sine præsentia memorati fratris nostri expediri. Hinc est quod celsitudinem vestram devote duximus exorandam, quatenus vobis non displiceat quod memoratus frater noster, causis prædictis præpeditus, ad vestram non accedit præsentiam, quoniam placet nobis quod, peractis et expeditis negotiis prædictis, id facere non omittat.

CCCCXX.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 20 Hen. III., memb. 11.)

March 20,
1236. Rex omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint,
salutem.

We have
seen and
confirmed
the privi-
leges
granted by
the city of
Bourdeaux
to Bona-
fusus and
his fellows.

Inspximus literas patentes P[etri] Calhu majoris et juratorum communæ Burdegalie in haec verba: Omnibus has literas inspecturis P[etrus] Calhu major et jurati communæ Burdegalie, salutem in Domino.

Literas quas habet Bonafusus de Sancta Columba, civis Burdegalie, sigillo communæ Burdegalie sigillatas, vidimus in hunc modum: Omnibus has literas inspecturas Galcelinus Columbarius major et jurati communæ Burdegalie, salutem in Domino. Constituto in præsentia nostra et consulum civitatis Burdegalie Bonafuso de Sancta Columba, cive Burdegalie, et pertente a nobis dari sibi licentiam faciendi pannos

Burdegaliæ, ad ejusdem instantiam et requisitionem de communi juratorum et consulum consilio et assensu licentiam sibi concessimus postulatam, æstimantes eam ad profectum et honorem totius villæ et communæ Burdegaliæ in posterum profuturam, dictam licentiam hinc ad quindecim annos completos eidem Bonefuso et sociis quos sibi adjungendos duxerit concedentes in hunc modum: Quod ei et sociis suis liceat evenire, textores, fullones, tintores, et aliorum pannorum laneorum operarios attrahere, et facere pannos operari de diversis coloribus ad modum Flandrenium, Gallorum, sive etiam Anglicorum, et sibi solum ac sociis ejus. Mulieres tamen quælibet veræ¹ poterunt et lanam alias² præparare, sua vel suorum licentia nullo modo requisita. Præterea etiam concessimus ipsi Bonafuso, quod si lana, vel tinctura, vel aliqui apparatus ad colores pannorum vel pannos faciendos necessaria Burdegaliæ portata fuerint infra dictum terminum quindecim annorum completorum, dicto Bonafuso et sociis ejus tamen ea liceat emere, ita quod aliis ea emere non possit³ infra terminum, nisi de sua vel suorum licentia requisita. Præsertim concessimus eidem Bonafuso et sociis suis quod aliquibus placeis, atrisi, litiis, clausura, intramurali et aliis communibus civitatis Burdegaliæ paduentiis uti possint liberaliter et quiete ad pannos faciendos, siccandos, extendendos, et alias modis necessariis præparandos. Ita tamen quod domus tecta sive aliqua alia longæva impedimenta non fiant in locis superius memoratis, nec aquæ retardentur a cursu vel alibi divertantur, nisi haec fierent, si contingenteret, de voluntate majoris et juratorum; et hoc de paduentiis et aquis intelligimus infra villam Burdegaliæ aut infra batleucam constitutis, quorum quin-

¹ veræ] So MS.² alias] aleas, MS.³ possit] This word and liceat

in the line above appear to have

been interchanged.

decim annorum spatio transacto, quilibet alii et quotquot voluerint pannos poterunt deinde non requisita eorum licentia operari; ita quod idem Bonafusus et ejus socii nullum avantagium habebunt deinde in jam dictis. In quorum testimonium has patentes literas dicto dedimus Bonafuso, sigillo Burdegalensis communæ sigillatas. Datum anno gratiæ millesimo ducentesimo tricesimo quarto, secundo kalendas Aprilis.

Nos igitur prædictas concessions ratas et gratas habentes, eas pro nobis et heredibus nostris concedimus, et sigillo nostro confirmamus, sicut prædictæ literæ P[etri] Calhu majoris et juratorum communæ Burdegalie, quas idem Bonafusus inde habet, rationabiliter testantur. In cuius, etc. Teste rege apud Wudestok, secundo die Martii.

CCCCXXI.

HENRY III. TO GREGORY IX.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2, memb. 2.)

May 4,
1236.

The bishop
of Win-
chester left
the realm
of his own
accord, and
may return
when he
pleases.

Domino papæ rex, etc. salutem.

Significavit nobis sanctitas vestra per venerabilem patrem A[lexandrum] Coventrensem et Lichfeldensem episcopum et dilectum et fidelem nostrum P[etrum] Saracenum, civem Romanum, quod gratum haberetis et acceptum si venerabilis pater P[etrus] Wintoniensis episcopus cum gratia nostra reverti posset in Angliam, et sicut ad ejus spectat officium curam securus gerere pastoralem, et super hoc ex parte sinceritatis vestræ nos rogaverunt. Ad quod sanctæ paternitati vestræ duximus respondendum quod cum idem episcopus regnum nostrum ultimo exivit, gratis et motu ductus proprio potius quam per nostram vel alterius compulsionem, et etiam, si bene recolitis, ad preces vestras nobis specialiter inde directas, sedem adiit apostolicam.

Unde si memoratus episcopus voluntatem habuerit revertendi et in regno nostro commorandi, bene placet nobis ipsius adventus, nec erit qui ipsum super hoc aliquatenus impediatur, aut cum redierit tranquillitatem¹ ipsius perturbet. Licet etiam graviter versus ipsum moveremur, ad instantiam vestram conceptum rancorem si quis esset penitus ei remitteremus, parati et expositi tanquam filius sancte Romanæ ecclesiæ devotissimus in his et aliis vestris inhærere consiliis, et voluntatis vestræ pro viribus nostris beneplacitum adimplere. Teste rege apud Westmonasterium quarto die Maii anno regni nostri vicesimo.

CCCCXXII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2, memb. 2.)

Sanctissimo patri in Christo G[regorio], Dei gratia May 25,
summo pontifici, salutem, et tanto patri ac domino¹²³⁶
omnimodam reverentiam cum honore.

Apostolica sedes pia mater nonnunquam filiis suis Being in
desolatis solatium, oppressis subsidium, pie petentibus perplexity
viscera pietatis consuevit misericorditer aperire. Qua- I send to
propter ad ipsam, tanquam ad piam matrem nostram, you for
quæ nobis sui gratia ut filio suo devoto continua perplexity
compassione compatitur favorabiliter et benigne, cum
regiæ dignitati necessitatem imminere videmus, configui- counsel
mus confidenter. Hinc est quod cum dilectos et fideles
nostros P[etrum] Saracenum et magistrum S. de Sey-
land clericum nostrum pro quibusdam negotiis nos-
tris ad sedem apostolicam transmittamus, paternitatis
and assistance.

¹ *tranquillitatem*] *transquillitatem*, MS.

vestræ dilectioni affectione plena duximus supplicandum quatenus ipsos in negotiis nostris quæ vobis exponent audire benigne et efficaciter exaudire velitis clementia consueta, ut haec preces nostræ, benignitate vestra mediante, nobis more solito fructum pariant copiosum, nosque exinde paternitati vestræ ad speciales gratias astringamur. Teste rege apud Merewell, vicesimo quinto die Maii, anno etc. vicesimo.

CCCCXXIII.

WILLIAM DE FERRERS, EARL OF DERBY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 611.)

1236 ?¹

Illustri viro domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ et Aquitanie, et comiti Andegaviae, devotus suus W[illelmus] de Ferrariis, comes Derby, salutem, et quicquid potest honoris et servitii.

P. de S.
Philibert
has re-
turned
from Scot-
land in
conse-
quence of
my seizure
of his
lands.
What shall
I do fur-
ther?

Cum nobis intimatum fuit quod dominus Ricardus Swardus profectus fuit contra vos et regnum vestrum, ad regem Scotiæ, una cum nepotibus suis, Pagano de S. Phileberto, et aliis sociis suis, nos vero incontinenti quasdam terras quas dictus Paganus de S. Phyleberto tenuit de feodo nostro de Hecham in manum vestram seisiavimus. Ipse vero Paganus jam reversus est de partibus Scotiæ propter seisinam quam fecimus, ut nobis datur intelligi, occultim gerens se, terras nostras et maneria nostra minans comburere. Unde vos ut dominum exoramus quatenus, si placet, consilium super hoc apponere velitis, et voluntatem vestram, quid nobis fuerit agendum, significare dignemini. Valete.

¹ See Rym. i. p. 231.

CCCCXXIV.

HENRY III. TO THE BARONS OF THE CINQUE PORTS.

(Rot. Pat. 22 Hen. III., memb. 10.)

Rex baronibus suis de Quinque Portibus, salutem. Feb. 3,
 Fidelitati vestrae de bono et laudabili servitio vestro 1238.
 quod nobis et prædecessoribus nostris impendistis receive any
 speciales vobis referimus gratiarum actiones. Et quia orders
 credimus ad aures vestras pervenisse contentionem from my
 quam incepit movere R[icardus] comes Cornubie brother, who has
 noster eo quod tradidimus nuptui comitissam Pen-against me
 brochias sororem nostram Simoni de Monte Forti, vobis because I
 mandamus quod si ipse vel aliquis ex suis vos ad have mar-
 partem ipsius fratris nostri prætendentis quod quicquid sister to
 intendit facere ad honorem nostrum velit alicere et Simon de
 astringere, id nullo modo faciatis, donec ab ore nostro
 placitum nostrum audieritis, sicut Johannes de Gatesden
 clericus noster quem ad vos mittimus vobis plenius
 exponet. De singulis autem portibus vestris quatuor
 de legalioribus et discretioribus hominibus ad nos sine
 dilatatione mittatis, nobiscum locuturos et placitum nos-
 trum audituros, sicut idem Johannes vobis dicet ex
 parte nostra. Teste ut supra. [Me ipso apud West-
 monasterium, tertio die Februarii.]

CCCCXXV.

HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER.

(Rot. Claus. 22 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Rex baronibus et ballivis portus Dovoriæ, salutem. Sept. 20,
 Quia Willelmus de Marisco utlagatus a regno nostro 1238.
 nuper pro morte hominis nuper machinatus est in Keep strict
 mortem nostram, sicut manifeste perpendimus, per William de
 quendam ribaldum quem misit ad nos et reginam Marisco,
 who has

attempted nostram interficiendos, et qui conceptam malitiam suam
 the lives of adimplesset, nisi per captionem ejusdem, qui scelus
 myself and the queen. suum publice confessus est, nos clementia divina libe-
 rasset, vobis mandamus, firmiter injungentes quatenus,
 sicut vos ipsos diligitis, diligenter explorari faciatis si
 idem Willelmus vel aliquis ex complicibus suis per vos
 transitum fecerit, vel ad transfretandum, vel ad aliud
 quærendum. Et si contingat ipsos illuc aliquando
 venire, ipsos capiatis et artissime custodiatis, donec id
 nobis significaveritis; scituri indubitanter quod per
 transgressionem aliquam nos gravius offendere non
 possetis, propter quam nos gravius ad vos non capere-
 mus, quam si in portu vestro venientes non caperentur,
 aut aliquo modo ibidem transfretarent, aut tanquam
 ibidem per vos receptati inde sine impedimento
 recederent. Teste rege apud Bruge, vicesimo die
 Septembris.

Eodem modo scribitur aliis baronibus portuum, et
 ballivis Shorham, Suhamptoniae, Bristolliae, Portes-
 muthiae, probis hominibus et ballivis Cestriæ.

CCCCXXVI.

HENRY III. TO DROGO DE BARENTIN AND OTHERS.

(Rot. Claus. 24 Hen. III., memb. 19 in dorso.)

Dec. 8,
1239.

Rex Drogoi de Barentin et Willelmo Hardel et
 aliis procuratoribus suis in curia Romana agentibus,
 salutem.

Do all in
 your power
 to forward
 the inter-
 rests of the
 count of
 Flanders.

Cum ad commodum et utilitatem dilecti avunculi
 et fidelis nostri Thomæ comitis Flandriæ tam per nos
 quam per nostros laborare disponamus, vobis præsen-
 tium tenore injungimus, mandantes districte quod ejus
 procuratoribus ad curiam accendentibus in his que ad
 ipsum comitem pertinere videbuntur totis viribus
 assistatis, et ejus negotia quatenus per nos fieri poterit

promovere curetis; proviso quod occasione privilegii Anglicis concessi ne ad partes transmarinas seu extra regnum Angliae trahantur in causam nihil contra ipsum comitem nomine nostro impetretur, quominus in causa quæ inter nobilem virum P[etrum], quondam comitem Britanniæ, et S[imonem] de Monti Forti veritatur in partibus transmarinis coram judice suo procedatur. Nos enim pro eo quod causa illa præfato comiti Flandriæ velut eum cuius res agitur tangit, magis eligimus quoad causam illam privilegio renunciare prædicto, cum protestatione tamen quod ad ejus observationem in aliis causis videbitur necessaria, quam comiti præfato in ipsius impedire processu. Vos igitur in hac causa nihil contra ipsum impetratis, nec quantum per vos fieri poterit impetrari permittatis. Nolumus enim si super hoc nostro nomine aliquid fuerit impetratum quod eo¹ ad impedimentum suæ cause aliquis utatur. Teste apud Clarendon, octavo die Decembris.

CCCCXXVII.

SCULIUS, DUKE OF NORWAY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 127.)

Illustrissimo viro Henrico, Dei gratia regi Angliæ, 1237—
Sculius, eadem gratia dux totius Norwegiæ, salutem^{1240.²}
et dilectionis sinceritatem.

¹ eo] So MS.

² See Saga Hákonar Konungs, in Noregs Konunga Sögor, v. p. 195; also Langebek, Scriptt. Rerum Danic. iii. p. 93. The express statements of native writers that the title of duke was conferred on Sculius in 1237 or 1238, and that great significance was attached

to the act, have led me to place these letters here. On the other hand, their contents favour, without compelling, an earlier date; and the title of duke, often loosely applied to foreigners, is actually given to Sculius on the Close Roll of 1 Hen. III. (Rym. i. p. 149). Sculius was killed in 1240.

I pray you to accept my gift. Last year I sent one, but my messenger was wrecked.

Serenitati vestræ notificamus quod testate preterita fidelem [nostrum] Johannem capellatum ad vestram præsen[tiam] destinavimus cum exenio nostro; quid vel quale fuerit ipse vobis explicet. Verum inter fortuitos casus varii sunt rerum eventus, obvia nautis aeris malignitate, post longam pelagi oberrationem apud Frislandiam fecerunt naufragium; ita quod cum aliquibus ex nautis J[ohannes] nuncius noster vix nudus evasit, pluribus ibi nobilibus viris submersis. Quapropter sublimitati vestræ supplicamus, ut quod ad præsens honori vestro transmittimus, honorifica dignatio vestra gratanter suscipiat, non quantitatem doni, sed dantis perseverantem benevolentiam pensantes. Johanni capellano fideli nostro super his quæ vobis intimaverit credulitatem adhibeatis, indubitanter scientes quod neminem excellentiæ vestræ, nisi experto fidelem, mittemus.

CCCCXXVIII.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 126.)

1237-1240. Serenissimo amico et regum illustrissimo Henrico, Dei gratia Angliae, S[eculius] eadem gratia dux Norwegie, salutem et sinceram dilectionem.

I thank you for your presents, and am satisfied with your explanations.

De exeniis atque jocalibus nobis anno elapso a vestra regia serenitate transmissis, grates nobis referimus überimas, prompti et parati velle vestrum et beneplacitum, si nobis aperiatur, pro omni posse nostro executioni demandare. Super hoc etiam quod nobis literis vestris significastis confœderationem inter illustrissimum regem et patrem vestrum et nos habitam vos velle innovare, hilares facti sumus et jocundi, idem ex parte nostra absque omni scrupulo tenere et inviolabiliter observare cupientes.

Mandatis nobis præterea quod R. Wodecoc, qui principalis fautor damnorum nostrorum dicebatur, obiter imperfectus fuit, et alii complices sui dispersi fuerant, nec inventi, licet de præcepto vestro juberentur comprehendendi, sed nec eorum possessiones vel catalla, quibus nobis possit fieri satisfactio, quia, licet tempore hostilitatis aliqua possedissent, statim tamen pace reformata miseri et mendici facti sunt, quia cessante causa cessat effectus. Hæc omnia non discredimus, sed talibus omnimodam fidem adhibemus. In calce vero literarum vestrarum nobis significastis, quid amplius nobis ratione prævia super hoc videretur agendum, vos illud prompto et parato animo secundum id quod rationi conveniret efficeretis. In omnibus his regium pectus serenum ad vos et benevolum perpendimus, si præmissis veritas suffragetur. Regiæ igitur serenitati vestræ taliter respondemus, quod quantum ad investigationem injuriatorum nostrorum qui vel interficti vel per regnum vestrum dispersi non inveniuntur, quod amplius facere possitis non perpendimus, qui licet comprehendenterentur non haberent quid restitueretur. Inanis est enim actio quæ per inopiam debitoris excluditur.

Quiddam tamen nos totiens damna nostra coram vobis multiplicare compulit, quod senex Marescallus W[illelmus], custos quondam vester et regni, ex parte vestra manuceperat quod si de malefactoribus nostris restitutionem obtainere nequiremus, de fisco regio satisfactiōnem insequeremur. In tali spe hactenus suspensi, desideramus ut vestræ regiæ serenitati sederet, ut prædicti Marescalli promissio suum sortiretur effectum.

Præterea ad conservationem confœderationis et uberioris signum dignationis exenia, licet exigua propter impedimentum guerræ, vobis [ad] præsens transmittimus, supplicantes quatenus ea benignitate qua nos vistra anno prævio recipere dignemini; scituri pro certo quod processu temporis, cum pax reformata fuerit, meliora et [am]pliora jocalia vobis transmittere studebimus. De

Can I hope
for compensation
from the
treasury,
as was pro-
mised by
the earl
marshal
when re-
gent?

cetero de iis quæ circa nos et in nos geruntur, quomo^do etiam guerra de novo in terra nostra conquieverit, lator præsentium vobis viva voce pleniū ac melius poterit explicare.

CCCCXXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 893.)

1237-1240. Illustri domino Henrico, Dei gratia regi Anglie,
S[ecundus] eadem gratia dux Norwegie, salutem et spe-
cialis amicitiae sinceritatem.

Having
vainly
tried other
means of
obtaining
compensa-
tion for my
losses, I
have pro-
cured a
letter from
the pope.
Noverit serenissima sublimitas vestra qualiter dominus rex Johannes pater vester rapinam illam et dedecus quæ ab hominibus suis nobis et hominibus nostris apud Scardum Burgum facta fuerunt emendari promiserit, et qualiter W[illelmus] senex Marescallus ex parte vestra pro eodem debito se præstiterit fidejussorem. Nottissimum est etiam prudentiæ vestræ quotiens variis et pulcherrimis¹ ad præsentiam vestram nuntios nostros cum literis nostris super eodem negotio direxerimus, quotiens variis et pulcherrimis promissionibus spem nostram protraxerit. Nunc autem, quia tot in irritum scripta sunt, et non solum debitum retentum sed expensæ multipli . . . et nuncii nostri submersi, tædiosum est de indemnitate infructuosa verborum mandare sterilibus eruptionem, quia excellentiam vestram diligimus et dominum papam vobis amantissimum fore cognoverimus, ab eodem literas ad vos impetravimus.² Quamobrem magnificentiam vestram jam quasi de novo obsecramus, quatenus promissa vestra prout regalem

¹ *pulcherrimis*] There appears to be a word wanting to the sense, probably *exentiis*. ² This sentence appears to be corrupt.

decet dignitatem complectens, nostrum tandem negotium expediatis, ut nostram tam diurnam patientiam et praesentem domini apostolici petitionem nobis profuisse sentiamus. Ad honorem namque vestrum libentissime intendemus et beneplacitum vestrum quoad posse nostrum modis omnibus exequemur. Valeat in Domino sublimitas vestra.

CCCCXXX.

LOUIS IX. TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 859.)

Ludovicus, Dei gratia Francorum rex, H[enrico], June 1-7,
1242.¹ eadem gratia regi Anglie illustri, salutem.

Super eo quod [de terra] Savarici de Malo Leone The lands
nobis mandavistis, sciatis quod dilectus et fidelis of S. de
noster H[ugo] comes Marchie [nobis] mandavit quod Maulcon
talis est consuetudo in tota Pictavia, quod quilibet [no- have been
bilibis p in sua ultima volun]tate, qualibet treated ac-
convictione, terram suam et omnia bona sua, fa[ciendo]cording to
etiam omnia servitia dominis de quibus terræ] tenent, the custom
ut oportet, et quod expensas fecerat non modicas pro of Poitou.
dic[ta terra defendendo. Mandavit etiam] nobis idem The count
comes quod cum [nihil inter]ceperit in treuga ex of La
[par]te [vestra ei damna illata infra] eam truce.
usque ad valorem [trium millium] libraruni, de quibus
a vobis [vel] a vestris [. quo sibi fuit
satisfactum d . . . R]ob. autem de [. . . . nobis
signi]ficavit quod in [terra de po]testate sua [. . . .
. . . consensu suo nullatenus fuit] captus. Primo G. de
Rupe Forti eum cepisse dic . . . m [.

¹ See Rymer, i. p. 245, and the following letter.

Tamen super his] omnibus parati sumus ea facere
[qu]æ debemus secundum ten[orem treugæ].¹

CCCCXXXI.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Vascon. 26 Hen. III. memb. 2)

June 8,
1242.

Rex, domino regi Francorum, salutem.
 Since it is by your fault that the infractions of the ad locum ad hoc deputatum, utroque emendandis ; truce are not adjusted, we are no longer bound to observe it. Bene recolit serenitas vestra qualiter a die Paschæ in quinque septimanas fuerat dies data de interceptionibus factis contra treugam inter vos et nos captam, ad quem cum gentem nostram propter hæc specialiter mitteremus, nullus ex parte vestra, sicut credebamus et deceret, ibidem comparuit. Et qualiter postea ad vos nuntios nostros destinavimus, vos requirentes quod super prædictis interceptionibus emendas faceretis et recipereatis ; per quos nobis significastis quod id libenter facheretis, et diem alium certum ad hæc petiistis ; et nos, licet locus de Surgeres, ubi id fieri voluistis, merito nostris fuisse suspectus et minus tutus, ob vocram tamen reverentiam et ne nobis posset imputari quod occasione aliqua treuga inter nos infringeretur, tam de die et loco beneplacito vestro acquievimus. Cum autem tam vestri quam nuntii nostri prædictis die et loco convenientissim, per nostros parati fuissemus incontinenti vobis emendare quicquid per nos aut nostros contra vos extitit interceptum, non fuit ex parte

¹ The words within brackets are supplied from Bréquigny (*Lettres des Rois*, etc., i. p. 54), who may have found the letter “ à la veille ” “ tale.” suffered much since. But his transcript of what remains is very inaccurate, and I suspect mistakes in the original. There should certainly

vestra qui de terra Savarici de Malo Leone et de castro de Berceres, vel aliis quæ liquide apparent contra nos intercepta infra treugam prædictam, nobis aliquas faceret emendas. Unde serenitati vestræ significamus quod, ex quo per vos stetit et adhuc stat quominus satisfactum est hinc inde de interceptionibus prædictis, de cetero treugam quam sic infringistis, vobis observare non tenemur, secundum articulos in forma treugæ contentos. Teste, ut supra. [Me ipso, apud Xanctonam, octavo die Junii, anno regni vicesimo sexto.]

CCCCXXXII.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN.

(Royal Letters, No. 190 a.)

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiber- July 29,
niæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegavia¹²⁴²,
vicecomiti Lincolnia, salutein.

Præcipimus tibi quod per sacramentum proborum et Make in-
legalium hominum de villa nostra de Stampford dili-
gentem fieri facias inquisitionem, quorum Judæorum
fuerunt illæ quat[er viginti et]¹ tridecim marçæ, quas
Hugo le Porter cepit de Judæis apud Stampford, from the
tempore quo frater Galfridus se intromisit de custodia
Judæorum nostrorum, et qui occasione illas cepit, et
ubi capte fuerunt. Et inquisitionem inde factam sub
sigillo tuo et sigillis eorum per quos facta fuerit
nobis sine dilatione mittas, et hoc breve. Teste
W[altero] Eboracense archiepiscopo, apud Mortelak,
vicesimo nono die Julii, anno regni nostri vicesimo
sesto.

¹ See the following letter.

CCCCXXXIII.

THE SHERIFF OF LINCOLN TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 190 b.)

Soon after
July 29,
1242.¹ Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia
illustri regi Angliæ, domino suus
devotus vicecomes Lincolniae, salutem, et fidele in
omnibus obsequium.

I send you the result of the re-quisation. Noverit diligentem fecisse inquisitionem, quorum Judæorum fuerunt illæ quater viginti cepit de Judæis apud Stamfford, tempore quo frater Galfridus se introm occasione illas cepit, et ubi captæ fuerunt, per sacramentum horum subscriptorum de Cibetey, Henrici Filii Alexandri, Gilberti le Noble, Johannis de Casterton, Johannis Sam Ketel, Petri Filii Galfridi, Reginaldi le Bretun, Simonis Filii Alexandri, Ricardi de We . . . n; qui dicunt super sacramentum suum quod prædictus Hugo le Porter cepit prædictas quater viginti marcas de Ducyn Judæo, serviente Leonis de Eboraco, quæ fuerunt prædicti Leonis, et quod cepit decem marcas de Meyre Filio Davi Judæo Stamfford, et tres marcas de Deulesant Koc Judæo. Dicunt etiam super sacramentum suum quod prædictus Hugo cepit prædictos denarios tali occasione, quia habuit præceptum domini regis ad inquirendum de catallis Judæorum; et prædictos denarios invenit de catallis Judæorum, et eos asportavit, et aliam occasionem nesciunt, sicut intelligunt. Dicunt etiam quod prædictus Hugo cepit prædictos denarios infra villam Stamfford. Valeat excellentia vestra in Domino.

Indorsed. Consilio domini regis.

¹ See the preceding letter.

CCCCXXXIV.

HENRY III. TO THE EMPEROR FREDERIC II.

(Rot. Franc. 26 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Domino imperatori rex, salutem, et prosperos semper Sept. 19,
1242.
ad vota successus.

Cupientes serenitatem vestram super his quæ penes Our truce
nos aguntur et de processu eventuum nostrorum effici with
certiorem, vobis intimamus quod, cum sub fiducia qua- broken, be-
rundam pactionum et confoederationum initiarum inter France was
nos et H[ugonem], comitem Marchiæ et Engolismi, et cause the
I[sabellam], reginam Angliae, uxorem suam, matrem king would
nostram,¹ de eorum mandato et consilio et quorundam not grant
aliorum nobilium de Pictavia quos in fidelitate nostra redress for
stabiles esse credebamus, cum paucis de gente nostra
Angliæ venissemus in Pictaviam, et commorantes aliquamdiu the infra-
apud Pontem tractatum haberemus cum prædicto comite Marchiæ for
et aliis nobis tunc assistentibus qualiter contra regem Franciæ, qui contra treugam inter
nos initam interceptiones non modicas tam nobis quam
quibusdam imprisiis nostris fecerat per se et imprisios
suos, procedere debebamus. Tandem, de eorum consilio,
semel et iterum rogari fecimus præfatum regem, per
nuntios nostros solemnes quos ad eum destinavimus,
ut interceptiones illas faceret emendari. Licet autem
idem rex nuntiis nostris satis curialiter responderet,
quod libenter nobis et nostris faceret emendari quicquid
per se et suos nobis et nostris fuit interceptum, dum
idem sibi et suis faceremus; et cum ad duos vel tres
dies datos ad hoc mitteremus de fidelibus nostris, pro
emendis faciendis et recipiendis de interceptionibus
prædictis, nuntii ejusdem regis Franciæ, ad unum
diem convenientes, et cum nostris diu tractantes, in-

¹ reginam . . . matrem] regine Anglie uxoris sue matris nostre, MS.

fecto negotio recesserunt. Ad alium quidem diem, certo loco ad hoc dato, nostris illuc venientibus, et paratis facere quod jus dictaret, non comparuerunt; unde postea visum fuit nobis et concilio nostro, quod deinde treugam eidem regi servare non tenebamur, ex quo per eum stetit quo minus fuerat de interceptionibus illis hinc inde satisfactum; et idem postea dicto regi intimavimus.

We therefore began to make war against him, and marched from Pons to Saintes, and so to Tonnay.

Et sic per ipsius defectum treuga deficiente, de concilio omnium fidelium nostrorum incepimus ei guerram moveare; et certi sumus quod in expeditione nostra prospere nobis contigisset, cooperante gratia Divina, si dictus comes Marchiæ et alii imprisii nostri de Pictavia fideliter nos juvassent, et nobis firmiter adhaesissent; sed res est versa in contrarium, sicut ex subsequentibus liquebit manifeste.

and marched from Pons to Saintes, and so to Tonnay.

Procedentes igitur de Ponte usque Xanctoniam, ubi moram fecimus per aliquot dies, postea venimus usque Taunay super Charente; ubi nostri ingressum habuerunt ad ipsum regem gravandum, qui castra prædicti comitis et suorum obsedit, et pro voluntate sua occupavit; nec mirum, eo quod comes ipse castra illa et alia dereliquit destituta bona gente, et alia garnitione non munita. Nobis quidem commorantibus in castris apud Taunay, tractatum fuit inter nos et Galfridum de Rauncone dominum de Tayleburge quod ad servitium et fidem nostram redire debuit; et, sub spe tali, treugam ei concessimus quod ipsum non gravaremus. Verumtamen Thence to Taillebourg, where the bridge was betrayed to the French king, and we were compelled to retreat to Saintes.

cum toto exercitu nostro coram villa de Tayleburge venimus, et in pratis ibidem tentoria nostra fiximus, et potuimus tunc vel villam illam cum castro, si fluvium de Charente transissemus apud Taunay, cepisse; vel commorantes coram Tayleburge pontem ejusdem villæ confregisse, ita quod non haberet rex Franciæ, qui fuit ex altera parte fluvii, transitus versus nos, nisi, ad dolosam machinationem prædicti comitis Marchiæ et Reginaldi de Ponte, dicto Galfrido de Rauncone detu-

lissemus. Confidentes igitur quod idem Galfridus ad fidem nostram rediret, sicut inde nobis spem dederat, reversi sumus usque Xanctoniam; sed dum ibidem moram faceremus, tanquam infidelis et promissionis suæ immemor contra nos dicto regi Franciæ firmius adhæsit. Nos tamen, cum audierimus ipsum regem ex altera parte dicti fluvii versus Taylleburge appropinquare,¹ illuc accessimus, ut transitum fluvii ei precluderemus; quod quidem cum facere non possemus, eo quod paucos de gente nostra Angliæ bellatores nobiscum adduximus, et propter potentiam ipsius regis, quam viribus nostris vidimus longe majorem, de consilio omnium fidelium nostrorum inde recessimus usque Xanctoniam.

Die vero S. Mariae Magdalena, postquam idem rex where pontem de Taylleburge transierat, gens ipsius, credens the French villam Xanctoniam ubi fueramus, dum nostri essent in to surprise mensa vel dormientes, occupasse, illuc in manu fortis cuncti multitudine impetuosa advenit; sed nostri, bene- dictus Deus, licet improvisi et incauti, genti predictæ obviam exierunt, et in facie eis viriliter restiterunt, congressique gravem et fortissimum inter se conflictum habuerunt; in quo plures de exercitu regis Franciæ interfici sunt, plures vulnerati et plures detenti; de nostris similiter aliquibus captis, et aliquibus vulneratis; et tandem, cum sentiret gens nobis adversa, quod contra nos prævalere non posset, ad tentoria sua, tanquam confusi, sunt reversi.

Nos quidem, adhuc in crastino commorantes apud Xanctoniam de consilio nostro inde recessimus versus Pontem, comite Marchiae villam et castrum Xanctoniæ sine gente et alia munitione omnino deserente; ita quod rex Franciæ, post recessum nostrum, ea, tanquam derelicta et indefensa, statim est ingressus. Cumque vidissemus nos apud Pontem minus tute commorari, propter accessum ipsius regis, iter arripuiimus

¹ *appropinquare*] *appiare*, MS.

versus Berbizillum, in villa de Ponte bonam et sufficientem dimittentes munitionem. Sed, incontinenti et statim ex quo villam exivimus, Reginaldus de Ponte 'Vale' nobis dicens, et dato nobis osculo Judæ, fraudem quam cogitaverat opere manifestavit, et comes Marchiæ similiter, regi Franciæ adhærens: ita quod, nisi seditionem eorum et malitiam excogitatam cautius declinassemus, tota nocte et toto die iterando cum exercitu nostro versus Blaviam, in manus dicti regis, sicut in animo nequissime ceperant, nos et omnes nostros tradidissent, tanquam famæ suæ prodigi, et fidelitatis suæ, et pactionum, inter nos initarum, contemptores.

*where R.
de Ponte
and the
count of
La Marche
deserted us,
after at-
tempting to
lead us into
the hands
of the
French
king, which
we only es-
caped by a
forced
march to
Blaye.*

Nos igitur, cum sine periculo personæ nostræ et omnium nobiscum existentium, inter gentem illam Pictaviæ perfidam et inverecundam moram ulterius facere non possemus, ad partes Wasconiæ nos transtulimus; in quibus cum dilecto consanguineo nostro R[aimundo], comite Tholosæ Marchiæ Provinciae, qui ad nos personaliter accessit, tractatum habuimus de status nostri reformatione, et de consilio agendis nostris apponendo. Verum, postquam aquam Gyrundæ transivimus, dimissa bona munitione apud Blaviam, moram fecimus ex opposito ejusdem villæ, quia idem rex Franciæ venerat cum exercitu suo pro villa illa obsidenda; sed, cum duobus miliariis a villa ipsa fere per quindecim dies moram faceret in castris, non ausus est proprius accedere, licet sui interim cum munitione nostra fortes habuissent conflictus; et sic demum reversus est idem rex ad partes suas.

Super his autem imperiale magnificientiam duximus certificandam, rogantes attentius quatenus, si quid aliud in famæ nostræ laesionem de processu nostro, ex alicujus æmuli nostri figmento, auribus vestris insonuerit, illud pro frivolo et veritati contrario reputare velitis.

*We should
have good
friends in* Ad hæc serenitati vestræ cupimus innotescere quod, in partibus Burgundiæ plures benevolos et amicos potentes

habere possemus, qui viriliter, in necessitate nostra, Burgundy, nos juvarent, si comitatus Burgundiae in manu ^{if the} alterius quam ducis. Burgundiae extitisset; de quo, si ^{county} were not in placet, utilitati nostrae, quam honoris vestri reputare ^{the duke's} potestis incrementum, prospicere velitis. Teste rege, apud Burdegaliam, decimo nono die Septembris.

CCCCXXXV.

JOHN, DUKE OF BRITANNY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 128.)

..... [Pr]incipi Henrico, Dei gratia regi About
Anglie, domino Hyberniæ, et duci Aquitanie, suis in ^{1242?}
omnibus Johannes dux Brittaniæ, salutem in Domino
sempiternam, et sic principatum regere terrenum . . .
. . et in æternum.

Ad illa merito sumus obnoxii quæ salutem respi- I ask your
ciunt animarum, et ad hæc potissime pro viribus obser- aid on be-
vanda quæ a proavis nostris pia medi e monks of
esse coll tur. In his vero tanto confidentius Jervaux,
gratiam promereri credimus Creatoris, quanto summopere who have
et vigilantiori cura singulis operibus misericordiae justly de-
[i]nsistimus. In auxilium itaque et præsidium ecclesiæ certain pos-
Jorevalt et monachorum ibidem Deo et B. Mariæ pro sessions by
salute animarum prædecessorum nostrorum obsequen- Peter of
tium, dominationem re compellimur, ut Savoy.

¹ Not improbably soon after the grant of the honour of Richmond to Peter of Savoy (see Rot. Pat. 26 Hen. III., Part i., Jan. 12); but the date is very uncertain. It is observable that no allusion is made to the duke's own claim to the county of Richmond. After the marriage of his son to Henry's daughter in

1259, frequent applications were made to Henry for the county, and this letter could hardly have been written then without some distinct reference to the claim. It may be added that at the time of the rupture with France in 1242, Henry would have especial reasons for obliging the duke.

quatenus in liberam, puram, et perpetuam eleemosynam a predictis predecessoribus nostris multis retro temporibus pacifice ac quiete tenuerunt possessiones ceteraque bona in comitatu Richemundiæ, et præsertim in foresta de Wendeslaydale, a domino P[etro] de Sabaudia et suis minus juste detenta, justitia . . . nemini mediante misericorditer restitui faciatis, tantum, si placet, in hac parte causa Dei et precum nostrarum interventu facientes ut merito specialius vobis . . . [sin]ceritate [di]lectionis obligemur. Valeat excellentissima dominatio vestra in Spiritu Sancto per tempora longiora.

CCCCXXXVI.

THE MASTER AND CONVENT OF THE LEOPERS OF ST.
GILES WITHOUT LONDON TO WALTER, ARCHBISHOP
OF YORK.

(Royal Letters, No. 602.)

Between
May 1242
and Sept.
1243.¹

Reverendo domino suo archiepiscopo Eboracensi magister et conventus Hospitalis Leprosorum S. Egidii extra Londoniam, salutem et paratam ad obsequia voluntatem.

We pray
you to pre-
vent the
archdeacon
of Middle-
sex pro-
ceeding
against us
during the
absence of
the king.

Excellentiae vestrae significamus quod, cum nos a tempore bonæ memoriae Matildis Anglorum reginæ fundatricis et dotatricis domus nostræ in pace steterimus, archidiaconus Middelsexiæ, contra libertatem nostram a bonæ recordationis nobili viro Henrico rege Angliae nobis concessam, et contra sedis apostolicae privilegia super hoc nobis indulta, nos in debitibus et novis exactionibus inquietare non prætermittit, ad capitulum suum in jus nos vocando, suspendendo, excommunicando, et ulterius contra nos brachium

¹ When the archbishop of York was acting as regent, during the absence of the king.

invocando seculare, ut sic tædio affecti per ipsum sibi faceremus subjectionem et reverentiam. in magna: domus nostræ quod fieret dispendium et gravamen. Cum igitur super hoc nullum nobis subsit suffragium. nisi poterim[us] nostri illustris regis Anglie. cuius eleemosynis quotidie sumus refecti. beneficium implorare. vobis humiliter supplicamus et devote. qui. eo in transmarinis partibus degente. cooperante Deo vices ejus geritis. quatenus. divinæ pietatis intuitu. dieto archidiacono inhibere velitis. ne dum extra regnum dominus noster rex Anglie et patronus donus nostra moram faciat nos ulterius molestare præsumat. et quod vicecomiti Middelsexiæ. si placet. scribere velitis. ne mandatum regium. quod jam dictus archidiaconus Middelsexiæ impetravit contra nos. aliquatenus exequatur. ne sic. dicto archidiacono impugnante. leprosa morbo opprimente. inopia nostra superveniente. domum nostram relinquere compellamur. cum. propter fratrum et sororum multitudinem. ad litigandum contra dictum archidiaconum nostræ non suppetant facultates. Valeat excellentia vestra semper in Domino.

CCCCXXXVII.

THE PRECEPTOR OF THE TEMPLE IN AQUITAINE TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 932.)

Excellentissimo viro Henrico, Dei gratia regi Angliae, Abou frater Warinus de Sonariis, domorum militiae Templi 1243?*

¹ magnæ] So MS., probably an error for magnum.

² The date of this letter could be approximately settled, if we could be sure what is meant by "guerra " in partibus de Chales." The district I understand to be Roche-

chais in the west of Perigord ; and the war, the campaign of 1242, when that district was almost certain to have suffered. It is singled out here probably because the Templars had property there.

in Aquitania præceptor humilis, salutem [cum] reverentia debita et honore.

I pray compensation for the injury done to the houses of our order in the late war.

Vestræ regiæ majestati grates referimus copiosas de bono et honore quod fratri Thomæ latori præsentium, quem ad vos pro negotiis domus nostræ coram volas expediendis transmisimus, impendistis, supplicantes et rogantes [quatenus], cum vos sitis dominus et magister domorum nostrarum,¹ nobis emendari faciatis damna et malefacta quæ nobis et hominibus nostris facta fuerunt tempore guerræ vestræ in partibus Vasconiæ et de Chales, cum damna maxima inde sustinuerimus, prout frater noster quem ad vos transmittimus vobis dicet, dare vel emendare nobis faciatis, sicut vestræ sederit volumen, vel aliquem religiosum virum vel alium ad partes illas transmittatis pro inquisitione super hoc facienda. Præterea cum nos et homines nostri simus liberi et immunes ab omni custuma, prout in literis antecessorum vestrorum continetur quas habemus, et cives² Burdigalenses mandatum vestrum de vino nostro prius et blado³ pariter recipient sive contorquent pecuniam occasione pedagii, paternitatem vestram modis omnibus quibus possumus rogamus attentius, quatenus iustus et alia emendari faciatis prout videritis expedire; et vestro senescallo Vasconiæ mandare volitis ut dictam inquisitionem faciat vel alium pro ipsa facienda transmittatis. Valeat vestra paternitas et diu.

Indormed. Domino regi Angliæ.

¹ *nostrarum*] After this *ut* in MS. is erased.

² *cives*] The writer seems to have written *burd*, and then corrected *iustus cives*.

³ *blado*] *baldo*, MS. There is evidently some more serious error in the sentence.

CCCCXXXVIII.

THE COMMON COUNCIL OF DAX TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 161.)

Illustrissimo Dei gratia Henrico regi Angliæ, domino 1243¹ Hiberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, comiti Pic- taviæ et Andegaviæ, reverendissimo domino suo et super omnia diligendo, commune consilium Aquis, salutem in Eo qui dat salutem regibus, et ejus obedientiæ famulatui se devotos.

Celsitudini vestræ duximus significandum quod We testify to the dominus Rostagnus de Solerio, civis Burdegalensis, fidelity of ballivus vester in Vasconia, in quantum nos novimus Rostan de Solers, your senes. qui in cura terræ Wasconiæ sibi commissa ita se chal. gerit strenue atque fideliter, tuendo pro posse terram ipsam et fovendo et justitiam exercendo, quod nobis et aliis vestris hominibus se laudabilem merito et amabilem exhibet atque gratum. Valeat in Domino nobilitas vestra semper.

CCCCXXXIX.

B., COUNT OF ARMÉNIE AND FEZENSAC, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 967.)

Illustri domino suo H[enrico], Dei gratia regi Feb. 2, 1244. Angliæ, domino Yberniæ, duci Normanniæ, et Aquitanie, et comiti Andegaviæ, B. eadem gratia comes Armaniensis ac Fezensis, suus per omnia et in omnibus, salutem, et illum sicut decet suum dominum venerari.

¹ See Rot. Vasc. memb. 3; Rot. Pat. 28 Hen. III. memb. 7.

The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanchemfort castle. If you do not grant redress, I shall be compelled to arm.

In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.

Celsitudini vestrae regiae majestatis tenore praesentium innotescat quod homines civitatis vestrae Burdigalae diruerunt domino A[rnaldo] de Blancafort totum castrum suum de Blancafort cum hominibus suis, pertinentiis combustis, nulla considerata penitus ratione. Quocirca celsitudinem vestram modis quibus possumus peroramus, quatenus, si placet vestrae regiae majestati, hoc sibi satisfieri faciatis; alioquin hoc non possemus pacifice sustinere, quin dictum A[rnaldum] contra dictos homines civitatis vestrae Burdigalae in sua justitia tueremur, nunquam tamen a vestro fideli servitio propter hoc recessuri, sed sibi deficere non possemus contra ipsorum malitiam, cum eundem contra homines omnes ipsum injuste vexantes defendere teneamur.

Unum tamen vestro dominio mittimus, quod sub districtu alicujus potestatis alterius non ita burgenses seu rustici nobilibus dominantur, sicut in istis partibus que vestro dominio sunt subjectae; propter quod barones et alii nobiles sunt in tantum ad iracundiam provocati, quod p tantum mori diligunt quam esse diutius in hoc statu, cum sibi de die in diem fieri hujuscemodi pertimescant. Datum apud Arocalaura, in festo Purificationis B. Mariae, mense Februarii in luna prima, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo quarto.

CCCCXL.

ANDREW DE CAUMONT, LORD OF SAINT BASEILLE AND LANDRON, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 966.)

About Feb. 1244.¹ Illustri domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliae, domino Iberniae, duci Normanniae et Aquitaniae, comiti Andegaviae, An[dreas] de Cavo Monte, dominus

¹ Compare the preceding letter.

S Basilice et de Landarone, suus baro, salutem, cum servitio et honore.

Celsitudini vestrae regiae majestatis patescat quod homines civitatis vestrae Burdegaliæ diruerunt domino A[rnaldo] de Blancefort totum castrum suum de Blancefort, cum pertinentiis suis combustis, et hoc injuste. Quocirca celsitudinem vestram modis quibus possumus exoramus quatenus hoc, si placet, satisfieri faciat, alioquin hoc non possemus pacifice sustinere, quin dictum A[rnaldum] in suis juribus ducamus. Verumtamen a vestro fideli servitio nunquam recederemus ullo modo. Et credimus quod nullo loco alio burgenses tantam potestatem habeant, quantum vos sustinetis habere in partibus Vasconiae super vestris baronibus et militibus burgenses nominatos; quare tota Vasconia est quieta.¹

The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanchedfort castle. If you do not grant redress, I shall be compelled to arm. In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.

CCCCXLI.

BONIFACE, ARCHBISHOP ELECT OF CANTERBURY, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 941.)

Excellentissimo ac carissimo domino H[enrico], Dei gratia regi Angliae, domino Hyberniae, duci Normanniae Aquitaniae, et comiti Andegaviae, B[onifacius]. eadem gratia Cantuariensis electus, felicitatem continuam, et cum omni devotione et reverentia fidele semper obsequium, et voluntatem promptissinam ad ejus beneplacita et mandata.

Super eo quod ad omnia quæ honori nostro et modo expediunt prompti estis, Dei et vestri gratia,

March 29,

1244.²

¹ *quieta*] Perhaps *inquieta* should be read.

logique de la Maison royale de France, i. p. 50; Le Neve, *Fasti*, i.

² See Anselme, *Histoire Générale*,

p. 13.

I had avoided entering France, that I might not be asked to be god-father to the royal child.

et quia blada vestra maneriorum Cantuarensium cum carrucis et instauris quae habebatis ibidem nobis vestra largitas dignata est erogare, benignitati vestrae grates referimus copiosas. De eo autem quod nobis quibusdam aliis literis vestris mandavistis quod cum rege Franciar, qui vobis inimicatur injuste, nec compaternitatem nec aliud genus amicitiae contrahamus; sciatis quod licet valde acceptum habeamus et gratum hoc quod nos præmunire et instruere voluistis, ne faciamus aliquid quod clementiae vestrae debeat displicere, in eo tamen satis instructi eramus et cauti, adeo quod iter nostrum ex certa scientia tardaramus, quia per regnum Franciae nolebamus transire, donec regina peperisset, et infans a sacro fonte fuisset levatus. Sciturique, cum a Deo et vobis recognoscamus nos habere quicquid boni quicquid honoris habemus, omni tempore vita nostra, annuente Domino, fugere curabimus et vitare omnia quae vobis possint vel debeant displicere, et omnia facere, quantum secundum Deum poterimus, qua vestrae credemus esse gratuita voluntati et honori vestro et commodo viderimus expedire. Unde super præmissis satis instructi eramus, sicut diximus, antequam super his vestrum haberemus mandatum.

This has delayed my return to Eng. land.

De eo autem quod mandastis quod iter nostrum curaremus ad Angliam maturare, sciatis quod illud non facere potuimus propter causam dictam, et quia usque nunc fuimus nostris et amicorum nostrorum variis negotiis plurimum impediti; sed die Jovis proxima post Dominicam de Passione a civitate Bellicensi proculdubio recedemus, cum prosperita[te], dante Domino, in Angliam profecturi. Unde benignitatem vestram quantum possumus attentius deprecamur quatenus venerabiles fratres nostros¹ Eliensem et Herefordensem episcopos nobis, visis literis, apud Dovoriam obviam transmittatis, dilatione et occasione qualibet, si placeat, prætermissa; ita quod

¹ *nostros*] nr . . . MS.

in quindena Paschæ dicto loco, scilicet Dovorii, inventiamus eosdem. Valeat persona vestra, et honor vestri culminis optatum suscipiat per longa tempora incrementum. Datum Bell[ice], secunda feria post Dominican de Passione.

Domino regi Angliae.

CCCCXLII.

HENRY III. TO¹

(Chapter House Miscellanea.)

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, June 6,
dux Normanniae, Aquitannie, et comes Andgaviae, di-^{1244.}
lectio et fideli suo salutem.

Sciatis quod cum rex Scotiae nos offendisset, et ei We have
daremus in mandatis quod excessus suos nobis faceret ^{summoned} the king of
emendari, de quibus emendas insufficientes et minus Scotland
honorabiles nobis obtulit, nos de communi consilio regni in our
nostri in propria persona nostra proposuimus esse apud court at
Novum Castrum super Tynam in festo S. Petri ad Vincula, on Tyne.
cum toto posse nostro Angliae, quod ad diem illum illuc
fecimus summoneri; et tunc diem praefiximus praedicto
regi Scotiae, quod ibidem in terra nostra compareat, ad
jus faciendum et recipiendum de transgressionibus praedictis, secundum quod fideles nostri ibidem congregati
consideraverint; ne possit nobis imponi et improbari
quod inique et minus juste contra ipsum ageremus, si
prius ipso rege non vocato in ipsum insurgeremus.

Quia vero incerti sunus si² super excessibus praedictis If he
emendandis in curia nostra comparere voluerit, vobis should not
mandamus rogantes quatenus, in fide qua nobis tene- appear, you
mini et sicut nos et honorem nostrum diligitis, sitis are to meet
apud Karlingford in octabis festi praedicti, ita parati Aug. 8. us under
arms on

¹ Probably a draft of a circular letter to the tenants in chief in Ireland.² si] Not in MS.

equis et armis et bona gente ad veniendum in servitium nostrum, una cum ceteris fidelibus nostris Hiberniæ, si necesse fuerit, quo justiciarius noster Hiberniæ vos ducet, quod ad perpetuas inde vobis teneamur actiones. Ex quo enim certi fuerimus quod idem rex nobiscum pacem habuerit, vel ei guerram movere debeamus ad nos de transgressionibus suis ulciscendos, incontinenti vos inde certificare curabimus. Teste me ipso apud Westmonasterium, sexto die Junii, anno regni nostri vicesimo octavo.

CCCCXLIII.

JOHN LESTRANGE, JUSTICIAE OF CHESTER, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 780.)

June
1244 ?¹

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniaæ, et comiti Andegaviaæ, devotus suus J[ohannes] Extraneus, salutem et debitum cum subjectione obsequium.

David, son
of Llewellyn, has
retired ;
but is still
trouble-
some. I
want sup-
port.

Noverit regia majestas vestra quod David filius L[evelini] quondam principis ad partes proprias reversus est, ut audivit quod vos fortitudinem in partes Suwalliae transmisistis. Et mihi intimatum est pro vero quod dictus D[avid] proposuit vallare castellum Griffini filii Wenunwini de Walwar : unde dictus G[riflinus], quamvis vobiscum fideliter teneat, quamplurimum timet ne homines sui a fide vestra et a se discedant, nisi citius habuerint a vobis succursum. Unde si non placet regiae celitulini vestre exercitum in partes illius marchiae transmittere, quadraginta vel quinquaginta milites cum servientibus ad arma in

¹ See M. Paris, p. 626 ; Rot. Pat. 29 Hen. III., memb. 8; and the following letter, which is probably the reply to this.

partes illas, si placet, transmittatis, ita quod Walenses qui sunt ad fidem vestram videre possint quod a vobis auxilium habere poterunt, et ne pro defectu auxilii a fide vestra discedant. Præterea sciatis quod prædictus David filius Lewelini posuit tantam fortitudinem inter Cestriam et castrum vestrum de Dissard, quod sine magno exercitu castrum vestrum non possum appropinquare ad ponendum in eo warnisturam. Licit autem plenitudinem denariorum ad præsens haberem, non invenio in tribus comitatibus tringinta homines qui equos habeant super quos in necessitate se possint adjuvare; unde si placet regiae excellentiae vestrae mature consilium apponere dignemini. Valeat regia majestas vestra per tempora longiora.

CCCCXLIV.

HENRY III. TO JOHN LESTRANGE, JUSTICIAE OF CHESTER.

(Royal Letters, No. 426.)

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, June 28,
dux Normanniæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ,^{1244?^1}
dilecto et fideli suo Johanni Extraneo, justiciario suo
Cestriæ, salutem.

Super diligentia vestra quam apponis indefesse We thank
circa negotia nostra in partibus vestris expedienda you for
your un-
grates vobis referimus speciales, vobis mandantes quod wearied
omnes exitus comitatuum Salopebriae et Staffordiae, et in our
comitatus Cestriæ, et aliunde, de quibus respondere service.
Apply the
debuitis ad scaccarium, ponatis in defensione partium revenues
illarum, si necesse fuerit; et cum summa in misæ vestrae border
scierimus, illam vobis faciemus allocari: scituri quod si counties

¹ The Pat. Rolls of the date show | on June 28 of this year. See also
the king to have been at Huntingdon | the preceding letter.

to their
defence.
You shall
receive
help if
necessary.

contingat castrum de Dissard vel aliud obsideri, consilium festinum in vobis apponemus, vel personaliter ad partes illas veniendo, vel tales de magnatibus nostris ad vos mittendo, per quos honori nostro et securitati vestrae ar providebitur. Erimus qui dem in festo Apostolorum Petri et Pauli apud Geytintun, ubi nobis occurrit dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti, et quidam alii fideles nostri, cum quibus plenius tractabimus de statu partium illarum, et habitu eorum consilio vobis respondebimus, quod sine ipsis ad præsens facere non potuimus. Vos igitur in fide qua nobis tenemini sic viriliter vos geratis, inimicos nostros quantum poteritis gravando, quod probitas vestra magis ac magis inde possit commendari. Teste me ipso apud Huntindun, vicesimo octavo die Junii.

Indorsed. Summa meccc. et v. li. xvij. s. ij. d.

CCCCXLV.

PETER CALHAU, MAYOR OF BOURDEAUX, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 979.)

Sept. 13,
1244.

Serenissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Anglie, domino Hyberniæ, duci Normannie et Aquitaniæ, et comiti Andegaviae, Petrus Callau, major Burdegalensis, salutem et perpetue fidelitatis vinculum cuni amore.

I believe
Oliver,
lord of
Chalais, to
have been
loyal to
you.

Ad vestrae regiae majestatis notitiam volumus pervenire quod nobilis vir Oliverus, dominus de Chalesio, prout intelleximus et dici audivimus, in nostris partibus fideliter se habuit erga vos et vestram regiam majestatem. Quocirca vestrae supplicamus regiae majestati, quatenus erga ipsum vos habeatis prout vobis vestraeque dominationi videbitur expedire. Valeat vestra majestas regia in præsenti saeculo et futuro.

Datum Burdegalliae, die Martis post Nativitatem B.
Mariæ, anno Domini millesimo ducentesimo quadra-
gesimo quarto.

CCCCXLVI.

NICHOLAS DE MOLIS TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,025.)

Serenissimo ac reverendissimo domino suo H[enrico], Autumn
Dei gratia ill[ustri] regi Angliæ, domino Hiberniae,^{1244.¹}
duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, suus
ubique et in omnibus fidelis miles Nicholas de
Molis salutem, cum omnimoda reverentia fideli ser-
vitio et amore.

Regiam potestatem vestram non lateat quod cum I am at
rumores publice volarent de rege Navarræ, quod vellet Bayonne,
ad Baionam accedere de assensu quorundam civitatis the king of
illius, ego sub festinatione qua potui, cum quanta Navarræ.
militia et gente potui, accessi ad partes Baionæ, ubi been
per multum tempus moram feci et facio, propter timo- to obliged
rem superius expressum. Et quia non suppeterant money.
mihi facultates ad stipendia dictorum militum, ego ad
notitiam et consilium Henrici de Wygheram mutuo
accepi a Raymondo Durandi de Villa cive Baionæ
ducentas marcas argenti pro stipendiis dictorum
militum, reddendas eidem ad octabas Pentecostes
ad scaccarium vestrum Londoniæ. Quocirca regiæ
potestati vestræ humiliter supplico ac devote, qua-
tenus, si placet, dicto Raymondo Durandi taliter
satisfaciatis de dictis ducentis marcis, quod digne
se valeat collaudare, et quod, si necesse fuerit,
ad ipsum alias recursum habere valeamus ego et

¹ See M. Paris, p. 651; Rymer, i. p. 252.

alii loco vestri. Alioquin sciatis quod ego et omnia bona mea tenemur obligati, tam ad solutionem sortis, quam interesse, damnorum, custuum, morarum, et expensarum. Et sub eadem forma tenentur fidejussores pro me venerabilis pater dominus episcopus Baionensis,¹ P. de Ranseto et Thomas Aurifaber. Valeat diu et bene vestra regia potestas. Et sciatis quod venerabilis pater dominus episcopus Baionensis, et major et pro[bi] homines ejusdem civitatis vestrae, istud mutuum ob amorem et reverentiam vestri in manu ceperunt.

CCCCXLVII.

QUEEN ELEANOR TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 2,385.)

Between
April 1244
and Jan.
1245.²

Excellentissimo ac reverendissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliae illustri, domino Hiberniae, duci Normanniae Aquitaniae, et comiti Andegaviae, sua humillima consors et devotissima Alianora, eadem gratia regina Angliae, salutem et debitam cum omni reverentia subjectionem.

I have told
the arch-
bishop of
Canter-
bury elect
to make
his peace
with you.

Dominationi vestrae notum facimus nos per Dei gratiam et liberos nostros sanos esse et incolumes, quod de vobis scire toto cordis et animi affectu desideramus; regiae majestati vestrae significantes quod electus Cantuariensis prieterita die nuntios suos cum literis suis nobis destinavit, et per ipsos nobis significavit, quod quorundam relatu didicerat nos pro facto suo de episcopatu Cycestrensi contra ipsum fuisse commotas, et petiit quod super hoc non molestaremur, nec contra ipsum moveremur. Cui per nuntios et literas nostras

¹ *venerabilis . . . Baionensis]* | ² See Le Neve, i. p. 13; Rot. Pat.
Erased in MS. | 28 Hen. III. memb. 6.

asignificavimus, quod non fuit mirum si contra ipsum moveremur, cum vos super hoc offendisset, nec posset aliquo modo nostram habere benevolentiam, dummodo vestram sustineret indignationem. Quibus etiam auditis et intellectis, in propria persona ad nos accessit, nobis significans quod super praedictis et omnibus aliis vestram pro posse suo adimpleret voluntatem. Cui persuasimus quod vestram adimpleret voluntatem si nostram vellet sedare indignationem; quia dum discordia inter vos et ipsum duraret, nostram iram nec indignationem eidem nullo modo remitteremus. Excellentissimæ igitur dominationi vestræ omni qua possumus affectione supplicamus, quatenus statum vestrum, quem Deus prosperum faciat et felicem, et vestræ voluntatis beneplacitum nobis crebro, si placet, significare dignemini. Valeat excellentia vestra semper in Domino.

CCCCXLVIII.

JOHN LESTRANGE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 715.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia About
illustri regi Angliae, domino Hyberniae, duci Normaniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviae, J[ohannes] Extraneus salutem et debitum cum subjectione obsequium.

Noverit regia celsitudo vestra quod nulli rotuli I cannot give you a inventi sunt apud Cestriam de feodis quæ comes complete Cestriæ tenuit, nisi solum de Cestresir aet mihi inti- return of the fees of matum est quod dictus comes habuit feoda in omnibus the earl of comitatibus Angliae exceptis Salopesira et duobus aliis Chester. comitatibus quorum nomina ignoro, unde per vice- comites vestros potestis certificari.

¹ See Dugdale, Baronage, i. pp. 527, 664. The word *nepos* need cause no difficulty.

Wrono and Eynon
Vaughan offer se-
curity.

Præterea sciatis quod Wrono et Eynon Vachan, qui sunt in præsona vestra apud Cestriam, mihi monstraverunt quod uxores et pueros suos in terram vestram venire facient et quod bene et fideliter vobis servient, et quod inimicos vestros toto posse suo gravabunt, et totam securitatem quam consilium vestrum providere voluerit vobis inde facient secundum posse eorum.

Messen-
gers of
your cou-
sin(?) have
been seen
at Paria.

Unde, si placet, voluntatem vestram mihi significare velitis; et sciatis quod capellanus fratris domini Rogeri de Monte Alto venit a Pariseo, qui vidit nuncios domini¹ nepotis vestri apud regem Franciæ. Valeat regia majestas vestra per tempora longiora.

CCCCXLII.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT,
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 132.)

Dec. 12,
1246.

Excellenti et carissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, Normanniaæ et Aquitaniaæ duci, et comiti Andegaviaæ, Margareta comitissa Flandriæ et Haynoniæ, salutem et cum omni dilectione et honore paratam ad beneplacita voluntatem.

I pray you
to have
Thierry
Palding
expelled
from Eng-
land.

Cum Thirricus dictus Palding, de terra nostra bannitus, in regno vestro conversetur, sicut intelleximus, vestram rogamus dominationem attente, quatenus dictum bannitum nostrum si inveniri possit capi et imprisonari, vel si forte teneri non possit, a regno vestro expelli pro amore nostro jubeatis. Timemus enim si idem bannitus in terra vestra suam habeat conversationem, ubi mercatores nostri Yprenses, occasione quorum ille

¹ domini] Doubtful, MS.

bannitus est, frequenter existunt, quod in ipsos malitiose poterit prævalere, et iis damna et pericula plurima machinare; tantum nostri gratia pro nobis in hac parte fieri præcipientes, quod dicti nostri mercatores nostras sibi apud vos preces gaudeant valuisse, et nos vobis propter hoc obnoxiae teneamur.

Datum Insulis, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo sexto, feria tertia post festum B. Nicholai.

CCCCL.

HENRY III. TO JOHN DE GREY, JUSTICIAE OF CHESTER.

(Royal Letters, No. 437.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, About dux Normanniæ, Aquitaniæ, et comes Andegaviae,^{1246.¹} dilecto et fidieli suo Johanni de Grey, justiciario suo Cestriæ.

Mandamus vobis quod ballium circa castrum nos- Replace trum Cestriæ, quod clausum fuit palo, amoto palo the wooden illo claudi faciatis calce et petra; et similiter ballium round Chester circa castrum nostrum de Dissard, ubi necesse fuerit, castle with reparari faciatis. Et custum quod ad hoc posueritis stone, and repair that per visum et testimonium legalium hominum compu- of Dissard. tetur vobis ad scaccarium. Teste, etc.

See Exc. e Rot. Fin., i. p. 453, quoted by Foss, Judges, ii. p. 356.

CCCCLI.

THE BARONS OF THE EXCHEQUER AND JUSTICES OF
THE JEWRY TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 699.)

About
1246.¹

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, barones de seccario suo et justiciarii ad custodiam Judaorum assignati, salutem, et devota ac fidelia servitia.

We have Literas dominationis vestræ cum devotione qua obeyed decuit recepimus, continentes quod Licoriciam quæ fuit your orders about the uxor Davidis de Oxonia Judæi, cum omnibus catallis Jewess Licoricia, et vadis quæ fuerunt ipsius Davidis, sex ditoribus but cannot et discretioribus Judæis Angliæ, velint nolint, liberare-complete them with-mus, qui nobis responderent terminis statutis de out the quinque millibus marcarum. Quibus literis inspectis et presence of intellectis, statim, in praesentia constabularii Turris three Jews who are about your Court. Pray send them. vestrio Londoniæ et predictæ Licoriciæ, injunximus quatuor Judæis quod ipsi eligerent sex Judæos de ditoribus et discretioribus Angliæ, quibus juxta præceptum vestrum predictam Licoriciam cum catallis liberare possumus; qui elegerunt sex, inter quos electi fuerunt ad hoc Aaron filius Abrahae, Aaron Blundus et Benedictus Crespin, qui, sicut audivimus, curiam vestram sequuntur. Et quia sine corum praesentia negotia vestra in hac parte in forma a vobis provisa non possunt expediri, dominationi vestræ supplicamus quatenus ipsos Judæos ad nos sub festinatione mitti præcipiat. Valeat dominatio vestra per tempora longiora.

¹ See Madox, History of the Exchequer, ii. p. 3.

CCCCLII.

GEOFFREY RIDDELL, LORD OF BLAYE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 897.)

Excellentissimo ac reverendo domino suo, præ cunctis mortalibus honorando et timendo, Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hyberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniae, et comiti Andegaviae, G[alfridus] Rudelli, dominus Blaviæ, suus fidelis in omnibus, salutem, et utriusque vitæ prosperitate frui et salute.

Magnificentiae vestrae excellentia non ignorat, Your
domine, quod ego deveni homo ligius vester pro seneschal
Blavia, et vos dedistis mihi in augmentum castrum has seized
de Belin, et trecentos solidos morlandinos apud Mimis- the castle
fanum, et totam illam terram quam ego habeo et and lands
possideo ultra Guaronam; et de his omnibus reveren- your
dissimus dominus meus comes Ricardus frater vester brother
fecerat mihi donum pro vobis, quando venit primo in granted
partibus Vasconiae, secundum quod in literis suis quas
super hoc mihi dedit plenarie continetur.

Præ[tere]ja manifestum credo quod sit vobis quod Henricus de Trublevill, qui tunc senescallus vester erat in Wasconia, sine defectu juris et absque cause cognitione abstulit mihi possessionem dicti castri de Belin et terræ de Mimisano, et Arostandum de Solio capitem inimicum meum in possessionem induxit. Et licet dominationem vestram pluries requisierim quod dictum castrum et terram antedictam mihi redderetis, noluitis me super hoc postmodum exaudire, quum major constantia dilectionis debuisset mihi exhiberi quam quibuscumque aliis, qui majus onus¹ in necessitatis articulo sustinebo. Hinc est quod reverentia et majestati vestrae dignum duxi humiliter supplicandum quatenus

¹ *onus*] *onus*, MS.

possessionem dicti castri et terræ scepeditæ mihi restituatis.

Alias ego requiro vos tanquam¹ bonum et dominum meum quod judicium curiae vestrae Ar[naudo] de Saia militi et solemní nuntio meo pro me reddi faciat, secundum quod in ultimo recessu meo a vobis si bene recolitis mihi promisistis, quia judicium quod idem Ar[naudus] de Saia pro me receperit ratum habeo et firmum.

*Mypension
is in arrear.* Supplico etiam dominationi vestrae quod ducentas marcas, quas mihi de arreragiis meis debetis, et denarios emendæ militum et burgensium meorum, qui multa damna per guerras sustinuerunt, per dictum Ar[naudum] de Saia procuratorem meum mihi transmittatis, taliter super his omnibus facientes quod majestati vestrae² cedat profectui pariter et honori. Valete.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo septimo, proxima ante medianam quadragesimam.

CCCCLIII.

SIR ROBERT FITZ NICOLAS TO JOHN DE LEXINTON,
ROYAL SENESCHAL.

(Royal Letters, No. 2,381.)

About
1247?²

Nobili viro et domino confidentissimo domino J[ohanni] de Lexinton, senescallo domini regis, suus miles Robertus Filius Nicolai, salutem et promptam ad obsequia voluntatem.

I am in
various
troubles,
especially

Dilectioni vestre diligenter supplico, quatenus secundum capitula subscripta literas domini regis formare, et mihi transmittere dignemini et acquirere, scilicet

¹ *tanquam*] Doubtful in MS.

² *restræ*] vestri, MS.

² See Foss, Judges of England,

ii. p. 384.

de Radulfo Tostard, qui in warennæ mea intravit with the sheriff of Worcester.
et lepores cepit sine licentia; unde nondum mihi satisfecit, et plegios invenit quod transgressionem Pray procure me emendaret, quos incurtere dimisit. Item de Waltero royal Trenchefulle, vicecomite Wirccestriæ, cum plura brevia letters. liberavi, et nullum fuit prosecutus; scilicet unum breve, ut faceret inquisitionem quis occidit Johanne de Hatteford, et non fecit; aliud ut faceret inquisitionem de transgressione facta in parco meo, et in warennæ, et non prosecutus fuit illud; unum de admensuratione pasturæ de Johanne de Hinesleg et Alicia de Molendino et Philippo de Burgato. Item vicecomes Wurcestriæ me distinxit per catalla, et ea contra vadium et plegium retinuit, ubi nullam summonitionem habui, ad filiam domini W. de Beuchamp maritandam, et quia latrones feci occidere sine visu vicecomitis in comitatu Wurcestriæ. Item quidem homo occisus apud Covintre fuit latus super terram meam in comitatu Wyrecestriæ apud Gerdeleg, et coronatori Wyrecestriæ bis feci mandare, et spernit venire; et quia canes et porci eum comedenterunt, mandare feci, per præceptum coronatoris Wyrecestriæ, Willelmo de Edrichton coronatori Warwici, et eum fecimus sepelire. Et pro hoc facto me et dictum Willemum in comitatu Wirccestriæ implacitari facit.

CCCCLIV.

HENRY III. TO THE PRIOR OF THE HOSPITAL OF ST.
JOHN OF JERUSALEM IN FRANCE.

(Royal Letters, No. 879.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, June 28.
dux Normannicæ Aquitanniæ, et comes Andegaviae, 1248.¹

¹ See Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 5.

dilecto sibi in Christo fratri priori Hospitalis S. Jo-hannis Jerosolymitani in Francia, salutem.

Lend W.
de Chatil-
lon 400l.,
on our
behalf, if
the Master
of the
Temple
does not.

Dilectum nobis in Christo fratrem magistrum militis Templi in Francia rogamus nostris patentibus literis ut domino Gualchero de Chastilon sine dilatione habere faciat quadringentas libras sterlingorum; et nos eidem magistro solvi faciemus annuatim centum libras sterlingorum, donec ei de ipsis quadringentis libris fuerit plenarie satisfactum. Quia vero de voluntate praedicti magistri nobis in hac parte non constat, et nollemus quod dictus Gualcherus pro defectu priesatae pecuniae damnum incurreret; dilectionem vestram attente precamur quatenus, si praedictus magister priesatas quadringentas libras memorato Gualchero habere non fecerit, vos ei ipsas sine dilatione habere faciat, sicut nos diligitis; et nos solvemus vobis singulis annis centum libras sterlingorum, quo usque dictae quadringentæ librae vobis plenarie sint soluta, sicut predictum est. Tantum itaque super praedicto negotio faciat, quod penes vos saltem preces nostræ efficaciam habeant, et quod vos debeamus alias in vestris negotiis cum uberrimis gratiarum actionibus favorabiliter exaudire. In cuius rei testimonium has literas nostras vobis mittimus patentes.

Teste me ipso, apud Lutegareshal, vicesimo octavo die Junii, anno regni nostri xx . . .

CCCCLV.

THE MAYOR AND JURATS OF DAX TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,061.)

Early in
1249?

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, duci Normanniae Aquitanie, comiti Andegaviae, sui in omnibus

major et¹ jurati communiae Aquensis, omne servitium
et reverentiam cum salute.

Sublimitati vestrae dignum duximus intimare quod We pray
dominus Druco de Valencia, cum ex mandato vestro you to
senescalli officio fungitur in Vasconia, vestris negotiis repay the
promovendis provide et sollicite et fideliter videbatur money
intendere, et² eorundem negotiorum necessitate urgente Vitalis de
accepit mutuo a dilecto concive nostro et fidei vestro Navi lent
Vitali de Navi xxx. libras et xvij. solidos et iiij. dena-
rios morlandinos, et eundem obligavit in fidejussorem
et plegium erga venerabiles concives nostros, B. de
Domo Nova pro l. libris morlandinis, erga Adomarum
de Big pro lxij. libris et x. solidis morlandinis, erga
P. A. deu Manins pro xv. libris, erga K. deu Frances
pro xv. libris morlandinis; et est tota summa clxxiiij.
libras et viij. solidos et iiij. denarios morlandinos, absque
quibusdam aliis debitibus quae postea, ut dictus Vitalis
asserit, idem senescallus contraxit ab eo. Et pro summa
ista eundem Vitalem attornavit ad . . . endum custas
quae vobis annuatim debentur in festo S. Michaelis, J.
Mayent, J. Manedin, J. Getssa, J. Senyansi, quas ipse
senescallus vel alias qui a vobis institueretur deberet
in festo S. Michaelis tunc instanti recipere; nihilominus
eidem promittens firmiter quod omni casu contingente
ipsum inde servaret indemnem; et ad omne tenentur
interesse. Cum autem ante prædictum festum nobilis
vir dominus Symon comes Leicestriæ ex mandato vestro
vestra vice fungens in Vasconiam venisset, custas³ quae
dicto Vitali a sæpedicto Drucone in solutionem assignati
fuerunt sibi recepit, et dictum Vitalem inde omnino
exclusit. Quare non dubium est quin idem Vitalis
inde postea a creditoribus damna et sumptus multi-
mode sit perpessus. Inde est quod vestrae nobilitatis
liberalitatem quanto possumus affectuosius imploramus

¹ et] Not in MS.

² et] Not in MS.

³ custas] q̄stas, MS.

quatenus, sicut indemnati vestrorum fidelium tenemini et consuevistis misericorditer providere, ita prædicto sepe Vitali latori præsentium providere dignemini, ut qui pro memorato Drucone fideli vestro præcipue propter honorem vestrum et commodium terræ vestræ fidejussit, et propria mutuavit, damnum inde non persistit¹ unde deberet remunerationem et præmium reportare, tantum inde ex benignitatis vestræ curialitate et nostris precibus facientes, ne alii servire vobis vel in necessitatis articulo pertimescant, et ut nos preces nostras effectum habuisse erga vestrum dominium gauderemus, et ex gratis gratiores semper existero teneamur. Valeat semper in Domino celsitudo vestra, et valeat Aldoardus.²

CCCCLVI.

PROBABLY FROM SIMON DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER, SENESCHAL OF GASCONY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,001.)

April 3,³ Sire, puis que voz messages Levesque, sire Antoine, 1249. et monsire Roberd departirent de Paris, ai je entendu Since your messengers certainement queaucuns chevaliers de Gascoine, que left Paris, voz messages virent la, por ce quil ne recourent lor I have learnt that terres par mon sire Gaston, les quieles je tient en some of the vostre main par jugement, et por ce quil sevent Gascon knights bien que il perdrout, si il demaundent droit en la have every- court de Gascoine, il se sont de tot porven de thing pre- demaunder lor terres par gerre. Et sount certaine- prepared for

¹ persistit] So MS.

² Aldoardus] So MS., by error possibly for Odoardus.

³ See M. Paris, pp. 757, 767. If

I am right in my guess as to the authorship, there can remain, I think, little doubt as to the date.

ment entreliez, aus et lor amis; et je entent bien war. It is
que il comencerount toust a pres cest Penthecoste de important
corre en la terre; mes quieu poer il aurount je ne grounds
 puis mie encore estre certain. Et por ce que je sui that I
 resi mauvoleu de les graunz genz de la terre, por ce turn to
que je sostien voz dreitures et de la pouure genz contre you.
 aus, peril et hounte me serait, et graunt doumage a
 vous, si je retornasse en la terre saunz ordeinement
de vous, et saunz parler a vous. Car quant je serai la,
 et il me mouent gerre, si couendra il que je ref[er]orne a
 vous, por ce que je nai ne nepuis avoir denier de
 voz rentes, por ce que le rai de France tient tot,
 et ne je ne me puis mie mout a fier en la gent de
 la terre. Et d'autre part, par host ne poet om pas
 arester tieu genz a la manere de gerre que il ferount,
car il ne ferount for que rober la terre, et arder et
 prendre, et reindre la gent, et chevauchier de nuit au
 foer de larrons, par vint, par trente et par quarante, en
 diverses parties; por cei il couient en tote maniere, si
 vous plest, que je parle a vous, avaunt que je aile en
 le pais. Car oea que vous ount fet entendre mout de
 senestres choses de moi; vous diraient toust que je
 feuse enchesoun de lar gerre. Et por ce, sire, si vous
 plest, ne peruez mie a mal que, p[er]fetes voz be-
 sognes a cest parlement de Paris, que bien vount,
 Dieu merci, je menvendrei vers vous por savoir vostre
 conseil, et pret a fere ce que vous me comaunderez.
 Et voz chasteaus et voz terres et voz genz sount bien
 garni, de ceste bosogne, a sofrir taunt que je i viegne.
 Et je ai anuoie monsire Bidau de Coupenne la, por
 aus eider et conseiler; si lour ai mande, qui je i serai,
 si Deu plest, a Penthecoste. Donee a Paris la Veile de
 Pasques.

CCCCLVII.

HENRY III. TO PHILIP LOVELL, TREASURER.

(Royal Letters, No. 2,399.)

May 11,
1249.

H[enricus], Dei gratiæ rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitaniæ, et comes Andegavie, Philippo Luvel, thesaurario suo, salutem.

You remember the private arrangements by which 1,000*l.* were to be set aside for my household expenses; send a portion of it at once.

Bene recolitis, ut credimus, quod nuper provisum fuit coram nobis in præsentia vestra et Artaldi de S. Romano et Henrici de Wengham, quod de primis denariis receptis ad scaccarium nostrum Paschæ reservarentur mille libræ ad expensas hospitii nostri, unde habetis breve nostrum de liberate; et quod sub velenamento diceremus ipsam pecuniam reservatam esse ad opus mercatorum quibus tenemur. Verum quia de illis mille librís nondum recepimus nisi quingentas marcas, ita quod adhuc secundum provisionem illam residere debent penes vos mille marcas, et oportet nos singulis diebus habere pecuniam ad manum solvendam pro expensis hospitii nostri, eo quod invenimus patriam undique pecunia destitutam; vobis mandamus quod sine dilatione mittatis nobis per securos nuntios quingentas marcas ad expensas nostras contra instans festum Pentecostes, nisi eas liberaveritis prædicto Artaldo, et residuas quingentas marcas ad opus nostrum reservetis donec ad vos miscerimus pro eisdem; et hoc nullatenus omittatis.

Teste me ipso apud Merleberge, undecimo die Maii, anno regni nostri tricesimo tertio.

CCCCLVIII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 9.)

Rex dilecto et fidelo suo Simoni de Monte Forti, Nov. 28
comiti Leicestriæ, salutem. 1249.

Sciatis quod dedimus Edwardo primogenito filio Apply the
nostro totam terram nostram Wasconiæ; et ad ipsam revenues
terram firmandam et conservandam dedimus eidem of Ireland
Edwardo omnimodos exitus provenientes de terra to making
nostra Hiberniæ, a termino S. Michaelis proxime fortifica-
præ- tions in
terito, anno scilicet regni nostri tricesimo tertio, in Gascony.
duos annos continue sequentes. Et mandavimus dilecto
et fideli nostro J[ohanni] Filio Galfridi, justiciario
nostro Hiberniæ, quod omnimodos proventus de præ-
fata terra nostra Hiberniæ per præfatum terminum,
tam de redditibus, wardis, escaetis, quam de omnibus
aliis, habere faciat vobis ad munitiones et castra
facienda in præfata terra Wasconiæ. Et ideo vobis
mandamus quod acceptis proventibus prædictis a præ-
dicto justiciario nostro, sicut ei per literas nostras
patentes mandavimus, inde fieri faciatis munitiones et
castra, locis quibus melius videritis expedire, ad securi-
tatem et conservationem terræ prædictæ Wasconiæ.
Volumus etiam per prædictum justiciarum certiorari
quid et quantum ad ea facienda de prædicta terra
Hiberniæ vobis liberaverit. Vos igitur tales ad
prædicta facienda diligentiam adhibeatis, quod perpetuis
temporibus exinde debeatis merito commendari. In
cujus, etc. [Teste rege apud Clarendon, vicesimo octavo
die Novembbris.]

CCCCLIX.

HENRY III. TO ROBERT DACRE.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Dec. 28, Rex Roberto de Dacre, salutem.
 1249. Mandamus vobis quod de primis denariis quo^s
 Send the proceeds of recepturi estis de venditione vinorum nostrorum per
 the sale of Angliam habere faciatis Radulfo de Havering senescallo
 our wines Simonis de Monte Forti, comitis Leicestriæ, centum
 for the for- libras, deferendas prædicto comiti in Wasconiam, ad
 tification firmandum inde terram Wasconiæ et ad tuitionem et
 of Gascony. defensionem ejusdem terræ. In cujus, etc. Teste
 rex apud Wintoniam, vicesimo septimo die Decembris.¹

CCCCLX.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Dec. 28, Rex dilecto et fidi^o suo Simoni de Monte Forti,
 1249. comiti Leicestriæ, salutem.
 We have Sciat^{is} quod Arnaldus Segin de Hasta venit ad nos
 pardoned die S. Luciæ virginis apud Clarendon, humiliiter petens
 Arnold veniam de co quod astitit Gastoni de Byarn favore
 Segin. et auxilio, in guerra mota inter nos et eundem
 Gastonem; et quod nos recepimus eundem Arnaldum
 in gratiam nostram, et remisimus eidem indignationem
 animi nostri. Et idem Arnaldus juravit, tactis sacro-
 sanctis evangeliis, quod nunquam per se vel per alios
 guerram movebit contra nos vel contra Edwardum
 filium nostrum primogenitum seu haeredes nostros, et
 quod de hoc præstabit vobis securitatem quam nobis

¹ Immediately following this in | of the vacant abbacy of Peter-
 the Roll is a similar order to Robert | borough for the same purpose.
 Passelawe to deliver all the issues |

et eidem filio nostro seu hæredibus nostris sufficienter videritis expedire. Et ideo vobis mandamus quod ab eodem Arnaldo accipiatis securitatem prædictam, et ei occasione præfatae guerræ non inferatis vel inferri permittatis molestiam aut gravamen. In cujus, etc.

Teste rege apud Wintoniam, vicesimo octavo die Decembris.

CCCCLXI.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, Dec. 27,
salutem. 1249.

Sciatis quod Gasto de Byarn venit ad nos, et se We have
supposuit misericordiæ nostræ, et nos ei remisimus pardoned
omnem animi rancorem, et pardonavimus ei et valitori- Gaston de
bus suis omnia damna et homicidia, quæ nobis et Bearn.
nostris hominibus intulerunt, occasione guerræ inter
nos habitæ. Et ideo vobis mandamus quod eidem
Gastoni aut suis valitoribus propter hoc de cetero
guerram non moveatis, nec molestiam inferatis vel
inferri permittatis; scituri quod bene volumus quod
ballivi et fideles nostri sint eis familiares et amici
sicut prius. In cujus, etc. Teste ut supra.

Consimiles literas habet idem Gasto omnibus ballivis
et fidelibus regis. Teste ut supra.

CCCCLXII.

THE GOOD MEN OF CHATEAU DUSAR TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 170.)

Serenissimo ac magnifico viro domino Henrico, Dei About
gratia regi Angliæ, probi homines Castri Dusar, salutem 1249.
et se promptos ad sua beneplacita et mandata.

Chateau
Dusar was
founded by
king
Richard,

and com-
mended by
king John
to the
viscount
of Tartas,
who has
plundered,
expelled, or
killed many
of the
settlers,
and made
the rest
forswear
their alle-
giance.

The earl of
Leicester
has restored
the place :
and we
now pray
for a re-
newal of
the charter.

Noverit vestra majestas regia quod dominus rex Richardus fecit Castrum Dusar in sua propria terra et populavit idem suis propriis hominibus, bonis moribus et consuetudinibus, et tenuit eum quantum vixit, et dimisit eum domino regi Johanni sicut aliam terram suam.

Præterea rex Johannes habuit guerram cum rege Franciæ et cum Gastone de Bearnio et cum omnibus aliis Vasconiaæ baronibus et vasallis. Præterea guerræ pace composita dominus rex Johannes commendavit vicecomiti Tartassensi oppidum antedictum, et vicecomes juravit sibi, se sexto de militibus, quod teneret idem castrum illis moribus et consuetudinibus quibus dominus rex Ricardus illud fecerat populari. Quod dictus vicecomes tenuit per unum annum tantummodo et tres menses. Nam in quadam nocte festi B. Gregorii fecit congregari omnes homines castri coram se, et cepit eos et destruxit, et quosdam illorum cecidit, et abstulit eis plus quam valcant centum millia solidorum morlanorum, et fecit eos jurare quod nunquam ex hoc alicui conquererentur, et etiam fecit quosdam illorum jurare quod nunquam manerent de cetero sub regis Angliæ potestate, et dedit quosdam ex eis quibusdam militibus, et dedit ex ipsis viginti duas mansiones Giraldo de Gueirope, quas idem Giraldus dedit Templo pro quadam alia Templi terra, et dedit ex eis Arnaldo de Montauser, et Bernardo de Monone, et Petro de Bielemjean militibus quatuordecim mansiones, et totum hoc est de pertinentia dicti Castri Dusar et de popula-
tione regis Ricardi.

Unde hanc veritatem et querelam ostendimus multis ballivorum vestrorum, qui nullum ibidem consilium posuerunt, donec per Dei gratiam dominus Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, venit in Vasconiam, cui hanc veritatem ostendimus et querelam. Quod ille non credidit quod vicecomes Tartassensis ausus fuisset fundere castrum vestrum, donec ibidem venit persona-

liter et invenit et dimisit ballivum suum Johannem Lopergre,¹ qui est ballivus Aquensis et Baionensis dicecessis et ballivi præpositus loco sui, et præcepit sibi quod sciret per probos homines et antiquos si erat ita ut dicebamus. Quod dictus ballivus scivit per probos homines et credibiles archiepiscopatus Burdegalensis et episcopatus Aquensis super sacramentum; et firmavit et clausit castrum et vicum, et illud idem popularavit.

Unde vestram regiam majestatem in quantum possumus humiliter deprecamur, quatenus teneatis nobis firmiter illas terras quæ erant de pertinentia castri, sicut dominus rex Ricardus et dominus rex Johannes faciebant, et non removeatis nos a vestra regia ditione,² et ex hoc detis³ nobis, domine, si placeat, vestras patentes literas sigilli vestri munimine roboratas, sicut fecerat dominus rex Ricardus, quæ arserunt cum capella B. Katerinæ, quæ erat in castro quod arsit vicecomes Tartassensis. Valeat vestra dominatio diu et bene.

CCCCLXIII.

HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE.

(Royal Letters, No. 862.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, March 8, dux Normanniæ Aquitanie, et comes Andegaviae,^{1250.}
B[lanchie], eadem gratia reginæ Franciæ illustri,
dilectæ consanguineæ suæ, salutem et sinceræ dilec-
tionis affectum.

Sciatis quod venerabili patri Philippo, Lugdunensi We have
electo, et dilectis et fidelibus nostris Ricardo, comiti the arch-

¹ *Lopergre*] Lopgr, MS.² *ditione*] discione, MS.³ *detis*] deditis, MS.

bishop
elect of
Lyons and
others to
prolong
our truce.

Cornubiæ, fratri nostro, et Petro de Sabaudia, plenam dedimus potestatem ad prorogandum treugam inter dominum L[udovicum], illustrem regem Franciæ, filium vestrum, et nos, usque ad terminum sexdecim annorum, vel usque ad ulteriore terminum, secundum quod viderint expedire; ratum habituri et gratum quicquid ipsi super hoc duxerint faciendum. In cuius rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes.

Teste me ipso apud Westmonasterium, octavo die Martii, anno regni nostri tricesimo quarto.

CCCCLXIV.

HENRY III. TO THE BISHOP OF LONDON AND HIS OFFICIAL.

(Royal Letters, No. 467.)

April 19,
1250.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegavie, venerabili in Christo patri R[icardo], eadem gratia Londoniensi episcopo, et ejus officiario, salutem.

You are
forbidden
to levy any
contribution on the
royal
chapels.

Cum capellæ nostræ ab omni contributione seu collecta a tempore quo non extat memoria immunes extiterint et liberæ, miramur non immerito et movemur, quod occasione gratiæ domino Cantuariensi a domino papa concessæ a clericis nostris eisdem capellis deservientibus subsidium extorquere præsumitis, in non modicum regiæ dignitatis præjudicium et gravamen. Ne igitur earundem status pristinus et approbatus in aliquo deterioretur, sicut nec volumus nec debemus sustinere, vobis mandamus firmiter inhibentes, sicut baroniam quam de nobis tenetis diligitis, ne aliquis in liberis capellis nostris in diœcesi vestra constitutus, vel earum præbendis sive ecclesiis, ad contributionem aliquam seu collectam, in subsidium cujuscumque faciendam, ex fructibus earundem auctoritate aliqua compellere præsumatis, vel aliquid domino papæ referatis

quod nobis vel hæredibus nostris in lesionem dignitatis
vel coronæ nostræ debeat redundare.

Teste me ipso apud Westmonasterium, decimo nono
die Aprilis, anno regni nostri tricesimo quarto..

CCCCCLXV.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. May 29,
Significavit nobis Ermaldus Willelmi de Acro Monte 1250.
quod faciet in manus nostras liberari castrum de Acro d'Egre-
Monte, et omnes transgressiones per ipsum factas post- made pro-
quam venit ad pacem nostram, tempore quo N[icolaus] posals of
de Molis fuit senescallus noster Wasconiaæ, libenter submis-
sion, on emendabit versus omnes qui eum voluerint inculpare, which you
ita quod inde stabit judicio curiae nostræ Wasconiaæ. are to ad-
Et ad hoc faciendum dabit duos obsides nepotes suos, our lieges
cum duobus filiis suis in custodia nostra existentibus. of Gascony.
Præterea si quis jus in eodem castro de Acro Monte
clamaverit in curia nostra Wasconiaæ stabit juri per
omnia. Vos igitur super præmissis faciatis secundum
consilium fidelium nostrorum Wasconiaæ, secundum quod
videritis commodo et honori nostro convenire.

Teste rege, apud Windsoram, vicesimo nono die Maii.

CCCCCLXVI.

BONIFACE, ARCHBISHOP OF CANTERBURY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 465.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia May 29,
1250.
illustri regi Angliae, domino Hyberniae, d

. na Cantuariensis archi-

episcopus, totius Angliae primas, salutem et quicquid
honoris et obseq[uui]

I ask the aid of the secular arm cum Agnes de Canenvil uxor s
against

Agnes de Canenville ipsum moveret divertii quæstionem, idem officarius
officiario archidiaconatus Londoniæ commisit totaliter . .

..... nunquam tulit sententiam diffinitivam
contra ipsum ; a qua nostram audientiam appellavit et
..... ejusdem bentes
vocatis partibus coram nobis causam ipsam examinare
cœpimus diligenter. Sed dictus miles graviorem postmo
.... exposuit quæstion[em] .. quod lite scilicet pendente coram nobis de præmissis, dicta A[gnes] vi et
armis ipsum W. a suis domibus et possessionibus in
nostræ contemptum jurisdictionis violenter ejecit, prout
dicit; propter quod idem W. nobis humiliter supplicavit
ut, cum lite pendente nihil debeat innovari et f
appellantis debeat integrum¹ medio tempore conservari,
ipsum in statu quo fuit tempore app[ellationis] ad nos
interpositæ restitui, et conservari f[acere]mus in eodem.
Et licet dictum militem in his quæ dictam contingunt
appellationem exigent[e jus]titia defendere teneamus,
ipsum tamen in mediante brachio seculari
ad suas possessiones violenter ablatas restituere non
valemus. Propter quod excellentiæ vestræ h[umiliter]
supplicamus ac devote, quatenus super his inquire, si
placet, faciatis plenius veritatem, et si ita esse inv ..
..... integrum restitui præcipiat, ut
sic appellationis suæ causam coram nobis libere
prosequatur. Partes enim cause a
..... ea pendente debent de jure exspectare, ut

¹ integrum] inteḡ, MS. Possibly the noun was *feodum*.

sic demum appareat bene vel male lata fuerit sententia
..... Datum apud
Aldinton, quarto kalendas Junii, anno Domini mil-
lesimo ducentesimo quinquagesimo.

CCCCLXVII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 4.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, sa- June 10,
ludem. 1250.

Cum ex relatu certissimo virorum fide dignorum Beware
didicerimus quod vicecomes de Frunciaco insidias e of the
alia quamplurima mala in dispendium terræ nostræ viscount of
Wasconiæ et quorundam ballivorum nostrorum ejus- Fronsac.
dem terræ machinetur, vobis mandamus quod ita secu-
ritati nostræ et terræ nostræ prædictæ prospiciatis,
quod nullum periculum per quantumcumque machi-
nationem vel ingenium ejusdem vicecomitis valeat
provenire, ita caute et circumspecte vos habentes in
hoc facto quod diligentiam vestram in hac parte merito
debeamus habere commendatam; proviso attentius
quod securitatem a præfato vicecomite habeatis, ne
ballivis nostris vel terræ nostræ Wasconiæ per ipsum
vel per suos damna inferantur aut jacturæ.

Teste rege, apud Wodestok, decimo die Junii.

CCCCLXVIII.

GERARD [RIDEELL], OF BLAYE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 140.)

Excellentissimo et fideli domino suo Henrico, Dei Dec. 7,
gratia illustrissimo regi Angliæ, domino Hiberniæ, 1250.

habuerant in potestate nostra recuperare, et similiter homines nostri in potestate vestra apud Bervedlac terras suas habere deberent. Quod quidem bene actum fuit, et utrimque homines tam vestri quam nostri in bona pace steterunt. Tandem anno præterito dominus Johannes de Grey, justiciarius vester, nescivimus nostros apud dictum locum terris et blado penitus disseisiavit, nec poterunt habere bladum suum imponendo cum ipso; et de terris suis sunt usque uimus, literas vestras habuissimus dicto justiciario directas de restitutione hominibus vestris super prædictis facienda; nullam tamen poterunt homines sed potius dictus justiciarius frivole contra nos excipiebat, dicens quod nihil faceret, nisi Maredu filius Ricardi de Heyn haberet quasdam terras quas mater nostra habuerat pro dote longo tempore, et alias de quibus non fuerat in forma pacis prædicta mentio facta. Quare vobis ea qua possumus devotione supplicamus, quatenus, si placet, pro amore et servitio nostro dictam formam erga nos et nostros reintegrari faciatis; quia fere per annum homines nostri omni commodo et utilitate terrarum suarum sunt spoliati.

Et licet multi nobis suaderent Walenses vestros in potestate nostra terras habentes, maxime Maredu filium Ricardi, qui de magnis terris quas tenet de nobis non respondet nobis in aliquo, disseisiare, volumus tamen, sicut debemus, vobis tanquam domino nostro totum honorem differre, sperantes quod audita querela nostra tam sœpe per vos ipsos n[obis] et nostris facietis plenam justitiam exhiberi.

Si vero dictus Maredu vel aliquis alias coram vobis querelam deponat de nobis, parati sumus eidem secundum legem Walliæ, sicut continetur in prædicta forma, in loco competenti in marchia vestra et nostra satisfacere humiliter et devote; quod quidem sœpe-

dictus Maredud, cum nos traxisset in causam coram bonæ m[emor]iæ abbate Cestriæ et domino H. Turbock constabulario castri Cestriæ, recipere a nobis alias refutavit. Tantum igitur super hoc, si placet, facere dignemini quod ex dev[otis] reddamur devotiores et ad obsequia promptiores. Nec debet, ut credimus, aliquis quem vos statueritis pro nobis in causa mota contra nos advocati officium exercere [vel] allegare, sed potius pacifice audire querelas et diffinire. Diu valeat et vigeat excellentia vestra in Domino.

CCCCLXX.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF SURREY AND SUSSEX.

(Royal Letters, No. 444.)

Sept. 17, Henricus, Dei gratia rex Angliæ, etc., vicecomiti
1251. Surreiæ et Sussexiæ, salutem.

Repair and alter the palace at Guilford, as herein ordered.

Præcipimus tibi quod apud Guldeford postes aule nostræ qui deficiunt ibidem emendari et de bonis lapidibus de Reygate sublevvari, et eandem aulam, ubi necesse fuerit, reparari, dispensatorium et butellarium cooperiri, et in utroque unam novam fenestram fieri, et totum cumulum camerae nostræ de novo quinque pedibus alt[iore]m fieri, et muros ejusdem exaltari, ita quod in eis fieri possint tres fenestræ vitreæ consimiles novæ fenestræ in eodem [tha]lamo nuper factæ, et fenestras illas ferro bene barrari, et dictum thalamum scindulis cooperiri et lambriscari faciatis. Tresanciam inter aulam et thalamum prædictum lambriscari et desuper texari, et in eadem tresancia meliores fenestras fieri, et thalami lambriscati de viridi colore depingantur. Bassa garderoba thalami Edwardi filii nostri lambriscetur, et in ea fiat una vouta lapidea, in qua possint

cistæ et reliquiæ nostræ deponi, et murus inter dictum thalamum et eleemosynarium crestetur, et in parva garderoba juxta portam unam fenestram fieri, et novum laticium ante capellam B. Stephani fieri, et in capella B. Katerinæ ejusdem imaginem, et ejusdem historiam ultra altare absque auro et azuro honeste depingi, et murum circa dictam capellam, ubi prius fuit palatum, murum fieri, et murum castri per columnas et supponitiones bene emendari, et dealbari, et plumbum super turrim emendari, et eandem turrim dealbari, et omnes domos, tam in castro quam in curia, tam in guteris quam in cooperturis emendari; et in parco tria molendina, videlicet unum ad durum bladum, alterum ad braesium, et tertium fullericum fieri faciatis. Item murus extra magnum thalamum nostrum prosternatur, et latitudine quindecim pedum a dicto thalamo amoveatur, et de novo fiat ejusdem altitudinis cuius nunc est, et inter eundem thalamum et dictum murum fiat quoddam herbarium, et in tresancia inter aulam et dictum thalamum fiat unum ostium ad intrandum in dictum herbarium, et in garderoba thalami reginæ nostræ alta fenestra vitreetur; et de eschætis provenientibus de quercubus prostratis ad prædicta molendina faciatis unum rogum fieri ad operationes prædictas. Et custum quod ad hoc posueritis per visum et testimonium legalium hominum computetur tibi ad scacarium. Teste me ipso, apud Guldeford, decimo septimo die Septembris, anno regni nostri tricesimo quinto.

Indorsed. Summa vjxxij. li. viij. s. et x. d. ob.

CCCCLXXI.

GEOFFREY RIDELL, LORD OF BLAYE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 896.)

Nov. 29,
1251. Illustrissimo domino suo et super omnia reverendo,
H[enrico], Dei gratia regi Anglie, domino Yberniæ,
duci Normanniaæ et Aquitanniæ, comiti Andegavie,
G[alfridus] Rudell, dominus Blaviæ, suus miles in
omnibus, salutem, et paratam ad obsequia voluntatem.

Pray pay
me the
arrears of
my pen-
sion, and
restore my
castle and
lands.
Majestatem vestram regiam humiliter deprecor,
modis omnibus quibus possum, quatenus quadringentas
libras sterlingorum, quas mihi debetis pro feodo meo,
et pro arreragiis feodi mei, dilecto ac fideli militi meo
Arnaudo de Saya liberari, si placet, faciat. Et castrum
de Belina quod mihi dedistis et redditum de Memisano
mihi reddi et rehaberi faciat. Sin autem, judicium
vel esgardum curiae vestrae Girardo filio meo haberi
vel fieri faciat. Et dicto Arnaudo de Saya militi
meo super his quæ vobis dicet ex parte mea tanquam
mihi indubitanter creditis. Datum [in] vigilia B.
Andreae apostoli, anno Domini millesimo quinquagesimo
primo. Valete.

CCCCLXXII.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 4.)

Jan. 4,
1252. Rex omnibus, etc., salutem.
Sciatis quod obligavimus nos præsenti scripto quod,
We hereby secundum conventionem scripto habitam inter nos et
appoint Simonem de Monte Forti, comitem Leicestriæ, super
arbitres custodia terræ nostræ Wasconiaæ, ad dictum venerabi-
to deter- lium patrum W[alteri] Wigorniensis, W[alteri] Norwi-
mine the censis, et W[illelmi] Bathoniensis et Wellensis episco-
for his Leicester porum, et venerabilis patris A[imerici] Wintoniensis
expenses in electi, et dilectorum et fidelium nostrorum Ricard' Gaseony. comitis Cornubiaæ, Willelmi de Valencia et Guidonis d

Lezingan fratrum nostrorum, R[icardi] comitis Gloucestriae, R[oger] comitis Norfolchiae et Marescalli¹ Angliae, Petri de Sabaudia, et Johannis de Bailoll, vel eorum de predictis qui diei ad hoc statutae intererint, satisfaciemus eidem comiti Leicestriæ de misis suis factis in servitio nostro in Wasconia. Et ad predictum dictum et satisfactionem faciendam assignata est dies Dominica prima Quadragesimæ apud Londoniam. In cuius, etc. Teste ut supra, per regem. [Apud Thorp, quarto die Januarii.]

CCCCLXXIII.

HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 27 in dorso.)

Rex dilectæ consanguineæ suæ B[lanchiæ], illustri Jan. 6,
reginæ Franciæ, salutem. 1252.

Crebra nostratum de Wasconia didiciimus insinuatione Many complaints have
quod treugæ pridem inter illustrem regem Franciæ et reached us
nos firmatæ minime sint observatæ, quia ex parte from Gas-
regis predicti plures sunt interceptiones factæ tempore cony of
treugarum predictarum, ad quas emendandas cum of the
pluries fueritis a nostratis requisitæ, respondistis breaches
quod eas facheritis sicut deceret emendari. Verum truce. We
cum nihil adhuc de predictis emendis factum sit, send commissioners
dilectionem vestram rogamus attente quatenus inter- to give and
ceptiones illas, sicut promisistis, emendari faciatis, take re-
præfigentes diem certum, si placet, ad emendas ipsas
faciendas per eos quibus super hoc vestrum dirigetis
mandatum. Mittimus etiam ad vos dilectum nobis in
Christo fratrem Rocelinum magistrum militiæ Templi
in Anglia, et dilectum clericum nostrum Henricum
de Wengham, ut intersint diei a vobis ad hoc statuto,

¹ *Marescalli*] Marescallo, MS.

ad videndas emendas interceptionum ex parte prædicti regis, et similiter ex parte nostra. Mandavimus enim dictatoribus ejusdem treugæ de parte nostra, quod sine inore dispendio de interceptionibus ex parte nostra factis debitas faciant emendas. Quid igitur super hoc duxeritis faciendum nobis per literas vestras, si placet, significetis. Teste ut supra. [Rege apud Eborum, sexto die Januarii.]

CCCCCLXXIV.

HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS
OF BORDEAUX.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 27 in dorso.)

Jan. 6,
1252.

Rex majori, juratis, et communitati Burdegalie, salutem.

Send six commissioners to England, that we may give full hearing to your complaints.

Summo desiderantes affectu super statu vestro et terræ nostræ Wasconie et ejus circumstantiis, et potissime per vos, quos sinceræ dilectionis brachiis amplexamur, certiorari; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quod sex de probioribus et discretioribus hominibus civitatis vestræ pro vestra et communni utilitate terræ prædictæ ad nos mittatis in Angliam; ita quod sint ad nos in octabis Paschæ, nos super præmissis certificaturi, et consilium suum super his quæ eis communicabimus nobis impensuri. Parati enim sumus vobis ac aliis terræ nostræ Wasconie super injuriis, si quæ vobis ex parte nostra fuerint irrogatae, justitiæ plenitudinem exhibere. Et ut omnis dolosa et fraudulenta suspicio penitus amputetur, literas nostraras patentes de seculo conductu et licentia libera ad nos per terram et per mare in Angliam veniendi, ibidem morandi, et revertendi, pro illis qui ad nos venient ex abundant transmittimus, sicut in eisdem literis plenius continetur; nolentes quod ulla transgressio seu temeraria præsumptio hinc inde prius attentata eis imputetur

aut noceat, quominus ad nos in Angliam salvo veniant et secure morentur ibidem et ad propria redeant. **Dilecti vero nostri frater R[ocelinus] de Fos, magister militiae Templi in Anglia, et Henricus de Wengham clericus noster, quos ad partes vestras dirigimus, vel eorum alter super his vobis poterunt nostrum beneplacitum intimare viva voce. Teste rege, apud Eborum, sexto die Januarii.**

Eodem modo scribitur majori, juratis, et communitati de Regula.

Eodem modo scribitur majori, juratis, et communitati Vasatensibus.

Villatae de S. Severo.

Villatae Aquensi.

Villatae Baioniae.

Villatae de S. Humiliato.

Archiepiscopo Burdegaliæ.

Episcopo Baionensi.

Willelmo de Pyns, priori del Mas.

Willelmo electo decano S. Andreæ.

Gaillardo Lamberto, decano de S. Severino.

Petro Cayllou.

Gaillardo de Solers.

Gastoni de Byern.

G. comitissæ de Byerne.

Emeneo de la Brette.

Arnaldo de Blankeford, vel quod mittat Petrum Bertrami fratrem suum.

Bernardo de Bovill, vicecomiti de Bannag.

Willelmo Segwin de Ryons.

Elyæ Ridel de Brigerac, juniori.

Galfrido Rydel, domino Blaviae.

Gerardo filio suo.

Galfrido filio suo.

Aquen¹ Willelmo del Esparre.

¹ *Aquen*] So MS.

Et omnibus istis, et etiam aliis si in Angliam venire voluerint, directa est una litera patens de salvo conductu, quod salvo possint venire, morari, et recedere ab Anglia, ita quod nullum defectum vel aliqua transgressio imputetur eis quin salvo possint venire. Et durent literæ istæ a Pascha anno, etc., tricesimo sexto usque in unum annum.

CCCCLXXV.

THE MAYOR, JURATS, AND COMMUNE OF LA REOLE
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,039.)

About Feb. 1252.¹ Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniaæ et Aquitaniæ, et comiti Pictaviæ et Andegaviæ, major et jurati totaque communitas suæ villæ de Regula fidele semper servitium tam debitum quam devotum.

We desire Regiæ excellentiæ volumus fieri manifestum multa to lay mala et damna et enormia maxima tempore domini before you the injuries comitis Leycestriæ nobis et communitati nostræ even- we have nisse, scilicet quod burgenses nostri de Pinibus, qui received under the semper fidelitatem regiam servaverunt, principio fue- government of the runt capti occasione ho[stagii], et in carcere vilissimo earl of in compedibus positi, et de Burdegalia extracti vilis- Leicester. siue apud Burgum, et de Burgo apud Fronciacum in carcere positi, et de Fronciaco apud Olerionem adhuc in carcere detinentur. Multi autem alii burgenses nostri occasione hostagii extra villam fuerunt ejecti. Quidam apud Marmadiam, alii autem apud Yspaniam recesserunt, alii autem apud Olerionem adhuc in carcere detinentur. In quo hostagio quidam burgensis noster, nomine Johannes Gast, de melioribus villæ vestræ, quod nobis valde grave est, in patria extranea est mortuus et sepultus.

¹ See letter CCCCLXXVII.

Super his autem et aliis gravaminibus nobis factis, et maxime super tallia quam ballivi dicti comitis nobis faciebant, cum nos simus liberi burgenses vestri et nunquam talliam dedimus neque dare debeamus, tota nostra communitas mota fuit. Et, quicquid dicatur, regiae celsitudini rei veritatem certificamus.

Accidit autem quod toto populo dictam talliam renuente, quidam de burgensibus nostris qui talliam fecerant et fieri procuraverant, prout scimus, timentes populum, castrum vestrum de Regula cum armis suis et omnibus mobilibus clara die, vidente toto populo, intraverunt; nullo autem de populo eis aliquam molestam inferendo. Et statim, dum fuerunt in castro, quidam eorum cum armis suis per magnam placeam discurrerunt. Populo vero in cimiterio extra villam existente, cum audissent ipsos discurrere per placeam, villam intraverunt. Et statim in principio fuerunt mortui duo burgenses de communitate nostra.

Et hoc factum statim scire fecimus domino Willelmo Pigorel, qui vices domini comitis Leycestrie in Wasconia gerebat. Credebamus enim per ipsum h [emen]dari. Ipse vero cum debuisset venire tanquam dominus pacificus et benignus, venit cum exercitu suo et villam vestram obsedit Burdegalensis archiepiscopus, audiens villam vestram in tanto periculo existentem, pacem inter nos et illos qui erant in castro feci jurata a toto populo et domino Willelmo Pigorel. In crastino vero idem dominus Willelmus Pigorel, cum suo exercitu, vill a nobis fecit, in interfectione burgensem vestrorum et combustione domorum et vinearum ac arborum decisione, quod per totam patriam hoc fuisset divulgatum. Dominus enensis, collateralis noster, tanquam bono et inter nos et illos qui erant in castro de pac accipit. Receden us Pigorel

... toto	endo
burgen vest	elsitudinem
...	quae male
...	nuper regia

CCCCCLXXVI.

RAYMOND, VISCOUNT OF SOULE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,604.)

About Feb. Serenitati regiae majestatis denunciat Raimundus
 1252.¹ W[illelmi], vicecomes de Seule, minister fidelis, quod
 I have to complain of the treatment I have received from the earl of Leicester. cum dominus Simon Montis Fortis, comes Leicestriæ, gerens in Vasconiam vices vestras, mandavisset eidem ut ad curiam suam veniret, ipse propter mala exempla quæ de dicto comite audiverat, utpote quia videbat, sicut adhuc appareret, quod comes cuperat nobilem virum dominum W[illelmum] de Agramont, qui ad curiam suam venerat, et adhuc ipsum captum retinet, quanvis tunc obtulerit et adhuc offerat stare juri, non fuit ausus sine conductu, sicut nec multi alii de Vasconia, propter exempli perniciem accedere personaliter ad curiam comitis supradicti, præsertim cum timeret quorundam inimicitias capitales; sed Willelmum Raimundi de Foo militem suum et socium destinavit ad curiam, qui ex parte sua denunciaret comiti, sive illi qui locum suum in dicta curia tunc tenebat, quod vicecomes propter predicta ad suam curiam personaliter accedere non audebat, sed si assignaretur sibi locus idoneus ad quem posset sine periculo sui corporis accedere, et sibi securitas idonea præberetur, paratus erat venire ad ejus curiam, et sibi vestri nomine facere quod deberet.

 ¹ See letter CCCCCLXXVII.

et respondere querelantibus, si qui essent; alioquin præfatus W[illelmus] R[aimundi] pro ipso faceret quod idem vicecomes, si præsens esset, facere teneretur.

Cum autem præfatus W[illelmus] R[aimundi] ad dictam curiam accessisset, et hæc omnia intimasset illi qui tenebat in illa curia locum vestrum in præsentia plurimorum, tandem responsum fuit sibi quod assignaretur dicto vicecomiti locus tutus, et mitterentur sibi literæ de conductu; et fuit nuntius sæpedictus in curia per octo dies et amplius hoc quod sibi promissum fuerat expectando. Et antequam hoc fieret vel processus aliis haberetur, procurante dicto comite et ejus mandato, quidam de familia sua furtim ceperunt villam Mali Leonis, quæ est propria vicecomitis, et Willelmus Picorel, qui gerebat vices dicti comitis, cum exercitu ingressus fuit terram dicti vicecomitis, et obsedit castrum et turrim Mali Leonis et fortiter expugnavit, et intulit sibi et terræ suæ damnum ad valorem bis mille marcarum argenti.

Cum autem comes in Vasconiam rediisset, et vicecomes crederet quod ipse redderet sibi villam et damna illata emendaret vel faceret emendari, comes hoc facere penitus recusavit; unde compulsus fuit vicecomes pro redēptione villæ et castri promittere sibi decem millia solidorum morlanensium, et de illis solvendis fidejussores dare, quos comes jam pro dictis denariis pignoravit, et terras quorundam bannivit, quamvis idem vicecomes semper paratus fuit stare juri, ut superius est expressum.

Item post hoc homines qui morabantur in posse comitis et revertebantur cum maleficio ad potestatem suam intulerunt vicecomiti damnum ad valorem ducatarum marcarum argenti.

Quare petit hæc quæ inique gesta sunt per vestros nuntios et sit plenius emendari per vestram regiam majestatem, et quod fidejussores pro dicta pec[unia] . . . præstiti ab obligatione hujus absolvantur.

Ipse enim paratus [est]¹ stare juri et querelanti[bus respon]dere, si de ipso aliquis conqueratur, in curia Vasconiae, juxta usus et consuetudines diut tas.

Dicit etiam quod licet terra sua sit in fine regni Navarræ et reg[ni Ara]goniæ, nunquam tamen, licet posset, cum aliquo illorum vel alio procuravit ali- quid vel procurari contra regnum Anglie, sed regi et suis prout potuit hactenus fi vit, et paratus est obedire,² dummodo emenda debita fiat ei.

Indorsed. Querimoniæ vicecomitis de Sule.

CCCCLXXVII.

ROCELIN DE FOS AND HENRY OF WINGHAM TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,042.)

March 6,
1252.

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniae, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, devoti sui frater Rocelinus de Fos, militum Templi in Anglia minister humilis, et Henricus de Wingham, si placet, salutem in Domino, et fidele obsequium cum debita subjectione et reverentia.

We found
G. de
Lusignan
at Tours,
ready to
march into
Gascony.

Noverit excellentia vestra quod, cum a regina Franciæ recessissemus de Meleduno ad partes Vasconiae, festi- nantes pro quibusdam rumoribus quos audiveramus, sicut vobis alias signavimus, invenimus dominum Gal- fridum de Leziniaco fratrem vestrum apud Turonem, cum domino Wilhelmo de Chavigny et multa societate militum, promptum et paratum cum equis et armis

¹ est] Not in MS.² obedire] obediere, MS.

adire partes Wasconiæ, ad preces domini Willelmi Pigorell, tenantis locum domini comitis Leycestriæ in Wasconia, qui ipsum rogaverat literatorie, quod in succursum castri vestri de Regula, quod burgenses villæ obsederant, accederet; et cum idem dominus G[alfridus] et nos in ejus conductu venissemus ad Burgum, inventimus terram Wasconiæ in maxima perturbatione commotam, ita quod dominus Willelmus Pigorell prædictus jam adunaverat fere totum exercitum suum et communitates villarum apud Gyrundiam juxta Regulam.

Quibus auditis, dictus dominus Galfridus, frater vester, While he joined the de Burgo recedens, adivit senescallum in partibus præ-seneschal, dictis, et nos de consilio suo adivimus Burdegaliam ad we went to see dominum archiepiscopum cum literis vestris, quas cum the arch-bishop of magna veneratione suscepit, promittens se in omnibus, Bourdeaux. pro viribus suis, mandatis vestris obedire. Dicebat autem se iturum nobiscum ad exercitum, ad habendum consilium cum ceteris magnatibus terræ, qui ibi erant, quibus direxistis literas vestras; sed statim nobis intimavit statum terræ et causam guerræ incepse, asserens se stetisse apud Regulam, et per unum et viginti dies laborasse ad pacem faciendam vel treugam capiendam. Formatæ autem fuerant duæ treugæ, et statim ruptæ ex utraque parte, sicut asserebat.

In exercitu vero invenimus fere omnes magnates Thence to et majores villatarum, quibus direxistis literas vestras, where we et eas eis tradidimus in præsentia domini G[alfridi], were able fratris vestri, et eis oretenus exposuimus omnia que your letter nobis injunxit. Quibus auditis et intellectis, habito to nearly consilio suo ad invicem, tale nobis dederunt responsum, magnates. præsente domino fratre vestro, quod nullo modo poterant nec volebant a partibus suis exire, nec ad vos in Angliam venire, dum terra Vasconiæ esset in tali guerra et perturbatione, nisi per pacem vel treugam hoc facere possent; timebant enim perditionem castorum, corporum, terrarum et possessionum suarum, si se a terra sua elongarent.

We then entered La Reole, and found there Gaston de Bearn and others besieging the castle.

We delivered your letters to them, and report their answer.

Unde prælati, barones omnes, et majores villatarum una cum fratre vestro consuluerunt nobis cum archiepiscopo, episcopo Vasatensi, et Petro Kailau, intrare villam Regulæ et literas vestras communitati deferre. Quam ingressi, invenimus in ea dominum Gastonem de Byern cum centum armatis vel amplius et magnam partem baronum Agenensium, et majores Vasatenses cum posse suo, maximam partem hominum de S. Basilia, cum magna munitione aliorum hominum, qui castrum vestrum Regulæ nocte dieque expugnaverunt, et ipso de castro insimul e converso cum duabus blidis¹ et aliis ingeniis.

Nos autem in præsentia archiepiscopi et episcopi tradidimus literas vestras domino Gastoni, priori de Manso, majori Vasatensi, et communitati Regulæ, increpantes eos et maxime dominum Gastonem, quod sic villam vestram intraverat ad expugnationem castri vestri. Ipsi vero literas vestras benigne receperunt et tale responsum dederunt quale et alii, scilicet quod ad Angliam sine pace vel treuga venire non poterant nec audebant, et de facto Regulæ uno animo et uno consilio coram prædictis archiepiscopo et episcopo se excusaverunt, dicentes quod contra dominum vestrum in nullo hoc presumpserint; sed hanc causam assignabant, quod tanta discordia surrexerat inter partes villa de Regula, quod ad invicem se expugnare inceperant, ita quod una pars, de permissione constabularii vestri, intravit castrum vestrum, et expugnavit de castro illo aliam partem [quæ] remanserat in villa, et ipsi ad defensionem suam de inimicis suis qui erant in castro hoc fecerunt. Dicebant etiam quod senescallus, qui justitiam unicuique tenere debuerat, cum ad partes illas venerat, illos a castro non amovit, sed magis eos in expugnatione sua fovebat: unde prædictus Gasto dicebat quod pro ista injuria quæ eis videbatur, et aliis injuriis quæ

¹ *blidis*] doubtful in MS.

sibi et aliis magnatibus terræ factæ fuerunt in partibus Wasconie, quas dixit se vobis significasse,¹ et ut eas emendari facheretis multociens literatorie rogasse, ad defensionem suam omnes ad hoc se concordaverunt, et non ad vestri dominii lesionem. Quas excusationes debiles tenemus et quoad hoc insufficientes.

His auditis, ad fratrem vestrum et exercitum adivimus, referentes eis responsiones et dicta illorum qui fuerunt in Regula.

Dominus vero archiepiscopus et episcopus Vasatensis et ceteri barones terræ ibidem præsentes, qui statum terræ et corda hominum agnoverant, videntes pericula et damna quæ vobis et terræ vestræ accidere possent, his diebus, in facto isto, si factum Regulæ et de Vasato sic in guerra ista perseveraret, tum propter quosdam barones et villatas, et multos qui se in guerra ista appositorum esse credebantur, qui nondum se apposuerunt, cum propter munitionem apponendam in castro vestro de Regula quod per guerram fieri non posset sine maximo periculo et homicidiis, pro maxima munitione quæ fuit in villa Regulæ, quæ se opponeret cum perturbatione totius terræ, cum pro itinere prælatorum et baronum qui ad vos in Angliam sine pace vel treuga ad vos venire solebant nec audebant; tum quia omnes istæ perturbationes in terra prædicta statum bonum capere non poterunt sine consilio vestro; pro omnibus istis periculis evitandis fratri vestro, nobis et ceteris fidelibus vestris, ad treugam capiendam, quia pax sine vobis esse non posset, consilium dederunt. Quæ capta est usque ad festum S. Johannis Baptiste, sicut melius fieri potuit his diebus per fideles vestros.

Præterea petunt prælati et barones vestri quos vocare fecistis per literas vestras, si ad vos venire

The prelates and barons

¹ *significasse]* Blotted out by gall. It was read by Bréquigny.

desire
certain
clauses to
be added
to your
letters
of safe-
conduct.

debeant, quod ista capitula addantur in literis vestris de conductu, quarum tenorem cancellarius invenire poterit irrotulatum in rotulis vestris, videlicet quod, propter factum Regulæ et propter alia nova quæ emiserunt in partibus ipsis, post confectionem literarum vestrarum, data literarum mutetur in diem Dominicam post festum S. Albini episcopi, quo die plenarie firmata fuit treuga, vel in quem diem vobis placuerit post. Item petunt quod tam ipsi qui ad vos venire volunt pro negotiis prætactis, quos literarie non mandastis, securum habeant conductum per literas vestras, quam ipsi quibus literas vestras direxistis.

Item petunt quod dominus comes Leycestriæ præsens sit in Anglia in eorum adventu coram vobis, a die Paschæ in unum mensem, in cuius præsentia vobis statum terræ intimare proponunt. Et si in itinere versus Wasconiam vel in aliis remotis partibus fuerit, statim revocetur ad dictum diem coram vobis; quia si fuerit in Wasconia, vel in itinere ipso, nullo modo venient, ut nobis dixerunt.

Item petunt quod iste adventus eorum in Angliam non trahatur eis in consuetudinem.

Item petunt alias literas vestras patentes de protectione directas senescallo et ballivis vestris Wasconiæ, quod manuteneant, protegant et defendant terras, castra, redditus, et possessiones eorum dum fuerint in eundo ad vos, commorando et redeundo, et petunt quod literæ istæ cum festinatione mittantur in occursum eis ad domum Templi Parisiis, vel alterius non procedent. Sub hac autem forma, promiserunt bona fide coram fratre vestro venire ad vos in Angliam omnes prælati, barones, burgenses, et singuli fere alii quibus direxistis literas vestras, et etiam multi alii quibus non direxistis literas, excepto domino Gastone, qui mittet pro se unum militem et unum clericum.

Lator præsentium recessit a nobis de Burdegalia die Mercurii ante festum S. Gregorii; et quia tanta fuit perturbatio in terra Vasconia, ut prædictum est, quæ pacificata est per treugam prædictam, nihil certum de statu terræ usque ad consummationem negotii prædicti prius vel citius vobis potuimus significare; super quo, si placet, non moveamini. Nos autem We are expectamus diem emendationis treugarum inter vos waiting for et regem Franciæ, quæ assignata est per reginam Passion Sunday, Franciæ apud Plenam Silvam, Dominica in Passione when the breaches of Domini; ante quam diem, si quo modo fieri potest, the French Henricus de Wyngham iter arripiet versus vos in truce are Angliam, statum terræ et factum treuge captiæ in to be adjusted. Vasconia vobis plenius ostensurus. Valeat excellentia vestra per tempora diurna.

Indorsed. Illustri domino suo regi Angliæ.

CCCCCLXXVIII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, March 23,
salutem. 1252.

Quia nuper pro certo accepimus quod archiepiscopus Do not
Burdegalensis et alii prælati ac barones et alii mag- return to
nates quam plures tam terræ nostræ Wasconiae quam Gascony,
villarum Wasconiae a die Paschæ in unum mensem but meet
erunt coram nobis ad ostendenda gravamina sua, et the Gascon
certi sumus quod si vos ad partes illas proficiscamini deputies
nulla ratione ad nos venient termino prædicto, sicut here at
per literas et nuntios intelleximus; vobis mandamus,
in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes quod Easter.

ad nos revertamini, ne si secus egeritis nobis et terræ nostræ periculum immineat, et vobis damnum gravissimum et forte irrecuperabile, quod Deus avertat. Et credimus quod treuga jam inita interrupetur si ad partes illas ulterius procedatis; et rogamus quod sitis nobiscum in hac solemnitate Paschali. Teste ut supra.
[Rege apud Westmonasterium, vicesimo tertio die Martii.]

CCCCCLXXIX.

HENRY III. TO THE VISCOUNTS OF FRONSAC AND CHATILLON.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

April 1,
1252.Rex vicecomiti de Frunsak et vicecomiti de Castilun,
salutem.We give
you safe-
conduct to
England
to lay your
complaints
before us.

Audivimus nuper quorundam fidelium relatione quod vos graviter conquesti estis de quibusdam dannis et injuriis vobis illatis a ballivis nostris Wasconia; et ideo vobis mandamus quod ad nos veniatis in Angliam, scituri quod vobis concedimus salvum et securum conductum nostrum per totam potestatem nostram, tamen per terram quam per mare, in veniendo ad nos in Angliam, ibidem morando et inde recedendo, cum hominibus vestris, equis, et harnesio vestro. Nolumus etiam quod per aliquod factum vel propter aliquam transgressionem que contra pacem nostram feceritis aliquid vobis vel vestris fiat impedimentum, damnum, vel gravamen, quominus ad nos veniatis in Angliam, ibi moremini et inde recedatis. Nos etiam injurias et damna vobis per ballivos nostros Wasconiae illata faciemus secundum justitiam ad plenum emendari, et providebimus, per Dei gratiam, de statu vestro et aliorum magnatum nostrorum Wasconiae et pace terre nostræ prædictæ, sicut melius honori nostro et utilitati

viderimus convenire. In cuius, [etc.] ;¹ duraturas usque ad festum B. Petri ad Vincula, anno tricesimo sexto. Teste apud Westmonasterium, primo die Aprilis.

CCCCCLXXX.

HENRY III. TO THE BISHOPS, BARONS, AND OTHERS
OF GASCONY.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex prælatis, baronibus, magnatibus, civibus, et aliis April 1,
de terra sua Wasconia, salutem. 1252.

Noveritis quod, secundum provisionem inter vos et We give
Rocelinum de Fos, magistrum militiæ Templi in you safe-
Anglia, et H[enricum] de Wengham factam, mittimus conduct to
vobis literas nostras patentes de salvo conductu The earl of
veniendi ad nos in Angliam, ibidem morandi et inde Leicester
recedendi, sicut prædicti fideles nostri ex parte nostra has pro-
vobis plenius intimabunt. Et hoc vobis significamus mised to
ut ad nos secure veniatis, et hoc nullatenus omittatis.
Dedimus etiam in mandatis Simoni de Monte Forti,
comiti Leicestriæ, quod ad diem statutum, scilicet a
die Paschæ in uniuersum mensem, intersit convocationi
vestræ Londoniis; et idem comes nobis rescripsit
quod ad præfatum diem ibidem vobis occurret, et hoc
nullo modo omittet. Teste ut supra [apud Westmonas-
terium, primo die Aprilis].

¹ etc.] om. MS.

CCCCLXXXI.

THE MAYOR AND JURATS OF BOURDEAUX TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 978.)

About the
middle of
April
1252.¹

We send
some de-
puties as
desired ;
we will
send the
rest when
we can.

Excellentissimo et reverendissimo domino suo Henrico,
Dei gratia regi Angliae, domino Hyberniae, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviae, Amaneus Columbi major et jurati communiae suæ Burdegalensis
sui humiles et devoti, salutem et debitam reverentiam
cum honore.

Cum vestra regalis nobilitas nobis per literas dederit
in mandatis ut sex de probioribus et discretioribus
hominibus civitatis vestrae Burdegalensis ad declaran-
dum status terre vestrae Vasconiae coram vestra magni-
ficentia mitteremus, et nos de communi consilio omnium
discretorum Burdegalensium super statu terre vestrae
Vasconiae vobis miserimus literas patentes sigillo nostræ
communiae sigillatas ; mittimus dilectos et venerabiles
concives nostros Winum Ramundi Columbi et Colum-
bum de Burgo coram vestra regia dignitate, supplicantes
vobis ut super statu terræ vestrae Vasconiae, prout in
literis patentibus vobis missis plenius continetur, et
super prisa quæ ex parte vestra recipitur in Anglia,
et super captionibus et arrestationibus et spoliationibus
concivium nostrorum in terra domini regis Franciæ et
domini comitis Pietavie quondam factis, fidem et cre-
dibilitatem eisdem dignemini adhibere.

Verumtamen cum hujuscemodi mandatum vestrum non
tantum nobis, sed etiam pluribus aliis terræ vestrae
Vasconiae ex parte vestra factum fuerit, et per totam Vas-
coniam fuerit divulgatum quod quidam nostrorum con-
civium sunt iter suum apud Angliam accepturi, noverit

¹ See letters CCCCLXXIV, CCCCLXXX.

vestræ excellentiæ magnitudo quod vicecomes de Fronciaco per vias et itinera in Angliam divertentes cum suis sequacibus parat insidias capitales, ita quod non possent nec transire sine eminenti periculo personarum. Qua de causa sex probos homines communia simul transmittere non potuimus, prout nobis per literas mandavistis et super hoc nos dignetur habere excusatos vestra regia celsitudo. Nam alios citius quam poterimus commode transmittemus. In cuius [vest]ræ reverentiæ mittimus has patentes literas sigillo nostræ communia sigillatas.

Datum Burdegalie, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo

CCCCLXXXII.

LETTERS PATENT OF GUY OF LUSIGNAN.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 8.)

Omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, Guydo April 28,
1252.
de Lezingnan, salutem.

Sciatis nos recepisse de ballio domini H[enrici] I acknowledge that
fratris nostri regis Angliæ illustris illam partem terræ I have
cum pertinentiis quæ fuit comitis Engolisimi domini received lands in
de Coygnaco¹ in insula Oleron, cum servitiis, quæ the Isle of
fuit in manu predicti domini regis, die Dominica Oleron from the
proxima ante Ascensionem Domini, anno regni ipsius king, sub-
regis tricesimo sexto; habendam et tenendam cum certain
pertinentiis, donec dominus Eduuardus filius et heres conditions.
ejusdem domini regis vel alias heredum ipsius domini
regis seisinam terræ Wasconiaæ habuerit, salvo tamen
tempore conventionis inter ipsum dominum regem et
Simonem de Monte Forti comitem Leycestriae de terra

¹ *Coygnaco*] Coygnacum, MS.

Wasconiæ et insula prædicta Oleronis. Ita tamen quod restituemus prædictam terram cum pertinentiis prædicto Eduuardo vel alii heredum ipsius domini regis qui seisinam prædictæ terræ Wasconiæ habuerit, si eam habere voluerint, sine impedimento et occasione et contradictione. In cuius, etc. Acta apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Aprilis.

CCCCLXXXIII.

HENRY III. TO PETER OF BORDEAUX.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

June 6,
1252.
Receive
and keep
the castle
of Egre-
mont.

Rex Petro de Burdegallia salutem.
De vobis habentes fiduciam specialem, attentes etiam quod Arnaldo Willelmi de Acro Monte attinetis, Simoni de Monte Forti comiti Leicestriæ literas nostras direximus, quod prædictum Arnaldum apud Regulam in prona detentum vobis et Waltero de Arundell servienti nostro, quem ad vos pro eodem negotio transmittimus, liberet. Quo ab eodem prona deliberato recipiatis ab eodem Arnaldo castrum de Acro Monte, et milites ac alios de regno Franciæ ibidem imprisonatos deliberari faciatis, et idem castrum custodiatis nomine nostro usque ad Purificationem B. Mariæ, et nos de omni custo, misis, et expensis faciendis in custodia ejusdem castri vobis satisfaciemus. In cuius, etc. Teste rege apud Westmonasterium, sexto die Junii.

CCCCLXXXIV.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, June 6,
1252.
salutem.

Mandamus vobis quod Arnaldum Guillelmi de Acro Release
Monte, captum et detentum in prona nostra de Arnaut
Regula pro quibusdam transgressionibus ei impositis d'Egre
in Wasconia, liberetis Petro de Burlegalia et Waltero
de Arundell, invenientes eisdem Petro et Waltero sal-
vum et securum conductum nostrum per totam terram
Wasconiae ducendi dictum Arnaldum, quo præfatis
Petro et Waltero injunximus. In cuius, etc. Teste ut
supra.

Et mandatum est eisdem Petro et Waltero quod
ipsum Arnaldum a dicto coinite recipient, et idem
Walterus dictum Arnaldum a dicto comite vel ejus
locum tenente recipiendo ad regem in Anglia adducat.
Teste ut supra.

CCCCLXXXV.

HENRY III. TO ARNAUT D'EGREMONT.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Arnaldo de Acro Monte, salutem. June 6,
1252.
Compatientes diutinæ incarcerationi vestræ dilectum I am send-
servientem nostrum Walterum de Arundel pro vestra ing to
deliberatione ad partes Wasconiae transmittimus. Et release
quia nobis frequentius intimastis quod castrum vestrum you from
de Acro Monte Nicholao de Molis vel alicui fidelium require
nostrorum cuius¹ vellemus, præterquam comiti Leicestriæ your pre-
vel suæ parti adhaerenti, nomine nostro libenter com- sence in
mitteretis, et stareatis juri coram nobis super trans- England.

¹ *cuius*] So MS.

gressionibus vobis impositis a tempore pacis inter vos et dictum Nicolaum initæ, nomine nostro, et intelleximus quod Petrus de Burdegalia consanguinitate et affectione speciali vobis est conjunctus; vobis mandamus quod eidem Petro dictum castrum committatis nomine nostro custodiendum, et milites ac alios de regno Franciæ ibidem detentos deliberari faciatis; et vos cum prædicto Waltero ad nos in Angliam veniatis, et nos super gravaminibus vobis illatis a tempore prædicto sic erga vos geremus quod inde bene debebitis de jure esse contenti. Teste ut supra.

CCCCCLXXXVI.

HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS
OF BAYONNE.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in derso.)

June 6,
1252.Make good
to the
bishop of
Bayonne
any injury
done to his
property
in his
absence.

Rex majori, et juratis, et communitati Bayoniæ salutem.

Cum R[aimundus] Bayonnensis episcopus ad preces et mandatum nostrum ad nos liberaliter venerit in Anglia, et aliquamdiu moram fecerit ibidem, nolentes quod ei aut rebus vel possessionibus pro hujusmodi adventu damnam aut gravamen inferatur, vobis mandamus quod si ei aut rebus suis aliquid fuerit feri factum, id ei sine dilatatione faciat emendari, non permitteantes quod ei super aliquibus injurietur, quia ipsum episcopum et omnia bona sua in nostram protectionem suscepimus. Teste ut supra.

Et mandatum est comiti Leicestriæ, quod si quid ei fuerit feri factum sine dilatatione faciat emendari. Teste ut supra.

CCCCLXXXVII.

HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS
OF BOURDEAUX.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, June 6,
1252.
salutem.

Cum Ruffatum Lamberti, Petrum Caylau, et Ber- Protect the
nardum de Ayllano concives vestros ad nos in Anglia property
venire mandaverimus, nolumus quod occasione ipsius citizens
mandati nostri damnum incurant seu gravamen. Et who are
ideo vobis mandamus quod propter adventum suum us in Eng-
land. coming to
in Anglia ipsos non molestetis, nec in aliquo per-
mittatis molestari, sed si quid eis occasione adventus
prædicti fuerit forisfactum id eos sine dilatione emen-
dari faciatis. Teste ut supra.

CCCCLXXXVIII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, June 6,
1252.
salutem.

Quia provisum fuit coram nobis, quando ultimo Let the
fuiimus apud Burdegaliam, cum essent due partes jurats be
contrariae sibi ad invicem in eadem civitate, quod elected,
jurati ejusdem civitatis singulis annis assumerentur half from
æquali numero ab utraque parte et non ab una parte each party
tantum, nos istam provisionem et forinam volentes in the city.
firmiter observari, vobis mandamus quod dictos juratos
annis singulis ut præmissum est eligi et assumi
faciatis. Teste ut supra.

CCCCLXXXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 16, Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ,
1252. salutem.

Keep peace between the factions in your city until we come. De laudabili servitio vestro constanter progenitoribus nostris¹ et nobis semper a vobis tanquam fidelibus nostris impenso grates condignas vobis referimus ac copiosas, exorantes et mandantes in fide qua nobis tenemini quatenus propter dissensiones et contentiones exortas inter Gaylardum Columbi et fautores suos ex una parte, et Gaillardum de Solario et complices suos ex alia, nullam in civitate vestra Burdegaliæ sustineatis fieri perturbationem, sicut de fidelitate vestra multo-tiens experta confidimus; sed omnes hujusmodi contentiones quiescant usque adventum nostrum in Wasconia. Volumus enim in adventu nostro Burdegaliæ ipsas partes per consilium vestrum, invocato etiam consilio virorum religiosorum et aliorum sicut viderimus expedire, in præsentia nostra pacificari. In cuius, etc. Teste rege apud Windesoram, decimo sexto die Junii; per J[ohannem] Maunsell.

CCCCXC.

HENRY III. TO BAILIFFS AND BURGESSES OF SCARBOROUGH.

(Royal Letters, No. 459.)

July 30, Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ,
1252. dux Normanniæ Aquitaniæ, et comes Andegaviæ,
ballivis et burgensibus ac aliis probis hominibus suis
de Scardeburg, salutem.

¹ *nostris] vestris*, MS.

Quia accepimus per inquisitionem quam a vice- You are
 comite nostro Eboracense fieri fecimus, quod est ad empowered
 commodum villæ nostræ de Scardeburg firmandi quen- to levy
 dam novum portum lapidibus et lignis versus mare, harbour
 ubi omnes naves illuc venientes possint sine periculo, dues for
 tam inceptione fluctus maris quam in pleno fluctu, five years,
 intrare et exire, concessimus vobis in auxilium ejusdem to improve
 portus firmandi quod a die Assumptionis B. Marie, your port.
 anno regni nostri tricesimo sexto, usque ad finem
 quinque annorum proximo sequentium, capiatis in portu
 illo de qualibet navi mercatorum ibidem veniente sex
 denarios, singulis vicibus quibus venerit cum mercan-
 disis, de qualibet navi piscatorum ibidem veniente
 cum pisce quatuor denarios, et de qualibet batello
 piscatorum ibidem veniente cum pisce duos denarios; et
 volumus quod dictam consuetudinem capiatis, sicut præ-
 dictum est. Completo autem termino dictorum quinque
 annorum dicta consuetudo penitus cesset et deleatur.
 In cuius rei testimonium has literas nostras fieri
 fecimus patentes. Teste me ipso apud Farendon, tri-
 cesimo die Julii, anno regni nostri tricesimo sexto.

CCCCXCI.

HENRY III. TO ROCELIN DE FOS, MASTER OF THE
 TEMPLE IN ENGLAND, AND NICOLAS DE MOLIS.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

Rex fratri R[ocelino], magistro militiæ Templi in Aug. 10,
 Anglia, et N[icolao] de Molis, salutem. 1252.

Mandamus vobis quod audiatis compotum Simonis Audit the
 de Monte Forti,¹ comitis Leicestriæ, de receptis, missis, accounts of
 et expensis quas posuit in construendo et custodiendo Leicester,

¹ Forti] em. MS.

relative to castrum de Cusac, postquam incepit castrum illud construere, et recepto compoto illo nos de receptis expensis et misis prædictis sub sigillis vestris distincte et aperte significetis. Teste rege apud Wodestok, decimo die Augusti.

CCCCXCII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

Aug. 10, Rex magistro militæ Templi in Anglia et N[icola]o
1252. de Molis, salutem.

Report to Significavit nobis Petrus Bertram de Blaneford
us about quod senescallus comitis Leicestriæ, post recessum
Blanche- ipsius Petri de regno nostro, munivit et afforciavit
fort castle. castrum Arnaldi de Blaneford fratri sui de Burgo,
in ipsius Arnaldi præjudicium et gravamen. Quapropter vobis mandamus quod significetis nobis quid
de restitutione ejusdem castri facere nobis expediat,
cum parati simus eidem Arnaldo in hac parte facere
quicquid ei facere debeamus secundum forinam treu-
garum. Teste ut supra.

CCCCXCIII.

NICOLAS DE TURRE TO WILLIAM OF KILKENNY.

(Royal Letters, No. 691.)

Aug. Viro venerabili et discreto et domino reverendo
1252.¹ magistro W[illelmo] de Kylkenny, suus N[icolas] de
Turri, se et sua.

¹ See Excerpt. e Rot. Fin., ii. pp. 139, 148, 172, 179, and Foss, Judges, ii. p. 375.

Quia jurata vestra primo die propter essonium capi I cannot send the record required by the king, as I have sent my rolls to London. The trial was postponed until a fortnight after Michaelmas, for several reasons.

non potuit die præfixo vobis et parti vestræ, moram refacio in partibus Dorsetiæ usque ad diem Veneris proximam post festum S. Bartholomæi. Et cum dominus rex scripsisset mihi quod mitterem ei recordum inter Godefridum de Gamages et Ricardum de Tunderle de Treweyne et de Bokred, ut secundum illud per aliquem ex suis fieri faceret inde inquisitio nem in partibus illis, discretioni vestræ significo quod quia iturus fui ad partes longinquas et diversas ac periculosas, misi rotulos meos usque Londoniam donec venissem ibidem. Et ut reddam vos certiores, pro rato habeatis quod per judicium curiæ domini regis et coram majoribus de curia sua, loquela bene decisa inter partes per interrogaciones et responsiones, omnis inquisitio cepit dilationem usque in quindena S. Michaelis coram domino rege, pluribus rationibus, nisi anticipare velitis diem, quod de jure non poteritis, scilicet quia tota loquela recordi illius dependet de quadam assisa novæ disseisinæ capta in partibus illis, cuius judicij executio qualicumque modo per brevia domini regis impedita est. Et quia per cartam quam Rogerus de Thorney protulit in judicio præsumebatur quod Willelmus pater prædicti Godefridi nihil habuit in prædictis terris, nisi de ballio Rogeri avi prædicti Rogeri, et pro voluntate sua, et ita nullum liberum tenementum, nec idem Godefridus postea nihil juris ibi habuit, nisi illud quod pater suus habuit, nec attornatus ipsius Godefridi voluit tunc ostendere quod aliquid juris sibi habuit, nec aliquo alio modo quam pater suus, nisi simplicem vocem suam, per quam dicebat quod tenuit totam terram illam de domino rege in capite; et similiter quia idem Rogerus perquisivit breve conventionis super ipsum Godefridum de tota terra prædicta coram domino rege, et Godefridus non venit, et notum factum fuit curiæ quod consuetudo patriæ est quod quilibet alter debeat respondere de conventione et aliis

placitis, sive sit infra aetatem sive non; et similiter quia Ricardus non venit; unde¹ datus fuit praedictus dies partibus, ita quod tunc venirent personaliter vel per attornatos suos certos ad hoc datos ad respondendum quilibet alteri, tam in conventione quam in aliis placitis secundum retroacta; et ut dominus rex possit se interim certificare, utrum dictus Rogerus debeat habere curiam suam de honore Castri Matildis, quae petita fuit in judicio per comitem Herefordiae custodem suum.

Bene scitis quod onus quod sustinui cum sociis meis in curia non possum ulterius sustinere, nisi cum majori auxilio. Bene et diu valete in Domino.

CCCCXCIV.

THE ARCHBISHOP OF YORK AND THE BISHOPS OF DURHAM AND CARLISLE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 279.)

Sept. 12,
1252.

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Anglie illustri, domino Hiberniae, duci Normannie Aquitannie, et comiti Andegaviae, W[alterus] eadem gratia Eboracensis archiepiscopus, Angliae primas, et W[alterus] et S[ilvester], Dei permissione Dunelmensis et Karleolensis episcopi, salutem in Eo cuius gratia reges regnant.

We have received your letters and summons from our clergy, who reply that on matters which con-

Majestatis potestas regiae et habita ad personam vestram affectio merito specialis nos admovent et inducunt, ut ea que ad vestri honoris et commodi incrementum faciunt affectantes vestris, quantum cum Deo potestimur, intulimus. Recepis igitur dudum literis apostoliis et vestre cum reverentia et honore quo

¹ unde | t. 7. m. le

decuit, de gratia vobis a domino Papa concessa
convocavimus, prout serenitati vestræ scripsimus, in
conventione super hoc habita apud Blidam, singuli
in nostris diœcesibus, ad certos terminos clerum nos-
trum, et cum quanta potuimus diligentia induximus
convocatos ut in maturationem vestri negotii conser-
tirent; a quibus, licet sub verbis variis, responsum
recepimus subvocatum, videlicet quod cum dictum
negotium totam tangat ecclesiam Anglicanam, ac in
talibus communis inter clerum utriusque provinciæ, Ebo-
racensis videlicet et Cantuariensis, consueverit tractatus
haberi, antequam certum daretur responsum, a modo
illo recedere non credunt esse congruum vel honestum;
et ideo pretermisso tali tractatu differunt respondere.
Quo habito respondebunt, ut asserunt, secundum quod
dederit eis Deus, ecclesiæ vestris et regni vestri utili-
tatibus communiter ponderatis.

Datum Eboraci, pridie idus Septembbris, anno Domino
millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo. Valeat
dominatio vestra per tempora longiora.

cern the
whole
church of
England,
it is cus-
tomary for
the clergy
of both
provinces
to consult
together.
They,
therefore,
decline to
give an
answer.

CCCCXCV.

ERNALD GERAUDON TO RALPH FITZ NICOLAS AND
OTHERS, KING'S SENESCHALS.

(Royal Letters, No. 648.)

Reverendis dominis et amicis suis, Radulfo Filio 1252.
Nicholai, P. Peyvre, et R[oberto] Walram, domini
regis senescallis, Ernaldus Geraudon salutem, cum omni
honore et reverentia.

Noveritis me ad opus domini regis, et ad manda- I send my
tum ejusdem cepisse vina apud Londoniam et Sandi- account
vicum, a festo Omnitum Sanctorum anno regni regis of wines
tricesimo quinto, usque ad Pascha proximo sequens. purchased
for the king's use.

De Nicholao de Rontan ij. dolia vini Francie. Summa xl s. De Jordano de Pereres de Rotamago ij. dolia. Summa xl s. De Willelmo Boleng ij. dolia. Summa xl s. De Willelmo de Cedres ij. dolia. Summa xl s. De Willelmo . . . feyn ij. dolia. Summa xl s. De Reginaldo Blangis ij. dolia ad rectam prisam. Summa xl s. De Benedicto le Moyne iiiij. dolia. Summa iiiij. l. De Willelmo Baufum ij. dolia. Summa xl s. De Roberto Russell ij. dolia. Summa xl s. De Ricardo Durbek ij. dolia. Summa xl s. De Roberto . . . ij. dolia. Summa xl s. De Willelmo Hunard ij. dolia. Summa xl s. De Helya de Beumont ij. dolia. Summa xl s. De Rogero de La Com . . . ij. dolia. Summa xl s. De Willelmo de Batentort ij. dolia. Summa xl s. De Radulfo de Trovill j. dolium. Summa . . s. De Petro de Sereres vj. dolia de emptione, pretium cuiuslibet xl. solidos, et ij. dolia ad rectam prisam. Summa xiiij. libras. De Petro le Brun de Mavan vij. dolia de emptione, pretium cuiuslibet xxx solidos, et j. dolium ad rectam prisam. Summa xi li x s. De Ernaldo Maurin de Mavan iij. dolia de emptione, pretium cuiuslibet xxx s. Summa iiiij. li x s. De Petro Geraud de Mavan, iiiij. dolia, pretium ut supra, et j. ad rectam prisam. Summa vij. li. De Johanne de Solario v. de emptione, et ij. dolia ad rectam prisam. Summa ix li x s. De Ernaldo Willelmi vj. dolia, et ij. dolia de prisa. Summa xj. li. De Bydan de La Bessere iiiij. dolia de emptione et j. dolium ad prisam. Summa vij. libras. De Willelmo Artur x dolia, pretium ut supra, xv. libras. De Reymundo Geraud de Mavan j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa l s. De Emerico Ruffard xiiij. dolia de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa xx. li. x s. De Willelmo le Flemeng vij. dolia de emptione, et ij. ad prisam. Summa xij. li. x s. De Willelmo Viger j. dolium de emptione, et ij. ad prisam. Summa lxx. s. De Petro Gaylard ij. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa iiiij. li.

De Gerardo de Bosco v. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa viij. li. x. s. De Ermaldo de Laterne v. dolia de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa viij. li. x. s. De Emerico Sicard iii. dolia de emptione. Summa iiij. li. x. s. De Willelmo Jordano iij. dolia de emptione et j. ad prisam. Summa v. li. x. s. De Petro Thomas iij. dolia de emptione. Summa iiij. li. x. s. De Willelmo Lugnaus iiij. dolia de emptione, et ij. ad prisam. Summa viii. ii. De Johanne Cuet j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa, l. s. De Augustino de Roy j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa l. s. De Enbesan de Runnford j. dolium ad rectam prisam, et j. dolium de emptione. Summa l. s. De Petro Pinchun ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Petro Sicard j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Petro de Blankeneys ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Petro Sicard j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Petro de Sereres j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Willelmo Longum j. dolium ad prisam. De Jordano Suntesemor j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Jordano Camus, juniore, j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Ermaldo Fratre j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Ermaldo Camperien j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Willelmo Bydaw j. dolium ad rectam prisam. Summa, xx. solidos. De Willelmo Peletan ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Rey-mundo Longo ij. dolia ad rectam prisam. Summa xl. s. De Gerardo de Keymak ij. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa, iiiij. li. De Willelmo Reynaldi j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Bonefusio Laudat j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Jordano Cunte, seniore, j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Willelmo de Sancto Albino j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Ermaldo Fratre j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Petro Reynero v. dolia de emptione, pretium ut supra. Summa viij. li.

x. s. De Petro Ogereo vj. dolia de emptione. Summa ix. li. De Emerico Durant v. dolia de emptione. Summa vij. li. x. s. De Willelmo de Burgo iij. dolia de emptione. Summa iiiij. li. x. s. De Ernaldo Chesener ix. dolia de emptione. Summa xiiij. li. x. s. De Reymundo Willelmi j. dolium de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa l. s. per P. Peyvre.

Summa doliorum ccvii. Summa totalis denariorum cclxxiiij. li.

CCCCXCVI.

HUGH OF ST. EDMUND'S TO WILLIAM OF KILKENNY,
CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 601.)

Feb. 21,
1253.

Viro venerabili et discreto magistro Willelmo de Kilkenny, domini regis cancellario, Hugo de S. Eod-mundo, canonicus Londoniæ, salutem in Domino semp-ternam.

Robert
Lucre has
taken the
cross.
Grant him
protection
against
the Jews.

Noverit discretio vestra Robertum Lucre, latorem præsentium, die Dominica proxima ante Annunciatio-nem B. Mariae Virginis anno Domini millesimo duecen-tesimo quinquagesimo secundo signum crucis recepisse sub hac formâ, videlicet, quod Terram Sanctam in generali passagio cum domino rege personaliter adibit, vel tantum dabit de suo in dictæ terræ subsidium quantum esset expensurus, si forte casu impeditus proficiisci non possit. Placeat igitur vestræ discretioni dictum crucesignatum in gratia per literas domini regis crucesignatis contra Judæos concessa tueri. In cuius rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Datum Londoniæ, nono kalendas Martii, anno Domini ducentesimo quinquagesimo tertio.

CCCCXCVII.

HENRY III. TO ALEXANDER III. OF SCOTLAND.

(Rot. Claus. 37 Hen. III., memb. 9 in dorso.)

Rex Angliæ regi Scotiæ, salutem. July 2,
Serenitati vestræ innotescat quod in subsidium terræ 1253.
nostræ Vasconiæ, quæ in guerra et maxima perturba- We are
tione consistit, profecturi sumus ad partes prædictas, going
et gubernationem regni nostri Angliæ et terrarum abroad.
nostrarum Walliæ et Hiberniæ commisimus A[lianoræ]
reginæ nostræ et R[icardo] comite Cornubiæ, usque ad
reditum nostrum de partibus memoratis.

Et quia eadem regina prægnans est et solatio indiget Pray allow
et recreatione, serenitatem vestram affectuose duximus your queen
rogandam, quatenus M[argaretam] filiam nostram re- to visit her
ginam Scotiæ ad commorandum cum præfata regina mother
nostra, donec purificata fuerit, ad ejusdem solatium et the while.
recreationem nobis accommodare velitis; ita quod post
purificationem ejusdem reginæ nostræ ad vos sine
dilatione revertatur.

Et ad prædictam reginam vestram ad reginam nos-
tram, obtenta licentia vestra, conducendam, W[alterum]
Eboracensem archiepiscopum et J[ohannem] de Lessin-
ton et G[alfridum] de Langeley ad præsentiam vestram
destinamus, qui voluntatem nostram et præfatæ reginæ
nostræ super præmissis vobis plenius exponent.

Teste ut supra [rege apud Suwik, secundo die
Juli].

CCCCXCVIII.

J. DE GISORS TO WILLIAM OF KILKENNY,
CHANCELLOR,

(Royal Letters, No. 298.)

Between
Aug. 27,
1252, and
Michael-
mas 1254.¹

Pray let
me have
an order
on the
treasury
for the
wine I
have
bought for
the king.

Viro venerabili et discreto, domino suo et amico carissimo, domino W[illelmo] de Kilkenny, cancellario domini regis, suus J. de Gisorcio civis Londoniae, salutem et paratam ad obsequia voluntatem.

Noverit discretio vestra me cepisse per præceptum domini regis ad festum S. Edwardi proximo præteriti² tot dolia vini subscripta; scilicet de quodam Gasconico nomine Pelerino decem dolia, quodlibet dolium pro triginta et duobus solidis. Item de Petro de Bourg quinque dolia, quodlibet dolium pro triginta solidis. Item de Petro de Perg decem dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Bernardo de Puteo sedecim dolia, quodlibet pro triginta solidis. Item de familia Bertrami de Palacio tredecim dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Petro de Cermez septem dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Ernaldo de Gaylac sex dolia, quodlibet pro triginta solidis. Summa doliorum per totum octo et sexaginta dolia: summa custi centum et octo libras et tres solidos quatuor denarios; et septem denarios ad Deum. Hinc est quod vestram precor discretionem quatenus liberatum de vinis istis erectum³ domino Philippo Lovell, thesaurario domini regis, mihi per latorem præsentium transmittere velitis, ut illa summa pecuniae eisdem mercatoribus pacetur, quia dominus thesaurarius aliquid inde facere non proponit, nisi liberatum inde possideat. Et si quid erga me velitis, si placet jubeatis, quod diligenter perducerem ad effectum. Valete in Domino.

¹ That is, between P. Lovel's appointment to be treasurer, and W. of Kilkenny's election to be bp. of Ely.

² So MS.

³ *erectum*] So MS.

CCCCXCIX.

QUEEN ELEANOR AND RICHARD EARL OF CORNWALL
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 396.)

Excellentissimo domino suo, domino H[enrico], Dei ^{Feb. 14,}
gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, duci ^{1254.}
Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, sua
censors devotissima A[lianora], eadem gratia regina
Angliæ, et devotus et fidelis suus R[icardus], comes
Cornubiæ, salutem, cum omni reverentia et honore.

Vestra sciat reverenda dominatio quod domini comes Your mes-
Marescallus et Johannes de Balliollo, impediti ad mare ^{sengers} have
per ventum contrarium per duodecim dies, ad nos in arrived.
Anglia venerunt die Mercurii proxima post Purifica- The pre-
tionem B. Mariae proximo præteritam. Et habitu lates will
tractatu cum prælatis et magnatibus regni vestri grant you
Angliæ, ante adventum prædictorum comitis et Jo- an aid in
hannis, super subsidio vestro, videlicet in quindena event of
S. Hillarii proximo præteriti, et post adventum corun- the inva-
dem comitis et Johannis tam [qu]am præ- sion of
dictorum prælatorum et magnatum; responderunt nobis Gascony;
archiepiscopi et episcopi, quod si rex Castellionis the lower
venerit contra vos in Wasconiam singuli eorum de clergy only
bonis propriis vobis subvenient, ita quod grates perpetuas upon cer-
eis fore debebitis, sed de auxilio clericorum suorum tain con-
vobis faciendo nihil facere potuerunt, sine assensu ditions.
corundem clericorum, nec credunt clericos suos posse
induci ad aliquod auxilium vobis impendendum, nisi
decima clericorum vobis concessa de cruce-signatione de
primo anno, quæ in præsenti debet incipere, penitus
relaxetur per literas vestras patentes, et collecta ejus-
dem decimæ de duobus annis sequentibus de eadem
cruce-signatione ponatur in respectum usque ad ter-
minum duorum annorum ante passagium vestrum in
Terram Sanctam. Et ad induendum clericos eis

subjectos ad subveniendum vobis secundum formam istam de decima beneficiorum suorum, si prædictus rex Castellionis [venerit] contra vos in Wasconiam, diligentiam apponent, et cum eis tractatum habebunt; sed in recessu latoris præsentium nondum fuit aliquod subsidium a prædictis clericis concessum.

The earls
and barons
will sail
to you ;
the other
laity will
require a
confirma-
tion of the
charter
before they
will give.

Præterea, sicut alias vobis significavimus, si rex Castellionis venerit contra vos in Wasconiam, omnes comites et barones regni vestri potentes ad transfretandum ad vos venient in Wasconiam cum toto posse suo; sed de aliis laicis ad vos non transfretaturis non credimus aliquod auxilium ad opus vestrum obtainere, nisi scribatis tenentibus locum vestrum in Anglia quod firmiter teneri faciant magnas cartas vestras de libertatibus, et quod hoc firmiter præcipiatur per literas vestras singulis vicecomitibus regni vestri, et publice clametur per singulos comitatus ejusdem regni, quia sic fortius animarentur ad auxilium vobis grataanter impendendum, cum plures conquerantur quod prædictæ cartæ non tenentur a vicecomitibus et aliis ballivis vestris, sicut teneri deberent.

A great
council
will meet
a fort-
night after
Easter.
Let us
know your
pleasure.

Dominationi igitur vestre innotescat quod cum clericis et laicis prædictis habituri sumus tractatum apud Westmonasterium in quindena Paschatis proximo futuri super auxilio prædicto, dominationi vestræ supplicantibus quatenus beneplacitum vestrum super præmissis nobis cum quanta poteritis festinatione rescribatis. Paratas enim nos invenietis et devotas ad prædictum auxilium ad opus vestrum, secundum posse nostrum, perquirendum, et ad alia omnia facienda et procuranda [q]uæ commodum vestrum et honoris vestri respiciunt incrementum.

Datum apud Windesoram, quartodecimo die Februarii,
anno regni vestri tricesimo octavo.

D.

LETTERS PATENT
OF WALTER, BISHOP OF NORWICH,
JOHN, BISHOP OF CHICHESTER,
AND RICHARD, ABBOT OF WESTMINSTER.

(Rot. Claus. 38 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

Omnibus Christi fidelibus præsentes literas inspecturis July 23,
vel audituris, W[alterus] et J[ohannes], Norwicensis ^{1254.}
et Cicestrensis episcopi, et R[icardus], abbas West-
monasterii, salutem.

Cum nobis specialiter per summum pontificem sit We hereby
injunctum quod per nos et alios quos ad hoc idoneos commit to
viderimus negotium crucis et collectionem decimarum the arch-
proventuum ecclesiasticorum per regnum Angliæ et Dublin and others the
alias terras regi Angliæ subjectas exequamur, prout in collection
literis domini papæ nobis super hoc directis plenius in Ireland
continetur, nos L[ucæ], archiepiscopo Dublinie, to be levied
magistro Laurentio de Sumercote, et Johanni de under the
Frissinou in executione dicti negotii crucis, cruce- papal
signatorum tuitione, justitiæ exhibitione, et collectione letters.
decimarum proventuum ecclesiasticorum, tam minorum
quam majorum, et omnibus articulis dicta negotia
contingentibus et sine quibus expedire non possunt,
per totum regnum Hiberniæ committimus vices nos-
tras, ut ipsi, tam per se quam per alios quos ad
hoc idoneos elegerunt, quibus omnibus et singulis vices
nostras committimus, omnia et singula dicta negotia
contingentia exequantur. Sententias vero quas tulerint
in rebelles ratas habebimus, et eas faciemus, Deo
auctore, inviolabiliter observari. Volumus autem quod
pecunia quam receperint in locis tutis deponant, quo-
usque a domino¹ vel a nobis aliud receperint in man-
datis.

¹ *domino*] Probably *rege* should be supplied.

Quod si non omnes his exequendis poterunt interesse, duo vel unus ea nihilominus exequantur; proviso quod in receptione pecuniae et ipsius depositione absque presentia dicti magistri Laurentii vel alterius ab eo specialiter deputati, quem de consilio domini regis his negotiis præficiimus, nihil penitus attentetur. Si autem circa dictorum negotiorum executionem dubitatio oriatur, damus specialem potestatem dicto magistro eam interpretandi nomine nostro, qui in his omnibus nostras voluntates novit plenius et processus. Transcripta vero literarum papalium eidem magistro tradidimus, quorum quædam sigillo domini regis et nostris, quædam nostris tantum, quædam Cycestrensis episcopi solummodo fecimus sigillari. In ejus, etc., præsentibus sigillum domini regis una cum nostris apponi procuravimus. Datum, etc. [teste Ricardo comite Cornubiæ apud Oxoniam, vicesimo tertio die Julii.]

DI.

JOHN OF HEMINGFORD TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 972.)

Nov. 1-10,
1254.
Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia
illustri regi Angliae, domino Hyberniae, et duci Aqui-
taniae, clericus suus humilis et devotus J[ohannes] de
Hemingford, salutem et omnem reverentiam cum honore
ac prompta voluntate famulandi.

The arch-
bishop of
Bourdeaux
has pro-
cured papal
letters
against
prince Ed-
ward. I
have suc-
ceeded in
Vestrae serenitati notum esse convenit quod cum
coram summo pontifice ex parte Burdegalensis archi-
episcopi contra magnificum dominum Edwardum queri-
monia fuisse exposita valde gravis, quod idem
dominus, vacante prædicta sede, omnia temporalia illius
sedis violenter et temere occupare præsumpsit pro sua
libito voluntatis, in sui et ecclesiæ sue præjudicium
inauditum et ecclesie Romanae contemptum, quamquam

vos aut vestri progenitores nunquam talia presumpsistis delaying
vel presumere debuistis, quod totum sine vestra their issue.
convenientia fieri non potuit vel consensu.

Sane audito per domini papæ cubicularium quod idem dominus nuntio ejusdem archiepiscopi literas concesserat asperitatem continentes, quibus audientiam publicam dare non curavit priusquam literæ tradarentur ad bullam, et motu tanti domini quiescente, parumper excitavi ipsum multis modis ad aliud quam volebat, inter cetera proponens quod curiam Romanam, quæ omnibus pro justitiam exhibendo se promittit arbitricem principibus et mundi nobilibus, facere non deceret injuriam, ut ad assertionem archiepiscopi memorati vel cuiuscumque narrantis, sine causæ cognitione, exequendo scribat contra ipsos; tandem obtinui literam sic suspendi, ut celeriter dominationi vestrae et domino Edwardo nuntiarem veritatem rei gestæ, cum proposito domini papæ, qui se mori promittit priusquam suis temporibus pereant ecclesiastice libertates; et nisi festinanter ecclesiæ Burdegalensi fiat emenda manum diriget ad vindictam. Expedit ergo ut sine moræ dispendio super hujusmodi negotio quod sit utile ordinetur pariter et honestum.

Ad hæc venientes ex parte Mainfredi dicti principis, An em-
cum solemnitate grandi proponentes ipsum magnificum, bassy from
magnanimum, et munificum, et per omnia strenuum et has been
circumspectum et paratum ad ecclesiæ devotionem, ex-
cusantes domini sui absentiam, qui citatus personaliter
super criminis pravitatis hæreticæ non comparuit respon-
surus; obtinuerunt, eo procurante qui non loquitur,
differri executionem sententiæ excommunicationis in
ipsum usque in festum S. Martini, quod sibi assignatum
est pro termino peremptorio ad comparendum persona-
liter. Alioquin ex tunc ordinabit ecclesia gravia contra
ipsum.

Verum subsequenter congregatis ecclesiæ et prin-

cipis exercitibus in Marchia Spoleti¹ princeps multos perdidit de suis, et captus est dux ejus exercitus, scilicet Corradus nepos ejus, et hoc per seditionem.

The pope has granted the privileges to your chapels, but you have active opponents here, and the pope himself is not well disposed.

Domine reverende, dominus papa concessit vobis immuni[tatem ca]pellarum vestrarum; item confirmavit leges regni vestri et alia plura spiritualia concessit. Sed dominus Jordanus cum concilio Roberti de Haro omnia destruxit, quos semper legibus et juribus vestris et honoribus sensibiliter didici adversantes, licet unus illorum de patientia vestra perquam magna nimirum ditatus existat in regno.

Et quod erubesco dicere, tacere non au[deo]. Receiptis precibus vestris per literas vestras sibi per procuratorem domini Willelmi de Exemue pro codem porrectas, indignanter quæsivit quare nunc habuistis sigillum majoris magnitudinis quam tempore quo fuistis dux Normanniae, et hoc in opprobrium.² Et postea, visis literis, acriorem se exhibuit. Et intelligo vos habere præter ipsum dominum totam curiam favorabilem, verumtamen operibus est credendum. Valeat vestra prosperitas in Eo qui Rex est regum.

DII.

RICHARD, EARL OF CORNWALL, TO HENRY III.

(Royal Letters. No. 408.)

April 10,
1255 ?³

Excellentissimo domino et fratri, si placet, reverendo, H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniae, duci Normanniae Aquitannie, [comiti An]degaviae, suus

¹ *Spoleti*] Spoleto, MS.

² *in opprobrium*] in opprium, MS., apparently.

³ See M. Paris, p. 913.

R[icardus], comes Cornubiæ, salutem, et paratam ad obsequia voluntatem.

Carissime domine, non modicum turbamur Why do
mo¹ quod causa querelæ insistitis, nos precibus onerando you press
et mandatis ut proprium dedecus et inhonorem facia- me to act
mus quod vellemus ex affectu quem vos dishonour-
credimus habere ad personam nostram impedire ably?
deberetis. Et ideo dominationi vestræ [signifi]camus
quod nullo modo veniemus ad vos dur[ante] Pascha,
quia si festum nostrum dimitteremus et invita[tos] de-
mandaremus, ad opprobrium nobis verteretur
propter quod absentiam nostram benigne debetis
habere excusatam.

Datum apud Risilb[ur]g, decimo die Aprilis.

DIII.

HENRY III. TO PETER OF SAVOY.

(Rot. Clana. 39 Hen. III., p. 1, memb. 11 in dorso.)

Rex Petro de Sabauidia, salutem.

May 10,
1255.

Quia princeps illustris rex Castellæ, noster affinis et You are to
consanguineus, pro treugis inter regem Franciæ et nos go to
ineundis per suos jam nuntios et literas erga nos in- France,
stitit, nobisque deliberato consilio ac circumstantiis where the
plerisque compensatis id satis placet et utile videtur, earl of
dilectionem vestram attente duximus rogandam, qua- Leicester
tenus, susceptis presentibus, ad partes Franciæ vos, to negotiate
sub ea qua² poteritis maturitate, transferre velitis
pro negotio memorato.

Injunximus autem dilecto et fideli nostro S[imoni]
de Monte Forti, comiti Leicestriæ, qui pro quibusdam
suis negotiis ad partes Franciæ se jam transtulit, ut
cum prædicto rege Franciæ sub expectatione vestri

¹ mo] mo, MS. The beginning | ² qua] sub qua (sic) MS.
of the line is torn away.

adventus tractatum habeat super præmissis, incipiens velut a persuasione et instantia regis Castellæ memorata, prout suæ discretioni videbitur convenientius expedire.

Nos vero in occursum vestri nostras literas, plenam potestatem dictas treugas per vos et dictum coitem capiendi ac firmandi continentes, necnon et aliquem de nostris secretariis, qui nostra vobis negotia exponat et vestrum nobis consilium super iisdem plenius referat, instructum mittemus. Ceterum cum pro filio nostro carissimo Edwardo, quem tantis sinceritatis affectibus estis prosecuti, nostras aures totiens ac tam instanter crebris exhortationibus intento corde et spiritu sollicito duxeritis interpellandas; nos jam erga vos non minori sollicitudine vel instantia ob id ipsum securius cogimur laborare; præsertim cum in suis agendis et consiliis nullius industria vel fidelitas sibi adeo ut vestra esse valeat fructuosa, utpote qui propter varias rerum et temporum mutationes necnon ætatis suæ teneritatem et alia quæ vestra discretio plenius compensabit, suorum propinquorum et benevolorum præsentia et consilio absque periculis et dispendio carere nequit graviori. Sinceritatem igitur vestram totis affectibus et desideriis duximus exorandam, ut cum de partibus Franciæ vos recedere contigerit ad ipsum in partibus ubi nunc agit accedentes, de facto suo et ejus adversione vel mora ac ceteris ejus negotiis et agendis, prout negotiorum et temporis qualitas expostulaverint, consulere, ordinare, ac providere velitis, statum vestrum et quæ super his omnibus facienda decreveritis nobis rescribentes.

Teste rege apud Radingam, decimo die Maii.

DIV.

HENRY III. TO JAMES, KING OF ARRAGON.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex Arragoniæ regi Angliæ, salutem. Dec. 2,
Pro eo quod tanta cordis affectione et tam ardenti 1255.
desiderio nobis cupitis dilectionis vinculo et amicitiarum Your offers
faedere copulari, et quod licet ea quæ dudum inter vos of alliance
et nos de filio nostro et filia vestra fuerant prolocuta are very
ob causas quasdam effectum sortiri nequirent optatum,
dictum tamen fœdus quod inter præfatos liberos nostros
iniri non poterit, modo alio fieri peroptatis, prout
nobili et prudenti viro Bertrando de Ahones fideli
vestro nuper nobis referente didicimus, sinceritati
vestræ ad grates assurgimus copiosas.

Verum cum quidam amici et speciales nostri ad præ- At present
sens in partibus agant longinquis, sine quorum præsentia no definite
dictum agi negotium non poterit, prout præfatus fidelis answer is
vester bene novit et vobis poterit plenius intimare, nos
citra festum Pentecostes proximo venturum nuntios nos-
tros proprios super præmissis sufficienter instructos,
cum plena potestate vobiscum super his ex parte nostra
tractanda plenius, et expediendi omnia prædicta, prout
inter vos et nuntios nostros convenire poterit, ad ves-
tram præsentiam transmittimus, serenitatem vestram
rogantes quatenus, si qua sint apud nos vestris grata
desideriis, ea nobis cum plena obtinendi fiducia signi-
fietis.

Teste rege apud Windesoram, secundo die Decembris.

DV.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN.

(Royal Letters. No. 193.)

Jan. 7,
1254.

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hibernie, dux Normanniae Aquitannie, et comes Andegavie, vicecomiti Lincolniae salutem.

Impanel
a jury
to try
the Jews
accused of
crucifying
Hugh, the
son of
Beatrice.

Præcipimus tibi quod venire faciatis coram justiciariis nostris apud Westmonasterium in crastino Purificationis B. Mariæ viginti quatuor de legalioribus et discretioribus militibus de comitatu tuo, et vicinioribus Lincolniae, et similiter viginti quatuor de legalioribus et discretioribus burgensibus civitatis vestrae Lincolniae, ad certificandum præfatos justiciarios nostros de morte Hugonis Filii Beatricis, quem Judæi crucifixerunt et morti tradiderunt, ut dicitur; quia Judæi, quos in prona nostra apud Turrim Londoniae detinemus pro feloniam prædicta, unde rectati sunt, posuerunt se inde super veredictum prædicatorum militum et burgensium. Et habeas ibi nomina militum, burgensium, et hoc breve.

Teste me ipso apud Westmonasterium, septimo die Januarii, [anno] regni nostri quadragesimo.

DVI.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, PROVOST OF BEVERLEY.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 17 in dorso.)

Jan. 30,
1256.

Rex dilecto et fideli suo Johanni Maunsel, præposito Beveraci, salutem.

We have
sent to
ask our
brother's
advice on

Sciatis quod, sicut nuper vobis præsentibus fuerat provisum, misimus ad dilectum fratrem et fidelem nostrum R[icardum], comitem Cornubiae, dilectos et fideles nostros Johannem Filium Galfridi, Petrum de

Monte Forti, et Drogonem de Barentin, pro requirendo theembassy
ejus consilio super negotiis pro quibus ad regem ^{to Castile.}
Castelliae mittendi sunt nuntii nostri.

Et est consilium ipsius comitis super præmissis fere
vestro consilio consonum, scilicet quod regi Castelliae
respondeant nuntii nostri quod ad ea omnia observanda
quæ inter nos et ipsum convenerant promptam et
paratam habemus voluntatem, et quod baronibus
Wasconiæ jacturam quam rationabiliter ostendere
poterunt se habuisse occasione regis Castelliae emen-
dabimus, et super aliis causis suis judicium curiæ
nostræ eis faciemus, et ubi per judicium fuerint
gravati, eis ad petitionem dicti regis, velut amicus
pro amico, gratiam faciemus.

Verumtamen dicatur eidem regi quod cum ipse primus Intimating,
et supremus consiliarus sit et esse debeat Edwardi however,
sororii sui, expedit ut ipse statum terræ¹ Wasconiæ et ity of
periculum prædicti sororii sui attendat in hac parte, securities
maxime cum ipse satis audierit et intellexerit levitatem being
et inconstantiam prædictorum baronum. Nam si castra taken for
sua eis restituerentur, maximum inde prædicto filio
nostro imminereret² periculum amissionis prædictæ terræ
Wasconiæ. Et iterum, si terræ ad castra illa spectantes
eis redderentur, semper essent in insidiis castrorum
prædictorum, et etiam vix sine terris illis possent
castra illa sustentari et custodiri; unde necesse est
quod idem rex securitati et indemnitiati prædicti
sororii sui prospiciat in præmissis, et suum nobis con-
silium super hoc nobis significet, et nos inde de consilio
suo faciemus unde esse debet contentus.

De maritagio filiæ nostræ consulit idem comes ut As to the
per nuntios eosdem sub omnium verborum cautela re- marriage
spondeatur. Et super hoc dicere poterunt iidem nuntii, daughter,
quod cum de terris quas dictus rex Castelliae dederit, that the
king should

¹ *terra*] *terre sue (sic) MS.*

| ² *imminereret*] *iminere, MS.*

be asked
what pro-
vision he
will make
for his
brother.

vel datus sit, domino Emanueli fratri suo nullam notitiam habeamus, et ex altera parte in terra et potestate ipsius regis nullus, ut dicitur, jus sibi vendicare potest in suis tenuris, nisi ad voluntatem dicti regis; et indecentissimum haberetur filiam nostram alicui maritare viventi, nisi homini amplas et convenientes terras et possessiones habenti, et qui a suis terris et possessionibus pro voluntate sola et libito sui principis non posset destitui; idem rex predictis nuntiis nostris scire faciat in quibus locis et quanti valoris et commoditatis providerit vel providere velit fratri suo, et qualem sibi et heredibus suis facere voluerit securitatem, ita quod iidem nuntii nostri predicta omnia nobis referre valeant; ut super his consilium plenius habere possimus. Caveant¹ autem sibi nuntiis nostri ut ex suis verbis occasionem dent regi predicto aliquas terras dandi et affirmandi fratri suo, per quod ad dictum maritagium magis obligemur.

As to the
affair of
Africa, to
express our
willingness
to go there
as crus-
aders
instead of
to the
Holy Land,
under
certain
conditions.

De facto autem Africano consulit idem comes, quod dicto regi Castelliae nuntii nostri; quod etiam super facto illo observaverimus, et adhuc observabimus hoc quod sibi promisimus, quod quidem satis appetit ex eo quod magistrum Willelmum de Frennay clericum et nuntium nostrum specialem una cum episcopo ad dominum papam misimus, quem etiam in praesentia ipsius episcopi jurare fecimus ad impetrandum cum omni qua posset diligentia, ut votum crucis nostrae in negotium commuaret Africanum, quod cum² ab eo impetrare non licet satis diligenter, prout novit episcopus supradictus, ad hoc esset laboratum. Et dicant quod etiam adhuc parati sumus erga dominum papam instare propter id ipsum, si expedire videret rex prefatus cum p ad partes Africanas commutare³ votum nostrum post

¹ *Caveant*] Cave, MS. The *aut* of the following word has probably led to the omission.

² *cum*] Perhaps *tamen*.
³ *cum . . . commutare*] Mostly doubtful in MS.

illos sex annos, quibus circa factum Apuliæ intendere nos oportet, sicut idem rex nobis hoc annuit sui gratia, propter honorem nostrum et promotionem filii nostri consanguinei sui. Quod si forte objiciat nostris nuntiis quod jam votum nostrum in factum Apuliæ commutavimus propter commodum nostrum, non observando per hoc quod inter ipsum regem et nos conductum est, respondere possunt ad hoc iidem nuntii et firmiter asserere quod, licet per Bononiensem¹ episcopum pro commutatione voti nostri in factum Apuliæ fuerimus interpellati, nullo tamen modo commutationi illius consensimus, neque consentiemus sine ipso, sed nec signum crucis quod assumpsimus mutavimus, nec aliter deferimus quam eam a principio deferre solebamus, nec sine ipso faciemus.

Consultit tamen idem comes, quod si per aliquam cautelam vel mediatorem, velut per Garsiam Martini, si ad hoc per vos tante valeat induci, procurari possit ut prædictus rex a se ipso, non velut a nobis interpellatus, duos priores articulos et alios in scripto inter nos contentos remittere velit, nos ad commutandum votum crucis nostræ in factum Africanum post terminum prædictorum sex annorum obligari consentiamus, dum tamen status terræ nostræ et Apuliæ hoc permiserit. Aliter autem nos ad hoc obligari non consultit idem comes, et causa hæc est, quod si ad² hunc articulum magis quam prius obligaremur, et in aliquo aliorum deficeremus, amicum nostrum amitteremus, et nihilominus ad hunc articulum fortius astringeremus.

Et licet nuntios nostros prædictos coram nobis We leave
et consilio nostro instruxerimus et informaverimus, you full
prout melius scivimus et potuimus, præsente fratre discretion
in this matter.

¹ Bononiensem] Boñ, MS.

² ad] ad et, MS. The et was no doubt intended to be erased.

nostro comite supradicto; quia tamen vos factum istud melius noscis, et plus omnibus viventibus pro facto isto laborasti, informationem prædictorum nuntiorum et instructionem eorundem, tam super his articulis quam super omnibus aliis de quibus ipsos a dicto rege requirendos esse creditis, vestræ fidelitati et discretioni totaliter committimus, qualitercumque a nobis et consilio nostro inde fuerint informati. Quod si expedire videritis et commode fieri posset, consilium W[illelmi] de Valencia fratris nostri, S[imonis] de Monte Forti comitis Leicestriæ, et R[icardi] comitis Gloucestræ super his habeatis. Mittimus etiam vobis transcriptum literarum quas regi Castellæ mittimus per eosdem præsentibus interclusum. De treuga autem Franciæ proroganda et de facto comitis Galriæ nuper vobis per Petrum de Monte Forti nostram vobis scripsimus voluntatem, prout de consilio dicti comitis fratris nostri fuerat ordinatum. Teste rege apud Oxoniam, [tricesimo die Januarii].

DVII.

HENRY III. TO WILLIAM BONQUER.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 13 in dorso.)

Mar. 27 (?),
1256.¹The in-
trigues of
France
make the
election to
the empire
of great
impor-
tance.

Rex Willelmo Bonquer, salutem.

De circumspectionis vestræ prudentia confidentes magna et ardua negotia vobis duximus committenda, sperantes ut per vestræ discretionis industriam nostra intentio felicem sortiatur eventum. Eapropter fidelitati vestræ significamus quod nostræ intentionis existit et voti, ut talis in regem Allemannie eligatur

¹ This is the last date on the roll before this letter, which is not dated itself.

qui ecclesie Romanae devotus et nobis dilectus existat, et maxime cum Gallici, sicut nostis, in præjudicium nostri ad hoc aspirent, qui si, quod absit, assequantur quod optant, negotium regni Siciliæ, quod ex corde prosequimur, ut tenemur, gravem possit incurrere lassionem.

Unde huic periculo obviare volentes, domino papæ We are duximus supplicandum quod unum de tribus cardina- therefore libus, scilicet dominum J[ohannem] titulo S. Laurentii in Lucina presbyterum cardinalem, vel dominum Hugo- urging the pope to send a legate to Germany. nem titulo S. Sabinae presbyterum cardinalem, aut dominum Ottobonum S. Adriani¹ diaconum cardinalis in Allemanniam destinare dignetur, ut per illius providentiam quem mittet istud negotium feliciter ordinetur.

Ad hæc vestra sciat discretio quod cum teneamur Get the ecclesiæ Romanae infra festum S. Michaelis proximo payments venturum solvere centum triginta quinque millia which fall marcarum quingentas et unam, et nihilominus illuc deferred due at Michael- ire infra eundem terminum, vel mittere capitaneum cum mas for militia competenti, juxta tanti negotii qualitatem, et the king- propter casum qui de novo accidit legato in regno dom of the Sicilie. Appuliæ, et propter etiam captionem comitis Sabaudiæ infra tam brevem terminum neutrum complere pos- simus, domino papæ supplicamus humiliter et devote quatenus dilectum nostrum magistrum Jordanum notarium suum super prorogandis hujusmodi terminis ad nos mittat. Et super hoc cum summa sollicitudine laboreatis, exponentes domino papæ et fratribus qualiter infra festum B. Johannis Baptiste proximo venturum occasione istius negotii octoginta millia marcarum fere solventur, scilicet quadraginta millia marcarum et unam mercatoribus Senensibus; item mille ducentas sociis Spillati; pro quibus omnibus est decima obligata;

¹ *Adriani*] Add^{r^o, MS.}

item fere triginta milia mercatoribus qui habent
monasteria obligata propter damna et expensas quae
bene ascendent ad quinque millia marcarum et ultra.
Propter quod eis prudenter standere potestis ut pro
residuo satis possint et debent terminos prorogare,
maxime cum interim nihilominus totis viribus studeamus
ut dicto negotio tam in pecunia quam militia celeriter
succurramus. Vel tractetis cum domino papa ut super
decima nobis concessa mercatores mutuent pecuniam,
cum qua possit memoratum negotium sustentari; nam
isto anno per Dei gratiam et industriam magistri
Rostandi erit ab obligationibus mercatorum Senensium
penitus liberata.

Scribitur etiam domino pape super dicto negotio.

Scribitur etiam magistro Jordano, domini pape
notario, super eodem.

Et transcripta brevium poterunt inveniri in bursa
rulea.

DVIII.

**LAURENCE, BISHOP OF ROCHESTER, TO HENRY OF
WINGHAM, CHANCELLOR.**

(Royal Letters, No. 2,402.)

March 26, 1256. Speciali amico suo domino H[enrico] de Wingueham,
domini regis cancellario, Laurentius miseratione divina
Roffensis episcopus, salutem et dilectionem sinceram.

Sir W.
Baudon
when in
Apulia
heard of
a plot
against the
king, which
he wishes
to reveal.

de partibus transmarinis, et transiens per ducatum Apuliæ, vidit ibi quosdam perfidos Saracenos, quos prius viderat ultra mare. A quibus cum, sicut nuper nobis exposuit, viva voce cognosceret evidenter opera quædam sceleratissima perpetranda in partibus Anglico-canis, que maxime in domini regis dispendium et suorum, si ea, quod absit, procederent taliter, redun-

darent; ad ipsum dominum regem personaliter censuit accedendum, præmuniturus eundem de hujusmodi nequitia perfidorum, et cautas pro viribus ad ipsorum captionem insidias positurus, ne vota sua nefandissima per ipsius defectum talia perpendentis prodirent aliquatenus in effectum.

At quia idem miles verisimiliter metuebat ne ipse Fearing to
dicendo talia pro mendace vel trufatore in curia
domini regis forsitan haberetur, obtinuit ad cautelam
ipsius quod vobis pro ipso scribebemus, de statu
eius et fide testimonium quod ab aliis fide dignis
didicimus perhibendo. Noveritis igitur quod religiosi
quidam et alii qui eundem noverunt, et multis annis
viderunt in Terra Sancta honorifice conversantem, et
Deo jugiter opportunis temporibus militantem, præ-
buere nobis laudabile testimonium circa ipsum. Unde
vestram vigiliam incunctanter duximus exorandam
ut contra nefanda hujusmodi, quæ presentibus inserere
scienter omisimus, sicut ipsum dominum regem dili-
gitis, opportunum et velox adhibere remedium non
tardetis, eidem militi nihilominus responderi pro meritis
ad condigna præmia sicut decet regiam celsitudinem
.... est. Valete semper in Domino.

Datum Romæ, Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, anno Domini millesimo ducentesimo quin-
quagesimo sexto.

DIX.

LAURENCE SUMERCOTE TO

(Treasury of the Exchequer Miscellanea, 909.)

Hibernia, quod possit, ubi expedire viderit, componere ^{May 20,}
super decima cum prælatis. Ceterum convenientibus ^{1256.} Every-
postmodum Dubliniæ fratre Carolo viceprovinciali getting
fratrum Prædicatorum Hyberniæ et fratribus Minoribus, ^{into train,} when your

item	Item
moma	Momus
bene	Bene
Prop	Proprietary
resid	Residence
maxi	Maximum
ut d	Ut deo
succ	Succinct
decir	Decide
cum	Cum
isto	Isto
Rost	Rost
peni	Penitent
S.	S.
S.	S.
not	Note
I	I
rub	Rubric

March 26,
1256.

Sir W.
Bandon
when in
Apulia
heard of
a plot
against
King wh
ie wish
a rev.

quicquam remanet suæ tenuitatis partem liberaliter largiuntur, quin potius, ut frequentius, incaute dissident et profundunt. Et expediret ante terminum illum sollicitius inquirere quæ possent postmodum colligi, et congruo tempore adunari, si literas vestras primas, secundis non obstantibus, intenditis innovare.¹ Intellexi a quibusdam amicissimis meis quod oportebit super hoc literas prioris provincialis Angliæ impetrare, quibus fratres absque cunctatione qualibet obtemperare curabunt.

Quid plura? De successore mihi mittendo maturius Find a successor to me. cogitetis, scituri certissime quod post diem B. Mariæ Employ me anywhere but in Ireland. Magdalense de sæpe fato negotio me nullatenus intromittam in Hibernia, etiam si duplicaretur mihi pecunia concessa pro sumptibus annuatim, propter multas causas in Ireland. quas viva voce vobis exprimam Deo dante. Cum autem in Angliam venero faciatis de me quod vestræ sederit voluntati, parato potius in carcerem ire quam in Hybernia pro crucis negotio amplius crucifigi. Et credite mihi quod lapso festo S. Petri ad Vincula cum omni festinantia dirigam in Angliam gressus meos. Denique numeravi Waltero Marsilii centum quinquaginta marcas decimo sexto kalendas Junii, sperans me numeraturum eidem abundantius et in brevi. Valeat dominus meus per tempora longiora.

Data Dubliniæ decimo tertio kalendas Junii, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto.

Mitto vobis interclusa præsentibus transcriptum literarum quas fratribus Prædicatoribus destinastis.

Indorsed. Literæ magistri Laurentii de Swinercot. and De magistro Laurentio de Somercot.

¹ *innovare*] So MS., *f. l.* renovare.

DX.

HENRY III. TO THE PEERS AND OTHERS.

(Royal Letters, No. 179.)

Aug. 16,
1256.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justiciariis, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus ballivis et fidelibus suis, salutem.

We have
granted the
honour of
Hunting-
don to
Alexander
III. of
Scotland.

Sciatis nos reddidisse dilecto filio et fideli nostro A[lexandro] regi Scociae illustri honorem Huntyngdon, ut jus suum, cum omni sua integritate, habendum et tenendum eidem regi et heredibus suis de nobis et heredibus nostris, cum omnibus libertatibus ad dictum honorem pertinentibus, tam in homagiis et wardis, quam in rebus aliis, adeo libere et ¹ integre sicut antecessores sui eum melius et liberius tenuerunt. Quare volumus et firmiter præcipimus pro nobis et heredibus nostris, quod prædictus rex et heredes sui habeant et teneant de nobis et heredibus nostris honorem prædictum, cum omnibus libertatibus ad honorem prædictum pertinentibus, tam in homagiis et wardis quam rebus aliis, adeo libere et integre sicut antecessores sui eum melius et liberius tenuerunt, sicut prædictum est. His testibus, Ricardo comite Cornubiae fratre nostro, Ricardo de Clare comite Gloucesteriæ et Herefordiæ, Rogero de Kueney comite Wintoniæ, Simone de Monte Forti comite Leycestriæ, Humfrido de Boun comite Herefordiæ, Willelmo Lungespyc, Henrico de Bathonia, Roberto Waleran, Willelmo de Gray, Willelmo de Arderne, et aliis.

Datum per manum nostram apud Wodestock, sexto decimo die Augusti, anno regni nostri quadragesimo.

¹ et] om. MS.

DXI.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 13.)

Regi Franciæ rex Angliæ, etc., salutem, et sinceræ Feb. 20,
dilectionis affectum. 1257.

Dilectos et fideles nostros S[imonem] de Monte The earl of
Forti, comitem Leycestriæ, et R[obertum] Waleranum Leicester
senescallum nostrum ad vestræ serenitatis præsentiam and R.
destinamus, ad tractandum de pace inter vos et nos, Walerand
ratum habituri et firmum quicquid ipsi nomine nostro are em-
super præmissis duxerint faciendum. In cujus, etc. powered to
Teste rege apud Wyndesoram, vicesimo die Februarii. negotiate
a peace.

Consimile breve dirigitur eidem sub eadem forma
et eisdem verbis, excepta illa clausula *Ratum*, etc.
Teste, ut supra.

DXII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 13.)

Rex S[imoni] de Monte Forti, comiti Leycestriæ, Feb. 20,
salutem. 1257.

Sciatis quod si dominus rex Franciæ vobis reddere If the king
voluerit hereditatem vestram, vel partem ejusdem, of France
seu alias vobis satisfacere pro eadem, volumus et bene will grant
placet nobis quod hoc recipiatis, et ad hoc faciendum part of
plenam vobis licentiam concedimus. In cujus, etc, your in-
Teste, ut supra. heritance, you have
permission to accept it.

P.XIII.

HENRY III. TO CARDINAL ROMANUS.

Royal Letters, No. 676.¹

1257 *

H[enricus] Dei gratia rex Angliae, dominus Hibernie,
dux Normannie Aquitaniae et comes Andegavie,
venerabilis in Christo patris Romano], eadem gratia
S. Alingeji diacone cardinali salutem et sincere dilec-
tionis affectum

Support
the letters
I have
written to
the pope
to procure
the release
of Thomas
of Savoy.

Cum carissima mater nostra B[eatix] comitissa
Provincie, cuius filia nobis est conjugal fide copulata,
pro vindicta et liberatione dilecti avunculi nostri
Thomae de Sabaudia . . . e . sex de perfidis Astensisibus,
qui seditionem captionem eidem . . . es nequiter pro-
curantes captio[n]i ille intererant extra terram et feodum
nobilis viri Caroli comitis Provincie, fratri regis
Francorum . . . capi fecisset
et detineri prefatus comes Provincie, pro eo quod
ipsa predictos sex [a]micos suis ad mandatum suum
dimittere non . . . terras et possessiones ipsius
comitissae hostiliter occupavit, per quod redditibus et
bonis suis miserabiliter spoliatur.

Et quia . . . illius comitisse a quo animo sus-
tinere non possumus nec detemus, ac insuper ipsa
parata est stare juri coram rege Francie . . . aliis
super his quae idem comes ab ea requirit, nos summo
pontifici literatorie supplicamus quatenus p[re]fato comiti
Provincie, qui eidem [comit]isse pari fœdere quo et
nos astringitur, et de jure tenetur liberationem p[re]fati
Thomæ comitis avunculi nostri et tranquillitatem . . .
comitissae potius procurare quam impedire, mandare
velit quod ab infestatione et gravi oppressione dictæ
comitissæ penitus desistat . . . quia de dominatione

¹ See Moroni, Dizionario, Ixii., p. 15.

vestra, quam semper gratam invenimus et benignam, specialiter confidimus, vos affectuose rogamus quatenus erga dominum ipsum interponere velitis efficaciter preces vestras, quod supplicationem nostram optato dignetur effectui mancipare, et quod similiter mandare velit præfato regi Franciæ quod dictum comitem fratrem suum ad desistendum super his inducat.¹

DXIV.

LLEWELLYN AP MAREDUD TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 765.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia About
illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Norman-^{1257 ?²}
nie Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, suus humilis
et fidelis in omnibus Lewelinus ap Maredud de Mey-
ronnid, salutem et se totum.

Venerandæ excellentiæ vestræ, carissime domine, Pray pro-
bene constat qualiter a terra mea de Meyronnid, vide for
eo quod fidelitatem meam infidelitati præposui, per I recover
vim et præpotentiam Lewelini filii Griffini dudum my lands.
fui ejectus, et mobilia quæ habui in recessu meo de
terra illa jam expendi. Et quoniam ex quo vestra
regalis potentia meæ tribulationis refugium est et
protectio, excellentiam vestram duxi humiliter exoran-
dam, quatenus, pro Deo et pro servitio meo vobis
semper duraturo, me in angustia mea clementer et
misericorditer respicere dignemini, de quadam susten-
tatione mihi et familie meæ ad tempus, si placet,

¹ The MS. of this letter is very difficult, and the readings in several places more or less doubtful.

1263, being then described as "flos juventutis totius Walliæ." Ann. Camb. p. 100.

² Llewellyn was killed April 27,

DXIII.

HENRY III. TO CARDINAL ROMANUS.

(Royal Letters, No. 878.)

1257 ?¹

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ,
dux Normanniæ Aquitannie, et comes Andegavie,
venerabili in Christo patri R[omano], eadem gratia
S. A[nge]lli diacono cardinali, salutem et sinceræ dilec-
tionis affectum.

Support
the letters
I have
written to
the pope,
to procure
the release
of Thomas
of Savoy.

Cum carissima mater nostra B[eatrix] comitissa
Provinciæ, cujus filia nobis est conjugali fide copulata,
pro vindicta et liberatione dilecti avunculi nostri
Thomæ de Sabaudia . . . e . sex de perfidis Astensibus,
qui seditiosam captionem eidem . . . es nequiter pro-
curantes captioni illæ intererant, extra terram et feodum
nobilis viri Caroli comitis Provinciæ, fratris regis
Francorum capi fecisset
et detineri præfatus comes Provinciæ, pro eo quod
ipsa prædictos sex [a]micos suos ad mandatum suum
dimittere non, terras et possessiones ipsius
comitissæ hostiliter occupavit, per quod redditibus et
bonis suis miserabiliter spoliatur.

Et quia illius comitissæ æquo animo sus-
tinere non possumus nec debemus, ac insuper ipsa
parata est stare juri coram rege Franciæ . . . aliis
super his quæ idem comes ab ea requirit, nos summo
pontifici literatorie supplicamus quatenus præfato comiti
Provinciæ, qui eidem [comit]issæ pari foedere quo et
nos astringitur, et de jure tenetur liberationem præfati
Thomæ comitis avunculi nostri et tranquillitatem
comitissæ potius procurare quam impedire, mandare
velit quod ab infestatione et gravi oppressione dictæ
comitissæ penitus desistat quia de dominatione

¹ See Moroni, Dizionario, lxii., p. 15.

facientes provideri; mea etenim spes est per Dei et vestrum favorem terræ meæ in brevi me habere recuperationem. Valeat regalis potentia vestra per tempora longiora. Valete.

DXV.

SIR THOMAS LASCELLES AND OTHERS TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 76.)

About
1257.¹

Illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniae, et comiti Andegaviae, sui fideles et devoti Thomas de Lascelis, Willelmus de Derewentewater, Robertus de Castelkayrok, et Alanus de Orreton, milites de comitatu Cumbriæ, salutem.

We found
Carlisle
castle in
very bad
condition.

Noverit excellentia vestra nos ad mandatum vestrum visitasse et inspexisse statum defectus castri vestri Karlioli, et qualiter dominus Robertus de Bruys dictum castrum domino Willelmo de Fortibus, comiti Albermarl, liberavit; dominationi vestre significantes [quod] castrum illum in malo statu invenimus. Scilicet omnia guttera plumbea magnæ turris deficiunt, et ostia et fenestræ similiter. Et gista et plancheræ fere fractæ et putridæ sunt, et muræ² dictæ turris in malo statu sunt, pro defectu emendationis et cooperacionis.³ Et camera illustrissimæ dominæ reginæ, quæ plumbō cooperta est, multum indiget emendatione et coopertorio. Et chinenea dictæ cameræ oportet prostertere, et de novo reficere, vel in brevi . . . super dictam cameram, quod valde periculosum est. Turrella Maunsell, et turrella Willelmi de Ireby, et [tur]rella

¹ See Dugdale, Baronage, pp. 64 b,
450 a.

² muræ] So MS. Where so
many unclassical forms of words are

found together, they can scarcely
be due to a mere transcriber's
error.

³ cooperationis] f. l. cooperitionis.

ultra portam interiorem, quæ in magna guerra tempore illustris regis Johannis patris vestri prostrata et deteriorata fuerunt, nunquam postea fuerunt refecta nec emendata. Capella, magna aula, coquinæ, grangie, stabulæ, pistrinæ, bracinæ, et domus ultra portam, et pontes, infra castrum et extra, ultra modum indigent emendari et cooperiri. Est quædam crevacia magna infra turrellam Willelmi de Ireby a s[umi]te usque deorsum, quæ noviter oportet refici, quæ ostensa fuit domino Henrico de Bathonia una cum aliis defaltis prænominatis. Quædam breteschia, quæ fuit infra turrellam Maunsell, de novo vento prostrata, modo est combusta, et ostiæ et fenestræ magnæ turris, stabularum et coquinæ, similiter combusta; et serruræ ostiarii una cum ferramentis¹ earundem asportata. Magna pars paliciarum, infra castrum et extra, similiter sunt combusta et destructa. Blada vero de dominico castri ita expendita fuerunt in autumno, tam in garbis quam in summagiis, quod ballivi dicti comitis vix invenerunt unde dominici possent seminari, et liberationes famulorum et præbenda afrorum et boum possent sustentari. Fœnum et foragium unde equi vicecomitis, constabularii, et servientium caretiorum, et afri et boves solebant sustentari, et debent per totum annum excepto tempore herbagii, totum expeditum fuit et devastatum, antequam ballivi dicti comitis receperunt dictum castrum. In hujus rei testimonium sigilla nostra huic scripto præsenti apposuimus.

¹ *ferramentis*] ferramenta, MS.

DXVI.

HENRY III. TO OCTAVIAN, CARDINAL OF STA. MARIA
IN VIA LATA.

(Royal Letters, No. 202.)

Jan. or Feb. 1258.¹ H[enricus], Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, dux Normanniae Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri O[ctaviano], eadem gratia S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, salutem, cum omni reverentia et honore.

Notwithstanding the objections of the barons, we hope to find means for the affair of the Sicilies.

Licet regni nostri majores negotium Apuliae nolint supra se assumere propter difficultatem conditionum in privilegio contentarum, in defectum cuiuslibet casum totius negotii formidantes, nos tamen de sedis apostolicæ benevolentia plurimum confidentes alias vias satagimus invenire, opportuna quærentes remedia per quæ ad honorem vestrum et nostrum memorato negotio celeriter et efficaciter succurratur. Et ecce quod tam nos quam carissimus frater noster R[icardus], Dei gratia in Romanorum regem electus, super isto subsidio exponendo et etiam prosequendo ad domini papæ et fratrum suorum præsentiam majores de curia nostra, pendentibus indicis a sede apostolica nobis concessis, intendimus destinare, qui super omnibus dictum negotium contingentibus plene instructi, ad illa quæ per venerabilem patrem Messanensem archiepiscopum dominus papa nobis mandavit plenius respondebunt.

Unde paternitati vestræ omni affectu quo possimus supplicamus, quatenus interim in præjudicium nostri nihil circa negotium innovetur, maxime cum adhuc quatuor menses restent de prorogatione termini nobis facta, infra quos, Domino concedente, nuntii nostri ad vestram præsentiam accessuri talia vobis exponent per

¹ See Rymer i., pp. 368, 369.

quæ mora nostra excusari poterit, et per Dei gratiam compensari, ut negotium in melius informetur.

De solutione autem mercatoribus facienda taliter ordinabimus quod ipsi contra vos et nos non habebunt materiam conquerendi; scituri quod de pecunia quam quidam ex vestris alio anno de decima recepisse dicuntur juxta formam et ordinationem mandati apostolici plenius satisfiet, et jam est illis pars maxima restituta.

DXVII.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 6.)

Rex Johanni Mansell, thesaurario Eboracensi, sa- June 25,
lutem. 1258.

Cum nuper concesserimus proceribus et magnatibus Proceed
regni nostri, juramento firmato in animam nostram, ut¹ with your
per duodecim fideles de consilio nostro jam electos, de¹ colleagues
quibus vos estis unus, et per alias duodecim fideles¹ to the refor-
nostros electos ex parte ipsorum procerum, fiat refor-
matio et ordinatio status regni nostri, ad honorem Dei,
fidem nostram, et utilitatem regni nostri, secundum
quod melius viderint expedire; et nihilominus pro-
miserimus praedictis proceribus et magnatibus nostris
quod reformationem et ordinationem per praedictos
viginti et quatuor vel majorem partem eorum facien-
dam ratam habebimus et firmam, et ipsam faciemus
teneri et inviolabiliter observari; vobis mandamus, in
fide et dilectione quibus nobis tenemini et sub debito
juramenti nobis praestiti, quatenus ad reformationem
et ordinationem praedictas procedere non omittatis in-

¹ ut] et, MS.

DXVI.

HENRY III. TO OCTAVIAN, CARDINAL OF STA. MARIA
IN VIA LATA.

(Royal Letters, No. 202.)

Jan. or Feb. 1258.¹ H[enricus], Dei gratia rex Angliae, dominus Hibernie, dux Normanniae Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri O[ctaviano], eadem gratia S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, salutem, cum omni reverentia et honore.

Notwithstanding the objections of the barons, we hope to find means for the affair of the Sicilies.

Licet regni nostri majores negotium Apuliae nolint supra se assumere propter difficultatem conditionum in privilegio contentarum, in defectum cuiuslibet casum totius negotii formidantes, nos tamen de sedis apostolice benevolentia plurimum confidentes alias vias satagimus invenire, opportuna querentes remedia per quæ ad honorem vestrum et nostrum memorato negotio celeriter et efficaciter succurratur. Et ecce quod tam nos quam carissimus frater noster R[icardus], Dei gratia in Romanorum regem electus, super isto subsidio exponendo et etiam proseguendo ad domini papæ et fratrum suorum præsentiam majores de curia nostra, pendentibus indiciis a sede apostolica nobis concessis, intendimus destinare, qui super omnibus dictum negotium contingentibus plene instructi, ad illa quæ per venerabilem patrem Messanensem archiepiscopum dominus papa nobis mandavit plenius respondebunt.

Unde paternitati vestræ omni affectu quo possimus supplicamus, quatenus interim in præjudicium nostri nihil circa negotium innovetur, maxime cum adhuc quatuor menses restent de prorogatione termini nobis facta, infra quos, Domino concedente, nuntii nostri ad vestram præsentiam accessuri talia vobis exponent per

¹ See Rymer i., pp. 368, 369.

quæ mora nostra excusari poterit, et per Dei gratiam compensari, ut negotium in melius informetur.

De solutione autem mercatoribus facienda taliter ordinabimus quod ipsi contra vos et nos non habebunt materiam conquerendi; scituri quod de pecunia quam quidam ex vestris alio anno de decima recepisse dicuntur juxta formam et ordinationem mandati apostolici plenius satisfiet, et jam est illis pars maxima restituta.

DXVII.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 6.)

Rex Johanni Mansell, thesaurario Eboracensi, sa- June 25,
lutem. 1258.

Cum nuper concesserimus proceribus et magnatibus Proceed
regni nostri, juramento firmato in animam nostram, ut¹ with your
per duodecim fideles de consilio nostro jam electos, de to the refor-
quibus vos estis unus, et per alias duodecim fideles mation of
noscet vos electos ex parte ipsorum procerum, fiat refor-
matio et ordinatio status regni nostri, ad honorem Dei,
fidem nostram, et utilitatem regni nostri, secundum
quod melius viderint expedire; et nihilominus pro-
miserimus predictis proceribus et magnatibus nostris
quod reformationem et ordinationem per predictos
viginti et quatuor vel majorem partem eorum facien-
dam ratam habebimus et firmam, et ipsam faciemus
teneri et inviolabiliter observari; vobis mandamus, in
fide et dilectione quibus nobis tenemini et sub debito
juramenti nobis praestiti, quatenus ad reformationem
et ordinationem predictas procedere non omissatis in-

¹ ut] et, MS.

DXVI.

HENRY III. TO OCTAVIAN, CARDINAL OF STA. MARIA
IN VIA LATA.

(Royal Letters, No. 202.)

Jan. or
Feb. 1258.¹ H[enricus], Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri O[ctaviano], eadem gratia S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, salutem, cum omni reverentia et honore.

Notwith-
standing
the objec-
tions of the
barons, we
hope to find
means for
the affair
of the
Sicilies.

Licet regni nostri majores negotium Apuliæ nolint supra se assumere propter difficultatem conditionum in privilegio contentarum, in defectum cuiuslibet casum totius negotii formidantes, nos tamen de sedis apostolice benevolentia plurimum confidentes alias vias satagimus invenire, opportuna querentes remedia per quæ ad honorem vestrum et nostrum memorato negotio celeriter et efficaciter succurratur. Et ecce quod tam nos quam carissimus frater noster R[icardus], Dei gratia in Romanorum regem electus, super isto subdio exponendo et etiam proseundo ad domini papæ et fratrum suorum præsentiam majores de curia nostra, pendentibus indicis a sede apostolica nobis concessis, intendimus destinare, qui super omnibus dictum negotium contingentibus plene instructi, ad illa quæ per venerabilem patrem Messanensem archiepiscopum dominus papa nobis mandavit plenius respondebunt.

Unde paternitati vestræ omni affectu quo possimus supplicamus, quatenus interim in præjudicium nostri nihil circa negotium innovetur, maxime cum adhuc quatuor menses restent de prorogatione termini nobis facta, infra quos, Domino concedente, nuntii nostri ad vestram præsentiam accessuri talia vobis exponent per

¹ See Rymer i., pp. 368, 369.

quæ mora nostra excusari poterit, et per Dei gratiam compensari, ut negotium in melius informetur.

De solutione autem mercatoribus facienda taliter ordinabimus quod ipsi contra vos et nos non habebunt materiam conquerendi; scituri quod de pecunia quam quidam ex vestris alio anno de decima recepisse dicuntur juxta formam et ordinationem mandati apostolici plenius satisfiet, et jam est illis pars maxima restituta.

DXVII.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 6.)

Rex Johanni Mansell, thesaurario Eboracensi, sa- June 25,
lutem. 1258.

Cum nuper concesserimus proceribus et magnatibus Proceed
regni nostri, juramento firmato in animam nostram, ut¹ with your
per duodecim fideles de consilio nostro jam electos, de to the refor-
quibus vos estis unus, et per alias duodecim fideles mation of
nostros electos ex parte ipsorum procerum, fiat refor-
matio et ordinatio status regni nostri, ad honorem Dei,
fidem nostram, et utilitatem regni nostri, secundum
quod melius viderint expedire; et nihilominus pro-
miserimus praedictis proceribus et magnatibus nostris
quod reformationem et ordinationem per praedictos
viginti et quatuor vel majorem partem eorum facien-
dam ratam habebimus et firmam, et ipsam faciemus
teneri et inviolabiliter observari; vobis mandamus, in
fide et dilectione quibus nobis tenemini et sub debito
juramenti nobis praestiti, quatenus ad reformationem
et ordinationem praedictas procedere non omittatis in-

¹ ut] et, MS.

DXVI.

HENRY III. TO OCTAVIAN, CARDINAL OF STA. MARIA
IN VIA LATA.

(Royal Letters, No. 202.)

Jan. or
Feb. 1258.¹ H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri O[ctaviano], eadem gratia S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, salutem, cum omni reverentia et honore.

Notwithstanding the objections of the barons, we hope to find means for the affair of the Sicilies.

Licet regni nostri majores negotium Apuliæ nolint supra se assumere propter difficultatem conditionum in privilegio contentarum, in defectum cuiuslibet casum totius negotii formidantes, nos tamen de sedis apostolicæ benevolentia plurimum confidentes alias vias satagimus invenire, opportuna quærentes remedia per quæ ad honorem vestrum et nostrum memorato negotio celeriter et efficaciter succurratur. Et ecce quod tam nos quam carissimus frater noster R[icardus], Dei gratia in Romanorum regem electus, super isto subsidio exponendo et etiam proseguendo ad domini papæ et fratrum suorum præsentiam majores de curia nostra, pendentibus indiciis a sede apostolica nobis concessis, intendimus destinare, qui super omnibus dictum negotium contingentibus plene instructi, ad illa que per venerabilem patrem Messanensem archiepiscopum dominus papa nobis mandavit plenius respondebunt.

Unde paternitati vestræ omni affectu quo possimus supplicamus, quatenus interim in præjudicium nostri nihil circa negotium innovetur, maxime cum adhuc quatuor menses restent de prorogatione termini nobis facta, infra quos, Domino concedente, nuntii nostri ad vestram præsentiam accessuri talia vobis exponent per

¹ See Rymer i., pp. 368, 369.

quæ mora nostra excusari poterit, et per Dei gratiam compensari, ut negotium in melius informetur.

De solutione autem mercatoribus facienda taliter ordinabimus quod ipsi contra vos et nos non habebunt materiam conquerendi; scituri quod de pecunia quam quidam ex vestris alio anno de decima recepisse dicuntur juxta formam et ordinationem mandati apostolici plenius satisfiet, et jam est illis pars maxima restituta.

DXVII.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 6.)

Rex Johanni Mansell, thesaurario Eboracensi, sa- June 25,
lutem. 1258.

Cum nuper concesserimus proceribus et magnatibus Proceed
regni nostri, juramento firmato in animam nostram, ut¹ with your colleagues
per duodecim fideles de consilio nostro jam electos, de to the refor
quibus vos estis unus, et per alias duodecim fideles mation of
nostros electos ex parte ipsorum procerum, fiat refor
matio et ordinatio status regni nostri, ad honorem Dei,
fidem nostram, et utilitatem regni nostri, secundum
quod melius viderint expedire; et nihilominus pro
miserimus predictis proceribus et magnatibus nostris
quod reformationem et ordinationem per predictos
viginti et quatuor vel majorem partem eorum facien
dam ratam habebimus et firmam, et ipsam faciemus
teneri et inviolabiliter observari; vobis mandamus, in
fide et dilectione quibus nobis tenemini et sub debito
juramenti nobis praestiti, quatenus ad reformationem
et ordinationem predictas procedere non omittatis in

¹ ut] et, MS.

dilate cum aliis, sicut volueritis nostram et nostrorum heredum indignationem vitare in perpetuum.

and the
appointment of our
council.

Praeterea cum vos una cum comite de Warrewico, Rogero le Bygod, comite Norfolchiæ et marescallo nostro Angliæ, et Hugoni le Bigod, fratre suo, electi sitis a prædictis viginti quatuor ad nominandum illos qui de nostro esse debent consilio, et postmodum ad illos in quos vos quatuor vel tres vestrum concordaveritis aliis co-ordinatoribus nostris præsentandos, ut vos omnes simul vel major pars vestrum ipsos ad nostrum consilium deputandos confirmetis vel infirmetis; vobis præcipimus, firmiter injungentes in fide qua nobis tenemini, quatenus una cum dictis comitibus et Hugone prædicto ad prædictum consilium nostrum sicut superius est expressum nominandum, prout Dominus vobis inspiraverit, indilate procedatis, sicut nostram et heredum nostrorum vitare volueritis indignationem pro¹ perpetuo. Nos enim firmiter vobis promittimus pro nobis et heredibus nostris quod si ad hujusmodi ordinationem et reformationem et consilii nostri nominationem, sicut superius est expressum, processeritis, in nullo nos vel heredes nostri contra vos vel vestros futuris temporibus movebimus, sed nos et prædicti heredes nostri in hac parte vos conservabimus indemnes. In cuius, etc.

Teste me ipso apud Oxoniam, vicesimo sexto die Junii.

Consimiles literæ diriguntur Rogero le Bigod, comiti Norfolchiæ et marescallo Angliæ. In cuius, etc. Teste ut supra.

Consimiles literæ diriguntur Hugoni le Bigod, ius-
ticiario Angliæ. In cuius, etc. Teste ut supra.

Consimiles literæ diriguntur Johanni de Plessetis,
comiti Warwicensi. In cuius, etc. Teste ut supra.

¹ *pro] nro*, MS., *i.e.*, nostro.

DXVIII.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 4.)

Henri, par la grace Deu rei de Engleterre, etc., a Aug. 4,
touz ceus, etc. 1258.

Sachiez qe pur le profit de nostre reaume, e a la We have
requeste de nos hauz hommes et prodes hommes e du given
comun de nostre reaume otreyames, qe vinte quatre committee
de nos hommes eusent poer qe¹ tout ce qil ordene- power to a
raient del estat de nostre reaume fust ferm e estable, reform the
e ce feimes jurer en nostre alme, e donames de ce nos
lettres overtes. Et ce meosmes jurra Eadward nostre
fieuz einzne, e de ce dona ses lettres overtes.

Les queus vinte quatre desus nomez eslurent quatre, is
queus quatre il donerent lour poer de eslire nostre conseil
des prodes hommes de nostre terre. Le quel conseil
nos avum promis et promettuns craire al adrescement
e al amendment de toutes les besoignes qe apartiegnent
a nos e a nostre reaume. Et nos volums qe lavant
dit conseil ou la greinure partie puissent eslire prode-
homme ou prodeshommes qe saient en lui de celi ou
de ceus qui defauderunt. Et nos averum ferm e estable
quanqe lavant dit conseil ou la greinure partie fera.
E comandum fermement qe touz nos feaus e nos
hommes ausi laient e saient tenuz fermement garder
touz les establissemenz, les queus il ferunt ad honur
de Deu e nostre foi, e au profist de nostre reaume.
Et en tesmoign de ceste chose nos avum fet mettre
nostre seel a ceste presente lettre.

Ceste chose fu fete a Lundres le dimainge prochein
apres la Gaulehaust, en lan de nostre corounment
quarante secund.

Ceste lettre est doublee e livere al cunte le Marescal
par le rei e sun conseil.

¹ qe] Repeated in MS.

DXIX.

HENRY III. TO THE MEN OF RUTLANDSHIRE.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 1.)

Oct. 20,
1258.

Henri, par la grace Deu rey de Engleterre, seignur de Irlaunde, duc de Normandie et de Aquienne, et conte de Anjou, a tutte gent del conte de Rotelaunde ke cestes lettres verrunt, saluz.

Do not be surprised that wrongs of long standing cannot be redressed at once.

Pur ce ke nus desirons et volons ke hastine dreiture seit fete par tut nostre reaume, ausi al poure cum al riche, nus voloms et comandoms ke les torz kunt este fet de nostre tens en vostre eunte, ki kunkes les eit fet, seent mustre a quatre chevalers ke nus avums a ce aturne, si einz ne lur eent este mustre, et nus al plus hastiuement ke nus purrons les ferrons amender et adrescer. Mes si nus ne poons si hastiuement ceste chose fere cum nus vodrions, et cum mester serreit et a nus et a vus, ne vus devez pas merveiller ke la chose est si lungement mal alee, a nostre damage et a vostre, kele ne puet mie si tost estre amendee; mes par les premereins amendemenz ke serrunt fez es premers euntez v nus enverrungs nostre justise et de nos autres prodeshommes pur ce fere, purrez aver certeine esperance kausi fra lem a vus al plus tost ke lem purra.

We have administered a new oath to the sheriffs, and made strict regulations respecting the office.

Et sachez ke nus avuns fet jurer chescun de noz viscontes icel serrement, kil nus servira leaument et tendra a sun poer ce kest desuz escrit; cest a saver kil fra dreiture communauament a tutte gent selonc le poer kil a de sun office, et ce ne lerra pur amur ne pur haine, ne pur pour de nuli, ne pur nule coveitise, kil ausi ben et ausi tost ne face hastive dreiture al poure cum al riche, ne de nul¹ ren ne prendra, ne

¹ *ne de nul]* Repeated in MS.

par li ne par autri, ne par nule maniere dart ne dengin par achesun de sa baillie, fors solement mangers et beuires ke lem acostome deporter as tables ausi cum a une journee al plus, ne kil naura ke cint chevaus en leu v il herberge oveke autre par achesun de sa baillie, noveke nuli ne herbergera keit meins de quarante livree de terre, nen nule meisun de religion ke meins eit de la value de cent mars chescun an de terres v de rentes, noveke les desusdit ne herbergera kune feiz denz lan v deu feiz al plus et ke ce ne fra for par lur preere v par lur volente, et ke ce a custume ne trerra, et sil couient kil i herberge plus, kil ne prendra de presenz ne d'autre chose ke plus vaille de duzze deners, et ke de serianz naura fors tant cum il couendra besoinablement pur garder sa baillie, e ke serianz prendra de quels il seit si seur kil puisse respondre de lur fez, e kele pais ne seit trop greve par lur manger ne par lur beuire, et ceus tant cum il sunt en baillie de nul humme, cleric ne lay, franc ne vilein, de meisun de religiun, ne de vilee ne demandront ne prendront aignel, garbe ne ble, ne laine, nautre manere de moeble, ne dener, ne ke le vaille, sicut plusurs vnt acustomee za en ariere. Ce lur face jurer le viscounte quant il les mettra en baillie. Et ke cuntez, hundrez, wapentaks, ne nule autre baillie de nostre reaume ne baudra a ferme a nuli.

Et seent certains viscontes et tutte autre maniere de bailliz, ke si nul est ateint de nule manere d'autre prise ke desus est escrit par achesun de sa baillie, kil serra renit, et ausi le donur cum le pernur, kar nus avums purveu par le cunseil de nos hauz hummes ke tuz jurz mes seit fete plenere et hastiue dreitture a tuz, sanz nule maniere dc luer. E pur ce nus comandons et defendons a tuz et a toutes, ka nuls de noz bailliz ren noffrent ne promettent ne donient, sur peine destre renit. Kar quant le viscounte vend al chef del an, sur sun acunte lem li aluera ses

couenables despens kil aura fet pur sa baillie garder, et pur li et pur le luer de ses serianz. Et pur ce lur donuns le nostre, ke nus ne volons kil eent achesun de ren prendre d'autri; et nus volons ke nul de noz bailliz ke nus mettons en nostre terre, ne visconde nautre, ne demuerge en sa baillie plus dune anee. Et pur ce vus fesuns a saver ke si dureces v torz vus seent fet par les auant dit bailliz, ke vus meins le dotez et plus seurement lor torz mustrez.

Tesmoin mei meimes a Westmostier, le vintime jour de Octobre, lan de nostre regne quarante secund.

DXX.

HENRY III. TO RICHARD, KING OF THE ROMANS,

(Rot. Claus. 43 Hen. III., menub. 15 in dorso.)

Nov. 4,

1258.

Take the
oath and
give the
letters re-
quired of
you by our
barons.

Rex Angliae regi Alemanniae, fratri suo, salutem.
Credimus vestram prudentiam satis advertisse quo-
modo regnum nostrum per varias multorum transgres-
siones et insolentias jam diu est declinare coepit, et
quomodo per guerrarum discrimina et alias importu-
nitates plurimas praepediti, remedium velut oportuit
huic necessitati apponere nequieramus. Verum quia
tantæ necessitati necessario convenit subvenire, pro-
vidimus ut ad honorem Dei, neconon ad fidem nostram
et regni nostri utilitatem, corrigatur, melioreetur, et
reformatur status regni nostri supradicti. Quod utique
in se jam regni nostri proceres de nostra voluntate
unanimiter assumperunt, ita quod nos et filius noster
primogenitus per nostras patentes literas, juramento
super hoc corporaliter prestito, concessimus eisdem
quod quicquid ipsi ad Dei honorem, ad fidem nostram,
et ad regni nostri utilitatem ordinaverint et providerint
firmiter faciemus ac inviolabiliter observari. Et cum
dicti proceres nostri vos nuper rogaverint ut id ipsum

vestro juramento et literis patentibus observare spondeatis, quod nondum per vos actum est, ut accepimus, cumque vos ipsi, licet regni Romanorum culmina Deo jubente teneatis, nobilissimum regni nostri membrum inter proceres ejus existatis, rogamus, consulimus, et hortamur ut ordinationem ac reformationem per dictos proceres nostros factam sive faciendam acceptetis, et super hoc juramentum et literam, prout ipsi per suum nuntium proprium vos requirunt, ipsis gratanter praestare velitis.

Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, quarto die Novembris].

DXXI.

THE MAYOR, JURATS, AND COMMUNE OF BAYONNE TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 162.)

Illustrissimo et amantissimo suo domino Henrico,^{1258?}
Dei gratia regi Angliae, domino Hyberniae, et duci
Aquitanniae, major et jurati et tota communia
Baioniæ, salutem in Eo qui dat salutem regibus, et ad
ejus obsequium se infatigabiles et accinctos.

Ad aures vestræ celsitudinis credimus pervenisse We have
qualiter nos Dominus verberavit, præsente domini had a great
Eduardi senescallo, per incendii pestem et ignis, qui fire in our
mediatatem urbis nostræ; immo vestræ, et partem Grant us
ecclesiæ una cum campanis ejus et tectis combustis some delay
penitus et delevit, propter quod sumus turbati ad- what we
modum et afflicti, non valentes talliam extrahere a owe to
vicinis, tum propter istud impedimentum tum quia prince
mercatores nostri divites sunt in longinquis regionibus Edward.
suas mercandisias exercere, tum quia plus quam tertiam

¹ See Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 5, 6, 12.

partem substantiæ nostræ amisimus in mari hoc anno præ furore fluctuum et ventorum. Quare dominationis vestræ clementiam humiliter et unanimiter deprecamur, quatenus de sexcentis librarum morlandinarum quas debemus domino Edwardo faciatis ab eo nobis dari terminum usque ad Nativitatem Domini proximo venientem ; quia tunc, præstante Domino, omni dilatione remota, persolverimus illas ei vel suo nuntio aut mandato. Mitterimus autem ad vos dilectum civem nostrum et fidelem nostrum P. de Menta, cui super his et aliis commodis urbis nostræ, immo vestræ, poteritis tanquam nobis credere confidenter, et per eum remandare vestri beneplaciti voluntatem.

DXXII.

ROGER OF Evesham to HENRY OF WINGEHAM,
DEAN OF ST. MARTIN'S, LONDON.

(Royal Letters, No. 2,401.)

About
1254—
1259.¹

Reverendo domino suo, domino H[enrico] de Wengham, decano S. Martini Londoniensis, suus Rogerus de Evesham, clericus, salutem cum omni reverentia et honore.

I have
landed at
Wexford,
and am
proceeding
with your
business.

Dominationi vestræ insinuo quod sanus et incolmis applicui apud Weseford ; sed per novem dies per costeram Walliæ expectavi temporis opportunitatem. Deinde tribus diebus et tribus noctibus existens in mari varias et multas tempestates sustinui. Deinde in recessu latoris præsentium de Hibernia colloquium habui cum domino Ricardo de la Rokele, domino

¹ While H. of Wingeham was dean of St. Martin's. See Dugdale, Monasticon, vi., p. 1323 ; Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 19. He was elected bishop of London in June 1259.

Radulfo de Norwico, et domino Johanne de Brinningefaud, qui mihi responderunt quod partes suas circa expeditionem negotiorum vestrorum cum festinatione qua poterunt effectuose intromittent. Præterea die recessus præfati latoris de Waterford dominus Johannes de Brinningefaud et ego iter nostrum arripuimus versus dominum Lismoreensem, ubi negotia vestra, novit Altissimus, pro posse nostro expediemus modo meliori : scientes quod prædictum Johannem de Brinningefaud inveni tractabilem et benignum. De ceteris negotiis in posterum expediendis per alios intervenientes vos reddam certiores. Valeat dominus meus per tempora longiora.

DXXIII.

MICHAEL¹ (?), ABBOT OF MELLIFONT, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 817.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia ¹²⁵⁵⁻
illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ ^{1259.²}
Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, frater M., dictus
abbas Mellifontis, cum orationum devotione salutem.

Cum abbatiam nostram et grangias de vobis et We are
antecessoribus vestris in puram eleemosynam teneamus advised by
in capite, et excellentiae dominorum Midie nihil the justiciar
habeamus in possessione, dolentes conquerimur quod to appeal
ballivi domini G[alfridi] de Genevilla dominationem to you
et attachiamenta a nobis et ab hominibus nostris against G.
nituntur extorquere; de quibus solummodo vobis et de Ge-
heredibus vestris atque ballivis ratione fundationis nevre (?).
tenemur respondere. Sed iidem ballivi haec et his

¹ Michael?] See Ware, Cœnobia | ² While A. de la Zouch was
Cisterciensia, p. 62. justiciar of Ireland.

similia a nobis expetunt, imitari volentes damnosam consuetudinem Walteri de Lacy et fratrum ejus, qui Dei timore postposito bona monasterii et grangiarum violenter et injuste non formidabant sibi diripere, quando non extitit princeps vel p̄aelatus qui ipsorum violentiis volebat vel poterit obviare. Sed tempore pacis per dominum Johannem Filium Galfridi justiciarium vestrum firmatæ tales consuetudines in plenis assisis Dubliniæ prohibiti sunt in nos exercere. Quas nunc iterum ardenter affectant vendicare. Et ideo, de consilio domini A[lan]i Lasuche justiciarii vestri et aliorum quorundam magnatum qui honorem vestrum et indemnitatem conservare desiderant, ad vos dominum nostrum ac regem latorem præsentium fratrem M. monachum nostrum transmittimus, regiæ serenitatis vestræ gratiam deprecantes, quatenus solius divinæ pietatis intuitu nos et domum nostram secundum tenorem cartarum nostrarum, quas vos et antecessores vestri pro mercede cœlesti contulistis, manuteneatis, protegatis, et defendatis, nos et domum nostram a dominio vestro ad dominium alterius de quo nihil sferri permittentes.

Tantum super his omnibus faciat vestræ serenitatis dignatio, si placet, ut de tribulationibus et pressuris r per vestræ defensionis auxilium relevemur. Valete semper in Domino.

DXXIV.

THE MAYOR OF BORDEAUX, AND OTHERS, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,615.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia ^{Feb. 1,} illustrissimo regi Angliæ, domino Hyberniæ et duci ^{1259.} Aquitaniæ, Arnaudus Calhau, major, jurati communiae Burdegalensis, Gualhardus Columbi, Willelmus R. Columbi miles, Arnaudus de Gironda, Raimundus de Cattamerla, Willelmus de Scoffan, milites, Johannes Columbi, Petrus Gondaumer, Amaneus Columbi, cives Burdegalenses, salutem, et cum summa reverentia debitum famulatum.

Cum nobis per vestras literas dederitis in mandatis we pray ut in quindena Purificationis B. Mariae proximo venturæ coram vobis et domino Edwardo filio vestro super facto Gualhardi de Solio et fautorum suorum Londoniæ intersimus, neverit vestræ reverentie celsitudo quod tota civitas Burdegaliae, audito mandato prædicto, mota est et turbata, eo quod nos ad partes illas evocati ire pro aliquo negotio non tenemur, sed in civitate Burdegaliae vel diœcesi facere et recipere justitiae complémentum. Unde magnificentiae vestræ dignum duximus humiliter supplicandum quatenus a prædicta evocatione et diei assignatione nos habere dignemini excusatos; et ad prædictam excusationem prætendendam, et ad omnia facienda quæ dicta excusatio postulat et requirit, constituimus magistrum Arnaudum de Bogio et Bonifacium Vigerii procuratores nostros, quemlibet in solidum, ratum et gratum habituri quicquid per ipsos vel eorum alterum circa præmissa fuerit expeditum. In cuius rei testimonium fieri fecimus has literas patentes, sigillo nostræ communiae sigillatas.

Datum Burdegaliae, die Sabbati ante [festum Pu]rifictionis B. Mariae, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono.

DXXV.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Pat. 43 Hen. III., memb. 11.)

March 10, Regi Franciæ rex Angliæ, salutem.
 1259. Noverit excellentia vestra quod dilectis et fidelibus
 The bear- nostris S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestriæ,
 ers are em- powered to R[icardo] de Clare comiti Gloucestriæ et Hertfordiæ,
 choose ar- biters be- P[etro] de Sabaudia, J[ohanni] Maunsell thesaurario
 tween us. Eboracensi, et Roberto Walerano, aut eorum quatuor,
 tribus, vel duobus, nostram tradidimus potestatem ad
 eligendum ex parte nostra duos discretos et idoneos
 viros, sive ex se ipsis sive ex aliis, qui una cum aliis
 duobus ex parte vestra eligendis arbitrari possunt
 super quantitate illius pecuniae, quæ nobis pro quin-
 gentis militibus per duos annos tenendis a vobis debet
 assignari. In cuius etc.

Teste rege apud Windsoram decimo die Martii.

DXXVI.

HENRY III. TO POPE ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 43 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Sept. 23, Domino papæ rex Angliæ, salutem, cum reverentia
 1259. et honore.
 We appeal Venientem ad regnum Angliæ et ad præsentiam
 against the nostram religiosum virum fratrem Velascum, pœnitent-
 proceeding- tiarium et capellani vestrum, a vobis de fratum
 of your vestrorum consilio destinatum pro restitutione tempo-
 nuncio. ralium episcopatus Wintoniensis Ademaro fratri nostro
 integre facienda, ea qua decuit suscepimus reverentia
 et honore.

Qui, præsentatis literis apostolicis nobis et baro-
 nibus ac proceribus consiliariis nostris, tanquam vir

providus et circumspectus, pacis ac concordiae zelator, cum multa benignitate et mansuetudine preces et præcepta vestra coram nobis et prælatis regni nostri, qui tunc nobiscum aderant, ac alia universitate comitum, baronum, ac procerum regni nostri plene ac diligenter exposuit, ut decebat, commemorans et aperiens coram nobis beneficia Romanæ ecclesiæ innumerablem ab antiquis temporibus nobis et progenitoribus nostris impensa, ac prærogativam multæ gratiae, amoris, et favoris quibus nos et regnum nostrum etiam nunc prosequimini, inter alios reges et principes orbis terre. Deinde idem frater Velascus multis persuasionibus instantia et sollicitudine astrarere et inducere diebus pluribus nitebatur nos, consilium nostrum, ac universitatem prædictam, ut eundem Ademarum fratrem nostrum ad episcopatum Wintoniensem plene restitui pateremur; alioquin in gratia et favore seu amore vestri et ecclesiæ Romanæ dispendium patemur, eo quod si mandatis vestris in hac parte non obtemperaremus, contra nos et regnum nostrum cogeremini provocari, cum ad reddendam justitiam sitis universis et singulis debitores.

Verum licet reverenda paternitatis vestræ parere beneplacitis totis desideriis affectemus, et de tot beneficiis a munificentia vestra nobis et nostris totiens collatis regratiari quamplurimum teneamur, tamen mandatum hujusmodi, quod non solum personam nostram verum etiam universitatem regni nostri contingit, non possumus absque gravi discrimine et subversione jurium et consuetudinum regni ejusdem, et contra juramentum proprium adimplere. Et quamquam hoc facere vellemus, prædicta universitas in hac parte, quæ unius consilii et voluntatis existit, propter graves et notabiles excessus prædicto fratri nostro objectos id nullatenus sustineret.

Post hæc autem, quia prædictus frater Velascus, nisi incontinenti fierent quæ prædicto fratri nostro Ademaro

fieri petebat, volebat, per literas vestras, de quibus multum mirati sumus, contra nos et terras nostras excommunicationis et interdicti sententias promulgare, non formidans pericula quæ sibi poterant imminere, nec advertens scandala quæ hac de causa in toto regno nostro, tam in populo quam in clero, possent suscitari. Sed ne memoratus frater aliquid in nostri seu regni nostri prejudicium attentaret, ad audienciam vestram nos et dictum consilium nostrum appellavimus, et sub protectione vestra posuimus nos et terram nostram, assignantes rationes, exceptiones, et causas sufficientes et legitimas contra dictum Ademarum et literas apostolicas, quibus contra nos vel terras nostras per illas non poterit procedere nec debeat; maxime cum voluntatis vestrae, quæ semper ordinata debet esse, sicut credimus, non erat ut idem frater per sententiam suam compelleret ad infringendum leges et consuetudines regni nostri; maxime cum aliquem nuntium papæ vel executorem uno et eodem tempore monere et excommunicare jus et ratio non permittant.

Idecirco ad præsentiam vestram nuntios et procuratores nostros cum præfatis appellationibus et exceptionibus et rationibus in proximo transmitemus. Quibus auditis speramus, et de benignitate vestra et sanctitate confidimus, quod nos non reputabitis inobedientes, sed habebitis potius excusatos.

Teste rege apud Wintoniam, vicesimo tertio die Septembris.

DXXVII.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF NOTTINGHAM.

(Rot. Clas. 44 Hen. III., p. 1., memb. 18 in dorso.)

Rex vicecomiti Huntingdoniae, salutem. Nov. 28,
1259.

Quia provisum est per consilium magnatum nostorum, quod ad meliorationem status totius regni nostri per singulos comitatus ejusdem regni eant justiciarii ad hoc assignati, ad audiendum omnes querelas de transgressionibus quibuscumque factis, et ad quædam alia placita specialia audienda et terminanda, et ad inquisitiones faciendas de transgressionibus factis, tam per bâllivos nostros quam per bâllivos aliorum, ac etiam inquisitiones alias, secundum articulos quos per prædictos magnates nostros provideri et dictis justiciariis liberari fecimus; tibi præcipimus quod de singulis hundredis comitatus prædicti venire facias coram dilectis et fidelibus nostris Henrico de Batonia et Willelmo de Wiltonia, quos ad hoc justiciarios nostros in comitatu tuo assignavimus, ad diem et locum quos dicti fideles nostri tibi scire facient, duodecim tam milites quam alios liberos et legales homines, per quos hujusmodi inquisitiones et alia dictam provisionem contingentia melius fieri possint.

Et clamari facias in singulis civitatibus, burgis, et mercatis, quod omnes qui conqueri voluerint de quibuscumque transgressionibus sibi factis, a septem annis elapsis et citra, quæ coram justiciariis prius non fuerunt terminatae, exceptis placitis de terris et tenementis, vel aliis quæ sine brevi non possint terminari, tunc sint ibi ad prædictas querelas suas dictis fidelibus nostris ostendendas.

Et similiter clamari facias quod omnes, qui post ultimum parliamentum nostrum Oxoniæ aliquid dederint quibuscumque bâllivis nostris vel aliis, pro justitia

habenda vel differenda,¹ illud tunc ostendant præfatis fidelibus nostris, sicut graviter puniri noluerint, si de hoc per alios possint convinci.

Clamari etiam facias quod omnes qui fuerunt balivi nostri vel magnatum nostrorum a septem annis elapsis et citra, sint coram dictis fidelibus nostris ad diem et locum quos tibi scire facient, quod justum fuerit facturi et recepturi. Venire etiam facias coram eisdem fidelibus nostris, ad diem quem tibi scire facient, omnes assisas novæ disseisinæ, mortis antecessoris, et de ultima præsentatione, et attinctas, et placita de dote unde nihil habet, et quare impedit, nisi assier attinctæ et placita illa coram justiciariis nostris de banco sint atterminata, et per justiciarios de banco ad dictos fideles nostros non sint remissa, et etiam placita alia quæ eis per capitula sibi tradita sunt injuncta et quæ tibi scire facient. Et tu ipse eis sis in auxilium ita fideliter et diligenter, ne pro defectu tui ad te graviter nos capere debeamus. Teste H[ugone] le Bigod justiciario nostro Angliae, apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Novembbris.

In forma predicta scribitur singulis vicecomitibus citra Trentam, mutatis mutandis, scilicet diebus et locis et nominibus justiciariorum, ut patet inferius.

¹ *differenda*] differendū, MS.

DXXVIII.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri et domino A[lexandro], Dec. 28,
Dei gratia summo pontifici, H[enricus] eadem gratia ^{1259.}
rex Angliæ, dominus Hyberniæ, etc.

Super gratiis multimodis et beneficiis immensis nobis The bear-
et nostris, neenon Willelmo Bonquer militi nostro et ^{ers will in-}
aliis nuntiis nostris a vestra liberalitate munifica ^{form you} of our
favorabiliter impensis, sanctitati vestræ ad quas vale- ^{peace with} France.
mus assurgimus gratiarum actiones, vobis significantes
quod quamquam pax inter illustrem regem Franciæ
et nos jamdudum prolocuta aliquamdiu cepit dilatio-
neum, sicut alias vobis significasse meminimus, ipsam
tamen pacem cum ipso rege effectualiter inivimus, et
nuper ante festum Nativitatis Dominice Parisiis
firmavimus, ad laudem Dei et ecclesie Romanae com-
modum et honorem, prout venerabilis pater H. Ebre-
dunensis archiepiscopus, Th[eobaldus] arch[idiaconus]
Leodiensis, et dictus W[illelmus] Bonqueor, quos pro
negotiis arduis nos et regnum nostrum tangentibus ad
vestræ sanctitatis presentiam transmittimus, vobis po-
terunt apertius intimare: quibus, si placet, super his
fidem adhibere, ac favoris gratiam benignitate solita
impartiri velitis eisdem.

Teste me ipso Parisiis, vicesimo octavo die Decem-
bris, anno etc. quadragesimo quarto.

— — — — —

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de præterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], Jan. 16,
sacrosanctæ Romanæ ecclesiae summo pontifici, H[enri-¹²⁶⁰]
eus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ec- preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tive of pre-
tempore quo cathedrales ecclesiae supradictæ vacare senting to
cooperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi sedes va-
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- cante must
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra not be en-
manu reciperen, prout moris est in regno nostro;
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem croached
upon.

DXXIX.

JOHN CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA TO
HENRY. III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259 ?¹

Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, ac duci Aquitanniae, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give Angelus the arrears of his pension, and a benefice.

Ex inspectione vestrae celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,² in Romana curia advocato, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quousque sibi de beneficio ecclesiastico estimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non cesseret; cuius servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

¹ See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The letter must have been written at any rate before Dec.

1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLXIX.

² *Cameracensi canonico*] Camer² cañ, MS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de praeterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], Jan. 16,
1260.
sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici, H[enri-
cus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ec- preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tive of pre-
tempore quo cathedrales ecclesiæ supradictæ vacare sede va- senting to
cooperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi cante must
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- not be en-
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra croached
manu reciperent, prout moris est in regno nostro;
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem upon.

DXXIX.

JOHN CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259?¹

Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, ac duci Aquitanniæ, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give Angelus the arrears of his pension, and a benefice.

Ex inspectione vestræ celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,² in Romana curia advocato, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quoisque sibi de beneficio ecclesiastico aestimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non cessen; cujus servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

¹ See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The letter must have been written at any rate before Dec.

1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLXIX.

² *Cameracensi canonico*] Camer² cañ, MS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de praeterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velit, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], Jan. 16,
sacrosancta Romanae ecclesiae summo pontifici, H[enri-¹²⁶⁰
eus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tive of pre-
tempore quo cathedrales ecclesiae supradictæ vacare senting to
cœperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi sede va-
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- cante must
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra not be en-
manu reciperen, prout moris est in regno nostro;
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem upon.

DXXIX.

JOHN CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA TO
HENRY. III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259[?]¹

Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, ac duci Aquitanniæ, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give Angelus the arrears of his pension, and a benefice.

Ex inspectione vestræ celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,² in Romana curia advocate, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quoque sibi de beneficio ecclesiastico aestimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non casset; cuius servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

¹ See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The letter must have been written at any rate before Dec.

1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLXIX.

² *Cameracensi canonico*] Camet^o cañ, MS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de praeterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro] Jan. 16,
sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici, H[enri- 1260.
eus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ec- preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tive of pre-
tempore quo cathedrales ecclesiæ supradictæ vacare sede va- senting to
cceperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi cante must
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- not be en-
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra croached
manu reciperen, prout moris est in regno nostro;
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem upon.

DXXIX.

JOHN CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA TO
HENRY. III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259 ?¹

Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitanniæ, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give An-
gelus the
arrears of
his pension,
and a
benefice.

Ex inspectione vestræ celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,² in Romana curia advocato, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quousque sibi de beneficio ecclesiastico aestimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non cesset; eujus servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

¹ See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The letter must have been written at any rate before Dec.

1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLXIX.

² *Cameracensi canonico*] Camer^o cañ, MS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de praeterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], Jan. 16,
sacrosanctæ Romanae ecclesiæ summo pontifici, H[enri-¹²⁶⁰
cus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ec- preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tive of pre-
tempore quo cathedrales ecclesiae supradictæ vacare senting to
cooperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi a benefits
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- sede va-
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra cante must
manu recipierent, prout moris est in regno nostro; not be en-
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem croached
upon.

DXXIX.

JOHN CARDINAL OF ST. LORENZO IN LUCINA TO
HENRY. III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259 ?¹

Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, ac duci Aquitanniæ, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give Angelus the arrears of his pension, and a benefice.

Ex inspectione vestræ celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,² in Romana curia advocato, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarrum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quoisque sibi de beneficio ecclesiastico aestimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non cesseret; cuius servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

¹ See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The written

1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLIX.

² *Cameraceus canonico*] Camer^o IS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de præterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad servendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], Jan. 16,
sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici, H[enri-^{1260.}
cus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia
et honore.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus Our un-
retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare doubted
contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ec- preroga-
clesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a senting to
tempore quo cathedrales ecclesiae supradictæ vacare sede va-
cœperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi cante must
aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præben- not be en-
darum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra croached
manu reciperent, prout moris est in regno nostro;
ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem

bonæ memorie magistri Sewali ejusdem loci archiepiscopi, præbendam de Fenton,¹ quæ tempore vacationis illius per resignationem magistri J[ohannis] cancellarii Eboracensis, cui præfatus Sewalus, receptis a nobis temporalibus, ipsam statim contulerat, vacavit, dilecto clero nostro magistro J[ohanni] Maunsell contulerimus, injungentes sibi, de consilio et voluntate procerum nostrorum, ne in elusionem juris nostri juri quod sibi ex nostra collatione fuerat acquisitum cederet seu aliquatenus renunciaret, per quod res ipsa ad manus cujusquam deveniret, ubi nostri juris derogatio ex alterius collatione sequi vel subesse videretur; sanctitatem vestram rogamus et requirimus attente, ut cum nostri honoris et juris defensorem² vos p[ro]æ ceteris mortalibus præcipuum reputemus et primum, nostram in hac parte justitiam fovere velit, non sustinentes ejus subversionem seu læsionem procurari, vel a quoquam subministrari, aut etiam clero nostro memorato gravamen aliquod super eadem aut occasione ejusdem inferri; p[ro]æsertim cum id nec possimus nec debeamus æquanimiter sustinere.

J. Mansel
is quite in-
nocent of
the beating
of a proctor
at York.

Ceterum cum sanctitatem vestram nuper per literas vestras intellexerimus motam esse erga præfatum clericum, pro eo quod verberationem cujusdam procuratoris nepotis domini Palestrini, quæ apud Eborum dicebatur facta fuisse, debuerat procurasse, paternitati vestrae præsentibus denotamus quod si dictus procurator verberatus aut male tractatus fuerit, dicto loco et tempore quo hoc fieri dicebatur, fuit dictus clericus nobiscum personaliter Londoniæ, nostris inter ceteros

¹ Fenton] After this follows in MS.: "contulerat vacavit dilecto "clericu nostro magistro Johanni "Maunsell contulerimus, injungen- "tes sibi de consilio et voluntate pro-

"cerum nostrorum;" but against the passage is written "vacat;" and it was clearly intended to be erased.

² defensorem] defensionem, MS.

negotiis occupatus. Placeat igitur sanctitati vestrae ipsum in parte ista excusatum habere, quem penitus super hoc innocentem novimus et immunem; paternitatem vestram pro certo scire volentes quod si aliquis inventus fuerit in regno nostro vel inveniri possit verberationis hujusmodi ope vel consensu culpabilis, ipsum tanquam personæ et honoris nostri præcipuum offensorem puniri acriter faciemus.

Teste apud S. Dyonisium, sexto decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto.

Eodem modo scribitur venerabili cœtui cardinalium usque *Ceterum cum sanctitatem.*

Istæ literæ prius consignatae fuerunt apud Wyndesoram, septimo die Augusti, anno, etc. quadragesimo primo.¹

DXXXI.

HENRY III. TO THE ARCHBISHOP OF MESSINA.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Rex Messanensi archiepiscopo, salutem.	Jan. 16, 1260.
Scientes vos super felici successuum nostrorum eventu velle gaudere, vobis duximus intimandum quod nos et Edmundus natus noster sospitate vigemus corpoream; hoc idem de vobis specialiter audire affectamus.	We hope to be able to take up the affair of Sicily more vi- gorously now.
Et quia propter varias contentiones et discidii causas inter nos et regem Franciae ac quosdam alios, negotium Siciliæ quod assumpsimus secundum effectum nostri desiderii veluti proponebamus hucusque prosequi nequivimus, pacem et concordiam cum præfato rege firmavimus, ut præfato negotio liberius et efficacius intendere valeamus. Quapropter sinceritatem vestram	

¹ *quadragesimo primo]* xli., MS., apparently.

affectuose rogamus, quatenus benevolentiam et favorem quos circa nostrum et præfati filii nostri commodum et honorem gessistis benignitate solita continuare velitis, pro quo vobis ad gratiarum merita fortius astringamur. Nos autem circa prosecutionem prædicti negotii diligentiam apponere disponimus efficacem, si Romana ecclesia debitum ad hoc impendere voluerit consilium et juvamen, et nisi per eam steterit quominus præsens negotium feliciter expediatur; prout dilectus et fidelis noster Rogerus de Lemyn vobis poterit intimare, quem super hoc habeatis recommendatum.

Teste, etc., apud Lusarches, sexto decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto.

Sub eadem forma scribitur archiepiscopo Panormitanensi, Rogero comiti de S. Severino, Rogero comiti de Chelono, et Thomæ de Ebolo.

DXXXII.

HENRY III. TO HUGH LE BIGOD, JUSTICIAE OF ENGLAND.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Jan. 16,
1260.Our return
to England
has been
unexpectedly de-
layed.

Rex H[ugoni] le Bygod, justiciario Angliæ, salutem. Cum nuper, celebrata solemnitate Natalis Domini, proposuissimus versus partes Angliæ divertisse, nos ad instantiam domini regis et reginæ Franciæ concessimus quod nuptiæ Beatricis filiæ nostræ vicesimo die post Natale Domini prædictum apud Compendium celebrarentur; ubi præfati rex et regina promiserant interesse. Quo quidem die corpus primogeniti præfati regis apud Regalem Montem traditum fuit sepulturæ. Unde, occasione mortis ejusdem, nuptiæ prædictæ filiæ nostræ prorogatæ fuerunt usque in diem S. Vincentii, quæ eodem die apud S. Dyonisium celebratæ

fuerunt; propter quod non potuimus adeo cito ut credebamus ad partes Angliæ remeare.

Præterea cum quatuor dictatores hinc inde electi ad taxandum pecuniam quam præfatus rex nobis solvere tenetur, pro quingentis militibus per biennium tenendis, nequivissent concordare, petebamus ab ipso rege quod Petrus le Chaumberlang quintus esset et juratus; quod idem Petrus facere recusavit. Unde præfatus rex, nolens præfatum Petrum super hoc molestare, aut nos offendere in hac parte, respondit quod idem Petrus una cum episcopo Anniciensi in se assumeret negotium supradictum. Ad hæc, quia dubitavimus utrum quatuor deputati ad aestimationem terræ Agenensis facienda possent concordare, interpellavimus ipsum regem de quinto eisdem adjungendo; qui præfatum episcopum ad hoc nominavit. Verum cum ex dilatione taxationis dictæ pecuniae et aestimationis terraë Agenensis grave damnum et periculum nobis possit imminere, præsertim cum idem rex non teneatur nobis aliquam pecuniam solvere ante taxationem seu aestimationem prædictam, sicut in literis nostris quas eidem regi nuper in Anglia fecimus continetur, nos nolentes prædictum negotium totaliter rumpere, nec in præfatos episcopum et Petrum in forma prædicta sine vestro consilio et aliorum magnatum qui sunt de consilio nostro in Anglia consentire, eo quod idem rex in taxatione prædictæ pecuniæ haberet quatuor ex parte sua et nos tantum duos ex parte nostra; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes quod, habito super præmissis consilio prædictorum magnatum qui præsentes fuerint, vestrum et prædictorum magnatum consilium nobis sub omni festinatione qua poteritis rescribatis; quia ante responsum vestrum super præmissis, quæ festino indigent consilio, nihil certum statuere possumus nec debemus.

Ceterum quia intelleximus quod Lewelinus filius In consequence of Griffini die Sabbati proxima post Epiphaniam Domini

the Welsh invasion, put off parliament till our return.

cum exercitu suo et machinis obsedit castrum de Beohelt, præmuniendo suos quod cum victualibus ad quadraginta dies muniti venirent ibidem, exinde progressuri de Breckinoh et Netherwent versus partes Marchie nostræ, ad devastationem partium earundem ; nos tam gravi et evidenti periculo obviare volentes, vobis mandamus quod, omni parlimendo postposito et penitus remoto, habito super his tractatu cum magnatibus de consilio nostro qui præsentes fuerint, ad rescussionem prædicti castri et ad tuitionem partium illarum consilium et auxilium efficax sine moræ dispendio apponi faciatis, nullum parlementum citra adventum nostrum in Angliam statuentes aut fieri permittentes ; quia cum ibidem venerimus de vestro et predictorum magnatum consilio de parlimendo habendo providebimus, prout nobis et regno nostro fuerit opportunum.

Nos autem et regina nostra sani et incolumes die Conversionis B. Pauli de S. Dyonisio recessimus, arripientes iter nostrum per Compexne et Arraz per dietas moderatas versus mare, consilium et responsum vestrum super præmissis in partibus illis expectando.

Teste apud Lusarches, sexto decimo die Januarii.

Sub eadem forma scribitur domino R[icardo] rege Romanorum et Edwardo filio regis, verbis tamen competenter mutatis.

DXXXIII.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Jan. 18,
1260.

I cannot
consent to
the return
of my
brother
Ademar.

Sanctissimo, etc. H[enricus] eadem, etc.

Ea præcipue pia mater ecclesia providere solet quae et saluti convenient, subditorum, et scandali materiam tollunt, et discidii fomitem ac plebis furorem in commune periculum non accidunt.

Cum igitur Ademarus frater noster uterinus, qui se gerit pro episcopo Wintoniensi, regnum nostrum voluntarie sit egressus, cuius præsentiam etsi jure propinquitatis qua nobis attinet, nisi demeruisset, debemus specialiter affectare, communem tamen regni et plebis commodum utilitati præfati A[domari] præponere cupientes, sanctitatem vestram affectione qua possumus requirimus et rogamus, quatenus ad nostram et regni nostri tranquillitatem et ad vitandum enorme periculum¹ quod nobis et regno nostro occasione ipsius posset imminere, prædictum fratrem nostrum ad aliquem alium locum, ubi sine nostra et regni nostri turbatione valeat immorari, ex solita sedis apostolicæ clementia transferre velitis, ut ex vestra circumspectione felici regni gubernacula, quæ sub tranquillitate ab annis teneris ad tempora moderna consilio et favore ecclesiæ Romanæ deduximus, in² contentionis incommodum et discidii periculum his diebus vergere non cogatur.³ Nec, si placet, adulantium suggestionibus credatis, qui priores literas nostras vobis inde directas praeter nostram conscientiam et contra voluntatem regiam emanasse dixerunt; quia nunquam vobis adeo acerbe scripsimus, quin cordis nostri visceribus artius inhæreret; propter quod non solum affectione carnali nos angente, verum etiam imminentि gravi discrimine et aliis incommoditatibus prædictis, quæ cor nostrum non mediocriter exuberant et conturbant, diligenter attentis, malumus et spontanea voluntate preelegimus fraterna carere præsentia, quam ea⁴ frui solito more per quod nobis et regno nostro et consorti nostræ liberisque nostris, a quibus nostræ dependet solatium recreationis, intestinæ turbationis angustia relinquantur.

¹ *periculum*] scandalum, erased,
MS.

² *in*] non, MS.

³ *cogatur*] So MS.
⁴ *ea*] So MS.

Aliud etiam nos angit intrinsecus, quod præfatus A[domarus] nos contra præfatam consortem nostram multiplicititer provocavit, et primogenitum nostrum a filiali devotione subtrahendo nostræ voluntati contrarium reddidit et rebellem, in continuam nostræ et regni nostri tranquillitatis turbationem, prout venerabilis pater H. Ebredunensis archiepiscopus, Th[eobaldus] Leodiensis, et Willelmus Bonqueor miles noster, quos ad vestram præsentiam dirigimus, vobis poterunt intimare: propter quæ non absque gravissimo scandalo et periculo evidenti, necnon et propter publicam procerum regni nostri et aliorum tam majorum quam minorum indignationem, exigentibus culpis suis, non potest nec debet restituи ad regimen ecclesiae supradictæ.

Teste, ut supra. [Rege apud S. Dyonisium, octavo decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto].

Ista litera duplicata est; et scribitur venerabili cœtui cardinalium sub eadem forma, verbis tamen competentur mutatis; O[ctaviano] S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, O[ttoni] S. Adriani diacono cardinali, H[ugoni] titulo S. Sabinæ presbytero cardinali.

Per R[icardum] comitem Gloucesteriæ, W[illelmum] comitem Albemarle, P[etrum] de Sabaudia, J[ohannem] Maunsell.

DXXXIV.

HENRY III. TO HUGH LE BIGOD, JUSTICIAR OF ENGLAND.

(Rot. Clas. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Feb. 5,
1260.

The pope
has granted
us the
proceeds
of doubtful

Rex Hugoni le Bygod, justiciario Angliæ, salutem.

Cum redemptiones votorum crucesignatorum, et indistincte legata nobis a sede apostolica in subsidium regni Apuliae dudum fuerint concessa, et venerabilis pater H[ugo] Elyensis episcopus consimilem gratiam de

indistincte legatis ab eadem sede ad exonerationem debitorum ecclesiae suae sibi postmodum asserat esse concessam, ac magistri H. de Kilkenny et Gwydo rector ecclesiæ de Birmingham, qui se gerunt pro executoribus bonæ memoriae W[illelmi] Elyensis episcopi, quamplura bona quæ fuerunt ipsius episcopi indistincte legata distraxerint, et ea adhuc distrahere seu diripere non desistant, ut audivimus, in præjudicium indulgentiae nostræ prædictæ; volentes tam juri nostro quam juri præfati episcopi, si quod habeat in præmissis, cum indemnitate nostra et sua, secundum quod tenemur prospicere; vobis mandamus quod, per visum et testimonium officiarii prædicti episcopi et magistri Roberti de Melkele executoris memoratæ gratiæ nobis factæ, omnia bona quæ fuerunt prædicti episcopi defuncti de indistincte legatis, ubicumque fuerint et ad quorumcumque manus devenerint, in aliquo salvo et tuto loco custodiri faciatis, usque ad instans festum Pentecostis, ut tunc de consilio magnatum nostrorum qui sunt de consilio nostro sciatur, utrum bona prædicta ad nos, vel ad prædictum episcopum, seu ad ordinationem prædicatorum executorum debeant pertinere.

Teste, etc. apud Altrabatum, nono die Februarii.]

DXXXV.

HENRY III. TO BONIFACE, ARCHBISHOP OF CANTERBURY,
AND OTHERS.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 3 in dorso.)

Rex venerabilibus patribus B[onifacio] Cantuariensi Feb. 19,
archiepiscopo, totius Angliæ primati, W[altero] Wygor-^{1260.}
niensi episcopo, et dilectis et fidelibus suis S[imoni]
de Monte Forti comiti Lecestriæ, R[ogero] le Bygod
comiti Norfolchiæ et Marescallo Angliæ, H[umfrido] de
Boun comiti Herefordiæ et Essexiæ, Philippo Bassat,

Ricardo de Grey, Jacobo de Alditheley, et Petro de Monte Forti, salutem.

We thank
you for
your
letters.

Super eo quod de statu tranquillo regni nostri nos certificastis, et maturum regressum nostrum in Angliam totis desideriis affectastis, sicut per literas vestras et per dilectos et fideles nostros Philippum Marmiun et Symonem Passelawe plenius intelleximus, vestrae dilectionis et fidelitatis constantiam quam erga nos geritis ex hoc attendentes manifeste, vobis plurimum regratiamur; quia quotienscumque de prosperitate praedicti regni nostri certitudo nobis nunciatur ad jocunditatem non modicam excitamus.

Our return
is only
delayed
now by
the arbitra-
tion.

Ad redeundum vero in regnum nostrum accingimur, et diu est quod venissemus, nisi variis de causis, quarum aliquæ forsitan vos non latent, et aliis im-
pedimentis que in adventu nostro vobis plenius pote-
rimus intimare, essemus diutius in regno Francie
prepediti. Cum igitur una causa supersit, videlicet super aestimatione pecuniæ quingentorum militum per biennium tenendorum, quam rex Francie nobis solvere tenetur, et super qua aestimatores ex parte sua et nostra ad hoc electi concordare nequiverant, ac apud eundem regem diligenter instaremus quod quintus ex parte sua et nostra communiter assignaretur, qui con-
troversiam dirimeret supradictam, et dominus Petrus Camerarius esset ad hoc nominatus, dummodo juraret; cui, pro eo quod hoc onus in se assumere metuebat, dominus rex Francie episcopum Aniciensem adjungere voluit, ut illi duo essent loco quinti; unde nos istius negotii arduitatem ponderantes, responsionem nostram praedicto regi faciendam suspendere decrevimus, donec vestrum super hoc consilium haberemus.

Therefore
give your
advice
upon it.

Quocirca vobis mandamus quatenus, quam damnosa sit nobis in hac parte dilatio considerantes, in fide qua nobis tenemini quid predicto regi super hoc respon-
dere debeamus vestrum consilium mature nobis signi-
ficare curetis; et similiter si consulitis quod dictum

episcopum Aniciensem, quem bonum credimus et fidelem,
et quem dominus rex Franciae nobis obtulit, super
aestimatione valoris terrae Agenensis in quintum aesti-
matorem assumamus.

Super eo vero quod nobis significastis de colloquio We cannot
tenendo,¹ vobis significamus quod nostræ voluntatis non allow a
existit aliquod parliamentum nobis absentibus in regno until we
nostro teneri, cum hoc non deceat, nec honori vestro² return.
credimus expedire. Verumtamen bene placet nobis
quod justitia communis omnibus et singulis in regno
nostro per H[ugonem] le Bygod justiciarum Angliae,
cui custodia prædicti regni nostri in absentia nostra
commisimus, exhibeat, mediante consilio vestro, dum-
modo nulla nova mutatio sive ordinatio fiat in regno
nostro sine nostra præsentia et consensu.

Teste, ut supra, [decimo nono die Februarii, apud
S. Audomarum], per ipsum regem, R[icardum] comitem
Gloucestriæ, et J[ohannem] Mansell.

DXXXVI.

HENRY III. TO MARGARET, QUEEN OF FRANCE.

(Royal Letters, No. 388a.)

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, About
et dux Aquitaniæ, carissimæ sorori suæ dominae March
M[argaretæ], eadem gratia reginæ Franciae illustri,
salutem et sinceræ dilectionis semper augmentum.

Cum carissimus filius vester, rex Navarreæ illus- Pray urge
tris, nobili⁴ viro Johanni, comiti Britanniae, et the king
of Navarre.

¹ *tenendo*] tendo, MS.

² *vestro*] *vro*, MS. Perhaps an error for *nro*, i.e., nostro.

³ Shortly after the marriage of the Princess Blanche. See letter DXXXII. The month of March is

suggested by some memoranda written at the back of the letter, which bear date March 17, 1260.

⁴ *nobili*] Before this, MS. has *dilecto nobis*, erased.

to make
over the
lands he
promised
to John of
Britanny
in Cham-
pagne.

Blanchiae uxori ejus, assignationem quarundam terrarum in Campania facere teneatur, quas quidem terras præfatus comes et Blanchia Johanni filio suo primogenito, et Beatrici filiae nostræ, sponsæ suæ, concessit, sicut vestra dilectio bene novit; et negotium foederis conjugalis inter præfatos primogenitum dicti comitis et filiam nostram contracti per vestram fuerit providentiam vestri gratia laudabiliter inchoatum; serenitatem vestram duximus affectuose rogandam quatenus præfatum negotium efficacius, si placet, promoventes, erga præfatum regem partes vestras diligenter interponere velitis, quod prædictarum terrarum assignatio cito fiat, ne, ex prorogatione assignationis prædictæ, præfatis Johanni et filiae nostræ, consorti sue, damnum immovere debeat aut jactura, ita quod prædictum negotium per vos hucusque continuatum feliciter compleatur.

DXXXVII.

RHYS AP GRIFFIN TO LLEWELLYN, PRINCE OF WALES.

(Royal Letters, No. 778.)

Spring,
1260²¹

I have kept
the truce,
as com-
manded;
but the
bailliffs of
R. Morti-
mer have
seized our
merchants.

Illustri domino suo domino L[ewelino], principi Walliæ, domino Snaudoniæ, suus si placet humilis et fidelis in omnibus Resus filius Griffini, ballivus suus de Buelth, salutem cum omni subjectione et reverentia.

Super eo quod mihi et ceteris ballivis vestris, scilicet Brechon, Elvael, et Wertremaun, literatorie demandastis et prohibuistis, quod nos non excederemus aliquo modo ultra limites ballivarum nostrarum ad nocendum Anglicis marchianis, excellentiæ vestræ notifico quod mandatum vestrum in omnibus hucusque inviolabiliter servavimus. Et post illud mandatum treugas inter

²¹ See Rot. Clans. 45 Hen. III. m. 23, quoted by Dugdale.

nos et dominum Rogerum de Mortuo Mari usque ad festum B. Petri ad Vincula reformavimus, et ex utraque parte dictas treugas tenere inviolabiliter juravimus praedicto domino R[ogero], ex parte illorum præsente. Unde discretioni vestræ venerandæ significo quod cum mercatores vestri fideles de Buelth, Elvael, Wertremaun, et Kardigan, post reformationem dictarum treugarum ad nundinas Lenminstriæ accesserint, venerunt ballivi praedicti domini R[ogeri], et mercatores vestros de omnibus bonis suis spoliaverunt, et corpora aliquorum corundem mercatorum in carcere suo adhuc detinent. Quare dominationem vestram venerandam humiliter ac devote exoro, quatenus voluntatem vestram et consilium super his quid mihi ceterisque ballivis vestris sit agendum, si placet, excellentiæ vestræ mihi literatorie significare dignemini. Valete semper in Domino.

Domino L[jewelino] principi Walliae.

DXXXVIII.

JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK, TO ROBERT TWENG
AND IMBERT DE MONTFERRAND.

(Royal Letters, No. 1,022.)

Amicissimis suis Roberto de Tweng, et domino Im-^{Aug.}
berto de Monte Ferrandi, vel alteri ipsorum, J[ohannes]^{1260?}
Maunsell, thesaurarius Eboracensis, salutem quam
sibi.

¹ This letter was written apparently in August, and after the distinct organizing of the baronial party. This and the death of the writer limit us to the years 1259–1264. If, however, as seems probable from the contents, both writers were in England, we are further limited to 1259–1260. For in Aug. 1261 and 1262 the king of

the Romans, and in Aug. 1263 and 1264, John Mansel was abroad. Of the two years, the general course of events seems to make 1260 the more likely; but I do not feel satisfied, and am inclined to suspect a later date, in spite of appearances. G. de Rod is no doubt the knight who received Mansel at Boulogne on his flight from England in 1263.

The king
of Ger-
many has
sent to me
to know
how the
king's
affairs
stand. Send
John de
Castello to
him.

Mandavit nobis dominus rex Alemanniæ quod die Veneris proxima post festum Assumptionis B. Mariae mitteretur aliquis ad ipsum ad sciendum de negotiis domini nostri regis, et bonum nobis videtur quod mittatur ad hoc dominus Johannes de Castello, unde procuretis quod ipse mittatur. Quod si ipse mittatur vel mitti debeat mittatis ad ipsum vel cum ipso nuntium nostrum latorem præsentium, ut per ipsum nobis significare debeat quid super premissis intellexerit. Et si dominus rex haberet prædicatores pro se quales habet pars contraria melius esset sibi. Nos quidem in partibus ubi sumus bene confirmamus corda hominum pro parte sua.¹ Opus nostrum de Seghwyc Dei gratia bene procedit ita quod in brevi poterit aquam tenere. Valete semper, salutantes ex parte nostra dominos Girardum de Rod et Elerardum de Seningham.

DXXXIX.

HENRY III. TO PRINCE EDWARD.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 1, memb. 2 in dorso.)

Oct. 26,
1260.

We have
appointed
proctors to
watch the
case of R.
and M. de
Pons in the
French
court.

Rex Edwardo filio suo, salutem.

Cum dudum Reginaldo de Pontibus et Margaretæ uxori ejus certum diem, videlicet in quindena Paschæ ultimo transacta, statuerimus apud Burdegaliam, ad exhibendum sibi justitiam super facto de Brigerac, sicut nostis, ipsi a predictis die et loco contumaciter recedentes, et falso affirmantes sibi justitiam denegari, erga dominum regem Franciæ malitiose procurarunt nos ad curiam ejusdem regis in instanti crastino B. Martini citari. Quapropter magistrum Simonem de Vercellis

¹ *sua*] *si*, MS., the rest of the word being effaced.

et Nicolaum de Seya clericum vestrum nostros constituius procuratores, ad petendum curiam nostram et vestram de predictis Reginaldo et Margareta, et ad agendum et defendendum causam nostram in curia dicti regis contra ipsos et quoscumque alios de nobis conquerentes, si opus fuerit et viderint expedire.

Et quia factum istud potissime tangit vos, vobis You should mandamus quod statim visis literis praefatum clericum take steps in the vestrum super praemissis instructum ad curiam predicti matter regis mittatis contra diem predictum, ad informandum yourself. plenius predictum magistrum super conservatione et defensione juris nostri et vestri in hac parte, et ad petendum curiam nostram et vestram de predictis R[eginaldo] et M[argareta] super negotio memorato. Et obtenta curia illa statim dictis Reginaldo et M[argareta] certum diem praefigatis apud Burdegaliam, ad procedendum super facto predicto, prout de jure fuerit faciendum.

Teste ut supra. [Rege apud Westmonasterium, vicesimo sexto die Octobris; per consilium.]

DXL.

HENRY III. TO BERTRAND DE CARDAILLAC, SENESCHAL Oct. 26,
OF LIMOGES, ETC. 1260.¹

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 1, memb. 2 in dorso.)

Rex Bertramo de Cardilac, senescallo suo Lemovi- We thank
censi, Caturcensi, et Petragoricensi, salutem. you for
your ser-

Super continua sollicitudine quam pro conservatione vices.
jurium nostrorum in partibus vestris impendatis, et
de hoc quod de statu terrae nostræ in custodia vestra
existentis et de aliis negotiis nos tangentibus in

¹ The letter is undated ; Oct. 26 is the date of the entry immediately previous.

partibus vestris, sicut per vestras literas plenius intelleximus, nos certificastis, vobis referimus multas grates.

Be present, Ceterum cum Reginaldus de Pontibus et Margareta if possible, at the appeal of R. and M. de Pons. uxor ejus, quibus, ut nostis, certum diem præfiximus apud Burdegaliam in quindena Paschæ ultimo transacta super facto de Brygerac, et qui a die illo contumaciter recesserunt, falso asserentes sibi justitiam denegari, nuper malitiose procuraverunt nos ad instantem crastinum S. Martini coram domino rege Franciæ ad justitiam sibi faciendum super hoc facto prædicto citari, et etiam pro diversis negotiorum generibus, quæ nobis literatorie significastis, pro quibus etiam adjornati estis coram præfato rege; plurimum expedit quod dicto die ad curiam dicti regis, tam pro facto de Brigerac quam aliis quæ nobis significastis, personaliter accedatis. Unde vobis mandamus quod modis omnibus, si fieri poterit, illuc veniatis, aut aliquem de vestris prudentem et bene instructum in præmissis mittatis, ad vindicandum et prosequendum, et¹ jura nostra coram præfato rege, et ad informandum magistrum Simonem de Verceilis et alios procuratores nostros quos ad curiam illam dicto die mittemus pro negotiis nostris expediendis, prout vestro mediante consilio viderint expedire.

We will take steps about the exchanges with France.

Præterea de escambio a prædicto rege capiendo pro terris et feodis quæ idem rex retinuit in manu sua consilium habebimus tempestivum. Et quia nulla nobis fit compensatio terræ quam comes Pictavensis tenet in dicecesi Caturcensi, W. priorem de Manso et Amaluinum de Varisco militem pro parte nostra assignavimus, ad aestimationem seu appretiationem terræ Agenensis, et ad inquisitionem de terra Caturcensi faciendam pro parte nostra, qualiter terræ illæ a regibus Angliæ ad manus alienas devenerunt.

¹ et] So MS.

Ad hæc cum teneamur Aymerico de Castro Novo in Pay A. de
quinquaginta libris annuis Turonensibus pro Castro Chateau
Novo super Dordanum, sicut nostis, quamdiu illud Neuf.
tenuerimus; et eidem Emerico debeantur quinquaginta
libræ de duobus terminis præteritis, vobis mandamus
quod festinatione qua poteritis pecuniam illam ei
persolvi faciatis, ne ex hoc damnum vel dedecus
incurramus. Teste.

DXLI.

GAILLARD DE SOLIO AND BERTRAND DE LADILLS
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,063.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia Oct. 29,
regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniae,^{1260 ?¹}
Gailliardus de Soullo et² Bertrandus de Ladills, sui in
omnibus, salutem in Eo per quem reges reguntur.

Vestrae regiæ majestati dignum duximus intimandum Prince
dominum Edwardum, juxta formam literarum vestra- Edward
rum et juxta formam arbitrii a vobis, domine reve- has faith-
rende, prolati, vestrum mandatum implevisse usque fully car-
quiaque, sic quod judicio curiæ et viribus prædicti ried out
arbitrii bona Willelmi Reimundi Columbi, Gailliardi your
Columbi, Amanevi Columbi, Johannis Columbi, Petri
Saundamerii cum ipsorum personis incursa detinet et decision.
retinuit. Dominum Johannem de la Linde mandatum
vestrum absque aliqua dilatione utiliter et fideliter
sciatis, domine excellentissime, in omnibus implevisse;
scientes, domine excellentissime, quod senescallus Vas-
coniæ, prout nobis videtur, ad negotium deliberandum

¹ See Rot. Pat. 45 Hen. III. m. 7; | ² *et]* Not in MS.
letters DXXIV., DLII.

istud, prout eidem ex parte vestra directa fuerat, satis bene se habuit.

We implore you
to listen
to no com-
promise on
the subject.

Sed hoc post expressum mandatum domini Edwardi intelleximus, quod inimici nostri cum domino Edwardo et ejus concilio procurant quod ipsi et eorum bona jure arbitrii acquisita, quorum valor est mille librarum sterlingorum quolibet anno in redditu, sub quadam forma modicæ pecuniae liberentur. Timentes igitur quod dicti inimici et eorum bona incursa in domini nostri Edwardi damnum et nostri præjudicium non modicum dedecus et gravamen pro nihilo liberentur, excellentiam vestram, de qua omnia bona quæ nos et nostri amici habent habere dicimus et reputamus, duximus junctis manibus implorandam et humiliter exorandam, quatenus, si vestræ regiæ majestati placuerit, domino nostro Edwardo per vestras literas injungatis, quod de his quæ jure arbitrii lucratus est, commissis inimicorum nostrorum exigentibus, ita de facili non demittat quod per hoc alii exemplum accipient in ipsum dominum et vestrum¹ delinquendi, et quod damna, missiones, dedecus, et gravamina quæ nos et amicos nostros diu pati oportuit, dicti domini nostri Edwardi facto nos sine poena vel emenda oporteat indulgere, et dimittere petitionem consimilem quam habemus in multos alias dictæ civitatis, et quod prece vel precibus aliquorum sine voluntate vestra et mandato speciali de his incursorum acquisitis alicui vel aliquibus non relaxet, ut exemplo penæ alii paveant delinquere de cetero in vestrum dominium et dictum dominum nostrum Edwardum.

Let your
seneschals
be ordered
to pay our
expenses,

Injungat etiam si placet vestra excellentia senescallo Vasconiaæ et domino Johanni quod expensas, custus, missiones quas nos et amici nostri diu sustinuimus ob hoc factum, et per arbitrium a vobis nobis, domine excellentissime, judicatas, et in curia domini Edwardi

¹ *vestrum*] So MS. Perhaps *dominium* has been omitted.

in Wasconia, nobis restitui faciant indilate, et quod incurtos secundum formam arbitrii, et qui incurrendi sunt secundum formam prædictam poena prædicti arbitrii, prout ex parte vestre majestatis regis eisdem directum est, puniri faciant indilate; et quod super omnibus damnis sine ratione guerræ nobis et amicis nostris illatis, sicut alias eisdem injunxitis, domine excellentissime, faciant fieri justitiæ complementum, et quod dominus senescallus Vasconia in vestris mandatis et negotiis Vasconia sit sollicitus et curiosus; sic quod de his quæ eidem ex parte excellentiæ vestre injuncta sunt vel etiam injungentur nihil remaneat ad implendum.

Sciatis, domine excellentissime, dominum nostrum Prince Edwardum in bono statu esse¹ et prospero, et bene per well. Dei gratiam negotia sua Vasconia expediturum. Domini Gasto de Bearn bene est cum eo, et ambo iter G.de Bearn is with him. arripuerant versus castrum Mali Leonis. Mandatum vestrum domino Gastoni, domino Gerardo de Armalnaco, et domino Willelmo de Ruincio diximus, qui prout ab eisdem audivimus in responsis parati sunt vestrum posse suo adimplere in omnibus præceptum. Super quo dominus Gasto vobis literas suas mittit.

Valeat dominatio et vestra excellentia bene et diu, et per tempora longiora, mandantes nobis et amicis nostris voluntatem vestram, quam merito parati sumus posse nostro in omnibus adimplere.

Datum Burdegalie, die Veneris proxima post festum Simonis et Judæ.

Illustri domino regi Anglie.

¹ esse] etc, MS.

DXLII.

HUGH MORTIMER TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 984.)

About Nov. Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia
 1260 ?¹ illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniæ, H[ugo] de Mortuo Mari, clericus ejus humilis
 et devotus, devotum obsequium cum omnimoda voluntate serviendi,

R. and M. Noverit regia celsitudo quod Reginaldus de Pontibus
 de Pons et Margarita uxor sua, in causa quam movent contra vos
 have produced more than a hundred witnesses in their cause.
 in curia Franciæ super castro Brageriaci centum testes
 et amplius produxerunt, licet ex parte vestra fre-
 quenter extiterit contradictum, tum propter effrenatam
 multitudinem testium, quam jus non admittit, tum
 propter alias rationes quæ fuerunt ex parte vestra pro-
 positæ, minime tamen exauditæ. Protestationes tamen
 factæ sunt pro jure vestro super his quæ creduntur
 expedire defensioni causæ vestræ. Et ratione dictæ
 cause datus est nobis dies in parlimiento, quod erit
 in octabis Pentecostes proximo venturis; et expediret,
 sicut credo, salvo meliori consilio, quod evitaretur dic-
 tum litigium, si fieri posset, quoquo modo; quia
 multum timeo finem litis.

I have been with your envoys, attending to the final arrangements about peace. Ceterum cum nuntiis vestris fui coram rege Fran-
 ciæ, pro complemento pacis inter vos et eundem
 celebratæ. Quid autem dictus rex super singulis articulis responderit, domini S[imon] Passelawe et J[ohannes] de la Lynde serenitati vestre referent viva voce. Nihil autem fuit omissum de contin-

¹ Compare letters DXXXIX., DXL.
 There are several notices on the Patent Rolls of the tedious affair to which this letter refers. See Rot.

Pat. 45 Hen. III., memb. 18; 47 Hen. III., memb. 17, 12; 48 Hen. III., memb. 21. It was not finally settled until 1272.

gentibus in prosecutio[n]e negotii memorati. Nuntii autem vestri, et maxime dictus S[imon] circa prædicta negotia necessaria diligenter et fideliter laborarunt. Factum enim Brageriaci erat in casu perditionis positum, nisi Dominus nobis subvenisset, diligentia ejusdem S[imonis] mediante. Dominationi vestrae supplico ut præcipiatis, si placet, quod ego existens extra Angliam breve vestr[u]m habeam de protectione in forma comuni usque ad annum vel biennium duraturum. Conservet Deus vestram regiam majestatem incolu[m]em et jocundam per tempora longiora.

Indorsed. Hugo de Mortuo Mari.

DXLIII.

R. OF GEDENEYE, CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 2,524.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia ^{1260 ?¹}

regi Angliae illustri, domino Hiberniae et duci Aquitaniae, humiles sui et devoti R. de Gedeneye, cancellarius Universitatis Cantebrigiensis, et ceteri magistri ibidem regentes, salutem, et felices ad vota successus, cum omni reverentia pariter et honore.

Literas serenitatis vestræ, ad falsam suggestionem ballivorum vestrorum Cantebrigiae impetratas recepimus, in se continentes quod nos tallagium nuper assessum super villatam de Cantebrigia, ad reparanda inde molendina vestr[a] ibidem, sicut alias fieri consuevit, non tantum impedivimus, quominus tallagium illud levare valerent in villa prædicta, sed ipsos non per-

¹ See Rot. Pat. 45 Hen. III. | Normandy was only surrendered
memb. 19. The style duke of | by Henry III. on Feb. 24, 1259.

S. Passee-
lwe has
been very
useful.

misimus firmam vestram in villa ipsa levare, per quod de firma illa vobis a retro est magna pecuniae summa; de quo non immerito commoti fuistis et irati, prout sacri oraculi vestri nobis directi recitatio declaravit.

Quae quidem commotio tanti principis erga nos abeque dolore cordium auribus nostris non insonuit, cum nos nequaquam in tallagio aut firmæ vestræ levatione ballivos ipsos impedire cogitaverimus, nec ballivi vestri a scholaribus seu ministris nostræ Universitatis hucusque aliquod tallagium exegerint, aut exigere consuerint; nec ballivi vestri, congregata Universitate, nobis ostendere [po]tuerunt, in quo de nobis aut scholaribus nostris conqueri de facto potuerunt, excepto unico scholari veterano Johanne Auvere, qui dum junior erat et cus ac mercator, inter ceteros de eorum exstitit collegio; sed idem, uxore mortua, ad frugem melioris vitæ se convertens, per octo annos et theologicam audivit facultatem, interimque, usque modo, privilegio scholarium est gavitus.

Do not credit their statements. Quare majestati vestræ devotissime supplicamus quatenus gra[tiam bene]volentiæ vestræ, quam semper erga nos habuistis, si placet, continuantes, ballivis vestris, in quorum potestate est firmam vestram ab amicis suis exigere, aut exactam ponere factum nostrum in non solvendo se voluerint excusare, ipsis de cetero non credentes, a nobis devotis vestris, qui sub alis vestræ indignationis vestræ, si placet, removentis aculeos, demandando ballivis vestris quod ipsi de cetero nōs aut minus is exactionibus non aggravent vel molestent. Et ut hæc omnia magis in luce clarescant Universitatis nostr[æ] luximus apponendum. Valeat serenitas vestra per tempora longiora.

DXLIV.

ROBERT, BISHOP OF CARLISLE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 35.)

Serenissimo principi et domino reverendo H[enrico], March 10,
Dei gratia regi Anglorum illustri, devotus suus^{1261.}
R[obertus], permissione divina Karleolensis ecclesiæ
minister humilis, salutem et promptum ad obsequia
famulatum, cum omni reverentia pariter et honore.

Cum dominus Thomas de Multon prioratum de I ask your
Lanercost jam per annum et amplius per vim laicalem aid to eject
tenuerit occupatum, ita quod nec nobis aut officialibus T. de Mul-
nostris ad ea exercendum quæ officio nostro incumbunt, ton from
nec priori ejusdem, quem ibidem præfecimus, of Laner-
gendum canonicorum suorum excessus, seu ad dispo-
nendum de utilitatibus ejusdem prioratus aliquo modo
patere potest ingressus, vestræ majestati regiæ omni
qua possumus devotione humiliter supplicamus, quatenus
vicecomiti Cumberlandiæ vestris velitis dare literis in
mandatis, ut vim laicalem a prioratu prædicto auctori-
tate regia studeat amovere; ne locus ille divino cultui
dedicatus per laicalem insolentiam ulterius profanetur.
Valeat et vigeat excellentia vestra regia per tempora
longiora.

Datum apud Bellum Locum, sexto idus Martii,
anno Domini millesimo ducentesimo sexagerimo primo,
et pontificatus nostri anno quinto.

Domino regi Angliæ illustri.

DXLV.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 15.)

March 14, Sachent tut cil qui cestes lettres verrunt, que de tuz
 1261. les continz et de totes les demandes que nos Henris,
 We and the par la grace Dou roys Dangletere, sires de Irlande, et
 earl and countess of dux de Aquitaine, avons ou aver poons, par quelque
 Leicester haveagreed unques raison ou achoyson, desques a cest jour, vers
 to refer our Simon de Muntfort conte de Leycestre, et vers Alienor
 differences to the king nostre suer, contesse de Leycestre sa famme, ou eus
 of France, envers nos, et de touz les contanz et de totes les
 demandes que nos cuens et contesse de Leycestre
 deuant diz avons ou aver poons, par quelque unques
 raison ou achiesun, desques a cest jour, ver nostre
 seignor le roy Dangletere deuandit, ou il en uers nos.
 Nos Henris, par la grace Deu rois Dangletere, et
 nos Simon de Muntfort et Alienor, cuens et contesse
 de Leycestre deuandiz, nos soumes mis sur nostre
 seignor Looys, par la grace Deu roi de France, et
 promettons en bone foi a tenir, haut et bas, quant
 quil en dira, et outrions quil nos puisse constreindre
 a son dit tenir.

Et se nostre sires le rois de Fraunce veut chascuns
 de nos li baudra un des seruens pur lui a certer de
 ces choses.

and if he will not undertake the arbitration, we pray him to refer it to the queen of France and Pierre le Chambellan.

Et se nostre sire li rois de Fraunce de sus diz
 ne veut ceste mise prandre sur soi, nos volons et
 outrions quil puisse mettre en soy lieu, quant a
 ceste bosoigne fornir, ma dame la roine de Fraunce et
 sire Pierres le Chamberlanc, en meismes la forme que
 de sus est escripte; et quant quil en dirunt par acort
 nos tendrons fermement, haut et bas, et outrions que
 nostre sires la rois de France nos puisse destreindre,
 se mestiers est, a tenir quant quil en dirunt par acort.
 Et par le roi de Fraunce, se il prant la mise sur

soy, ou il met sur ma dame la roine de France et sur sire Pierres le Chamberlanc, soit porueu comant soit estable et tenu par la uandite contesse ce quil dirunt, si ele suruiuet le conte son seignur. Et se il auent que li avantdiz rois de Fraunce ne se vucille charger de ceste mise, ne metre la sur ma dame la roine de Fraunce et sur sire P[ierres] le Chamberlanc, ou eus mesmes ne la vousissent prandre sur eus, ou si ma dame la royne et sire Pierres le Chamberlanc ne fuissent a un acort de luer dit dire, si soient les choses el point ou eles sunt ores. Et fet a savoir que li poers des miseors de sus nomez se il prenent la mise sur eus durra desques a la Seint Michel sanz plus; mes si li rois de Fraunce nostre sires voit que bon soit, nos volons et outrions quil ait pooir daleigner le terme desques a la feste Saint Andreu prochein. Et se de danz lors nestet li diz diz, si soient les choses el point ou eles sunt ores et ceste mise nule.

Et en tesmoins de cestes choses avons nos avant diz rois Dangletere et cuens et contesses de Leycestre mis noz saels a ceste lettre ouerte.

Ce fu fet a Londre le quatoursime jour de Marz, lan del Incarnacion Nostre Senior mil et duescenz et seisante.¹

¹ So MS. But the place of the | leave scarcely a doubt that it is an
document on the Roll, and the con- | error.
tents of the two following letters,

DXLVIII.

BERTRAND DE CARDAILLAC, SENESCHAL OF LIMOGES,
ETC., TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 142.)

Early in
1261?¹

Excellentissimo ac serenissimo domino suo Henrico,
Dei gratia regi Angliae, domino Hiberniae, ac duci
Aquitaniæ, Bertrandus de Cardaillac miles ejus, in
Lemovicensi, Petragoracensi, et [Caturensi]² dicecesi
consenescallus ejusdem, salutem et fidele semper ser-
vitum et devotum.

I pray you
to pay all
possible
attention to
G. de Male-
morte.

Cum nos nobilem virum dominum G. de Mala
Morte Lemovicensis dicecesis favorablem et benignum
et obedientem mandatis nostris sibi a nobis ex parte
vestra directis et ipse velut mus,³ una cum
comite Peitragorensi sororio suo⁴ ad curiam domini
regis Franciae et vestram accedat, reverendam domi-
nationem vestram, in quantum possumus, pro bono

¹ The expression *consenescallus* makes some difficulty about the date. B. de Cardaillac was appointed seneschal on Dec. 22, 1259; and, as far as appears, alone. On Aug. 14, 1261, John de la Linde was appointed, but if, as is possible, the two acted as colleagues for a short time, the autumn of 1261 may be the date of the letter. See Rot. Pat. Franc. 44 Hen. III. memb. 5; Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 7.

² *Caturensi*? Not in MS. Supplied from the Patent Rolls.

³ *mus*? *meo*, MS. I cannot guess the true reading.

⁴ *suo*? Possibly *meo* should be read. Bertrand, at least, was married himself to a sister of Archambaud III., count of Perigord. On the other hand the only relationship

between the houses of Perigord and Malemort which I have been able to trace is the marriage of the two daughters of Archambaud V., vicomte de Comborn and Jourdaine de Perigord to Bertrand and Gaubert de Malemort. To this Gaubert the reading *suo* clearly will not apply. More probably therefore the person intended is Gerard de Malemort, who is more than once named in the local history of his day, but of whose marriage nothing is known. See L'Art de Vérifier les Dates, x. p. 208; Courcelles, Pairs de France, IV. *Ventadour*, VI. *Bergerac*, etc. I have not been fortunate enough to meet with the History of the House of Cardaillac, folio, Paris, 1654.

DXLVII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 45 Hen. III. memb. 15 in dorso.)

Regi Franciæ, salutem.

March 27,

Quia intelleximus vos velle Simonem de Monte ^{1261.}
 Forti, comitem Leicestriæ, et consortem suam, sororem de
 nostram, pacem habere, ideo, de vobis tanquam de
 domino nostro potissime confisi, submisimus nos
 dicto seu arbitrio vestro, quoad omnes quæstiones et
 querelas inter nos et prædictos comitem et comitissam
 hucusque habitas terminandas, ut sic vobis plenius
 innotescat quod per viam veritatis et non voluntarie
 processerimus contra ipsos.

Quapropter dominationem vestram quanta possumus
 affectione rogamus quatenus dictum seu arbitrium
 hujusmodi in vos assumere dignemini. Quod si hoc fa-
 cere non possitis, placeat vobis negotium istud dominæ
 nostræ reginæ Franciæ consorti vestræ et domino
 Petro le Chamberlenc committere, secundum formam
 instrumenti inter nos hinc inde confecti.

Et quia vellemus de loco et termino nobis super
 hoc assignandis plenius certificari, mittimus ad vos
 Johannem de la Lynde, militem nostrum, latorem
 præsentium, ad recolligendum nomine nostro apud vos
 prædictos diem et locum; rogantes, si placet, quod
 dies ille nobis assignetur in octabis Nativitatis S.
 Johannis Baptiste, ut tunc de die in diem procedatur
 in discussione negotii memorati, prout citius et melius
 fuerit procedendum.

Teste me ipso apud Turrim Londoniæ, vicesimo
 septimo die Martii.

We are anxious that the compromise between you and the earl of Leicester should be hastened forward.

Noveritis quod voluntas domini nostri regis et nostra est nos expedire de compromisso, [inter] vos et dominum Symonem de Monte Forti co[miti] Leycestrensi in nos facto. Et ob hoc vobis diem assignamus, etiam dicto comiti mandantes quod, infra Pentecosten proxime instantem vel infra octabas, compareatis coram nobis per vos vel per sollemnes nuntios ad procedendum de compromisso supradicto, et ad cavendum sub pena certa de observando compromisso supradicto. Et si contingat non venire, sic ipsos instruatis, quod possint facere omnia quae faceretis, si praesens essetis per literas vestras vel alio modo, sub tanta pena, sub quanta nobis visum fuerit expedire. Expedit quod magna pena apponatur, quia magna sunt et ardua negotia quae inter vos tractantur, ut nulli partium liceat resi pena ponere compellantur.

DL.

RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,079.)

May 9,
1261.¹

Magnifico principi, domino et fratri carissimo, H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitaniae, R[icardus] eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et fraternae dilectionis semper augmentum.

The affairs of Germany will prevent my in crastino essemus apud Cippeham, serenitati vestre

¹ The two dates, the fifth indication, and the fifth year of the reign are inconsistent. There can be no doubt which to prefer. See L'Art

de Vérifier les Dates, i. p. 38; Sir H. Nicolas, Chronology of History, p. 7. The error is repeated in letter DLVIII.

significandum quod ita multiplicibus, variis, et coming to
 negotiis quæ nobis propter festinum iter you. What-
 versus regnum nostrum Alemanniæ onerose ever be the
 sumus graviter impediti, ac propter nuntios award be-
 Alemanniæ de novo pro arduis negotiis nos tween you
 tangentibus supervenientes, quos cum maxima and the
 te et deliberatione non modica nos expedire
 quod ad præsens vestram visitare præsentiam earl of
 nullo modo, quod quidam, si placet, moleste Leicester,
 Et si pro dicto inter vos et comitem respect it.
 venire deberemus, scire vos volumus quod
 esset consilium quod, dicto ipso pronunciato,
 dis omnibus observaretis indefesse.

apud Walingford, nono die Maii, inductione
 regni nostri anno quinto.

DLI.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 45 Hen. III., memb. 9.)

x omnibus, etc., salutem. July 5,
 in variae contentiones et discordiæ super diversis 1261.
 tionibus, quaestionibus, et querelis dudum habitæ We have
 inter nos ex una parte, et Simonem de Monte agreed to
 i, comitem Leycestriæ, et Alianoram comitissam refer our
 cestriæ, sororem nostram, ex altera, tandem tam differences
 quam prædicti comes et comitissa super omnibus with the
 tentionibus, quaestionibus, et querelis prædictis ex earl and
 cumque causa inter nos habitis usque ad diem countess of
 rtis proxima post festum apostolorum Petri et Pauli Leicester
 ao, etc. quadragesimo quinto supposuimus nos dicto to certain
 atuor subscriptorum, videlicet Philippi Basset et arbiters.
 hannis Mansel thesaurarii Eboracensis, quos ad hoc
 o parte nostra elegimus, et venerabilis patris Walteri
 igornensis episcopi et Petri de Monte Forti, quos

dicti comes et comitissa ad hoc pro parte sua eleg-
runt; ita quod praedicti quatuor jurabunt quod ipsi
in dicto negotio fideliter et bona fide procedent, et
dictum suum proferent, et hoc infra festum Omnium
Sanctorum proximo venturum.

Concessum est etiam utrumque quod nobiles viri
H[ugo] dux Burgundiæ et Petrus le Chambrelenge
sint mediatores in negotio isto, quamdiu ad hoc
intendere poterunt in regno nostro, infra terminum
memoratum. Qui quidem bona fide promiserunt quod
in negotio praedicto fideliter procedent, una cum
quatuor supradictis. Et quod ipsi omnes vel major
pars eorum dixerint vel dixerit in premissis, promit-
timus pro parte nostra firmiter et inviolabiliter obser-
vare, et dicti comes et comitissa illud idem pro parte
sua similiter promiserunt.

Et si aliquis vel aliqui praedictorum quatuor elec-
torum infirmitate vel alio legitimo impedimento pre-
peditus vel praepediti huic negotio personaliter intendere
nequiverit vel nequierint, liceat tam nobis pro parte
nostra quam praedictis comiti et comitisse pro parte
sua aliud vel alios loco ejus vel eorum substituere, cum
aliis in dicto negotio in forma praedicta processuros.

Et si praedicti quatuor vel eorum major pars dictum
suum non dixerint, vel in dicto illo concordare ne-
quiverint infra praedictum festum Omnium Sanctorum,
tunc remaneat negotium in eodem statu in quo fuit
tempore confectionis hujus scripti. In cuius, etc.

Teste rege apud Turrim Londoniae, quinto die Julii,

DLII.

HENRY III. TO PRINCE EDWARD.

(Rot. Claus. 45 Hen. III., memb. 9 in dorso, in cedula.)

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hyber- Aug. 7,
niæ, et dux Aquitaniæ, Edwardo filio suo primogenito,^{1261.}
salutem et paternam benedictionem.

Pati nolumus, sicut nec debemus, quod subditi nostri Enforce
vel vestri contra consuetudines et jura in suos pares the terms
dominentur injuste. Cum igitur nobis ultimo exist- of the re-
tentibus Burdegaliæ, reformata pace per nos inter cives cent arbit-
civitatis ejusdem per compromissum, in quod tam pars tration at
Gayllardi de Solio et suorum quam pars Gayllardi Bordeaux.
Columbi et suorum sponte consenserat, et per arbitrium
nostrum tunc inde prolatum pars dicti G[ayllardi]
Columbi contra expressum mandatum nostrum et
vestrum per majorem potestatem in partem dicti
G[ayllardi] de Solio, in ipsius Gayllardi et partis suaे
gravamen et nostrum et vestrum dedecus et con-
temptum, sibi dominium usurparunt; per quod ipsum
G[ayllardum] de Solio et quosdam de sua parte ce-
perunt contra pacem supradictam et contra mandatum
nostrum et vestrum captos detinuerunt; cumque major
Burdegaliæ, quem una cum senescallo Vasconiaæ, prout
continetur in arbitrio supradicto, conservatorem dictæ
pacis constituimus, dicto G[ayllardo] de Solio nec-
non et parti suaे pacem fregerit memoratam, per
antedictas captionem et detentionem contra pacem
nostram et mandatum nostrum et vestrum, ut dicitur;
nos dilectum et fidelem nostrum Johannem de la
Lynde constituimus, una cum senescallo prædicto, ad
omnia facienda absque majore, quæ cum eodem senes-
callo vix¹ tenorem arbitrii supradicti debebant fieri per

¹ *vix*] So MS.

majorem. Et ideo vobis mandamus quatenus cum omni diligentia studeatis et consilium apponatis quod omnia in prædicto arbitrio nostro contenta per dictos senescallum et Johannem compleri valeant et fuerunt¹ teneri, eis efficaciter injungentes ea² omnia inviolabiliter faciant observari, secundum quod ipsis per literas nostras patentes dedimus in mandatis; ne tantam potestatem et dominium, quæ per compromissum antedictum similiter et arbitrium nostrum adepti sumus in cives Burdegalie, nos et vos per ignorantiam vel negligentiam aliquam amittamus.

Praeterea cum pars dicti G[ayllardi] Columbi, sicut nuper Parisiis veraciter scivimus, cum prefato G[ayllardo] de Solio et sua parte pacem inire conata fuerit, assensu nostro et vestro super hoc minime requisito, ac idem G[ayllardus] de Solio pro utilitate nostra et vestra necnon et honore id de plano recusaverit, vobis mandamus quod circa negotia ejusdem G[ayllardi] de Solio et suorum cum justitia talem curam et diligentiam habere curetis, et per senescallum Vasconiae exhiberi jubeatis, ne id quod pro commodo nostro et vestro pariter et honore cum expensis innumerabilibus damnis et gravaminibus prosecutus est, sibi et suis in dispendium cedat et gravamen; taliter vos habentes in premissis quod ipsi et alii nostrum profectum et vestrum et honoris incrementum avi prosequi velint et debeant, et pro his labores et tedia hilarius sustinere.

Teste me ipso apud Wyndesoram, septimo die Augusti, anno regni nostri quadragesimo quinto.

¹ fuerunt] So MS.

| ² ea] f. L quod ea.

DLIII.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF NORFOLK AND
SUFFOLK.

(Rot. Claus. 45 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex vicecomiti Norfolchiæ et Suffolchiæ, salutem. Sept. 11,
Cum ex parte episcopi Wygorniensis, comitum Ley-^{1261.}
cestriæ et Gloucesteriæ, et quorundam aliorum pro-
cerum regni nostri, vocati sunt tres milites de singulis pro-
comitatibus nostris, quod sint coram ipsis apud S. Albanum in instanti festo S. Matthæi apostoli, secum from each
tractaturi super communibus negotiis regni nostri; et shire by
nos et predicti proceres nostri in eundem diem apud Windesoram convenerimus ad tractandum de pace inter
balliva tua qui vocati sunt coram eis ad diem prædictum firmiter injungas ex parte nostra ut, omni
occasione postposita, ad nos die prædicto veniant apud Windesoram. Et eis etiam districte inhibeas ne dicto
die alibi quam ad nos accedant, sed eos modis omnibus
venire faciatis coram nobis ad diem prædictum, nobis-
cum super præmissis colloquium habituros, ut ipsi per
effectum operis videant et intelligent quod nihil at-
tentare proponimus, nisi quod honori et communi
utilitati regni nostri noverimus convenire.

Teste rege apud Windesoram, undecimo die Septem-
bris.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus
citra Trentam.

DLIV.

JOHN DE LA LINDE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,005.)

About
Sept.
1261 ?¹

Atrocious
cruelties
and acts of
violence
have been
committed
by the
viscount of
Limoges
against the
citizens
and people
of the
castle.

Serenissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliae illustri, domino Hyberniae et duci Aquitaniae, fidelis suus Johannes de Lalinda, cum omni reverentia et subjectione, se ipsum ad pedes regiae majestatis.

Excellentiae vestrae tenore præsentium notum fiat, quod postquam de mandato vestro ad partes istas accessimus, vicecomes Lemovicensis, etiam postquam idem vicecomes vestras recepit literas, fidelibus vestris burgensibus et universitati castri Lemovicensis quam plurima gravamina intulit atque damna, domos etiam et reparia diruendo, comburendo, vineas extirpando, capiendo quosdam ex ipsis et etiam occidendo, et quod est gravius et dishonestius suspendendo. Et licet quod recuperanda a domino Bernardo de Cardaliaçō seisina castrorum quæ tenetis in ipsis partibus aliquam moram contraxerimus, et postmodum intellecto quod carissimus dominus Edwardus filius vester ad partes Vasconenses venerit, præsentiam suam adierimus tam pro vestris quam pro suis negotiis cum eodem tractatum et consilium habituri; his expeditis, quanto citius potuimus ad castrum Lemovicense accessimus personaliter, et ad vicecomitem antedictum.

Cujus castri consules et burgenses pro se et universitate ipsius castri de præfato vicecomite nobis nomine vestro cum maxima querimonia conquesti fuerunt, dicentes et asserentes quod idem vicecomes et gens sua de mandato ipsius damna quamplurima eidem dederant et intulerant contra justitiam, et contra pacis statuta, postquam nos ad partes istas venimus, et post-

¹ See Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 7, 5; letter DLII.

quam idem vicecomes literis vestris receperat ut cessaret a damnis et maleficiis eorundem, et etiam post inhibitionem sibi factam super hoc a dicto domino B[ernardo] de Cardaliaco, tunc vestro in istis partibus senescallo, et postquam quædam securitas et ordinatio inter eosdem burgenses et dictum vicecomitem inita fuerat, et eorundem consulum et dicti vicecomitis juramento firmata, prout in quibusdam literis, sigillis ipsius vicecomitis et consulum dicti castri et venerabilis patris episcopi Lemovicensis, et quorundam aliorum sigillatis, de predicta ordinatione confectis plenius continetur. Quæ quidem literæ ex parte dictorum consulum fuerunt exhibitæ coram vobis, et etiam antequam ad partes istas nos accesserimus, et antequam dicta securitas et ordinatio inita fuerit et firmata. Quæ damna dicebant sibi fuisse illata in dirutione et combustionе domorum et repariorum suorum, in captione et redemptione suorum et hominum dicti castri et interfectione multorum de hominibus dicti castri, quorum multos idem vicecomes tanquam viles latrones suspendi et multos interfici fecerat, et alias eis intulerat multa damna, quod longum esset et inauditum per singula enarrare. Præterea, quod valde molestum est, ipsum castrum ita teneat obsecsum quod bladum, vinum, ligna vel aliqua mercimonia alia ad ipsum castrum non poterant apportari. Super quibus damnis atque gravaminibus ipsi consules et tota universitas dicti castri per nos justitiam sibi fieri cum omni qua potuerunt instantia supplicarunt, offerentes se paratos existere præfato vicecomiti super omnibus quæcumque vellet petere ab eisdem plenam justitiam facere coram nobis. Dixerunt insuper quod ipsi sunt vestri et in vestra fidelitate existunt, et quod alium quenquam non habent dominum, et vobis coram nobis et etiam coram eodem vicecomite se advocant, et nulli alii se advocant nisi vobis, nec alium nisi vos habent dominum, prout dicunt.

Nos vero audit a conquestione ipsorum, parlementum habuimus cum vicecomite memorato, ubi præsentibus pluribus bonis viris eundem vicecomitem ex parte vestra requisivimus, prout magis potuimus diligenter, ut a burgensibus dicti castri et universitate ipsorum in curia vestra vel coram nobis reciperet justitiae complementum, quam eidem pluries obtulimus nos facturos; et similiter super damnis et maleficiis antedictis ab ipso et gente sua sibi illatis jus eisdem burgensibus faceret in curia vestra vel etiam coram nobis. Inhibuimus etiam eidem vicecomiti ut amodo desisteret a damnis et maleficiis antedictis.

Idem vero vicecomes respondit nobis quod ipse non faceret jus nec reciperet in vestra curia, nec etiam coram nobis, dicens quod vos non estis ipsius dominus, nec ipse tenetur respondere vel justitiam facere coram nobis, quasdam rationes inanes et fragiles super hoc prætendendo.

Nos vero deliberatione habita cum peritis reperimus quod ipse debet respondere et jus facere in vestra curia, vel coram vestro senescallo, pro eo quod homines dicti castri sunt vestri homines, et vobis et nulli alii se advocant, et in vestra et nullius alterius fidelitate consistunt, et idem vicecomes ea quæ habet in dicto castro tenet ab abbe S. Martialis Lemovicensis, qui ea et alia quæ habet idem abbas in dicto castro tenet de vobis, et de his vobis se advocat, et etiam pro his idem abbas in fidelitate vestra consistit. Item et pro eo quod senescalli terræ istius passim omnes clamores et querelas audiunt et recipiunt, donec partes per sententiam vel esgardium curiæ senescalli ad alios inferiores judices remittantur, si sint ad aliam curiam remittendæ; quod tamen cum sit factum¹ armorum non obtinet in hoc easu, præsertim

¹ *factum*] *fatum*, MS.

cum istud negotium sit armorum, et de talibus negotiis senescalli puniant et cognoscant de consuetudine hujus terræ. Item et pro eo quod non erat tutum dictis burgensibus in ejus curia litigare, nec ipse, tanquam ille qui eisdem præmissa damna et gravamina inferebat, judex eorum in præmissis de jure vel consuetudine esse poterat vel debebat; præsertim cum non cognoscerent immo negarent ipsum vicecomitem judicem vel dominum suum esse.

Verum cum super quibusdam pacis et securitatis tractatibus nos per octo dies et amplius tenuisset, qui tamen tractatus in honorem vestrum minime redundabant, ad ultimum idem vicecomes requisitus frequenter a nobis et facta sibi super hoc inhibitione ex parte vestra, provisum est¹ quod cessaret a malis et damnis dictorum consulum et burgensium usque ad festum Epiphaniæ Domini proximo instans; et hoc idem dicti consules promiserunt.

Nos vero, deliberatione habita, iter arripiimus eundi I am going
ad dominum Odoardum, pro ipsius super præmissis to ask
counsel of consilio requirendo. Et similiter totum factum et rei prince Edward, and
veritatem, prout melius et magis fideliter possumus, I need
vestræ excellentiæ intimamus, supplicantes vestræ regiæ yours also.
majestati ut super præmissis nobis absque moræ
diffugio consulatis, et nobis per vestras literas rescri-
batis quid in tanto periculo sublimitati vestræ placue-
rit nos facturos.

Attendat autem vestra regia celsitudo statum castri Lemovicensis et burgensium dicti loci, in quanta strage et periculo res et personæ ipsorum existunt, et quod publice in his partibus dicitur quod defensio burgensium dicti castri attrahere vobis et dominio vestro poterit totam patriam et alias multas gentes. Attendat etiam regia celsitudo quod nisi infra paucos

¹ est] Not in MS.

dies super defensione burgensium dicti castri consilium salubre apponatis, cum nos absque vestro speciali mandato dictis burgensibus defendere noluerimus, nec ad defensionem eorum arma portare, licet ab eisdem burgensibus super hoc fuerimus pluries requisiti, vos exinde poteritis ipsum castrum amittere et dominium quod habetis ibidem, et per consequens, cum sit caput totius patriæ et Aquitaniæ, et de facili traheretur a ceteris in exemplum, in multis aliis recipere detrimentum.

Item sciat regia celsitudo quod nos promisimus consilibus et burgensibus dicti castri quod post dictum festum Epiphaniæ veniemus cum armis et armatis hominibus in dicto castro in subsidium et defensionem eorum, quod nisi promisissemus sciatis certissime quod vos possetis ob defectum defensionis ipsum castrum, et quod ibi habetis dominium amisisse, et eodem modo dicti burgenses de juribus suis plurimum amississent. Conseruet Dominus personam vestram ad exaltationem regni Angliae pro tempora diuturna.

Indorsed. Excellentissimo domino suo regi Angliae.
B. dantur.

DLV.

THE CONSULS AND COMMUNE OF LIMOGES TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 2,445.)

About
Sept.
1261 ?

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae et Aquitaniæ duci, consules et communitas castri Lemovicensis fideles sui se ipsos, cum omni subjectione reverentia et honore, ad pedes regiae majestatis.

¹ See the preceding letter.

Solet afflictus auxilium querere ubi sperat et debet We are in
 remedium invenire. Hinc est quod nos in omni afflic- great trou-
 tione positi ad celsitudinis vestræ clementiam cum to the un-
 omni devotione et humilitate qua possumus, tanquam heard of
 ad nostrum refugium singulare per quod speramus practised
 specialiter a nostris angustiis et oppressionibus liberari, by the
 duximus recurrentum, sublimitati vestræ regiae quantis viscount of
 gemitibus possumus et sufficimus flexis genibus humili- Limoges.
 liter supplicantes, quatenus celsitudinis vestræ clementia
 nobis vestris [in] omni strage et periculo constitutis
 de solita benignitate dignetur consilium impendere salu-
 tare, attendentes, si placet, planetus, gemitus, et dolores
 tam hominum quam mulierum, pupillorum, et orpha-
 norum, qui propter horribiles et hactenus [inauditas]
 interfectiones parentum, fratrums, filiorum, et amicorum
 suorum tota die non cessant gemere miserabiliter et
 plorare. Et licet longum esset singula mala quæ vice-
 comes Lemovicensis et gens sua postquam in vestra
 fidelitate fuimus nobis fecit scribere, quod
 nullatenus præsumebat, tamen de his quædam sed
 pauca majestati regiae per præsentes literas duximus
 explicanda, ut exinde prout decet ad impendendum
 nobis consilium et succursum vestra benignitas fortius
 moveatur.

Sciat vestra regia celsitudo quod præ-
 dictus vicecomes mala quamplurima nobis fecit et
 damna intulit infinita, domos nostras et nostrorum
 comburgensium molendina et reparia comburendo et
 funditus diruendo, blada et segetes cremando et talando,
 vineas nostras abscidendo et in locis plurimis
 extirpando, homines castri Lemovicensis capiendo et
 vilissimis carceribus detinendo, et ab eis immoderatas
 redemptions extorquendo, et quod est gravius multos
 ex eis nequierer occidendo et quosdam eorum
 vilissime suspendendo. Idem enim vicecomes, quod
 valde nobis grave est et molestum, in stratis et viis
 nobis circumvicinibus custodes tenet et insidias circum-

circa, qui non permittunt aliquos ad dictum castrum bladum, vinum, ph... os, seg..., vel aliqua mercimonia alia asportare. Ex quo in tantum gravati fui-
mus et oppressi, quod multi de habitatoribus dicti
castri propter defectum victualium se ad loca alia
transtulerunt, de quibus quod ad dictum castrum ullo
tempore induci essent non speramus.

Without
immediate
assistance
from you
we shall be
unable to
hold out.

Præterea, quod molestius nobis existit, valde timemus
quod nisi per dominationis vestræ potentiam absque mora
hujusmodi nostris angustiis et pestilentiis obvietur, quod
quasi infiniti de habitatoribus dicti castri prop[ter] penuri-
am victualium et defectum et propter alia gravamina
quæ incessanter eisdem a dicto vicecomite inferuntur de
dicto castro fugere compellantur; unde posset contingere
quod dictum castrum in tanta desolatione veniret
quod non ... ulterius per quos ipsum castrum et
dominium vestrum posset ibidem aliquatenus defensari.

Et nisi esset factum nostrum proprium sonare, dicere
auderemus quod utile esset vobis nos defendere et
juvare, et quod nostra defensio vobis et dominio
vestro contrahere¹ multas gentes; et quanto
magis alii viderent nos defendi per vestram potentiam
et juvari, tanto citius dominio vestro et fortius
adhærerent. Præterea, dummodo gratum sit vobis
et vestro circumspecto consilio et acceptum, satis
dig[num] et congruum sestimamus quod ad defen-
sionem nostram debeat apponere manum vestram,
cum nos vobis nos advocemus et in fidelitate vestra et
nullius alterius extamus, et omnia ea de quibus est
contentio inter nos et vicecomitem Lemovicensem de
feodo et dominio vestro indubitanter existunt, et quia
pacis custodia et guerrarum coercio ad vos in istis
partibus dinoscatur pertinere, maxime cum nos velimus
et parati simus et semper fuerimus in vestra curia

¹ *contrahere*] So MS. apparently, but the first syllable is doubtful.

vel coram senescallo vestro dictæ vicecomiti exhibere et¹ recipere ab eodem justitiae complementum, et idem vicecomes curiam vestram et senescalli vestri fugiens non permittat quod vos vel senescallus vester de mutuis petitionibus cognoscatis.

Ver[um sciat]is quod [cum in] exhibenda nobis justitia dominus Bertrandus de Cardaliaco, tempore quo erat pro vobis in istis partibus senescallus, negligens fuerit mirabiliter et remissus, nec aliquam defensionem impendere nobis voluerit, licet a nobis frequenter fuerit super hoc requisitus, propter quod passi fuimus multa damna; nos verentes ne dominus Johannes de Lelinda senescallus vester dicti domini Bertrandi de Cardaliaco negligentiam et defectum velit trahere ad exemplum, sublimitatis vestræ clementiam flexis genibus humiliter exoramus ut eidem domino Johanni, licet ut credimus nos defendendi et juvandi firmum propositum habeat, cum non noceat emisso subdere calcem equo, dare dignemini per literas in mandatis ut nos et libertates nostras juvet et defendat, et de damnis nobis datis emendam et satisfactionem nobis fieri faciat competentem, et compellere dictum vicecomitem, qui super hoc vobis inobediens et rebellis existit, ut in vestra curia vel coram eodem senescallo vestro a nobis recipiat et faciat justitiae complementum. Alias enim, cum indefensi non possemus tantam guerram, tantam stragem, tantum periculum, tot augustias et pestilentia ulterius tolerare, oportet² de necessitate nos in magnam desperationem accumbere, vel nos et dictum castrum Lemovicense omnino destrui et penitus desolari.

Super aliis autem dilecto nostro Stephano Germoni comburgensi nostro, si placet, indubitanter credatis, et fidem omnimodam adhibeatis in his quæ vobis ex parte nostra super statu nostro duxerit explicanda. Con-

Your present seneschal, unlike the last, seems ready to help us; but has been able to do but little for us.

¹ *et]* Not in MS.

² *oportet]* oporteat, MS.

servet Dominus vestram regiam majestatem ad exaltationem regni Angliae per tempora diuturna.

Præterea sciat regia celsitudo quod dominus Johannes de Lalinda in castro Lemovicensi per dies aliquos præsens fuit, et pro vestris juribus et pro pace inter nos et dictum vicecomitem reformanda apud eundem vicecomitem et fideliter laboravit. Sed tandem non potuit aliud obtainere, nisi quod quædam securitas, de qua non multum confidimus, fuit inter nos et dictum vicecomitem usque ad festum Epiphaniæ inita²

Indorsed. Reverendissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliae illustri.

DLVI.

JOHN OF HEMINGFORD TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 923.)

Sept. 1261. Excellentissimo domino suo domino H[enrico], regi Angliae, domino Hyberniae, et duci Aquitannie, suus clericus semper devotus et humilis J[ohannes] de Hemingford, gratiam in præsenti et gloriam in futuro [cum] reverentia et jocundas.

On August 29 the patriarch of Jerusalem was elected pope, and has taken the name of Urban.

Noverit vestræ dominationis sublimitas quod ecclesia Romana pastoris solatio destituta a vicesimo quinto die Maii usque ad diem Decollationis S. Johannis Baptiste monachos . . . totum habentes intra se caritatem et dilectionem mutuam, et reputantes se tam humiles et indignos summi pontificatus honore, quod dicto die patriarcham Jerusalem oriundum domini regis Francie in Romanum pontificem elegerunt.

² *inita*] inhita, MS., apparently. | perished. Then eight or ten words Two or three words following have | are effaced.

Et assumpto nomine Urbanus, utinam re et¹ nomine,
Dominico die sequente ab archipresbytero Ostiensi munus
benedictionis recepit ante ecclesiam corona
et imperiali diademate coronatus ad palatium sibi de-
putatum recessit.

Ad quem tempore competenti et congruo, de con- My first
silio dominorum Soletani, Ottoboni, Gaietani, et quo- interview
rundam [car]dinalium, cum magistro R[on- with him
gero] Luvel clero vestro et procuratore meo accessi, left me
salutans ipsum ut decuit ex parte vestra, et literas impres- with fa-
vestras domino Alexandro papae directas eidem porri- vorable
gens, et supplicans justis precibus aurem in- sions.
clinaret benevolam et benignam, non permittens ad
petitionem cujuscumque quicquam contra vos impetrari
ab eo in vestrum præjudicium seu dispendium sub
quocumque colore clam vestris procuratoribus
præsentibus et vestra jura defendere volentibus nulla-
tenus requisitis. Qui respondit quod evidens debet
esse necessitas priusquam contra vos aliquid concedat.
Gratum tunc habens responsum cum sua
benedictione spe concepta recessi.

Subsequenter quæsita opportunitate cum prædicto On a se-
comprocuratore accessi ad ipsum dominum, et exposito cond and
sibi de plano juramenti, third inter-
propter quod Johannem et Adam cursores vestros view he
misistis ad curiam Romanam, supplicavi nomine ves- raised diffi-
tro ut literam executoriam jam grossatam dirigen- culties.
dam domino Cantuariensi super absolutione
. literarum prædecessoris sui ju-
beret expedire; maxime cum ipsam in petitionem et
in vota prius per manum bonæ memoriae magistri
Arloti notarii sui ipsam gratanter mihi concesserat:
quod nec tunc expresse denegare,
s[ed] literam illam paratam ad bullam tenuit in sus-

¹ et] f. l. ut.

penso, dicens quod nescitis quis ipse est et quod scripsistis Alexandro papæ et non sibi responsum quod non scripsistis Alexandro quia Alexandro sed quia papæ, nec scribetis ei unquam quia Urbano sed quia papæ.

I have asserted
you had
another
proctor at
the court,
who made
exactly
opposite
requests.

Nihil autem tunc amplius obtento, requisivi cum socio meo dominos J. Thol[osanum], J. Gaietanum, et fratrem Hugonem, qui dicebantur prioris negotii promotores. Promiserunt se procurare illam literam expediri, quod tamen non fecerunt, quia forte non pot ut prius mihi et magistro Rogero respondit quod fuit quidam in curia, qui tanquam procurator vester nomine vestro petiit pacem ordinis novi juramento firmatam et vestros nes auctoritate apostolica confirmari, cuius confirmationis literam grossatam tenuit in suspecto, sicut nostram.

Cui cum rubore respondi me non credere talem esse in curia vestrum procuratorem, immo potius vestrum proditorem, cuius nomen et ejus procuratorium petivi cum instantia mihi exhiberi : quod tamen non concessit papa prædictus, sed expressit præcise quod propter tantam¹ diversorum procuratorum utrimque negotium tenere voluit in suspenso, quoisque per novas literas vestras scire posset quorum procuratorum petitiones seu supplicationes nomine vestro sibi factas ratas haberi [vestra] decreverit providentia.

I can do
nothing in
conse-
quence,
without a
letter from
you, re-
voking all
other pro-
curatorial
letters.

Erubescens igitur, titubans et perplexus, propter verba summi pontificis asserentis alium esse procuratorem praemissa potentem, nescio quid rogare, quid expedit vestre serenitati significare faciendum ; sed si placuerit vestre celsitudini me prædictum negotium cum aliis jam inceptis prosequi cum meis conatibus, ordinetis duos procuratores in curia Romana, de quibus [confi]-

¹ *tantam*] Doubtful in MS.

dere debetis juxta formam quam dominationi vestræ sub sigillo interclusam transmitto, revocantes expresse omnia procuratoria quibuscumque personis prius facta, et recommendantes personas procuratorum [ne]gotia et petitiones per ipsas nomine vestro porrigendas, per vestras literas speciales domino papæ, supplicantes eidem quatenus vos, regnum vestrum, jura, libertates, con pro . . . bus approbatas pacifice obtentas temporibus vestris et omnium progenitorum vestrorum, sicut consueverunt sui prædecessores sub Romanie ecclesiæ protectione suscipiat conservet, et quod petitionem prædicti falsi procuratoris de confirmando juramento prædicto penitus admittere recuset.

Et ista tam celerius quam secretius expédiantur. This
Scio enim magnatum Angliæ sunt in curia should be
l[iteras] procurantes contra vos, sed nihil proficient done at
vobis invitis. Et magister R. de Franisham dixit se once, for
recepisse literas cujusdam comitis ad pro some of the
vos pro baronibus vestris, sed dixit se nihil fecisse, et great men
alias tradidit magistro J. Clarel, sed nescit quid ipse are making
fecerit. great efforts against
you.

Sciat vestra dominatio quod confirmatio concilii The confirmation of
Londoniensis ansact . . . cur[ia] the Council
jam est impedita, nec unquam confirmabuntur con- of London
stitutiones illius concilii contra vos, quamdiu habetis has been
unum contradictorem in curia, sicut asserit tota prevented.

consilium quod acquisi-
vimus ibidem, agere ad confirmationem earundem, quia
sic deducerem jura vestra et regni vestri in judicium,
quod multum placeret papæ et fratribus in
re vestra. Hab[ui con]silium magnorum dominorum
de curia pro salario, et magistrum Angelum clericum
vestrum optimum, qui nihil vult recipere quia expectat
solutionem sibi deb

aliis juvat me et magistrum R. in
vestris negotiis. Robertum de Bar, qui modo odiosus

est papæ, suspectum habeo, et quasi omnes praeter magistrum Albertum. Valete semper in D[omino].

Indorsed. Domino Henrico . . . et illustri regi Angliæ, pro magistro de Hemingford clero suo in curia Romana moranti.

DLVII.

HENRY III. TO THE MEN OF CAMBRIDGESHIRE AND HUNTINGDONSHIRE.

(Rot. Pat. 45 Hen. III., memb. 3.)

Oct. 18,
1261.

Rex omnibus fidelibus suis comitatuum Cantebrigiae et Huntedoniæ, salutem.

We hear with high displeasure that certain persons have without our command assumed the keeping of our counties, and removed our sheriffs and bailiffs.

Miramur plurimum et movemur quod, sicut jam plene intelleximus, quidam nobis adversantes custodiam comitatuum nostrorum predictorum, et quidam custodiam aliorum comitatuum nostrorum sibi sine voluntate vel mandato nostro assumunt, et vicecomites nostros et alias ballivos nostros pro voluntate sua amovere præsumunt, inhibendo insuper ne per præceptum nostrum vel auctoritate nostra aliqui in predictis comitatibus justitiam suam prosequantur, et alia etiam contra fidelitatem nobis debitam perpetrando in priejudicium et læsionem coronaæ nostræ manifestam. Et cum nos vobis et omnibus de regno nostro simus in sua justitia debitores, ac vobis et singulis justitiis exhibere et jura singulorum conservare intendamus; vobis mandamus rogantes quatenus, sub debito fidelitatis et dilectionis quibus nobis tenemini, ipsis qui ballivas nostras, sive de dictis comitatibus nostris vel hundredis aut aliis, sine mandato et voluntate nostra sibi assumere præsumunt, nullatenus intendatis, nec eis obedientes sitis in comitatibus tenendis aut rebus aliis quæ ad nostras ballivas pertinent, sed vicecomitibus nostris, quibus comitatus predictos per nostras patentes literas com-

misimus, et aliis ballivis per nos positis intendentibus
sitis, in his quæ pertinent ad ballivas prædictas, et
eisdem pro viribus vestris fideliter auxiliantes; ita vos
habentes in hac parte quod vobis et vestris in his
quæ vestris honoribus et utilitatibus convenerint per-
petuis temporibus fortius astringamur.

Teste rege apud Turrim Londoniæ, decimo octavo
die Octobris.

Consimilem literam habet Jacobus de Alditheleg de
comitatibus Staffordiæ et Salopiæ, et Philippus Mar-
myn de comitatibus Norfolchiæ et Suffochiæ.

Consimilem literam habet W. le Such de comitatu
Surriæ, et Johannes de Baillol de comitatibus Notting-
hamiæ et Derbeïæ.

Consimilem literam habet Philippus Basset in co-
mitatibus Somersetiæ et Dorsetiæ per se, et aliam
literam in comitatibus Oxoniæ et Berkesiræ.

Consimilem literam habet Alanus la Zache in comi-
tatu Northamptoniæ.

DLVIII.

RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 124.)

Illustri et magnifico principi domino Henrico, Dei Oct. 23,
gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aqui-^{1261.¹}
taniæ, germano suo carissimo, Ricardus, eadem gratia
Romanorum rex, semper Augustus, cum intimæ dilec-
tionis affectu, salutem.

Super omnia cautum et expediens arbitramur quod If our fo-
ante diem quo illi de ultramarinis partibus sunt vocati, ^{reigners}
experiāmini diligenter si pateat eis liber introitus et allowed to

¹ See the note to letter DL.

land at the securus progressus in regnum. In quo quidem si eis Cinque Ports, I can easily aliquatenus aut curandum. Nos enim in brevi vos arrange for their landing elsewhere.

occurrat obstaculum non esse dubitandum credimus aliquatenus visitare disponimus, hujuscemodi super hoc vobis exhiburi consilium per quod vestræ ac nostræ securitati securius et salubrius valeat, annuente Domino, providere. Quia si per Quinque Portus alienigenis denegetur introitus, alias eis de commodo tuto ingressu et faciliter procurabimus certam et copiosam promptitudinem exhibere.

Datum Berkhamsted, vicesimo tertio die Octobris, indictione quinta, regni nostri anno quinto.

DLIX.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 46 Hen. III. p. 1, memb. 21.)

Oct. 28,
1261.

Our barons
have safe-
conduct to
meet us at
Kingston
about
peace.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod nos suscepimus in salvum et securum conductum nostrum barones nostros venientes usque Kyngestone, ad instantem crastinum apostolorum Simonis et Judæ, pro reformanda pace super contentionibus inter nos et ipsos subortis. Et ideo vobis mandamus quod eisdem et eis quos secum duxerint in veniendo, et ibidem morando, seu inde recedendo, non inferatis vel inferri permittatis damnum, impedimentum, aut gravamen. In cuius, etc. duraturas usque ad Dominicam proximam post festum Omnium Sanctorum, et per totam Dominicam prædictam; ita tamen quod ipsi sine armis veniant ibidem et morentur per tempus prædictum.

Teste rege apud Turrim Londoniæ, vicesimo octavo die Octobris.

DLX.

To WALTER OF MERTON, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 277.)

Suo speciali in Christo domino W[altero] de Merton, Autumn
domini regis cancellario, salutem.
^{1261?^1}

Cum per collectores decimæ domino regi concessæ I hear that
in nostris partibus colligendæ intellexerimus quod in ^{in our parts} the tenth
plerisque locis dicta decima levare non potest absque ^{cannot be} collected
auxilio seculari, expedit quod celeriter de Eboraco [de] without the
Notinghamia et de Lancastria vicecomitibus detis per aid of the
literas regias in mandatis ut dictis collectoribus sint ^{secular} arm. In-
in auxilium ad ipsam decimam levandam manu valida, ^{sherriff's ac-} cordingly.
fuerint requisiti. Hoc autem noster officiarius de ipso
negotio nobis scripsit. Valete.

DLXI.

TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 1,094.)

Suo dilecto, domini regis cancellario, salutem quam Autumn
sibi.
^{1261?^2}

Super depositione pecuniæ de decima consilio ma- The pro-
gistri Reymundi bene acquiescimus, quia satis tutus
est modus, dummodo per mercatores inde cautio bona would be
fiat, sicut bene poteritis providere. Ipsam tamen pe-
cuniam quæ in ædibus sacris vel in aliis locis tutis
deposited in some of the king's castles.

¹ Merton was chancellor from July 5, 1261, to July 12, 1263. But it is known that the collection of the tenth of ecclesiastical revenues granted by the Pope gave rise to disturbances in Ireland in the autumn

of 1261 (Rym. i. p. 411); which makes it probable that this letter is of that date. The writer, apparently, is one of the northern bishops.

² See the preceding letter.

reponetur,¹ ad quæ mercatores forsitan non accedunt, non oportet transferre, quoisque de ea specialiter sit provisum. Unde super his quod magistro prædicto et vobis videbitur facere poteritis confidenter. Verumtamen si in castris domino regi plene subjectis, si qua sunt vicina, reponatur pecunia securitatis gratia, bonum erit. Bene valete.

Domino W. de Merton, domino regis cancellario.

DLXII.

HENRY III. TO THE EARL MARSHAL.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 18 in dorso.)

Dec. 16, Rex comiti Marescallo, salutem.
 1261.
 You are required to seal the form of peace agreed upon between us and our barons.

Cum in forma pacis inter nos et barones nostros initæ provisum sit et condictum quod vos et quidam alii barones nostri, qui in pace illa esse voluerint, sigilla sua scripturæ super dicta pace nuper confectæ apponere debeant infra quindecim dies postquam inde requisiti fuerint, et hoc infra festum Epiphaniæ Domini; vobis mandamus quatenus, si ad hoc faciendum ad nos personaliter accedere nequeatis, tunc sigillum vestrum ad nos mittatis per aliquem de vestris, de quo plene confidatis, apponendum scripturæ prædictæ, prout inde provisum est et condictum.

Teste rege apud Merton, sexto decimo die Decembris.

Eodem modo scribitur Johanni de Warenne, comiti Leycestriæ, Rogero de Mortuo Mari, Hugoni le Despenser, Willelmo Bardulf, Johanni de Burgo, Henrico de Hasting, Johanni Filio Johannis, Roberto de Veteri Ponte, Willelmo de Munchenesy, Johanni Filio Alani, Nicolao de Segrave, Galfrido de Lucy.

¹ *reponetur*] Doubtful in MS.

DLXIII.

HENRY III. TO PRINCE EDWARD.

(Royal Letters, No. 2,426.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, Dec. 18,
et dux Aquitaniæ, dilecto filio Edwardo primogenito^{1261.}
suo, salutem.

Scripsit nobis dilectus et fidelis noster Gasto de We recom-
mend G.
Bearne per nuntium suum quem ad nos transmisit, de Bearne
quod vobis pro eo scriberemus, ut in negotiis suis to your
quæ apud vos habet expedienda gratiam vel justitiam favourable
exhiberetis. Nos igitur ad instantiam ipsius vobis
mandamus quatenus eidem Gastoni in his prædictis
negotiis gratiam vel justitiam exhibeatis eidem, prout
vestra discretio melius viderit expedire.

Teste me ipso apud Merton, decimo octavo die De-
cembris, anno regni nostri quadragesimo sexto.

DLXIV.

RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 410.)

Magnifico principi, domino et fratri suo carissimo Nov. 28 or
H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Dec. 28,
Hyberniæ, et duci Aquitaniæ, R[icardus], eadem gratia
Romanorum rex, semper Augustus, salutem et sincerae
[dilectionis] semper augmentum.

Super eo quod serenitas vestra a nobis nostrum I can give
requisivit consilium de matrimonio contrahendo inter no opinion
Elmundum natum vestrum [et ne]potem nostrum about the
proposed marriage
carissimum [et] filiam nobilis viri G[uidonis] comitis of your son

¹ Compare letters DLIX., DLXII.

Edmund, without knowing more particulars.
 Flandriae, prout ex literarum vestrarum tenore concepimus, excellentiae vestrae taliter duximus respondendum, quod quia nescimus quid dictus comes vobis offert, vel sub qua forma dictum matrimonium vellet contrahi, nullum [de] eo certum dare possumus consilium seu responsum.

As to the sheriffs ; each county that pleases is to send four knights to you, and you are to select one.
 I cannot be present.

Ceterum de comitatibus Angliae vobis significamus quod juxta provisionem nuper factam, prout in compositionis forma continetur, quod quilibet comitatus qui mittere curet et vellet, ad vestram praesentiam quatuor milites debeat¹ ut et² unus ex eis per vos in vicecomitem eligatur, et hoc erit in crastino Epiphaniæ Domini, ut intelleximus.

Nos enim, qu dicto die ad receptionem ipsorum militum interesse non possumus, quandam militem nostrum ad dictum diem de latere nostro decrevimus e his qui fuerint praesentes juxta formam provisam, et de consilio scaccarii vestri vicecomites recipiet vice nostra. De aliis a tempserint vestrae relinquimus dispositioni, ut de illis faciatis quicquid videritis faciendum.

Datum apud Walingfordiam, vicesimo octavo die [in]dictione, regni nostri anno quinto.

Indorsed. [Domino] regi Angliae, fratri nostro carissimo.

¹ *debeat*] Doubtful in MS.

² *et*] Doubtful in MS.

DLXV.

PHELIM O'CONNOR, KING OF CONNAUGHT, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 789.)

Illustri regi Angliæ Henrico, Doci gratia domino 1261.¹
Hiberniæ, comiti Andegaviæ, suus Fedlinus Okonchanur
rex Conactiæ, salutem, cum debita reverentia et honore.

Quoniam nobilissima merita et bona opera a suis I thank
subditis debent gratanter et humiliter collaudari, you for
idcirco regiæ vestræ majestati pro variis honoribus your orders,
nobis collatis grates referimus infinitas; et maxime given to
pro eo, quod pro nobis Willelmo de Dene, justiciar to the late
vestro Hiberniæ, bonæ memorie, for making
benda de damnis nobis per Walterum de Burgo et good my
suam sequelam in terra nostra de Tyrmarn² illatis,
devote scripsistis.

Unde, cum dictus justiciarius ante receptionem But the
literarum vestrarum diem clausit extremum, nos nullum death of
effectum nec commodum, per dictum vestrum man- the justi-
datum, licet non per nos stetit, recepimus adhuc; your
sed varia damna et incomoda, per eundem Wal- ciar has
terum et suos complices, in terra filii vestri recipi- invalidated
mus et sustinemus. Damnificavit enim cantreda ubi
castra vestra sunt, et domini Edwardi castra sita
sunt, ad æstimationem sex millium marcarum, exceptis
damnis illatis ecclesiæ Elfinensi, tunc in manu nostra
existenti; quæ quidem damna æstimari possunt ad
æstimationem trium millium marcarum, ecclesiarum
combustione, et clericorum et monialium interfectione.

¹ See Rot. Pat. 45 Hen. III. m. | ² *Tyrmarn*] The last letter of this
1 ; and the List of Justiciars in the | word is doubtful.
Liber Hiberniæ.

Quare regiam vestram dignitatem humiliter exoramus, quatenus, sicuti terram filii vestri ab hostili incursu predicti Walteri et aliorum adversariorum nostrorum observare desideretis, justiciario vestro, vide-licet domino Ricardo de Rupella, nunc existenti, et consilio vestro salubri in Hibernia detis in mandatis, ut, secundum prioris mandati formam, præfatum Walterum ad plenitudinem justitiae nobis super dictis damnis nobis et ecclesiæ Elfinensi illatis exhibendam compellat et distringat.

I assure
you of my
constant
fidelity.

Pro certo enim sciatis quod nunquam a fidei servio vestro nec filii vestri, pro aliqua sollicitatione nobis ad Hiberniensibus facta recessimus, nec recedemus. Nos enim et nostros et omnia nostra bona sub protectione vestra et domini Edwardi primogeniti vestri supponimus; cui omnia bona nostra et jura, si qua nobis super tota terra Conactia competit, usque ad adventum suum ad partes Hiberniæ observamus et observabimus. Valeat regia vestra majestas in Domino.

DLXVI.

PETER, BISHOP OF HEREFORD, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 920.)

1261 ?¹

Excellentissimo domino suo et benefactori Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Aquitaniae, comiti Andegaviae, P[etrus], ejusdem miseratione Herefordensis ecclesiæ minister humili, se ipsum ad votum cum debito famulatu.

It would
be for your
honour and
profit that
the count
of Savoy

Ad vestrum credimus honorem cedere et profectum si vir illustris dominus comes Sabaudiae districta passagia suæ terræ a vobis in homagium et studium recipiat, volens inde pro vobis et vestris facere contra

¹ See L'Art de Vérifier les Dates, xvii. p. 168.

omnes homines guerram et pacem, et fortalitias reddere should hold his
vestro nuntio cum celsitudini vestrae videbitur expe- Alpine
dire, prout omnia ista et plura alia ad hanc materiam passes of
facientia, de mandato ejusdem comitis, coram toto you.
vestro consilio aliquando exposuimus viva voce.

Ea de causa serenitatem vestram rogamus quantum possumus, bona fide, si vobis placet, nihilominus consulentes quatenus deliberato consilio in hoc facto et alibi ubi poteritis amicos et subditos acquirere studeatis, qui suo loco et tempore inimicorum vestrorum superbiam, iniquitatem, et malitiam vice vestra, ut decet tantum principem, strenue possint repellere, et cum aviditate animi refutare. Mittet enim ad vos dominum Willelmum Bonviardi, virum honestum et in negotiis plurimum circumspectum, qui nomine dicti comitis vestram perficiet omnimodo voluntatem.

Ad haec noveritis nos esse in terra nativitatis nostræ paratos pro vobis exponere nos et nostra, sine omni distinctione et differentia, si nobis duxeritis injungendum.

DLXVII.

THE PRIOR AND CONVENT OF ST. SWITHIN, WINCHES-
TER, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 597.)

Excellentissimo principi domino Henrico, Dei gratia About 1261.¹
illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitaniae, sui devoti ac humiles filii Ricardus prior
humilis ecclesie S. Swithin Wintoniensis et ejusdein
loci conventus, prospere, pacifice, et diu vivere cum salute.

¹ Bishop Ademar died Dec. 4, 1260.

Pray allow
the will
of bishop
Ademar,
by which
he restored
to us the
manor of
Portland.

Cum ecclesia nostra Wintoniensis ab antecessoribus vestris illustribus regibus Angliae fundata semper ad vos in suis negotiis habeat recurrere, tanquam ad refugium suum unicum et singulare, humiliter pro eadem supplicamus vobis et devote, quatenus cum ipsa in alienatione manerii de Portlond, quod piæ memoriae dominus Ademarus quondam episcopus noster, germanus vester, emptionis titulo sibi a nobis, licet a jure prohibitus, olim acquisivit, multiplicitate læsa sit et gravata, sic de consensu providorum virorum executorum dicti venerabilis patris ordinare dignemini de manerio prædicto, pro quo eisdem executoribus satisfacere curabimus, ut ad usus ecclesiae nostre pristinos transire possit et reverti, prout ultima prædicti venerabilis patris requisivit voluntas, dum præfatum manerium de Portlond nobis in testamento suo sub certa forma legavit, et tam pio quam sano proposito ductus restituendum esse decrevit. Ut igitur eadem voluntas domini Ademari, quem non minus amplectimini¹ mortuum, ut speramus, quam vivum, laudabilius in hac parte adimpleri possit et firmari, preces nostras præsentes ita efficaciter dignetur excellentia vestra in sinum exauditionis admittere, ut dum præfatæ ecclesiae nostræ optata præsidia vice patroni specialis pro stiteritis, princeps et judex omnium Deus et sancti ejus cum eo se in hoc digne reputent honoratos, et maxime beatus Edwardus vobis inter sanctos præcipius, qui de prædicto manerio Wintoniensem primo dotavit ecclesiam, et perpetuis temporibus optavit remanere dotatam. Valeat excellentissima majestas vestra per tempora longiora.

¹ *amplectimini*] So MS.

DLXVIII.

LOUIS IX. TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 106.)

Ludovicus, Dei gratia Francie rex, carissimo con- Jan. 2 or 9,
sanguineo suo Henrico, eademi gratia regi Angliae 1262.¹
illustri, domino Hiberniae, et duci Aquitaniæ, fideli
suo, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Rogastis nos per erga Johannem No money
de Brittannia, qui vestram duxit filiam in uxorem, de seems to
mille marcis vos re vellemus super be due to
denarios, quos pro valore terræ Agenensis vobis asse you on
ritis nos debere. Verum cum super hoc dictum account
Johannem, ad vestram requisitionem, in hominem rece- of the
pimus, non videtur quia vobis principaliter ad solutio- Agenois.
nem dictæ pecunie teneamur. Unde nobis, si placet,
per vestras patentes literas declaratis, quid facere nos
volueritis de præmissis. Vobis quidem, vel alii, de
dicto valore terræ Agenensis teneri non credimus, nisi
secundum formam pacis inter nos
terminos in eadem pace contentos, quorum primus in-
cipiet in Ascens ti.

Datum apud Compendium, die Lunæ,
Epiphanie.

¹ See the letter to which this is grant of the Agenois to John of
an answer in Rymer, i. p. 413. On | Britanny. In July 1268 it was
the same page is to be found the | restored to the English crown.

DLXIX.

ROGER LOVEL TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 950.)

Feb. 6,
1262.¹

Serenissimo et excellentissimo domino suo H[enrico],
 Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, et duci
 Aquitanniæ, suus R[oger] humilis clericus et in
 Romana curia procurator, prosperos semper ad vota
 successus, et se totum ad obsequia et mandata.

The pope
 has created
 several
 cardinals.

Noverit excellentia vestra quod sanctissimus pater
 Urbanus quartus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summus
 pontifex, Sabbato ante festum Natalis Domini ordinatio-
 nem cardinalium magnam fecit; in qua venerabilis
 pater et dominus J[ohannes] titulo S. Laurentii in Lucina
 presbyter cardinalis electus extitit in episcopum Portu-
 ensem, dominus Hugo cardinalis in episcopum Hostiensem,
 qui nequaquam consecrabuntur ante adventum aliorum.
 Archiepiscopus etiam Narbonensis, qui quondam unicam
 et virginem duxerit in uxorem, de qua filios et filias
 quamplures procreaverat, qui quidem postmodum
 extitit episcopus Annisiensis, et de ecclesia Annisiensi
 translatus est in archiepiscopum Narbonensem, electus
 est in episcopum cardinalis; episcopus Ebroicensis
 electus est in cardinalis episcopum; qui nondum titulos
 habent, eo quod absentes fuerunt. Ordinatum est
 tamen quod unus illorum erit Albanensis et alias
 Sabinensis. Dominus Jacobus de Sabella, natione
 Romanus, affinis domini Gaietani, factus est S. Mariæ
 in Cosmidin diaconus cardinalis; dominus Godefridus
 de Alatro, natione Campanus, affinis domini Ricardi,
 factus est S. Georgii ad Velum Aureum diaconus car-
 dinalis; dominus Urbertus de Cochenaco, familiaris
 domini Ottaviani, factus est S. Eustachii diaconus

¹ See Raynaldi Ann. Eccles. s. a.

cardinalis; electus quondam¹ Adversanus, familiaris domini Ottoboni, natione Lombardus, cui multa crimina opponuntur, factus est similiter cardinalis; cancellarius etiam domini regis Francie electus extitit in presbyterum cardinalem; qui similiter titulos non habent, eo quod in ordinatione antedicta absentes fuerunt.

Ad hæc sciat regia celsitudo quod felicis recordationis Richard, S. Ricardus quondam episcopus Cicestrensis, p̄aelatis provinciæ convocatis, die Dominica proxima ante conversionem B. Pauli apostoli cum omni solemnitate, gaudio, et tripu[dio], assistentibus domino papæ fratribus suis in ecclesia Fratrum Minorum Viterpii canonizatus extitit reverenter, qui precepit ejusdem festum per universum mundum tertio nonas Aprilis, scilicet in vigilia S. Ambrosii, illa videlicet die qua de hoc sæculo migravit ad Dominum, solemniter celebrari, concedens omnibus ibidem existentibus indulgentiam trium annorum et trium quadragénarum, et etiam absentibus qui nomen ejusdem sancti cum devotione invocabunt.

Cognoscat insuper regia celsitudo quod dominus Manfredus regni Siciliæ occupator solemnes nuntios die Jovis ante Conversionem B. Pauli ad curiam destinavit, quibus componendi, transigendi, et status sui reformationem impetrandi potestatem et speciale mandatum concessit. Qui trecenta millia unciarum auri domino papæ et suis fratribus obtulerunt, de cuius² auri quantitate triginta millia unciarum incontinenti persolventes eisdem, ipsius auri residuum in deposito ponere domini papæ et fratrum nomine, ipso in regem coronato Apuliæ existente, humiliter promittendo, et prædictis domino papæ et cardinalibus, postquam coronatus

formerly
bishop of
Chichester,
has been
canonized.

¹ *quondam*] quodam, MS. Simon, canon of Padua, is the person referred to.

² *cuius*] so MS. f. l. hujus.

haberetur, decem millia unciarum auri annuatim solvere promiserunt. Quibus auditis, eorum petitione non admissa, redeundi licentia tribuerunt. Valeat excellentia vestra per tempora longiora.

John
Mansel
has ob-
tained for
you the
fullest
release
from your
obligations.

Sciat etiam celsitudo regia quod magister Johannes Maunsell reformationem status sui ad plenum cum omnibus clausulis et non obstantibus necessariis impetravit, et gratiam domini papæ ac cardinalium, prout in literis excellentiæ vestræ transmissis plenius continetur.

Datum Viterbii, die Lunæ proxima post Purificationem B. Mariae virginis.

Indorsed. Illustri regi Angliae.

DLXX.

HENRY III. TO URBAN IV.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 14 in dorso.)

March 20,
1262. Sanctissimo in Christo patri domino U[rbano], Dei
gratia sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici,
rex Angliæ salutem cum reverentia et honore.

We con-
gratulate
the church
and your-
self on
your ac-
cession.

Mundanae fabricæ Rector providus et Opifex sublimis, qui retæ sui piscaminis per Petri ministerium laxavit in capturam, ecclesiæ laboranti benigne subvenit, ipsamque mundi fluctibus diu agitatau, sua disponente gratia, submergi non permisit. Hujus namque operis successorem providum, post expectationem diutinam et lacrymosa plebis desolatæ suspiria, ex insperato providit, et columnam suæ domus in aedificium completum providere substituit, quatenus in ipsa donorum dispensator fiat magnificus, et teneat præ ceteris culmen sublimitatis, qui de creditis sibi talentis rationem abundantem etiam in minoribus reddidit cum usuris.

Congruum namque et magnificentum Dei beneficium censetur a cunctis, ut hunc quem tot virtutum insigniis

et gratiarum plenitudine Dominus decoravit ad sui gregis prefectum constitutat super multa, fiatque per ipsum cœlo grex ipse vicinior, et salus mundo per ejus ministerium, paxque Christicolis feliciter augeatur.

Hujus igitur exultationis, pater sancte, participes, ad pedes vestræ sanctitatis dilectos nobis Willelmum de Chauuent clericum et Willelmum de Aette militem nostros fideles transmittimus, qui nostræ mentis jubilum vobis insinuent, nosque et nostros et quæ nostra sunt vestræ beatitudini cum omni devotione recommendent. Quod autem id hactenus juxta nostræ mentis desiderium efficere nequivimus, ne grave gerat vestra sanctitas vel indignum; præsertim cum varia nobis impedimenta paraverint regni nostri turbatio dudum suborta, et nostrorum rebellio subditorum, quos nobis, ut speramus, jam virtus divina reddidit humiliatos.

Paternitati etiam vestræ precum instantia qua decet et expedit supplicamus attente, ut his que nostri nuntii supradicti, tam pro negotio crucis quam aliis nos seu regnum nostrum contingentibus, vobis exponent, fidem et favorem benevolum vestra dignetur sanctitas adhibere.

Teste rege apud Windesoram, vicesimo die Martii.

DLXXI.

ROGER LOVEL TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 956.)

Serenissimo ac excellentissimo domino suo, domino May 14,
H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino 1262.¹
Iberniae et duci Aquitaniæ, suus R[ogerus] Lovell

¹ See letter DLXIX.

clericus, et in Romana curia procurator, prosperos semper ad vota successus, et se promptum et paratum ad ejus obsequia et mandata.

After great difficulties I have obtained better letters of revocation for you than ever.

Affectans et semper aestuanti desiderio concupiscens, ut statuta, ordinationes, et colligationes, quae nonnulli magnatum regni vestri, sub praetextu vestre statum excellentiae reformandi, vestro nomine fecerant, ac jurejurando firmarant, in manifestam diminutionem potestatis vestre ac enormem depressionem regie libertatis, in irritum penitus revocentur, et carere decernantur omni robore firmitatis; super jam dicta revocatione quasdam literas apostolicas notari obtinui et grossari, quarum copiam, licet propter instantiam et malitiam aemulorum et adversariorum nostrorum quamplurimum in Romana curia existentium ad effectum minime pervenissent, serenitati vestre mittere non omisi.

Verumtamen zelanter desiderans ut zelus et sollicitudo quos erga regiam obtineo majestatem inchoatum consequatur effectum, quodque iidem adversarii spe quam de ipsorum percepérunt nequitia defraudentur, iterato super revocatione præfata meliores et efficaciores literas quam unquam pro vobis a sede apostolica obtentæ fuerint, non absque gravibus expensis, necnon laboribus et angustiis, impetravi. Quas namque bullatas habeo, eisdem adversariis renitentibus et invitis; quæ quidem, quaslibet jurgantium controversias de medio auferentes, omnes aemulorum prædictorum insidias, intentionem, et astutias præ ceteris enervarunt. Cum autem easdem propter latoris iter præsentium ab eo valde festinanter aggressum nondum obtinuerim duplicari, earundem transcriptum per latorem prædictum vestre dominationi studi sollicius¹ intimare; quas etiam bullatas in brevi transmittam

¹ *sollicius*] So MS.

regiae majestati ; per quarum nempe impetrationem, si vestrae placuerit celsitudini, excellentia regia ad pristinam liberalitatem reducta, ipsius status, omnium contradicentium prorsus intentione frustrata, poterit plenarie reformari.

Præterea serenitati regiae patefiat, quod literæ quas magistri Arlotus et Rostandus super revocatione hujusmodi et status vestrae magnitudinis reformatione impetrarunt, quia quædam additiones et clausulæ in favorem procerum et baronum ac totius regni Angliae prælatorum ac depressionem vestrae celsitudinis in eisdem extiterunt insertæ, minus bene impetratae fuerunt, quamquam ad impetrationem ipsarum totis viribus laborarint, quemadmodum in literis felicis recordationis domini Alexandri papæ IV. vestra serenitas videre poterit plenius contineri. Grossatis quoque literis supradictis, easdem dominus papa propter adversariorum prædictorum nequitiam et importunam instantiam, sine fratrum suorum consilio nullatenus voluit expedire ; quas tandem, sicut predixi, bullatas obtineo, licet quamplures cardinales celsitudini vestrae super hoc adversarii existentes, ne ipsæ literæ expedirentur juxta posse interposuerint partes suas. Valeat excellentia vestra per tempora longiora.

Datum Viterbii, secundo idus Maii.

Illustri regi Angliae.

DLXXII.

HENRY III. TO JOHN OF HEMINGFORD AND ROGER LOVEL.

(Rot. Pat. 46 Hen. III. p. 1, memb. 10.)

Rex magistris Johanni de Hemingford et Rogero ^{May 26,}
_{1262.} Luvel, procuratoribus suis in curia Romana agentibus,
salutem.

regnum nostrum tangentia, quæ de novo emerserunt, ad præsens commode carere non valemus, vestræ sublimitatis magnificentiam, de qua vehementem gerimus fiduciam, ut debemus, prece qua possumus imploramus quatenus loquelas quas Robertus Filius Adæ de Basteneswayth et Radulphus de Ulvesdale movent contra eundem, coram vicecomite vestro Cumberlandiæ, ponere velitis in respectum usque in quindenam post festum S. Michaelis proximo futurum, velle vestrum super hoc dicto vicecomiti vestro per vestras literas, si placet, significantes, precesque nostras in hac parte taliter exaudientes, prout vestras in casu consimili vel majori nos velletis exaudire cum affectu.

Teste me ipso apud Tronequayr, decimo die Junii, anno regni nostri decimo tertio.

DLXXV.

THE SAME TO THE SAME

(Royal Letters, No. 63.)

June 13,
1262.

Magnifico principi, domino, ac patri præcordialissimo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ, Alexander, eadem gratia rex Scottorum, salutem, et utriusque vitaे felicitatem cum filialis dilectionis affectione.

We send
our bailiff
of Cum-
berland to
represent
us in your
courts.

Vestræ celsitudinis serenitatem prece qua possumus imploramus ampliori, quatenus Ricardum de Castilkayroch ballivum nostrum Cumbriæ, qui in causam nostra de Weteley est instructus, et quem ob causam prædictam ad curiam vestram destinamus, sicut commodum nostrum ac juris nostri hereditarii care diligitis salvationem, habere dignemini recommendatum, et cum cominodum nostrum tanquam proprium, si placet, cum favoris gratia nos prosequi velle debeatis, eundem pro nostris precibus et amore in dictæ cause nostra-

executione favorabiliter admittatis, et benigne, licet erga ipsum aliquo modo commoti fueritis per æmularum suggestionem, salvum et securum conductum vestrum ibidem accedendi, et pro nostris negotiis expediendis commorandi, ac illinc salvo recedendi, ad instantiam nostram eidem concedentes, per quod vestræ sublimitatis magnificentiaæ ad grates teneamur uberiiores.

Teste me ipso apud Tronequayr, decimo tertio die Junii, anno regni nostri decimo tertio.

DLXXVI.

HENRY IV. TO THE SHERIFF OF SUSSEX.

(Chapter House Miscell.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitanniæ, vicecomiti Sussexiæ, salute^m. July 4,
1262.

Cum viri religiosi de regno nostro de sumnariis ad capellam nostram portandam nobis providere teneantur, ac dilecto nobis abbatu de La Batayle manda- verimus quod de uno bono et forti summario nobis provideat ad capellam prædictam deferendam, et quod ipsum ad nos per latorem præsentium transmittat, tibi præcipimus quod ipsum ad hoc moveas et inducas, et si necesse fuerit sine dilatione distringas.

Teste me ipso apud Roffam, quarto die Julii, anno regni nostri quadragesimo sexto.

III.

LETTER III TO ESTEPHANUS DE BETHUN, EARL OF
BEDFORD.

See Note to Letter II near the end.

ANNO D[omi]NI MILLE CCCCXXVII
Mense Octobri die XXVII
Baron Lewes et filii sui Henrici de Bedfورد eximi
Bischofum suorum.

Quoniam [Lewelinus] filius [Bedfورد] inter nos rogaverit
quod interruptiones facias in causa [Grifini] de Brum-
ley et alio per Regem de Merton Mari et
Johannem Extramensem decora et illis nostra forman-
tia regarum noscere nos et eundem Lewellinum habitarum
decreverat emendari et alienum [Lewelinum] mandaverit
quod interrupte regarum illarum pro parte
nostra deponas nescias usque Vidiū de Munt-
gomery. Ite quod est hoc in causam B. Michaelis
proximi. Venient pro emendatione interruptionum
predictarum dictatio et consilium si quae factae sint
in predictis illis causa formam eamdem. et similiter
etiam Lewellini dignissimis quod venerabiles patres
R[ogerianus] Coventrensem et Lichfielensem et S[imonem] Norwicensem episcopos et Aliorum et fidem nostrum
Jacobum de Althieley, quibus super hoc scripsimus.
neconon et via loco nostri si dictos diem et locum
mittamus ad predictas interruptiones. si quae factae
sint, prout justum fuerit plenius emendandas, nolentes
aliquam causam interruptionis regarum illarum.
maxime dum extra regnum nostrum egerimus, posse
nobis imputari; propter quod diem predictum pro
parte nostra modis omnibus volumus observari; vobis
mandamus, rogantes in fide et dilectione quibus nobis
tenemini. quatenus dicto die ad locum predictum
accedatis. Et si predictum L[ewelinum]. vel aliquem
alium qui super hoc potestatem haberit, inveneritis
ibidem, emendas prout justum fuerit dicto die vel
alio quem ad hoc provideritis plenius faciatis et

recipiatis, nomine nostro, super interceptionibus prædictis. Et hoc, sicut nos et honorem nostrum necnon et tranquillitatem regni nostri diligitis, nullatenus omittatis. Mandavimus enim dictis dictatoribus nostris quod ad diem prædictum vobis occurrant ibidem, et literas nostras has vobis mittimus patentes, per quas vobis et sociis vestris prædictis quos adesse contigerit plenam super hoc damus potestatem.

Teste ut supra [rege apud Bannebire, vicesimo quarto die Augusti]. Et irrotulatae sunt illæ literæ patentes in rotulo patentium hujus anni sub ista data.

Eodem modo scribitur R[ogero] Coventrensi et Lichfeldensi et S[imoni] Norwicensi episcopis, et Jacobo de Alditheley per se.

Et sciendum quod litera patens una cum litera directa Jacobo de Alditheley tradita fuit¹ Johanni de Muscegros militi præfati Jacobi, deferenda præfato Jacobo, ut ipse literas directas dictis dictatoribus eis mittat sine dilatione.

Eodem modo, et in forma prædicta, scribitur prædicto Jacobo cum hac clausula: Rogamus insuper ut præfatis dictatoribus ex abundanti scire faciat ut ibi sint modis omnibus, et literas nostras quas super hoc iterum mittimus eisdem eis cum summa festinatione transmitti faciat. Teste, etc.

Eodem modo et in forma prædicta scribitur singulis dictatoribus per se.

Item sicut prius scribitur comiti Herefordiæ cum hac clausula: Transcriptum autem literæ quam nobis misit L[ewelinus] filius Griffini de interceptionibus factis in treugam, unde idem L[ewelinus] nobis prius scripserat, et pro quibus diem prædictum apud Vadum de Mungomery sibi præfiximus, vobis mittimus præsentibus interclusum. Teste ut supra.

¹ *fuit*] fuerunt, MS.

DLXXVIII.

HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Aug. 25,
1262.We are
sending
commis-
sioners to
adjust the
breaches of
the truce.

Rex Lewelino filio Griffini, salutem.

Super eo quod nos rogasti quod interceptiones nuper factas per quosdam barones nostros in partibus Walliæ, contra formam treugarum inter nos et vos initarum,¹ scire vos volumus quod dictatoribus treugarum predictarum ex parte nostra deputatis dedimus in mandatis quod in crastino S. Michaelis proximo venturo sint ad Vadum de Mungumery pro emendatione interceptionum prædictarum, si quæ factæ fuerint in partibus illis contra formam earundem. Et mandavimus venerabilibus patribus R[ogero] Coventrensi et Lychfeldensi et S[imoni] Norwicensi episcopis, ac dilectis et fidelibus nostris Humfrido de Bohun comiti Herefordiæ, et Jacobo de Aldythley, quod dictis die et loco intersint ad dictas interceptiones, si quæ factæ fuerint, prout justum fuerit plenius emendandas. Quapropter dictatores vestros ad prædictos diem et locum mittatis pro emendatione treugarum prædictarum, et etiam pro emendis per vos et vestros præstandis, super transgressionibus si quæ nobis vel hominibus nostris illatæ fuerint contra formam treugarum ipsarum, secundum quod ex plurium querimonia nobis sæpius est ostensum.

This would
have been
done earlier,
but for
the illness
of the
earl of
Hereford.

Sciatis insuper quod a nostra voluntate non processit quin a die S. Johannis Baptiste in unum mensem factæ fuissent hujusmodi emendæ pro utraque parte, sed per infirmitatem præfati fidelis nostri Humfridi de Bohun comitis Herefordiæ, quem ad dictas emendas

¹ *Emendaremus*, or some similar word, appears to be wanting.

faciendas et recipiendas assignavimus potius stetit, sicut tunc vobis scripsimus, et sicut idem comes vobis etiam scripsit, qui insuper paratus fuerat altero die quo velletis id plenius explere, quod illo die per suam infirmitatem dilationem ceperat et impedimentum.

Ceterum de crastino S. Michaelis, quem ad conveniendum pro dictis emendis praestandis et recipiendis assignavimus; sciatis quod diem libentius assignaremus propinquorem, sed præfati fideles nostri propter quædam negotia nostra quibus impediuntur his citius intendere non possent. Mandavimus autem baronibus et ballivis nostris quod treugas ipsas ex parte nostra plene observent, quas et vos pro vobis et vestris similiter observari faciatis.

Teste Philippo Basset, justiciario nostro Angliae, apud Bannebyre, vicesimo quinto die Augusti.

DLXXIX.

HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD, TO
WALTER OF MERTON, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 614.)

Viro provido et discreto domino W[altero] de About Merton, cancellario domini regis, H[umfridus] de Aug. 1262.¹ Bohun comes Herefordiae, constabularius Angliae, salutem eandem quam sibi.

Grates et gratiarum actiones vobis referimus quam- Thank you plurimas de pecunia quam nobis misistis . . . de for the servientibus vestris quos nobis accommodasti ad have sent. ipsam conducendam; pro qua vobis literam obliga- The lands of the late

¹ Richard earl of Gloucester died 1263.—Dugdale, Baronage, i. p. 213; June 18, 1262; Walter of Merton Foss, Judges, iii. p. 130. ceased to be chancellor July 12,

DLXXVIII.

HENRY III. TO LLEWELLYN A

(Rot. Clas. 46 Hen. III., memb.

Aug. 25,
1262.We are
sending
commis-
sioners to
adjust the
breaches of
the truce.

Rex Lewelino filio Griffini, salut
 Super eo quod nos rogasti
 nuper factas per quosdam barone
 Wallie, contra formam trengari
 initarum,¹ scire vos volumus quod
 praedictarum ex parte nostra
 mandatis quod in crastino S.
 turo sint ad Vadum de Mun
 interceptionum praedictarum,
 partibus illis contra forma
 vimus venerabilibus patribus
 Lychfeldensi et S[imoni] No
 et fidelibus nostris Humf
 fordiae, et Jacobo de A
 loco intersint ad dictas
 fuerint, prout justum fue
 propter dictatores vest
 mittatis pro emendati
 etiam pro emendis pe
 transgressionibus si
 illatae fuerint con
 secundum quod ex
 est ostensum.

This would
 have been
 done earli
 er, but for
 the illness
 of the
 earl of
 Hereford.

Sciatis insuper
 cessit quin a die
 factae fuissent
 sed per infirmitate
 Bohun.

Nobilitati vestræ conquerendo significamus quod, Since your
 postquam Philippus le Breet ex parte vestra ad nos ^{envoy was} here, the
 accessit, ut constitueretur dies et locus ad faciendum et justiciar of
 recipiendum emendas, secundum formam treugarum, and others
 de interceptionibus earundem ex utraque parte factis, have made
 justiciarius Cestriæ, barones partium illarum, et filii ^{an inroad} on the
 domini Johannis Extranei plures irruptiones et insul- ^{lands of}
 tus fecerunt in terras dilecti et fidelis nostri domini ^{Griffin of} Bromfeud.
 Griffini de Bromfeud, villas comburendo, prædas diri-
 piendo, homines quosdam occidendo, quosdam capiendo.
 Et nunc ultimo die Lunæ proxima post festum B.
 Matthæi apostoli, cum dies ille esset constitutus ad
 habendum parliamentum, inter nos ex una parte et
 dictum justiciarum ex altera, hominibus nostris et
 hominibus dicti Griffini congregatis ad dictum parlia-
 mentum, dictus justiciarius, cum sua sequela, magnam
 prædam in alia parte terræ dicti Griffini cepit et
 abegit. Unde, quia diu non possumus pati tales
 transgressiones multas pertransire, excellentiam vestram
 rogamus quatenus ad emendationem dictarum trans-
 gressionum sanum et maturum velitis consilium appo-
 nere, ne pro defectu justitiæ necesse habeamus, quod
 absit, querere vindictam. Valeat nobilitas vestra.

DLXXXI.

PETER DE MONTFORT TO ROGER LE BIGOD, EARL OF
 NORFOLK, AND OTHERS.

(Royal Letters, No. 1,607.)

As nobles frers e a ses tres chers seigneours e Oct. 2,
 amis mon sire Roger le Bigod counte de Norfok e ^{1262.}
 mareschal de Engleterre, mon sire Phelipe Basset
 justice de Engleterre, sire Johan Mauncel e Roberd
 Waleraund, Peires de Mountfort salus e tutes honours.

The seneschal of Llewellyn, with most of the Welsh, have made a raid upon the lands of Went. We attacked them, and killed or took prisoners more than three hundred.

I cannot support the great expenses I am put to in defending the border.

Sachez ke le Jordi prochein apres le feste Seint Matthie lapostle Wienoch ab Edenavet seneschal Lewelin, Meredut ab Res, Res Vachan, e Meredut ab Owein, aveke tot le orgoyl de Gales, saunz le cors Lewelin e son frere, e aveke mout graunt host de Mid, irent a la terre nostre seigneur le rei e la monsire Edward de Went, ki est en ma garde, a p . . . er e destrure; e nous oveke nostre gent e laide de noz amys des terres weisines, dount jo me l it, defendimes le ewez de ewe de Esk les deeus jours jekes au Samadi entour oure de midy, e adonques vendrent mon sire Johan de Grey, sire Roger de Mortemer, mon sire Renaud le fyz Perres, e monsire Enfrei de Boun, e jo les menai a un gwerde sus li vile de Bergeveny, ou nous passimes pour assembler a ces Galeis, ki avesent ja ars une partie de la terre de Bergeveny de souz Bloreis; e kaunt il nous virent aprochez de oeus, il discoverirent leur chevaus e sen fuirent contre la montaigne de Bloreis, en lyu ke nest mie covenable a gent a cheval a passer. E pus ne nous veiom bien ke nous ne poiom mie ateindre jekes a oeus, nos tornames aval la valeie a lour ardours e leur herbergeours, ki i furent graunt feysoun, si ke il perdirent, Dieu merci, a la journeie ke morz ke pris plus ke ccc. E onkore le Lundi siwaunt, kaunt ces lettres furent fetes, en i aveit il graunt partie e a pie e a cheval fuyz es moustiers du pais e es mores partot ke hom quyst hors tote jour.

E sachiez, beaus seigneurs, ke e donkes e autrefeiz bien jekes a v. feiz avom nous assemble ilokees, e tenu tot a nostre cost jekes a iii. mile ou iiiij. mile aukune feiz de gent de pie e jekes a iiiij^{xx}. chevaus coverz, por la terre le rei e la monsire Edward garder e defendre. Por quei jo vous pri e requer, chers seigneurs, de si come vous estes du consul nostre seignour le rei, ke vous mettez consul vers le rei e la reine e monsire Edward, ou vers un de oeus, ke ces mises me

fusent rendues, e ke hom mette consul coment la terre seit desoremes defendue; kar sachiez certainement se hom ne i met consul il covient ke jo lese mon chastel garny e men aille, e lerrai la terre a covenir e perir; kar tot feust la terre en bone pes e feust tote meie e celes iij. terres [ke] jo ai, jo navereie mie poer a meintenir la graunt mise ke jo i ay. E sachiez ke se il decendent autre feis, sicome jo sai bien ke il frount parceus a mout graunt poer por oeus venger,¹ e ne qe sent arest, iloekes il destruirount tote la terre nostre seignour le rei jekes a Severne e W . . . e col . . . ent il bien, e ne demaudent autre chose fors ke il eusent la terre de Went. Vales en Dieu.

DLXXXII.

R. DE DONCASTER TO J. DE KIRKBY.

(Royal Letters, No. 2,434.)

Salutem quam sibi. Die S. Michaelis sanus et in- Oct 11,
columis veni Parisiis, ubi dominum R. de Messenden 1262.
et Thomam de la Ley in prandio jocose sedentes sanos I have
inveni et hilares. Finito autem prandio illo literas delivered
vestras prædicto domino directas porrexii, qui postmo Your
dum negotium per vos ei demandatum ad opus suum business has not
vel etiam clerici sui tepide fuit executus, ita quod secret, I
per ipsius teponem, vel etiam, ut credo, revelationem suspect,
negotium illud ad magistrum Thomam Cirugicum de- and in con-
venit; cujus filius, Petrus de Weseham nomine, a the living
domino rege ad eandem ecclesiam est presentatus. given
Super quo ei prædixi vos fore moturos, nec immerito,
cum illud ad opus clerici sui quem intime dilexistis
distulit procurare.

¹ Apparently an erasure.

Ceterum de rumoribus curiae certum quid vobis nescio significare, sed rex in convalescendo est, nec propria nisi vi attractus citra Natale Domini, ut dicitur, adire proponit. De me vestro si placet cogitatis, et statum vestrum utinam semper prosperum et jocundum significetis.¹ Tapetum quæsivi needum aliquod mihi placens inveni, quia tale quæro cuius fimbriæ aulam cancellarii possint cum mendacio cooperire. Valete diu et feliciter. Dunenus Abeyner, homo magistri Petri Lemovicensis, nuncians mortem electi Londoniensis, venit Parisiis die Mercurii post octabas S. Michaelis, quo die lator præsentium inde recessit. Salutetis omnes consocios nostros.

Indorsed. J. de Kyrkeby ex parte R. de Donecastro.

DLXXXIII.

FROM A JUSTICE ITINERANT TO WALTER OF MERTON,
CHANCELLOR (?)
(Royal Letters, No. 250.)

Autumn
1262?²

Pray ar-
range so
that I need
not go on
circuit
through
Cumber-
land.

Domino suo salutem, et tam devotum quam debitum in omnibus famulatum.

Dominationi vestræ omni qua possum affectione supplico quatenus sic providere curet vestra discretio quoad me, quod non itinerem in partes Cumberlandiæ. Invitus enim illuc laborarem, tum propter loci distantiam, tum propter distemperantiam aeris meæ complexioni valde discordantem. Nec vos lateat me a domino Carleolensi super hoc allocutum fuisse; cui respondi me ad partes illas sine speciali præcepto vestro, etiam si præceptum domini regis inde haberem.

¹ significetis] significantes, MS.

² Written, probably, during the troubles of 1261, 1262, but in the autumn of 1261 the castle of Sear-

borough was only just given up by

H. le Bigod (Prynne, Records, iii. f. 118), which hardly agrees with the language of this letter.

nullatenus velle accedere. Si vero contingat quod justiciarii debeant itinerare, et modis omnibus velitis ut itinerem alicubi, si placet provideatis quod itinerem in comitatibus Cantebrigiae et Huntedonie, cum benedictione et cum expensis domini regis. Ibi enim de meo potero habere sustentamentum per magnum tempus, utpote de pane, cervisio, carne, feno, busca, et avena, et aliis minutis necessariis. Si autem aliquid novum emerserit post recessum meum de aliqua discordia quæ sit curanda, me vestrum penitus, si placet, præmuniatis, et consilium vestrum mihi literatorie significetis si debeam ad curiam redire et ibidem morare, vel accedere ad patriam meam et in castro Skardeburg aut Knarresburg, vel ad aliquem reddituum meorum expectare tempora meliora. Promptus enim sum et paratus in omnibus et per omnia vestram facere voluntatem. Pro Deo non omittatis quin me vestrum penitus certificetis tam de statu vestro et statu curiae quam de consilio vestro super prædictis. Valeat dominatio vestra per tempora longissima. Si debeatis perendinare Londonie et guerra moveatur, tria dolia vini quæ habeo in hospitio meo prope hospitium vestrum ad opus vestrum capiatis et bibatis. Iterum et bene et diu valete.

DLXXXIV.

JOHN DE LA LINDE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,004.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia Nov. 29,
regi Angliae, domino Hyberniæ, et duci Aquitannie^{1262.¹}
illusterrimo, devotus et fidelis suus Johannes de la
Landa salutem, et se ipsum subjec[tum et] humilem
ad pedes regiae majestatis.

¹ See letter DXCVIII.

istum habebitis sicut credo. Et de episcopo isto, scilicet de Lemovicensi, sum certus ipse non habet privilegium domini regis Franciae, et quod in registris regum Franciae non [pote]rit inveniri quod iste episcopus privilegium habeat vel habuerit tempore retroacto. Et hoc intellexi per quandam magnam et bonam personam istarum partium, quae bene novit super hoc veritatem. Et de episcopo Petragoricensi vobis significo illud idem.

Item sciat vestra regia celsitudo quod homines qui The tenants
tenant munitum castrum de Bordella pro Bosone Ber-^{of the lord}
nardi de Bordella totam patriam destruunt, homines deille^{are}
capiendo, boves arantes, oves et animalia alia, et laying^{laying}
quicquid invenire possunt capiendo et rapiendo, et hæc country,
omnia et pejora faciunt, et in terra vestra et in terris inhabitants^{and the}
ecclesiarum, religiosorum, militum, et omnium aliorum^{have petitioned the}
qui habent aliquid in partibus illis, quare factum^{king of}
vestrum in istis partibus est deterioratum non modi-^{France for}
cum et Et sciatis pro certo quod totum
commune patriæ miserunt religiosos viros ad dominum
regem Franciae, supplicantes eidem ut super tanta
peste dignetur consilium suum apponere et juvamen.
Et cum ego propter infinitos clamores qui ad me
veniebant contra ipsos ad dictum castrum de Bordella
personaliter venerim, et eos ex parte vestra et mea
requirerem ut per me conquerentibus emendas facerent
competentes, et mili quosdam captos qui sunt de terra
vestra quos tenent incarceratos liberarent, ipsi nolue-
runt pro me aliquid facere, nec mihi in aliquo obedire.
Unde vestræ serenitati supplico quatenus super statum
dicti castri de Bordella et hominum qui sunt ibi et
super statum patriæ, et super clamoribus populi et
querelis, cum domino Raymundo de Bonis Villa, cum
ad vestram præsentiam venerit, veritatem per jura-

¹ See Courcelles, *Pairs de France* iv. *Ventadour*, p. 7.

mentum suum videatis et inquiratis, et super hoc breve et salutare consilium apponatis, cum alias vos et gens vestra quæ est in istis partibus magnam confusionem et magnum damnum possitis incurrere, nisi super præmissis velox et maturum consilium apponatur.

P. de Baynac has invaded your territory.

Item sciat vestra regia celsitudo quod Poncius de Baynac, qui est homo comitis Pictavensis, invasit terram vestram cum armis sine omni causa et occidit cum armis quendam burgensem vestrum et tres valettos

vestros qui de familia nostra erant, qui tamen non deliquerunt in aliquo contra ipsum nec contra quemquam alium. Et poteritis istud scire cum domino Raymundo de Bonis Villa prædicto. Et sciatis pro certo quod ego ante vel post non feci guerram nec injuriam aliquam contra Pontium de Baynac supradictum. Et super præmissis omnibus rescribat mihi vestra dominatio quam cito vobis placuerit vestræ beneplacita voluntatis.

Sciatis etiam quod licet tota patria plurimum admiretur quod ego tantam contumeliam sustineo patienter; tamen istud sustineo propter parliamentum Condelosa, nolens¹ usque ibi aliquid attentare, ut factum vestrum super privilegiatis non possit propter hoc impediri. Conservet Dominus personam vestram ad honorem et exaltationem regni Angliæ per tempora longiora.

Datum apud Castrum Novum super Dordoniam, die Mercurii, vigilia B. Andreæ.

In dolor sed. Excellentissimo domino regi Angliæ illustri.

¹ *nolens*] Doubtful in MS.

DLXXXV.

HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Rex Lewelino filio Griffini, salutem.

Dec. 22,
1262.

Cum die Mercurii, in vigilia B. Thomæ apostoli, applicuerimus apud Dovoriam sani et incolumes, ubi nobis extitit intimatum quod vos et homines vestri nobis adhuc extra regnum nostrum agentibus castra quorundam fidelium nostrorum marchiæ nostræ occupatis, homines nostros et eorundem fidelium nostrorum partium illarum interficiendo, deprædando, et alia enormia de die in diem nobis et eis inferendo, contra formam treugarum inter nos et vos initarum, de quo non mediocriter miramur et movemur, eo maxime quod vix credere possemus quod homo bona fidei contra fidelitatem et juramentum proprium talia attentaret; vobis mandamus quatenus transgressiones supradictas nobis et nostris contra formam treugarum praedictarum illatas cum celeritate faciatis emendari, homines vestros ab hujusmodi injuriis nobis et nostris inferendis durantibus treugis desistere faciendo, cum nos treugas illas hactenus observaverimus pro parte nostra, et eas secundum formam earundem observare plenius intendamus. Et quid super præmissis facere volueritis nobis cum celeritate rescribatis.

Teste me ipso apud Dovoriam, vicesimo secundo die Decembris.

DLXXXVI.

HENRY III. TO HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF
HEREFORD.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Dec. 24,
1262.We re-
ceived your
letter on
landing.and are
sending
assistance
to you.

Rex Humfrido de Bohun comiti Herefordiæ, salutem.
 Scatis quod nos et regina censors nostra in vigilia
 B. Thomæ apostoli prospere applicuimus apud Dovo-
 riam, et in adventu nostro apud Cantuariam recepimus
 literas vestras; per quas nobis significastis quod vobis
 gentem mitteremus, ad castra quæ fuerunt comitis
 Gloucesteriæ et quæ sunt in custodia vestra munienda
 et defendenda contra inimicos nostros Walliae.

Quibus rumoribus intellectis statim vocari fecimus
 bachelarios nostros quod festinanter veniant ad suc-
 cursum vobis præstandum contra Walenses prædictos.
 Unde vobis mandamus quod interim vos viriliter et
 strenue habeatis ad prædicta castra munienda et con-
 servanda. Nos autem solliciti sumus et intenti ad
 succursum vobis mittendum pro negotio supradicto.
 Postea intelleximus per literas Rogeri de Mortuo Mari
 quod ipse et Hunfridus filius vester obsessi sunt in
 castro de Kenelese, ita quod exire non possunt
 neque victualia querere, per quod gravi periculo ex-
 ponuntur. Unde vobis mandamus quod statum ves-
 trum una cum statu prædictorum Rogeri et Hunfridi
 nobis significetis, ut super hoc consilium et festinum
 remedium apponamus. Teste, etc.

Mittimus vobis literas nostras L[ewelino] filio Grif-
 fini directas, ut transgressiones nobis et hominibus
 nostris per ipsum et suos contra formam treugarum
 inter nos et ipsum initiarum illatas nobis celeriter
 faciat emendari; propter quod vobis mandamus quod
 literas illas ei festinanter mittatis, et responsum suum
 in hac parte nobis sub festinatione scire faciatis.

DLXXXVII.

HENRY III. TO ROGER MORTIMER.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Rex Rogero de Mortuo Mari, salutem. Dec. 24,
Sciatis quod die Mercurii in vigilia B. Thomae 1262.
apostoli applicuimus apud Dovoriam sani et inco- We have
lumes, benedictus Deus, ubi Philippus Basset justicia- received
rius noster nobis ostendit ex parte vestra quod your letter,
castrum vestrum de Kenelese, quod L[ewelinus] filius and are
Griffini super vos hostiliter occupaverat, recuperastis, sending
de quo læti sumus. Et quia idem L[ewelinus] jam assistance
hostiliter vos obsedit, sicut per literas vestras post- to you.
modum intelleximus, statim vocari fecimus bachelarios
nostros, quod veniant cum equis et armis ad succur-
sum vobis præstandum contra prædictum L[ewelinum].
Undo vobis mandamus rogantes, quatenus, sicut de
vobis confidimus et honorem nostrum pariter et ves-
trum diligitis, viriliter et potenter in defensione castri
vestri et partium illarum per vos et amicos vestros
vos habeatis; quia parati sumus quantumcunque pos-
sumus ad vos succursum destinare festinatum; signifi-
cantes nobis per dilectum et fidelem nostrum Hugonem
de Troye, quem ad vos propter hoc specialiter desti-
namus, statum vestrum et certitudinem negotii supra-
dicti; quia parati sumus ea celeritate qua possumus
vobis succursuni destinare.

Teste rege apud Cantuariam, vicesimo quarto die
Decembris.

Consimilis litera emanavit eidem R[ogero], sine hac
clausula *Significantes*, etc.

DLXXXVIII.

PETER DE MONTFORT TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 779.)

About Dec. 1262.¹ Domino suo reverendissimo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitanniae, suus, si placet, P[etrus] de Monte Forti, salutem et debitam cum omni subjectione reverentiam.

I found the Welsh march in great confusion. Llewellyn has advanced his frontier to within a league and a half of Abergavenny.

No verit vestra reverendissima dominatio quod, cum ad castrum de Bergavenny, quod per traditionem vestram, et domini Edwardi filii vestri primogeniti, in mea est custodia, venissem, totam² marchiam valde perturbatam inveni, et Walenses quandam villam, horrea, et blada ad castrum de Bergavenny pertinentia, de S. Michaele nuncupatam, combusserant, et prædam abduxerant, et alia mihi et meis damna intulerant. Omnes quidem homines de lingua Walensi dominorum Humfridi de Boun, Reginaldi Filii Petri, Rogeri Prichard, Roberti le Wafr³ Roberti de Turbeville, Rogeri Tony, et multorum aliorum magnatum marchiarum, et, brevibus, tota Walescheria, usque ad fines terre de Bergavenny ad Lewelinum est conversa; ita quod marchia hominum ejusdem Lewelini non distat a castro de Bergavenny nisi per unam leucam et dimidiad.

¹ This letter was probably written to meet the king on his landing, which took place on Dec. 20 (see the preceding letter). The reference it contains to Gilbert Talbot proves it not to have been written before 1260 (see Rot. Pat. Edv. Princ. 44 Hen. III., memb. 3, quoted by Dugdale, i. p. 326). Nor can it well be later than 1263, when P. de Montfort joined the baronial party. This clue, and a comparison with

letters DLXXX., DLXXXI., appear to me sufficiently to determine the date. It has been printed by Rymer (i. p. 341) inaccurately, and under the year 1256; but since he saw it a corner of the parchment has perished, and I have borrowed from his text the words within brackets.

² *totam*] Doubtful in MS.

³ *Prichard . . . Wafr.*] Doubtful in MS.

Ceterum vestram non lateat reverentiam quod, I cannot sustain the
 per præceptum vestrum, et domini Edwardi filii war single-
 vestri primogeniti, ducentas et quinquaginta marcas handed.
 de termino S. Michaelis, nunc proximo præterito, de
 firma mea de Bergaveny pacavi; et, cum Walenses
 insuper horrea et blada mea combusserint, nihil in
 partibus illis habeo unde guerram possim sustinere,
 cum hujusmodi negotia non absque sumptibus im-
 mensis valeant expediri, ubi nihil potero recipere.
 Super his igitur, si vestre cederit dominationi, fes-
 tinum curetis apponere consilium, tam de hominibus
 quam denariis, prout honori et commodo vestro potius
 videritis expedire. Solus enim totam marchiam illam
 nequeo custodire, cum nullum magnatum illius patriæ,
 præter dominum G[ilbertum] Talebot, qui tria castra
 domini Edwardi filii vestri custodit, in partibus illis
 invenissem. Ceterum vestram excellentissimam non
 lateat reverentiam, quod quicquid [dominati]oni ves-
 tra ab aliquibus detur intelligi, hactenus¹
 quod bene et fideliter vobis et filio vestro deservivi,
 et cunctis [diebus] te Domino per
 serveranter cum fidelitate deserviam; et hoc
 in agendis vestris et [filii vestri, quibus interfueron,] pro
 posse meo bene patebit. Ad hæc dominationem ves-
 tram super præmissis, si placet, exhibeatis intentam,
 ita quod homines terræ] prænominatæ de Bergeveny
 pro defectu auxili ad scepdictum Lewelinum non
 con[vertant. Conservet vos Altissimus per tempora
 longiora.

¹ *hactenus*] Very doubtful.

DLXXXIX.

LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 759.)

About Dec. 1262.¹ Excellenti domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliae, domino Hyberniæ, duci Aquitaniae, L[ewelinus] filius Griffini, princeps Walliæ et dominus Snaudoniae, salutem et affectum ad obsequia.

I have to complain that R. Mortimer and others have broken the truce.

Excellentiae vestræ conquerendo significamus, quod dominus Rogerus de Mortuo Mari, dominus Humfredus de Boum junior, et quidam alii barones, et ballivi vestri de marchia, cum maxima multitudine virorum armatorum et peditum, intraverunt violenter quoddam castrum quod erat in nostra saisina, et illud cœperunt munire et affortiare; et a nobis ammoniti, secundum formam treugarum, de dicto castro noluerunt discedere, donec obsidione posita, et denegatis eis victualibus, obtinuerint de nobis licentiam recedendi, quamvis possemus eos paucō tempore compellere ad ditionem, propter paucitatem suorum victualium, et difficultatem eis evadendi nobis invitis.

Unde quia nos parati simus, si aliqua poterunt contra nos et nostros opponi de interceptione treugarum, convenientibus ex utraque parte dictatoribus treugarum, loco congruo et tempore compétenti eadē emendare; dum tamen dicti barones super his que versus nos transgressi sunt similes faciant emendas; rogamus igitur nobilitatem et discretionem vestram, quatenus non multum moveamini propter minus rationabiles querelas marchionum de nobis, donec de nostro facto, et de causa facti discussiatis veritatem. Quamplures autem coram majes-

¹ See letter DLXXXVII.

tatis vestrae præsentia de nobis deferunt querelas, qui minus diligunt proficuum vestrum et honorem quam nos fecimus, si corum posso æquipararetur voluntati. Placeat igitur excellentiæ vestriæ et benignitati voluntatem vestram super præmissis nobis describere per latorem præsentium. Valete.

DXC.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 758.)

Excellentio domino H[enrico], Dei gratia illustri regi About
Angliae, domino Iberniæ, et duci Aquitaniæ, L[ewelinus] Dec. 1262.¹
filius Griffini, princeps Walliæ, dominus Snawdoniæ,
salutem.

Excellentio vestrae literas recepimus, continentos I am not
dominum Rogerum de Mortuo Mari vobis detulisse conscious
querimoniam, videlicet quod homines nostri terras et of any
castra sua, et quorundam amicorum suorum invaserunt, breach of
deprædaverunt, et destruxerunt; unde nobilitati vestrae
significamus quod non credimus nos treugas nostras
versus vos adhuc in aliquo intercepto nisi minimus,
si treugarum nobis vel nostris interceptio imponatur,
convenientibus dictatoribus treugarum ad invicem, pa-
rati erimus de transgressionibus nobis et nostris im-
positis et imponendis congruas facere emendas; dum
tamen similiter nobis fiat de consimilibus transgres-
sionibus. Valete.

Domino regi.

¹ See letter DLXXXVII.

DXCI.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Pat. 47 Hen. III., mem. 19.)

Jan. 18, Regi Franciae rex Angliae, salutem et fidele semper
1263. obsequium cum dilectione sincera.

I send you Ad ea quae nuper nobis per J[ohannem] de Valentia
by the bearers full militem vestrum significasti apud Gurnay super pace
answer to comitis Leycestriæ, de qua prius nobis verba feceratis
your communication apud Compendium, responsum nostrum per magistrum
about the J[ohannem] de Chishull archidiaconum Londoniæ et
peace with the earl of Imbertum de Muntferrant militem nostrum serenitati
Leicester. vestra duximus referendum, quibus super præmissis
fidem adhibere velitis.

Et quia tam jus sanguinis quam ratio dominationis
vestrae, necnon et honorificentia multiplex nobis a
vestra liberalitate totiens exhibita, nos inducit ut de
vobis p[re]cunctis mortalibus potissime confidere debea-
mus, serenitatem vestram affectuose rogamus quatenus
taliter honori et indemnitati nostrae prospicere velitis in
præmissis, quod dictum negotium non patiatur ulterius
recedivum; præsertim cum idem comes nos et regnum
nostrum adeo turbaverit, quod idem regnum diu sus-
tinuit et adhuc sustinet non modicum detrimentum.
Statum autem nostrum vobis nunciare poterunt nuntii
supradicti, per quos de statu vestro nos certiorare velitis,
una cum vestrae beneplacito voluntatis.

Teste rege apud Westmonasterium, decimo octavo die
Januarii.

DXCII.

PETER OF LIMOGES TO WALTER OF MERTON.

(Royal Letters, No. 273.)

Inter caros carissimo domino suo domino W[altero] Jan. 28,
de Merton, suus Petrūs Lemovicensis devotus clericus ^{1263.¹}
seipsum.

Quoniam domina regina Franciæ valde prolixa ex-
istit, ut mihi videtur, in verbis pariter et in factis, <sup>The queen
of France</sup> propter occupationem negotiorum, idcirco vobis mitto ^{is tedious,} in word
per latorem præsentium burgensem Lemovicensem, et ^{and action.}
literas vobis directas quas ante adventum suum apud
Parisius scripseram super negotio mihi commisso, nec-
non et literam responsivam domini regis Franciæ super
negotio prædicto, quas credebam dominam reginam
Franciæ missuram, ut mihi promiserat, celeriter cum
aliis literis suis et meis domino regi et reginæ nostris
directis, per suum nuntium speciale, cum ego non
haberem mecum nec habeam nisi unicum garcionem.
Alias vero literas meas quæ diriguntur domino regi et
reginæ nostris mittam per nuntium dominae reginæ
una cum literis suis directis eisdem, qui recedet ut
spero firmiter infra duos dies a data præsentium com-
putandos. Unde cum totum factum et tota veritas
contineatur in literis quas per latorem vobis mitto,
supplico ut statim ad minus infra duos dies expediatis
negotium, si domino regi et consiliariis suis placuerit
quod negotium sic procedat, nam ideo per istum nun-
tium has præmisi literas, ut præmuniti citius vos expe-
dire velitis. Ceterum quia mea "res agitur, paries cum
" proximus ardet," dominationi vestræ supplico modis
omnibus quibus possum quod negotium villæ nostræ,

¹ Compare this letter with the preceding and letters DXCVI, D XCIX. But it is difficult to dis- tinguish with certainty between the letters which refer to the two negotiations of 1261 and 1263.

pro quo lator præsentium ad dominum regem et regiam accedit, quod quidem omnimoda celeritate desiderat, si placet, quantum in vobis est expediatis et procuretis expediri.

Datum Parisius, die Dominica ante festum Purificationis B. Mariæ Virginis.

Indorsed. Domino suo W. de Merton.

DXCIII.

HENRY III. TO HUMPHRY DE BOHUN, EARL OF
HEREFORD.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 13 in dorso.)

Feb. 1,
1263.

John de
Grey is
ordered to
take the
command
of the army
of Wales
in your
place.

Rex Humfrido de Bohun, comiti Herefordiae, salutem.

Quia propter instantiam temporis quadragesimalis, et alia impedimenta quæ habetis, non potestis tanquam capitaneus circa negotium Walliæ laborare, deputavimus dilectum et fidelem nostrum Johannem de Grey ad hoc faciendum, loco vestri, ita quod erit ad vos apud Herefordiam die Lunæ post Purificationem B. Mariæ, vel in crustino tempestive, una cum quodam clero quem illuc mittemus cum pecunia ad stipendia militum et servientium solvenda, dum in partibus illis fuerint pro negotio praedicto, sicut prefati Johannes et clericus vobis plenius poterunt intimare. Ceterum mittimus ad vos per eundem Johannem centum marcas, ad castra Ricardi quondam comitis Gloucesterie in marchia inde munienda et conservanda, et quæ sunt in custodia vestra.

Teste rege apud Westmonasterium, primo die Februarii.

DXCIV.

HENRY III. TO REGINALD FITZ PETER AND OTHERS.

(Rot. Claus. 47 Hen. III, memb. 13 in dorso.)

Rex dilectis et fidelibus suis Reginaldo Filio Petri, Feb.
 Humfrido de Bohun, Petro de Monte Forti, et Gilberto ¹²⁶³.
 Talebot, et aliis fidelibus suis apud Herefordiam die
 Lunæ proxima post festum Purificationis B. Mariæ ad
 ejus mandatum conventuris, salutem.

Cum Lewelinus filius Griffini et complices sui terras We are
 nostras et vestras, prout alias vobis scripsimus, hostiliter ^{sending}
 invadant, propter quod necesse est quod vos et alii John de
 fideles nostri tam pro fidelitate vestra nobis observanda, Grey to
 quam pro damno et heredatione vestra propria per command
 invasionem hostium nostrorum et vestrorum vitanda, ^{and to ap}
 viriliter et unanimiter circa defensionem partium illarum ^{pease your}
 sions.
 vos habeatis, et ex contentionibus, si quæ inter aliquos
 vestrum habeantur, damna et impedimenta graviora
 tam nobis quam vobis possent evenire, mittimus ad
 vos dilectum et fidelem nostrum Johannem de Grey,
 de cuius fidelitate plenam gerimus fiduciam, ut ipse
 vice nostra discordias, si quæ inter vestrum aliquos
 subortæ sint, pacificet, et animos vestros ad unitatem
 et concordiam reducere procuret; cui super his fidem
 adhibeatis pleniorem.

Et quia pacem et concordiam inter vos modis omnibus reformare intendimus, per quod, volente Domino,
 ad honorem et defensionem vestram propriam fortiores
 eritis et meliores, et e contra per discordiam inter vos
 præhabitam debiliores contra invasionem hostium nos-
 trorum et vestrorum hactenus, prout evidenter appetat,
 extitistis; vobis mandamus sub debito fidelitatis et
 dilectionis quibus nobis tenemini injungentes et ro-
 gantes, ut inter vos pacem et concordiam inire et
 habere velit, maxime temporibus istis, ut per unitatem
 vestram honor vester et noster conservetur, et hostium

nostrorum et vestrorum rebellio et insultus fortius et melius, adjuvante Domino, reprimantur.

Et quia a dilecto et fideli nostro H[umfrido] comite Herefordiæ, quem capitaneum vobis esse volebamus, jam accepimus quod de sua debilitate timet, quam scilicet habere solet tempore quadragesimali, assignavimus vobis capitaneum præfatum Johannem de Grey loco comitis prædicti, cui intendentes sitis et facientes quæ ipse vobis injunget ex parte nostra. In cujus, etc. Teste ut supra.

Eodem modo scribitur Rogero de Mortuo Mari, Johanni Filio Alani, Thomæ Corbet, et aliis fidelibus regis apud Ludelawe in octabis Purificationis B. Mariæ ad ejus mandatum conventuris usque ibi : Et quia a dilecto et fideli nostro H[umfrido] comite Herefordiæ, etc. ; cum ista adjectione : Cui ad hæc intendentes sitis et auxiliantes, fidem sibi inde adhibentes pleniorēm. Et sunt patentes.

DXCV.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Feb. 5,
1263.

Regi Franciæ rex salutem, et fidele semper obsequium, cum dilectione sincera.

We are
sending the
bishop of
Exeter and
other en-
voys to
you.

Quia scimus vos velle de statu nostro rumores audire felices, serenitati vestræ duximus intimandum quod licet hactenus gravi fuerimus ægritudine prægravati, speramus tamen in proximo ad statum prosperum, auctore Domino, recreari. Unde serenitatem vestrā rogamus quatenus statum vestrū, quem semper prosperum et jocundum esse peroptamus, nobis, si placet, significare velitis, una cum vestrā beneplacito voluntatis, quod libenti animo pro posse nostro curubinus adimplere.

Ceterum quia dilectos et fideles nostros Johannem Mansell thesaurarium Eboracensem et Robertum Wale-rand, propter infirmitatem nostram, et pro guerra nostra Walliae, necnon et aliis negotiis nobis incumbentibus, his diebus ad præsentiam vestram destinare non¹ potuimus, mittimus venerabilem patrem W[alterum] Exoniensem episcopum, W[illelmum] de Valencia fratrem nostrum, et quosdam alios fideles nostros ad præsentiam vestram, pro negotiis nostris penes vos expeditis super facto pacis inter vos et nos initæ, prout nuper ante recessum nostrum a vobis apud Compendium conductum fuit, sicut nostis; quibus super his fidem alhibere velitis indubitatam.

Teste rege apud Westmonasterium, quinto die Februarii.

DXCVI.

HENRY III. TO MARGARET, QUEEN OF FRANCE.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Reginæ Franciæ rex salutem, et sinceræ dilectionis affectum.

Cum circa foedus pacis, dilectionis, et unitatis inter dominum vestrum et nostrum regem Franciæ et nos ineundum nostræ mentis desiderium² affectu puro et corde posuerimus non minus intento, in eo tanquam domino, consanguineo, et amico fiduciam habentes ex toto, serenitatem vestram attente requirimus et rogamus, quatenus erga prædictum dominum vestrum instare et opem impendere velitis, ut suarum precum adminiculo, per summi pontificis subsidium et juvamen, votum crucis nostræ explere, et Dei servitium, ad quod intentionem nostram devovimus, perfectius et

Pray use
every effort
for the firm
establish-
ment of
peace.

¹ non] Not in MS.

² desiderium] desidiū, MS.

melius peragere valeamus. Rogamus insuper ut nuntios nostros, quos ad præfatum dominum regem pro facto pacis inter ipsum et nos initæ destinamus commendatos habere, et eis auxilium et juvamen more solito in his quæ de dicto negotio facienda restant seu perficienda benignius impendere velitis. Teste ut supra.

DXCVII.

HENRY III. TO WILLIAM OF VALENCE.

(Rot. Claus. 47 Hen. III, memb. 12 in dorso.)

Feb. 5,
1263.
We have
promised
to the vir-
count of
Turenne
and others
2,000/-
Touraine
currency:
try and
provide
the money.

Rex Willelmo de Valencia fratri suo.

Cum vicecomes Turrennæ et quidam alii ecclesiarum prelati, necnon barones et nobiles partium illarum ad fidem et homagium nostrum grataanter venire proponant, sicut pro certo intelleximus; propter quod ipsorum honori et utilitati favorabilius prospicere cupientes promisimus eis duo millia librarum Turonensis de dono nostro; nec pro diversis negotiis quibus occupati sumus his diebus pecuniam promptam habebamus in partibus illis, unde eis satisfacere possimus ad præsens, fraternaliter vestram affectuose requirimus et rogamus, quatenus modis omnibus consilium apponatis quod de vestro aut aliunde ubi melius et citius expedire videritis præfatis nobilibus de dicta pecunia satisfiat, prout dilectus consanguineus noster Reymundus de Bonisvilla et Johannes de La Lynde senescallus noster partium illarum ex parte nostra vobis plenius intimabunt; et hoc, sicut de vobis confidimus et honorem et utilitatem nostram et heredum nostrorum diligitis, nullatenus omittatis; scituri quod nos de dicta pecunia vobis infra Pentecosten proximo venturam satisfaciemus ad plenum. Teste ut supra.

Eodem modo scribitur Galfrido de Lezynan fratri regis, et Hugoni le Brun comiti Engolismi.

DXCVIII.

HENRY III. TO JOHN DE LA LINDE.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12, in cedula.)

Rex Johanni de La Lynde, senescalio suo Lemovicensi, Feb. 5,
Petragoricensi, et Caturcensi, salutem. 1263.

Diligentiam vestram quam adhibuistis circa negotia We thank
nostra expedienda in partibus vestris, sicut dilectus you for
consanguineus noster Reymundus de Bonisvilla nobis your dili-
retulit, plenius intelleximus. Plurimum commendamus Receive
vobis, mandantes quod id quod in præmissis laudabi- the homage
liter incepistis viriliter prosequamini, sicut præfatus of those
Reymundus vobis plenius intimabit ex parte nostra. who are coming to
Et homagia illorum de partibus vestris qui ad fidem our alle-
nostram venire proponunt, sicut nobis significastis,
nomine nostro recipiatis. Et si dilecti fratres nostri
Galfridus de Leziniaco et Willelmus de Valencia non
inveniantur Parisiis, tunc eos adeatis et super dicto
negotio diligenter requiratis.

Et si vicecomiti Turrennæ, abbati Figgacensi, Pontio Try and
de Gordonio, et Petro Aurioli de duabus millibus libris find the
Turonensibus pro nobis satisfacere noluerint, vel non the vis-
possint ad præsens, juxta mandatum nostrum eis inde count of
directum, tunc diligentiam apponatis ut cum prædictis etc.
vicecomite, abbatte Pontio, et Petro certum diem
habeatis; et nos infra diem illum providebimus ubi et
unde dicta pecunia persolvatur.

De castro vero de Rupe S. Christofori volumus quod
habito super hoc consilio fidelium nostrorum in partibus
illis, inde fieri faciatis quod ad utilitatem nostram
melius fuerit faciendum. De domino vero de Baynac
perquiratis emendas fieri de transgressionibus nobis et
nostris per ipsum illatis. Scribimus etiam Bozoni de
Burdelia quod ab infestatione et gravamine hominum

et errorum desiderat et transgressiones nobis et nostris
per ipsam et eam facias facias emendari: quod si
necessaria vos requireatis at ipsas emendas, prout videritis
expedire. Testa ex.

LXIX

JOHN CHISHULL AND IMBERT DE MONTFERRAND TO
HENRY III

(Royal Letters, No. 74.)

Feb. 16.
1262.¹

Excellentissime domino suo domino H[enrico]. Dei
gratia regi Anglie illustri domino Hibernie et duci
Aquitannie. devoti et fideles sui J[ohannes] de
Chyshull. et I[mbertus] de Montferrant salutem. et
fidele semper obsequium.

The earl of
Leicester
has told
the king
of France
that he
considers
all attempts
at reconcili-
ation
vain, for
the present.

Serenitati regiae presentibus significamus quod in
crastino Purificationis B. Marie Virginis cum thesauro
vestro Parisius prospere venimus, ubi dominum Ed-
wardum filium vestrum sanum et incolumem invenimus.
et negotia pro quibus ibidem veneramus nunciamimus
eidem. Dominica vero sequenti adivimus dominam
reginam Francie apud S. Germanum in Laya, et
negotia vestra. prout nobis injunctum fuerit, sibi
exposuimus: que nobis consuluit et praeceps injunxit,
quod conspectui domini regis Francie nos nullatenus
repraesentaremus, ante adventum ipsius dominæ reginae
ad curiam, scilicet die Dominica in Carniprivio, ut
ipsa expeditioni negotiorum vestrorum consilium im-
pendere posset et juvamen. Nos autem, adveniente
praedicta die Dominica, presentibus magistro H[ugone]
de Mortuo Mari, et domino priore de Mamso, quos per
literas vestrarum rogastis ut nobis in premissis assisterent,
omnia negotia vestra in forma nobis tradita et in-

¹ See letter DXCI.

juncta domino regi exposuimus. Quibus auditis et intellectis, dominus rex nobis alium diem præfixit, ut interim cum comite Leicestriæ super præmissis haberet tractatum. Die vero Martis in Carniprivio, prædictis magistro H[ugone] et priore præsentibus, dominus rex articulos et petitiones nostras, et negotia nobis injuncta in forma qua sibi ea prius exposueramus coram nobis serio recitavit et succinte; asserendo quod ipse cum domino comite Leicestriæ tractatum habuerat super negotiis memoratis, et quod dominus comes bene dixit quod vos nihil nisi bonum voluistis; sed aliqui de consilio vestro de pace non multum curarunt, nec ipsam libenter procurarent; unde eidem comiti, ut dicebat, non videbatur, prout idem dominus rex Franciæ nobis dixit, quod propter quedam, quæ vobis in adventu nostro in Angliam viva voce exponemus, ad honorem suum pacem facere posset his diebus; propter quod idem comes prædictum dominum regem Franciæ rogavit quod, ad præsens, circa præmissa ulterius non laboraret; quibus auditis nos incontinenti a domino rege Franciæ licentiam cepimus repatriandi.

Sed in crastino veniens ad curiam dominus Johannes de Valentin,¹ per dominum regem et dominam reginam Franciæ nos detineri fecit, ut ipsi super præmissis cum præfato comite tractatum haberent pleniorum; sed quid inde possit aut debeat evenire ignoramus; sed, cum aliquam inde certitudinem habuerimus, versus Angliam festinanter veniemus. Dominus vero rex Franciæ, et domina regina, cum liberis suis sani sunt et incolumes, vestram prosperitatem et convalescentiam tanquam propriam affectantes. Valeat excellentia vestra regia per tempora longiora.

Datum Parisiis, in crastino Cinerum.

¹ *Valentin*] Valent, MS. But see p. 234.

DC.

HENRY III. TO ROBERT WALERAND.

(Rot. Pat. 47 Hen. III., memb. 16.)

Feb. 2, Rex Roberto Waleraund, custodi Quinque Portuum,
 1263. salutem.

Keep the peace between the men of the muth dudum subortis ordinatio pacis de consilio nostro Cinque Ports and of Yarmouth. Cum super contentionibus inter barones nostros Quinque Portuum et homines nostros de Magna Gerne-
 men of the muth dudum subortis ordinatio pacis de consilio nostro
 provisum¹ sit ad certum diem, et de nostro consilio
 ipsis præsentibus condictum et præceptum, ut pax
 nostra plenius inter eos interiu observetur; vobis man-
 damus quod per omnes portus nostros prædictos hujus-
 modi pacem nostram clamari et teneri faciatis, firmiter
 inhibentes ex parte nostra ne qui corum præfatis
 hominibus nostris de Gerneinuth, seu vice versa, per
 terram vel per aquam, citra ordinationem prædictam,
 sub poena amissionis libertatum suarum damnum in-
 ferant vel gravamen. In cujus, etc.

Teste ut supra [rege apud Westmonasterium], vice-
 simo dic Februarii.

DCI.

LETTERS PATENT OF SIMON DE MONTFORT, EARL OF
 LEICESTER, AND OTHERS.

(Chapter House Miscellanea.)

March 4, Universis Christi fidelibus presentes literas visuris
 1263. vel audituris, Simon de Monte Forti comes Leicestriae,
 Henricus de Monte Forti, Petrus de Monte Forti,
 Robertus de Ros, et alii barones et milites sibi inha-
 rentes, salutem in Domino.

¹ ~~provisum~~] Some words appear to have been omitted before this.

Noveritis quod si contingat nobilem virum dominum Edwardum, illustris regis Angliae domini nostri primogenitum, treugas inter ipsum et nos usque ad medium Quadragesimæ proximo venturum concedere, quo magis interim inter ipsum et nos cum commoditate majori valeat tractari de pace, nos ipsas treugas quantum in nobis est similiter concedimus, firmiter promittentes quod dictas treugas quoad nos fideliter observabimus, et etiam nostris faciemus fideliter observari. In quorum testimonium nos sigillum venerabilis patris Walteri, Dei gratia Wigorniensis episcopi, praesentibus apponi procuravimus.

Datum die Lunaæ proxima ante festum B. Gregorii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio.

DCII.

HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 8. in dorso.)

Rex baronibus et ballivis portus sui Dovoriae, May 8,
salutem. 1263.

Cum dudum vobis mandaverimus quod non per-
mitteretis aliquos cum equis et armis regnum nostrum
ingredi per portum vestrum prædictum sine mandato
nostro speciali, et si quos cum equis et armis ibidem
applicare contigerit eos arrestari et salvo custodiri
faciat, donec aliud inde a nobis reciperetis in man-
datis; ac quidam, ut intelleximus, cum equis et armis
sine licentia aut mandato nostro speciali jam regnum
nostrum sint ingressi in ignominiam nostram manifes-
tam; quos nondum in portu prædicto arrestastis, prout
vobis mandavimus, de quo miramur et plurimum
moveatur: vobis mandamus, sub debito fidelitatis qua
nobis tenemini firmiter injungentes, ut si aliqui de
cetero cum equis et armis prædicto modo, quicunque
fuerint ipsi, applicare voluerint, ad ipsos arrestandos

We undertake to observe any truce which may be granted us by Prince Edward.

We hear that men with horses and arms have landed at your port without being arrested. Do not let this occur again.

tam per mare quam per terram diligentiam omnitudinam cum toto posse vestro apponatis, et eos arrestatos salvo custodiatis, donec aliud a nobis super hoc habueritis in mandatis. Et hoc nullo modo omittatis, taliter vos habentes in hac parte quod prudentiam et fidelitatem vestram habere debeamus merito commendatam.

Teste me ipso apud S. Paulum Londoniae, octavo die Maii. Et sunt patentes.

Eodem modo scribitur baronibus et ballivis de Winchelse, et La Rye, Hasting, Sandwic, Hethe, Romenale.

Eodem modo ballivis et probis hominibus de Portesmuthe, Gippeswic, Dunwic, Parva Gernemuth, et Magna Gernemuth.

DCIII.

HENRY III. TO THE COUNCIL OF ALEXANDER III. OF SCOTLAND.

(Chapter House Miscellanea.)

Spring
1263?¹

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, dux Aquitannie, consilio dilecti filii et fidelis sui A[lexandri], regis Scotie illustris, salutem.

We strongly advise that the king of Scots should not go to the isles this summer.

Ex plurium jam accepimus quod dilectus filius et fidelis noster rex præfatus insulas suæ ditioni subditas adire proponit æstate futura. Verum quia suis prædecessoribus ipsas adeuntibus, juxta suum desiderium jam diu est, ut intelleximus, non arrisit fortuna, sed periculis multo magis eorum, ut dicitur, ibidem patuit ingressus; et cum suæ prolixi et heredis tenueritas, et status regni sui, necnon et vicinorum insidiæ, de quibus per nuntium suum rumor nobis nuper innotuit, suasu multiplici ipsum et amicos suos

¹ See Chron. de Mailros, p. 190.

inducere debeant et hortari, ut securitati suæ et regni
sui, quantumcumque fieri poterit, securius et melius
providcatur; consilium nostrum non est ad præsens
quod insulas adeat prædictas, donec tempora, Domino
cooperante, ad hoc habuerit meliora.

DCIV.

RICHARD, KING OF THE ROMANS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 125.)

Illustri et magnifico principi domino Henrico, Dei ^{June 29,}
gratia regi Angliae, domino Hyberniae et duci Aqui-^{1263.}
taniæ, germano suo carissimo, Ricardus, eadem gratia
Romanorum rex, semper Augustus, salutem, et sinceris-
simæ semper dilectionis affectum.

Hac præsenti feria sexta, in die videlicet beatorum apostolorum Petri et Pauli, comeditione facta, versus Cypenham gressus nostros cum omni acceleratione direximus, deinde versus Walingford e vestigio processuri, ubi credimus invenire barones. Disponentes itaque cum eisdem super concordiae bono sollicitum et ferventem habere tractatum, vobisque renunciare quantocius quicquid invenerimus apud eos, serenitatem vestram attente requirimus et rogamus quatenus inclito Edwardo filio vestro, nepoti nostro carissimo, detis firmiter in mandatis ne, donec sciverimus utrum possimus in ipso tractatu proficere, bellicum faciat in barones vel aliquem eorundem insultum; nos enim adversæ parti mandavimus illud idem.

Datum Istelhord, vicesimo octavo¹ die Junii, indicione sexta, regni nostri anno septimo.

¹ *vicesimo octavo]* xxvij^o, MS. But this date is inconsistent with that given in the body of the letter, and also with the following letter. In 1263 the 29th of June did fall on a Friday, as mentioned above.

DCV.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 413.)

June 30, Illustri et magnifico principi H[enrico], Dei gratia
 1263. regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitannie,
 fratri nostro carissimo, Ricardus, eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et sincerissimam
 semper dilectionis affectum.

Yesterday I sent to the earl of Leicester, inviting him to a conference, which he declined, and pushed on to Guilford. Cum heri, in die videlicet beatorum apostolorum Petri et Pauli, apud Cypenheim venissemus, auditio quod comes Leycestriae cum sequacibus suis e[sse]t in Radinga, misimus, ei incontinenti nuntium nostrum et literas, ipsum invitantes attentius ut hoc die Sabbati satis mane apud Pontem Lodene nobis occurreret, super pacis negotio tractaturus nobiscum. Qui, licet idem nuntius noster ad eum in ortu diei ejusdem Sabbati pervenisset, renunciavit nobis per nuntium memoratum quod non posset ulla tenus nobis occurrere, neque praecognitum intentionis sue propositum variare. Intellecto igitur quod prae nominatus comes ejusdem praesentis Sabbati summo mane cum suis coadjutoribus castra movens, hoc die processerit usque Guidefort, ubi noctis instantis quiete captata Regatam in crastino dicitur aditurus, mutato Walingfordiam eundi proposito mox refleximus, eo quod sic vobis approximat¹ gressus nostros. Ad praesens itaque existentes in Istelhord, cras, die Dominico scilicet, ad vos, auctore Domino, apud Londoniam veniemus.

Datum Istelhord, ultimo die Junii, indictione sexta, regni nostri anno septimo.

Incluse. Inclito H[enrico], regi Angliae, carissimo fratri nostro.

¹ *approximat*] So MS., *f. l.* *approximemus.*

DCVI.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 123.)

Magnifico principi H[enrico], Dei gratia illustri regi July 8,
Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitannie, R[icardus]^{1263.}
dus], eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus,
salutem et sincereæ dilectionis semper augmentum.

Serenitati vestrae dilectos nostros fratrem Willelinum de Wolvele de ordine Sanctæ Trinitatis thesaurarium nostrum et Michaelm de Norhampton clericum nostrum cum præsentibus duximus transmittendum, ro-gantes quatenus super his quæ excellentiæ vestrae ex parte nostra vivæ vocis oraculo retulerint fidem eis adhibere velitis indubitatam.

Datum Berchamstede, octavo die Julii, indictione sexta, regni nostri anno septimo.

Indorsed. Illustri regi Angliae fratri nostro.

DCVII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Rex Simonis de Monte Forti comiti Leycestriæ, sa- Sept. 16,
ludem. 1263.

Cum habeamus quædam ardua negotia cum domino Meet us at
rege Franciæ tractanda, pro quibus ad ipsum accedere Boulogne
proponimus, quæ sine præsentia vestra nollemus, sicut for the dis-
nec deceret, expediri; vos attente requirimus et ro- cussion of
gamus quatenus hac instanti die Dominica proxima important
ante festum S. Michaelis ad ipsum regem apud Bono- matters with the
niam nobiscum intersitis; et hoc sicut honorem nostrum king of
et vestrum diligitis nullatenus omittatis.

Teste rege apud Westmonasterium, sexto decimo die Septembris.

Item scribitur Petro de Monte Forti, Ricardo archidiacono Oxoniensi, Roberto archidiacono Estrithinge, et magistro Nicolao de Preston, quod accedant cum rege ad partes transmarinas.

DCVIII.

HENRY III. TO THE CITIZENS AND COMMONS OF LONDON.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 9 in dorso.)

Dec. 8,
1263.
Rex dilectis et fidelibus suis civibus et communitati Londoniae, salutem.

Expel from
the city
Simon de
Montfort,
Robert de
Ferrers,
and their
followers.

Cum quidam de regno nostro cum equis et armis inter vos commorantes, ad pacis nostræ et tranquillitatis regni nostri perturbationem tam vobis quam aliis fidelibus nostris de die in diem prædicent et perperam suggerant nos alienigenas introducere velle in regnum nostrum, ad subversionem status ejusdem regni nostri et fidelium nostrorum exheredationem, et nos propter hoc versus partes Dovoræ nuper gressus nostros direxisse, quod nostræ intentionis nunquam extitit, sicut per facti evidentiam nunc vobis liquere poterit manifeste; cumque hujusmodi prædicationes et perniciose suggestiones factæ sint ad subtrahendum vos et alios fideles nostros a fidelitate et devotione nostra, quod nobis anxius gravat quam aliqua guerra mortalís; nos nihilominus de vestræ fidelitatis constantia fiduciam gerentes pleniorē, vobis mandamus in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus Simonem de Monte Forti et Robertum de Ferariis et eorum comitivam, in civitate nostra Londonie ad perturbationem prædicti regni nostri cum equis et armis commorantes, visis literis istis sine dilatatione aliqua amoveatis ab

eadem ; et hoc sicut ad pacem nostram esse volueritis nullatenus omittatis ; taliter hoc mandatum nostrum exequentes quod fidelitatem vestram in hac parte sentiamus per effectum. Quid autem super hoc feceritis nobis per latores præsentium rescribat.

Teste rege apud Croindene, octavo die Decembris, per ipsum regem, regem Alemanniæ, et alios de consilio regis.

Consimilis litera patens emanavit de verbo ad verbum, quæ quidem litera patens redditæ fuit postmodum.

DCIX.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 18.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Dec. 16,

1263.

No veritis quod nos compromisimus in dominum Ludo vicum regem Franciæ illustrem, super provisionibus ordinationibus, statutis, et obligationibus omnibus Oxoniensibus, et super omnibus contentionibus et discordiis quas habernus et habuimus usque ad festum Omnium Sanctorum nuper præteritum, versus barones regni nostri, et ipsi aduersus nos, occasione provisionum, ordinationum, statutorum, vel obligationum Oxoniensium predictorum; promittentes, et per dilectos et fidelos nostros Willelmum Biset militem et Robertum Fulton clericum de mandato nostro speciali in animam nostram jurantes, tactis sacrosanctis evangelii, quod quicquid idem rex Franciæ super omnibus prædictis vel eorum aliquibus, de alto et basso, ordinaverit vel statuerit, nos observabimus bona fide; ita tamen quod idem dominus rex Franciæ dicat super his dictum suum citra Pentecosten proximo venturam. In cuius rei testimonium præsentibus literis nostrum fecimus apponi.

Nos autem Edwardus prædicti domini regis Angliæ primogenitus, Henricus filius Ricardi regis Alemanniæ, Rogerus le Bigod comes Norfolchiæ et marescallus Angliæ, Johannes de Warenna, Willelmus de Valencia, Hunfridus de Bohun comes Herefordiæ et Essexiæ, Hugo le Bigod, Philippus Basset, Johannes Filius Alani, Robertus de Brus, Rogerus de Mortuo Mari, Johannes de Verdun, Willelmus de Breuse, Johannes de Baillol, Henricus de Percy, Reginaldus Filius Petri, Jacobus de Alditheley, Alanus la Zuche, Rogerus de Clifford, Haimo Extraneus, Johannes de Grey, Philippus Marmion, Robertus de Nevill, Johannes de Vallibus, Johannes de Muscegros, Warinus de Basingburne, Adam de Gesemuthe, Rogerus de Somery, Ricardus Foliot, Rogerus de Leyburn, et Willelmus le Latymer prædicto compromisso per prædictum dominum nostrum regem facto, sicut prædictum est, consentimus; et juravimus, tactis sacrosanctis evangeliis, quod quicquid prædictus dominus rex Franciæ super omnibus prædictis vel eorum aliquibus, de alto et basso, ordinaverit vel statuerit, observabimus bona fide; ita tamen quod idem dominus rex Franciæ dicat dictum suum super his citra Pentecosten proximo futuram, sicut superius est expressum.

In cujus rei testimonium præfato scripto, sigillo prædicti domini nostri regis Angliæ signato, sigilla nostra fecimus apponi.

Datum apud Windesoram, Dominica proxima post festum S. Luciæ Virginis, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio.

Confectioni istius instrumenti interfuerunt J[ohannes] de Chishull, Willelmus de Wilton, frater J. de Derlingtone, magister Ernaldus cancellarius regis Alemanniæ, Rogerus de Messendene, et plures alii.

DCX.

SIMON, ARCHDEACON OF RICHMOND, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 751.)

Excellentissimo domino suo reverendo domino H[en- Jan. 22,
rico], Dei gratia regi Anglorum illustri, domino^{1264.}
Hiberniae et duci Aquitanniæ, devotus suus clericus
Simon archidiaconus Richemundiæ, salutem in Eo cuius
gratia reges regnant.

Licet per inquisitionem sollemniter factam appareat Let W. of
quod ecclesia de Bethuni archidiaconatus mei per Lancaster,
mortem Romani qui eam tenuit jam vacavit; Willelmus a living in
tamen filius nobilis viri domini Rogeri de Loncastria,
qui occasione turbationis regni Angliae eandem eccle- my arch-
siam occupavit, ipsam detinet vi armata et clericum
presentatum a veris patronis ad eandem ipsam ingredi
non permittit. Ideoque regiae majestati supplico
devote quatenus ob reverentiam Dei et ecclesie sancte
ipsius præsumptio violenta auctoritate regia compes- by force, be
catur. Valeat sinceritas vestra semper.
who holds
my arch-
deaconry
expelled.

Datum undecimo calendas Februarii, anno Domini
millesimo ducentesimo sexagesimo quarto.

DCXI.

HENRY III. TO ROGER CLIFFORD, SHERIFF OF
GLOUCESTER.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Rogero de Clifford vicecomiti Wigornie,¹ sa- Feb. 4,
litem. ^{1264.}

Cum iam pro certo intellexerimus quod quidam de Break
baronibus nostris per aquam Sabrinae transierint, vel ^{down the} bridges

¹ *Wigornia*] So MS.; but it is evidently an error for Gloucestræ.

DCXIII.

HENRY III. TO JOHN BALLIOL.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

June 4, Rex Johanni de Ballyell, salutem.
 1264. Cum jam sedata turbatione nuper habita in regno
 Come to Londonim. nostro, pax inter nos et barones nostros, divina
 medintely. cooperante gratia, ordinata sit et firmata, ac quædam
 ardua negotia nos et regnum nostrum tangentia vo-
 boscum communicanda habeamus, quæ sine præsentia
 vestra et aliorum fidelium nostrorum nequeunt expe-
 diri, vobis de consilio baronum nostrorum mandamus,
 in fide et homagio quibus nobis tenemini firmiter
 injungentes, quatenus statim visis literis istis, omnibus
 aliis prætermissis, sitis¹ ad nos Londoniæ sine armis
 cum summa festinatione veniatis, nobiscum super præ-
 missis consilium vestrum impensuri. Et hoc, sicut nos
 et honorem nostrum necnon et tranquillitatem regni
 nostri diligitis, nullatenus omittatis.

Teste rege apud Sanctum Paulum Londoniæ, quarto
 die Junii.

Eodem modo mandatum est Rogero de Clifford,
 Rogero de Leyburne, Hamoni Lestraunge, Roberto de
 Neville, et Adæ de Gesemuthe.

¹ *situs*] This word, or *veniatis*, is superfluous.

DCXIV.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

Domino regi Franciae rex Angliae salutem, et sin- July 10,
ceræ dilectionis semper augmentum. 1264.

Cum inter nos et barones regni nostri super transacti temporis discordiis quædam pacis fœdera nuper apud Lewes essent prolocuta per formam cuiusdam misæ, in quam unanimiter consensimus, et quam vobis præsentari fecimus, vestrum super eadem requirentes assensum, carissimis nostris E[dwardo] primo-genito nostro et H[enrico] filio dilecti germani nostri R[icardi] regis Alemanniae illustris, quoisque dicta misa compleatur, et quod interim pax firma habeatur, de nostro et ipsorum ac communi omnium assensu obsidi-bus deputatis, super quo vestrum nondum recepimus responsum, turbati referimus et dolentes quod vos de nostra et ipsorum obsidum salute non curantes, ad nostri et regni Angliae status subversionem magnam, in regno vestro, prout dicitur, quasi pro ipsorum libera-tione fieri permittitis apparatum, ad eorundem obsidum inæstimabile periculum et dispendium manifestum festinantes, quoniam si per nos aut amicos nostros regni ipsius pax turbata extiterit, de jure gentium de statu et salute ipsorum, quod Deus avertat, nec immerito posset formidari.

Hinc est quod magnificentiam regiam requirendam duximus attentius et rogandam quatenus, cum prædicti barones nostri a tempore pacis prædictæ ad nostrum et regni nostri statum de die in diem meliorandum studiose laborare non cessaverint ingenio, in regno vestro ac in provinciis vobis subditis nihil omnino, si placet, fieri permittatis, seu in militibus denariis vel aliis subsidiis quicquam procurari, per

quod turbata regni nostri pace nobis et regno ipsi
damnum vel jactura, sive prædictis obsidibus evidens,
quod absit, possit periculum imminere. Vestrum super
præmissis beneplacitum et responsum nobis per latorem
præsentium festinanter rescribat.

Teste rege apud Sanctum Paulum Londoniæ, sexto
die Julii.

DCXV.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

July 10,
1264.

Come or
send en-
voys to
Boulogne
to arrange
terms of
peace.

Egregio principi et consanguineo suo carissimo domino
L[udovico], regi Franciæ illustri, H[enricus], eadem
gratia rex Angliæ, etc., salutem.

Cum nuper quædam pacis fœdera per formam ejus-
dam misæ inter nos et barones nostros prolocuta fuerint
apud Lewes, ac pro pace illa in regno nostro tenenda
Edwardum primogenitum nostrum et Henricum filium
regis Alemaniæ fratris nostri obsides deputaverimus,
et super misa illa assensum vestrum requiri fecimus,
unde nullum adhuc responsum recepimus, de quo turbati-
sumus et non mediocriter anxiati, sicut alias vobis
significavimus, ac collectio grandis exercitus et apparatus
navigii in Angliam mittendi tam in Francia quam in
aliis terris vobis subditis jam fiat, ut audivimus, eo
quod hoc credebatur cedere posse in meliorationem et
relevationem status nostri et heredum nostrorum, et
ex adventu prædicti exercitus, pendente misa prædicta,
de jure gentium prædictis obsidibus supremum peri-
culum et status sui subversio, nobisque et heredibus
nostris gravis exhereditatio posset de facili imminere, ac
prædicti barones nostri jam parati sint bonam et firmam
pacem, ad honorem Dei et nostri et heredum nostrorum,
necnon et utilitatem regni nostri perpetuam nobiscum

facere, celsitudinem vestram attente requirimus et rogamus, quatenus usque Boloniam supra Mare accedere vel tales de consilio vestro, si ibidem, quod absit, venire nequiveritis, destinare velit, cum quibus per sollemnes nuntios nostros super dicta pace reformanda mutuum habere possimus consilium et auxilium. Nos enim cum baronibus et consilio nostro obviam erimus apud Dovoriam, ut nuntii hinc inde singulis diebus ire possint et redire, quotiens opus fuerit pro expeditione negotii praedicti.

Et interim, si placet, adventum praedicti exercitus ad mare propter sumptus et pericula emergentia differri jubeatis, quounque super eventu tractatus certitudo plenior habeatur utrumque. Ex adventu enim tanti exercitus in Angliam miseranda strages gentium utriusque regni contingere posset, et nobis et heredibus nostris exhereditatio perpetua, et toti Christianitati irre recuperabile dispendium provenire. Super his autem dilecto militi nostro Willelmo Charles, quem ad vos pro dicto negotio plenius exequendo transmittimus, fidem adhibere velit, indubitatam, statum et consilium vestrum nobis rescribentes per eundem, una cum vestrae beneplacito voluntatis.

Teste rege apud Sanctum [Paulum] Londoniæ, decimo die Julii.

DCXVI.

HENRY III. TO JOHN BALLIOL.

(Rot. Claus 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Rex dilecto et fideli suo Johanni de Baylloll, July 18,
1264.
salutem.

Cum pro certo intellexerimus quod alienigenarum We repeat
magna multitudo navigio undecumque collecto ad regnum our com-
nostrum hostiliter intrandum se præparet, non solum you to be
R 2

in London
by the first
Sunday in
August.

ad nostram sed ad omnium et singulorum ipsius regni confusionem et exheredationem perpetuam, nisi virilius resistatur, propter quod tam vobis quam aliis fidelibus regni nostri per literas nostras patentes universitati comitatuum nostrorum per Angliam directas mandavimus quod Dominica proxima post festum B. Petri ad Vineula sitis ad nos Londoniae, cum equis et armis, super praemissis una cum aliis magnatibus nostris consilium et auxilium impensuri; et postmodum significaveritis quod propter molestias et gravamina quae Johannes de Eyvill, Johannes de Vesey, Thomas de Molestone, Willelmus Marmyon, et Gilbertus de Unfrayvill vobis et vestris inferre nituntur, per quod¹ sine gravi damno ad nos dictis die et loco venire non potestis: nos grave periculum quod nobis et toti regno nostro ex adventu prædictorum alienigenarum imminet ad præsens in animo revolentes, vobis iterato mandamus, in fide et homagio quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus modis omnibus sitis ad nos loco et termino supradictis.

Mandavimus enim prædictis Johanni, Johanni, Thomæ, Willelmo, et Gilberto, quod a molestiis, damnis, seu gravaminibus vobis aut vestris personis vel rebus inferendis omnino desistant. Et ut ad nos securius venire possitis, literas nostras vobis et quibusdam aliis magnatibus de partibus borealibus mittimus de conductu. Et in præsenti necessitate nostra et regni nostri nullatenus omittatis quin dictis die et loco cum toto servitio vestro nobis debito, et toto posse vestro et amicorum vestrorum quod perquirere poteritis ad nos veniatis, ut conservationi pacis nostræ et defensioni regni nostri salubrius provideatur.

Teste rege apud S. Paulum Londoniae, octavo decimo die Julii.

¹ *per quod*] So MS. The words appear to be redundant.

Eodem modo mandatum est Roberto de Neville, Petro de Brus, Radulpho Filio Ranulphi, Willelmo de Creistok, Adæ de Gesemuthe, Gilberto Hansard, Rogero de Lancastria, Stephano de Meinille.

DCXVII.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Regi Franciae rex Angliae, salutem.

July 27,
1264.

Serenitatis vestrae literas per Willelmum Charles We thank
militem nostrum nobis porrectas recepimus, inter you for
cetera continentes quod vobis multum complaceret your letter
quod firmam et utilem pacem nobis et regno nostro, to send
ad honorem Dei et nostri, cum baronibus nostris envoys to
haberemus; et quod aliquos de consilio vestro usque Boulogne.
Bononiam mittetis ad diem Veneris ante Assumptionem We will
B. Mariae; et quod ipsi esse tunc intendatis send to
prope. Celsitudini vestrae quantas possumus gratia- meet them
rum referimus actiones, per hoc manifeste perpen- without
dentes quod circa commodum et honorem nostrum,
necnon et tranquillitatem et pacem regni nostri
solliciti estis et intenti. Nos autem die Jovis proxima
post festum S. Petri ad Vincula erimus apud Dovo-
riam, ita quod nuntii nostri et baronum nostrorum
dicta die Veneris erunt apud Bononiam, Domino con-
cedente, ad tractandum et faciendum de dicta pace,
prout nobis significasti.

Et quia negotium istud tam ceteros principes quam
nos tangit, in ordinatione pacis prædictæ ad honorem
Dei nostro et heredum nostrorum honori et indem-
nitati ac tranquillitatì regni nostri liberaliter et
benigne, si placet, providere velitis.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, vicesimo sep-
timo die Julii.

DCXVIII.

HENRY III. TO THE EARLS OF LEICESTER AND
GLOUCESTER.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

July 30,
1264.

Rex dilectis et fidelibus suis S[imoni] de Monte
Forti comiti Leycestriæ, et Gilberto de Clare comiti
Gloucestriæ et Hertfordiæ, salutem.

Send some
one to
open the
negotia-
tions at
Boulogne
on your
behalf.

Cum per transcriptum literarum domini regis
Franciæ, quod vobis pridie transmisimus, manifeste
perpendere possitis, quod si cum præfato rege et aliis
de partibus transmarinis tractatum pacis habere debeamus,
oportet quod sollemnes nuntii de consilio nostro
et vestro sint apud Bononiam die Veneris proxima
post festum S. Petri ad Vincula, scilicet die Veneris
ante Assumptionem B. Mariæ, in occursum nuntiorum
præfati regis, et quod nos ipsa die vel die Jovis
precedente simus apud Dovoriam, sicut præfato regi
de consilio magnatum qui sunt nobiscum literatorie
significavimus, et quia vos propter brevitatem tem-
poris et distantiam locorum personaliter vix adesse
possitis tempestive, vos rogamus quatenus, statu regni
nostræ, mandato præfati regis Franciæ, et periculis quæ
nobis et regno nostro ex prorogatione dicti negotii
poterunt imminere diligenter pensatis, visis literis
provideatis de nuntiis sollemnibus et idoneis usque
Bononiam mittendis ad diem Veneris supradictum, et
cum eis ad nos mittatis dilectum et fidelem nostrum
Petrum de Monte Forti, cum forma et potestate
tractandi et firmandi pacem, prout melius et salubrius
fuerit faciendum. Mittatis etiam ad nos aliquos ad
eundum nobiscum usque Dovoriam, et ad consilium
impendendum, et responsum nuntiis euntibus et re-
deuntibus nobiscum de consilio vestro faciendum,
quousque personaliter veniatis.

Et quia præsens negotium summam et inæstimabilem Come
 requirit celeritatem, eo quod tempus breve est ultra yourselves
 modum, vos ambo, si quo modo fieri possit, vel alter as soon as
 vestrum statim visis literis ad nos veniatis. Et si you can,
 Edwardus filius noster et Henricus de Alemannia and bring
 nepos noster nobiscum essent apud Dovoriam, certi Prince
 sumus quod celerem et bonam pacem haberemus. Et Edward
 ideo, si placet, ipsos tanquam obsides, in statu and Henry
 nunc sunt, ibidem venire faciatis. Teste, etc. [Rege
 apud S. Paulum Londoniæ], tricesimo die Al-
 Julii.

DCXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso in cedula.)

Rex dilectis et fidelibus suis S[imoni] de Monte July 31,
 Forti comiti Leycestriæ, et G[ilberto] de Clare comiti 1264.
 Gloucestriæ et Hertfordiæ, salutem.

Cum jam secundo vobis scripserimus quod festi- We again
 nanter provideretis de sollemnibus nuntiis mittendis urge your
 usque Boloniæ supra mare, ad diem Veneris proximam sending
 post festum B. Petri ad Vincula, in occursum nuntio- repres-
 rum domini regis Franciæ, pro tractatu pacis, sicut
 noster, et nos eidem domino regi significaverimus
 quod sollemnes nuntios de consilio nostro et vestro ad
 diem illum mittemus, et quod personaliter tunc erimus
 apud Dovoriam, sicut alias vobis plenius mandavimus;
 vos iterato rogamus attente, quatenus modis omnibus
 provideatis quod prædicti nuntii usque Boloniæ ad
 diem prædictum transmittantur.

Et quia postquam ultimo vobis scripsimus intelleximus Since
 quod Edwardus primogenitus noster et Henricus de writing
 Alemannia nepos noster elongati sunt de Walingford last we
 usque Kenilwurth, per quod eorum adventus ad nos have heard
 son and

nephew are multum retardabitur, si nobiscum venire debeant usque
at Kenil-
worth,
which will
rather
alter ar-
range-
ments.
Doveriam, et nos de Londonia nullatenus intendimus
recedere ante adventum eorum ibidem, eo quod sine
eorum presentia nihil finaliter fieri vel consummari
poterit de pace predicta; vos rogamus quod si vo-
lueritis quod usque Doveriam eamus, et quod negoti-
tium pacis feliciter compleatur, tunc ipsos tanquam
obsides, in statu in quo nunc sunt, ad nos venire
faciat, una cum nuntiis usque Bolonię premittendis,
sicut alias vos rogavimus.

Teste me ipso apud S. Paulum Londonie, tricesimo
primo die Julii.

DCXX.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Clas. 48 Hen. III., membr. 4 in desso in cedula.)

Aug. 2,
1264.

Regi Francie rex Anglie salutem, et sincere dilec-
tionis semper augmentum.

Peace is
concluded
between us
and our
barons;
therefore
let no
troops be
assembled
in your
territory
for the in-
vasion of
England.

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem
Dei et nostri necon ad nostram et regni nostri utili-
tatem jam inita sit et firmata, benedictus Deus, celsi-
tudinem vestram quanta possumus affectione rogamus,
quatenus alienigenas regnum nostrum per potestatem
aut districtum vestrum ingredi, aut aliam gentem ad
arma regnum illud hostiliter invadere, si placet, nulla-
tenus permittatis; praeferim cum simus homo vester
ligius, et certam pacem vobiscum inierimus, nec in vos
seu pacem vobis promissam et hinc inde juratam cre-
dimus nos in aliquo commisisse; advertentes etiam, si
placet, quod ingressus alienigenarum hujusmodi posset
esse vel ad eorundem venientium confusionem, aut
nostram et regni nostri, vel utriusque, quod absit,
destructionem; et exinde nihilominus Edwardo primo-
genito nostro, et Henrico filio regis Alemannie nepoti

nostro, obsidibus prædictæ pacis observandæ, grave status sui periculum poterit imminere. Insuper totum regnum nostrum contra nos ex hoc commovebitur, suspicando alienigenas de nostro assensu ad indigenarum mortem et exheredationem perpetuam esse venturos.

Ceterum quia prædicti barones nostri et illi de consilio nostro nuper in receptione literarum vestrarum profecti fuerant, ut quidam marchiones prædictam pacem assecurarent, ac illi propter loci distantiam et brevitatem temporis nondum ad præsentiam nostram venerint; expedit, si placet, et rogamus quatenus diem tractatus pacis inter nos et vos ad diem Veneris ante Assumptionem B. Mariae præfixum faciatis usque ad Dominicam proximo sequentem prorogari; et tunc sollemnes nuntios vobis aut vestrī obvios habebitis apud Boloniam, in forma quam alias nobis demandastis, si tempus sit prosperum transfretandi; proviso tamen quod, tam per gentem vestram quam per literas, venturis nuntiis nostris de seculo provideatur conductu.

Pray
adjourn the
day fixed
for our ne-
gotiations.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, secundo die Augusti.

Item scribitur comiti Andegaviæ, quod non permittat, etc., in forma prædicta, verbis tamen competenter mutatis.

DCXXI.

HENRY III. TO CHARLES, COUNT OF ANJOU.

(Royal Letters, No. 367.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, Aug. 2,
et dux Aquitaniæ, nobili viro et consanguineo suo
carissimo Carolo comiti Andegaviæ salutem, et sinceræ
dilectionis affectum.

1264 ?¹

¹ Compare the preceding letter; | the letter to the count of Anjou
this seems to be the rough draft of | there referred to.

Use your influence to prevent the levying of troops for the invasion of England.

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem Dei et nostri, necnon ad nostram et regni nostri utilitatem jam inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem vestram affectuose rogamus quatenus egregium principem dominum nostrum regem Francie, illustrem germanum vestrum, sollicite interpellare curetis et efficaciter inducere, ut hostilem adventum alienigenarum usque¹ in regnum nostrum impeditat, et ipsos terram nostram Angliae per districtum seu potestatem suam ingredi² non consentiat nec permittat,³ præsertim cum simus homo ipsius ligius et certam pacem cum ipso inierimus, nec in ipsum⁴ seu pacem ei promissam et hinc inde juratam credamus nos in aliquo commisisse.⁵

Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad eorundem venientium confusionem, aut nostram et regni nostri, seu utriusque, quod absit, destructionem; et exinde nihilominus Edwardo primogenito nostro et Henrico de Allemania nepoti nostro, obsidibus prædictæ pacis servandæ, posset formidari grave status sui periculum poterit imminere.⁶ Insuper totum regnum nostrum ex hoc contra⁷ nos commovebitur, suspicio alienigenas de⁸ assensu et voluntate nostra ad indigenarum mortem et exheredationem perpetuam esse venturos. Et ut ergo⁹ tanti tollatur suspicio periculi¹⁰ adventum alienigenarum prædictorum per vos et alios amicos vestros amore nostri diligenter procuretis, sicut commodum et quietem nostrum diligitis, impediri.

¹ usque] Doubtful in MS.

² per . . . ingredi] ingredi non permittens, erased, MS.

³ ut . . . permittat] ne, etc., MS., first hand.

⁴ ipsum] eundem, MS., first hand.

⁵ commisisse] ut intelligimus commiserimus, MS., first hand.

⁶ grave . . . imminere] periclitari possent de salute, MS., first hand. A note gives the following variation, "vel de status sui subversione

"merito possent formidare." In the text *posset formidari* and *poterit imminere* seem to be alternatives.

⁷ ex . . . contra] in, MS., first hand.

⁸ de] After this *nostræ* erased, MS.

⁹ Et ut ergo] *Et* and *ergo* seem to be alternatives.

¹⁰ et . . . periculi] ut igitur tollatur hujusmodi periculum, MS., first hand.

DCXXII.

HENRY III. TO THE BISHOP OF NOYON AND OTHERS.

(Royal Letters, No. 867, in dorso.)

Rex episcopis, etc.

Aug. 2,

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem 1264 ?¹

Dei et nostri, neconon ad nostram et regni nostri utilitatem, jam inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem vestram, de qua ratione paritatis vestræ in regno Franciæ specialiter confidimus, attente in regno Franciæ specialiter confidimus, attente rogamus quatenus erga dominum nostrum et vestrum regem Franciæ illustrem opem et operam adhibere velitis, ut hostilem adventum alienigenarum in regnum nostrum impeditat, nec consentiat² ipsos terram nostram Angliæ per districtum seu potestatem suam intrare³ non permittens, præsertim cum simus homo ipsius ligius et certam pacem cum ipso inierimus, nec in ipsum seu pacem ei promissam et hinc inde juratam⁴ credimus in aliquo nos commisisse. Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad corundem venientium confusionem, aut nostram et regni nostri, seu utriusque, quod absit, destructionem. Et exinde, etc.

¹ See letters DCXX., DCXXIII.
² nec consentiat] This seems to be an alternative for non permittens, below.

³ intrare] ingredi, MS., first hand.
⁴ juratam] After this, in aliquo, MS., erased.

DCXXIII.

HENRY III. TO THE ARCHBISHOP OF RHEIMS.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso in cedula.)

Aug. 4,
1264.Use your
influence
to prevent
the levying
of troops
in France
for the in-
vasion of
England.Rex archiepiscopo Remensi, salutem et sincerae
dilectionis affectum.

Cum pax inter nos et barones nostros, ad honorem
Dei et nostri neconon ad nostram et regni nostri utili-
tatem inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem
vestram, de qua ratione paritatis vestrae in regno
Franciae specialiter confidimus, attente rogamus quatenus
erga dominum nostrum et vestrum regem Franciae
illustrem opem et operam adhibere velitis, ut hostilem
adventum alienigenarum in regnum nostrum impeditat;
nec consentiat ipsos terram nostram Angliae per dis-
trictum seu potestatem suam intrare; præsertim cum
simus homo ipsius ligius, et certam pacem cum ipso
inierimus, nec in ipsum seu pacem ei promissam et
hinc inde juratam credimus nos in aliquo commisisse.

Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse
vel ad eorundem venientium confusionem, aut nostram
et regni nostri, [vel]¹ utriusque, quod absit, destruc-
tionem; et exinde nihilominus Edwardo primogenito
nostro et Henrico de Alemannia nepoti nostro, obsidibus
prædictæ pacis observandæ, grave status sui periculum
poterit imminere. Insuper totum regnum nostrum ex
hoc contra nos commovebitur, suspicando alienigenas
de assensu et voluntate nostra ad indigenarum mortem
et exheredationem perpetuam esse venturos.

Ut ergo tanti tollatur suspicio periculi, adventum
alienigenarum prædictorum per vos et alios amicos
vestros amore nostri diligenter procuretis impediti.
Et hoc, sicut commodum et quietem nostram diligitis,
nullatenus omittatis.

¹ vel] Not in MS.

Teste rege apud S. Paulum Londoniae, quarto die Augusti.

Eodem modo scribitur, tanquam paribus Franciae et domini regis Angliae, episcopo Noviomagensi, episcopo de Lengre, duci Burgundiæ, comitissae Flandriæ.

Eodem modo scribitur domino S. de Neele, Petro le Chamberlenge, archiepiscopo Rotomagensi, episcopo de Ebroicis, episcopo Baiocensi, tanquam consiliariis domini regis Franciae.

DCXXIV.

HENRY III. TO JOHN BALLIOL AND OTHERS.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex dilectis et fidelibus suis Johanni de Balliolo, Aug. 5,
Petro de Brus, Roberto de Neville, Radulfo Filio ¹²⁶⁴
Ranulphi, Willelmo de Craystok, Rogero de Lancastria,
Stephano de Meynyl, Adæ de Gesemuthe, Gilberto
Haunsard, Eustachio de Bayllol, Nicolao de Bolteby,
Roberto de Stutevill, de Atone,¹ salutem.

Cum pro certo intellexerimus quod alienigenarum We repeat
magna multitudo, navigio undecumque collecto, ad our com-
regnum nostrum hostiliter intrandum se præparet, non you to
solum ad nostram sed ad omnium et singulorum regni come
ipsius confusionem et exheredationem perpetuam, nisi without
eis virilius resistatur, propter quod tam vobis quam
aliis fidelibus regni nostri per literas nostras patentes
universitati comitatuum nostrorum per Angliam directas
mandavimus, quod Dominica proxima post festum B.
Petri ad Vincula essetis ad nos Londoniae, cum equis
et armis, super præmissis una cum aliis magnatibus
regni nostri consilium et auxilium impensuri ; et nuper

¹ *de Atone*] So MS.; the Christian name seems to have been omitted.

nobis significaveritis quod propter molestias et gravamina quæ Johannes de Eyerville, Johannes de Vesey, Thomas de Molestone, Willelmus Marmyon,¹ et Gilbertus de Unfranville vobis et vestris inferre nituntur, unde sine gravi damno ad nos dictis die et loco venire non potuistis, propter quod mandavimus prædictis Johanni, Johanni, Thomæ, Willelmo, et Gilberto quod a molestiis, damnis, seu gravaminibus vobis aut vestris in personis vel rebus omnino desisterent, ita quod dictis die et loco cum toto servitio vestro nobis debito et toto posse vestro et amicorum vestrorum ad nos veniretis, ut conservationi pacis nostræ et defensioni regni nostri vestro mediante auxilio salubrius provideretur; et vobis pluries postmodum mandaverimus quod modis omnibus ad nos essetis loco et termino supradictis, quod hucusque facere distulisti, de quo miramur et quamplurimum movemur; vobis mandamus, in fide, homagio, et dilectione quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus statim, visis literis istis, omnibus negotiis pretermissis ad nos ubicumque fuerimus in Anglia, cum equis et armis, toto servitio et posse vestro et amicorum vestrorum, cum omni festinatione veniatis, sicut pluries vobis mandavimus; et hoc siue honorem nostrum et commodum regni nostri diligitis, et indignationem nostram vitare et ad pacem nostram esse volueritis, et corpora vestra et omnia quæ in regno nostro tenetis diligitis, nullatenus omittatis.

Mittimus etiam vobis literas nostras de conductu, ut ad nos salvo et secure venire possitis in forma prædicta. In cuius rei testimonium literas nostras mittimus patentes.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, quinto die Augusti.

¹ *Willelmus Marmyon*] Om. MS.

DCXXV.

HENRY III. TO THE MEN OF NORTHUMBERLAND.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex archiepiscopis, etc., et universæ communitati Aug. 21,
comitatus Norumbriæ, salutem. 1264.

Cum pro certo nobis constiterit quod alienigenarum magna multitudo, navigio undecumque collecto, ad regnum nostrum vi armata intrandum se præ[paret], non solum ad nostram sed ad omnium] et singulorum regni ipsius confusionem et exheredationem perpetuam, nisi eis in manu forti duxerimus obviandum ; vobis mandamus in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus vos milites omnes et liber[e tenentes] qui ad hoc sufficitis¹ cum equis et armis viriliter et potenter vos præparetis ad defensionem maritimæ partium vestrarum, prout vicecomes noster vobis injunxerit ex parte nostra.

Et tu, vicecomes, assumpto tecum custode pacis ejusdem comitatus, archiepiscopis, episcopis, baronibus, et omnibus aliis qui nobis servitium debent denuncies, et firmiter injungas ex parte nostra, in fide et homagio quibus nobis tenemini, et sicut se ipsos terras et tementa sua diligunt, ut cum servitio in quo nobis tenentur, sed quilibet quanto virilius, potentius, et citius poterit cum equis et armis et peditibus electis, quos habere poterit, eat vel mittat ad maritimam prædictam ad resistendum efficacius huic imminenti. Nec quisquam per temporis brevitatem, quod in se rationabile summonitionis tempus non contineat, se excuset ; quia instans necessitas tempus non patitur ulterius prorogari. Non enim intendimus aut volumus hoc imposterum trahi in con-

¹ sufficitis] sufficetes (?). MS. The letters are small, and the difference between i and e slight.

suetudinem, vel per hoc sibi præjudicium generari temporibus futuris.

Insuper de qualibet villata assumi facias ad eundum ad maritimam prædictam octo sex vel quatuor magnitudinem, de melioribus et probioribus peditibus, cum armis competentibus, videlicet lanceis, arcubus, et sagittis, gladiis, hachiis, et balistis bene munitis,¹ quibus de commune det dierum facias provideri. De civitatibus vero similiter castris et burgis, ubi major copia hominum habetur, secundum cujuslibet magnitudinem et facultates homines tam equites quam pedites considerata negotii qualitate duxeris ordinandum, ad maritimam prædictam accedere facias modo supradicto.

Nec alleget quisquam instans tempus messium aut alicujus alterius rei familiaris occupationem, cum s et melius² sit cum securitate personæ in rebus aliquantulum damnificari, quam cum terre et bonorum perditione totali per impias eorum manus qui sanguinem nostrum sitiunt, sexui aut ætati si e biter prævalere poterunt minime parcituri, crudelis mortis poenæ liberari.

Hoc igitur mandatum nostrum per comitatum tuum facias publicari, et in forma prædicta singulis denunciari, ut sicut nostrum et terræ nostre honorem et vestras³ proprias diligunt, et sicut suam et heredum suorum exheredationem perpetuam vitare voluerint, quanto virilius, potentius, et citius poterunt festinent ad defensionem maritimæ prædictæ et partium sicut prædictum est: scituri quod si aliquos⁴ hujusmodi mandati nostri contemptores invenerimus, vel circa illud negligentes et remissos, nos ad personas et bona eorum graviter capiemus, sicut ad ipsos

¹ munitis] So MS.

² cum . . . melius] Doubtful in MS.

³ vestras] So MS., apparently.

⁴ aliquos] aliquis, MS.

nem stat quominus nos et regnum nostrum confusioni et perpetuae exheredationi liberemur.

Prohibemus etiam super forisfacturam bonorum et cattalorum, ne quis potens in facultatibus et habilis ad pugnandum onus prædictum pro altero assumat, præsertim cum unusquisque ad defensionem hujusmodi totis viribus teneatur adesse. Praeterea volumus quod viri religiosi qui capitalem habent domum in balliva tua et . . . impotentes et inhabiles ad pugnandum competens subsidium inveniant, secundum facultates et bona sua temporalia, ubicunque fucrint. Et quia per prælatos et barones de consilio nostro provisum est quod viri religiosi de ecclesiis suis quas tenent in proprios usus, et rectores ecclesiarum, ac omnes alii beneficiati de ecclesiis seu beneficiis suis ecclesiasticis secundum communem æstimationem eorundem armatos invenient, vel subsidium competens præstabunt, juxta ordinationem episcoporum suorum, tibi præcipimus quod ipsos occasione prædicta non distringas, nec te inde intromittas. In cuius, etc.

Teste rege apud Cantuariam, vicesimo primo die Augusti.

DCXXVI.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT,
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 134.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia Aug. 31,
1264.
illusterrimo regi Angliae, domino Iberniæ et Aquitaniae
duci, ejus consanguinea et fidelis Margareta, Flandriæ
et Haynoniae comitissa, salutem, et cum omni honore
et reverentia promptitudinem serviendi.

Cum pro eo quod regnum Angliae, de quo doleo Do what
vehementer, plena tranquillitate non gaudet ad præ- you can for
sens, mercatores mei Flandriæ comitatus bona sua quæ chants
our mer-

when tranquillity is restored. habent in Anglia non possint adducere in Flandriam commode et secure, dominationem vestram attentis precibus deprecor et requiro, quatenus intuitu justitiae et obtentu precum mearum jubere velit vestra sublimitas et facere quod dicti mercatores, cum regno prædicto prospera succedet tranquillitas, operante Domino, ut affecto¹ cum bonis suis indemnes valeant ad propria remeare, scituri quod gentes regni prædicti in terra Flandriæ cum bonis suis salvæ sunt pariter et securæ. Ceterum Jacobo clero meo latori præsentium credere velit vestra celsitudo regia super his quæ vobis dixerit de præmissis.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, Dominica post Decollationem B. Johannis Baptistæ.

DCXXVII.

VARIOUS DRAFTS FOR LETTERS PATENT OF HENRY III.
AND THE BARONS.

(Chapter House Miscellanea.)

(1.)

About
Sept. 1,
1264.²

We hereby
agree to
place our
differences
in the
hands of
certain ar-
bitrators.

Rex et barones omnibus, etc. Cum inter nos super prieteritis guerrarum discriminibus quædam ordinatio seu forma pacis de nostro ac prælatorum ac totius communitatis regni Angliæ unanimi voluntate et assensu his diebus provida deliberatione inita fuerit, quam utique Deo acceptam et nobis ac regno ipsi³ credimus opportunam; quia tamen aliqui facti veritatem minus plene intelligentes, ordinationem ipsam seu pacis formam minus sufficientem asserentes, quibusdam articulis in eadem insertis, prout dicitur, contenti non

¹ *affecto*] So MS.² These appear to contain the first proposals for the negotiations which were carried out in Sept.

1264. See Rymer, i. p. 446; Blaauw,

p. 210.

³ *ipsi*] After this MS. has *utilem* erased.

existunt; ut justitia nostra et facti veritas patefiat et singulis innotescat, volunus et concedimus expresse quod venerabilis pater H[enricus] L.¹ Dei gratia Londoniensis episcopus, nobilis vir Hugo Dispensator justiciarius Angliae, cum duobus aliis de regno Franciae, quos idem episcopus et justiciarius ac venerabiles patres W[alterus] Wigorniensis, J[ohannes] Wintoniensis episcopi, et P[etrus] de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciae destinamus, duxerint nominandos, habeant plenam potestatem, etc., ut in alia.

(2.)

Vel sic. Volumus et concedimus expresse quod venerabiles patres H[enricus], Dei gratia² Londoniensis, W[alterus] Wygorniensis episcopi, ac nobiles viri H[ugo] Dispensator justiciarius Angliae et Petrus de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciae destinamus, habeant potestatem eligendi duos ex se ipsis et duos de regno Franciae, quibus damus plenam potestatem, etc.

(3.)

Salutem. Cum nos voluerimus ac concesserimus expresse ut certae personæ, tam de regno Franciae quam de regno Angliae, habeant potestatem inspiciendi et examinandi³ ordinationem seu pacis formam inter nos nuper initam, ac eidem addendi et detrahendi de eadem, prout viderint opportunum, sicut in literis super hoc confectis plenius continetur, ad prosequendum idem negotium coram eis, et ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro, *tales* procuratores et nuntios nostros facimus et constituimus speciales, qui-

¹ L.] So MS.² gratia] om. MS.³ examinandi] After this MS.

has for erased.

when tran-
quillity is
restored.

habent in Anglia non possint adducere in Flandriam
comimode et secure, dominationem vestram attentis
precibus deprecor et requiro, quatenus intuitu justitiae
et obtentu precum mearum jubere velit vestra sub-
limitas et facere quod dicti mercatores, cum regno
prædicto prospera succedet tranquillitas, operante
Domino, ut affecto¹ cum bonis suis indemnes valeant
ad propria remeare, scituri quod gentes regni prædicti
in terra Flandriæ cum bonis suis salvæ sunt pariter et
securæ. Ceterum Jacobo clero meo latori præsentium
credere velit vestra celsitudo regia super his quæ vobis
dixerit de præmissis.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexage-
simo quarto, Dominica post Decollationem B. Johannis
Baptistæ.

DCXXVII.

VARIOUS DRAFTS FOR LETTERS PATENT OF HENRY III.
AND THE BARONS.

(Chapter House Miscellanea.)

(1.)

About
Sept. 1,
1264.²

We hereby
agree to
place our
differences
in the
hands of
certain ar-
bitrators.

Rex et barones omnibus, etc. Cum inter nos super
praeteritis guerrarum discriminibus quædam ordinatio
seu forma pacis de nostro ac prælatorum ac totius
communitatis regni Angliæ unanimi voluntate et assensu
his diebus provida deliberatione inita fuerit, quam
utique Deo acceptam et nobis ac regno ipsi³ credimus
opportunam; quia tamen aliqui facti veritatem minus
plene intelligentes, ordinationem ipsam seu pacis
formam minus sufficientem asserentes, quibusdam arti-
culis in eadem insertis, prout dicitur, contenti non

¹ *affecto*] So MS.² These appear to contain the
first proposals for the negotiations
which were carried out in Sept.1264. See Rymer, i. p. 446; Blaauw,
p. 210.³ *ipsi*] After this MS. has *utili*
erased.

existunt; ut justitia nostra et facti veritas patefiat et singulis innotescat, volumus et concedimus expresse quod venerabilis pater H[enricus] L.¹ Dei gratia Londoniensis episcopus, nobilis vir Hugo Dispensator justiciarius Angliae, cum duobus aliis de regno Franciae, quos idem episcopus et justiciarius ac venerabiles patres W[alterus] Wigorniensis, J[ohannes] Wintoniensis episcopi, et P[etrus] de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciae destinamus, duxerint nominandos, habeant plenam potestatem, etc., ut in alia.

(2.)

Vel sic. Volumus et concedimus expresse quod venerabiles patres H[enricus], Dei gratia² Londonensis, W[alterus] Wigorniensis episcopi, ac nobiles viri H[ugo] Dispensator justiciarius Angliae et Petrus de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciae destinamus, habeant potestatem eligendi duos ex se ipsis et duos de regno Franciae, quibus damus plenam potestatem, etc.

(3.)

Salutem. Cum nos voluerimus ac concesserimus expresse ut certae personae, tam de regno Franciae quam de regno Angliae, habeant potestatem inspiciendi et examinandi³ ordinationem seu pacis formam inter nos nuper initam, ac eidem addendi et detrahendi de eadein, prout viderint opportunum, sicut in literis super hoc confectis plenius continetur, ad prosequendum idem negotium coram eis, et ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro, *tales* procuratores et nuntios nostros facimus et constituimus speciales, qui-

¹ L.] So MS.² *gratia*] om. MS.³ *examinandi*] After this MS.
has *for* erased.

when tranquillity is restored. habent in Anglia non possint adducere in Flandriam commode et secure, dominationem vestram attentis precibus deprecor et requiro, quatenus intuitu justitiae et obtentu precum mearum jubere velit vestra sublimitas et facere quod dicti mercatores, cum regno praedicto prospera succedet tranquillitas, operante Domino, ut affecto¹ cum bonis suis indemnes valeant ad propria remeare, scituri quod gentes regni praedicti in terra Flandriæ cum bonis suis salvæ sunt pariter et securæ. Ceterum Jacobo clero meo latori præsentium credere velit vestra celsitudo regia super his quæ vobis dixerit de præmissis.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, Dominica post Decollationem B. Johannis Baptistæ.

DCXXVII.

VARIOUS DRAFTS FOR LETTERS PATENT OF HENRY III.
AND THE BARONS.

(Chapter House Miscellanea.)

(1.)

About
Sept. 1,
1264.²We hereby
agree to
place our
differences
in the
hands of
certain ar-
bitrators.

Rex et barones omnibus, etc. Cum inter nos super præteritis guerrarum discriminibus quedam ordinatio seu forma pacis de nostro ac prælatorum ac totius communitatis regni Angliae unanimi voluntate et assensu his diebus provida deliberatione inita fuerit, quam utique Deo acceptam et nobis ac regno ipsi³ credimus opportunam; quia tamen aliqui facti veritatem minus plene intelligentes, ordinationem ipsam seu pacis formam minus sufficientem asserentes, quibusdam articulis in eadem insertis, prout dicitur, contenti non

¹ *affecto*] So MS.² These appear to contain the first proposals for the negotiations which were carried out in Sept.

1264. See Rymer, i. p. 446; Blaauw.

p. 210.

³ *ipsi*] After this MS. has *utilem* erased.

existunt; ut justitia nostra et facti veritas patefiat et singulis innotescat, volumus et concedimus expresse quod venerabilis pater H[enricus] L.¹ Dei gratia Londoniensis episcopus, nobilis vir Hugo Dispensator justiciarius Angliæ, cum duobus aliis de regno Franciæ, quos idem episcopus et justiciarius ac venerabiles patres W[alterus] Wigorniensis, J[ohannes] Wintoniensis episcopi, et P[etrus] de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, duxerint nominandos, habeant plenam potestatem, etc., ut in alia.

(2.)

Vel sic. Volumus et concedimus expresse quod venerabiles patres H[enricus], Dei gratia² Londoniensis, W[alterus] Wygorniensis episcopi, ac nobiles viri H[ugo] Dispensator justiciarius Angliæ et Petrus de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, habeant potestatem eligendi duos ex se ipsis et duos de regno Franciæ, quibus damus plenam potestatem, etc.

(3.)

Salutem. Cum nos voluerimus ac concesserimus expresse ut certæ personæ, tam de regno Franciæ quam de regno Angliæ, habeant potestatem inspiciendi et examinandi³ ordinationem seu pacis formam inter nos nuper initam, ac eidem addendi et detrahendi de eadem, prout viderint opportunum, sicut in literis super hoc confectis plenius continetur, ad prosequendum idem negotium coram eis, et ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro, *tales* procuratores et nuntios nostros facimus et constituimus speciales, qui-

¹ L.] So MS.² *gratia*] om. MS.³ *examinandi*] After this MS.has *for* erased.

when tranquillity is restored. habent in Anglia non possint adducere in Flandriam commode et secure, dominationem vestram attentis precibus deprecor et requiro, quatenus intuitu justitiae et obtentu precum mearum jubere velit vestra sublimitas et facere quod dicti mercatores, cum regno prædicto prospera succedet tranquillitas, operante Domino, ut affecto¹ cum bonis suis indemnes valeant ad propria remeare, scituri quod gentes regni prædicti in terra Flandriæ cum bonis suis salvæ sunt pariter et securæ. Ceterum Jacobo clero meo latori præsentium credere velit vestra celsitudo regia super his quæ vobis dixerit de præmissis.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, Dominica post Decollationem B. Johannis Baptiste.

DCXXVII.

VARIOUS DRAFTS FOR LETTERS PATENT OF HENRY III.
AND THE BARONS.

(Chapter House Miscellanea.)

(1.)

About
Sept. 1,
1264.²

We hereby
agree to
place our
differences
in the
hands of
certain ar-
bitrators.

Rex et barones omnibus, etc. Cum inter nos super præteritis guerrarum discriminibus quædam ordinatio seu forma pacis de nostro ac prælatorum ac totius communitatis regni Angliæ unanimi voluntate et assensu his diebus provida deliberatione inita fuerit, quam utique Deo acceptam et nobis ac regno ipsi³ credimus opportunam; quia tamen aliqui facti veritatem minus plene intelligentes, ordinationem ipsam seu pacis formam minus sufficientem asserentes, quibusdam articulis in eadem insertis, prout dicitur, contenti non

¹ *affecto*] So MS.² These appear to contain the first proposals for the negotiations which were carried out in Sept.

1264. See Rymer, i. p. 446; Blaauw, p. 210.

³ *ipsi*] After this MS. has *utilen* erased.

existunt; ut justitia nostra et facti veritas patefiat et singulis innotescat, volumus et concedimus expresse quod venerabilis pater H[enricus] L.¹ Dei gratia Londoniensis episcopus, nobilis vir Hugo Dispensator justiciarius Angliæ, cum duobus aliis de regno Franciæ, quos idem episcopus et justiciarius ac venerabiles patres W[alterus] Wigorniensis, J[ohannes] Wintoniensis episcopi, et P[etrus] de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, duxerint nominandos, habeant plenam potestatem, etc., ut in alia.

(2.)

Vel sic. Volumus et concedimus expresse quod venerabiles patres H[enricus], Dei gratia² Londoniensis, W[alterus] Wygorniensis episcopi, ac nobiles viri H[ugo] Dispensator justiciarius Angliæ et Petrus de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, habeant potestatem eligendi duos ex se ipsis et duos de regno Franciæ, quibus damus plenam potestatem, etc.

(3.)

Salutem. Cum nos voluerimus ac concesserimus expresse ut certæ personæ, tam de regno Franciæ quam de regno Angliæ, habeant potestatem inspiciendi et examinandi³ ordinationem seu pacis formam inter nos nuper initam, ac eidem addendi et detrahendi de eadem, prout viderint opportunum, sicut in literis super hoc confectis plenius continetur, ad prosequendum idem negotium coram eis, et ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro, *tales* procuratores et nuntios nostros facimus et constituimus speciales, qui-

¹ L.] So MS.² *gratia*] om. MS.³ *examinandi*]
After this MS.
has *for* erased.

bus etiam damus potestatem et mandatum specialem jurandi in animas nostras et omnia faciendi quæ idem negotium requirit; ratum habiturum et firmum quicquid per eosdem procuratores in præmissis nomine nostro datum fuerit seu procuratum.

(4.)

R. Cum super omnibus querelis et contentionibus quas habemus contra dilectum et fidelem nostrum S[imonem] de Monte Forti comitem Leicestriæ et ipse adversus nos, de alto et basso submiserimus dicto et ordinationi excellentissimi principis consanguinei nostri carissimi L[udovici], Dei gratia regis Franciæ illustris, super quibus querelis et contentionibus pacem inter nos fieri et assecurari volumus, ante quam pax de communibus regni negotiis finaliter compleatur; ideo¹ ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro,² et ad audiendum dictum seu ordinationem ejusdem domini regis super misa ipsa, et alia faciendum et recipiendum³ quæ idem negotium requirit, *tales* procuratores et nuntios meos facio et constituo speciales. Ratum, etc.

DCXXVIII.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Sept. 16, Rex omnibus, etc., salutem.
 1264. Cum nonnulli occasione turbationis in regno nostro
 We have nuper habite fructus et proventus ecclesiarum et etiam
 taken steps for the pro- alia bona ecclesiastica clericorum alienigenarum non

¹ *ideo*] After this MS. has *tales*
ad *and* *erased*.

² *nostro*] After this MS. has
nuper *erased*.

³ *recipiendum*] After this MS.
 has *nomine nostro* *erased*.

residentium et aliorum clericorum nobis et regno nostro
 aduersantium et extra regnum nostrum agentium dis-
 trahant, devastent, et consumant; ac nos ecclesiastice
 libertati in hac parte prospicere volentes, de consilio
 prælatorum et baronum nostrorum de consilio nostro
 existentium assignaverimus H[enricum] Londoniensem
 episcopum, archidiaconum Oxoniensem, et Reginaldum
 de Norwed, ad fructus et proventus et bona ecclesias-
 tica clericorum prædictorum tam in dicecesi Cantuari-
 ensi quam in aliis beneficiis suis extra eandem dicecesini
 ad collationem prædicti archiepiscopi spectantibus
 colligenda et custodienda, ita quod fructus et proventus
 et bona prædicta reponi facherent in ecclesia Christi
 Cantuarie, in forma per prælatos et barones prædictos
 provisa; ac iidem episcopus et archidiaconus ad præ-
 missa exequenda deputati ad præsens non sint in regno,
 et etiam procuratores eorum ad hoc negligentes in-
 veniantur, per quod magna distractio seu dilapidatio
 de bonis ecclesiarum¹ prædictarum propter præsentem
 regni turbationem fieri posset, nisi de conservatione
 eorundem cum celeritate provideatur; assignavimus
 dilectum clericum nostrum Henricum de Otintone ad
 blada dictorum beneficiorum in quibusdam locis sibi
 assignatis per sacramentum proborum et legalium
 hominum aestimata et appreciata, vendenda, per visum
 et consilium procuratorum prædictorum, si interesse
 voluerint; quibus hoc idem denunciari præcepimus,
 ita quod de exitibus inde provenientibus prout justum
 fuerit satisfieri faciamus.

Et ideo vobis mandamus quod præfato Henrico tam
 circa estimationem quam venditionem eorundem, cum
 ab eo requisiti fueritis, assistatis et intendatis, et con-
 silium et auxilium vestrum efficaciter impendatis.

Teste rege apud Cantuariam, sexto decimo die Sep-
 tembris.

¹ *ecclesiarum*] *ecclesiasticarum*, MS.

Consimiles literas habet Johannes de Mideltone clericus capellæ, etc.

Consimiles literas habet Willelmus de Criolle miles, etc.

Consimiles literas habet Willelmus le Avener, etc.

Consimiles literas habet Joceus de Londonia, etc.

Consimiles literas habet Henricus de Burne miles, etc.

DCXXIX.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Pat. 49 Hen. III, memb. 29.)

Oct. 30,
1264.

Take care
that the
envoys
whom we
are about
to send
may not be
maltreated
like the
last.

Domino regi Franciæ rex Angliæ, salutem.

Cum nuper quosdam de fidelibus nostris ad præsentiam vestram, et ad venerabilem patrem G. Sabinensem episcopum, apostolicæ sedis legatum, necnon ad alios amicos nostros in partibus illis ad tractandum de reformatio[n]e et pace status regni nostri destinaverimus, quibus in eundo illata fuerunt enormia damna, de quibus anxiati fuistis, ut intelleximus; et licet inde anxiati fuissetis, prædicta tamen non sunt adhuc ita assecurata, quod aliqui de regno nostro se hujusmodi periculo auderent committere, sine salvo et seculo conductu vestro; serenitatem vestram attente requiri mus, quatenus nuntiis nostris necnon prælatorum regni nostri et baronum nostrorum, ad præsentiam vestram et ad legatum supradictum, necnon ad alios amicos nostros partium illarum in brevi destinandis pro negotiis antedictis salvum et securum conductum vestrum in eundo, ibidem morando, et inde redeundo concedere velitis, literas vestras inde patentes per latorem præsentium, nobis, si placet, transmittentes. Et ad ipsos tutius conducendos, aliquos de fidelibus vestris usque

Wytсаund in octabis instantis festi S. Martini obviam nostri amore sibi mittatis.

Teste rege apud Westmonasterium, tricesimo die Octobris.

DCXXX.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT,
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 133.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Nov. 10.
Angliae, domino Hiberniae, ac duci Aquitaniae, ejus¹²⁶⁴ fidelis consanguinea Margareta, Flandriae et Haynoniae comitissa, salutem, et cum omni promptitudine serviendi paratam ad ejus beneplacita voluntatem.

Dominationem vestram alias rogavimus et adhuc Pray pro-
attentis precibus requirimus et rogamus, quatenus mer-
catoribus ac burgensibus nostris Flandrensis in regno
vestro Angliae existentibus in corporibus, bonis, et rebus
ac navibus suis violentiam seu injuriam inferri nulla-
tenus permittatis, ipsos et bona ac mercandisias eorum
in regno vestro amore Dei et nostri defendantes et
defendi facientes, et præbentes, si placet, opem et operam
efficaciter ad hoc, ut dictis mercatoribus ac burgensibus
in bonis et rebus suis eundi per regnum Angliae et
negotiandi ac ad terram nostram redeundi libera sit
facultas, tantum inde facientes ut preces nostras apud
vestram excellentiam sibi sentiant valuisse.

Ad haec vero vos scire volumus quod mercatoribus Yours re-
vestris Angliae violentiam aliquam seu injuriam in receive pro-
corporibus aut rebus seu bonis in terra nostra nunquam here.
permisimus seu permittimus irrogari, sicut vos credimus
non latere.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexage-
simmo quarto, die Luna ante festum S. Martini hyemalis.

DCXXXI.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF HEREFORD.

(Chapter House Miscellanea.)

March 2, 1265. Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, vicecomiti Herefordiæ, salutem.

Ascertain the ransom of the garrison of La Haye. Præcipimus tibi quod per sacramentum proborum legalium hominum, per quos rei veritas melius sciri poterit, diligenter inquiras per quantum Walterus Hakelot et alii cum eo nuper existentes in castro de La Haye, qui castrum illud dilecto et fidei nostro Simoni de Monte Forti et aliis conbaronibus nostris per pacem reddiderunt et se gratiæ suæ supposuerunt, redimere se poterunt rationabiliter absque exheredatione. Et inquisitionem inde factam sub sigillo tuo et sigillis eorum per quos facta fuerit nobis mittas et hoc breve.

Teste me ipso apud Westmonasterium, secundo die Martii, anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXXXII.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Claus. 49 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

March 14, 1265. Regi Franciæ rex Angliæ, salutem et sincerae dilectionis affectum.

Send E. de Valericia to inform himself about our state, and bring you word. Quia scimus vos de prospero statu nostro et Edwardi primogeniti nostri velle certiorari, serenitati vestre cupimus esse notum quod præfatus filius noster a custodia, qua nuper de assensu et voluntate nostra, occasione turbationis habitæ in regno nostro, et pro pace firmando ibidem detinebatur, ad commodum et honorem nostrum et suum, auctore Domino, liberatus est. Et cum tam de præmissis quam de tranquillitate regni nostri vobis per aliquem de vestris innotescere

desideremus, et Erardus de Valericia nobis notus et praefato filio nostro familiaris et dilectus existat, propter quod vellemus sibi pre aliis quæ circa nos geruntur familiarius explicare, celsitudinem vestram attente duximus requirendam, quatenus praefato Erardo specialiter injungere vel demandare velitis ut ad nos sub festinatione qua fieri poterit accedat, statum nostrum et predicti filii nostri, neconon et regni nostri visitaturus, et vobis quod in hac parte invenerit expressius relatus. Statum et beneplacitum vestrum nobis significetis.

Teste rege apud Westmonasterium, quarto decimo die Martii.

Eodem modo scribitur reginæ Franciæ, quod ipsa instet erga dominum suum, etc., verbis tamen competenter commutatis.¹

DCXXXIII.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT,
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 135.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi April 30,
Angliæ, domino Iberniæ ac duci Aquitaniæ, Margareta,^{1265.}
Flandriæ et Haynoniæ comitissa, ejus fidelis et consanguinea, salutem, et cum omni promptitudine serviendi paratam ad ipsius beneplacita voluntatem.

Intelleximus quod vestri servientes apud Gernemudam duodecim saccos lanae quæ sunt Godefridi de Dixmuda, burgensis nostri Dixmudensis, arrestaverunt et arrestatos tenent, pro eo quod quidam ipsius Godefridi garcio conductitius ibidem quoddam factum dicitur perpetrasse. In qua tamen lana nec ipse garcio nec quisque alias nisi ipse Godefridus partem

Your servants at Yarmouth have seized some wool belonging to Godfrey of Dixmuil. We pray redress.

¹ *commutatis*] *computatis*, MS.

habuit, sicut nobis scabini nostri Dixemudenses et probi cives alii veraciter retulerunt. Unde vestram dominationem attente rogamus, quatenus non sustinentes quod bona dicti burgensis nostri sic indebite ibidem detineantur, eadem bona amore nostri deliberari faciatis dicto Godefrido, aut suo nuntio præsentium portatori, ut preces nostras apud vestram celsitudinem sibi sentiat valuisse.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto, in vigilia Philippi et Jacobi apostolorum.

DCXXXIV.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK.

(Rot. Claus. 49 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

May 10,
1265.

Hearing
that John
de War-
renne and
William de
Valence
have land-
ed near
Pembroke,
we have
ordered
the ports
to be
watched,
to prevent
their re-
ceiving
support.

Rex vicecomiti Eboracensi, salutem.

Cum Johannes de Warennæ et Willelmus de Valencia, cum gente armata circiter sexies viginti homines, tam equites quam pedites, jam applicuerint in partibus Pembrochiae, et ibidem se teneant, ut dicitur, ac non nulli de partibus transmarinis nobis et regno nostro adversantes, si sibi constaret quod dicti Johannes et Willclmus, qui absque conscientia et voluntate nostra regnum nostrum, prout nosti, egressi fuerint, pacifice et absque impedimento applicati sunt in eodem regno, libentius et animosius se pararent ad ingrediendum regnum prædictum, ad pacem nostram perturbandam in eodem, vel ad succursum dictis Johanni et Willelmo faciendum, si forte regnum illud gravare proposuerint; per quod et ballivis portuum nostrorum specialiter mandavimus quod suam maritimam viriliter et potenter custodiant, ne per adventum quorumecumque in regnum prædictum nobis aut eidem regno damnum posset vel periculum evenire.

Cumque pro eo quod quidam marchiones et alii nobis et regno nostro adversantes, juxta provisionem nuper apud Wygorniam de consensu eorundem factam et juramento suo firmatam, regnum nostrum infra certum tempus exire debuissent, usque ad certum terminum moram facturi extra regnum predictum, pro paco nostra firmius assecuranda, quod hactenus facero distulerunt, nunc in partibus marchiarum agamus, ut de predictis marchionibus et aliis provisionem predictam adimpleri faciamus, ad partium illarum et totius regni securitatem; ac quidam nostri et regni nostri aemuli, ut audivimus, contraria suggerant per loca diversa, ut sic devotionem populi nostri diminuere, et eorum corda a nostra dilectione et fidelitate per suggestiones dolosas et omnino falsas avertant, per quod in regno nostro, quod absit, possit iterato nova turbatio suscitari: tibi praecepimus, firmiter injungentes quod si quos hujusmodi suggestores falsa predicantes in balliva tua inveneris, eos sine dilatione arrestari et salvo custodiri faciat, donec aliud a nobis super hoc receperitis in mandatis; et populum nostrum de balliva tua ad unitatem, concordiam, et fidem nostram, modis omnibus quibus melius scieris et poteris, teneas et inducas.

Et ut omnibus de balliva tua veracius constet de nostro proposito et voluntate, tibi firmiter injungendo praecepimus quod antiquas cartas communium libertatum et forestarum communitati regni nostri a nobis dudum concessas, et ordinationem super nostro et regni nostri statu nuper Londoniae factam, necnon et quosdam articulos de nostro et magnatum terrarum nostrarum communione assensu de quibusdam constitutionibus dudum provisis, per totam ballivam tuam recitari et firmiter teneri faciat, in forma nuper inde tibi directa. Et hoc sicut honorem nostrum et tranquillitatem regni nostri diligis non omittas. Nos enim per aliquos de fidelibus nostris in brevi faciemus inquiri, qualiter tu et alii vicecomites et ballivi nostri, quibus hoc idem mandavimus, vos

Arrest
those who
spread
false re-
ports as to
the cause
of our
presence
on the
marches;

and cause
the ancient
charters
and recent
ordinances
to be
proclaimed
and ob-
served
within
your juris-
diction.

habueritis in præmissis, ut secundum quod in hac parte
inveneritis, sive bonum sive malum, a nobis recipere
valeatis.

Teste rege apud Herefordiam, decimo die Maii.
Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus.

DCXXXV.

LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES.

(Royal Letters, No. 286.)

June 19,
1265.

Universis præsentes literas inspecturis vel audituris,
Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ et dominus
Snoudoniae, salutem in Domino.

We have
agreed to
terms of
peace with
the king of
England.

Noverit universitas vestra quod nos pro bona gratia
domini nostri H[enrici], Dei gratia illustris regis
Anglie, pro nobis et magnatibus terræ nostræ ac ceteris
coadjutoribus nostris habenda, de omnibus rancoribus
et offensis quas idem dominus noster rex concepit
contra nos, occasione aliquorum per nos principem
prædictum contra ipsum et suos attentatorum tem-
poribus jam praeteritis, et pro quibusdam castris, pos-
sessionibus, dominiis, libertatibus, et aliis juribus nostris
ab eodem domino nostro rege nobis concessis, prout in
literis super hoc confectis plenius continetur, tenemur
et bona fide promittimus dare et solvere eidem
domino nostro regi triginta millia marcarum sterlings-
rum apud Wyttinton, vel alio loco nobis ad solvendum
æque idoneo quem dictus dominus noster rex nobis
duxerit præfigendum, dum tamen super hoc per unum
mensem fuerimus præmuniti, solvendas terminis infra-
scriptis, videlicet, in festo B. Michaelis proximo se-
quente tria millia marcarum, et sic deinceps singulis
annis eisdem die et loco tria millia marcarum, donec
præfata summa triginta millia marcarum fuerit plenarie
persoluta. Et ad hoc de consilio et assensu magnatum

terræ nostræ nos et principatum nostrum tenore præsentium obligamus.

Juravimus insuper ad sancta Dei Evangelia nos et magnates nostri prædicti, quod prædictam pecuniae summam per particulas memoratas sine aliqua diminutione vel fraude integre et plenarie persolvemus diebus et loco suprascriptis, sicut prædictum est.

Recognoscimus etiam quod principatum nostrum Walliæ, et omnia quæ habemus et tenemus, tenemus de domino nostro rege predicto. Et eidem tanquam domino servire et obedire promittimus, et omnia servitia pro dictis principatu et aliis omnibus quæ de ipso tenemus sibi et heredibus suis facere, quæ principes Walliæ prædecessores nostri sibi et antecessoribus suis regibus Angliae facere consueverunt aut debuerunt.

Juravimus quoque nos et magnates nostri prædicti, tactis sacrosanctis evangeliis, quod magnatibus regni Angliae ordinationem super liberatione domini Edwardi, qui de sua voluntate pro pace regni obsecratus fuerat pro pace ipsa assecuranda, nuper Londoniæ provisam, et domini regis ac plurimorum prælatorum regni sigillis consignatam, servare volentibus adhærebimus, et ad ordinationem ipsam manutenendam magnates ipsos cum toto posse nostro juvabimus contra omnes illos qui ordinationem ipsam infringere seu magnates ipsos gravare attentaverint quoquo modo.

Concessimus etiam bonam gratiam nostram, et plene ac pure remittimus omnem rancorem et omnem offensam quam nos vel nostri habuimus contra homines castra vel villas per dominum regem nobis concessas inhabitantes. Et volumus ac concedimus pro nobis ac nostris quod ipsi in dominibus et terris suis cum bonis suis omnibus sub nobis pacifice commorari possint et quiete, faciendo nobis debita servitia quæ dominis suis facere consueverunt, aut, si maluerint, cum bonis suis omnibus libere recedere, et quo

voluerint se transferre. Et promittimus ipsos manuteneret et defendere in suis juribus, libertatibus, et consuetudinibus, sicut ceteros homines nostros, quamdiu sub nobis voluerint commorari. Et si contra prædicta venire præsumpserimus, volumus et concedimus quod nisi infra tres menses postquam ex parte ipsius domini regis fuerimus requisiti hoc competenter emendaverimus, quod idem dominus noster rex extunc per præscriptas conventiones et concessiones in nullo nobis teneatur.

Quod autem domino nostro regi tamquam domino obedire et servire et prædictam solutionem facere promisimus, intelligendum est quod quamdiu idem dominus rex ordinationem prædictam servare voluerit, alioquin si contravenire præsumpserit, et hoc per consilium suum quod secundum formam ordinationis ejusdem habuerit nobis denunciatum extiterit, in neutro sibi teneamur, donec se super hoc emendaverit et concordaverit se magnatibus suis supradictis, post quod sibi obediemus tamquam domino et satisficiemus ut prius.

Datum in castris juxta Pyperton, die sanctorum Gervasii et Prothasii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto. In cuius rei testimonium huic instrumento sigillum nostrum apponi fecimus, præsentibus et consentientibus Griffino filio Wennunwen, Griffino filio Madoci, Howelo et Madok fratribus suis, Res Vychan, Howello filio Maredut, Howel filio Resi, Goron filio Etdenavet, Howen filio Blethyin, et multis aliis.

DCXXXVI.

LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES.

(Royal Letters, No. 2,461.)

Omnibus præsentis literas inspecturis vel audituris, June 19,
Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ et dominus^{1265.}
Snoudoniæ, salutem in Domino.

Cum domino nostro regi Angliæ illustri, pro bona If the terms
gratia ipsius h[aben]d[a de] quibusdam possessionibus, of our
castris, dominiis, libertatibus, et aliis juribus nostris peace
ab eodem nobis concessis . . . riginta millia marcuarum should be
certis term[inis] are promiserimus, infringed
sicut in literis nostris patentibus super hoc confectis by the king
plenius continetur, universitatem vestram scire vo- of England,
l[umus] um regem ante præfatam they may
solutionem in fata decidere, aut forte ordinationi still be re-
Londoniæ provisæ, de qua in literis nostris prædictis turned to
[pl]eni[us contin]etur, contraire contigerit, nos heredi by himself
vel successori ejusdem dictam ordinationem observare
volenti, vel aliter ad dispositionem mag[natum] regni
dictam ordinationem observare volentium de residuo
pecuniæ supradictæ respondere et satisfaçere promitti-
mus, et ad hoc tenore præsentium nos obligamus;
dum tamen ipsi ea pro quibus dictam pecuniam dare
convenimus seu promisimus nobis faciant et teneant,
sicut conventum est. In cuius rei testimonium præ-
sentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Datum apud Pipertone, die Veneris proxima ante
f[estu]m Nativitatis S. Johannis Baptistæ, anno Do-
mini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto.

C. JULIANUS

AD ALEXANDRUM EMPERORUM

Tunc anno 110.

Excellens domine et fratre Henrico
et aliis suis filiis. Vobis autem quam sibi
debet ducere in exercitu, quod non est quas in
tempore pacis, sed quod in tempore bellicis. Noverit
dominus regnus suus, quod dominus regnus eius. Dominus
regnus regnum suum, quod regnum regnum eius. Regnum existunt
tempore pacis, et tempore bellicis. In exercitu illa predicta
tempora sunt. Tempore pacis, exercitus sunt viri
qui sunt exercitus, et exercitus qui sunt exercitus militibus
qui sunt exercitus. Tempore bellicis, exercitus vobis
sunt exercitus, et exercitus qui sunt exercitus de
tempore bellicis. Exercitus qui sunt exercitus eorum
qui sunt exercitus, et exercitus qui sunt exercitus gentes, et
exercitus qui sunt exercitus, et exercitus qui sunt exercitus vere
militibus, et exercitus qui sunt exercitus, et exercitus inter
predicatores, et exercitus qui sunt exercitus, et exercitus quasi
militibus, et exercitus qui sunt exercitus, et exercitus versus
tempore pacis, et exercitus qui sunt exercitus talium
militibus, qui sunt exercitus qui sunt exercitus quantum ne
cessarium est, et exercitus.

Iulius C. Domitius Julianus.

*Exemplar p. 110. 110. 110.
Folio 110.
Folio 110.*

[unclear] After this in MS.
[unclear] in MS. [unclear] here per
manentia, erased.

DCXXXVIII.

PRINCE EDWARD TO ROGER LEYBURN AND NICHOLAS
LEWKNOR.

(Royal Letters, No. 406.)

Edwardus, illustris regis Angliae primogenitus, dilectis Aug. 24,
sibi dominis R[ogero] de Leyburn et N[icolao] de ^{1265.}
Leukenore, salutem et amorem sincerum.

Expedire credimus, quod dominus rex pater noster It is desira-
domino comiti Warrennæ per suas patentes literas ble that the
tribuat potestatem, ut idem homines Quinque Portuum earl of
volentes ad pacem venire admittere valeat, dum tamen Warenne
voluntati domini nostri se submittant; et quod idem should
dominus comes interponat taliter partes suas, quod in have power
mari nullæ rapinæ seu deprædationes aut homicidia to admit
committantur, neo aliquis volens se¹ portus applicare the men of
admittatur ad portum, nisi prius usque Dovoriam
adducatur, ubi suus adventus in regnum ab illorum
notitia possit approbari, qui locum inhabitant supradictum. Adjiciatur etiam quod nullus alienigena
admittatur, de quo timeri possit quod se velit nostris
adversariis in nostrum præjudicium alligare.

Et cum sint nonnulli in castro de Kenillewith, quos The garris-
possumus et debemus nostros inimicos merito reputare, son of
quorum nomina vobis mittimus præsentibus annotata, Kenilworth
sæstimator pariter expediens ipsis fore scribendum [ex] should be
parte nostri domini supradicti, ut si nolint inimici publici summoned
reputari, et exheredari ac vitam perdere, prout meru- to surren-
erunt, dictum castrum committant sine mora qualibet der.
nostro domino et assignent. Nec ista litera alii quam
religioso deferenda committatur.

Nomina autem eorum quibus est scribendum sunt
hæc. Dominus Johannes de Muzegros, Ingerramus de

¹ se] So MS.

Bayllol, Radulfus de Lymesey, Hugo de Culewithe, Nicholas de Bosco, Hugo Wake, Johannes Filius Walteri, Willelmus de la Ceue, Philippus de Heyvile, Hugo de Traham, M.¹ de Caudewelle, milites; Walterus de Barkesvile, Nicholas le Archer, Johannes de Bony, Ricardus de Havering, Johannes Page, Willelmus Camerarius, Walterus de Londonia, clericus, Thomas de Wintonia, clericus, Walterus de Glene, Galfridus de Crufend, Johannes Luvel, Robertus Luvel, Thomas Luvel, Ricardus de S. Johanne, valetti. Apponatur insuper in litera comiti dirigenda, quod nullus regnum exeat nisi a domino nostro seu nobis super hoc mandatum habeat speciale. Et ista facere nullatenus omittatis. Valete.

Datum Cestriæ, vicesimo quarto die Augusti, anno regni domini regis patris nostri quadragesimo nono.

Item thesaurum repertum in castro Dovorizæ faciatis arrestari.

DCXXXIX.

HENRY III. TO SIMON DE SEINLIZ.

(Royal Letters, No. 431.)

Aug. 26,
1265.

H[enricus], Dei gratia rex Anglie, dominus Hibernie, et dux Aquitannie, dilecto et fidi suu Simoni de S. Licio, assignato ad querelas et transgressiones audiendas et corrigendas in comitatu Buxingham, salutem.

Protect
Richard,
clerk of the
king of
Germany.

Cum quidam filiorum Jordani de Arcubus magistrum Rogerum de Stoke, personam ecclesie de Cippeham, et clericum Ricardi regis Alemanniæ fratris nostri, nuper, occasione turbationis habitæ in regno nostro, ceperint et imprisonaverint, et ad se redimendum com-

¹ M.] Doubtful in MS.

pulerint, injuste sicut accepimus, maxime cum de turbatione habita in regno nostro in nullo se intro miserit contra nos vel Edwardum filium nostrum, vobis mandamus quod si inveneritis ita esse, tunc a molestatione et gravamine praedicti Rogeri eos desistere, et si quid ab eo ceperint, occasione praedicta, sibi reddi faciatis; ne iteratus clamor ad nos inde perveniat, pro defectu vestri.

Teste me ipso apud Gloucestriam, vicesimo sexto die Augusti, anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXL.

PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND
WELLS, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 403.)

Venerabili patri domino W[altero], Dei gratia Sept. 23,
Bathonensi et Wellensi episcopo, Edwardus, illustris ^{1265.}
regis Angliae primogenitus, salutem et amorem sincerum.

Septimo die Augusti Semanus de Stoke, dominus Ricardus de Havering, Johannes de Havering, et dominus Willelmus de Turevil se nostris beneplacitis coaptarunt, et eisdem promitti fecimus quod ipsos in persona et bonis suis indemnes debuimus¹ per omnia præservare, quia sub spe promissionis hujusmodi nobis castra de Walingeford et Berkhamstede restituere curaverunt. Quapropter vos rogamus, quatenus ad observationem promissionis nostræ eisdem per cancellariam domini regis patris nostri faciatis de securitate qualibet provideri. Valete.

Datum Wintoniae, vicesimo tertio die Septembbris, anno regni domini regis patris nostri quadragesimo nono.

Grant letters of protection to S. de Stoke, etc.

¹ *debuimus*] f. l. *debeamus*.

DCXLII.

HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER.

(Royal Letters, No. 392.)

Sept. 28,
1265.

H[enricus]. Dei gratia rex Anglie, dominus Hibernie
et dux Aquitannie, baronibus et ballivis portas sui
Doverie, salutem.

Present
the passage
of the ex-
commiss of
Leicester.

Quia pro certo intelleximus quod¹ Alienora comitissa Leycestriae, quondam uxor [Simonis] de Monte Forti quondam comitis Leycestriae, properaret se ad transfretandum in Franciam² per quod tam in asportatione pecuniae de regno nostro undique aggregatae, quam in aliis pluribus posset³ nobis grave damnum et dispendium imminere; vobis mandamus quod, sicut vosmet ipos et libertates vestras diligitis, et sicut ad nos et ad gratiam nostram accessum ullis temporibus habere volueritis, nullo modo permittatis dictam comitissam aut aliquos de suis, aut etiam aliquos alios transfretare in porta vestro vel partibus vestris, sine licentia vel speciali mandato nostro. Et super his, et quae dilectus et fidelis noster Petrus de Nevill vobis dicet viva voce ex parte nostra fidem adhibeat, indubitateam. Teste, vicesimo octavo die Septembris.

Eodem modo scribitur illis de portibus.⁴

¹ Quis quod? Cm. MS., first hand.

² transfretandum in Franciam
portas transmarinas transfretare, ut
accipimus, MS., first hand.

³ posset] nobis posset, MS. first hand.

⁴ The names of the ports are not inserted.

DCXLII.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Royal Letters, No. 864.)

Magnifico principi, domino, et consanguineo suo caris- Oct. 2,
simo, domino L[udovico], Dei gratia regi Francie^{1265.}
illustri, H[enricus], eadem gratia rex Angliæ, dominus
Hiberniæ et dux Aquitanniæ, salutem, et sinceræ
dilectionis semper augmentum.

Serenitati vestre significamus nos sanos esse et The
incolumes, benedictus Deus, optantes admodum ut bearers
sospitate consimili vigeatis. Dilectos autem et fideles powered to
nostros Willelmum de Aette et Simonem Passelewe, treat with
pro quibusdam negotiis terras et feoda [nost]ra in you about
episcopatibus Caturensi, Lemovicensi, et Petragoricensi affairs in
contingen[tibus], et etiam pro facto comitissæ Leycestriæ the
et filiorum suorum, necnon bonis et catallis que mer- countess of
catores vestri per deprædationem in mari Leicester,
vobis exponendis, ex parte nostra ad vos duximus etc.
transmittendos. Quibus super his fidem adhibere
velitis indubitatum.

Teste me ipso apud Windesoram, secundo die Octobris,
anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXLIII.

HUMPHREY, EARL OF HEREFORD, AND OTHERS, TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 735.)

A H[enri], par la grace Deu noble rei de Enggletere, Oct. 6,
seinneur de Irlaunde e duc de Aquitaine, les soens^{1265.}
liges Hunfrei de Boun cunte de Hereford, Jon de
Baillol, Jon de Verdun, Robert Waleram, Roger de

¹ See Chron. Majorum et Vicecom. Lond., p. 78.

Leyburne, saluz, e prez e apareillez a fere tuz ses comandemenz.

The citizens of London have submitted completely.

Sacez, sire, ke icest Mardi feimes asembler la commune de Londres, e en la presence de tuz feimes lire vostre maundement ; e quant nos luz avium diit, ceo fut afere asez sen apaerent a nos avis. De autre part, sire, nus lur avium comande ke les chaenes ke furent remises, ke mentenaunt saunz delai seent abatues, e les clefs des portes rondues, e nul desbat trouuame. Si pur ceo, sire, ke les choses sunt si ascurées, vus prium ke vus comandez ke vos lettres serent enuoiees en tuz les cuntez ki sunt pres de la cite, ke marchaunz publement nauement a lavaunt dite cite aler e venir, e vtilaille e toutes autres choses seurement porter e mener ; e ke les terres foreines ki sunt a burgeis de la cite soient pleinement sesies en vos meins e tuit autre manere de gent revue ; kar sacez, sire, ke lem gaste les bens foreins ke leur furent maleme e outrageusement. Si tout, sire, cum ceus de la cite averunt parfurni ceo ke lvent en conuenant, nus le vus ferrums a sauoir. Saluz, e Dieu vus gard.

DCXLIV.

PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND
WELLS, AND CHANCELLOR.

(Royal Letters. No. 399.)

Oct. 26.
1265.

Venerabili in Christo patri, et amico suo carissimo,
domino G[ualtero]. Dei gratia episcopo Batoniensi et
cancellario domini regis Anglie illustria, Edwardus,
ejusdem domini regis primogenitus, salutem, cum re-
verentia et honore.

At the
request
of the
countess of subscriptos familiares suos nominatos

Cum ad instantiam carissimæ amitæ nostræ, dominæ
comitis Leycestriæ, ad gratiam et favorem nostrum
familiares suos nominatos receperimus, vos

rogamus attentius, quatenus nuntio ejusdem dominæ Leicester,
 comitissæ latori præsentium literas domini regis patris nostri, quas eisdem promisimus super restitutione terrarum suarum, catallorum, et rerum suarum, ab isto die inventarum in eisdem, pro singulis subscriptis vicecomitibus locorum liberare faciatis indilate; et hoc amore nostri non omittatis: videlicet vicecomiti Kanciæ, pro domino J. de Snaves, pro terra sibi restituenda, et eidem vicecomiti pro terra Thomæ de Sandwico clero eidem restituenda, et etiam vicecomiti Northfolkiæ pro eodem Thoma. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra domini Ricardi, rectoris ecclesiæ de Kemesinge, et vicecomiti Leycestriæ, pro terra Willelmi clerici Leycestriæ. Item vicecomiti Lincolniaæ, pro terra domini Radulfi de Arcy. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Michaelis de Kemesinge. Item pro ædificiis ejusdem Michaelis in Londonia, vicecomiti Londoniæ. Item vicecomiti de Staffordia et Warewiko et Leycestria, pro terra Willelmi de Lacu. Item vicecomiti Suthreye, pro Waltero Penchecouste. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Johannis Spinard. Item vicecomitibus Northfolkiæ et Suthfolkiæ, pro terris domicellæ Hawysiæ. Item eisdem vicecomitibus, pro terra Galfridi Northfolk. Item vicecomiti de Wiltescira, pro Galfrido Coco. Item pro domino J. de Haya, vicecomitibus Suthsexiæ, Kanciæ, Nordamptesiræ, Gloucestriæ, et Lincolniaæ, pro terris suis sibi restituendis. Item vicecomiti Suthsexiæ, pro terris domini R. Corbet, Suthhamptesiræ et Norhamptesiræ. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra domini B. de Otringebere. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Johannis de Becclesangre, et Rogeri de Tilemanson, et Thomæ de Crevequer. Item vicecomiti de Herefordia, pro terra Symonis de Bodiham. Item vicecomiti Londoniæ, pro terra Johannis de Ostregate. Item vicecomiti Kanciæ, pro Roberto de Chileham. Item eidem vicecomiti, pro Nicholao Karrok. Item eidem vicecomiti, pro Stephano de Pirie. Item eidem vice-

we have received into favour certain members of her household.

comiti, pro terra Sampsonis de Soles. *Præscripta omnia expedire faciatis indilate, amore nostri.*

Datum apud Dovor, vicesimo sexto die Octobris, anno regni domini patris nostri quadragesimo nono.

Item vicecomiti Suthamtoniæ pro domicella Christiana de Craiwell.

Indorsed. Item vicecomitibus Suthamptoniæ et Northamptoniæ, pro terris Willelmi de S. Philiberto. Item vicecomiti Northfolkiæ, pro terris Symonis de Fernham.

DCXLV.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 400.)

Nov. 5,
1265.

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, venerabili in Christo patri domino W[altero], Dei gratia Batonensi et Wellensi episcopo, salutem, cum dilectione sincera.

Grant
seisin of
his lands
to J. de la
Hare.

Quia convenit apud Dover inter nos et dominam comitissam Leycestriæ, quod dominus Johannes de la Hare habere deberet seisinam terrarum suarum, ita tamen quod in curia domini regis patris nostri responderet et staret recto de factis suis universis, usque ad diem conflictus Eveshamiæ, paternitatem vestram rogamus quod eidem domino Johanni, secundum quod prædictum est, seisinam terrarum suarum habere faciat. Valete.

Datum apud Horton, quinto die Novembris, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo.

DCXLVI.

THE BARONS OF THE EXCHEQUER TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 701.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia 1265¹
 illustri regi Angliae, domino Hiberniae, et duci Aquitanniæ, devoti sui Thomas, thesaurarius, et ceteri
 barones de scaccario suo, salutem, et fidele semper
 servitium.

Ad mandatum dominationis vestrae venire fecimus The jury
 coram nobis Willelmum de Abingeton, Willelmum de finds that
 Hokesworth, Robertum de C . . . nton, Silvanum le J. Lovel
 Enueyse, milites, et alios liberos et legales homines was par-
 de comitatibus Cantebriæ et Huntingdonie, per tially pre-
 quorum sacramentum inquisivimus quod Johannes cised from exer-
 Luvel, quondam vicecomes vester prædictorum comi- cising his
 tatum, impeditus fuit per Hervicium de Evesham² et shrievalty,
 Radulfum Pyroth, quominus recipere potuit aliquos and re-
 exitus de placitis et perquisitis eorundem comitatum, ceiving the
 et officium vicecomitis exercere libere a festo S. proceeds.
 Johannis Baptiste usque ad festum S. Michaelis anno
 quadragesimo quinto, et quod non habuit ea quæ
 pertinent ad turnum vicecomitis circa dictum festum
 S. Michaelis. Dicunt etiam idem in omnibus de
 tempore inter prædicta festa anni quadragesimi sep-
 timi; sed dicunt quod inter eadem festa tam anno
 quadragesimo quinto quam quadragesimo septimo
 recepit certos redditus assessos per manus Balde-
 wyni de Drayton, subvicecomitis sui, anno quad-
 ragesimo quinto, et per Thomam Gos, Henricum de

¹ Though the inquiry only ex- | by the barons, this return can hardly
 tends to Midsummer 1264, when | have been made until after the bat-
 John Lovel, a staunch royalist, was | tle of Evesham.
 no doubt deprived of his shrievalty | ² *Evesham*] Doubtful in MS.

Boklonde, et Willelmum de Stowe, vel aliquem ipsorum, anno quadragesimo septimo. Dicunt etiam quod a festo S. Michaelis, anno quadragesimo septimo incipiente, anno quadragesimo octavo usque ad festum S. Johannis Baptistæ proximo sequens, tam per prædones discurrentes quam per illos de insula de Ely impeditus fuit, ita quod neque comitatus neque turna sua tenere potuit, nec aliquid recipere de placitis seu perquisitis. Sed dicunt quod ballivi sui commorantes in patria receperunt certos redditus assessos nomine suo, usque ad Pascha anno eodem; sed nesciverunt utrum ipsi ballivi responderunt ei de rebus assisis post idem Pascha vel Johanni de Scalariis. Dicunt etiam quod prædicti Hervicius et Radulfus nihil receperunt de prædictis placitis seu perquisitis temporibus prædictis. Valeat excellentia vestra diu.

DCXLVII.

ELEANOR OF CASTILE TO JOHN OF LONDON.

(Royal Letters, No. 407.)

About
1265.¹A[lianore], cunpaigne sire Edward, a sun lel et fel
sire Johan de Lundres, saluz et bon amur.

The manor of Berwick,
which was
promised
me, is
given to
another.
Try and
obtain for
me another
manor in
its place.

Sachet ke nostre seignur le rois nus dona la autre jur
le maner de Berewic ouc les aportenances, par le
procurement sire Roger de Leyburn; et pur co ke la
chose est purtenant a la garde de Cantelou mun
seigneur lad done a autre, isi ke riens de co ne nus
est remis; mes ili ad un maner ileuke pres en le
comte de Somersete ki est a ville Heselbere, ke fuht a
sire Willeam le Marschal, ke mort est, et del rei le

¹ Compare Blaauw, the Barons' War, pp. 97, 268, with Calend. Rot. Pat. 49 Hen. III. The letter was clearly written after the battle of Evesham.

tint en chef; pur quei nus vodriuns ke vus enqueisset de sire Johan de Kyrkebi si la garde de cel maner fuht done, et sil nest pas, donc ke vus priisseyre sire Roger de Leyburn et le eveake de Ba de nostre part ke eus procurassent vers nostre seignur le roi kil nus grauntaht le maner iekes al age del eir sire Willeam; et sil est done, ili ad un autre maner en le cunte de Dorsete ki est appelle Gerente, ke fuht a sire Willeam de Keenes, ke mort est, et del rei le tint en chef; pur quei nus vodriuns ke si nus ne pussuns avoir lautre ke vus les priiset de nostre part ke eus procurassent vers le roi kil nus grantaht cehci; le maner de Heselbere vaut mens; et si rien, priet sire Roger de cehte chose; dite lui ke le maner de Berewic ke le roi nus dona par sun procurement nus est tollet, kar il nus tendra a meins coueituse, et memes co diet al eveske de Ba. Et si rien poet espleiter de cete chose les lettres ke vus de co averet, baiilet les al portur de cehte lettre, kar il les portera a Wauter de Kent, nostre clerc. Pensez despleiter cehte chose, kar co sereit nostre prou; et si conueintement procuret cehte chose, ke eus ne nus tiengnent mie a coueituse. Saluz.

DCXLVIII.

CARDINAL OTTOBONUS TO MASTER ELIAS MEALDEWELL.

(Chapter House Miscell.)

Ottobonus, miseratione divina S. Adriani diaconus Feb. 28,
cardinalis, apostolice sedis legatus, discreto viro magis-^{1265.}
tro Elyæ de Mealowell, canonico ecclesiæ S. Martini
magni Londoniensis, salutem in salutis Auctore.

Conquestus est nobis Willelmus de Luton, clericus, W. Luton,
quod Ricardus de Caumpedene et Jordanus dictus Le ^{clerk, com-}
Provot, laici Wygorniensis diocesis, super decimis ^{plaints that} certain
debitis et possessionibus injuriantur eidem; ideoque ^{laymen are}

wronging him as to his tithes.
Try the case.

discretioni tuse qua fungimur auctoritate mandamus quatenus, partibus convocatis, audias causam, et usuris cessantibus debito fine decidas, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura simili cogas veritati testimonium perhibere.

Datum Londonie, pridie kalendas Martii, pontificatus domini Clementis papæ IV. anno secundo.

With a mark of the seal on the back.

DCXLIX.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK.

(Rot. Clava. 50 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

March 15,
1266.

The garrison of Kenilworth have seized one of our messengers, and sent him back to us with his hand cut off. Numerous our military levies to assemble, with horses and arms, at Oxford.

Rex vicecomiti Eboracensi, salutem.

Cum inimici et rebelles nostri, qui contra nos manifeste se tenent in castro de Kenillewich, ad regnum nostrum perturbandum, homicidia, deprædationes, incendia, et alia damna enormia perpetrando, in nostri dedecus et regni nostri damnum gravissimum, et ad majoris damnationis suæ cumulum quendam de nuntiis nostris nuper per partes illas transeuntem ceperint, et si manum truncaverint, ac ipsum sic truncatum et turpiter mutilatum, ad majorem nostri contemptum, ad nostram præsentiam transmiserint: nos tam atroci injuria et tanta contumelia, quibus ipsi majestatem nostram taliter offendere præsumperint, ad vindictam inde faciendam non immerito provocati, tibi præcipimus quod in pleno comitatu tuo, et etiam per numerus villas mercatorias ejusdem comitatus, injuriam illam nobis impudenter illatam sine dilatatione publicari, et, sicut alias tibi præcepimus, in predictis comitatu et villis publice clamari facias ex parte

nostra, quod omnes qui servitium nobis debent personaliter sint ad nos apud Oxoniam, a die Paschæ in tres septimanas, cum equis et armis; vel qui personaliter venire non poterunt, servitium suum nobis ad eundem diem ibi vel alibi quo eis scire faciemus mittant, ad proficiscendum nobiscum exinde super inimicos et rebelles nostros prædictos.

Tibi insuper præcipimus firmiter injungentes quod prædictos fideles nostros, modis omnibus quibus magis videris expedire, ex parte nostra efficaciter moveas et inducas, ut præter servitium suum nobis debitum cum toto posse quod perquirere poterunt, ad injuriam propriam et communem in suo principio sibi factam celeriter vindicandam, adeo potenter et viriliter se accingant, quod ipsorum auxilio de predictis hostibus ultionem tantis sceleribus debitam, prout regiae majestati convenit, sumere valeamus; et quod, sedata ipsorum rabie, pax et securitas ad honorem Dei et regni nostri commodum roboretur.

Provideri etiam facias quod homines de balliva tua assignentur ad arma, et quod vigilæ et custodiæ fiant in singulis comitatibus,¹ burgis, et aliis villis comitatus tui, sicut fieri consuevit; ita quod si aliqui malefactorum predictorum aut aliorum transitum per ipsos faciant eos arrestent, et tibi sine aliqua difficultate liberent salvo custodiendos. Si vero hujusmodi malefactores se non permiserint arrestari, tunc predicti vigilæ custodes et alii hutesium levent super illos undique, et ipsos insequantur de die et nocte, cum tota villata et vicinis villatis, cum clamore et hutesio, de villa in villam, donec capiantur, et tibi deliberentur, sicut predictum est. Et ita te habeas in hac parte quod diligentiam tuam exinde debeamus merito commendare.

Let watch
and ward
be kept,
and male-
factors
arrested.

¹ *comitatibus*] *com*, MS., *f. l.* *civitatibus*.

Teste rege apud Westmonasterium, quinto decimo die Martii.

Eodem modo mandatum est universis et singulis vicecomitibus per Angliam.

DCL

HENRY III. TO THE BAILIFFS AND GOOD MEN OF POOLE.

(Royal Letters, No. 195.)

April 3, Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae
1266. et dux Aquitannie, dilectis et fidelibus suis ballivis et
probis hominibus suis de La Pole, salutem.

The country being still partly disturbed, receive merchants, but do not allow them to go inland, without further orders.

Cum illos de portibus ad gratiam et ad pacem nostram admisimus, per quod mercatores de partibus transmarinis et aliis locis undicunque in regnum nostrum securius venturi sunt ad negotiandum ibidem de rebus et mercandisis suis, sicut ante turbationem nuper habitam in regno nostro facere consueverunt, ac turbatio praedicta, ob quam mercatores diversi jacturas et damna enormia per deprædationes tolitas et homicidia sustinuerunt, nondum ad plenum existat pacificata; nec velimus quod mercatores praedicti, post tot discrimina eis occasione turbationis praedictæ illata, ulterius damna sustineant, nec transgressio aliqua inferatur eisdem, maxime cum si damnum aliquod eis de cetero per aliquos in regno nostro inferatur, nobis et fidelibus nostris, necnon et toti regno nostro, in dedecus, scandalum, et opprobrium imputari valeret temporibus futuris: vobis mandamus, in fide, homagio, et dilectione quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus cum mercatores aliquos ad villam vestram seu ad partes vestras cum rebus et mercandisis suis accedere contingat, ipsos in villa vestra receptetis curialiter et benigne, et aliquem locum certum infra villam vestram,

in quo res et mercimonia sua tute reponi possint, assignetis eisdem, et eosdem mercatores inter vos curialiter admittatis, non permittentes quod ipsi vel alii cum rebus vel mercandisis suis regnum nostrum ingrediantur seu egrediantur; sed pro communi utilitate nostra et sua et conservatione rerum suarum his diebus, mercatores tam indigenas quam alienigenas cum rebus et mercimoniis suis transfretare volentes ad partes prædictas nullatenus transfretare, nec ipsos ulterius regnum nostrum ingredi permittatis, donec eorundem mercatorum indemnitati in hac parte prospiciatur.

Teste me ipso apud Westmonasterium, tertio die Aprilis, anno regni nostri quinquagesimo.

DCLI.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK.

(Rot. Claus. 50 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

Rex vicecomiti Eboracensi, salutem.

May 3,
1266.

A primævo ætatis nostræ tempore, quo regni Angliæ regimini Dominus nos præfecit, cordi semper habuimus ea facere pro viribus quæ paci et tranquillitatí subditorum nostrorum novimus convenire. Quod autem propter malitiam temporum et alias actiones his diebus contrarium accidisse dinoscitur, cordi nostro, novit Altissimus, dolores et angustias cumulavit. Et inter cetera ex hoc non immerito majori tædio afficimus, quod quidam majestati nostræ, qui multum jam processimus in dies nostros, detrahentes, nos ad exhetationem plurium de regno nostri sine judicio et consideratione curiæ nostræ asserunt processisse, et hoc per instinctum quorundam nobis assistentium, quorum consilio regni nostri negotia disponuntur. Verum quia universis de regno nostro prædicto sumus

It is falsely reported that we have arbitrarily ejected men from their possessions without trial. Take steps to dispel this impression.

et esse volumus in justitia debitores, omnes et singulos prædictos scire volumus, quod si per nos vel consiliarios nostros alicui fuerit injuriatum in hac parte, veniat ad curiam nostram, rectum faciendo et capiendo, prout secundum legem et consuetudinem regni nostri fuerit faciendum.

Et ideo tibi præcipimus quod in pleno comitatu tuo burgis, villis mercatoriis, et aliis locis ubi videris expedire, præsentem literam legi facias et publice proclaimari, et eis scire facias quod ad curiam nostram veniant, si voluerint, in forma prædicta. Et hoc sicut te et tua diligis nullo modo omittas.

Teste rege apud Northamptoniam, tertio die Maii.

DCLII.

LOUIS IX. TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 866.)

May 5,
1266?¹

Ludovicus, Dei gratia Franciæ rex, egregio principi carissimo consanguineo suo Henrico, eademi gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, ac duci Aquitanie fidieli suo, salutem et sincere dilectionis affectum.

We have
taken steps
to prevent
your ene-
mies cross-
ing.

Transmissas nobis per latorem præsentium serenitas[vis] vestræ literas recepimus et intelleximus diligenter. Quod autem rogasti nos ut portus sub nostra potestate constitutos diligenter custodiri, sicut hucusque fecimus, jubeamus, ne inimici vestri de nostris partibus possint in Angliam se transferre; quodque illos qui per districtum nostrum in succursum vestrum ac subsidium contra vestros malevolos et rebelles ire

¹ See Rymer, i. p. 468. The events between the battle of Evesham and the dictum of Kenilworth, letter must have been written at all

voluerint, et de hoc nobis veraciter constare poterit, transfretare absque impedimento quolibet permittamus; scire vos volumus quod jam id quod petitis feceramus, antequam ad nos hujusmodi vestræ literæ pervenissent.

Verum dilectionem vestram rogamus quatenus ad We earnestly hope
procurandam pacem et amicitiam liberorum S[imonis] you will
quondam comitis Leycestriae, nepotum vestrorum, ac make peace
comitissæ genitricis eorum vestræ sororis, et aliorum with your
de terra vestra, quorum quidem pax et concordia vobis sister and
ac toti regno vestro, sicut nobis videtur, esset plurim her sons.
um fructuosa, vestrum liberaliter animum inclinare
velitis, ita quod pace inter vos et ipsos firmata, sicut
nobis scripsistis, votum peregrinationis vestræ in
subsidiump Terræ Sanctæ peragere¹ valeatis.

Datum apud Vicennes, die Mercurii ante Pentecosten,

DCLIII.

PRINCE EDWARD TO MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS.

(Royal Letters, No. 401.)

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, con- May 1266.²
sanguineæ suæ carissimæ, dominæ M[argaretæ], comi-
tissæ Flandriæ et Hennonie, salutem et dilectionem.

Quia tenemur dilecto nobis domino Rogero de More- Pay R. de
tayne in mille et septingentis libris, sexaginta et sex Moretayne some
solidis, et octo denariis Parisiensibus, quos modis omni- money we
bus volumus eidem sine mora persolvi; vestrā rogamus owe him,
dilectionem quatenus, de bonis et catallis civium Lon- out of the
doniensi et aliorum inimicorum nostrorum in dominio goods of
vestro arrestatis, sine dilatatione vel difficultate aliqua which are
præfato domino Rogero vel mandato suo præsentes vobis in your
restituenti, liberare faciatis prædictas mille septin-

¹ *peragere*] *peragare*, MS.

| ² See Rym. i. p. 468.

gentas et tres libras, sex solidos, et octo denarios Parisienses; et nos cum omni diligentia et favore circa deliberationem hominum vestrorum et omnium bonorum, si quae fuerint in districtu domini regis patris nostri per quoscumque sue potestatis arrestata, sicut nos nuper rogasti studiose laborabimus, et eo multo diligentius si hanc nostram petitionem adimpleveritis, cum favore; scientes quod praefati cives, et etiam ipsi de Quinque Portibus, corpora sua et omnia quaecumque habent voluntati domini nostri regis et nostrae totaliter submiserunt, per quod de bonis suis predictis prefatus dominus noster rex et nos liberius possumus facere nostram voluntatem. Quid autem super hoc feceritis nobis per literas vestras significare velitis.

Sub tali forma competenti¹ scribatur domino regi Franciae pro eodem negotio.

DCLIV.

WALTER DE LYNNAIS TO WALTER, BISHOP OF BATH
AND WELLS.

(Royal Letters, No. 2,471.)

Dec. 1,
1266? ²

Reverendo in Christo patri, ac sibi domino inter ceteros speciali domino Dei gratia Bathoniensi et Wellensi episcopo, Galterus de Lynais, reverendi patris domini H[ugonis] Ostiensis episcopi camerarius, et suus clericus, si placet, cum reverentia se totum, licet modicum, ad suum mandatum et servitium promptum in omnibus et ubique.

¹ *Sub . . . competenti]* Repeated in MS.

² The references to Peter Bruce, who obtained the manor of Kirkby in 31 Hen. III. (see Dugdale, Baronage, i. p. 449), and to the bishop of Ostia, confine us to the latter part

of Henry III.'s reign for the date of this letter. But the only bishop of Bath and Wells engaged in public affairs at this date is Giffard; and 1266 is the only year of his episcopate in which the feast of St. Andrew fell on a Tuesday.

Quia negotia domini mei Ostiensis, amici vestri Give me
 carissimi, nullis suis tamen de quo d meritis letters to
 praecedentibus sicut vestra propria in omnibus geritis lord Peter
 per effectum, ad vos recurro pro ipsis in his quæ Bruce on
 expediunt confidenter. Hinc est quod cum ecclesia de behalf of
 Kerkeby in Kendale, Eboracensis dicecessis, prout a me the bishop
 nuper didicistis, sit domino meo auctoritate apostolica of Ostia.
 commendata, et favor et auxilium domini Petri de Brus
 potentis in illis partibus, ut dicitur, sint mihi valde
 necessaria in hoc facto, supplico ut literas vestras pro-
 prias ad ipsum cum litera domini regis affectuosas
 habeam, quod me procuratorem domini Ostiensis, amici
 domini regis specialis et defensoris assidui, regnique
 Angliae zelatoris præcipui, sicut scitis, habeat in omni-
 bus domini mei negotiis specialiter commendatum,
 præstanto in omnibus consilium, auxilium, rem,
 etc., sicut prudentiae vestræ videbitur expedire. Quas
 literas dari faciatis, si placet, domino Johanni de
 Kerqueby, de quo me nullatenus sufficerem commendare ;
 me etenim fecit conduci apud Eboracum per suum
 proprium nuntium, et quod plus est, nollem vellem,
 cum suis expensis propriis ubicumque negotium domini
 mei, quod sibi in curia domini regis procurandum
 commisi. Habeat nihilominus vestra reverenda pater-
 nitas, suo loco et tempore, sicut habuistis hactenus,
 commendatum si placeat per effectum, præcipientes
 mihi vestro clero, licet inutili, quicquid perfecturum
 vobis placuerit ubicumque.

Datum apud Clarekourt, die Mercurii in crastino S.
 Andreæ apostoli.

Indorsed. Reverendo patri domino episcopo Batho-
 niensi.

DCLV.

CERTAIN MERCHANTS OF LUCCA TO WILLIAM OF
LOUTH.¹

(Royal Letters, No. 1,007.)

Shortly
before
August
1266.²

We cannot supply the king with money unless we are allowed to sell our goods.

Discreto et sapienti viro magistro Willelmo de Luda, sui baronicii Reverus, Ricardus, aliique eorum socii, mercatores Lucanenses, salutem et quod possunt servitii et honoris.

Sicut vos scitis necessitatem quam dominus rex habet de pecunia, non est bonum super necessitate apponere impedimentum, ut valeat perdurare. Unde sciatis quod cum lanae mercatorum ubique arrestatio sint, propter decimas subsidio Terræ Sanctæ deputas, et ipsi non possint suas mercandisas ad aliud regnum asportare, et suas lanas vendere, mutuum quod dicti mercatores promiserant domino regi solvere non potuerunt, et de custuma bonorum parum veniet ad dominum regem, et hoc non bonum esset. Propter hoc rogamus propter utilitatem domini regis et aliorum mercatorum, quatenus velitis esse cum domino episcopo Bathoniensi, et facere quod ex parte domini regis literæ cunestabili de Dovre et aliis de portibus dirigat, quod ipsi penitus et sine impedimento permittant dictos mercatores suas lanas et mercandisas quo voluerint asportare, quoniam bene sunt sufficientes ad solvendum, etiam si dictas lanas asportent.

¹ See Le Neve, *Fasti*, i., p. 331. Perhaps the person addressed may be identical with the bishop of Ely there named.

² During the chancellorship of Walter Giffard, bishop of Bath and Wells. He received the great seal

between Aug. 4 and Aug. 10, 1265; he was translated to York, Oct. 18, 1266. The time of year implied in the letter fixes it to 1266. Compare also, with regard to the state of the ports, letter DCXLVIII., etc.

Et cum vos habeatis nomina eorum in quodam rotulo qui dictas decimas tenent, procuretis quod dominus rex mandet eis quod dictas decimas alicui non liberent sine licentia papæ et domini regis. Et cuilibet una litera dirigatur, et hoc solum sufficit.

Illas mille quingentas libras de quibus vos manda- We send vistis pro domino¹ vobis mandamus per Matthæum^{1,500*l.*}, which we de Cholumbariis, et cum magna difficultate eas have pro- potuimus invenire. Et procuretis quod nos habeamus cured with unum liberate de trecentis octaginta et octo libris, great diffi- septem solidis et quinque denariis, quas debemus reci- pere de superusagio de [pecu]nia anni præcedentis. Et nos multum indigemus dicta pecunia ad solvendum mutuum mille quingentarum librarum, de quibus su- perius facta est mentio. Et de mille quingentis libris prædictis quas vobis Matthæus portabit retinebitis vobis mille marcas pro mutuo quod debemus facere domino regi in Augusto; et cum eritis apud S. Botolphum satis- facietis nobis de mille ducentis quinquaginta marcis. Item sciatis quod nos mandavimus sociis nostris de Ybernia quod ipsi mittant vobis in garderobam illas bis mille libras quas receperunt a thesaurario domini regis de Ybernia, cistis, securus quod vos habetis eas. Valete in Domino.

Discreto viro magistro Willelmo de Luda detur.

¹ *domino*] Probably *regis* should be supplied.

DOLVI

THE BISHOP OF SALOPPIE TO HENRY III.

BRIEF. NO. 7.

Domine et misericordissime domino suo Henrico,
 Tu enim nos Anglos domini Hibernie et duci
 Saloppienses et Iacobos et Iosephos et humiles burgeses
 Saloppienses et Iacobum in omnibus fidelitatem,
 et obedienciam et servitutem.

Reverendissime dominationi vestre nocturnum facimus
 cum nos omnes et singuli presenti sumus et parati,
 et semper omnes in obediencia vobis debitam inde-
 pende obtemperamus. Tisque si periculum mortis et
 flagitiorum sequitur: et quia nos vigilantes sumus
 nocte tisque nostra villam nostram viriliter contra
 invaderemus: et nocte et diebus facimus viriliter
 etea villa nostram. Qui necesse fuerit ad conservatio-
 nem et dominationem ville vestre Salopie. Unde
 expeditissimum circa talia. Nec nos ausi
 sumus extra ipsam villam nostram pro dubio ad aliquas
 mercantiles industrias nec infra villam nostram aliquam
 mercantilem facimus quia villa nostra tam multis
 mercatibus in pacie nostra obsidetur. quod vix aliquid
 venum si venientium in villa nostra fertur, vel vix
 aliquis si aliquani emendium ibidem venit. Et ideo ita
 resupercati sumus. tam pro magna guerra Walliae,
 que longe duravit cum pro multis mercatibus qui
 circumdant villam nostram. quod fere nihil habemus in
 bonis. Licetque excellentiae vestre et dominationi
 unanimiter supplicamus. omni qua possumus devotione,
 quatenus pro Deo et salute animae vestre, misericordiam
 de nobis si placet. habeatis, et de residuo tallagii

¹ The date is extremely doubtful. But the mention of *rebelles nostri* seems to agree best with the year 1266. and the length of the Welsh war

nostri nobis aliquod remedium, si placet, faciat, quia nesciremus, nec aliquo modo poterimus allevare dictum tallagium in villa nostra, ob paupertatem burgensium villæ nostræ.

Ad haec dominationi vestræ et discretioni significa- We could
mus, quod quamvis villa nostra hostiliter obsessa fuerit, well stand
pro nihilo dubitaremus nisi solum modo pro defectu a siege, but
molendini. Et idcirco super hoc, si placet, consuletis, for want of
et nobis remedium faciat, credentes si placet la- a mill.
toribus præsentium in his quæ vobis o[r]etenus plenius exponebunt. Vigeat et valeat reverenda dominatio et dignitas vestra per tempora longa.

DCLVII.

WILLIAM DE VALENCE, LORD OF PEMBROKE, TO HIS LADY.

(Royal Letters, No. 2,475.)

William de Valence, seignor de Penbroc, a sa chere May 29,
conpaigne et amie, saluz. 1267.

Sachez que nus vus enveoins Sir Robert de Immer I am send-
a garnir le chastel de Wyncestre de blez et de viures, ing Sir R.
et a demorer oucke vus a garder le avant dit chastel Immer to
ensemblement od Sir Martin de Roches et Phelip le provision
Clerc. Et vus lur comandez de par nuz que il ourent and defend
en tute choses par un accord et par un conseil, et vus Winches-
donoms le poer sur eus tuz et de eus tuz, a ordener ter castle.
et a puruer en tute choses solom ceo que vus He is to be
que meuz fra a fere. En cui testmoine nus vus enueoins under your
ceste nostre lettre patente. command.

Done a Berkinge, le Dimeinge procheine apres la Ascension, le an le rey Henri fiz le rey Johan cinquante primer.

DCLVIII.

LLEWELLYN AP GRIFFIN TO RICHARD, KING OF THE
ROMANS.

(Royal Letters, No. 287.)

Summer,
1267 ?¹

Excellentissimo viro, domino Ricardo, comiti Cor-
nubiæ, regi Romanorum, et per Dei gratiam imperatori,
L[ewelinus] filius Griffini, salutem, et paratam ad obse-
quia voluntatem.

I thank
you for the
efforts you
have made
for peace,
but I can-
not accede
to the terms
proposed.

Excellentiae vestræ grates referimus copiosas de dili-
genti cura vestra, circa reformationem pacis inter
dominum regem et dominum Edwardum nepotem
vestrum ex una parte, et nos ex altera, sicut per
fratres Prædicatores nuntios vestros ad nos destinatos
intelleximus; qui nobis ex parte vestra consulendo
dixerunt, quod totam terram quam nuper occupavimus
domino regi et domino Edwardo filio suo restituere
deberemus. Quod minime sustinere volumus, nec de
jure debemus, propter gravamina infinita ostendenda
vobis pro loco et tempore, quæ a ballivis domini regis
nobis et nostris contra formam pacis injuste fuerunt
illata; quæ a domino rege plures quæsivimus emendari,
quorum emendam non fuimus subsecuti. Prædictus
autem dominus rex dedit et concessit prædictam terram
domino Edwardo, de querelis nostris penitus non faciens
mentionem: qui ad destructionem nostram et gentis
nostræ, ut a probis viris et fide dignis indubitanter
audivimus, consilio inimicorum nostrorum ductus, die
ac nocte laborare non cessabat. Propter quæ in
bonitate Dei sperantes, et destructionem nostram et
gentis nostræ timentes, consilio omnium magnatum
Walliæ communicato, qui nobiscum ejusdem pacis
sunt et debent esse, prædictam terram ad nos et

¹ See Rymer, i. 473; Pauli, Gesch. von England, iii. p. 814.

antecessores nostros de jure pertinentem invasimus. Et licet magna summa pecuniae domino regi et dominæ reginæ et domino Edwardo a nobis pluries fuisse oblata, cum quatuor cantredis de Perwetglaute, ita quod dominus rex nos manuteneret in residuo totius Norwalliæ, sicut in literis conventionis inter dominum regem et nos continetur, nostram tamen obligationem recipere noluerunt. Nec nuntii nostri ad curiam domini regis ultimo destinati, super oblatione nostra responsionem petentes, aliquam habere potuerunt, licet ibidem diu exspectarent; propter quod omnino fuimus desperati.

Et sciatis quod si juxta consilium vestrum, ut credimus, domino Edwardo prædicta terra a nobis restitueretur, perturbationem et contentionem et magnam discordiam inter dominum regem et nos, quod absit, in brevi suboriri credebamus;¹ et hoc propter injurias et gravamina a domino Edwardo et suis nobis et nostris inferenda, sicut prius fecerunt. Adhuc parati sumus et erimus, secundum fidele posse nostrum, ad offerendum domino regi et domino Edwardo et dominæ reginæ et vobis summam pecuniae, prout videritis expedire, cum uno comotho in quo est castrum de Gannuoc, qui vocatur Creuchin, et alio comotho in quo est castrum de Disserd, qui vocatur Prestaclune, pro perpetua pace habenda nobis et nostris et omnibus qui sunt nobiscum ejusdem pacis et belli. Si autem per nobilitatem vestram et excellentiam dominum regem et dominum Edwardum ad perpetuam pacem habendam inducere non poteritis, pro treugis usque ad septem annos habendis pro nobis et nostris, sicut predictum est, mille marcas cum dimidio domino regi et domino Edwardo in terminis statuendis solvendis offerre velitis.

¹ *credebamus]* So MS.

Unde nobilitati vestræ, de qua maximam gerimus fiduciam, humiliter supplicamus et devote, quatenus Deum habentes præ oculis et jura nostra et antecessorum nostrorum in Wallia considerantes, partes vestras versus dominum regem et Edwardum filium suum, si placet, pro nobis diligenter et amicabiliter interponatis, ut ipsi ad eorum gratiam et pacem nos recipient; et nos eis fidele servitium et consuetum pro jure nostro in Wallia exhibere non omittemus. Et quicquid, si placet, super hoc facere volueritis nobis per literas vestras significare velitis. Valeat excellentia vestra diu in Domino.

DCLIX.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Rot. Clas. 51 Hen. III., memb. 2 in dorso.)

Sept. 6,
1267.

Rex regi Franciæ salutem, et sinceræ dilectionis semper affectum.

I cannot
attend to
the affair
of Gascony
at present.

Literis et nuntio vestro, videlicet priore Vallis Viridis, nobis a vestra serenitate transmissis ea quæ decuit veneratione susceptis, nuntium suum nobis per eundem prudenter expositum intelleximus diligenter; vobis significantes quod propter absentiam magnatum de consilio nostro, qui in adventu nuntii prædicti pro negotiis suis in remotis agebant, nuntium illum ibidem juxta votum nequivimus expedire; propter quod eidem diem præfiximus apud Salopiam, ubi ante adventum ipsius propter urgentissima negotia statum nostrum et nostrorum deprimentia in confinio Walliæ fecimus sollemne colloquium convocari. Unde quamquam mandato et beneplacito vestro super negotio Bigorriacensi, Armanyacensi, et Fesentiacensi, et de tribus episcopatibus, scilicet Petragoricensi, Caturcensi, et Lemovicensi,¹ et

¹ *Lemovicensi*] Lepiovicensi, MS.

aliis ab eodem nuntio nobis plenius expositis parere vellemus ut tenemur, variis tamen negotiorum tractatibus et eorum perplexitatibus nobis de die in diem super facto Lewelini filii Griffini et complicium suorum inimicorum nostrorum incumbentibus his diebus, circa expeditionem negotiorum praedictorum ad præsens, maxime quoad negotium praedictum Biggoriacense, Armaynacense, et Fezentiacense, nec praedictorum episcopatum diligentiam non¹ potuimus adhibere; quod, si placet, graviter non feratis.

Quapropter celsitudinem vestram quanta possumus affectione requirimus et rogamus, quatenus illud usque ad festum Pentecostis proximo futurum respectare velitis. Tunc enim praedictis negotiis nostris interim plenius expeditis mandatum vestrum in hac parte taliter explere curabimus, quod inde debebitis esse contenti, Domino concedente.

De facto autem Simonis de Monte Forti scire vos volumus quod ea quæ ad preces vestrás ei nuper contulimus, non ob suorum exigentiam suorum, sed vestri tantum reverentiam sumus adimplere parati; quod si ad præsens admittere recusaverit, ad hoc alias regressum cum voluerit non habebit. Alioquin in regnum nostrum veniat sub salvo conductu, quem ei fieri faciemus, super excessibus propriis et non delictis patris sui, (propter quæ tamen de jure regni a successione hereditaria merito esset privandus,) quæ sibi nolumus imputari, facturus et recepturus quod secundum legem et regni nostri consuetudinem fuerit faciendum. Comitissæ quoque Leycestriæ prompti sumus facere quod sibi meminimus alias promisso, vel sub conductu consimili ad partes nostras accedat, prout lex et consuetudo regni nostri postulaverit receptura.

Praeterea super injuriis et damnis quæ per illos de Quinque Portibus vestrís mercatoribus illata dicuntur, All possible redress shall be

The terms
I have
offered to
S. de Mont-
fort, I offer-
ed for your
sake; if re-
fused now,
they will
not be re-
newed.

¹ nec . . . non] So MS., perhaps correctly.

granted
to your
merchants,
consistent
with the
privileges
of the
Cinque
Ports.

Their
complaints
against
prince
Edward
shall also
be attended
to.

About
1267?

We are
well, and
rejoiced to
hear good
news of
you.

secundum libertates et consuetudines eorundem portuum, quas tanquam a nobis et prædecessoribus nostris regibus Angliæ confirmatas infringere non valemus, plenam et celerem justitiam volumus, et districte præcipimus exhiberi, et ad hoc infra eosdem portus exequendum quendam de fidelibus nostris de quo confidimus duximus specialiter deputandum. Bona etiam mercatorum terræ vestræ per alios de regno nostro ablata et injuste detenta, prout sua esse rationabiliter monstrare poterunt, secundum legem et consuetudinem terre nostræ restitui faciemus eisdem.

Ceterum de exactionibus quæ per Edwardum primogenitum nostrum a vestris mercatoribus fiunt de mercandisis eorum, tam nos quam idem primogenitus noster in proximo tantum inde fieri faciemus quod idem mercatores justam super hoc non habebunt materiam conquerendi.

Teste rege apud Salopiam, sexto die Septembris.

DCLX.

PHILIP OF FRANCE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 875.)

Excellentissimi principi dilecto ac carissimo suo H[enrico],
Dei gratia regi Angliæ illustri, Philippus, regis Franciæ
primogenitus, salutem et sincerae dilectionis affectum.

Super eo quod certitudinem status vestri nobis, vestri
gratia, per vestras literas intimasti, dilectioni vestræ,
affectu quo possumus, referimus multas grates, serenitati
vestræ significantes carissimum dominum et patrem
nostrum, carissimamque dominam matrem nostram, nos
una cum ipsis, gaudere in confectione præsentium
corporum sospitate, quod de vobis audire semper volumus
et etiam exoptamus. Ceterum excellentia vestra no-

verit quod de pace et tranquillitate terræ vestri gavisi sumus et fuimus gaudio magno valde. Mandetis nobis beneplacitum vestrum, quod parati sumus pro viribus adimplere.

DCLXI.

HUGH DE LUSIGNAN, COUNT OF LA MARCHE AND ANGOULÈME, LORD OF FOUGERES, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 146.)

Illustrissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi 1267?¹ Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitaniæ, Hugo de Leziniaco, comes Marchiæ et Engolismæ, dominus Fulgeri, salutem cum omni servitio, reverentia, et honore.

Noverit excellentia vestra nos die Martis post octabas Pentecostes proximo præteritas vestrum nuntium cum vestris literis apud Bonam Vallem prope Carnotum in partibus Franciæ recepisse, in quibus siquidem literis vidimus contineri quod nos nuper rogavissetis quod ad vos in Angliam in succursum et relevationem status vestri cum decenti comitiva veniremus, nos iterato rogantes, mandantes, et in fide, homagio, et dilectione quibus vobis tenemur firmiter injungentes, quod ad vos in Angliam sub omni festinatione accederemus, prout in aliis literis vestris nobis plenius dederatis in mandatis. Excellenti dominationi vestræ patefiat quod a vobis nullas alias literas præterquam istas receperimus, annus fere etiam est elapsus. Verumtamen cum lator literarum vestrarum nos venientes

¹ The suit referred to between the writer and the countess of Leicestershire lasted from 1267 to 1269. The general state of England, and the

expressions which seem to indicate that the suit was a new one, point to the year 1267.

Parisius ad parliamentum invenerit, ut prædictum est, in partibus Franciæ, ad quod parliamentum habebamur placitare coram rege Franciæ contra comitissam Leycestriæ, quæ nos implacitat super parte comitatus Engolißmæ, nos expeditis et expletis his et aliis quæ expedituri eramus in Franciam, cum omni festinatione in Pictavia revertemur, et nos in quantum poterimus festinabimus et præparabimus, venturi sicut nobis mandastis. Et si forte adventus noster sit vobis valde necessarius, ita quod res sine nobis non possit finem sortiri prosperum, vestram dominationem rogamus quatenus nobis istud sine diffugio intimetis, et nos interim accelerabimus motum nostrum et adventum. Valete.

DCLXII.

JOHN OF BRITANNY TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 873.)

1260-
1268.¹

Excellentissimo domino ac præcordialissimo patri suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Aquitaniæ, devotissimus ejus filius Johannes, primogenitus ducis Britanniæ, salutem cum omni promptitudine servitii et honoris.

I am ready
to come to
your aid,
if desired.

De vestra per Dei gratiam prosperitate, de qua me literatorie certificatis, ad modum congaudens, sublimitati vestræ significo me consortemque meam filiam vestram apud Nannetas, ubi ad præsens moram trahimus, divina favente gratia, plena vigore corporis sanitatem, quod de vobis mihi semper desidero nunciari. Sciatis autem me cum militibus et armis in succursum vestrum pro posse meo venire paratum, quotienscumque opus fuerit et a vobis fuero requisitus. Statum

¹ Between his marriage and his receiving the title of earl of Richmond.

nam prosperum et felicem mihi crebro
in vestra voluntatis bene[placitis], ad
nam dabo semper pro viribus efficac-
diu valeat in Domino excellentia

DCLXIII.

ADVICE OF ENGLAND TO HENRY III.

(Royal Letters. No. 420.)

...issimo domino et patri suo si placet reve- 1260-
... domino H[enrico] Dei gratia regi Angliæ 1268.¹
domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, filia
royissima B[eatrix], consors domini J[ohannis],
Britannie primogeniti, salutem cum omni reve-
et honore.

... vestris successibus, quos per vestras literas We are
per nos intelleximus, vehementer exultantes, vobis glad to
vicitam dominam nostram ducissam ac nos grata your suc-
cure corporis sanitatem, divina favente clementia,
mod de vobis semper scire toto corde peroptamus;
cogantes attentius quatenus statum vestrū, prospes-
sum utinam et jocundum, ad augmentandum nostram
letitiam nobis crebro nuncietis. Valete semper in
Domino.

¹ See the preceding letter.

DCLXIV.

FROM TO THE CHANCELLOR?

(Royal Letters, No. 745.)

Early in
1268?¹I have
done my
best to ar-
range the
king's
matters at
Dunwich.

A sun trescher seinur sur tuz autres, onurs e reverences.

Sire, ben vos membre cument nus partimes de vos de la curt, quant vos oviet no boseines fetes la, wostre merci. Sachet, sire, ke jeo me hastai ver Donewic, taunt cum jeo poiesi, cum vos me cumaundates, pur mettre aeuse de quer ceus ke nint aveient meter de cumfort, et pur la bosoine le rejoster a mun poer. E vereiement vncore fu le deble Willeme le Fiz Johan venu, de nuz e de jurs si aveit fet remuer hors de mun poer, quant ke li e ses amis aveient, ke jeo ne puse fere de stresce pur la dette le rei. E jeo trovai le cleric le weucunte ke a grant peine valeit ren furner de maundement le rei, e jeo le demaundai ce ke il aveit receu de la vile, e il me respundi ke partie aveit il mange, e partie aveit sun seinur receu, dunt il ne me respundreit ren saun sun seinur. Jeo li demaundai les estreites. Il me dit si jeo le volei aver, ke jeo le queise a Norwiz. Quant mun messeger vint la si trova ilec Willeme le Fiz Jon, ki ordena des estreites a sa volunte, si ke ren ne vent en sumunse ke lur partie tuche, ke ben amunte a cent e cinquante libres.

¹ "Præceptum est vicecomiti
"Norfolchiam et Suffolciæ quod
"capiat in manum regis villam de
"Donewico, et eam custodiat, ita
"quod possit respondere de exitibus
"ad seaccarium, pro eo quod bur-
"genses ejusdem villas non respon-
"derunt regi de firma sua, et quia
"non fuerunt super compotum vice-

"comitis in crastino S. Hillarii.
"Istud præceptum factum fuit vice-
"comiti in seaccario xxx^o die
"Januarii." Lord Treasurer's
Memoranda, 52 Hen. III., B. 6 a;
referred to in Gardner's History of
Dunwich, p. 36. But see also Rot.
Claus. 45 Hen. III., memb. 23.

E sachet, sire, quant jeo aveie este bone pece en la vile, et ordene e purveu a lever le dette le rei, e quidei ke tute choses fusent en bone quiete, men alai hors de la vile pur grant mester ke jeo aveie de seiner, pur la maladie ke jeo aveie, e i lessai mes aturnez sufisauns a perfurnir ce ke nus avium ordene. Le terce jur apres la hu mes aturnes vindrent pur tenir le plez le rei a le tolhus, e autre chose fere ke lur fut enjoint. La vint Willeme le Fiz Jon et Johan le Fiz Jocc. Ben eus trentime armez en aweit pur pense cuntre la pes; si prestrent ma gent ke ilec furent de par le rei, e felunessement les geterent a terre, e batirent, e defulerent, e perilusement le plaeurent, ke a grant peine echaperent trekes a leglise, e les roberent de roules le rei, e des estreites ke le veucunte me enveia teles cum ele furent, e treis aneus de or, e partie de amercimenz ke il aveint en bourse, e mut de autres choses ke le portur de lettres ws dira de buche. Dunt jeo pri, cher sire, vostre seinurie ke ws en cete chose veilet mettre hastif cunseil, ke unkes mes ne fut si graunt mester ke ore duit er¹ le pru le rei a lever, e le pru de la povere gent, dunt il dusent aver lur sutenaunce parmi le an. Et se hative aide ne seit mis nul estrange ni osera venir, e ceus de la vile of lur marchaudise se metterunt en autre port, saun revenir, a ce ke i diunt.

E pur ce, sire, ke ws me deites ke jeoasuase par deboneirete de treiter les en amur² e en bele manere a la pes, jeo i mis tut mun poer, e ne amunte a ren, ke deboneirete ne curteisie james ren ne vaudra. De autre part, sire, jeo sui tro petit a la garde de si malicieuse gent, si jeo ne eie autre aide par tens e leument, sire, jeo harreie mut ke le rei fut perdaunt par ma defaute. Si mun sire Robert de Bufford fut

¹ er] *Cum* *cez* MS. Cum-
mencer (?).

en pais jeo ne averei regard. E ceus de la vile, ke sunt de pes, quant il veient lur enimis armez, il ne osent ren fere encuntrue eus ; taunt dutent ke james venjance ne en seit pris, pur ce ke taunt suvent sunt echapez.

Cher sire, vostre volente me veile maunder en tute choses, cum a vostre lige, e jeo le ferai a mun poer. Sache, sire, ke mut sui a maleis ke taunt suvent este greve de pleintes ke ws avet de ma bailie, mes leument, sire, jeo ne puis mes.

DCLXV.

HENRY III. TO THE TREASURER AND BARONS OF THE EXCHEQUER.

(Royal Letters, No. 2.482.)

April 3,
1268.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus
 thesaurario [et] b[aronibus] suis
de seccario, salutem.

Enquire
whether J.
Luvel was
prevented
by the war
from col-
lecting the
revenue of
his coun-
ties.

Quia dilectus et fidelis noster Johannes Luvel, quoniam vicecomes noster comitatum Cantebrigiae et Huntedoniæ debere respondere de exitibus comitatum prædictorum de quarta parte anni regni nostri quadragesimi , scilicet inter festa Nativitatis S. Johannis Baptiste et S. Michaelis, nec de quarta parte anni regni nostri quadragesimi septimi inter festa prædicta de duabus partibus anni regni nostri quadragesimi octavi, quos quidem exitus dicet se non recepisse propter impedimentum guerræ] tunc habitæ in regno vestro : volentes super his plenius certiorari et inde sibi justitiam exhibere, vobis mandamus quod tam milites quam alios probos et legales homines de comitatibus prædictis per quos rei veritas melius sciri poterit coram vobis venire faciatis et per eorum sacramentum rei veritatem de præmissis diligenter inquiratis, et quid per inquisi-

tionem illam inde inveneritis nobis sub sigillo nostro scaccarii prædicti significetis, ut quod justum fuerit fieri faciamus in hac parte; et hoc breve nobis remittatis.

Teste me ipso apud Westmonasterium, tertio die Aprilis, anno regni nostri quinquagesimo secundo.

Indorsed. Johannes Luvel.

DCLXVI.

THE CONSULS OF TOULOUSE TO PRINCE EDWARD.

(Royal Letters, No. 1,065.)

Illustrissimo viro et generoso, quem nobilitas san- July 31,
guinis et refulgentia probitatis atque morum insignitas 1268.
reddat inter ceteros clariorem, domino Eadwardo, pri-
mogenito serenissimi domini regis Angliæ, consules
civitatis et suburbii Tholosæ se ipsos, cum salute
atque honoris prosperitatis et gloriæ incremento.

Dilecto concive nostro Thoma de Manso mercatore We pray
intelleximus referente quod quidam milites terræ one of our
vestræ ac etiam inimici vestri, scilicet dominus Auri merchants,
Dastingas, Alayran de Monteins, Nicola de Saygrava plundered
by the
et domina mater sua, necnon et dominus Johannes de rebels.
la Hara et nonnulli alii, quorum nomina per inqui-
sitionem factam per vicecomitem de Norois habentur,
qui erant in Insula contra dominum regem Angliæ
patrem vestrum et vos etiam atque vestros, eidem
concivi nostro abstulerunt sexaginta septem tonellos
plenos vino, et quandam pipam et tres tonellos plenos
frumento apud portum de Brunam, de quadam navi
quæ erat de Guiusalare,¹ quam ducebat Herveye Pani-
fadre ipsius navis dominus et magister, qui tonelli

¹ *Guosalare*] Doubtful in MS.

cum vino et blado et alia rapina ibidem sibi facta fuerunt æstimata¹ trecentis et quinquaginta marcis sterlingorum per mercatores, sicut . . . curiam idem concivis noster dixit et asseruit coram nobis.

Unde nos sperantes dominationem vestram in negotiis nostris et nostrorum esse favorablem et benignam, ipsam dominationem atque celsitudinis vestræ clementiam ex intimi cordis affectione duximus deprecandam, quatenus eidem Thomæ, quem vestrum et promptum pro viribus in vestræ beneplacito voluntatis potestis totaliter reputare, super his in quibus vos requirendum duxerit, secundum Deum et justitiam præstatis² consilium, auxilium, et favorem, taliter super his, si vestræ dominationi placuerit, vos habentes, ut preces nostras sibi sciat fructuosas, et quod ipsum justitia nullatenus³ non pareat coram vobis; quicquid enim honoris et boni dicto concivi nostro feceritis nobis reputabimus esse factum. Et si aliqua vobis placuerit per nos possibilia expediri cum obtainendi fiducia mandet nobis vestra dominatio veneranda. Salvet Dominus Jesus Christus et per longa tempora in prosperitate et honore et gaudio vos conservet.

Datum Tholosæ in octabis S. Johannis Baptista, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo octavo.

¹ æstimata] extimata, MS.

² præstatis] So MS.

³ nullatenus] Doubtful in MS.

Apparently there is a word wanting
in the clause ; perhaps *requirente*.

DCLXVII.

E. DE GONSELL, SHERIFF OF YORK, TO JOHN DE LA
LINDE, JUSTICIAR.¹

(Royal Letters, No. 750.)

Reverendo domino suo, domino J[ohanni] de la 1268.
Lind, justiciario domini regis Angliæ, suus E. de
Gonsell, vicecomes Eboracensis, salutem, et quicquid
honoris et reverentiae.

Noveritis me mandatum domini regis in haec verba The ap-
recepisse. pointment
H[enricus] Dei gratia, etc. vicecomiti Eboracensi, L'Estre to
salutem. Quia ex testimonio virorum fide dignorum be sheriff
accepimus quod Robertus de la Estre bene et fideliter of the West
se habuit erga nos et fideles nostros, et maxime in Riding is
servitio nostro custodiendo Westredingum nostrum; an injury
nos intuitu servitii sui prædicti volentes ipsum ad to me, who
dictam balliam restitui, eandem balliam sibi commisi- farm the
mus² custodiendam, quamdiu nobis placuerit, ita quod revenues of
de exitibus inde provenientibus per manus vicecomitis
nostri Eboracensis qui pro tempore fuerit respondeat
ad scaccarium nostrum. Et ideo tibi præcipimus quod
balliam prædictam eidem Roberto liberetis custo-
diendam in forma prædicta. Teste, etc. tertio decimo
die Martii, anno regni nostri quinquagesimo secundo.
Unde dominationi vestræ signifco quod dictus Rober-
tus de le Estre instanter petit mitti in seisinam
prædictæ balliæ, et in nihilo mihi vult respondere,
immo vult respondere domino regi ad scaccarium
eiusdem domini regis per manum suam propriam; et
ad hoc invenit domino regi plegios, ut dicit. Unde

¹ The style given to John de la Linde in this letter is often given to the chief justiciars. Here it prob- bably means only *Justiciar de Banco*.

² *commisimus*] Om. MS.

vobis tanquam domino meo significo quod erit ad
damnum mei de septies viginti marcis per annum, si
prædictum tredingum habeat, ex quo ego sum firmarius
prædicti comitatus, ut bene scitis.

Quare, si placet, domino regi et ejus consilio præ-
dicta constare velitis, quia domino regi de dicto
comitatu nullo modo possum respondere, si prædictum
tredingum habeat, ex quo est tertia pars totius comi-
tatus prædicti, exceptis libertatibus. Quid super hoc
facere debeam mihi cum omni festinatione, si placet,
voluntatem domini regis et vestri constare velitis.

Noveritis insuper, si placet, quod adhuc castrum
Eboracense non habeo, quoniam ad literam domini
regis expresse respondet, quod sine præsentia domini
regis vel domini¹ Edwardi primogeniti sui nulli vult
assignare. Valete diu in Domino.

DCLXVIII.

THE MAYOR, JURATS, AND COUNCIL OF DAX TO
HENRY III.

(Royal Letters, No. 958.)

About
1268?

Excellentissimo suo domino ac illustri H[enrico],
Dei gratia regi Angliae, domino Hiberniae, duci Normanniæ Aquitanie, et comiti Andegaviae, major,
jurati, et consilium Aquense, salutem, et fidelitatis
constantiam cum honore.

We pray
redress for
one of our
citizens,
wronged
by prince
Edward.

Cum dilectus concivis noster Guillelmus Raymundi
deu Frances per dominum Eduuardum et suos se
conqueratur contra justitiam aggravatum super terra
quadam et hominibus patrimonii sui, majestati vestrae
regiae humiliter supplicamus quatenus domino Henrico

¹ domini] After this *regis* in MS. cancelled.

de Cusantiis, senescallo Wasconiae, vestris detis literis in mandatis, quod dictum Guillelmum Raymundi ducat juxta forum et consuetudines patriae et faciat judicari, nec ipsum sine judicio spoliaret terra et hominibus antedictis, vel si spoliaverit quod ipsum restituat, et de jure procedat; tantum super hoc, si placuerit, amore justitiae facientes, quod dominationem vestram, quam semper piam sensimus, debeamus ex hoc specialiter commendare. Valete.

DCLXIX.

LOUIS IX. TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 109.)

Ludovicus, Dei gratia Franciae rex, carissimo con- Sept. 1260
sanguineo suo H[enrico], illustri regi Angliae, domino -1269.¹
Hyberniæ et duci Aquitaniae, fideli suo, salutem et
sinceræ dilectionis affectum.

Ex conquestione Gaillardi Bertrami, Johannis del Grant Morre, Arnaldi de Laduz, Gaillardi de Regula, et ^{redress to} certain
sociorum suorum, mercatorum terræ dilecti nostri ^{merchants} nobis ^{of Arra-}
Ja[cobi] illustris regis Arragoniæ, datum est nobis ^{gon, who} have com-
intelligi quod quidam malefactores de terra seu regno ^{plained to} us.
vestro eisdem merces suas in mari per violentiam abstulerunt, et prædictas merces in Anglia detinent
sic ablatas; unde vos rogamus quatenus, si est ita,
ut prædictas merces sibi vel eorum certo nuncio, cum
damnis quæ propter hoc eos sustinuisse constiterit,
prout justum fuerit, restitui faciatis.

Datum apud Asnerias, Sabbato ante Nativitatem B.
Mariæ Virginis.

¹ Between the conclusion of peace with France in 1259, and the last crusade of St. Louis.

DCLXX.

LLEWELLYN, PRINCE OF WALES, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 755.)

May 1,
1269 ?¹

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri
 regi Angliae, domino Hiberniae, duci Aquitannie,
 Lewelinus princeps Walliae, dominus Snaudonie, suus
 in omnibus devotus, salutem et paratam ad bene-
 placita voluntatem.

I pray re-
 dress for
 injuries
 done to me
 under the
 sanction of
 the sheriff
 of Salop.

Significamus vestrae regiae majestati, quod post re-
 cessum nuntiorum nostrorum a vobis, nuper parlia-
 mento finito Londoniae, homines Griffini filii Wenun-
 wen, qui in comitatu Salopsiræ defenduntur, manute-
 nentur, et receptantur in publico eorum transgressiones
 advocando, sex prædas de terris nostris de Svydstrat-
 marchell, Svydlannerchhudvl, Svydegrille, Kedewem,
 Aruisch, ceperunt, et earundem prædictarum partem
 apud Salosbiriam et Montem Gomeri vendiderunt pleno
 die, aliamque partem interfecerunt et consumpserunt,
 non sine nostro nostrorumque damno non modico et
 vituperio; quendamque nostrum fidelem altera die
 decapitaverunt in publico, eidemque quatuor abstule-
 runt caballos usque ad dictam villam de Monte Gomeri.
 Et quia damna damnis cumulare per tales vertitur
 in pacis et patriæ nocumentum, et tales infra terras
 vestras receptando, licet vestri sint in parte a culpa
 immunes, non minus forma pacis infringatur quam si
 vestri talia perpetrassent; ideoque vestram regiam
 majestatem requirimus humiliter et attente quatenus
 consilium, si placet, super hoc apponere dignemini, scri-
 bentes adhuc, si placet, vicecomiti Salopsiræ quatenus
 dictos maleficos, quos ei nominatim exponemus, capiat,
 et per corporum distinctionem compellat eos prædictas

¹ See the following letter, and Rymer, i. p. 479.

transgressiones citius emendare, ac in posterum a consimilibus desistere, ne nostri, qui quotidianas ab eis patiuntur injurias, continuum sine emenda patientur incommodum. Quid autem super præmissis facere volueritis nobis per latorem præsentium, si placet, recribatis.

Datum apud Aberidon, in vigilia Ascensionis Domini.

DCLXXI.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 756.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi May 6,
Angliae, domino Hiberniae, duci Aquitanniæ, L[ewelinus]^{1269 ?}
princeps Walliae, dominus Snaudoniae, salutem et para-
tam ad beneplacita voluntatem.

Excellentiae vestrae literas recepimus, datas apud Windesoram vicesimo octavo die Aprilis, continentes prorogationem parliamenti quod debebat fieri apud Montem Gomeri in crastino Pentecostes nuper præteriti, usque ad octabas Sanctæ Trinitatis, loco quo prius. Quia vero nos, respondentes quibusdam literis domini Edwardi primogeniti vestri datis apud Cipham vicesimo quinto die Aprilis, rescriptsimus eidem quod bene placeret nobis propter multas causas dictum parliamentum prorogari usque ad proximum festum B. Johannis vel paulo post, si eidem videretur expedire, ideo rogamus excellentiam vestram et requirimus diligenter quatenus placeat vobis nobis describere quid volueritis, vel dictum parliamentum teneri in octabis

¹ See Rymer, i. p. 479; observ- | have been written in a year in
ing also that the letter appears to | which Easter fell early.

Sanctæ Trinitatis, vel ulterius prorogari secundum quod per literas nostras significavimus præfato domino Edwardo; quia nos parati erimus dictum parliamentum tenere secundum quod jam recipiemus a vobis in mandatis.

Datum apud Denbych, die Veneris proxima ante festum Pentecostis.

DCLXXII.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Royal Letters, No. 200.)

Soon after H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniae et dux Aquitanniæ, omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, salutem.
Aug. 15,
1269.

We direct the injuries done to the Norwegian merchants to be made good.

Cum inter nos et magnificum principem M[agnum] regem Norwagiæ illustrem pax inita sit et firmata, super omnibus spoliationibus, damnis, injuriis eorundem regum regnicolis usque ad diem Mercurii proxima post festum Assumptionis B. Mariae, anno gratiae millesimo ducentesimo sexagesimo nono illatis, exceptis dumtaxat damnis et injuriis Noricis illatis anno prædicto in nundinis S. Botulphi per Johannem de Benyngton, Thomam de la Gutere, Rogerum Chaumpeneys, et Willelmum Chaumpeneys, et etiam exceptis spoliationibus et injuriis Noricis illatis per Willelmum de Len et Johannem de Bolton; volumus et concedimus præfato regi Norwagiæ quod prædicta damna et injuriae predictis Noricis illata in nundinis prædictis, et etiam præfatis Noricis similiter illata per præfatos Willelmum de Len et Johannem de Bolton¹ corrigantur et emen-

¹ *Bolton]* After this MS. repeats *similiter illata*.

dentur, prout de jure et secundum legem et consuetudinem regni nostri fuerit faciendum.

In cuius rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes. T.

DCLXXXIII.

HENRY III. TO WILLIAM DE BURGH, EARL OF ULMSTER.

(Royal Letters, No. 787.)

H[enricus], Dei gratia, etc., dilecto et fidei suo Dec. 22,
W[illelmo] de Burgo, comiti Ultoniæ, salutem. 1269.

Cum, tempore quo dedimus carissimo filio Edwardo You have
primogenito nostro terram Hyberniæ cum pertinentiis no juris-
retinuissemus in manum nostram croceas archiepisco- diction by
patuum, episcopatum, et abbatiarum terræ prædictæ, per your earl-
quod vacantibus archiepiscopatibus, episcopatibus, et ab- the bishops
batiis prædictis custodiam omnium temporalium eorun- and abbots
dem tempore vacationis habemus et temporibus retroactis
habuimus, prout ad regiam dignitatem nostram et ad
coronam Angliæ pertinet, ac tu occasione cujusdam
feoffamenti quod prædictus Edwardus primogenitus
noster tibi fecit de comitatu Ultoniæ, archiepiscopum
Ardmachanum, episcopos, et abbates comitatus prædicti
ad tuam trahis curiam, ipsos ibidem et eorum tenentes
homines et subditos, licet invitatos, de tenementis suis et
aliis placitis ad dignitatem regiam et ad coronam nos-
tram spectantibus, ac si tibi immediate essent subjecti,
cum non sint, respondere compellas, et custodias abba-
tiarum infra eundem comitatum cum vacaverint usurpes,
amerciamenta ab eisdem prælatiis pro tuae libito volun-
tatis extorquendo, et alia damna enormia eis inferendo,
in nostri præjudicium et exhereditationem manifestam,
quod sustinere nolumus, sicut nec debemus; propter quod
mandamus tibi quod ab injuriis et gravaminibus præ-
dictis penitus desistas, et præfatos archiepiscopum, epi-

scopos, et abbates, et eorum tenentes, terras et tenementa, bona ac possessiones suas quascumque in pace tenere permittas, ut ea que de nobis tenent in capite, et de quibus coram alio quam coram nobis respondere non debent nec consueverunt temporibus retroactis, et americamenta et alia que a Dunensi episcopo et aliis pralatinis ea occasione ceperis, ea eis sine dilatione restituas, ita quod manum ad hoc aliter apponere non debeamus.

Teste me ipso apud Clarendon, vicesimo secundo die Decembris, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXIV.

. TO HENRY III

(Royal Letters, No. 970.)

Oct.,
About
1269? ¹

Domino suo excellentissimo et illustri ac præ ceteris diligendo domino regi Angl
. successum cum salute ac promptitudine obsequii et honoris.

The sene-
chal of
Agenois
has seized
the customs
and tolls of
Bourdeaux
by com-
mand of
the king
of France.
What
should be
done?

Licet vos
accedendi circa principium Augusti proximo præteriti
et jam in maxim tamen
domino senescallo, cui contradicere non audebam, quod
inscius et inexpertus remane
. as audivistis, nec adhuc præmissum desiderium
a me evellitur, immo continue augmen
. fidelibus quibusdam harum partium qui vos
diligunt ex affectu diligenter habita
expediatur providere statui terræ ipsius sine mora, pluri-
bus rationibus, quas dominum senescallum credimus . .
. ex parte illustris domini regis
Franciæ et curiæ suæ; ad cujus mandatum venit apud

¹ See Gallia Christiana, i. col. 1,048.

hac die M ante festum Om-
rum dominus Johannes de Villeta senes-
sis, cum literis ejusdem domini regis, et
et auctoritate cepit ad manum domini sui
costumam vestram et pedagium Burdegaliæ ;
ero aliqua necessitate vestra aut terra defen-
causis et negotiis vestris arduis, quæ occur-
re predicta curia descendunt aut aliis quibus-
minus denarius haberi non posset; nec vester
alarius habet ibidem aliquam potestatem, nisi
prospicere et scire quantum recipitur ex eadem.
en sibi ostensum fuit clare et dilucide quod omnia
negotia erant in periculo pereundi, nisi seisina
cta remaneret in statu quo prius fuit, secundum
saltem expensæ necessariæ quæ incumbebant
erant inde percipi et haberi: circa quod non o,
constabularium vestrum credam super hoc vos
editurum certiorem. Unum attamen non omitto,
od nisi foret consilium discretorum asserentium
nam fractæ seisinae fore arbitrariam, secundum con-
uetudines curiæ Franciæ, si scivissem alteram poenam
non minus magnam, me solutum de meo, tantum
inconveniens fieri nullatenus tolerassem. Ignoratur
enim a vestris omnino quo pro habendis expensis ad
negotia prosequenda divertant.

Et licet dixerit senescallus predictus quod de alia
terra et ejus exitibus provideremus, si vellemus, circa
hujusmodi; attamen sibi fuit aperte ostensum quod
tota terra residua non sufficiebat ad expensas unici
parliamenti; sed verba nostra vento leviora sibi
fuerunt, et nullum temperamentum potuit obtineri post
recessum predicti domini senescalli. De his partibus
non sunt alia immutata digna relatu.

Præcipite, domine, mihi vestro beneplacitum vestrum;
ex hoc enim meus animus præcipue hilarescet.

Item sciatis, domine, quod auditio judicio contra vos
lato in facto Aquensi in curiam Franciæ accessi Aquis,

scopos, et abbates, et eorum tenentes, terras et tenementa, bona ac possessiones suas quascumque in pace tenere permittas, ut ea quæ de nobis tenent in capite, et de quibus coram alio quam coram nobis respondere non debent nec consueverunt temporibus retroactis, et americamenta et alia quæ a Dunensi episcopo et aliis prælati ea occasione ceperis; ea eis sine dilatatione restituas, ita quod manum ad hoc aliter apponere non debeamus.

Teste me ipso apud Clarendon, vicesimo secundo die Decembris, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXIV.

TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 970.)

Oct.,
About
1269 ?¹

Domino suo excellentissimo et illustri ac præ ceteris diligendo domino regi Angl
. successum cum salute ac promptitudine obsequii et honoris.

The seneschal of Agenois has seized the customs and tolls of Bourdeaux by command of the king of France. What should be done?

Licet vos accedendi circa principium Augusti proximo præteriti et jam in maxim tamen domino senescallo, cui contradicere non audebam, quod inscius et inexpertus remane
. as audivistis, nec adhuc præmissum desiderium a me evellitur, immo continue augmen
. fidelibus quibusdam harum partium qui vos diligunt ex affectu diligenter habita
. expediatur providere statui terræ ipsius sine mora, pluri- bus rationibus, quas dominum senescallum credimus
. ex parte illustris dom Franciæ et curiæ suæ; ad cujus mandatum

¹ See Gallia Christiana, i. col. 1,048.

et statim propter magnum periculum attraximus ad vos et alligavimus juramentis et aliis modis aliquos de majoribus villæ, qui se astrinxerunt ad vestram voluntatem faciendam omnino. Et aliud nondum est actum circa hoc, sed, Deo dante, fiet in brevi. Iterum valete.

DCLXXV.

BLANCHE, DUCHESS OF BRITANNY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,602.)

1263-
1270.

A son treshaut et tres chier seignour Henri, par la grace de Deu roi d'Engleterre, seignour de Yrland e duc d'Aquitene, Blance, duchesse de Bretangne, saluz e reverence, e soi apparellie a ferre sa volente cum a son chier seignour.

Your
daughter
Beatrice is
much
better.
Arthur is
a good and
fine child.

Sire, je vous pri si vous plest que vous me mandez vostre estate, le queul nostre Sire par sa grace face touz jours bon ; quar sachiez, mon chier seignour, que jei mout tres grant joie toutes les foiz que je puiz oir et savoir bones noveles de vous. Sachiez, sire, que ma dame Beatrix vostre chier file e la nostre est encor deheite de sa feivre, meis el en est mout amende, la Deu merci, e nous dient les fizechiens que sa feivre ne li puet par longein durrer. E vous pri mon cher seignour que sil avoit riens en noz parties que vous le me mandez e comandez cum a la vostre ; quar sachiez sire que je arroie mout tres grant joie de ferre vostre volunte a mon poer.

E sachiez, sire, que Artus est mout bon emffant e mout beil, la Dieu merci. E nostre Seigneur vous gart.

DCLXXVI.

THE BARONS OF THE EXCHEQUER TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 707.)

Domino suo H[enrico], Dei gratia illus- 1266-
 tri regi Angliae, domino Hiberniae et duci Aquitanniae,^{1270.¹}
 devoti sui Thomas de Wymundham,² thesaurarius, et
 ceteri barones de scaccario suo [fide]le
 semper servitum.

Mandavit nobis vestra serenitas quod, auditio compoto We have
 dilecti et fidelis vestri Rogeri de Leyburn de expensis examined
 suis positis [per præcep]tum vestrum in munitione, the ac-
 reparatione, defensione, et custodia castrorum vestrorum counts of
 Roffensis, Notinghamensis, et Turris Londoniae, de toto Roger
 tempore quo habuit custodiam eorum per præceptum Leyburn.
 vestrum, una cum equorum et aliarum rerum suarum
 amissione ibidem, et de expensis suis positis per præ-
 ceptum vestrum in diversis partibus [et] locis, ad
 pacem vestram servandam et malitiam inimicorum
 vestrorum reprimendam, videlicet in partibus Waldæ,³
 Huntingdoniae, Essexiae, et alibi, et etiam ad capien-
 dum et custodiendum villas de Winchelese et Sand-
 wyco vobis resistentes, et ad transfretandum et
 eundem pro negotiis vestris ad comites S. Pauli et
 Boloniæ, una cum equis perditis in prædictis partibus
 et locis, distincte et aperte vobis significaremus sub
 sigillo scaccarii prædicti, si idem Rogerus per prædic-
 tum compotum in aliquo debito vobis teneretur, vel
 vos per eundem compotum eidem in aliquo debito
 teneremini.

Super quo dominatio vestra sciat quod, auditio compoto prædicto tam de receptis quam de misis et

¹ During the treasurership of Thomas of Wymundham. See Foss, ii. p. 524; Godwin, p. 184. His successor was appointed in Feb. 1270.

² Wymundham] Wymund, MS. ³ Waldæ] Wald, MS. See Glossary.
--

expensis suis et rebus amissis, inventum est quod idem Rogerus habet de superplusagio tria millia nonaginta et quatuor libras decem solidos, unum denarium obolum; qui debentur eidem Rogero, et diversis creditoribus et mercatoribus in diversis partibus et locis, ut idem Rogerus dicit. Valeat dominatio vestra diu.

DCLXXVII.

HENRY III. TO

(Royal Letters, No. 2,488.)

May 12,
1270.

Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae et dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo
.¹ salutem.

It is im-
possible to
summon a
parliament.
We pray
you, not-
withstand-
ing, to
grant a
twentieth,
as the
bishops
have done.

Cum nos et filii nostri cum ceteris regni nostri cruce signatis ad partes transmarinas in subsidium Terræ Sanctæ profecturi, et iter nostrum in crastino instantis festi S. Johannis Baptistæ arrepturi simus, et instanti tam brevi termino passagii nostri necesse habeamus cum omni maturitate providere de pecunia et aliis ad hæc necessariis, et etiam de pace et securitate regni nostri post recessum nostrum, propter quod vobis nuper mandavimus quod ad nos essetis in quindena Paschæ proximo præterita; ad quem diem venerabilis pater W[alterus] Eboracensis archiepiscopus et episcopi et prælati regni nostri ad mandatum nostrum venerunt pro negotiis prædictis, et nos pro nostris et regni nostri negotiis arduis, de quibus cum præfatis archiepiscopo et episcopis et aliis prælatis et magnatibus ejusdem regni tunc tractatum habuimus speciale, et de tractatu vobiscum habendo supersedimus ad tempus, propter quod vos a curia nostra sine colloquio aliquo nobiscum habito recessistis, ac nos postmodum,

¹ Left blank in MS. It is probably a draft of a circular to the abbots and lower clergy.

hujusmodi negotiis nostris arduis expeditis, predictos archiepiscopum et episcopos rogaverimus ut ipsi vicesimam partem bonorum suorum et villanorum suorum nobis in subsidium Terræ Sanctæ predictæ concederent, qui vicesimam illam nobis sui gratia curialiter concesserunt; nos perpendentes quod passagium nostrum predictum, si parliamentum vel tractatum aliquem vobiscum super hoc haberemus, posset de facili impediri, et attendantes quod ex quo episcopi predicti querelam Christianæ gentis Terram Sanctam inhabitantis nobis delatam intuentes nobis curialitatem predictam concesserunt, ut predictum est, vos, qui precibus regiis hucusque amicabiliter annuistis, vicesimam hujusmodi in subsidium predictæ terræ velle nobis concedere curialiter et benigne vos affectuose requirimus, et rogamus quatenus predictam vicesimam bonorum vestrorum et villanorum vestrorum nobis pari curialitate concedentes, taxatores et collectores nostros vicesimæ predictæ bona vestra et villanorum vestrorum taxare et hujusmodi vicesimam colligere permittatis, sicut vicesima alibi taxatur et colligitur in regno nostro; ita quod vicesimam vos et villanos vestros contingentem citra dictum tempus passagii nostri modis omnibus habeamus nobiscum [defcr]endam ad terram predictam. Et hoc, sicut nos et honorem nostrum et negotium crucis diligitis, et sicut de vobis confidimus, nullo modo omittatis. Mandavimus enim taxatoribus et collectoribus nostris predictis, quod bona vestra et villanorum vestrorum taxari et vicesimam inde levari faciant in forma per nos eis tradita et injuncta.

Teste me ipso apud Westmonasterium, duodecimo die Maii, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXVIII.

HENRY III TO THE SHERIFF OF YORK.

(Royal Letters No. 445.)

July 10. Henricus. Dei gratia rex Anglie. dominus Hibernie
1270. et dux Aquitannie. vicecomiti Elioracensi. salutem.

Send to the Tempie without delay all the money of the twentieth you have collected.

Cum carissimus filius Edwardus primogenitus noster iter suum sub omni festinatione arrepturus sit versus Terram Sanctam in subsidium ejusdem, quod sine maxima pecunia summa proveniente de vicesima nobis in regno nostro concessa et jam collecta et pro parte colligenda facere non potest: nec iter illud ulterius, prout nec decet, poterit prorogare: tibi præcipimus firmiter injungentes quod totam pecuniam de vicesima prædicta in balliva tua collectam sine dilatione qualibet venire facias de die et nocte usque Novum Templum Londonie, sub salvo et seculo conductu, prout melius videris expedire. Et hoc sicut corpus tuum et omnia quæ in regno nostro tenes diligis, et indignationem nostram perpetuam vitare volueris, nullatenus omittas; ita quod tua imputari non possit aut debeat negligentia si dictus filius noster in arreptione itineris sui prædicti pecunia, quod absit, caret supradicta. Et custum quod ad hoc posueris, cum illud sciverimus, tibi allocari faciemus. Mandavimus enim taxatoribus et collectoribus vicesimæ prædictæ quod totam prædictam pecuniam collectam tibi liberent sub sigillis suis cariandam Londoniam, sicut prædictum est.

Teste me ipso apud Westmonasterium, decimo die Julii, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXIX.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT,
TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 136.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia Between
regi Angliae, domino Hiberniae ac duci Aquitanniae, Sept. 1270
Margareta, Flandriae et Hannoniae comitissa, ejus 1271¹ and May
fidelis et consanguinea, salutem, et cum omni promptu-
tudine serviendi paratam ad ejus beneplacita volun-
tatem.

Literas dominationis vestrae quas nobis misistis pro We will
vestris mercatoribus recepimus et contenta intelleximus release the
in eisdem, significantes vestrae excellentiae quod nos goods of
bona mercatorum vestrorum deliberari faciemus, dum your mer-
mercatores nostri Flandriae cum bonis suis deliberati-
fuerint et ad terram nostram Flandrensem cum bonis soon as our
suis et mercandisis reversi fuerint; cum arrestationem merchants
bonorum Angliae non fecerimus ob aliam causam nisi and their
quia corpora et bona nostrorum mercatorum in Anglia goods are
detenta et arrestata fuerunt, nostra seu nostrorum released in
culpa nullatenus praecedente. Valeat vestra excellentia England.
in Domino per tempora longiora.

DCLXXX.

JOHN, DUKE OF BRITANNY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 870.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia 1260-1272.
illustri regi Angliae, domino Yberniae et duci Aqui-
taniæ, Johannes dux Britanniæ salutem et
. . . . e servitii et honoris.

¹ See Chron. Majorum et Vicecom. Lond. p. 126; Rymer, i. p. 489.

Our son is
at your
service.

Intellectis diligenter quæ nobis per vestras literas mandavistis, de prosperitate et sani[tate] carissimæ d quantum possimus congaudemus. Super eo enim quod nobis mandavistis de Johanne filio vestro et nostro noverit vestra q obis placet quod ipse modo et alias et semper voluntati et beneplacito vestro obediatur in omnibus, scientes quod ipse paratus est ad voluntatem vestram in omnibus faciendam; nobis enim, qui vestri sumus, beneplacitum vestrum semper in omnibus demandetis.

DCLXXXI.

ALEXANDER III., KING OF SCOTLAND, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 849.)

Jan. 7,
1272.

Excellentissimo principi et patri in Christo carissimo, domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Yberniæ et duci Aquitanniæ, Alexander, eadem gratia rex Scotiæ, salutem in Ipso qui dat salutem regibus.

I give my
consent to
a perambu-
lation of
boundary
between
North and
South Tin-
dall.

Cum Nicholas de Bolteby, baro vester, de vobis teneat in capite baroniam de Suth Tyndall, per legem Angliæ, ratione prolis quam idem Nicholas procreavit de Philippa filia et herede Adæ de Tyndall, qui eandem baroniam cum libertatibus et consuetudinibus et omnibus aliis juribus et pertinentiis suis de vobis tenuit; et Adam de Bolteby filius et heres prædictæ Philippæ de baronia prædicta coram vobis venerit, et vobis intimavit quod Willelmus de Swyneburn ratione villæ de Staworth, quæ est infra libertatem nostram de North Tindall, quam tenet hereditarie, cuius villæ tenentibus antecessores prædictæ Philippæ concesserunt liberam communam infra communam manerii sui de Langeley, sicut prædictus Adam filius et heres prædictæ

Philippæ vobis intimavit, quod est infra comitatum Northumbriæ et caput baronie prædictæ, et quod de vobis tenetur in capite solum ejusdem communæ, ad se et ad homines suos de Staworth appropriare nititur, in ipsorum Nicholai et Adæ exheredationem manifestam, ut dicunt. Et quia periculum exheredationis tempore custodiæ vobis et heredibus vestris ex hoc posset provenire temporibus futuris, si ita fuisset, super his excellentiæ vestræ significamus quod illud solum prædictæ communæ, de quo contentio movetur inter partes prædictas, non est de solo de Langeley, quod est manerium prædicti Nicholai de Suth Tindall et infra comitatum Norhumbriæ, sed de solo de Staworthe, quod est manerium Willelmi de Swyneburn infra libertatem nostram North Tindall, sicut per prædictum Willelmum et alios fideles nostros intelleximus.

Nos vero petitioni vestræ adquiescentes, et periculum vestrum et nostrum ac prædictarum partium vitare volentes, perpendentes quod pax et tranquillitas inter prædictas partes per aliam viam quam per perambulationem fieri non potest, sicut nobis per literas vestras significastis, rogantes ut perambulationi prædictæ assensum præberemus per literas nostras patentes, et quod nos injungeremus prædicto Willelmo ad ponendum se in perambulationem illam, et ipsum Willelmum ad vos mitteremus cum literis nostris patentibus assensum nostrum super hoc testificantibus, in quindena S. Hilarii proximo futura; et cum prædictæ villæ de Langeleye et Staworthe sitæ sint in confinio comitatus Northumbriæ et libertatis nostræ North Tindall, et per illam perambulationem certæ divisæ fieri debent inter prædictum comitatum et prædictam libertatem nostram, ipsi perambulationi assensum nostrum præbemus: ita quod medietas ipsorum per quos ipsa perambulatio fieri debet sit de comitatu Northumbriæ, et alia medietas de libertate nostra North Tindall. Et mandabimus ballivo nostro North Tindall, quod ipse

venire faciat tot et tales de libertate nostra North Tindall ad certum diem et ad prædictum locum ubi contentio moveretur, secundum quod vicecomes vester Northumbriæ et ballivus noster Tindall super his inter ipsos providebunt: ita quod perambulatio illa non remaneat pro defectu juratorum libertatis nostræ Tindall.

In cuius rei testimonium has literas nostras, assensum nostrum super hoc testificantes, vobis transmittimus patentes, una cum literis prædicti Willelmi de Swyneburn patentibus, assensum suum forma prædicta testificantibus, si ad diem prædictum coram vobis personaliter interesse non poterit. Teste me ipso apud Kynros, septimo die Januarii, anno regni nostri vice-simo tertio.

DCLXXXII.

HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN.

(Rot. Claus. 56 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Feb. 22,
1272.

Rex dilecto et fideli suo Lewelino filio Griffini, principi Walliæ, salutem et sincerae dilectionis semper affectum.

We have
summoned
the earl of
Gloucester,
and heard
his answer
to your
complaints.

Cum per literas nostras vobis mandaverimus quod super facto vos et dilectum et fidelem nostrum G[ilbertum] de Clare comitem Gloucestriæ et Hertfordie contingentे nequivimus aliquid vobis sub certitudine nunciare, eo quod antequam literæ illæ a curia nostra emanarunt nihil finaliter super negotio illo fuerit ordinatum: nos mandati nostri prædicti non immores, habito postmodum super negotio illo citatu pleniori, vobis significamus quod idem comes, in præsentia nostra constitutus, multas et diversas coram nobis et consilio nostro proposuit excusationes, quarum aliquas non acceptavimus. Verumtamen excusatio sua

principalis talis fuit, quod cum in parlimendo nostro tractatum fuerit de castro de Kaersik in manum nostram reddendo, pro quo de assensu et voluntate predicti comitis capiendo in manum nostram venerabiles patres R[ogerum] Coventrensem et Lichfeldensem et G[odefridum] Wygorniensem episcopos ad partes illas transmiserimus, qui in adventu suo ibidem, tempore scilicet quo fuistis in obsidione ejusdem castri, vobiscum super negotio predicto tractabant, et demum treugam quandam vobiscum inierunt usque ad quindenam S. Johannis Baptiste proximo futuram, tali scilicet conditione, quod castrum illud esset in manu nostra et ipsorum episcoporum custodia usque ad quindenam predictam, ita quod illud in eodem statu quo tunc fuit, ut in muris, fossatis, vel alio affortiamento seu munitione remaneret; idem comes dicebat quod, ipso vel certo attornato suo super hoc non præmunito nec ad hoc vocato vel consulto, præfati episcopi præmissa minime facere poterant vel debebant in absentia sua, pro eo quod hujusmodi treuga iniri seu firmari non poterit sine ipso. Unde instanter petiit ut ipsum in hac parte ex causa predicta haberemus excusatum; præsertim cum intentionis sue non fuerit, ut dicebat, castrum illud aliquo modo in manum vestram reddere, nisi vobis et sibi de conventionibus inter vos et ipsum ex causis predictis subortis plena justitia exhiberetur sine mora. Et insuper nos rogavit ut aliquem de militibus nostris ibidem mitteremus, ad castrum illud cum garnisona sua ejusdem castri nomine nostro custodiendum, usque ad quindenam Paschæ proximo futuram, ita quod magnates et fideles nostros mittamus usque ad vadum Montis Gomeri ad eandem quindenam Paschæ ad plenam justitiam vobis et sibi in præmissis exhibendam: quem in excusatione illa aliquantulum ex certis causis habemus excusatum.

Manucepit siquidem idem comes coram nobis et ^{He has} consilio nostro super omnia quæ de nobis tenet, quod agreed to

abide by
the deci-
sions of our
commis-
sioners.

considerationem, esgardum, seu judicium per prefatos magnates ad predictam quindenam Paschæ super præmissis et omnibus aliis dictum negotium contingentibus duxerint proferenda,¹ ordinanda, judicanda, et terminanda, rata habebit et accepta, et quod executionem eorundem per se vel per suos non impediet quoquo modo. Et quia nos, qui parati sumus, fuimus, et erimus pacem inter nos et vos initam et firmatam in omnibus et singulis articulis suis firmiter observare, volumus et vos hoc idem optare credimus quod vobis et eidem comiti celeris justitia exhibeatur in hac parte, vobis mandamus quod ad predictam quindenam Paschæ personaliter sitis ad vadum predictum, vel nuntios vestros sollemnes plenam pro parte vestra in præmissis habentes potestatem ibidem destinatis; ita quod pro defectu vestri in hac parte negotia nostra ulterius non remaneant. Præfatus enim comes tunc erit ad diem illum, vel certum attornatum ibidem mittet, ad præmissa omnia facienda et complenda juxta manucactionem suam predictam. Nos etiam quosdam de predictis magnatibus regni nostri ad diem illum ibidem mittemus, qui neutri partium sint suspecti, et qui præmissa juxta formam pacis predictæ et secundum legem et consuetudinem partium illarum plenius exequi valeant et complere. Et quid in hac parte duxeritis faciendum nobis per portitorem præsentium sine dilatione rescribatis.

Teste rege apud Westmonasterium, vicesimo secundo die Februarii.

¹ *proferenda*] *proferanda*, MS.

DCLXXXIII.

WILLIAM, LORD OF PEMBROKE, TO RICHARD OF
MIDDLETON, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 626.)

Viro venerabili et discreto domino R[icardo] de About Feb.
Mildetoun, domini regis Angliæ cancellario, suus W[il-^{1272?}
lelmus de Valencia, dominus Pembrochiiæ, salutem, cum
omni reverentia et honore.

Noscit dilectio vestra quod nuntius domini regis, Pray
qui responsum domini Thomæ de Clara domino regi hasten for-
per literas suas detulit² de negotio dicti domini Thomæ ward the
et filiæ nostræ, quod bene scitis, ad nos venit apud affair of
Mortenne; qui nuntius dictas literas domini Thomæ Thomas
domino regi directas nobis præsentavit, ut ipsas si de Clare
nobis placeret frangeremus; sed hoc nullatenus facere and my
voluimus, quia, ut nobis videbatur, hoc fuisset in-
honestum. Unde dilectionem vestram, de qua multum
confidimus, rogamus et requiri mus quatenus, si placet,
responsum domini Thomæ domino regi directum nobis,
si placet, rescribatis, domino regi, si placet, intimantes
ex parte nostra quod usque ad hanc instantem medium
Quadragesimam in partibus Angliæ moram facere non
possimus, quia in Hiberniam pro dicto negotio iter
nostrum arripui mus ex causa evidentissima, videlicet
quia dies est assignata filiæ nostræ in Hybernia contra
dominum Thomam super dicto negotio in crastino
Quasimodo, et si apud Londoniam ad medium Quadragesimam, sicuti dominus rex nobis mandavit, inter-

¹ Although Middleton was made keeper of the great seal as early as July 1269, there is no evidence of his being styled chancellor before 1272. Moreover in 56 Hen. III., Anne, daughter of the earl of Pem- broke, became widow of Hugh Balliol, which appears to tally with the contents of this letter. See Dugdale, Baronage, i, pp. 524, 775.

² *detulit*] distulit, MS.

essemus, et dominus Thomas et filia nostra de dicto negotio non essent concordati, ad diem suam in Hibernia interesse non possemus. Præterea si ita esset quod ita res se haberet quod esset super dicto negotio concordati, oporteret quod esset tempestive, et quod seisinam pueri et terrarum suarum haberemus, de quibus terris aliquam partem deniorum levare possemus ad solutionem domino Thome faciendam.

Unde affectuose vos rogamus, quatenus versus dominum regem dictum negotium festinetis, istas rationes eidem ostendentes quas nuper eidem mandavimus. Et similiter, si placet, domino Henrico intimetis ex parte domini regis et vestra. Voluntatem vestram, si placet vobis, super hoc nobis remandetis. Valete bene et diu.

Domino R. de Mildetoun, domini regis Angliae cancellario.

DCLXXXIV.

THE ARCHBISHOP OF YORK AND OTHERS, COMMISSIONARIES
OF PRINCE EDWARD, TO ROGER LESTRANGE.

(Royal Letters, No. 2,493.)

April 28,
1272.

W[alterus], Dei gratia Eboracensis archiepiscopus, R[ogerus] de Mortuo Mari, et R[obertus] Burnel, archidiaconus Eboracensis, tenentes locum incliti viri domini Edwardi illustris regis Angliae primogeniti, dilecto sibi amico domino Rogero Extraneo, salutem.

We have
granted the
revenues of
the Peak
for this
term to the
lady Con-
stantia.

Quia firmam præsentis termini Paschæ de castro et balliva de Pecco illustri dominae reginæ Angliae ad opus dominae Constantiæ quondam consortis domini Henrici de Alemannia duximus assignandum; vobis mandamus, vice et nomine domini nostri, quatenus dictam firmam dictæ dominæ reginæ vel ejusdem attornato has literas deferenti sine dilatione habere

faciat. In cuius rei testimonium has literas sigillo ejusdem domini quo utimur in ipsius agendis eodem absente sigillatas vobis mittimus patentes.

Datum apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Aprilis, anno regni regis domini Henrici, patris predicti domini, quinquagesimo sexto.

DCLXXXV.

PRINCE EDWARD TO THE ARCHEBISHOP OF YORK AND OTHERS, HIS COMMISSARIES.

(Royal Letters, No. 2,494.)

Edwardus, illustris regis Angliae primogenitus, dilecto May 25,
et venerabili in Christo patri domino W[altero], Dei ^{1272.}
gratia Eboracensi archiepiscopo, Angliae primati, domino
Willelmo¹ Basset, Rogero de Mortuo Mari, et Roberto
Burnell, seu constitutis solutiones debitorum suorum
Parisiis facientibus, salutem.

Cum venerabilis vir frater Hugo Ryvel, Dei gratia Pay the
sanctæ domus Hospitalis S. Johannis Jerosolymis merchants
magister humilis, et pauperum Christi custos, ac ejus- herein
dem domus conventus, versus Guillielmum et Reimundum named the
de Polere, fratres, Robertum de Monteny, et moneys
dominum Petrum de Domues, socios et mercatores specified.
Narbonenses, pro mille nongentis sexaginta septem
libris, duodecim solidis, et sex denariis Turonensibus
pro nobis manuceperunt, et se nihilominus obligarunt;
ac vobis alias dederimus in mandatis quod tres mille
marcas quas solvere tenemur apud Acconiam mense Oc-
tobris proximo futuro durante certis nostris creditoribus
mitteretis ibidem, provisuri nihilominus quod duas
mille marcas proximis nundinis de Leigny existentibus
solvere faceretis Parisiis aliis nostris creditoribus, unde

¹ Willelmo] Doubtful in MS.

Raymondo de Aula mercatori et sociis suis ex parte nostra tres mille triginta et tres libras, sex solidos, et octo denarios Turonenses solvisse vos intendimus ex parte nostra; vobis mandamus quatenus de residuo dictarum duarum mille marcarum prædictos mille nongentas et sexaginta septem libras, duodecim solidos, et sex denarios Turonenses supradictis Guillielmo, Reimundo, et eorum sociis, vel eorum alteri, aut eorum vel alterius eorum mandato præsentes literas deferenti liberare non desistatis, statuentes quod si quod ultra solutionem ipsam residuum fuerit, Parisiis in thesauro domus Hospitalis, vel alibi ubi nobis commodius videbitur expedire, cum ultimis duobus millibus marcarum faciat servari, quousque a nobis receperitis in mandatis quid de ipsis facere debeatis. Credimus tamen quod super his cito habebitis velle nostrum. In executione præmissorum taliter vos habeatis ne penes alios mercatores nec versus predictos nobis alias ob vestri defectum aditus credentiae sive mutui præcludatur, quod si continget, quod absit, et dicti mercatores eorum infecto negotio redeant in Accon absque solutione pecuniae prædictæ, pro singula libra Turonensi tres bisantias auri saracenatas et dimidium tenemur et promisinus resortire, quod nollemus.

Datum apud Acconiam, vicesimo quinto die Maii,
anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo
sesto.¹

¹ This letter is cancelled, probably to indicate that the money had been paid.

DCLXXXVI.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 2,496.)

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, venerabilis in Christo patri domino W[altero], Dei gratia Eboracensi archiepiscopo, Angliæ primati, Rogero de Mortuo Mari, et Roberto Burnell, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Cum in diversis pecuniæ quantitatibus ad expensas nostras non minimas in partibus Aconiæ persolvendas, per fidejussionem et obligationem dilectorum nobis in Christo magistrorum et conventuum Hospitalis et Templi, qui grataanter ad nostræ voluntatis beneplacitum pro mutuis ad opus nostrum faciendis non sine gravi periculo se submiserunt, diversis teneamur creditoribus certis locis et terminis solvendis sine mora; ne perculum et damnum nobis eveniat gravissimum, secundum quod dilectus et fidelis noster dominus Robertus de Ufford, quem ratione præmissorum ad vos destinamus, vobis poterit apertius exponere: vobis mandamus rogantes quatenus ad hoc quod honor noster illæsus conservetur, et penes alios creditores nobis aditus credentiae libentius emineat, circa quietationem totius pecuniæ supradictæ per consilium prædicti domini Roberti adeo viriliter vos habeatis, quocumque modo ipsam de terris et bonis nostris levare poteritis, quod ipsam certis personis quibus debetur servatis certis locis et terminis dictæ solutionis sine qualibet dilatione liberetis; ne per vos inde nobis fiat opprobrium et prejudicium, et predictis magistris et conventibus causa nostri dispendium inferatur irreparabile, quod fieri perpendimus, si per vestrum defectum fieret per ipsos solutio pecuniæ memoratæ; quod nollemus. In aliis autem quæ supradictus dominus Robertus ex parte nostra vobis exposuerit oretenus fidem indubi-

tatam eidem adhibeatis, vos in præmissis taliter habentes ut diligentiam vestram in hac parte habere debeamus merito commendatam. Datum apud Aconiam, decimo die Julii, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo sexto.

Istam literam tulit dominus R. de Ufford in Angliam, die Sabbati post festum S. Nicholai, anno regni domini Edwardi primo.

This letter has the seal attached.

DCLXXXVII.

PRINCE EDWARD TO HIS COMMISSARIES IN PARIS AND ELSEWHERE.

(Royal Letters, No. 2,497.)

July 12,
1272.

Edwardus, illustris regis Angliae primogenitus, qui-
buscumque solutiones debitorum suorum facientibus in
partibus transmarinis, Parisiis et alibi, salutem.

Pay cer-
tain
moneys
to the
merchants
herein
named.

Cum in mille nongentis quadraginta tribus libris,
undecim solidis, et sex denariis Turonensibus, bonorum
et legalium, teneamur Thomæ Grossi et Reginaldo
Pisano, ac eorum sociis, Pisanis et mercatoribus; quos
mutuo recepimus de prædictis Thoma et suis sociis in
Acconia, per plegiagium et obligationem dilectorum
nobis in Christo magistri et conventus Hospitalis S.
Johannis Jerosolymitani Acconiae, solvendos supradictis
Thomæ et suis sociis, vel eorum certo mandato præ-
sentes deferenti literas Parisiis, ad nundinas Lacinia-
censes mensis Januarii proximo venturi, sine qualibet
dilatione: vobis mandamus quatenus ad honorem et
commodum nostrum illæsum observandum, et oppro-
brium et dispendium nostrum penitus evitandum dili-
genter intuentes, totam pecuniam prænotatam prædicto
Thomæ et suis sociis vel eorum mandato, ut prædictum

est, liberare non desistatis; attentius provisuri quod si mercatores predicti redeant ad Acconiam absque solutione pecuniae memoratae, pro singula libra Turonensi tres bisantias et dimidiam auri Saracenatos tenentur antedicti magister et conventus pro nobis reddere mercatoribus supradictis, quod in nostrum redundaret dispendium et gravamen, quod nollemus: vos igitur in premissis taliter habentes ut penes alios creditores beneficium creditiae liberalius nobis emineat in posterum, et ut vestram in praemissorum executione merito commendare valeamus diligentiam. In cuius rei testimonium praesentes nostras literas vobis destinamus, quas in testimonium solutionis predictae faciendae penes vos retineatis. Datum apud Acconiam, duodecimo die Julii, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo sexto.

Indorsed. Pro Hospitali.

DCLXXXVIII.

GORON AP HEYLIN TO JOHN OF KIRKEBY, VICE
CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 1,606.)

Viro nobili et discreto ac amico, si placet, specialis-^{1272 ?}
simo magistro J[ohanni] de Curtilby, vicecancellario
regis Angliae illustris, suus, si placet, Goronw ab Hey-
lin, salutem, cum honore pariter et amore.

Quoniam dominus noster rex Angliae nobis, quando Who will
ultimo locuti fuimus Londoniae cum eodem, dedit in ^{provide my} expenses
mandatis quod cum aliis attornatis suis accederemus for the
ad tenendum parliamentum inter Lewelinum prin-^{Welsh me-}
diation?

¹ See Foss, Judges, iii., p. 111; | the person addressed with J. de
whom I have followed in identifying | Kirkeby.

cipem Walliae ac dominum Griffinum filium Wen[n]unwen], nec nos scimus in expensis cuius ibidem debemus accedere, nam, ut credimus, in comitiva vel expensis alicujus dictarum partium fieri non debemus; ideo rogamus amicitiam vestram et requirimus, si placet, diligenter, quatenus, pro amore nostro et sicut in vestra confidimus amicitia, voluntatem domini nostri regis ac vestrum consilium super hoc ad nos tam citius poteritis transmittatis per presentium portuorem: ita quod per nos dictum parliamentum non differatur nec impediatur. Valete diu et bene.

DCLXXXIX.

AYMER DE RANCON TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,038.)

Uncertain date.

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustrissimo regi Angliae, domino Hiberniae, duci Normanniae, Aquitaniae, et comiti Andegaviae, suus in omnibus et ad omnia devotus miles Americus de Rancon, salutem, et perpetuum obsequium et fidele.

I pledge
you my
fealty, and
offer you
my ser-
vices,
whether in
Englan*i* or
here.

Noscat indubitanter excellentia vestra, cuius honorem Deus semper augere et ampliare dignetur. quod ego totus in obsequio vestro sum, et volo esse, et em. offerens vobis et [me]¹ et omnia mea contra omnes inimicos vestros; nec a vobis, quicquid agant alii, adjuvante Domino, recessurus. Unde regn, et petam, et desidero me inter eos qui vere fideles vestri sunt computari. Offero etiam vobis quoniam, si vobis placuerit, ad vos in Anglia cum omnibus his qui mecum sunt veniam, vobis corpore et animo servitare; aut etiam in partibus nostris facere fideliter parasum quicquid regia serenitas vestra dignabitur impetrare. Latorem igitur presentiem. Willam de Rancon.

Auvergna, fidelem militem meum, in cuius ore verba mea posui, ad vos mitto, rogans ipsum benigne a vobis audiri, et ei indubitanter credi, mihique per ipsum beneplacitum vestrum renunciari, utpote qui ad terrae vestrae et gentis vestrae auxilium, et ad fidele obsequium vestrum praesto sum et paratus.

DCXC.

THE MEN OF KERY, IN SOUTH WALES, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 92.)

Henrico, Dei gratia illustri regi Anglie, domino ^{Uncertain date.} Hiberniae, etc., sui fideles et devoti tam maiores quam minores de Kery, salutem et subjectionem omnimodam in omnibus.

Vestram rogamus regiam dignitatem quatenus divinæ We pray
pietatis,¹ et pro salute animæ et antecessorum vestro- that the
rum animabus, leges terrarum vestrarum ubique per laws of
Walliam et per Marchiam nobis concedere velitis; et your land
hoc est quod innocens non puniatur pro nocente, nec may run
etiam imputetur parentelæ alicujus, si aliquis de pa- throughout
rentela interficerit aliquem, vel furtum, vel aliquam Wales
seditionem,² nisi ipsi malefactori. Item vos rogamus and the
quatenus, de judiciis semel in curia vestra et nostra
adjudicatis, ne ballivi vestri iterum ipsa judicia præ- Marches.
sumant judicare; quoniam vos estis dominus noster
semper, licet ballivi removeantur. In cuius rei testi-
monium majores et meliores homines vestri de Kery
huic parvo scripto sigilla sua apposuerunt. Haec sunt
nomina: Eynonus de Gregh, Mareduth filius Howeli,
Radulphus filius Mareduth, Eynonus filius Howeli,
Kadugan Goch, Grifit ab Goronev, Grifit filius Gro-
genev, Jarvert Vechan; et omnes alii totius terræ
idem clamant.

¹ Supply *intuitu?*! ² Supply *fecerit?*

DCXCI.

THE MEN OF NAVENBY TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 734.)

Uncertain date.
We pray redress against the abbot of Fecham.

Excellentiae et dignitati vestræ, Henrico, Dei gratia totius Angliae illustri,¹ conqueruntur homines de Navenby quod, cum implacitati fuerunt in curia vestra per abbatem de Fecham de tenuris et libertatibus suis, venerunt et posuerunt se super patriam, per quam salvi et liberi facti sunt. Et quia per duos dies judicium obtinere nequierint, constituerunt duos attornatos de hominibus de Navenby, ad judicium audiendum super inquisitione facta; qui secuti sunt nec judicium obtinere possunt. Unde superveniunt monachi et attornati dicti abbatis de Feckambe, et diversis tormentis homines de Navenby male tractant, et omnino contra suas libertates. Ideo domino regi in viginti marcis servire volunt, ut judicium super inquisitione facta obtinere possint.

CCCXV. (*bis.*)

FROM POSSIBLY TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHANCELLOR,

(Royal Letters, No. 2,413.)

1230 ?²

I beg your favourable considera-

S[erenitati] vestræ credimus occurrere memoriae nobis maritagium heredis domini Mauricii Filii Johannis dum a domino vestro et nostro concessum, prout vobis

¹ *illustri*] *Regi* appears to be omitted.

² See Annals of the Four Masters, s. a. A Fromund le Brun was chancellor of Ireland in 1230-1232, and again in 1259-1283; to which latter chancellorship I had assigned the

letter. But a friend has pointed out that the mention of Odun or Hugh O'Neill is conclusive in favour of the earlier date. The letter appears to have been written before the Irish expedition of the Earl Marshal.

constat. Quem quidem heredem usque ad confectionem præsentium nulla ratione consequi poteramus, licet vobis de pecunia in qua domino nostro et vestro pro eodem tenebamur satisfecerimus, cum pecunia non nimum indigebamus. De quo, si placet, thesaurario

tion to my affairs; I have been working hard in the king's service.

Hiberniae et ceteris locum domini nostri ibidem tenetibus super his resribentes remedium apponere velitis. Et licet in partibus Marchiae continuo labore constituti sumptus maximos apposuerimus ad regulos diversos propter terræ domini salvationem, scilicet Odun Onel, regem de Kynelevy, qui se appellat regem omnium Hibernicorum Hiberniae, M. Orayly, ducem Breffny,¹ et Arth Onolaulin, regem Delvennye, ad pacem domini nostri trahere et tractos pace confovere diligenter . . . miserimus,² tamen non solum nobis sed etiam hominibus nostris manerii nostri de Couloc, quod solum habemus in terra pacis a [qu]ibusdam de consilio domini nostri de partibus Hiberniae nimio favore existit injuriatum, prout per processum eujusdam³ facti . . . sub sigillo domini Fromundi cancellarii contenti vobis quodammodo potest liquere. Super quo quidem facto ad præsens discretionem vestram, de qua plene confidimus, requirimus attente quatenus domino justiciario Hiberniae et domino Fromundo le Brun [can]cellario demandare velitis ut Hugonem de Couloc quem contingit, hominem vestrum, quatenus jura permittunt, cum gratia vestra et favore protegant c quod justitia vadet in negotio suo eidem⁴ discernendo, nisi gratiam ampliorem intuitu nostri eidem facere volueritis. Valete.

¹ *Breffny]* Breff', MS.

² *miserimus]* Very doubtful in MS.

³ *cujusdam]* Written a second

time in MS., in place of the substantive, which is omitted.

⁴ *eidem]* Written twice in MS. After *discernendo*, *Valete* has been written and erased.

CCCXII. (*bis.*)

SIMON DE SEINLIZ TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER
AND CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 670.)

1226—
1244.

I will make arrangements for your coming.

I have recovered from my illness.

The sheriff of Sussex has not done what he promised.

Domino suo salutem, et tam devotam quam debitam in omnibus subjectionem.

De singulis quae in episcopatu vestro inveniri possent et in mea fuerint custodia per gratiam Dei talem faciam provisionem ad terminum mihi a vobis præfixum, quod vos neque vestri in hac parte per incuriam vel negligentiam meam aliquid ad commodum et honorem vestrum vobis deficere invenietis: hoc, si placet, a memoria vestra et vestrorum non decidendo quod vina per auxilium et provisionem vestram per viam episcopatus vestri venire oporteat contra adventus vestros, et licet brasium per singula maneria vestra ad sufficientiam habebitis per annum, ex ipso nihil faciam molire vel braciare donec aliud a vobis receperim mandatum, propter fortuitos eventus. Et super his et aliis circa medianam Quadragesimam, si vobis placet et fieri posset, colloquium et tractatum habere desiderarem. De infirmitate mea, qua gravis fuit, gratia Dei plene convalui, gratias vobis multiplices referens, quod de convalescentia mea scire et audire vobis placuit, humiliter suscipiendo onus senescallie vestrae, donec melius vobis provideritis, scilicet in adventu vestro in partes Sussexiae.

Ad hoc, domine, sciatis quod nomina militum sunt Ricardus Luvel, Thomas de Argentun, inter quos divisa debuit fieri ex una parte et vos ex alia in manorio vestro de Aldingeburn et manerium illorum de Hamtonette; et nihil adhuc actum est, nec etiam vicecomes Sussexiae in aliquo mihi satisfecit sicut Londoniæ nobis promisit, cum tres dies ad id faciendum ei fuerint statuti¹

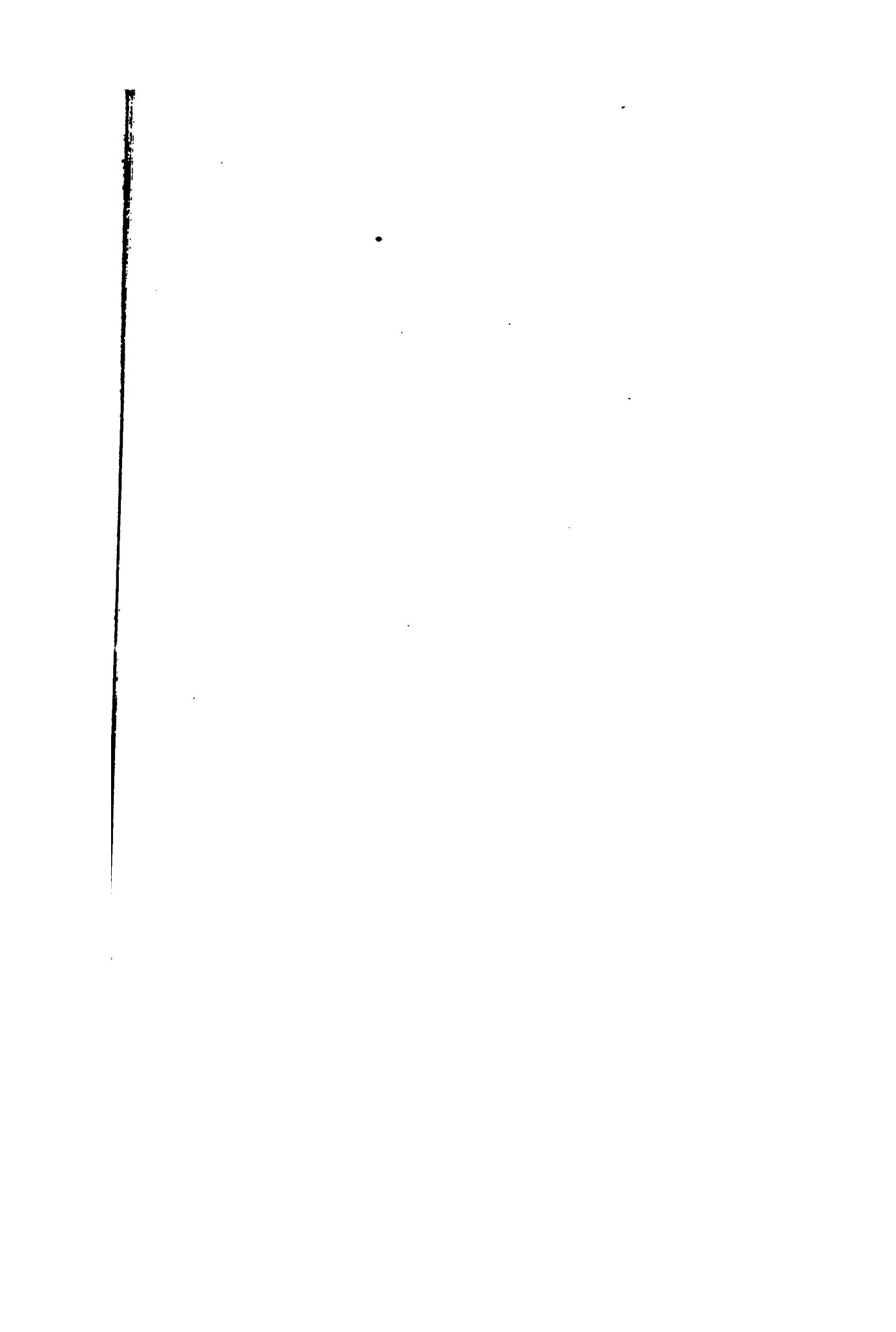
¹ Doubtful in MS.

comitis Arundelliae adversum ecclesiam The
rie et tenentes vestros crudeliter se bailiffs of
propter aliquam admonitionem officialis the earl of
agere volunt. Unde ad defensionem pau- Arundel
rum vestrorum oportet me et servientes harass your
in qualibet hebdomada hundredum dicti
tenants.

Non est enim in episcopatu vestro dives
per qui ob amorem et reverentiam vestram
simus praetendunt honorem, nisi Radulphus
alle et sui complices, qui hundreda comitis
custodiunt. Provideatis vobis, si placet, ne
Wellensis in aliquo vos circumveniat, quia
concepit facere in episcopatu vestro quod
ederet ad dispendium, quod vobis viva voce,
ante, plenius exponam. Valete.

[*quædam*] So MS.

TRANSLATIONS.

TRANSLATIONS.

CCCCLVI.

PROBABLY FROM SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER, TO HENRY III.

Sir, since your envoys the bishop, Sir Antony, and April 3,
the lord Robert left Paris, I have heard for certain that ^{1249.} Since your
some knights of Gascony whom your envoys saw there, messengers
because they do not recover their lands by the lord left Paris,
Gaston, which lands I hold in your hands by judgment, I have
and because they know well that they will lose if they learnt that some of the
demand right in the court of Gascony, have provided Gascon
themselves with everything to demand their lands by knights
war. And they are certainly leagued together, they have every-
and their friends; and I fully understand that they thing pre-
will begin soon after Whitsuntide to overrun the land; on many
but what force they will have I cannot as yet be at war. It is
all sure. And because the great men of the land bear important
me such ill will, because I uphold your rights and those grounds
of the poor against them, there would be danger and
shame to me, and great damage to you, if I were to
return to the land without instructions from you and
without speaking to you. For if I were there, and they
made war on me, it would be needful for me to return
to you, because I have not and cannot have a penny
of your revenues, because the king of France holds all,
and I cannot trust much to the people of the land.
And on the other hand, one cannot stay such men by
an army in the kind of war which they will make, for
they will do nothing but rob the land, and burn and

plunder, and put the people to ransom, and ride by night like thieves by twenty or thirty or forty, in different parts; wherefore it is needful in every way, if you please, that I should speak to you, before I go into the country. For I heard that they have given you to understand many sinister things of me; they will tell you soon that I was the cause of their war. Therefore, sir, if you please, do not take it amiss if, when I have finished your business in this parliament of Paris, which is going well, thank God, I return towards you to know your advice, ready to do that which you command me. And your castles and your lands and your men are well supplied, for that matter, to hold out until I come. And I have sent the lord Bidau de Coupenné there, to aid and advise them; and I have told them that I shall be there, if God will, by Whitsuntide. Given at Paris, this Easter Eve.

DXVIII.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

Aug. 4,
1258.

Henry, by the grace of God king of England, etc.,
to all those, etc.

We have
given
power to a
committee
of twenty-
four to
reform the
realm.

Know ye that for the profit of our realm, and at the request of our chief men and wise men, and of the commons of our realm, we grant that twenty-four of our men shall have power that all which they shall ordain concerning the estate of our realm shall be firm and stable, and this we have caused to be sworn on our soul, and have given thereto our letters patent. And this same Edward our eldest son has sworn, and has given thereto his letters patent.

And the above-named twenty-four have chosen four, to the which four they have given their power of electing our council of the wise men of our land. The which council we have promised and do promise to

create for the redressing and amending of all the affairs which belong to us and our realm. And we will that the aforesaid council, or the greater part of it, may elect a wise man or wise men to be members of it in place of him or of them who may fail. And we will hold firm and stable whatever the aforesaid council or the greater part of it shall do. And we command firmly that all our lieges and our men also be firmly held to keep all the enactments, which they shall make to the honour of God and our faith, and to the profit of our realm. And in witness of this thing we have caused our seal to be set to this present letter.

This thing was done at London the Sunday after Lammas day, in the forty-second year of our coronation.

This letter is duplicated, and delivered to the earl marshal by the king and his council.

DXIX.

HENRY III. TO THE MEN OF RUTLANDSHIRE.

Henry, by the grace of God king of England, lord Oct. 20,
of Ireland, duke of Normandy and Aquitaine, and count ^{1258.}
of Anjou, to all men of the county of Rutland to whom
these letters shall come, greeting.

Whereas we desire and will that quick justice be done throughout our realm, as well to poor as to rich, we will and command that the wrongs which have been done in our time in your county, whosoever shall have appointed for this purpose, if they have not been already shown to them, and we will cause them to be amended and redressed as quickly as we can. But if we cannot do this thing as quickly as we would wish, and as it would be useful for us and for you, you must not mar-

Do not be surprised that wrongs of long standing cannot be redressed at once.

vel, for the thing has gone ill so long, to our damage and yours, that it cannot be so soon amended ; but from the first amendments which shall be made in the first counties where we shall send our justice and that of our wise men to do this, you may have sure hope that the like shall be done to you also as soon as possible.

We have administered a new oath to the sheriffs, and made strict regulations respecting the office.

And know that we have made each of our sheriffs swear this oath, that he will serve us loyally and ob-
eath to the serve to his power what is written below ; that is, that
he will do right indifferently to all men according to
the power which he has by his office, and this he will
not omit for love or for hatred, nor for fear of any,
nor for any covetousness ; that he will as well and as
soon do quick right to poor as to rich, and will take
nothing of any, either by himself or by others, nor by
any manner of art or contrivance by occasion of his
jurisdiction, except only meat and drink that are
brought, by custom, to his table, and that for one day
at the most, and that he will not have more than a
hundred horses in the place where he lodges with
another by reason of his jurisdiction, and that he will
not lodge with any one who has less than forty pounds
value of land, nor in any religious house which has
less than the value of a hundred marks yearly in land
or rents, nor will he lodge with the above-mentioned
more than once in the year, or twice at the most, and
this he will not do but at their prayer or with their
consent, and that he will not draw it into precedent,
and if it be expedient that he lodge there more, that
he will not take presents or anything else which is
worth more than twelve pence, and that of servants
he will not have more than are reasonably needed to
maintain his office, and that he will take servants of
those of whom he knows that he can answer for their
trustiness, and that the land will not be too much bur-
dened by their eating or by their drinking. And they,

while they are in office, shall not ask or take of any man, clerk or lay, freeman or villain, of any religious house, or of any town, lamb, sheaf, corn, nor wool, nor any manner of moveable, nor money, nor anything of value, as very many have been wont in time past. This the sheriff shall make them swear when he puts them in office. And that the counties, hundreds, wapentakes, or other bailliwickes of our realm shall be farmed to none.

And let the sheriffs and all other manner of bailiffs be sure that if any is convicted of taking any manner of other price than is written above by reason of his office, he shall be put to ransom, and the giver as well as the receiver, for we have provided by the counsel of our high men that for ever there shall be full and quick right done to all, without any manner of hire. And therefore we command and forbid to all, men and women, that to none of our bailiffs they offer or promise or give, on pain of being put to ransom. For when the sheriff comes to the head of the year, on his account he shall be allowed the reasonable expenses which he shall have incurred in maintaining his office, both for himself and for the hire of his servants. And therefore we give them of ours, because we will that they have no occasion to take ought of others, and we will that none of our bailiffs that we place in our land, whether sheriff or other, remain in his office more than one year. And therefore we give you to know that if hardships or wrongs be done to you by the aforesaid bailiffs, you may the less doubt and more fearlessly show their wrongs.

Witness ourselves at Westminster, the twentieth day of October, in the year of our reign the forty-second.

DXLV.

LETTERS PATENT OF HENRY III., AND THE EARL AND
COUNTESS OF LEICESTER.

March 14, 1261.
 We and the earl and countess of Leicester have agreed to refer our differences to the king of France, to know all who shall see these letters, that as to all the contentions and all the demands which we Henry, by the grace of God king of England, lord of Ireland, and duke of Aquitaine, have or can have, by whatever cause or occasion, up to this day, against Simon of Montfort, earl of Leicester, and against Eleanor our sister, countess of Leicester, his wife, or they against us, and as to all the contentions and all the demands which we, the earl and countess of Leicester aforesaid, have or can have, by whatever cause or occasion, up to this day, against our lord the king of England aforesaid, or he against us: We Henry, by the grace of God king of England, and we Simon of Montfort and Eleanor, earl and countess of Leicester aforesaid, have put ourselves on our lord Louis, by the grace of God king of France, and do promise in good faith to keep, high and low, whatever he shall decide thereon, and grant that he shall have power to constrain us to keep his decision.

And if our lord the king of France wills it, each of us will send him one of our servants to certify him of these things.

And if our lord the king of France aforesaid will not take this mise on himself, we will and grant that he may put in his place, so far as to supply this need, our lady the queen of France and lord Pierre le Chambellan, in the same form as above is written; and whatever they shall agree to decide we will hold firmly, high and low, and grant that our lord the king of France may constrain us, if need be, to hold whatever they shall agree to decide. And by the king of France, if he takes this mise on himself, or if he puts it on our lady the queen of France and our

and if he will not undertake the arbitration, we pray him to refer it to the queen of France and Pierre le Chambellan.

lord Pierre le Chambellan, let it be provided how that which they shall decide shall be established and kept by the aforesaid countess, if she shall survive the earl her lord. And if it happen that the aforesaid king of France will not charge himself with this mise, nor put it upon our lady the queen of France and on lord Pierre le Chambellan, or they themselves will not take it upon them, or if our lady the queen of France and lord Pierre le Chambellan shall not be agreed in their said decision, then shall the affairs be at the point where they are now. And be it known that the powers of the arbiters above named, if they take the mise upon them, shall last to Michaelmas in any case; but if the king of France our lord sees that it be good, we will and grant that he shall have power to prolong the term to the feast of St. Andrew next. And if by that time their decision be not given, then let the affairs be at the point where they are now, and this mise be null.

And in witness of these things, we the aforesaid king of England and earl and countess of Leicester have set our seals to these letters patent.

This was done at London the fourteenth day of March, the year of the Incarnation of our Lord, the thousand two hundred and sixtieth [sixty-first].

DLXXXI.

PETER DE MONTFORT TO ROGER LE BIGOD, EARL OF NORFOLK, AND OTHERS.

To the noble brothers and his very dear lords and friends, my lord Roger le Bigod, earl of Norfolk and marshal of England, my lord Philip Basset, justiciar of England, Sir John Mauncel and Robert Waleraund, Peter de Montfort health and all honour.

Know that the Thursday next after the feast of St. Matthew the Apostle, Wienoch ap Edenavet, Llewellyn's ^{chal of} senes-

Llewellyn, seneschal, Meredut ap Res, Res Vachan, and Meredut ap Owein, with all the pride of Wales, save the person of Llewellyn and his brother, and with a very great host from the south, went to the land of our lord the king and of my lord Edward, which is in my keeping, to pillage and destroy; and we with our people and the aid of friends from the neighbouring lands, of which I defended the waters of Esk Water¹ the two days until the Saturday about noon, and then came my lord John de Grey, Sir Roger de Mortemer, my lord Renald Fitz Peter, and my lord Humphry de Boun, and I led them to a guardhouse above the town of Bergavenny, where we crossed to encounter these Welshmen, who had already burnt a part of the land of Bergeveny below Bloreis; and when they saw us approach them, they dismounted their horses and fled across the mountain of Bloreis, in a place which is by no means suitable for men on horseback to pass. And since we saw well that we could never reach them, we turned along the valley to their plunderers and foragers, who were there in great numbers, so that there perished, God be praised, in the day between killed and taken, more than three hundred.

And still on the Monday following, when this letter was written, there was the greater part of them, both on foot and on horseback, scattered over the monasteries of the country and the moors everywhere, and men are searching them out constantly.

I cannot support the great expenses I am put to in defending the border.

And know, fair lords, that now and heretofore full five times we have met there and kept all at our cost as many as three thousand or four thousand at one time of men on foot, and as many as eighty horses mounted, to guard and defend the land of the king and my lord Edward. Wherefore I pray and request

¹ So I presume the words as they stand must be translated; but probably the words *de ewe* should be omitted.

you, fair lords, since you are of the council of our lord the king, that you will tender counsel to the king and the queen and my lord Edward, or one of them, that these expenses be repaid to me, and that counsel be taken how the land is to be defended henceforth ; for know assuredly, that if counsel be not taken thereon, it behoves me to leave my castle furnished and go away, and leave the land to make terms and perish ; for if all the land were in good peace and were it all mine, besides the three lands which I have, I should not have power to maintain the great expense which I have on it. And know that if they descend another time, as I know well that they will do before long in very great force to revenge themselves . . . , and if they are not stopped they will destroy all the land of our lord the king as far as the Severne and W and they ask nothing but to have the land of Went. Farewell in God.

DCXLIII.

HUMPHREY, EARL OF HEREFORD, AND OTHERS, TO
HENRY III.

To Henry, by the grace of God noble king of Eng- Oct. 6,
land, lord of Ireland and duke of Aquitaine, his lieges ^{1265.}
Humphrey de Boun, earl of Hereford, John de Baillol,
John de Verdun, Robert Waleram, Roger de Leyburn,
health, and [themselves] ready and prepared to do all
his commands.

Know, sir, that this Tuesday we caused to assemble The citi-
the commons of London, and in the presence of all we zens of
caused your mandate to be read ; and when we had London
spoken to them, it was a sufficiently clear matter to have sub-
our judgment. On the other hand, sir, we have com- mitted
manded them that the chains which were replaced should
now be broken down without delay, and the keys of completely.

the gates surrendered ; and we met with no opposition. And, sir, seeing that matters are so secured, we pray you to command that your letters be sent into all the counties which are near the city, that merchants may in future safely come to the said city and go, and bring and take victuals and all other things ; and that the country lands which belong to the burgesses of the city be fully seized into your hands and all other manner of persons removed ; for know, sir, that the country property which belonged to them is being maliciously and outrageously spoiled. So soon, sir, as they of the city shall have performed their engagements, we will let you know. Farewell, and God keep you.

DCXLVII.

ELEANOR OF CASTILE TO JOHN OF LONDON.

About
1265.

The manor
of Berwick,
which was
promised
me, is
given to
another.
Try and
obtain for
me another
manor in
its place.

Eleanor, consort of lord Edward, to her loyal and faithful Sir John of London, health and good love.

Know that our lord the king gave us the other day the manor of Berewick with its appurtenances, at the solicitation of Sir Roger de Leyburn ; and because it is appurtenant to the guardianship of Cantilupe, my lord has given it to another, so that nothing of it is remitted to us ; but there is another manor close by, in the county of Somerset, which is at the town of Heselbere, which belonged to Sir William the Marshal, who is dead, and held it of the king in chief ; wherefore we would desire that you should ask of Sir John de Kyrkebi if the guardianship of that manor is granted, and if it is not, then that you should pray Sir Roger de Leyburn and the bishop of Bath, on our behalf, that they should procure from our lord the king that he should grant us the manor until the coming of age of the heir of Sir William ; and, if it is given, there is another manor in the county of Dorset,

which is called Gerente, which belonged to Sir William de Keenes, who is dead, and he held it in chief of the king; wherefore we would that if we cannot have the other, you should pray them on our behalf that these should apply to the king to allow us this one; the manor of Heselbere is worth less. And if neither, pray Sir Roger in this way. Tell him that the manor of Berewic that the king gave us at his suggestion has been taken from us, for this will tend to make us seem less covetous; and say the same to the bishop of Bath. And if the letters which you have concerning it can profit nothing for this affair, give them to the bearer of this letter, for he will carry them to Walter of Kent, our clerk. Be careful to dispatch this affair, for it will be to our profit; and so suitably procure the affair that they shall not set it down to covetousness. Farewell.

DCLVII.

WILLIAM DE VALENCE, LORD OF PEMBROKE, TO HIS LADY.

William de Valence, lord of Pembroke, to his dear May 29,
consort and friend, health. 1267.

Know that we are sending Sir Robert de Immer to supply the castle of Winchester with corn and provisions, and to stay with you to defend the aforesaid castle with Sir Martin de Roches and Philip le Clerk. And do you command them on our behalf that they act in all things with one accord and one counsel. And we give you power over them all and of them all, to ordain and arrange in all things according to that which you shall see to be best to do. In witness whereof we send you these our letters patent.

I am sending Sir R.
Immer to provision
and defend Winches-
ter castle.
He is to be under your
command.

Given at Berking, the Sunday next after the Ascension, in the year of king Henry, son of king John, the fifty-first.

DCLXIV.

FROM TO THE CHANCELLOR ?¹Early in
1268?I have
done my
best to ar-
range the
king's
matters at
Dunwich.

To his very dear lord above all others, honour and reverence.

Sir, you well remember how we parted from you at the court, when you had done what we wanted there, thanks to you. Know, sir, that I hastened to Dunwich, as well as I could, as you bad me, to give ease of heart to those who had small matter for comfort, and to settle matters again as I could. And truly already was the devil William Fitz John come before us, and for days he had caused to be removed out of my reach whatever he and his friends had, so that I could not make a distress for the king's debt. And I found the sheriff's clerk, who with great difficulty was able to supply anything at the king's mandate, and I demanded what he had received from the town, and he answered me that part he had consumed, and part his lord had received, and of this he would give no account without his lord. I demanded the estreats of him. He said that if I wished to have them, I must seek them at Norwich. When my messenger came there he found there William Fitz John, who ordered estreats at his desire, seeing that nothing comes of them into summons which touches their part, which amounts to fully a hundred and fifty pounds.

And know, sir, when I had been a good while in the town, and ordained and provided so as to levy the king's debt, and thought that everything was in good order, I went out of the town for the pressing need I had of being bled, for the illness which I had, and I left my attorneys sufficient to carry out what

¹ On further consideration I incline to believe that this letter was addressed to prince Edward.

we had ordained. The third day after the proclamation my attorneyes came to hold the king's pleas at the custom-house, and to do other things that were enjoined them. There came William Fitz John and John Fitz Joseph. They had there full thirty armed men with intent against the peace. They seized my people that were there on behalf of the king, and feloniously threw them on the ground and beat and trampled on them and dangerously wounded them, so that they with great difficulty escaped to the church, and robbed them of the king's rolls, and the estreats which the sheriff sent me just as they were, and three gold rings, and part of the amerciaments which they had in pocket, and many other things which the bearer of the letters will tell you by word of mouth. Wherefore, dear sir, I pray your lordship that you will please to take quick counsel on this affair, for never yet was there so great need as now, that we ought to begin to take the profit of the king and the profit of the poor people, from which they should have their sustenance through the year. And if quick aid be not given, no foreigner will dare to come, and those of the town with their merchandize will betake themselves to another port, without returning, as they say.

And since you told me, sir, that I should soften them by gentleness in treating them kindly, and by a fair and peaceable manner, I did all in my power, and it comes to nothing, and neither gentleness nor courtesy will ever avail anything. On the other hand, sir, I am too weak to guard myself against such malicious people; if I have no other aid promptly and loyally, sir, I fear much lest the king should lose by my default. If my lord Robert de Bufford were in the country I should not care. And those of the town, who are peaceably disposed, when they see their enemies armed, do not dare to do anything against them; so much they doubt

whether vengeance shall ever be taken of them, seeing that they have so often escaped.

Dear sir, be pleased to send me your pleasure in all things, as to your liege, and I will do it to my power. Know, sir, that I am much troubled that you have been so often annoyed with complaints which you have from my jurisdiction; but I pledge my honour, sir, I can do no better.

DCLXXV.

BLANCHE, DUCHESS OF BRITANNY, TO HENRY III.

1263-
1270.

To her very lofty and very dear lord Henry, by the grace of God king of England, lord of Ireland, and duke of Aquitaine, Blanche, duchess of Britanny, health and reverence, and herself prepared to do his will as to her dear lord.

Your
daughter
Beatrice
is much
better.
Arthur is
a good and
fine child.

Sir, I pray you, if you please, to send me word of your state, which our Lord by his grace make always good. For know, my dear lord, that I have very great joy every time that I can hear and know good news of you. Know, sir, that my lady Beatrice, your dear daughter and ours, is still ill with her fever, but she is much better, thank God, and the physicians tell us that her fever cannot last long. And I pray you, my dear lord, that if there is anything in our parts you will send to me for it, and command it as your own; for know, sir, that I have very great pleasure in doing your will to my power.

And know, sir, that Arthur is a very good child, and very pretty, thank God. Our Lord keep you.

APPENDICES.

APPENDICES.

APPENDIX I.

DOCUMENT RELATING TO HUBERT DE BURGH, EARL OF KENT.

(Rot. Claus. 21 Hen. III., memb. 22 in dorso.)

Dic Martis in crastino S. Michaelis apud Eycles venit Hu-
bertus de Burgo, comes Kanciae, ibidem ad mandatum domini
regis, et ibi allocutus fuit eum dominus rex si deliberasset
ei maritagium Ricardi de Clare secundum quod promisit ei
apud Gloucestriam, quando dominus rex cepit eum ad pacem
suam, et unde dominus rex dicit quod tunc quietum clamavit
ei maritagium illud, et petiit quod teneret ei conventionem
illam, quia per illam dicit dominus rex quod postea red-
didit ei plures terras quae remansisse debebunt ipsi domino
regi per formam pacis inter eos factam.

About Dec.
1236.
Private
marriage of
daughter of
H. de Burgh
to R. de
Clare.

Et comes tunc ibi respondit quod non habuit ibi consilium
per quod inde plenius respondere posset; ita quod dominus
rex dedit ei diem a die illo Martis in quindecim dies apud
Londoniam ad certificandum servitium, et quod tunc inde re-
spondit domino regi; ad quem diem venit comes et tunc
habuit alium diem apud Kenytoun, et cognoscit quod post
pacem factam apud Gloucestriam misit dominus rex sero
propter ipsum et duxit ad altare, dicens quod voluit quod
juraret super altare quod nunquam loqueretur de Ricardo de
Clare, et ipse hoc juravit, et nunquam postea aliquid inde
locutus fuit, nec aliquid postea inde fecit, et hoc bene patet,
quia quidam magnates locuti fuerunt cum eo de maritacio
filiae suae, et ita quod in tantum processum fuit quod debuit
affidari. Et tunc venit comitissa uxor sua et cecidit ad pedes
eius, et dixit quod filia sua tantum fecerat cum Ricardo de
Clare, quod non potuit alii copulari, et propter hoc non potuit
tunc filia sua maritari; sed propter dictum uxoris suae certus
esse non potest utrum maritagium factum sit inter ipsum
Ricardum et filiam suam. Et dicit quod uxor sua ei dixit

quod maritagium illud factum fuerat inter eos apud S. Edmundum, dum idem comes obsessus fuit apud Merton.

Interrogatus qualiter intellexit sacramentum illud, dicit quod dominus rex ita intellexit quod quietum clamaret ei maritagium illud, et ipse similiter ita intellexit. Et dicit quod in forma pacis factæ inter eos nulla facta fuit inter eos conventio de aliquibus terris nisi de justiciaria tantum et constabularia castri Dovoriiæ, quæ habuit ad vitam suam, et quæ postea remisit domino regi. Et dominus rex ad hoc respondit quod conventio fuit inter eos de terris in forma pacis, et inde ostendit rotulum Cancellariæ, in quo continetur forma cujusdam cartæ factæ ipsi comiti. Ad quod comes respondet quod carta illa fuit ei transmissa per præcentorem Herefordiæ, sed noluit illam recipere. Et comes similiter cognoscit quod dominus rex ei dixit quando fecit sacramentum suum quod non haberet gratiam suam nisi prædictum sacramentum juraret. Post venit comes et pettit alium diem ad certificandum se plenius, ut ad diem illam veniat et deliberet maritagium illud si poterit precise, et si non poterit, quod hoc emendabit secundum considerationem parium suorum. Dies datus est ei apud Londoniam in octabis S. Hillarii, et comes concedit quod ulteriore non quæreret dilationem.

APPENDIX II.

DOCUMENTS RELATING TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF
LEICESTER.

No. 1.

(Rot. Pat. 21 Hen. III., memb. 7.)

Rex omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, salutem. June 7, 1237.
 Sciatis quod assignationem et ordinationem quam dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti fecit de ducentis libris in quibus R[anulpho], comiti Cestriæ et Lincolniæ, tenebatur P[etro], duci Britanniæ, et quas absque occasione concessimus liberari eidem duci vel certo nuncio suo per manus executorum prædicti comitis, ratam et gratam habemus secundum tenorem literarum quas idem Simon fieri fecit prædicto duci. Teste ut supra [apud Westmonasterium, septimo die Junii].

No. 2.

(Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 3.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod de quingentis marcis quas dedimus dilecto sororio et fidieli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, reddemus ei ad scaccarium nostrum Paschæ anno, etc., tricesimo tertio ducentas et quinquaginta marcas.

In cuius, etc. Teste ut supra [rege apud Wodestok, vicesimo die Augusti].

No. 3.

(Ibid.)

Rex omnibus, etc.

Sciatis quod concessimus Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, pro nobis et heredibus nostris, quod si de ipso humanitus contingat quocumque tempore anni in fata concesserit, sive in transmarinis sive in cismarinis partibus, habeat a die obitus sui usque in octo annos plene omnes exitus totius terræ suæ in Anglia de honore Leicestriæ, ad acquietationem debitorum suorum et executionem testamenti sui.

In cuius, etc. Teste ut supra [rege apud Oxoniam, vicesimo octavo die Augusti].

No. 4.

(Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 2.)

Sept. 7, 1248.
Money for
defence of
Gascony.

Rex omnibus, etc.

Sciatis nos teneri Reymundo Arnaldi vicecomiti Tartacensi in septies viginti marcis sterlingorum, pro eo quod nobis adhaesit, et castra sua senescallo nostro Wasconiae liberavit in guerra nostra contra Gastonem de Byerne, quas ei vel certo nuncio suo redi faciemus ad pascham anno, etc., tricesimo tertio.

In cuius, etc. Teste rege apud Merleberge, septimo die Septembbris.

No. 5.

(Rot. Pat. 33 Hen. III., memb. 9.)

June 15,
1249.
Grant of
lands of
Normans
within his
fief.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod concessimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti et Henrico filio suo post eum, quod cum de cetero exceta aliqua de terris Normannorum acciderint de feodo suo in Anglia, quas nos et antecessores nostri in manu nostra retinere vel dare consuevimus, ipse vel dictus Henricus filius ejus post eum liberam inde habeat administrationem, retinendi eam in manu sua, vel pro voluntate sua conferendi, donec terra nostra Augliae et terra Normanniæ communes fuerint. In cuius, etc. Teste me ipso apud Wodestok, decimo quinto die Junii, anno regni nostri . . .

No. 6.

(Rot. Pat. 33 Hen. III., memb. 3.)

Oct. 4, 1249.
Grant of
Gascony to
prince Ed-
ward.

Rex archiepiscopis, etc., et omnibus ballivis et fidelibus suis Wasconiae et insulae Oleronis, salutem.

Sciatis nos concessisse, dedisse, et per cartam nostram confirmasse dilecto nobis Edwardo primogenito filio nostro totam terram nostram Wasconie et insulam Oleronis, cum omnibus pertinentiis earum sine ullo retenemento, habendas et tenendas sibi et heredibus suis de corpore suo procreandis, bene et in pace, libere et quiete, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus ad easdem terras spectantibus, sicut nos vel prædecessores nostri eas unquam liberius et quietius tenuimus vel tenere debuimus. Et ideo vobis mandamus quod eidem Edwardo tanquam domino vestro ligio in omnibus que ad prædictas terras Wasconiae et insula Oleronis pertinent intendentes sitis et respondentes. In cuius, etc. Teste ut supra [rege apud Windelesoram, quarto die Octobris].

No. 7.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 19.)

nam Gaillardus de Solario, Willelmus Arnaldi Monader, et
 nam alii de Wasconia qui aliquando fuerunt cives regis
 degaliæ, coram rege in curia sua nuper apud Merleberg
 per quadam seditione¹ quam regi fecisse debuerant in Was-
 conia fuissent rectati, tam prædicti Gaillardus et Willelmus
 nam omnes alii obtulerunt regi duos obsides pro ipsis omnibus
 mod ipsi stabunt regi juri in curia sua Wasconia de crimi-
 bus ipsis impositis. Et quia Petrus de Solariis, frater ipsius
 Gaillardi, qui una cum prædictis rectatus est de proditione
 illa Londoniæ moratur, mandatum est Rogero de Thurkelbi
 quod nomine regis recipiat duos obsides pro omnibus prædictis,
 videlicet duos ex prædictis Gaillardo, Willelmo, et Petro, quos
 ipsi ei liberare voluerint, et eos liberet constabulario regis
 Turris Londoniæ custodiendos prout rex ei injunxit, ceteros
 autem quo voluerint abire permittat. Teste etc. [rege apud
 Merleberg, vicesimo quinto die Novembri].

Et mandatum est constabulario prædictæ Turris quod præ-
 dictos duos obsides quos prædictus Rogerus ei liberabit ab eo
 recipiat et salvo custodiat in superiori stadio Turris sine ferro,
 et modo quo voluerint vivant de proprio. Teste ut supra.

No. 8.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 19.)

Mandatum est vicecomitibus Londoniæ quod Petrum de Solario, Reymundum Ermaldi Makeyn, Bernardum de Molerin Bydau, conte Ermaldum de Hospitali, Rustanum de Puteo, Ermaldum Makeyn de La Ruchehe, Petrum de Coylerun, Bonifelsum filium Petri Bonifou, Petrum de Moris, Johannem de Sancto Jacobo, Rustanum de Mercato, Ermaldum Oliver, et alios complices eorum rectatos de proditione et aliis trans-
 gressionibus regi factis in Wasconia capiant, et illos liberent
 constabulario Turris Londoniæ salvo custodiendos in prona
 regis, nisi Gaillardus de Solariis et alii rectati de transgres-
 sionibus prædictis voluerint eodem duos obrides quos regi
 obtulernnt pro se ipsis pro ipsis Petro et sociis suis similiter

Nov. 25, 1249.
 Gascon
 rebels to
 find ho-
 tages.

¹ *seditione*] *sedicōe*, MS. Rightly, I think.

obsides constituere, et iidem obsides velint onus obsidionis pro eis subire quod ipsi una cum aliis complicibus suis adibunt terram regis Wasconiae ad standum ibi recto de omnibus transgressionibus eis impositis. Teste ut supra [rege apud Clarendon, vicesimo septimo die Novembris].

Et mandatum est constabulario Turris Londoniae quod omnes prædictos rectatos recipiat, et eos in medio stadio Turris prædictæ salvo custodiat, donec aliud ei rex inde præceperit. Teste ut supra.

No. 9.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 5.)

May 28, 1250. Rex omnibus etc, salutem.
 Dower of the Sciatis nos concessisse pro nobis et heredibus nostris dilecto
 countess as et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, et
 widow of the earl mar- Alienoræ uxori ejus, sorori nostræ, quod nos singulis annis
 shal. respondebimus prædictis comiti et Alienoræ, et post mortem
 et libris quas prædicti comes et Alienoræ percipere debent per
 annum nomine dotis ipsius Alienoræ de terris quæ fuerunt
 Willelmi Marscalli, comitis Penbrochiæ, quondam viri sui, in
 Hibernia. In cuius, etc. Teste rege apud Windesoram,
 vicesimo octavo die Maii.

No. 10.

(Ibid.)

May 28, 1250. Rex omnibus etc., salutem.
 Acknow- Sciatis nos teneri Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ,
 ledgement in CCC. et tribus libris sterlingorum pro defectu militum
 of debt. quos ei invenisse debuimus per unum annum ad guerram
 nostram in Wasconia sustentandam, quas ei reddi faciemus ad
 scaccarium nostrum Sancti Michaelis, anno, etc. tricesimo
 quarto. In cuius, etc. Teste ut supra.

No. 11.

(Ibid.)

May 28, 1250. Pro Tholosano mercatore Florentiæ. (Postea habuit breve
 mutatum de CCC. marcis, et Thomas de Wintonæ, clericus,
 reddet breve de MPCC. marcis. Postea reddidit breve, propter
 quod cancellatur.)

Acknow- Rex omnibus, etc., salutem. Sciatis nos teneri Tholosano
 ledgement mercatori Florentiæ et sociis suis in M. et CCC. marcis, red-

dendis eisdem ad scaccarium nostrum Sancti Michaelis, anno, etc., xxxiiij^{to}, pro præstito ab eis facto ad opus nostrum dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, in Wasconia, ad castra nostra de Frunciacio Burgo et Miro Monte inde munienda et custodienda. In cujus, etc. Teste ut supra.

No. 12.

(Rot. Pat. 34 Hen. III, memb. 2.)

Rex omnibus, etc., salutem.
 Concedimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti,
 comiti Leicestriæ, potestatem faciendi commutationes rationa-
 biles de terris nostris in Wasconia pro loco et placia de
 Cusacio, ad firmandum ibidem castrum ad opus nostrum, dum
 tamen commutationes illæ fiant extra fortalicia. Et commuta-
 tiones illas quas fecerit ut prædictum est ratas habentes et
 gratias, eas pro nobis et heredibus nostris concedimus et con-
 firmamus. In cujus, etc. Teste rege apud Wodestok, decimo
 die Septembbris.

Sept. 10,
1250.Powers of
exchange
for site of a
castle.

No. 13.

(Rot. Pat. 36 Hen. III, memb. 14.)

Rex omnibus, etc., salutem.
 Sciatis quod si dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, vel is qui loco suo fuerit in servitio nostre Wasconiaæ, treugas inierit cum rege Navaræ, nos eas ratificamus et firmiter teneri faciemus. In cujus, etc. Teste rege apud Thorp, secundo die Januarii, per J. Maunsel.

Jan. 2, 1252.

Power to
make truce
with king of
Navarre.

No. 14.

(Rot. Claus. 36 Hen. III, memb. 20 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem.
 Sciatis quod nos suscepimus in salvum et securum conduc-
 tum nostrum per totam potestatem nostram, tam per terram
 quam per aquam, prelatos, barones, magnates, cives, et
 quoscumque alios de terra nostra Wasconiaæ, qui ad nos ven-
 turi sunt in Angliam ad mandatum nostrum, vel sine mandato
 nostro, in veniendo, morando, et revertendo. Et nolumus quod
 per aliquod defectum¹ transgressionem factam regulæ, seu
 occasionem aliquam impedianter vel molestentur quominus

March 5,
1252.Safe con-
duct for
magnates of
Gascony.¹ *defectum*] deltm, MS.

possint ad nos venire in Angliam, morari, et salvo redire, sicut prædictum est, et quod per adventum istum non trahatur in consuetudinem quod sic debeant ad nos venire in Angliam. In eujus, etc., duraturas usque ad reversum suum a nobis in Anglia. Teste rege apud Dovoriam, quinto die Martii.

Rex etiam cepit in protectionem suam omnes terras, castra, redditus, et omnes possessiones prælatorum, baronum, magnatum, civium de terra Wasconiæ, etc., sicut in uno brevi de protectione. In eujus, etc., duraturas donec ipsi a rege redierint in Wasconiam. Teste ut supra.

No. 15.

(Rot. Claus. 36 Hen. III. memb. 21 in dorso.)

March 16,

1252.

Convention
between the
king and
the earl of
Leicester.

Ita convenit inter dominum regem et dominum Simonem de Monte Forti, comitem Leicestriæ, die sabbati proxima post festum S. Gregorii, anno gratiae millesimo ducentesimo quinquagesimo primo apud Westmonasterium, videlicet quod idem comes reddet præfato domino regi castra de Frunsak, Castellione, Gursone, et Podio Normanniæ¹ ad Pentecosten proximo futurum, tenenda per dominum Nicholaum de Molis vel per alium quem idem dominus rex ad hoc assignaverit. Et prædictus comes diligentissime et fidelissime inquiret citra festum Assumptionis beatæ Mariae proximo futurum, per ballivos suos et alios fide dignos de terra Wasconiæ quos idem dominus rex duxerit eligendos, juratos de veritate dicenda, de omnibus receptis et exitibus prædictæ terre qui quoquo modo pervenerunt ad manus ipsius comitis a tempore quo recepit prædictam terram usque ad prædictum festum Pentecostis. Et eodem modo inquiretur per prædictos de omnibus misis quas idem comes posuit pro custodia et defensione prædictæ terre, et pro captione et custodia castrorum de novo acquisitorum, et guerra quam sustinuit occasione illius captionis, et de misis quas posuit in confirmatione et reparacione castrorum dictæ terre usque ad prædictum terminum Pentecostis, et etiam idem comes tactis sacrosanctis jurari fecit in animam suam coram ipso domino rege per dominum Petrum de Monte Forti quod scire faciet eidem domino regi veritatem super præmissis. Ita quod si dictæ misse ipsius comitis excedant summam prædictorum exitum et receptæ, idem dominus rex conservabit prædictum comitem indemnum super dictis misis ad dictum domini W., episcopi Wygorniensis, Willelmi de Valencia, Petri de Sabaudia,

¹ *Normannia* [Norm., MS.]

Johannis Maunsel præpositi Beverlaci, et Petri Chaceporke archidiaconi Wellensis, in quos tam idem dominus rex quam prædictus comes compromiserunt et concesserunt quod stabunt dicto suo tam super præmissis quam super subscriptis, qui dictum suum super his dicent in prædicto festo Assumptionis beatæ Mariae proximo futuro. Ita tamen quod illa duo millia marcarum quas dominus rex liberari faciet eidem comiti ad scaccarium suum in quindena Paschatis proximo futuri eidem comiti computabuntur in prædicta recompensatione ad dictum prædictorum dictatorum si tantum ei debeatur, et si plus plus, et si minus minus; si vero recepta excedat summam prædictarum misarum, idem comes restituet domino regi prædicta duo millia marcarum una cum superplusagio si quod fuerit, et satisfaciet eidem domino regi ad dictum prædictorum dictatorum de prædicta pecunia. Ad quod faciendum idem comes obligat se et heredes suos et omnia bona sua mobilia et immobilia præfato domino regi et heredibus suis.

Et sciendum quod idem dominus rex vel heredes sui non facient aliquam districcionem super prædictum comitem vel heredes suos pro prædictis duobus millibus marcarum vel aliis debitibus occasione hujus compositionis, donec prædicti dictatores dixerint dictum suum. Et si aliqua pecunia debeatur eidem comiti modo prædicto, et infra festum Omnium Sanctorum proximo futurum ei vel heredibus seu executoribus suis per dominum regem super hoc non fuerit satisfactum, ille vel illi qui predicta castra per dominum regem tenuerint eadem castra in statu in quo ea receperunt restituent prædicto comiti vel certis assignatis suis, sive vivant sive moriantur, sine qualibet contradictione, in festo Sancti Andreæ apostoli proximo futuro; et hoc idem fieri si predicti dictatores infra idem festum dictum suum non dixerint vel dicere non potuerint, dum tamen per ipsum comitem vel per suos vel aliquem ex suis non impediat vel remaneat. Ad quod faciendum idem dominus rex faciet custodes eorundem castrorum jurare, et prædicti dictatores computari facient, si de jure fuerit faciendum, illa duo millia marcarum quas prædictus comes recepit a domino rege quando primo recepit terram Wasconiae custodiendam, et etiam dearios illos quos idem dominus rex ei liberari fecit in Anglia ad munitiones prædictorum castrorum et quandam firmaturam eorundem. Dominus autem rex infra terminum prædictum restituere non poterit castra prædicta vel aliquod ipsorum illi vel illis qui jus sibi vendicant in ipsis, vel etiam ea aliis dare vel alienare, nisi prius satisfaciat prædicto comiti de pecunia si qua ei debeatur modo prædicto, vel saltem ei inde sufficiens securitas præstetur ad dictum prædictorum dictatorum. Et si prædicta castra, vel aliquod ipsorum, dum dominus rex ea te-

nuerit indiquerint auxilium ipsius comitis, idem comes vel ille qui loco suo stabit in Wasconia fidele præstabit auxilium cum exercitibus domini regis ad castra illa succurrenda et salvanda, secundum alias conventiones inter ipsum dominum regem et prædictum comitem factas de custodia terræ Wasconie: ita tamen quod idem dominus rex sustentet munitiones infra prædicta castra ad custum suum, prima conventione inter ipsum dominum regem et prædictum comitem olim facta de custodia Wasconie permanente in suo robore in omnibus aliis. Et si citra Pentecosten proximo futurum satisfaciat prædicto comiti de arreragiis et his quæ ei debebuntur per compotum suum pro custodia castri de Cusak et ejus firmatura, idem comes castrum illud custodiri faciet usque ad festum Omnium Sanctorum proximo sequens, ut tunc ei satisfaciat de his quæ posuerit pro custodia et firmatura ejusdem castri a prædicto festo Pentecostis usque ad prædictum festum Omnium Sanctorum. Et si citra prædictum festum Pentecostis non solverit dominus rex eidem comiti custum quod posuerit in custodia et firma turia prædicti castri, idem dominus rex recipi faciet in prædicto festo Pentecostis prædictum castrum cum aliis prædictis castris. Dictus etiam comes liberabit domino regi castrum de Burgo, dum tamen hoc procedat de speciali mandato Ermaldi de Blaunkeford, sine quo hoc facere non poterit. Laborabit tamen bona fide quod dominus rex castrum illud habeat ad rationabile escambium, si illud habere poterit. Et si omnes prædicti dictatores vel aliquis ipsorum ante diem quo dicere debent dictum suum in fata concesserint, vel in justo impedimento detineantur quominus ad illum diem interesse potuerint, loco decendentium vel taliter absentium subrogentur aliqui subscriptorum, videlicet, loco prædicti episcopi Wigornensis, episcopus Bathonensis; loco prædicti Wilhelmi, R. de Clare, comes Gloucesteriæ et Hertfordiæ; loco prædicti P. de Sabaudia, R. Bigod, comes Norfolchiæ et Marescallus Angliæ; loco prædicti Johannis, abbas Westmonasterii; loco prædicti P. Chacepork, Artaldus de Sancto Romano. In cuius rei testimonium huic scripto tam idem dominus rex quam prædictus comes sigilla sua alternatim apposuerunt. Et traduntur literæ originales istius literæ Petro Chacepork.

No. 16.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 10.)

March 19,
1252.Power to
raise two
thousand
mark

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod concessimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, quod a debitoribus nostris in partibus transmarinis colligere possit et accipere usque ad

summam duorum millium marcarum, ita quod de pecunia illa nobis respondeat ad beneplacitum nostrum. Et si forte nihil ab eis per has literas nostras acceperit citra festum Nativitatis Dominicæ, anno regni nostri tricesimo septimo, tunc ad eundem terminum idem comes presentes literas nobis aut heredibus nostris restitui faciet. Teste ut supra, per regem [apud Westmonasterium, decimo nono die Martii].

No. 17.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 21 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem.

March 20,
1252.

Sciatis quod volumus et concedimus quod Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, recipiat de debitoribus nostris vel aliis qui pecuniam quamcumque habent in qua jus aliquod poterimus habere, ubicumque sint in partibus transmarinis, usque ad duo millia marcarum, et hoc in una summa vel in diversis secundum quod hujusmodi debita vel pecunia poterint inveniri; et nos hujusmodi receptam ratam et firmam habemus ac si nos ea reciperemus: ita quod dictus comes nobis satisficiat ad beneplacitum nostrum de pecunia quam ab eis receperit. In cuius, etc. Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, vicesimo die Martii.] Et dominus rex habet literas ipsius comitis super eodem, quæ sunt in garderoba.¹

No. 18.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Cum barones, cives, et quosdam alios magnates de terra nostra Wasconiæ evocari fecerimus coram nobis in Anglia pro melioratione status ejusdem terræ nostræ, cum quibus super negotiis ejusdem terræ longiore tractatum quam credebatur habeamus, nolentes quod eorum adventus et præsentia nobiscum habita ipsis et amicis eorum sit damnosa, eorum conductum in literis nostris conceptum et treugas apud Regulam captas inter Willelmum Pigorelli, gerentem vices dilecti et fidelis nostri Simonis de Monte Forti, comitis Leicestriæ, senescalii nostri Wasconiæ, ex una parte, et Gastonem vicecomitem Bernensem, Amanevum de La Brette, et villatae de Vasato et de Regula, pro se et valitoribus suis ex altera, in forma inde inter eos in scriptis redacta, usque ad festum Assumptionis beatæ Mariæ proximo venturum prorogamus. Et volumus quod

¹ This entry has the following marginal note: Pro comite Leices- triæ. Postea reddidit comes domino regi literas suas et dominus rex comiti literas predicti comitis qua inde habuit in garderoba sua.

propter ejusdem terræ statum, qui longum requirit tractatum, et propter quedam alia pericula intermedia, ipsi et eorum bona in districtu nostro existentia usque prædictum festum pace et tranquillitate latentur. In cuius, etc. Teste rege apud Westmonasterium, quindecimo die Maii.

No. 19.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 16 in dorso in cedula.)

May 16, 1252. **Agreement not to appeal to the king cancelled as illegal.** Henricus, Dei gratia rex Angliae, dominus Hiberniae, dux Normanniæ, Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint salutem.

Licet Gaillardus de Solio, Willelmus Eraldi monetarii, Ernaldus Maysenge, et Brunus in Chausat, et plures alii amici dicti Gailliardi de partibus Wasconiæ, per cartas et instrumenta præstata sub incursione corporum et rerum suarum se astrinxerint dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, senescallo nostro Wasconiæ, super transgressionibus seu injuriis eis in terra nostra Wasconiæ irrogatis apud nos vel alias querimonias suas deferre non debere; advertentes tamen periculum quod nobis et heredibus nostris per hujusmodi formam obligationis posset processu temporis imminere, ipsum Gaillardum et collaterales suos prædictos et quosdam alios de partibus Wasconiæ pro quibusdam injuriis ibidem attemptatis, sicut intelleximus, ad nostram fecimus præsentiam evocari, injungentes eisdem quod non obstantibus prædictis juramentis et obligationibus excessum causas et injuriarum remedia sub verbis fidei nobis veraciter enodarent.

Nolentes igitur ut quod pro defensione juris nostri et sue fidelitatis constantia in Anglia venientes nobis ad mandatum nostrum concorditer retulerunt eisdem valeat a quoquam in dispendium seu gravamen retrorqueri, prædictarum cartarum obligationes sub incursione rerum et corporum suorum dicto comiti factas, et obligationes mutationis corporum de loco ad locum et morandi quando et quantum et ubi voluerint, et etiam obligationem de faciendo voluntatem suam de corporibus et rebus suis, et de non faciendo seu procurando aliquid contra eum vel amicos suos Burdegalinæ, vel alios sub prædicta incursionis pena et juramentorum vinculo,¹ tum in nostrum et heredum nostrorum præjudicium redundant, decrevimus non tenere; sed ipsos et omnes ejusdem terræ simili modo principaliter vel accessorie obligatos ab hujusmodi obligationibus et aliis similibus quietos esse volumus et immunes, salvo tamen jure nostro et heredum nostrorum in omnibus aliis supra illos. In cuius rei

¹ *vinculo*] vincula, MS.

testimonium has literas nostras eis fieri fecimus patentes.
Teste me ipso apud Westmonasterium, sexto decimo die Maii,
anno regni nostri tricesimo sexto. Per regem et J. Mansell.

Consimiles literas habent Petrus Lamberti, Ruffatus Lamberti, Ermaldus Maisenne, et Thomas Faure.

No. 20.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 17 in dorso.)

Quia treugas initas apud Regulam inter Gastonem vicecomitem Bearnensem, Amanevum¹ de Lebretto, et villas de Vasato et Regula et eorum valtores ex una parte, et Willelmum in Gascony. Pigorelli tenentem locum comitis Leicestriæ in Wasconia pro parte prædicti comitis ex altera, rex prorogavit usque ad festum Assumptionis B. Mariæ proximo venturum, mandatum est prædicto Willelmo quod treugas illas de cetero teneri faciat.

Eodem modo mandatum est majori et juratis Burdegaliæ.

Et mandatum est eisdem et Willelmo Pigorelli pro Gaillardo de Solio quod ei aut rebus vel possessionibus suis vel amicorum suorum in ballia sua nullam molestiam aut injuriam inferri permittant. Teste ut supra [rege apud Mertonam, xxi. die Maii].

Et mandatum est R. Vasatensi episcopo ut supra Willelmo Pigorelli.

No. 21.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Cum Petrus Bonefaus et Bernardus Bidau detenti apud Burdegaliam a termino sibi imposito se purgaverint, et ipsis non convictis nec confessis injustum sit ipos privare possessione bonorum suorum, nisi sententiatum fuerit contra eos, mandatur S[imoni] de Monte Forti quod secundum foros et consuetudines Wasconia bona sua occasione arrestationis suscepit eis ad sustentationem suam restitui faciat. Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, vi. die Junii]. Per J. Maunsell.

No. 22.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6.)

Rex archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, baronibus, vicecomitibus, militibus, majoribus, communitatibus, et omnibus aliis hominibus suis Vasconia et insulae Oleronis, salutem.

¹ *Amanerum*] Amanevum et, MS.

Grant of
Gascony to
prince
Edward.

Sciatis nos dedisse et concessisse et per cartam nostram confirmasse dilecto nobis Edwardo primogenito filio nostro et heredi, et heredibus suis in perpetuum totam terram nostram Vasconia, cum insula Oleronis et omnibus aliis pertinentiis suis, sine ullo retenemento, salva nobis ligantia ejusdem terrae Vasconiae et praedictae insulae Oleronis tota vita nostra; ita quod non liceat eidem Edwardo nec heredibus suis dictam terram Vasconiae et insulam Oleronis aliquo modo alienare a corona nostra Angliae; immo semper volumus quod sint conjunctae praedictae coronae. Et ideo vobis mandamus quod eidem Edwardo tanquam domino vestro sitis intendentes et respondentes, salva nobis ligantia praedicta, sicut praedictum est. Teste rege apud Westmonasterium, viii. die Junii, anno regni vicesimo sexto. Per regem et J. Maunsel.

Eodem modo majori et communitati Burdegalliae. Eodem modo mandatum est Amenevo de Lebreto. Eodem modo mandatum est Bernardo de Bonis Villa. Eodem modo mandatum est Ernaldo de Blankeford. Eodem modo mandatum est majori et communitati Aquensis. Eodem modo mandatum est Reimundo Guillelmi vicecomiti de Seula. Eodem modo mandatum est majori et communitati S. Severi. Eodem modo mandatum est majori et communitati Bajonensis. Eodem modo mandatum est Gastoni vicecomiti de Bearn. Eodem modo mandatum est Petro vicecomiti Tartanensi. Eodem modo mandatum est majori et communitati de Regnla. Eodem modo Galfrido Ridelli domino Blavie. Eodem modo mandatum est Axancio de Cavo Monte et parciariis suis. Eodem modo mandatum est majori et communitati Vasatensis. Teste ut supra.

No. 23.

(Rot. Claus. 36 Hen. III, memb. 15 in dorso.)

June 9, 1252.
On behalf of
the men of
Marsac.

Quia ex querimonia pauperum hominum regis de Marsac rex intellexit quod comes Leicestriae indebitate molestat et gravat eosdem, rex mandavit archiepiscopo Burdegalensi ut super his diligentem faciat inquisitionem; et nihilominus rex mandat praefato comiti vel ejus locum tenenti in Wasconia quod de cetero a talibus gravaminibus cesseret, manutenenens eosdem in foris et consuetudinibus suis antiquis, in quibus in primo adventu suo in Wasconia usi fuerunt. Teste rege apud Westmonasterium, nono die Junii.

Et mandatum est archiepiscopo Burdegalensi quod super praemissis inquisitionem faciat, et quicquid in damnum vel molestiam praedictorum pauperum contra justitiam attemptatum invenerit, scire faciat comiti Leicestriae vel ejus locum tenenti in Wasconia, injungens eisdem quod id emendari faciant. Teste ut supra.

No. 24.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Noveritis quod nos tenemur Guillelmo priori Mans, dice-
cessis Agenensis, quod Raimundum et Donatum de Pinibus
fratres suos, Arnaldum et Pictavium de Pinibus patruos
ipsius, qui apud Burdegaliam capti fuerunt per Simonem
de Monte Forti comitem Leicestriæ, post conflictum habitum
ibidem inter ipsum et Columbinos ex una parte et Ros-
tanum de Solio et amicos suos ex altera, faciamus replegiari
sine mora, pro stando juri per illum vel illos quem aut quos
mittemus in terram nostram Wasconia, ad conservationem
treugæ et executionem articulorum contentorum in ea, quam
deliberato consilio nostro imprisimus apud Windesoram, inter
memoratum comitem et complices ejus ex una parte, et quos-
dam magnates ac aliquos alios fideles nostros de Wasconia ex
altera, usque ad primo venturum festum Purificationis B.
Virginis duraturam. Et illi vel illis, quem vel quos ad præ-
dicta mittemus, distincte præcipiendo mandamus, quod præ-
dictos fratres et patruos prioris tam dicti replegiat sine mora,
pro stando juri, idoneo¹ super hoc cauzione recepto. Teste
rege apud Windesoram, xii. die Junii. Per J. Maunsell.

June 12,
1262.
For redemp-
tion of
prisoners.

No. 25.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Mittimus in Wasconiam Rocelinum de Fos, magistrum mili-
tia Templi in Anglia, et Nicholaum de Molis, constituentes
eosdem sub alternatione conservatores treugarum quas volumus
esse inter Simonem de Monte Forti comitem Leicestriæ, locum
nostrum in Wasconia tenentem, et illos de parte sua, et inter
Gastonem vicecomitem Bearnensem, Amanevum de Lebreto, et
villas de Regula et Vasato, et omnes alios de terra nostra
Wasconia qui de ipso comite vel suis querimoniam habent,
et volunt esse infra treugam usque ad Purificationem B.
Mariæ proximo venturam, secundum formam literarum paten-
tium quas inde habent sub sigillo nostro: ita quod ipsi ambo,
vel corum alter super omnibus quæstionibus, interceptionibus,
causis, et occasionibus, contra formam dictarum treugarum
ortis et oriundis, et etiam super quibuscumque aliis articulis
treugas illas contingentibus, inter prædictos comitem et suos
ex una parte, et omnes alios de terra nostra Wasconia qui

June 16,
1262.
Conserva-
tors of truce
appointed.

¹ *idoneo*] *idone*, MS.

sunt in treuga, justitiae faciant complementum. In cuius, etc.
Teste ut supra [rege apud Windesoram, xvi. die Junii. Per
J. Maunsell].

No. 26.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 16,
1252.
Petronilla
de Roker
may see her
husband.

Cum Petronilla uxor Petri de Roker manulevata sit ad quingentas marcas, et nihilominus detinetur in castro de Roker, ita quod ad virum suum nequit accedere, mandatum est comiti Leicestriæ quod eam permittat ad virum suum accedere, et exire a castro. Teste ut supra [rege apud Windesoram, xvi. die Junii. Per J. Maunsell.]

No. 27.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 12.)

Feb. 20, 1257.
Permission
to S. de
Montfort to
make a will.

Rex omnibus, etc.
Sciatis quod volumus et concedimus, pro nobis et heredibus nostris, quod dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti comes Leycestriae condere possit et ordinare testamentum suum, de omnibus bonis et catallis suis quæ in præsenti possidet, et in posterum habebit,¹ et quod testamentum illud prætextu alicujus debiti in quo nobis vel heredibus nostris tenetur, vel tenebitur tempore obitus sui, non impediatur per nos vel heredes nostros, quin debite demandetur executio, prout idem comes ordinaverit in testamento suo et testamentiis suis visum fuerit expedire; sed quod testamentum illud libere exequentur sine impedimento nostri et heredum nostrorum. Et si præfatus comes tempore obitus sui nobis teneatur in aliquibus debitibus, nos et heredes nostri non capiemus nos ad bona et catalla sua, sed ad heredes suos, quos ad solutionem debitorum illorum volumus teneri. Præterea volumus et concedimus, pro nobis et heredibus nostris, quod ordinatio et dispositio quam idem comes faciet in testamento suo de wardis quas in præsenti habet, et habebit tempore obitus sui, et etiam de proventibus terrarum suarum percipiendas post obitum suum, sicut in literis nostris patentibus ei super hoc confectis plenius continetur, rata sit et stabilis, non obstantibus aliquo mandato, præcepto, vel ordinatione, consuetudinibus seu legibus regni nostri, per quemcumque et quoscumque statutis, per quæ hujusmodi ordinatio et dispositio quoquomodo impediri possit vel infirmari. In cuius, etc. Teste, etc. [Rege apud Wyndesoram, vicesimo die Februarii.]

¹ After this MS. has *possidet* underlined.

No. 28.

(Rot. Claus. 42 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex vicecomiti Berksiræ, salutem.
 Scias quod cum concesserimus Simoni de Monte Forti comiti Leycestræ, quod si villa de Hudden sit de honore Leycestræ, et secta visus franciplegii ejusdem villæ occupata sit per vicecomites nostros Berksiræ, qui ante fuerunt in comitatu prædicto, et alienata per negligentiam ballivorum dicti comitis, quod habeat seisinam suam de libertate prædicta, et præterea conjunctum sit in curia nostra coram nobis, per juratam inter nos de consensu nostro captam, quod prædicta villa est de honore prædicto Leycestræ, et quod prædicta secta visus franciplegii tempore ipsius Simonis de Monte Forti occupata fuit per vicecomites nostros Berksiræ, et per negligentiam ballivorum ejusdem Simonis, postquam eidem dictum honorem reddidimus; tibi præcipimus quod prædicto comiti de prædicta secta visus franciplegii cum pertinentiis sine dilatione plenarie seisinam habere facias, et te de cetero de eadem secta non intromittas. Teste rege apud Wintoniam, quinto die Julii. Per Henricum de Bathonia et Nicholaum de Turri.

July 5, 1258.
 Hudden to
be restored
to S. de
Montfort, if
it belongs to
the honour
of Leicester.

No. 29.

(Rot. Claus. 44 Henry III., p. 2, memb. 4 in dorso.)

Mandatum est S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestræ, quod cum rex et ipse comes et comitissa uxor sua supposuerint se ordinationi et dicto R[oger] le Bygod comitis Norfolchiæ et marescalli Angliæ, H[umfridi] Boun comitis Herefordiæ et Essexiæ, et Philippi Bassat, super his quæ iidem comes et comitissa petiverunt ratione dotis præfatae comitissæ in Hybernia et alibi; et dominus rex Franciæ propter hoc nomine ipsorum comitis et comitissæ retinere debeat in manu sua quindecim millia marcarum de denariis, quos regi solvere tenetur secundum formam pacis inter ipsos reges initæ et firmatæ; literas obligatorias quas idem comes a præfato rege et præfatis comitibus et Philippo inde habet Hugoni le Bygod justiciario Angliæ et Philippo Bassat restitu faciat. Et mandatum est Hugoni le Bygod justiciario Angliæ, et Philippo Bassat, per illas literas, quod memoratas literas ab eodem comite Leycestræ recipient. Teste ut supra [rege apud Attrabatum, quinto die Februarii, anno regni nostri quadragesimo quarto].

Feb. 5, 1260.
 Arrang-
ements for
arbitration.

APPENDIX III.

CONVENTION RESPECTING SUIT IN THE BARONIAL COURTS, AND
OTHER MATTERS.

(Rot. Claus. 44 Hen. III., p. 1, memb. 17 in dorso.)

Oct. 12, 1250. Anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono, regni autem Henrici regis filii regis Johannis quadragesimo tertio, convenientibus apud Westmonasterium in Quindena S. Michaelis ipso domino rege et magnatibus suis, de communi consilio et consensu dictorum regis et magnatum factae sunt provisiones subscriptae per ipsos regem et magnates, et publicatae in hunc modum :—

The king's first expedition to Britanny to be a term of prescription.

De sectis faciendis ad curiam magnatum et aliorum dominorum ipsarum curiarum provisum est et concorditer statutum quod nullus, qui per cartam feoffatus est, distingatur de cetero ad sectam faciendam ad curiam domini sui, nisi per formam cartæ suæ specialiter teneatur ad sectam faciendam, his tamen exceptis quorum antecessores vel ipsimet hujusmodi sectam facere consueverunt, ante primam transfretationem dicti domini regis in Britanniam, a tempore cujus transfretationis elapsi fuerunt viginti et novem anni et dimidium, tempore quo haec constitutio facta fuit. Et similiter nullus feoffatus sine carta a tempore conquestus, vel alio antiquo feoffamento, distingatur ad hujusmodi sectam faciendam, nisi ipse vel antecessores sui eam facere consueverunt, ante primam transfretationem dicti domini regis in Britanniam.

Arrangement for division of suits.

Et si hereditas aliqua, de qua tantum una secta debebatur, ad plures heredes participes ejusdem devolvatur, ille qui habet cinesciam hereditatis illius unicum faciat sectam pro se et participibus suis, et participes sui pro portione sua contribuant ad sectam illam faciendam. Similiter etiam, si plures feoffati fuerint de hereditate aliqua de qua unica secta debebatur, dominus illius feodi unicum habeat inde sectam, nec possit de praedicta hereditate nisi unicum sectam exigere, sicut fieri prius consuevit. Et si feoffati illi warrantum vel medium non habeant, qui inde eos acquietare debeat, tunc omnes feoffati contribuant pro portione sua ad sectam illam faciendam.

The power of restraint to be regulated.

Si autem contingat quod domini curiae tenentes suos contra hanc provisionem pro hujusmodi secta distingant, tunc ad querimoniam tenentium illorum attachientur, quod ad curiam

regis veniant ad brevem diem inde responsuri; et unicum habent essonium, si fuerint in regno, et incontinenti deliberentur conquerenti averia sive distictiones alias hac occasione facta, et deliberata remaneant, donec placitum inter eos terminetur. Et si domini curiae, qui distictiones hujusmodi fecerint, ad diem ad quem attachati fuerint non venerint, vel diem per essonium sibi datum non observaverint, tunc mandetur vicecomiti quod eos ad diem illum venire faciat, ad quem diem si non venerint, mandetur vicecomiti quod distringat eos per omnia quae habent in balliva sua, ita quod regi respondeat de exitibus, et quod habeat eorum corpora ad certum diem præfigendum, ita quod si die illo non venerint, pars conquerens eat inde sine die et averia sive aliae distictiones deliberata remaneant, donec ipsi domini sectam illam recuperaverint per considerationem curiae domini regis, et cessent interim distictiones hujusmodi, salvo dominis curiae jure suo de sectis illis perquendis in forma juris, cum inde loqui voluerint. Et cum domini curiae venerint responsuri conquerentibus de hujusmodi distictionibus, si super hoc convincantur, tunc per considerationem curiae recuperent conquerentes versus eos damnna sua quae sustinuerunt occasione prædictæ distictionis. Simili autem modo, si tenentes post hanc constitutionem subtrahant dominis suis sectas quas facere debent, et quas ante tempus supradictæ transfretationis et hactenus facere consueverant, per eandem justitiam et celeritatem quo ad dies præfigendos et distictiones adjudicandas consequantur domini curiae justitiam de sectis illis, una cum damnis suis, quemadmodum tenentes sua damnna recuperant. Et hoc soilicet de damnis recuperandis intelligatur de subtractionibus sibi factis, et non de subtractionibus factis prædecessoribus ipsorum. Verumtamen domini curiae versus tenentes suos seisinam de sectis hujusmodi recuperare non poterunt per defaltam, sicut nec hactenus fieri consuevit. De sectis autem quae ante tempus supradictæ transfretationis subtractæ fuerunt, currat lex communis, sicut prius currere consuevit.

De turno vicecomitum provisum est, ut necesse non habeant ibi venire archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites, barones, nec aliqui religiosi, seu mulieres, nisi specialiter eorum præsentia exigatur, sed teneatur turnus sicut temporibus prædecessorum domini regis teneri consuevit. Et si qui in hundredis diversis habeant tenementa, non habeant necesse ad hujusmodi turnum venire, nisi in ballivis ubi fuerint conversantes. Et teneantur turni secundum formam magnæ cartæ regis, et sicut temporibus regum Johannis et Ricardi teneri consueverunt. Provisum est etiam, quod nec in itinere justi-

The sheriff's
turn.

ciariorum, nec in comitatibus, nec in curiis baronum de cetero ab aliquibus recipiantur fines pro pulchre placitando, neque per sic quod non occasionentur.

*Frequency
of courts.*

In placito vero dotis, quod dicitur *Unde nihil habet*, dentur de cetero quatuor dies per annum ad minus, et plures si comode fieri posset.

In assisis ultimae præsentationis, et in placito *Quare impedit* de ecclesiis vacantibus, detur dies de quindena in quindenam, vel de tribus septimanis in tres septimanas, prout locus propinquus fuerit vel remotus. Et in placito *Quare impedit*, si ad primum diem ad quem summonitus fuerit non veniat, nec essonium mittat impedito, tunc attachetur ad diem alium, quo die si non venerit nec essonium mittat, distingatur per magnam distinctionem superius dictam. Et si tunc non venerit, per ejus defaltam scribatur episcopo quod reclamatio impeditoris illa vice conquerentis non obsistat, salvo impeditori alias jure suo, cum inde loqui voluerit.

*Charter of
exemption.*

De cartis vero exemptionis, et libertatis ne ponantur impenetrantes in assisis, juratis, vel recognitionibus, provisum est ut si adeo necessarium sit eorum juramentum, quod sine eo justitia exhiberi non posset, veluti in magna assisa et perambulationibus, et ubi in cartis vel scriptis conventionum fuerint testes nominati, aut in attinctis vel casibus aliis consimilibus, jurare cogantur, salva sibi alias libertate et exemptione sua praedicta.

Wardship.

Si heres aliquis post mortem sui antecessoris infra ætatem extiterit, et dominus suus custodiam terrarum suarum habuerit, si dominus ille dicto heredi, cum ad legitimam ætatem pervenerit, terram suam sine placito reddere noluerit, heres ille terram suam ut de morte sui antecessoris recuperabit, una cum damnis quæ sustinuerit per illam detentionem, a tempore quo legitimæ fuerit ætatis. Quod si heres in morte sui antecessoris plenaæ fuerit ætatis, et heres ille apprens et pro herede cognitus inventus sit in hereditate illa, capitalis dominus ejus eum non ejiciat, nec aliquid ibi capiat vel amoveat, sed tantum simplicem seisinam faciat, per recognitionem dominii sui. Et si capitalis dominus heredem hujusmodi extra seisinam malitiose teneat, per quod per actionem mortis antecessoris vel consanguinitatis oporteat ipsum placitare, tunc damna sua recuperet sicut in actione novæ disseisinæ.

*No one to
distraint be-
yond his
own fee.*

*Wardship in
socage.*

Nulli de cetero liceat ex quacumque causa distinctiones facere extra feodium suum, neque in regia aut communi strata, nisi domino regi et ministris suis. Provisum est etiam, quod si terra quæ tenetur in socagium sit in custodia parentum heredis, eo quod heredes infra ætatem fuerint, custodes illi vastum

facere non possunt, neque venditionem nec aliquam distinctionem de hereditate illa, sed salvo eam custodiant ad opus dicti heredis, ita quod cum ad aetatem pervenerit sibi respondent per legitimam computationem de exitibus dictae hereditatis, salvis ipsis custodibus rationabilibus misis suis. Nec etiam possunt dicti custodes maritagium dicti heredis dare vel vendere, nisi ad commodum ipsius heredis.

Nullus escactor, aut inquisitor, vel justiciarius ad assisas aliquas capiendas specialiter assignatus, vel ad querelas aliquas audiendas et terminandas, de cetero potestatem habeant americanandi pro defalta communis summonitionis, nisi capitalis justiciarius vel justiciarii itinerantes in itineribus suis.

Sundry regulations for the law courts, &c.

Viris autem religiosis non liceat ingredi feodum alicujus sine licentia capitalis domini, de quo scilicet res ipsa immediate tenetur.

De essonii autem provisum est quod in comitatibus, hundredis, aut curiis baronum, vel alibi, nullus habeat necesse jurare pro essonio suo warrantizando.

Provisum est etiam, quod si averia alicujus capiantur et injuste detineantur, vicecomes post querimoniam inde sibi factam ea, sine impedimento vel contradictione ejus qui dicta averia cepit deliberare possit, si extra libertates capta fuerint. Et si infra libertates hujusmodi capiantur averia, et ballivi libertatum ea deliberare noluerint, tunc vicecomes per defec-tum dictorum ballivorum ea faciat deliberari.

Nullus de cetero distingere possit libere tenentes suos ad respondendum de libero tenemento suo, neque de aliquibus ad liberum tenementum suum spectantibus sine brevi regis, nec jurare faciat libere tenentes suos contra voluntatem suam, desicut nullus hoc facere potest sine præcepto regis.

Nullus de cetero, excepto rege, placitum teneat in curia sua de falso judicio facto in curia tenentium suorum, quia hujusmodi placita ad coronam specialiter pertinent et dignitatem regis.

Provisum est etiam, quod si ballivi qui compotum dominis suis reddere tenentur, se substraxerint, et terras vel tenementa non habuerint per quæ distringi possint, tunc per eorum corpora attachientur, ita quod vicecomites, in quorum ballivis invenientur, eos venire faciant ad compotum suum reddendum.

Item firmarii, tempore suarum firmarum, vastum vel venditionem vel exilium non faciant de boscis, domibus, hominibus nec de aliis aliquibus ad tenementa quæ ad firmam habuerint spectantibus, nisi specialem habeant concessionem per scripturam sue conventionis, mentionem habentis quod hoc facere possint. Et si fecerint, et de hoc convincantur, damna plene refundant.

Name.	How mentioned.	Date.	Authority.
Hubert Esme -	In office.	July 1, 1238	Pat. 22 Hen. III., m. 2.
Henry le Trubbeville	In office -	Nov. 28, 1238	Clara. 22 Hen. III., m. 20 d.
Bustan le Soers	Appointed -	Sept. 22, 1241	Pat. 25 Hen. III., m. 4.
" "	Resigned -	Nov. 10, 1242	Pat. 27 Hen. III., m. 24.
John Mancil -	Appointed tem- porarily.	Nov. 10, 1242	Rot. Vasc. p. 5, n., and Pat. 27 Hen. III., m. 24.
" " "	Confirmed -	Feb. 4, 1243	Rot. Vasc. and Pat. 27. Hen. III., m. 17.
" " "	In office -	Feb. 22, 1243	Pat. 27 Hen. III., m. 13.
Nicolas le Mois	Appointed -	June 17, 1244	Pat. 28 Hen. III., m. 8.
" "	Has resigned -	July 13, 1245	Pat. 29 Hen. III., m. 3.
William de Bueil	Appointed -	July 14, 1245	Ibid.
Drogo de Barentyn	Appointed as suc- cessor to W. de Bueil.	Nov. 21, 1247	Pat. 32 Hen. III., m. 13.
S. de Montfort, earl of	Appointed, assuc- cessor to D. de Barentyn.	Sept. 7, 1248	Pat. 32 Hen. III., m. 2.
Drogo de Barentyn	Appointed co- seneschal.	Mar. 18, 1250	Pat. 34 Hen. III., m. 14.
Peter de Bourdeaux	Appointed by Prince Edward.		
Stephen Baucan		Apr. 28, 1255	Rot. Vasc. 39 Hen. III., m. 8.
Stephen Langespee	Appointed -	Oct. 23, 1255	Ibid.
" "	In office -	Sept. 14, 1256	Pat. 40 Hen. III., m. 3.
Bertrand de Cardaillac	Appointed -	Dec. 22, 1259	Pat. Franc. 44 Hen. III., m. 5.
" " "	In office -	Aug. 5, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 5.
" " "	Has become sene- chal of Limou- ges, &c.	Oct. 26, 1260	Clara. 44 Hen. III., p. 1, m. 2. d.
Drogo de Barentyn	In office -	Sept. 30, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 3.
" "	" " -	Dec. 1260	Pat. 45 Hen. III., m. 18.
John de Grelley	In office -	Jan. 10 to Mar. 1267.	Pat. 51 Hen. III., m. 5, 1267. 23, 24, 30.
Lake de Tony	Appointed -	June 5, 1272	Pat. 56 Hen. III., m. 18.

It is believed that this is the first list of seneschals of Gascony which has been published : it will therefore, no doubt, be found to need both completion and correction. But the list, as it stands, is a remarkable one. The seneschals, with one exception, are laymen ; they are rarely men of the first rank, but they include among them more men of conspicuous ability than, perhaps, any other list of officers of the time, not excepting the chancellors. It may be well to mention that in 1260 the three dioceses ceded by France under the treaty of 1258 were placed under a separate seneschal. Bertrand de Cardaillac, the first seneschal, was succeeded at once by John de la Luidi, who is often named in the present volume.

**GLOSSARY, TABLE OF LETTERS, AND
INDEX.**

VOL. II.

C C

Name.	How mentioned.	Date.	Authority.
Hubert Hoes -	Not in office.	July 1, 1238	Pat. 22 Hen. III., m. 3.
Henry de Trubbleville	In office -	Nov. 28, 1238	Claus. 22 Hen. III., m. 20 d.
Rustan de Solers	Appointed -	Sept. 22, 1241	Pat. 25 Hen. III., m. 4.
" "	Resigned -	No. 10, 1242	Pat. 27 Hen. III., m. 24.
John Mansell -	Appointed temporarily.	Nov. 10, 1242	Rot. Vasc. p. 5. a., and Pat. 27 Hen. III., m. 24.
" "	Confirmed -	Feb. 4, 1243	Rot. Vasc. and Pat. 27. Hen. III. m. 17.
" "	In office -	Feb. 22, 1243	Pat. 27 Hen. III., m. 15.
Nicolas de Molis	Appointed -	June 17, 1244	Pat. 28 Hen. III., m. 8.
" "	Has resigned -	July 13, 1245	Pat. 29 Hen. III., m. 3.
William de Boell	Appointed -	July 16, 1245	Ibid.
Drogo de Barentyn	Appointed, successor to W. de Boell.	Nov. 21, 1247	Pat. 32 Hen. III., m. 13.
S. de Montfort, earl of Leicester.	Appointed, successor to D. de Barentyn.	Sept. 7, 1248	Pat. 32 Hen. III. m. 2.
Drogo de Barentyn -	Appointed co-	Mar. 18, 1250	Pat. 34 Hen. III., m. 14.
Peter de Bourdeaux -	seneschals. }		
Stephen Baucon	Appointed by Prince Edward.	Apr. 28, 1255	Rot. Vasc. 39 Hen. III., m. 8.
Stephen Lungespee	Appointed -	Oct. 23, 1255	Ibid.
" "	In office -	Sept. 14, 1256	Pat. 40 Hen. III., m. 3.
Bertrand de Cardaillac	Appointed -	Dec. 22, 1259	Pat. Franc. 44 Hen. III. m. 5.
" "	In office -	Aug. 5, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 5.
" "	Has become seneschal of Limoges, &c.	Oct. 26, 1260	Claus. 44 Hen. III., p. 1, m. 2. d.
Drogo de Barentyn	In office -	Sept. 30, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 3.
" "	" " -	Dec. 1260	Pat. 45 Hen. III., m. 18.
John de Grelley	In office -	Jan. 10 to Mar. 5, 1267.	Pat. 51 Hen. III., m. 23, 24, 30.
Lake de Tony	Appointed -	June 5, 1272	Pat. 56 Hen. III., m. 18.

It is believed that this is the first list of seneschals of Gascony which has been published : it will therefore, no doubt, be found to need both completion and correction. But the list, as it stands, is a remarkable one. The seneschals, with one exception, are laymen : they are rarely men of the first rank, but they include among them more men of conspicuous ability than, perhaps, any other list of officers of the time, not excepting the chancellors. It may be well to mention that in 1260 the three dioceses ceded by France under the treaty of 1258 were placed under a separate seneschal. Bertrand de Cardaillac, the first seneschal, was succeeded almost immediately by John de la Luidi, who is often named in the present volume.

**GLOSSARY, TABLE OF LETTERS, AND
INDEX.**

G L O S S A R Y.

BATLEUCA. Probably an error for *banleuca*, which is abridged from *bannum leuca*, otherwise called the *leuca bannata*, or *leuca civitatis*, the league or district over which the city jurisdiction extended. 11.

BLIDA. A catapult. 78.

BRAESIUM. A grain from which beer was made; probably malt. It may be akin to *braist*, burst. 67, 355.

BUTELLARIUM. A butellary, or buttery. 66.

COMMOTHUM. The fourth part of a cantred. See Girald. Itin. Cambriae, I. c. 2, quoted by Du Cange. 313.

LAMBRISCARE. To ceil. French *lambrisser*.

LITIA. A place fenced or railed in. A *listed* field. The common form is *lista*, or *lita*. 11.

PADVENTIA. A paddock. Old French *padoence*. 11.

TRESANCIA. Apparently a cloister or passage, simply. It usually means a part of the *claustrum* reserved for reading in. 66.

WALDA. A wood. Here used as a proper name. Possibly by "the "forest parts" is intended the Weald of Sussex. 225.

TABLE OF THE ROYAL LETTERS PRINTED
IN THESE VOLUMES.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
34	CCXVIII.	135	DCXXXIII.
35	DXLIV.	136	DCLXXIX.
58	LX.	140	CCCCLXVIII.
63	DLXXV.	142	DXLVIII.
65	LXXVII.	146	DCLXI
66	CCI.	147	XXXVI.
69	LVIII.	149	XXXVII.
71	LXXV.	150	CCCXVII.
72	CCHI.	151	XXXVIII.
73	XI.	152	XXIV.
74	DXCIX.	153	CCXXXVIII.
76	DXV.	154	CCCXVI.
77	DCXII.	155	CCCXV.
84	DLXXXIII.	157	CCVII.
85	CXCV.	158	CCXXXVII.
92	DCXC.	160	LXXXII.
101	CLVIII.	161	CCCCXXXVIII.
106	DLXVIII.	162	DXXI.
109	DCLXIX.	165	CCXXXVIII.
122	CCCCI.	166	CVIL.
123	DCVL	167	XVIII.
124	DLVIII.	169	CCCCIV.
125	DCIV.	170	CCCCLXII.
126	CCCCXXVIII.	172	LI.
127	CCCCXXVII.	174	CXXI.
128	CCCCXXXV.	175	CXXVI.
132	CCCCXLIX.	177	CCCCV.
133	DCXXX.	179	DX.
134	DCXXVI.	185	LXXXVII.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
345	LXIV.	408	DII.
346	LXXXV.	409	CCXX.
347	CXI.	410	DLXIV.
349	LXVIII.	413	DCV.
350	CXVII.	420	DCLXIII.
352	CXVIII.	426	CCCCXLIV.
354	CI.	431	DCXXXIX.
355	XCVIII.	437	CCCCL.
357	XXVII.	444	CCCCLXX.
359	CIL.	445	DCLXXVIII.
360	XCIII.	459	CCCCXC.
361	C.	465	CCCCLXVI.
362	XCIV.	467	CCCCLXIV.
363	XXII.	473	XXI.
364	CIII.	490	CLVII.
368	CXIX.	597	DLXVII.
369	XXVIII.	601	CCCCXCVI.
371	CXLIII.	602	CCCCXXXVI.
373	XCII.	611	CCCCXXIII.
385	CLXVI.	614	DLXXIX.
386	CLXV.	620	CXXIX.
387	LVI.	624	XLI.
388a	DXXXVI.	625	CXLVII.
389	CCXI.	626	DCLXXXIII.
390	CCXIII.	629	XXXIV.
391	CCXXVI.	639	XCVII.
392	XCVI.	648	CCCCXCV.
393	XVII.	656	XXXV.
394	XXVI.	668	CCXXIV.
396	CCCCXCIX.	669	CCXXX.
398	DCXLI.	670	CCCCXII. <i>bis.</i>
399	DCXLIV.	671	CCCCIX.
400	DCXLV.	672	CCXXIX.
401	DCLIII.	673	CCCCX.
403	DCXL.	674	CCLI.
406	DCXXXVIII.	675	CCLV.
407	DCXLVII.	676	CCXXXI.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
190a	CCCCXXXII.	249	XVI.
190b	CCCCXXXIII.	250	CXL.
193	DV.	251	CIX.
195	DCL.	253	CLVI.
197	CXLV.	256	XXXI.
200	DCLXXII.	257	LXXXIII.
201	CCCXIX.	258	CCXXXVII.
202	DXVI.	261	CLXXXVI.
207	CXLIV.	263	LXXVIII.
208	CXXXII.	267	LIII.
211	XXXII.	273	DXCII. *
212	XXXV.	277	DLX.
213	CCXVII.	279	CCCCXCIV.
215	XXIII.	284	CLXVII.
217	XCIX.	286	DCXXXVI.
220	LIX.	287	DCLVIII.
221	CXCVII.	288	CCCI.
222	CLII.	289	XVIII.
223	CLV.	298	CCCCXCVIII.
224	CXVI.	299	CCCCXV.
225	XV.	302	CCXLIII.
226	CXCVI.	303	CCCCVIII.
228	XII.	305	LII.
229	LXXVI.	317	CCLXXXI.
230	XL.	319	CCI. <i>bis.</i>
232	V.	323	CCL.
234	LXVI.	324	CLXVIII.
235	LXI.	327	XLIII.
236	LXIX.	330	CX.
237	LVII.	331	CXXXIII.
238	CXXXIX.	332	LXXXVIII.
239	CXXXVIII.	333	CXIV.
240	CXXXVII.	335	LXIII.
243	CCLI.	336	LXII.
246	CCXXV.	340	LXX.
247	CCLII.	343	LXVII.
248	CXLVIII.	344	LXV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
345	LXIV.	408	DII.
346	LXXXV.	409	CCXX.
347	CXI.	410	DLXIV.
349	LXVIII.	413	DCV.
350	CXVII.	420	DCLXIII.
352	CXVIII.	426	CCCCXLIV.
354	CI.	431	DCXXXIX.
355	XCVIII.	437	CCCCL.
357	XXVII.	444	CCCCLXX.
359	CII.	445	DCLXXVIII.
360	XCIII.	459	CCCCXC.
361	C.	465	CCCCLXVI.
362	XCIV.	467	CCCCLXIV.
363	XXII.	473	XXI.
364	CIII.	490	CLVII.
368	CXIX.	597	DLXVII.
369	XXVIII.	601	CCCCXCVI.
371	CXLIII.	602	CCCCXXXVI.
373	XCII.	611	CCCCXXXIII.
385	CLXVI.	614	DLXXXIX.
386	CLXV.	620	CXXIX.
387	LVI.	624	XLI.
388a	DXXXVI.	625	CXLVII.
389	CCXI.	626	DCLXXXIII.
390	CCXIII.	629	XXXIV.
391	CCXXVI.	639	XCVII.
392	XCVI.	648	CCCCXCV.
393	XVII.	656	XXXV.
394	XXVI.	668	CCXXIV.
396	CCCCXCIX.	669	CCXXX.
398	DCXLI.	670	CCCCXII. <i>bis.</i>
399	DCXLIV.	671	CCCCIX.
400	DCXLV.	672	CCXXXIX.
401	DCLIII.	673	CCCCX.
403	DCXL.	674	CCLI III.
406	DCXXXVIII.	675	CCLV.
407	DCXLVII.	676	CCXXXI.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
677	CCXXXII.	758	DXC.
679	CCCCXI.	759	DLXXXIX.
680	CCCCXII.	760	DLXXX.
681	CCXLII.	761	XLIX.
682	CCXXXIX.	763a	CCCV.
683	CCXLIV.	763b	CCCVI.
684	CCXXXIII.	764	CLIII.
685	CCXXXIV.	765	DXIV.
686	CCCCVII.	766	CCCCIII.
687	CCXII.	767	CCCCLXIX.
691	CCCCXCIII.	768	XLVIII.
695	X.	770	CCCIII.
699	CCCCLI.	772	CXXV.
701	DCXLVI.	773	CXXIV.
707	DCLXXVI.	774	CCCLIV.
708	CCCL.	775	CCCCXVI.
711	CCLXXX.	776	CCCCXIV.
715	CCCCXLVIII.	777	CCCCXVII.
717	CLXI.	778	DXXXVII.
722	IX.	779	DLXXXVIII.
723	XXXIII.	780	CCCCXLIII.
725	DCXXXVII.	784	DCLVI.
727	CCXCIX.	787	DCLXXXIII.
734	DCXCI.	789	DLXV.
735	DCXLIII.	790	CXLI.
736	XIV.	802	LXXIII.
739	LXXXVI.	804	LXXXIV.
741	VIII.	805	LXXIV.
745	DCLXIV.	817	DXXIII.
749	CXXX.	826	L.
750	DCLXVII.	827	LXXII.
751	DCX.	833	CCII. <i>bis.</i>
752	CV.	835	CCXL.
753	CXXIII.	837	XCI.
754	XCV.	842	CLIL
755	DCLXX.	843	CXII.
756	DCLXXI.	844	CXIII.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

409

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
848	DLXXIV.	921	CCXV.
849	DCLXXXI.	922	CCXIV.
856	CXXII.	923	DLVI.
858	CLXIII.	932	CCCCXXXVII.
859	CCCCXXX.	941	CCCCXL.
861	CCCXLIV.	942	CCXXXVI.
862	CCCCLXIII.	943	CXXXV.
864	DCXLII.	946	CXXVIII.
866	DCLII.	947	CCXXXIII.
867	DCXXI.	948	DXXIX.
867	DCXXII.	950	DLXIX.
870	DCL.	956	DLXXI.
873	DCLXII.	958	DCLXVIII.
874	DXLIX.	959	XXXIX.
875	DCLX.	960	LV.
876	VII.	963	CCLXII.
878	DXIII.	964	CCLXIX.
879	CCCCLIV.	965	CCCCXIII.
888	CCLXXXII.	966	CCCCXL.
890	CCLXXIX.	967	CCCCXXXIX.
891	CXCIII.	968	CCCIV.
892	CCCCII.	969	CCLXIII.
893	CCCCXXIX.	970	DCLXXIV.
895	LIV.	972	DI.
896	CCCCLXXI.	975	XXIX.
897	CCCCLII.	977	CCII.
905	CCLXIV.	978	CCCCLXXXI.
906	CLVII. <i>bis.</i>	979	CCCCXLV.
908	CCCXIII.	982	CCVIII.
911	CCXIX.	984	DXLII.
913	CCCII.	987	CCXXI.
914	CCCVII.	997	CXXXIV.
915	CCCXII.	999	XLVI.
917	CCLXXXVIII.	1001	CCCCLVI.
918	CC. .	1004	DLXXXIV.
919	CCIX.	1005	DLIV.
920	DLXVI.	1007	DCLV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
677	CCXXXII.	758	DXC.
679	CCCCXI.	759	DLXXXIX.
680	CCCCXII.	760	DLXXX.
681	CCXLII.	761	XLIX.
682	CCXXXIX.	763a	CCCV.
683	CCXLIV.	763b	CCCVI.
684	CCXXXIII.	764	CLIII.
685	CCXXXIV.	765	DXIV.
686	CCCCVII.	766	CCCCIII.
687	CCXII.	767	CCCCLXIX.
691	CCCCXCIII.	768	XLVIII.
695	X.	770	CCCIII.
699	CCCCLI.	772	CXXV.
701	DCXLVI.	773	CXXIV.
707	DCLXXVI.	774	CCCLIV.
708	CCCL.	775	CCCCXVI.
711	CCLXXX.	776	CCCCXIV.
715	CCCCXLVIII.	777	CCCCXVII.
717	CLXI.	778	DXXXVII.
722	IX.	779	DLXXXVIII.
723	XXXIII.	780	CCCCXLIII.
725	DCXXXVII.	784	DCLVI.
727	CCXCIX.	787	DCLXXXIII.
734	DCXCI.	789	DLXV.
735	DCXLIII.	790	CXLI.
736	XIV.	802	LXXIII.
739	LXXXVI.	804	LXXXIV.
741	VIII.	805	LXXIV.
745	DCLXIV.	817	DXXIII.
749	CXXX.	826	L.
750	DCLXVII.	827	LXXXII.
751	DCX.	833	CC.
752	CV.	835	
753	CXXIII.		
754	XCV.		
755	DCLXX.		
756	DCLXXI.		

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
848	DLXXIV.	921	CCXV.
849	DCLXXXI.	922	CCXIV.
856	CXXII.	923	DLVI.
858	CLXIII.	932	CCCCXXXVII.
859	CCCCXXX.	941	CCCCXL I.
861	CCCXLIV.	942	CCXXXVI.
862	CCCCLXIII.	943	CXXXV.
864	DCXLII.	946	CXXVIII.
866	DCLII.	947	CCXXIII.
867	DCXXI.	948	DXXIX.
867	DCXXII.	950	DLXIX.
870	DCL.	956	DLXXI.
873	DCLXII.	958	DCLXVIII.
874	DXLIX.	959	XXXIX.
875	DCLX.	960	LV.
876	VII.	963	CCLXII.
878	DXIII.	964	CCLXIX.
879	CCCCLIV.	965	CCCCXIII.
888	CCLXXXII.	966	CCCCXL.
890	CCLXXIX.	967	CCCCXXXIX.
891	CXCIII.	968	CCCIV.
892	CCCCII.	969	CCLXIII.
893	CCCCXXIX.	970	DCLXXIV.
895	LIV.	972	DI.
896	CCCCLXXI.	975	XXIX.
897	CCCCLII.	977	CCII.
905	CCLXIV.	978	CCCCLXXXI.
906	CLVII. <i>bis.</i>	979	CCCCXLV.
908	CCCXIII.	982	CCVIII.
911	CCXIX.	984	DXLII.
933	CCCII.	987	CCXXXL.
	IL.	997	CXXXIV.
	XVIII.	999	XLVI.
		1001	CCCCLVI.
		1004	DLXXXIV.
		1005	DLIV.
		1007	DCLV.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
677	CCXXXII.	758	DXC.
679	CCCCXI.	759	DLXXXIX.
680	CCCCXII.	760	DLXXX.
681	CCXLI.	761	XLIX.
682	CCXXXIX.	763a	CCCV.
683	CCXLIV.	763b	CCCVI.
684	CCXXXIII.	764	CLI.
685	CCXXXIV.	765	DXIV.
686	CCCCVII.	766	CCCCIII.
687	CCXII.	767	CCCCLXIX.
691	CCCCXCIII.	768	XLVIII.
695	X.	770	CCCIII.
699	CCCCLI.	772	CXXV.
701	DCXLVI.	773	CXXIV.
707	DCLXXVI.	774	CCCLIV.
708	CCCL.	775	CCCCXVI.
711	CCLXXX.	776	CCCCXIV.
715	CCCCXLVIII.	777	CCCCXVII.
717	CLXI.	778	DXXXVII.
722	IX.	779	DLXXXVIII.
723	XXXIII.	780	CCCCXLIII.
725	DCXXXVII.	784	DCLVI.
727	CCXCIX.	787	DCLXXIII.
734	DCXCI.	789	DLXV.
735	DCXLIII.	790	CXLI.
736	XIV.	802	LXXIII.
739	LXXXVI.	804	LXXXIV.
741	VIII.	805	LXXXIV.
745	DCLXIV.	817	DXXIII.
749	CXXX.	826	L.
750	DCLXVII.	827	LXXII.
751	DCX.	833	CCII. <i>bis.</i>
752	CV.	835	CCXL.
753	CXXIII.	837	XCI.
754	XCV.	842	CLIL.
755	DCLXX.	843	CXII.
756	DCLXXI.	844	CXIII.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

409

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
848	DLXXIV.	921	CCXV.
849	DCLXXXI.	922	CCXIV.
856	CXXII.	923	DLVI.
858	CLXIII.	932	CCCCXXXVII.
859	CCCCXXX.	941	CCCCXL.
861	CCCXLIV.	942	CCXXXVI.
862	CCCCLXIII.	943	CXXXV.
864	DCXLII.	946	CXXVIII.
866	DCLII.	947	CCXXIII.
867	DCXXI.	948	DXXIX.
867	DCXXII.	950	DLXIX.
870	DCL.	956	DLXXI.
873	DCLXII.	958	DCLXVIII.
874	DXLIX.	959	XXXIX.
875	DCLX.	960	LV.
876	VII.	963	CCLXII.
878	DXIII.	964	CCLXIX.
879	CCCCLIV.	965	CCCCXIII.
888	CCLXXXII.	966	CCCCXL.
890	CCLXXIX.	967	CCCCXXXIX.
891	CXCIII.	968	CCCIV.
892	CCCCII.	969	CCLXIII.
893	CCCCXXIX.	970	DCLXXIV.
895	LIV.	972	DI.
896	CCCCLXXI.	975	XXIX.
897	CCCCLII.	977	CCII.
905	CCLXIV.	978	CCCCLXXXI.
906	CLVII. <i>bis.</i>	979	CCCCXLV.
908	CCCXIII.	982	CCVIII.
911	CCXIX.	984	DXLII.
913	CCCII.	987	CCXXI.
914	CCCVII.	997	CXXXIV.
915	CCCXII.	999	XLVI.
917	CCLXXXVIII.	1001	CCCCLVI.
918	CC. .	1004	DLXXXIV.
919	CCIX.	1005	DLIV.
920	DLXVI.	1007	DCLV.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
190a	CCCCXXXII.	249	XVI.
190b	CCCCXXXIII.	250	CXL.
193	DV.	251	CIX.
195	DCL.	253	CLVI.
197	CXLV.	256	XXXI.
200	DCLXXII.	257	LXXXIII.
201	CCCXIX.	258	CCXXXVII.
202	DXVI.	261	CLXXXVI.
207	CXLIV.	263	LXXVIII.
208	CXXXII.	267	LIII.
211	XXXII.	273	DXCII. *
212	XXXV.	277	DLX.
213	CCXVII.	279	CCCCXCIV.
215	XXIII.	284	CLXVII.
217	XCIX.	286	DCXXXVI.
220	LIX.	287	DCLVIII.
221	CXCVII.	288	CCCI.
222	CLII.	289	XVIII.
223	CLV.	298	CCCCXCVIII.
224	CXVI.	299	CCCCXV.
225	XV.	302	CCXLIII.
226	CXCVI.	303	CCCCVIII.
228	XII.	305	LII.
229	LXXVI.	317	CCLXXXI.
230	XL.	319	CCI. <i>bis.</i>
232	V.	323	CCL.
234	LXVI.	324	CLXVIII.
235	LXI.	327	XLIII.
236	LXIX.	330	CX.
237	LVII.	331	CXXXIII.
238	CXXXIX.	332	LXXXVIII.
239	CXXXVIII.	333	CXIV.
240	CXXXVII.	335	LXIII.
243	CCLI.	336	LXII.
246	CCXXV.	340	LXX.
247	CCLII.	343	LXVII.
248	CXLVIII.	344	LXV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
345	LXIV.	408	DII.
346	LXXXV.	409	CCXX.
347	CXI.	410	DLXIV.
349	LXVIII.	413	DCV.
350	CXVII.	420	DCLXIII.
352	CXVIII.	426	CCCCXLIV.
354	CI.	431	DCXXXIX.
355	XCVIII.	437	CCCCL.
357	XXVII.	444	CCCCLXX.
359	CII.	445	DCLXXVIII.
360	XCIII.	459	CCCCXC.
361	C.	465	CCCCLXVI.
362	XCIV.	467	CCCCLXIV.
363	XXII.	473	XXI.
364	CIII.	490	CLVII.
368	CXIX.	597	DLXVII.
369	XXVIII.	601	CCCCXCVI.
371	CXLIII.	602	CCCCXXXVI.
373	XCII.	611	CCCCXXIII.
385	CLXVI.	614	DLXXIX.
386	CLXV.	620	CXXIX.
387	LVI.	624	XLI.
388 ^a	DXXXVI.	625	CXLVII.
389	CCXI.	626	DCLXXXIII.
390	CCXIII.	629	XXXIV.
391	CCXXVI.	639	XCVII.
392	XCVI.	648	CCCCXCV.
393	XVII.	656	XXXV.
394	XXVI.	668	CCXXXIV.
396	CCCCXCIX.	669	CCXXX.
398	DCXLII.	670	CCCCXII. <i>bis.</i>
399	DCXLIV.	671	CCCCIX.
400	DCXLV.	672	CCXXXIX.
401	DCLIII.	673	CCCCX.
403	DCXL.	674	CCLIII.
406	DCXXXVIII.	675	CCLV.
407	DCXLVII.	676	CCXXXI.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
677	CCXXXII.	758	DXC.
679	CCCCXI.	759	DLXXXIX.
680	CCCCXII.	760	DLXXX.
681	CCXLII.	761	XLIX.
682	CCXXXIX.	763a	CCCV.
683	CCXLIV.	763b	CCCVI.
684	CCXXXIII.	764	CLI.
685	CCXXXIV.	765	DXIV.
686	CCCCVII.	766	CCCCIII.
687	CCXII.	767	CCCCLXIX.
691	CCCCXCIII.	768	XLVII.
695	X.	770	CCCIII.
699	CCCCLI.	772	CXXV.
701	DCXLVI.	773	CXXIV.
707	DCLXXVI.	774	CCCLIV.
708	CCCL.	775	CCCCXVI.
711	CCLXXX.	776	CCCCXIV.
715	CCCCXLVIII.	777	CCCCXVII.
717	CLXI.	778	DXXXVII.
722	IX.	779	DLXXXVIII.
723	XXXIII.	780	CCCCXLIII.
725	DCXXXVII.	784	DCLVI.
727	CCXCIX.	787	DCLXXXIII.
734	DCXCII.	789	DLXV.
735	DCXLIII.	790	CXLI.
736	XIV.	802	LXXXIII.
739	LXXXVI.	804	LXXXIV.
741	VIII.	805	LXXXIV.
745	DCLXIV.	817	DXXXIII.
749	CXXX.	826	L.
750	DCLXVII.	827	LXXII.
751	DCX.	833	CCII. <i>bis.</i>
752	CV.	835	CCXL.
753	CXXIII.	837	XCI.
754	XCV.	842	CLIL
755	DCLXX.	843	CXII.
756	DCLXXI.	844	CXIII.

TABLE OF ROYAL LETTERS.

409

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
848	DLXXIV.	921	CCXV.
849	DCLXXXI.	922	CCXIV.
856	CXXII.	923	DLVI.
858	CLXIII.	932	CCCCXXXVII.
859	CCCCXXX.	941	CCCCXL.
861	CCCXLIV.	942	CCXXXVI.
862	CCCCLXIII.	943	CXXXV.
864	DCXLII.	946	CXXVIII.
866	DCLII.	947	CCXXXIII.
867	DCXXI.	948	DXXIX.
867	DCXXII.	950	DLXIX.
870	DCL.	956	DLXXI.
873	DCLXII.	958	DCLXVIII.
874	DXLIX.	959	XXXIX.
875	DCLX.	960	LV.
876	VII.	963	CCLXII.
878	DXIII.	964	CCLXIX.
879	CCCCLIV.	965	CCCCXIII.
888	CCLXXXII.	966	CCCCXL.
890	CCLXXIX.	967	CCCCXXXIX.
891	CXCIII.	968	CCCIV.
892	CCCCII.	969	CCLXIII.
893	CCCCXXIX.	970	DCLXXIV.
895	LIV.	972	DI.
896	CCCCLXXI.	975	XXIX.
897	CCCCLII.	977	CCII.
905	CCLXIV.	978	CCCCLXXXI.
906	CLVII. <i>bis.</i>	979	CCCCXLV.
908	CCCXIII.	982	CCVIII.
911	CCXIX.	984	DXLII.
913	CCCII.	987	CCXXI.
914	CCCVII.	997	CXXXIV.
915	CCCXII.	999	XLVI.
917	CCLXXXVIII.	1001	CCCCLVI.
918	CC. .	1004	DLXXXIV.
919	CCIX.	1005	DLIV.
920	DLXVI.	1007	DCLV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
1012	CLXXXVIII.	1081	CCLIV.
1014	CXXXVI.	1082	CXLII.
1015	CLXXXIX.	1089	CCVI.
1019	CCXLIX.	1094	DLXI.
1021	CCCXVIII.	1098	CCXVI.
1022	DXXXVIII.	1602	DCLXXV.
1025	CCCCXLVI.	1604	CCCCLXXVI.
1026	XLII.	1606	DCLXXXVIII.
1027	XX.	1607	DLXXXI.
1028	XXX.	1615	DXXIV.
1030	CXV.	2352	CCXXXV.
1031	LXXX.	2354	CLXXXVII.
1032	LXXXI.	2360	CCIV.
1033	CXXXI.	2363	CCLVII.
1034	CXX.	2366	CCCLVIII.
1035	CVIII.	2368	CCCX.
1038	DCLXXXIX.	2376	CCLXI.
1039	CCCCLXXV.	2381	CCCCLIII.
1040	LXXI.	2385	CCCCXLVII.
1041	XLIV.	2399	CCCCLVII.
1042	CCCCLXXVII.	2401	DXXII.
1043	XLV.	2402	DVIII.
1044	CLIX.	2413	CCCCXV. <i>bis.</i>
1045	LXXIX.	2426	DLXIII.
1046	CLXIX.	2434	DLXXXII.
1047	CLXIV.	2445	DLV.
1048	CVI.	2461	DCXXXVI.
1049	CXXVII.	2471	DCLIV.
1050	CLXII.	2475	DCLVII.
1055	LXXXIX.	2482	DCLXV.
1056	XC.	2488	DCLXXVII.
1061	CCCCLV.	2493	DCLXXXIV.
1063	DXLI.	2494	DCLXXXV.
1065	DCLXVI.	2496	DCLXXXVI.
1066	CCCIX.	2497	DCLXXXVII.
1067	CCXXII.	2518	CCCCVI.
1079	DL.	2524	DXLIII.

I N D E X.

A.

Abingeton, William de, 297.
Acro Monte (Agramont) de, *see* Egremont.
Aeps, Henry de, marshal of the empire, 8.
Aette, William de, 207, 293.
Africa, proposed invasion of, 112.
Agenois, barons of the, 78.
—, the, 149, 155, 160, 203, 333.
Ahones, Bertrand de, 109.
Albemarle, William, earl of, 124, 152.
Albertus, of Rome, 192.
Alditheley (Audley), James de, 154, 193,
214, 216, 252.
Alexander IV., pope, 138, 143, 145, 150,
189, 209.
Alexander II. of Scotland, 10, 14, 37.
Alexander III. of Scotland, 99, 120, 211,
212, 246, 340.
Angelus, Roman advocate and king's
clerk, 144, 191.
Angoulême, count of, 85. *See also* La
Marche.
Anjou, Charles, count of, 265.
Anney, bishop of, 149, 154.
Apulia, *see* Sicily, crown of.
Aquis, *see* Dax.
Architecture, notices of, 45, 67, 124.
Arcubus (d'Arcy?), Jordan de, 290.
Arderne, William de, 120.
Argentun, Thomas de, 355.
Arlottus, notary at Rome, 189, 209.
Armagh, archbishopric of, 331.
Armagnac, 314.
Armainaco (Armagnac?), Gerard de,
163.

Arménie and Fezensac, B. count of, 33.
Arocalaura (Roquelaure), 34.
Arragon, James, king of, 109, 327.
Arras (Altrabatum), 150, 153.
Arthur, *see* Britanny.
Arundel, Walter of, 86.
—, earl of, 355.
Asti, citizens of, imprison Thomas of Savoy,
122.
Audley, *see* Alditheley.
Aurifaber, Thomas, 42.
Aurioli, Peter, 241.
Auvere, John, 166.
Auvergne, William de, 353.
Avener, William le, 278.
Ayllano, Bernard de, 89.

B.

Balliol, Eustace de, 269.
—, Ingerram de, 289.
—, John de, 69, 101, 252, 255, 256, 259,
269, 293.
Bannag (Bénauges), Bernard de Bovill,
viscount of, 71.
Bar, Robert de, 191.
Barbesieux (Berbizillum), 28.
Barentin, Drogo de, 16, 111, *and see* Va-
lencia.
Barès, *see* Varisco.
Barkesvile, Walter de, 290.
Barons, the, empowered to reform the
realm, 129; require an oath of all in
office, 131, 132; send round justices for

- Barons, the—*cont.*
 redress of grievances, 141; summon knights of the shire, 179; remove sheriffs, 192; conference with, 194; peace with, 196; agreement with, revoked by the pope, 207; negotiations with, 234, 235, 239, 242, 244, 247, 262, 274, 393; reference to Louis IX., 251; war with, 253, 282, 288.
- Basingburne, Warin de, 252.
- Basset, Philip, justiciar of England, 153, 175, 193, 217, 219, 229, 252, 393.
 —, William, 347.
- Bath, Henry of, 120, 141.
- Bath and Wells, William, bishop of, 68, 386.
 —, Walter, bishop of, and chancellor, 291, 294, 296, 299, 306, 308.
- Battle, abbot of, 213.
- Baudun, Sir William de, 116.
- Bayeux, bishop of, 269.
- Baynac, Pontius de, 226, 241.
- Bayonne, 41, 71, 133, 390.
 —, bishop of, 42, 71, 87.
- Bazas (de Vasato), bishop of, 78.
 —, mayor, etc. of, 71, 78, 387.
- Bearn, Gaston de, 52, 56, 57, 58, 71, 78, 163, 197, 380, 387, 390.
 —, G., countess of, 71.
- Beatrice of England, wife of John of Britanny, 148, 156, 318, 319, 334.
- Beauchamp (Bello Campo), W. de, sheriff of Worcester, 49, 254.
- Beaulieu (Bellus Locus), 167.
- Belin, castle of, 47.
- Belley (Bellica), 36.
- Benyngton, John de, 330.
- Berbizillum, *see* Barbesieux.
- Bercera, castle of, 23.
- Bergerac, *see* Pons, Ridell.
- Berkhampstead, 249, 291.
- Bertram, Gaillard, 327.
 —, Peter, 71, 92.
- Bervediac, 65.
- Beverley, provost of, *see* Mansel.
- Bigod, Hugh le, justiciar of England, 128, 142, 148, 152, 155, 252, 393.
 —, Roger le, *see* Norfolk.
- Bigorre, 314.
- Biset, Sir William, 251.
- Blanche, queen of France, 59, 69.
 —, duchess of Britanny, 334.
- Blanquefort, Arnold de, 34, 35, 71, 92, 386, 390.
 —, Peter de, 71, 92.
- Blaye, 28, 47. *See* Ridell.
- Blundus, Aaron, 46.
- Bogio (Buch), Arnold de, 137.
- Bohun, Humphrey de, 220, 230, 232, 237.
- Boklonde, Henry de, 298.
- Bolteby, Adam de, 340.
 —, Nicholas, baron de, 269, 340.
 —, Philippa de, 340.
- Bolton, John de, 330.
- Boneslaus, Peter, 381, 389.
- Bonewulle, Ralph de, 355.
- Bonisvilla, Bernard de, 390.
 —, Raymond de, 224, 240, 241.
- Bonquer, William, 114, 143, 152.
- Bonviardi, William, 201.
- Bony, John de, 290.
- Bosco (Bush?), Nicholas de, 290.
- Boston (S. Botophus), fair of, 309, 330.
- Boulogne, negotiations at, 249, 259, 261-265.
- Bourdeaux, 29, 41, 153.
 —, archbishop, of, 71, 77, 81, 104.
 —, citizens of, 32, 33, 137, 177.
 —, commune, etc. of, 10, 70, 84, 89, 90.
 —, factions at, 1.
 —, Peter of, 86, 87, 88.
- Bourdeille, Boso, lord of, 225, 241.
- Bovill, *see* Bannag.
- Braose (Breuse), William de, 4, 252.
- Brecknock (Bregheinoc, Breckinoh), 7, 150.
- Brecon, 3, 156.
- Bridgenorth (Bruge), 16.
- Brigerac, or Bergerac, *see* Pons, Ridell.
- Brinningefaud, John de, 135.
- Bristol, 16.
- Britanny, Arthur of (afterwards duke), 334.
See also Beatrice.
 —, Blanche, countess or duchess of, 156, 334.
 —, John, count or duke of, 29, 155, 339.

- Britanny, John, son of the above, 156, 203, 318, 319, 360.
 —, Peter, count of, 17, 379.
- Bruce, Peter de, 261, 269, 307.
 — (Bruys, Brus), Robert de, 124, 252, 255.
- Brumfeud, Griffin de, 214, 219.
- Brunam (Burnham?), port of, 323.
- Bufford, Robert de, 321.
- Buith (Beoheilt), 5, 6, 7, 150, 156.
- Burgato, Philip de, 49.
- Burgh, Hubert de, earl of Kent, 377.
 —, Walter de, 199.
- Burgo, Columbus de, 84.
 —, Peter de, 100.
 —, William de, 98.
- Burgum (Bourg), 72, 77.
- Burgundy, Hugh, duke of, 29, 176, 269.
- Burne, Sir Henry de, 278.
- Burnel, Roger, 346, 347, 349.
- C.
- Caersik, castle of, 343.
- Cahors (Cadurcensis), diocese of, 160, 172, 314.
- Calhau (Cayllou, Kailau), Arnold, mayor of Bordeaux, 136.
 —, Peter, mayor of Bordeaux, 2, 10, 40, 71, 78, 89.
- Cambridge, university of, 165.
- Canenville (Camville ?), Agnes de, 61.
- Canterbury, Boniface of Savoy, archbishop of, 35, 42, 60, 61, 153.
- Cardaillac, Bertrand or Bernard de, 159, 172, 180, 187.
- Cardigan, 157.
- Cardinals, large creation of, 204.
 —, Alatro, Geoffrey de, of St. George ad Velum Aureum, 204.
 —, Cochenaco, Urbertus de, of St. Eustace, 204.
 —, Gaietanus, 189.
 —, Hugo of Sta. Sabina, afterwards bishop of Ostia, 115, 152, 204.
- Cardinals—*cont.*
 —, John of St. Lorenzo in Lucina, afterwards bishop of Porto, 115, 144, 204.
 —, Octavian of Sta. Maria in Via Lata, 126, 152.
 —, Ottobonus of St. Adrian, 115, 152, 180, 299.
 —, Romanus of St. Angelo, 122.
 —, Sabella, James de, of Sta. Maria in Cosmedin, 204.
 —, Soletanus, 189.
 —, Tholosanus, J., 190.
- Carlingford, 37.
- Carlisle, castle of, 124.
 —, Robert, bishop of, 167, 222.
 —, Silvester, bishop of, 94.
- Cashel, 118.
- Castelkayroch, Richard de, 212.
 —, Sir Robert de, 124.
- Castelnau (Castro Novo), Aymer de, 161.
 —, town of, 226.
- Castello, John de, 158.
- Castile, Alphonso, king of, 101, 107, 111.
- Castrum Matildis, honour of, 94.
- Cattamerla (Cautemerle), Raymond de, 137.
- Caturensis, *see* Cahors.
- Caudewelle, Sir M. de, 290.
- Caumont (Cavo Monte), Andrew de, 34, 390.
- Caumpedene, Richard de, 299.
- Chaceporke, Peter, archdeacon of Wells, 385.
- Chalais (in Perigord), 32.
 —, Oliver, lord of, 40.
- Chambellan (Camerarius, Chamberleng, Chaumberlang), Peter le, 149, 154, 168, 170, 171, 176, 269.
- Chamberlain (Camerarius), William, 290.
- Charles, Sir William, 259, 261.
- Chatillon, Walcher de, 50.
 —, viscount of, 82.
- Chauvent, William de, 207.
- Chavigny, William de, 76.
- Chaumpencys, Roger, 330.
 —, William, 330.
- Chelono, Roger, count de, 148.
- Chester, 16.

- Coeser, castle, 45.
 —, Ranulf, earl of, 379.
 Chichester, John, bishop of, 163.
 —, St. Hugh, bishop of, canonized, 205.
 —, Ralph Neville, bishop of, and chan-
 celor, 3, 5, 7, 354.
 Chippenham (Cippenham, Cippenham), 174,
 247, 248, 250.
 Chishill, John de, archdeacon of London,
 234, 242, 252.
 Chokumbarius, Matthew de, 309. See Co-
 lumbarius.
 Christ Church, William of, 3, 5, 7.
 Cinque Ports, barons and men of, 15, 244,
 246, 259, 306, 315.
 Cippenham, see Chippenham.
 Clare, see Gloucester.
 —, Richard de, 377.
 —, Thomas de, 345.
 Clarel, J., 191.
 Clarendon, 17.
 Clement IV., pope, 300.
 Clifford, Roger de, sheriff of Gloucester,
 252, 253, 256.
 Columbarius, Galcelinus, mayor of Bour-
 deaux, 10.
 Columbi, Amaneus, mayor of Bourdeaux,
 84, 137, 161.
 —, Gaillardus, 90, 137, 161, 178.
 —, John, 137, 161.
 —, William R., 137, 161.
 —, Winus, 84.
 Compiegne (Compendium, Compexne),
 148, 150, 234, 239.
 Connaught, see O'Connor.
 Conrad, of Germany, taken prisoner, 106.
 Constantia, wife of Henry of Almayne,
 346.
 Convocation of the two provinces acts
 together, 95.
 Corbet, Thomas, 238.
 Corderico, dominus de, 224.
 Couloc, Hugh de, 357.
 Council, great, of the realm, prevents
 Richard of Cornwall going to Germany,
 10; their answer when asked for an aid,
 102.
 Coupenné, Bidau de, 53.
 Coventry, 49. See Lichfield.
 Coygnac, 55.
 Creisak (Crystok, Greystock ?), William
 de, 261, 269.
 Crespin, Benedict, 46.
 Cressin, comoth of, 313.
 Criville, Sir William de, 278.
 Cruelend, Geoffrey de, 290.
 Crusaders, protected against Jews, 98.
 Culwinthe, Hugh de, 290.
 Cumyn, John de, 255.
 Cusac (Cubzac) castle, erected by S. de
 Montfort, 91.
 Cusantia, Henry de, 327.
- D.
- Dacre, Robert de, 56.
 Dastingas, Auri (Henry Hastings?), 323.
 David, son of Llewellyn, 38.
 —, of Oxford, 46.
 Dax, common council, etc., of, 33, 51, 71,
 326.
 —, case of, in the court of France, 333.
 Dene, William of, justiciar of Ireland, 199.
 Derby, William de Ferrers, earl of, 14.
 Derlingtone, J. de, 252.
 Derwentwater, William de, 124.
 Despenser, Hugh le, justiciar of England,
 275.
 Dissard castle, 39, 40, 45, 313.
 Dixmuide, Godfrey of, 281.
 Dominicans, Charles, vice-provincial of
 the order in Ireland, 117.
 —, order of, 312.
 Domues, Peter de, 347.
 Doncaster, R. de, 221.
 Dover, baron of, 15, 245, 292.
 —, constable of, 308.
 —, town of, 36.
 Drayton, Baldwin de, 297.
 Dublin, 119.
 —, Luke, archbishop of, 103.
 Dunwich, 246, 320.
 Durham, Walter, bishop of, 94.
 Dusar, castle of, see Uza.

E.

East Riding, Robert, archdeacon of the, 250.
Ebolo, Thomas de, 148.
Ebredunensis, *see* Embrun.
Edenavet, Wienoch ap, 220.
Edmund of England, proposed marriage of, 197.
Edrichton, William dc, 49.
Edward the Confessor, Henry III.'s favourite saint, 202.
Edward of England, 55, 56, 85, 104, 108, 111, 129, 133, 137, 150, 162, 177, 180, 200, 211, 220, 231, 245, 247, 252, 254, 257, 258, 263, 264, 266, 268, 280, 285, 288, 289, 291, 294, 296, 305, 312, 316, 326, 329, 331, 338, 346, 347, 349, 350, 380, 390.
Egremont, Arnold, or Ernald de, 61, 86, 87.
—, William de, 74.
Eleanor, queen of England, 42, 99, 101, 150.
—, of Castile, afterwards queen of England, 298.
—, of England, countess of *Leicester*, q. v.
Elael, 156.
Ely, Hugh, bishop of, 152.
—, isle of, malcontents at, 298.
—, William, bishop of, 153.
Emanuel of Castile, proposed husband for Beatrice (?) of England, 112.
Embrun, the archbishop of, 143, 152.
Empire, the election to the, important to England, 114.
Ernald, chancellor to the king of the Romans, 252.
Escoussan, *see* Scossan.
Esparre, William de l', 71.
Evesham, battle of, 296.
—, Hervey de, 297.
—, Roger de, 134.
Evreux, bishop of, 269.
Exchequer, barons of, 297, 322, 335.
Exemue, William de, 106.
Exeter, Walter, bishop of, 239.

Eynon ap Howel, 353.
Eyvill (Eyenville), John de, 260, 270.

F.

Fecham, abbot of, 354.
Ferrers, Robert de, 250.
Fezensac, *see* Arménie.
Figeac (Figiacensis), abbot of, 224, 241.
Fitz Adam, W., 5.
—, Robert, 212.
Fitz Alan, John, 238, 252.
Fitz Geoffrey, John, justiciar of Ireland, 55, 110, 136.
Fitz Herbert, Peter, 7.
Fitz Joce, John, 321.
Fitz John, William, 320.
—, Maurice, 356.
Fitz Nicolas, Sir Robert, 48.
—, Ralph, 95.
Fitz Peter, Reginald, 220, 230, 237, 252.
Fitz Ranulph, Ralph, 261, 269.
Fitz Walter, John, 290.
Flanders, Guy, count of, 198.
—, Margaret, countess of (with Hainault), 44, 269, 273, 279, 281, 305, 339.
—, Thomas of Savoy (q.v.), count of.
Florence, Tholosanus, a merchant of, 382.
Foliot, Richard, 252.
Foo, William, 74.
Fos, Rocelin de, Master of the Temple in England, 69, 71, 76, 83, 91, 92, 391.
France, *see* Blanche, Louis.
Frances, William Raymond deu, 326.
Fransham, R. de, 191.
Frederic II., emperor of Germany, 8, 9, 25.
Frennay, William dc, 112.
Friassinou, John dc, 103.
Fronsac, town of, 72.
—, viscount of, 63, 82, 85.
Fulton, Robert, 251.

G.

Gaietanus, cardinal, 189.
Galria, count of, 114.

- Gamages, Godfrey de, 93.
 Gannoc, castle of, 313.
 Gascony, 55, 81, 83, 102, 111, 133.
 ——, grievances of the nobles in, 34, 35,
 47, 74; grievances of the towns, 58, 70–
 73, 84; difficulties of government in, 41,
 51, 52, 55–57, 63, 68, 69, 76, 81–92, 111.
 Gatesden, John of, 15.
 Gedeneye, R. of, Chancellor of the University of Cambridge, 165.
 Genevilla (Geneva?), Geoffrey de, 135.
 Germoni, Stephen, 187.
 Gesemuthe, Adam de, 252, 256, 261, 269.
 Geytington, 40.
 Gironda (Gyrundiſ, Gironde), Arnold de,
 137.
 ——, town of, 77.
 Gisors, J. de, 100.
 Glene, Walter de, 290.
 Gloucester, siege of, 288.
 Gloucester and Hereford, Gilbert, earl of,
 262, 263, 288, 342.
 ——, Richard, earl of, 69, 114, 120, 138,
 152, 155, 218, 386.
 Goch, Cadogan, 353.
 Gondaumer, Peter, 137.
 Gonsell, E. de, 325.
 Gordonio, Pontius de, 224 n., 241.
 Goron, *Owen* ap (q. v.)
 ——, ap Etdenavet, 286.
 ——, ap Heylin, 351.
 Gos, Thomas, 297.
 Gray, William de, 120.
 Gregh, Eynon de, 353.
 Gregory IX., 12, 13.
 Grey, John de, justiciar of Chester, 45, 65,
 220, 236, 237, 252.
 ——, Richard de, 154.
 Griffin, son of Wenunwen, 38, 286, 328,
 352.
 ——, son of Madoc, 286.
 Griffith, ap Goronev, 353.
 —— ap Grogenev, 353.
 Gueirope, Gerard de, 58.
 Guilford (Guidefort), repairs of the palace
 at, 66; town of, 248.
 Gumsyld, 4.
 Gwen, *see* Owen.
- H.
- Hainault (Hennonia), Margaret, countess of, *see* Flanders.
 Hakelutel, Walter, 280.
 Hansard, Gilbert, 261, 269.
 Hardel, William, 16.
 Haro, Robert de, 106.
 Hatteford, John of, 49.
 Havering, Ralph de, 56.
 ——, Richard de, 290, 291.
 ——, John de, 291.
 Hemingford, John of, 104, 192, 209.
 Henry of Almaine (son of Richard, king of the Romans), 252, 254, 257, 258, 263, 264, 266, 268.
 Henry (I.?) of England, 30.
 Henry III. intends to go to Ireland, 10; his account of the campaign of Taillebourg, 25; mode of providing for his household expenses, 54; orders repairs of Guildford palace, 66; summons S. de Montfort to give account of his government of Gascony, 81; his vow to take the cross, 101; released from his obligations to the barons by the pope, 206, 208.
 Hereford, Humphrey de Bohun, earl of, 120, 153, 214, 216, 217, 228, 236, 238, 252, 293, 393.
 ——, Peter, bishop of, 200.
 Hertford, Richard, earl of, *see* Gloucester.
 Heyville, Sir Philip de, 290.
 Higham Ferrers (Hecham), 14.
 Hinesley, John of, 49.
 Hokesworth, William de, 297.
 Holy Land, crusade to, 305, 308.
 Hospital of St. John of Jerusalem, 50.
 Howell, son of Blethyin, 286.
 ——, son of Madoc, 286.
 ——, son of Maredu, 286.
 ——, son of Rees, 286.
 Huntingdon, 40.
 ——, honour of, 120.

I.

Immer, Sir Robert de, 311.
 Innocent IV., his hostile feeling towards
 Henry III., 104, 106.
 Ipswich (Gippewic), 246.
 Ireland, 55, 117, 134, 135.
 Irish, characteristics of, 118.
 Isabella, queen of England, countess of La
 Marche, 25.
 Istelhord, 247, 248.

J.

Jarvert, *see* Vaughan.
 Jervaux (Jorevalt), 29.
 Jews, 23, 24, 46, 98, 110.
 John, king of England, 18, 20, 58, 125.
 Jordanus (Giordano, papal notary), 106,
 116.

K.

Keenes, William de, 299.
 Kenilworth, siege and garrison of, 289, 300.
 Kent, Hubert de Burgh, earl of, 377.
 Kent, Walter de, 299.
 Kery (S. Wales), men of, 353.
 Kilkenny, William of, chancellor, 92, 98,
 100.
 —, H. of, 153.
 Kingsland, 4.
 Kingston, conference at, 194.
 Kirkby, J. de (Curtilby), 221, 299, 307,
 351.

L.

La Brette, Enneneus de, 71, 387, 390.
 La Ceue, William de, 290.
 Lacy, Walter de, 136.
 Ladills, Bertrand de, 161.
 Laduz, Arnald de, 327.
 La Gutere, Thomas de, 330.
 La Hare, John de, 296, 323.

La Haye, castle of, 280.
 La Ley, Thomas de, 221.
 La Linde, John de (Lelinda, La Lynde),
 161, 164, 171, 172*n.*, 177, 180, 187, 223,
 240, 241, 325.
 La Marche and Angoulême, Hugh IX.,
 count of, 21, 25.
 —, Hugh X., 240, 317.
 Lamberti, Ruffatus, 89.
 Lancaster, William of, 253.
 —, Roger of, 253, 261, 269.
 Landrou (Landarone), Andrew, lord of, 35.
 Lanercost, priory of, 167.
 Langeley, Geoffrey of, 99.
 Langres, bishop of, 269.
 Langun, 1.
 L'Archer, Nicholas, 290.
 La Reole, 2, 71, 72, 77, 86, 87, 387, 390.
 —, Gaillard de, 327.
 Lascelles, Thomas de, 124.
 Latymer, William le, 252.
 La Zouche (Le Such, La Zache), Alan de,
 justiciar of Ireland, 136, 193, 252.
 —, W. de, 193.
 Le Bigod, *see* Bigod, Norfolk.
 Le Breet, Philip, 219. *See* La Brette.
 Le Brun, Fromund, 357.
 Le Clerc, Philip, 311.
 Leicester, Eleanor, countess of, 168, 170,
 171, 175, 292, 293, 294, 296, 305, 315,
 318, 382.
 —, list of members of her household
 admitted to pardon, 295.
 —, Simon de *Montfort* (q.v.), earl of, 52,
 55–58, 61, 63, 68, 72, 74, 77, 81, 83, 85–
 88, 91, 92, 107, 114, 120, 121, 138, 153,
 168, 170, 171, 174, 175, 179, 243, 244,
 248, 249, 250, 262, 263, 276, 280, 288,
 379–393, *passim*.
 Leigny, fair of, 347, 350.
 Lemyn, Roger de, 148.
 L'Enueyse, Silvan, 297.
 Leominster, fair of, 157.
 Lepers, 30.
 Le Provot, Jordan, 299.
 L'Esparre, William de, 71.
 Lestrange, John, justiciar of Chester, 38,
 39, 43, 214, 219, 346.

- Lestrade, Hamo, sheriff of Salop and Stafford, 252, 254, 256.
 L'Estre, Robert de, 325.
 Lewes, mise of, 257.
 Lewknor (Leukenore), Nicholas de, 289.
 Leyburn, Roger de, 252, 256, 289, 294, 298, 335.
 Lexington, John de, 48, 99.
 Lesignan, *see* Lusignan.
 Lichfield and Coventry, Roger, bishop of, 214, 216, 343.
 Licofcia, a Jewess, 46.
 Liege, Theobald, archdeacon of (Gregory X.), 143, 152.
 Limoges, bishop of, 181, 224.
 —, diocese of (Lemovicensis), 172, 314; city of, 180, 184.
 —, Peter of, 222, 235.
 —, viscount of, 180, 185.
 Lincoln, Hugh of, crucified by the Jews, 110.
 Lingonium (Langun), 1.
 Lisle, 45.
 Lismore, bishop of, 135.
 Llewellyn ap Jorwerth, prince of North Wales, 3, 5, 7, 38.
 — ap Griffin, prince of Wales, 64, 123, 149, 156, 214, 215, 218, 220, 227, 228, 231, 232, 233, 254, 284, 287, 312, 315, 328, 329, 342, 351.
 — ap Maredud, 123.
 London, citizens of, 250, 294, 305.
 —, council of, proceedings quashed at Rome, 191.
 —, Henry, bishop of, 275, 277.
 —, John de, 298.
 —, Joceus de, 278.
 —, Richard, bishop of, 60.
 —, Walter de, 290.
 Longespee (Lungespyc), William, 120.
 Lopergre, John, 59.
 Louis IX. of France, 21, 22, 25, 36, 53, 60, 69, 81, 107, 121, 122, 138, 143, 147, 148, 154, 160, 164, 168, 170, 171, 172, 203, 225, 234, 235, 238, 249, 251, 257, 258, 261–268, 276, 278, 280, 293, 304, 314.
 Louth (Luda), William of, 308.
 Lovell, John, sheriff of Cambridge and Huntingdon, 290, 297, 322.
 — (Luvel), Philip, treasurer of England, 54, 100.
 —, Richard, 355.
 —, Robert, 290.
 —, Roger, proctor at the court of Rome, 189, 204, 207, 209.
 —, Thomas, 290.
 Lucca, merchants of, 308.
 Lucre, Robert, 98.
 Ludgershall, 50.
 Lusignan (Lesignan), Geoffrey de, 76, 240, 241.
 — Guy de, 69, 85.
 Luton, William de, 299.
 Luzarche, 150.
 Lymesey, Ralph de, 290.
 Lynais, Walter de, 306.
 Lynde, John de la, *see* La Linde.
 Lynn (Len), William de, 330.
 Lyons, Philip, archbishop elect of, 59.
- M.
- Madoc, Vaughan (q.v.)
 —, son of Madoc, 286.
 Magliano, *see* Sabina.
 Magnus, king of Norway, 330.
 Makeyn, Raymond, 381.
 Malemort, G. de, 172.
 Malleon (Malo Leone, Mauleon), 163.
 —, Savary de, 21.
 —, town of, 75.
 Mansfred of Sicily, 105, 205.
 Mansel, John, treasurer of York, provost of Beverley, 90, 111, 127, 138, 146, 152, 155, 157, 175, 206, 219, 239, 385, 389, 390, 391, 392.
 Manso (Mamso, Mas). prior of, 71, 78, 160, 242, 391.
 —, Thomas de, 323.
 Maredud ap Richard, 65.
 Margaret, queen of France, 148, 168, 170, 171, 173, 235, 239, 242, 281.
 Margaret of England, queen of Scotland, 99.
 Marisco, William de, 15.

- Marmadia (Marmande),** 72.
Marmion, Philip, 154, 193, 252.
 —, William, 260, 270.
Marshal, William the elder, earl of Pembroke, 19, 20.
 —, William the younger, earl of Pembroke, 4.
 —, William the, 298.
Marsili, Walterus, 119.
Martini, Garsias, 113.
Matilda, queen of England, foundress of a lepers' hospital, 30.
**Mauleon, *see* Malleon.
 Mauley, Henry de,** 288.
Maysenge, Ernald, 388.
Mealdewell, Elias de, canon of St. Martin's le Grand, 299.
Melkele, Robert de, 153.
Mellifont, M., abbot of, 135.
Melun (Meledunum), 76.
Menta, P. de, 134.
Mercantile affairs, 11, 19, 115, 382.
Meredut ap Howel, 353.
 — ap Owein, 220.
 — ap Res, 220.
Merewell, 14.
Merton, Walter of, chancellor, 193, 217, 222, 235.
Messenden, Roger de, 221, 252.
Messina, archbishop of, 126, 147.
Meynill (Meinille), Stephen de, 261, 269.
Middleton, John de, 278.
 —, Richard de, chancellor, 345.
Mill (de Molendino), Alicia, 49.
Minisanum (Memisanum, Mimisfanum, Minisan), 47, 68.
Molestone, Thomas de, 260, 270.
Molis, Nicholas de, seneschal of Gascony, 41, 61, 87, 91, 92, 384, 391.
Monader, William, 381.
Mons Regalis, 148.
Montalt, Roger de, 44.
Monteins, Alayran de, 323.
 —, Robert de, 347.
Montferrand, Imbert de, 157, 234, 242.
Montfort, Henry de, 244, 380.
 —, Peter de, 110, 114, 154, 175, 219, 230, 237, 244, 250, 262, 275, 384.
Montfort, Simon de, afterwards earl of Leicester (q.v.), 15, 17, 40.
 —, Simon de, the younger, 288, 315.
Moretayne, Roger de, 305.
Morle (Mauley?), G. de, 288.
Morre, John del, 327.
Mortimer, Hugh, 164, 242.
 —, Roger, 157, 214, 220, 228, 229, 232, 233, 238, 252, 254, 346, 347, 349.
Mowbray, Roger de, 211.
Multon, Thomas of, 167.
Musegros, Sir John de, 215, 252, 289.
- N.**
- Narbonne, merchants of, 347.
Navarre, king of, 41, 155, 383.
Navenby, men of, 354.
Navi, Vitalis de, 51.
Neele, S. de, 269.
Netherwent, 150.
Neville, Peter de, 292.
 —, Ralph de, bishop of *Chichester* (q.v.).
 —, Robert de, 252, 255, 256, 261, 269.
Newcastle-on-Tyne, 37.
Nokesbury, 4, 5.
Norfolk, Roger, earl of, and marshal, 69, 101, 128, 129, 153, 219, 252, 386, 393.
Northampton, Michael of, 249.
**Norway, *see* Magnus, Sculius.
 Norwed, Reginald de,** 277.
Norwich, Ralph of, 135.
 —, Simon, bishop of, 214, 216.
 —, Walter, bishop of, 68, 103.
Noyon (Noviomagensis), bishop of, 267, 269.
- O.**
- O'Connor, Phelim, king of Connaught, 199.
Oleron, town of, 72.
 —, isle of, 85.
O'Neill, Odun, 356.
Onolaulin, Arth, 356.
O'Rayly, M., 356.
Orreton, Alan de, 124.
Ostia, Hugh, bishop of, 306.

Otintone, Henry de, 277.
 Ottobonus, cardinal deacon of S. Adrian, 189, 299.
 Owen (Gwen) ap Goron, 5, 6.
 —— ap Griffin, 64.
 Oxford, parliament of, 141.
 ——, Richard, archdeacon of, 250.

P.

Page, John, 290.
 Palding, Thierry, 44.
 Palermo, archbishop of, 148.
 Palestrina, bishop of, 146.
 Panifadre, Herveye, 323.
 Passeelewe, Simon, 154, 164, 293.
 Peak, castle of the, 346.
 Percy, Henry de, 252, 255.
 Perigord, diocese of (Petragoricensis), 172, 314.
 ——, bishop of, 225.
 Perwetglant, four cantreds of, 313.
 Peyvre, P., 95.
 Philip of France, 316.
 Pigorel (Picorel), William, 73, 75, 77, 387.
 Pinibus de, family of, 72, 391. *See* Pyns.
 Pisa, Reginald, and others, merchants of, 350.
 Plena Silva, 81.
 Poitou, count of, 160.
 Polere, Raymond de, 347.
 ——, William de, 347.
 Pons, 25.
 ——, Margaret de, 158, 160.
 ——, Reginald de, 26, 158, 160, 224.
 Pontefract castle, the key of Yorkshire, 255.
 Poole (La Pole), bailiffs of, 302.
 Porter, Hugh le, 23, 24.
 Portsmouth, 16, 246.
 Prestaclune, comoth of, 313.
 Preston, Nicholas de, 250.
 Prices, notices of, 40, 66, 96, 100.
 Prichard, Roger, 230.
 Provence, Beatrice, countess of, 122.

Provence, Charles, count of, 122.
 Pyns, William de, 71.
 Pyroth, Ralph, 297.

R.

Ralph ap Meredut, 353.
 Ranecon (Rauncone, Rancogne), Geoffrey de, 26.
 ——, Aymer de, 352.
 Ranseto, P. de, 42.
 Regula, *see* La Reole.
 Reigate, stone from, 66; town of, 248.
 Revenue, royal, 309, 338.
 Rheims, archbishop of, 268.
 Rhys ap Griffin, 156.
 Richard I. of England, 58.
 Richard of England, earl of Cornwall, then king of the Romans, 9, 15, 47, 59, 68, 99, 101, 103, 106, 110, 120, 126, 132, 150, 158, 174, 193, 247, 248, 249, 251, 254, 312.
 Richmond, honour of, 29 n., 210.
 ——, Simon, archdeacon of, 253.
 Ridell (Rudel), Geoffrey, lord of Blaye, 47, 68, 71, 390.
 ——, Geoffrey the younger, of Blaye, 71.
 ——, Gerard of Blaye, 63, 68, 71.
 ——, Helie of Bergerac, the younger, 71.
 Rochefort, Guido (?) de, 21.
 Rochelle, Richard of, justiciar of Ireland, 200.
 Roches, Peter des, *see* Winchester.
 ——, Sir Martin de, 311.
 Rochester, Laurence, bishop of, 116.
 Rod, Gerard de, 158.
 Rokeley, Richard de la, 134.
 Rome, English proctors at the court of, *see* Barentin, Bonquer, Hardel, Hemingford, R. Lovel.
 ——, relations with the court of, 137, 144, 145.
 Roquelaure, *see* Arocalaura.
 Ros, Robert de, 244.
 Ross, in Ireland, 118.
 Rostandus, agent at Rome, 116, 209.

- Rouen, archbishop of, 269.
 Rudel, *see* Ridell.
 Ruincio (Rions), William de, 163.
 Rupes S. Christofori, 241.
 Ryvel, Hugh, master of the hospital of St. John of Jerusalem, 347.
- S.
- Sabina (Magliano), G., bishop of, 278.
 Saia, Arnold de, 48, 68.
 St. Andrew's (Gascony), William, dean of, 71.
 St. Baseille, 1, 35, 78.
 St. Columba, Bonafusus of, 10.
 St. Denia, 148, 150, 152.
 St. Edmund's, Hugh of, 98.
 Saintes (Xanctona), 23, 26.
 St. Giles (in the Fields ?), 30.
 St. Humiliatus (St. Emilion ?), town of, 71.
 St. John, Richard de, 290.
 St. Omer, 155.
 St. Philibert, Pagan de, 14.
 St. Romano, Artaldus de, 54, 386.
 St. Severe, town of, 71.
 St. Severin, Gaillard Lambert, dean of, 71.
 —, Roger, count of, 148.
 Saundamerii, Peter, 161.
 Saracens, plot by, against the English government, 116.
 Saracenus, Peter, 12, 13.
 Savoy, Peter of, 30, 60, 69, 107, 138, 152, 210, 384.
 —, count of, 200; taken prisoner, 115.
 —, Thomas of, sometime count of Flanders, 16, 122.
 Saygrava (Segrave ?), Nicola de, 323.
 Scalariis, John de, 299.
 Scarborough (Scardum Burgum, Scardeburg), 20, 90.
 Scosan, William de, 137.
 Scotland, feudal relations of, to England, 37.
 Sculius, duke of Norway, 17, 18, 119.
 Seguin (Segin, Segwin), Arnold, 56.
 —, William, 71.
- Seiniliz (S. Licio), Simon de, 290, 354.
 Seningham, Elerard de, 158.
 Seya, Nicolas de, 159.
 Seyland, S. de, 13.
 Sheriffs, forcible removal of, by the barons, 192; mode of choosing, 198.
 Shoreham, 16.
 Shrewsbury, fortifications and tallage of, 310.
 Sicily, crown of, 113, 115, 126, 147, 152.
 Sienna, merchants of, 115.
 Soletanus, cardinal, 189.
 Solers (Solerio, Solio, Solaro), Rustan de, seneschal of Gascony, 33, 47.
 —, Gaillard de, 71, 90, 137, 161, 177, 381, 388.
 —, Peter de, 381.
 Somery, Roger de, 252.
 Sonaria, Warin de, 31.
 Soule (Seule, Sule), Raymond, viscount of, 74, 390.
 Southampton, 16.
 Spillati, merchants, 115.
 Stamford, the Jews of, 23, 24.
 Stoke, Roger de, 290.
 —, Seman de, 291.
 Stutevill, Robert de, 269.
 Stowe, William de, 298.
 Sullye, Walter de, sheriff of Gloucester, 218.
 Sumercote (Somercote, Swinercote), Lawrence, 103, 117.
 Surgeon, Thomas the, 221.
 Surname, not a patronymic, 221.
 Swyneburne, William de, 340.
- T.
- Taillebourg, 26.
 Talbot, Gilbert, 231, 237.
 Tartas, viscount of, 58, 380, 390.
 Temple, order of, 31, 50, 58. *See also* Fos.
 Tholosanus, J., cardinal, 190.
 Thorny, Roger de, 93.
 Thurikelbi, Roger de, 381.
 Tonney (Taunay), sur Charente, 26.
 Tony, Roger, 230.

Tostard, Ralph, 49.
 Toulouse, Raymond, count of, 28.
 ——, consuls of, 323.
 Tours, 76.
 Traham, Sir Hugh de, 290.
 Trenchefulle, Walter, 49.
 Troye, Hugh de, 229.
 Trubbleville, Henry de, 1, 47.
 Tunderley, Richard de, 93.
 Turbeville (Trubbleville ?), Robert de
 230.
 Turbok, H., constable of Chester castle,
 66.
 Turenne, viscount de, 224, 240, 241.
 Tarevil, William de 291.
 Turre, Nicolas de, 92.
 Tweng, Robert, 157.
 Tyndall, Adam de, 340.
 ——, Philippa de, 340.
 Tyndall, barony of, 340.

U.

Ufford, Robert de, 349.
 Ulster, William de Burgh, earl of, 331.
 Ulvesdale, Ralph of, 212.
 Umfraville (Unfrayvill), Gilbert de, 260,
 270.
 Urban IV., pope, 188, 204, 206.
 Uza (Dusar), castle of, 57.

V.

Valence, William de, afterwards Lord
 Pembroke, 68, 114, 239, 240, 241, 252,
 282, 288, 311, 345, 384.
 ——, *see also* Winchester.
 Valencia, Drogo de (same as Barentin ?)
 seneschal of Gascony, 51.
 Valentin, John de, 234, 243.
 Valbonne, La (Bona Vallis), 317.
 Valericia, Erard de, 281.
 Vallibus, John de, 252.
 Varisco (Barès), Amaluinus de, 160.

Vasato, *see* Baras.
 Vaughan (Vecchan, Parvus, Vychan),
 Eynon, 44.
 ——, Jarvert, 353.
 ——, Madoc, 3, 5, 7.
 ——, Res, 220, 286.
 ——, Wrono, 44.
 Vauvert (Vallis Viridis), prior of, 314.
 Velascus, papal nuncio, 138.
 Verdun, John de, 252, 293.
 Vertellis (Verteuil ?), Simon de, 158.
 Vesey, John de, 260, 270.
 Viger, Boniface, 137.
 Villa, Raymond de, 41.
 Villeta, John de, 333.

W.

Wake, Hugh, 290.
 Walerand (Walram), Robert, warden of
 the Cinque Ports, 95, 120, 121, 138,
 219, 239, 244, 293.
 Wales, 239. *See* David, Griffin, Owen,
 Llewellyn, Vaughan.
 Wallingford, 175, 247, 291.
 Warenne, John de, 252, 282.
 ——, earl of, 289.
 Warwick, John, earl of, 128.
 Waterford, 135.
 Wenloc, prior of, 7.
 Wensleydale, forest of, 30.
 Went, 7.
 Wertremaun, 156.
 Weseham, Peter de, 221.
 Westminster, Richard, abbot of, 103.
 Wexford, 134.
 Wienoch ap Edenavet, 220.
 Wigram, Henry de, 41.
 Wilton, William of, 141, 252.
 Winchester, Ademar (Aimeri) de Valence,
 bishop of, 68, 138, 151, 202.
 ——, castle of, 311.
 ——, John, bishop of, 275.
 ——, Peter des Roches, bishop of, 12,
 ——, Richard, prior of St. Swithin, 201.
 ——, Roger earl of, 120.
 ——, Thomas of, 290.

Wines, purchase of, for the king, 95, 100.
Wingham, Henry of, chancellor, 54, 69,
76, 83, 116, 134.
Wodecoc, R., 19.
Wolvele, William de, treasurer to the king
of the Romans, 249.
Woodstock, 9.
Worcester, Godfrey, bishop of, 343.
—, Walter, bishop of, 68, 153, 175, 245,
275, 384.
Wymundham, Thomas de, treasurer of
England, 335.

X.
Xanctona, see Saintes.

Y.
Yarmouth (Gernemuth), 244, 246.
York, John, chancellor of, 146.
—, Robert Burnel, archdeacon of, 346,
347, 349.
—, Sewallis, archbishop of, 146.
—, Walter, archbishop of, 23, 30, 94,
99, 336, 346, 347, 349.
Ypres, merchants of, 44.

LONDON :
Printed by GEORGE E. BYRD and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.
[12,702.—1000.—2/6d.]

ADDITIONS AND CORRECTIONS.

VOL. I.

- Page 67, heading of letter LV., for "Basas" read "Bazas."
" 155, l. 19, for "burgi" read "Burgi."
" 198, margin, for "Pugens" read "Pujols."
" 199, margin, for "Beccles" read "Bègles."
" 237, l. 10, for "Lougon" read "Longon."
" 322, l. 6, for "Callau" read "Callau."
" 336, margin, for "St. Milio" read "St. Emilion."
" 359, l. 8, for "Stephano" read "Stephanus."
" 566, c. 2, l. 9, for "Blamont" read "Blazimont."
" " c. 2, l. 11, after "Blennac" insert (Blaignac).
" 568, c. 1, l. 33, for "Amadeus" read "Amaneus."
" 572, c. 1, l. 27, after "Landiran" insert (Landiras).
" " c. 1, l. 32, for "Langun" read "Langon."
" 575, c. 1, l. 31, after "Pinibus" insert (Piis).
" " c. 1, l. 34, after "Podio" insert (du Puch).
" " c. 2, l. 20, after "Roncon" add "Rancogne."
" " c. 2, l. 35, after "Ridell" insert (Rudel).
" 576, c. 2, l. 2, for "Emelien" read "Emelion; and add "see
St. Milio."
" " c. 2, l. 14, for "Maxaire" read "Macaire."
-

VOL. II.

- Page li., cancel the entry of letter DCIX, *bis*.
" 24, margin, for "requisition" read "inquisition."
" 34, 35, margin, for "Blanchesfort" read "Blanquesfort."
" 34, l. 28, for "LANDRON" read "LANDERON."
" 57, l. 27, for "DUSAR" read "D'UZA."
" 72, l. 31, for "Gast" read "Gasco."
" 120, l. 26, for "Herefordia" read "Hertfordia."
" 122, margin, for "1257?" read "1256 or 1257," and add to the
foot-note, "M. Paris, p. 928."
" 137, l. 10, for "Scoffan" read "Scossan."
" 160, l. 21, for "Vercellis" read "Vertellis."
" 165, add to the foot-note, "See also M. Westm., s. a."
" 206, l. 21, for "rete" read "rete."
" 213, l. 12, for "IV." read "III."
" 226, margin, for "Baynac" read "Beynac."
" 237, margin, for "Feb." read "Feb. 1."
" 244, margin, for "Feb. 2" read "Feb. 20."

Page 254, l. 10, *for "Sabinæ" read "Sabrinæ."*

" 299, margin, *for "1265" read "1266."*

" 318, add to the foot-note, "See p. 339, DCLXXX., which perhaps should precede DCLXIL. The king, requiring aid to quell Gloucester's rising, writes to the duke of Bretagne; is answered, 'Our son is at your service,' DCLXXX. John, the son, writes that he is ready when required, DCLXII. H. de Lusignan makes excuses, DCLXI. Since John the son was present at Stratford on April 24, these letters should seem to precede that date, say between March 10, when Gloucester entered London, and April 24."—T. C. This and some other corrections I owe to the kindness of Mr. Cobbe, who will, I hope, be soon known to the world as the biographer of Simon de Montfort.

" 354, l. 19, *for "CCCXV." read "CCCCXV."*

" 356, l. 1, *for "CCCXII." read "CCCCXII."* This letter should have stood before the one which precedes it.

LIST OF WORKS

PUBLISHED

By the late Record and State Paper Commissioners,
or under the Direction of the Right Honourable
the Master of the Rolls, which may be pur-
chased of Messrs. Longman and Co., London;
Messrs. Parker and Co., Oxford and London;
Messrs. Macmillan and Co., Cambridge and
London; Messrs. A. and C. Black, Edinburgh;
and Mr. A. Thom, Dublin.

PUBLIC RECORDS AND STATE PAPERS.

ROTULORUM ORIGINALIUM IN CURIA SCACCARIÆ ABBREVIATIO. Henry III.—Edward III. *Edited by HENRY PLAYFORD, Esq.* 2 vols. folio (1805—1810). *Price 25s. boards, or 12s. 6d. each.*

CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM SIVE ESCAETARUM. Henry III.—Richard III. *Edited by JOHN CALEY and JOHN BAYLEY, Esqrs.* Vols. 2, 3, and 4, folio (1806—1808; 1821—1828), boards : vols. 2 and 3, *price 21s. each*; vol. 4, *price 24s.*

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM BIBLIOTHECAE HARLEIANÆ CATALOGUS. Vol. 4. *Edited by the Rev. T. HARTWELL HORNE.* Folio (1812), boards. *Price 18s.*

ABBREVIATIO PLACITORUM, Richard I.—Edward II. *Edited by the Right Hon. GEORGE ROSE and W. ILLINGWORTH, Esq.* 1 vol. folio (1811), boards. *Price 18s.*

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, INDICES. *Edited by Sir HENRY ELLIS.* Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 3). *Price 21s.*

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, ADDITAMENTA EX CODIC. ANTIQUISS. *Edited by Sir HENRY ELLIS.* Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 4). *Price 21s.*

STATUTES OF THE REALM. *Edited by Sir T. E. TOMLINS, JOHN RAITHBY, JOHN CALEY, and WM. ELLIOTT, Esqrs.* Vols. 4 (in 2 parts), 7, 8, 9, 10, and 11, including 2 vols. of Indices, large folio (1819—1828). *Price 31s. 6d. each; except the Alphabetical and Chronological Indices, price 30s. each.*

VALOR ECCLESIASTICUS, temp. Henry VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by JOHN CALEY, Esq., and the Rev. JOSEPH HUNTER.* Vols. 3 to 6, folio (1810, &c.), boards. *Price 25s. each.*

* * * The Introduction is also published in 8vo., cloth. *Price 2s. 6d.*

ROTULI SCOTIÆ IN TURRI LONDINENSI ET IN DOMO CAPITULARI WEST-MONASTERIENSI ASSERVATI. 19 Edward I.—Henry VIII. *Edited by DAVID MACPHERSON, JOHN CALEY, and W. ILLINGWORTH, Esqrs., and the Rev. T. HARTWELL HORNE.* 2 vols. folio (1814—1819), boards. *Price 42s.*

"Fœdera, Conventiones, Litteræ," &c.; or, Rymer's Fœdera, New Edition, 1066—1377. Vol. 2, Part 2, and Vol. 3, Parts 1 and 2, folio (1821—1830). *Edited by JOHN CALEY and FRED. HOLBROOKE, Esqrs.* *Price 21s. each Part.*

DUCATUS LANCASTRIÆ CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM, &c. Part 3, Calendar to the Pleadings, &c., Henry VII.—Ph. and Mary; and Calendar to the Pleadings, 1—13 Elizabeth. Part 4, Calendar to the Pleadings to end of Elizabeth. (1827—1834.) *Edited by R. J. HARPER, JOHN CALEY, and WM. MINCHIN, Esqrs.* Folio, boards, Part 3 (or Vol. 2), *price 31s. 6d.*; and Part 4 (or Vol. 3), *price 21s.*

CALENDARS OF THE PROCEEDINGS IN CHANCERY, IN THE REIGN OF QUEEN ELIZABETH; to which are prefixed, Examples of earlier Proceedings in that Court from Richard II. to Elizabeth, from the Originals in the Tower. *Edited by JOHN BAYLEY, Esq.* Vols. 2 and 3 (1830—1832), folio, boards, *price 21s. each.*

PARLIAMENTARY WRITS AND WRITS OF MILITARY SUMMONS, together with the Records and Muniments relating to the Suit and Service due and performed to the King's High Court of Parliament and the Councils of the Realm. Edward I., II. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* (1830—1834.) Folio, boards, Vol. 2, Division 1, Edward II., *price 21s.*; Vol. 2, Division 2, *price 21s.*; Vol. 2, Division 3, *price 42s.*

ROTULI LITTERARUM CLAUSARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 2 vols. folio (1833—1844). The first volume, 1204—1224. The second volume, 1224—1227. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* *Price 81s., cloth; or separately, Vol. 1, price 63s.; Vol. 2, price 18s.*

PROCEEDINGS AND ORDINANCES OF THE PRIVY COUNCIL OF ENGLAND. 10 Richard II.—33 Henry VIII. *Edited by Sir N. HARRIS NICOLAS.* 7 vols. royal 8vo. (1834—1837), cloth. Price 98s. ; or separately, 14s. each.

ROTULI LITTERARUM PATENTIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1201—1216. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. folio (1835), cloth. Price 31s. 6d.

* * * The Introduction is also published in 8vo., cloth. Price 9s.

ROTULI CURIÆ REGIS. Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* 2 vols. royal 8vo. (1835), cloth. Price 28s.

ROTULI NORMANNIÆ IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1200—1205 ; also, 1417 to 1418. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. Price 12s. 6d.

ROTULI DE OBLATIS ET FINIBUS IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI, tempore Regis Johannis. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. Price 18s.

EXCERPTA E ROTULIS FINIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATIS. Henry III., 1216—1272. *Edited by CHARLES ROBERTS, Esq.* 2 vols. royal 8vo. (1835, 1836), cloth, price 32s. ; or separately, Vol. 1, price 14s. ; Vol. 2, price 18s.

FINES, SIVE PEDES FINIUM ; SIVE FINALES CONCORDIÆ IN CURIA DOMINI REGIS. 7 Richard I.—16 John (1195—1214). *Edited by the Rev. JOSEPH HUNTER.* In Counties. 2 vols. royal 8vo. (1835—1844), cloth, price 11s. ; or separately, Vol. 1, price 8s. 6d. ; Vol. 2, price 2s. 6d.

ANCIENT KALENDARS AND INVENTORIES OF THE TREASURY OF HIS MAJESTY'S EXCHEQUER ; together with Documents illustrating the History of that Repository. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* 3 vols. royal 8vo. (1836), cloth. Price 42s.

DOCUMENTS AND RECORDS illustrating the History of Scotland, and the Transactions between the Crowns of Scotland and England ; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* 1 vol. royal 8vo. (1837), cloth. Price 18s.

ROTULI CHARTARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1199—1216. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. folio (1837), cloth. Price 30s.

REPORT OF THE PROCEEDINGS OF THE RECORD COMMISSIONERS, 1831 to 1837. 1 vol. folio, boards. Price 8s.

REGISTRUM vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. Edited by Sir HENRY ELLIS. 1 vol. folio (1838), cloth. Price 31s. 6d.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF ENGLAND; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, from Æthelbirht to Cnut, with an English Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry the First; also, Monumenta Ecclesiastica Anglicana, from the 7th to the 10th century; and the Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws; with a compendious Glossary, &c. Edited by BENJAMIN THORPE, Esq. 1 vol. folio (1840), cloth. Price 40s. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. Price 30s.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF WALES; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good; modified by subsequent Regulations under the Native Princes, prior to the Conquest by Edward the First; and anomalous Laws, consisting principally of Institutions which, by the Statute of Ruddlan, were admitted to continue in force. With an English Translation of the Welsh Text. To which are added, a few Latin Transcripts, containing Digests of the Welsh Laws, principally of the Dimetian Code. With Indices and Glossary. Edited by ANEURIN OWEN, Esq. 1 vol. folio (1841), cloth. Price 44s. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. Price 36s.

ROTULI DE LIBERATE AC DE MISIS ET PRÆSTITIS, Regnante Johanne. Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. Price 6s.

THE GREAT ROLLS OF THE PIPE FOR THE SECOND, THIRD, AND FOURTH YEARS OF THE REIGN OF KING HENRY THE SECOND, 1155—1158. Edited by the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. Price 4s. 6d.

THE GREAT ROLL OF THE PIPE FOR THE FIRST YEAR OF THE REIGN OF KING RICHARD THE FIRST, 1189—1190. Edited by the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. Price 6s.

DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ENGLISH HISTORY in the 13th and 14th centuries, selected from the Records in the Exchequer. Edited by HENRY COLE, Esq. 1 vol. sep. folio (1844), cloth. Price 45s. 6d.

MODUS TENENDI PARLIAMENTUM. An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. 8vo. (1846), cloth. Price 2s. 6d.

MONUMENTA HISTORICA BRITANNICA, or, Materials for the History of Britain from the earliest period. Vol. I, extending to the Norman Conquest. Prepared, and illustrated with Notes, by the late HENRY PETRIE, Esq., F.S.A., Keeper of the Records in the Tower of London, assisted by the Rev. JOHN SHARPE, Rector of Castle Eaton, Wilts. Finally completed for publication, and with an Introduction, by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Assistant Keeper of Records. (Printed by command of Her Majesty.) Folio (1848). Price 42s.

REGISTRUM MAGNI SIGILLI REGUM SCOTORUM in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. Edited by THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1814). Price 15s.

THE ACTS OF THE PARLIAMENTS OF SCOTLAND. 11 vols. folio (1814—1844). Vol. I. Edited by THOMAS THOMSON and COSMO INNES, Esqrs. Price 42s. Also, Vols. 4, 7, 8, 9, 10, 11; price 10s. 6d. each.

THE ACTS OF THE LORDS AUDITORS OF CAUSES AND COMPLAINTS. 1466—1494. Edited by THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). Price 10s. 6d.

THE ACTS OF THE LORDS OF COUNCIL IN CIVIL CAUSES. 1478—1495. Edited by THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). Price 10s. 6d.

ISSUE ROLL OF THOMAS DE BRANTINGHAM, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer of England, containing Payments out of His Majesty's Revenue, 44 Edward III., 1370. Edited by FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1835), cloth. Price 35s. Or, royal 8vo. cloth. Price 25s.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above; James I.; extracted from the Pell Records. Edited by FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1836), cloth. Price 30s. Or, royal 8vo. cloth. Price 21s.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above; Henry III.—Henry VI.; extracted from the Pell Records. Edited by FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1837), cloth. Price 40s. Or, royal 8vo. cloth. Price 30s.

NOTES OF MATERIALS FOR THE HISTORY OF PUBLIC DEPARTMENTS. By F. S. THOMAS, Esq., Secretary of the Public Record Office. Demy folio (1846), cloth. Price 10s.

HANDBOOK TO THE PUBLIC RECORDS. By F. S. THOMAS, Esq. Royal 8vo. (1853), cloth. Price 12s.

STATE PAPERS, DURING THE REIGN OF HENRY THE EIGHTH. 11 vols.
4to., cloth, (1830—1852), with Indices of Persons and Places.
Price 5l. 15s. 6d. ; or separately, *price 10s. 6d.* each.

- Vol. I.—Domestic Correspondence.
Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.
Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.
Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

HISTORICAL NOTES RELATIVE TO THE HISTORY OF ENGLAND ; from the Accession of Henry VIII. to the Death of Queen Anne (1509—1714). Designed as a Book of instant Reference for ascertaining the Dates of Events mentioned in History and Manuscripts. The Name of every Person and Event mentioned in History within the above period is placed in Alphabetical and Chronological Order, and the Authority whence taken is given in each case, whether from Printed History or from Manuscripts. *By F. S. THOMAS, Esq.* 3 vols. 8vo. (1856), cloth. *Price 40s.*

CALENDARIUM GENEALOGICUM ; for the Reigns of Henry III. and Edward I. *Edited by CHARLES ROBERTS, Esq., Secretary of the Public Record Office.* 2 vols. imperial 8vo. (1865), cloth. *Price 15s.* each.

CALENDARS OF STATE PAPERS.

[IMPERIAL 8vo. Price 15s. each Volume or Part.]

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGNS OF EDWARD VI., MARY, and ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by ROBERT LEMON, Esq., F.S.A.* 1856-1865.

Vol. I.—1547-1580.
Vol. II.—1581-1590.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by MARY ANNE EVERETT GREEN.* 1857-1859.

Vol. I.—1603-1610.
Vol. II.—1611-1618.
Vol. III.—1619-1623.
Vol. IV.—1623-1625, with Addenda.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by JOHN BRUCE, Esq., F.S.A.* 1858-1865.

Vol. I.—1625-1626.
Vol. II.—1627-1628.
Vol. III.—1628-1629.
Vol. IV.—1629-1631.
Vol. V.—1631-1633.
Vol. VI.—1633-1634.
Vol. VII.—1634-1635.
Vol. VIII.—1635.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by MARY ANNE EVERETT GREEN.* 1860-1866.

Vol. I.—1660-1661.
Vol. II.—1661-1662.
Vol. III.—1663-1664.
Vol. IV.—1664-1665.
Vol. V.—1665-1666.
Vol. VI.—1666-1667.
Vol. VII.—1667.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford.* 1858.

Vol. I., the Scottish Series, of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509-1589.

Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589-1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543-1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568-1587.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A.* 1860.

Vol. I.—1509—1573.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by W. NOËL SAINSBURY, Esq.* 1860—1862.

Vol. I.—America and West Indies, 1574—1660.

Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513—1616.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* 1862—1864.

Vol. I.—1509—1514.

Vol. II. (in Two Parts)—1515—1518.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF EDWARD VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France.* 1861.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF MARY, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France.* 1861.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.* 1863—1865.

Vol. I.—1558—1559.

Vol. II.—1559—1560.

Vol. III.—1560—1561.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by G. A. BERGENROTH.* 1862.

Vol. I.—Hen. VII.—1485—1509.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by RAWDON BROWN, Esq.* 1864.

Vol. I.—1202—1509.

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A.* Vol. II.—1574—1585.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* Vol. III.—1519—1523.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by RAWDON BROWN, Esq.* Vol. II.—Henry VIII.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by JOHN BRUCE, Esq., F.S.A.* Vol. IX.—1635—1636.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.* Vol. IV.—1561—1562.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by G. A. BERGENROTH.* Vol. II.—Henry VIII.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by W. NOËL SAINSBURY, Esq.* Vol. III.—East Indies, China, and Japan.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1591, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by MARY ANNE EVERETT GREEN.* Vol. VIII.—1667—1668.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[ROYAL 8vo. Price 10s. each Volume or Part.]

1. THE CHRONICLE OF ENGLAND, by JOHN CAFGRAVE. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.*
2. CHRONICON MONASTERII DE ABINGDON. Vols. I. and II. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1858.*
3. LIVES OF EDWARD THE CONFESSOR. I.—*La Estoire de Seint Aedward le Rei.* II.—*Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris.* III.—*Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit.* *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1858.*
4. MONUMENTA FRANCISCANA; scilicet, I.—*Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam.* II.—*Adæ de Marisco Epistolæ.* III.—*Registrum Fratrum Minorum Londoniæ.* *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1858.*
5. FASCICULI ZIZANIORUM MAGISTRI JOHANNIS WYCLIF CUM TRITICO. Ascribed to THOMAS NETTER, of WALDEN, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by the Rev. W. W. SHIRLEY, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford. 1858.*
6. THE BUIK OF THE CRONICLIS OF SCOTLAND; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by WILLIAM STEWART. Vols. I., II., and III. *Edited by W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1858.*
7. JOHANNIS CAFGRAVE LIBER DE ILLUSTRIBUS HENRICIS. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.*
8. HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS, by THOMAS OF ELMHAM, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by CHARLES HARDWICK, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.*

9. EULOGIUM (HISTORIARUM SIVE TEMPORIS) : Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366 ; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by F. S. HAYDON, Esq., B.A.* 1858-1863.
10. MEMORIALS OF HENRY THE SEVENTH : Bernardi Andreæ Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi ; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia. *Edited by JAMES GAIRDNER, Esq.* 1858.
11. MEMORIALS OF HENRY THE FIFTH. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V. *Edited by C. A. COLE, Esq.* 1858.
12. MONUMENTA GILDHALLÆ LONDONIENSIS ; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index. *Edited by HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., Barrister-at-Law.* 1859-1860.
13. CHRONICA JOHANNIS DE OXENEDES. *Edited by Sir HENRY ELLIS, K.H.* 1859.
14. A COLLECTION OF POLITICAL POEMS AND SONGS RELATING TO ENGLISH HISTORY, FROM THE ACCESSION OF EDWARD III. TO THE REIGN OF HENRY VIII. Vols. I. and II. *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A.* 1859-1861.
15. The "OPUS TERTIUM," "OPUS MINUS," &c., of ROGER BACON. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* 1859.
16. BARTHOLOMEI DE COTTON, MONACHI NORWICENSIS, HISTORIA ANGLICANA. 449-1298. *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge.* 1859.
17. BRUT Y TYWYSOGION ; or, The Chronicle of the Princes of Wales. *Edited by the Rev. J. WILLIAMS AB ITHEL.* 1860.
18. A COLLECTION OF ROYAL AND HISTORICAL LETTERS DURING THE REIGN OF HENRY IV. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford.* 1860.
19. THE REPRESSOR OF OVER MUCH BLAMING OF THE CLERGY. By REGINALD PECKOCK, sometime Bishop of Chichester. Vols. I. and II. *Edited by CHURCHILL BABINGTON, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge.* 1860.
20. ANNALES CAMERIAE. *Edited by the Rev. J. WILLIAMS AB ITHEL.* 1860.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[ROYAL 8vo. Price 10s. each Volume or Part.]

1. THE CHRONICLE OF ENGLAND, by JOHN CAPGRAVE. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford.* 1858.
2. CHRONICON MONASTERII DE ABINGDON. Vols. I. and II. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard.* 1858.
3. LIVES OF EDWARD THE CONFESSOR. I.—La Estoire de Seint Aedward le Rei. II.—Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris. III.—Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit. *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge.* 1858.
4. MONUMENTA FRANCISCANA; scilicet, I.—Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam. II.—Adæ de Marisco Epistolæ. III.—Registrum Fratrum Minorum Londoniæ. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* 1858.
5. FASCICULI ZIZANIORUM MAGISTRI JOHANNIS WYCLIF CUM TRITICO. Ascribed to THOMAS NETTER, of WALDEN, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by the Rev. W. W. SHIRLEY, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford.* 1858.
6. THE BUIK OF THE CRONICLIS OF SCOTLAND; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by WILLIAM STEWART. Vols. I., II., and III. *Edited by W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law.* 1858.
7. JOHANNIS CAPGRAVE LIBER DE ILLUSTRIBUS HENRICIS. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford.* 1858.
8. HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS. *Edited by CHARLES HARDWICK, M.A., Fellow of Christ Church, and Christian Advocate in the University of Cambridge.* 1858.

31. YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST. Years 30-31, and 32-33. *Edited and translated by ALFRED JOHN HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.* 1863-1864.
32. NARRATIVES OF THE EXPULSION OF THE ENGLISH FROM NORMANDY, 1449-1450.—*Robertus Blondelli de Reductione Normanniae: Le Recouvrement de Normendie, par Berry, Herault du Roy: Conferences between the Ambassadors of France and England.* *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.* 1863.
33. HISTORIA ET CARTULARIUM MONASTERII S. PETRI GLOUCESTRIÆ. Vols. I. and II. *Edited by W. H. HART, Esq., F.S.A.; Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie.* 1863-1865.
34. ALEXANDRI NECKAM DE NATURIS RERUM LIBRI DUO; with NECKAM'S POEM, DE LAUDIBUS DIVINÆ SAPIENTIE. *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A.* 1863.
35. LEECHDOMS, WORTCUNNING, AND STARCRAFT OF EARLY ENGLAND; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vols. I. and II. *Collected and edited by the Rev. T. OSWALD COCKAYNE, M.A., of St. John's College, Cambridge.* 1864-1865.
36. ANNALES MONASTICI. Vol. I.:—*Annales de Margan, 1066-1232; Annales de Theokesberia, 1066-1263; Annales de Burton, 1004-1263.* Vol. II.:—*Annales Monasterii de Wintonia, 519-1277; Annales Monasterii de Waverleia, 1-1291.* *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrar of the University, Cambridge.* 1864-1865.
37. MAGNA VITA S. HUGONIS EPISCOPI LINCOLNIENSIS. From Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. *Edited by the Rev. JAMES F. DIMOCK, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire.* 1864.
38. CHRONICLES AND MEMORIALS OF THE REIGN OF RICHARD THE FIRST. Vol. I.:—*ITINERARIJ PEREGRINORUM ET GESTA REGIS RICARDI.* Vol. II.:—*EPISTOLÆ CANTUARIENSES;* the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury; 1187 to 1199. *Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian.* 1864-1865.
39. RECUEIL DES CRONIQUES ET ANCHIENNES ISTORIES DE LA GRANT BRETAIGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE, par JEHAN DE WAURIN. From Albina to 688. *Edited by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.* 1864.

40. A COLLECTION OF THE CHRONICLES AND ANCIENT HISTORIES OF GREAT BRITAIN, NOW CALLED ENGLAND. by JOHN DE WAVRIN. From Albina to 688. (Translation of the preceding.) *Edited and translated by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.* 1864.
41. POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation. Vol. I. *Edited by CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.* 1865.
42. LE LIVERE DE REIS DE BRITTANIE E LE LIVERE DE REIS DE ENGLETERE. *Edited by JOHN GLOVER, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge.* 1865.

In the Press.

THE WARS OF THE DANES IN IRELAND : written in the Irish language. *Edited by the Rev. J. H. TODD, D.D., Librarian of the University of Dublin.*

A COLLECTION OF SAGAS AND OTHER HISTORICAL DOCUMENTS relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by GEORGE W. DASENT, Esq., D.C.L. Oxon.*

OFFICIAL CORRESPONDENCE OF THOMAS BEKYNTON, SECRETARY TO HENRY VI., with other LETTERS and DOCUMENTS. *Edited by the Rev. GEORGE WILLIAMS, B.D., Senior Fellow of King's College, Cambridge.*

ORIGINAL DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ACADEMICAL AND CLERICAL LIFE AND STUDIES AT OXFORD BETWEEN THE REIGNS OF HENRY III. AND HENRY VII. *Edited by the Rev. HENRY ANSTEY, M.A.*

ROLL OF THE PRIVY COUNCIL OF IRELAND, 16 RICHARD II. *Edited by the Rev. JAMES GRAVES, A.B., Treasurer of St. Canice, Ireland.*

RICARDI DE CIRENCESTRIA SPECULUM HISTORIALE DE GESTIS REGUM ANGLIÆ. Vol. II., 872-1066. *Edited by JOHN E. B. MAYOE, M.A., Fellow and Assistant Tutor of St. John's College, and Librarian of the University, Cambridge.*

THE WORKS OF GIRALDUS CAMBRENSIS. Vol. IV. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.*

MATTHÆI PARISIENSIS HISTORIA ANGLORUM, SIVE, UT VULGO DICITUR, HISTORIA MINOR. *Edited by Sir FREDERICK MADDEN, K.H., Keeper of the Department of Manuscripts, British Museum.*

CHRONICON RADULPHI ABBATIS COGGESHIALENSIS MAJUS; and,
CHRONICON TERRE SANCTE ET DE CAPTIS A SALADINO IIERO-
SOLYMIS. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of
University College, Durham.*

YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST. 20th, 21st,
and 22nd Years. *Edited and translated by ALFRED JOHN
HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.*

RECUEIL DES CRONIQUES ET ANCHIENNES ISTORIES DE LA GRANT
BRETAIGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE, par JEAN DE
WAURIN (continued). *Edited by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.*

CHRONICA MONASTERII DE MELSA, AB ANNO 1150 USQUE AD ANNUM
1400. *Edited by EDWARD AUGUSTUS BOND, Esq., Assistant
Keeper of the Department of Manuscripts, and Egerton Librarian,
British Museum.*

POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation.
Vol. II. *Edited by CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow
of St. John's College, Cambridge.*

ITER BRITANNIARUM : THE PORTION OF THE ANTONINE ITINERARY OF
THE ROMAN EMPIRE RELATING TO GREAT BRITAIN. *Edited by
WILLIAM HENRY BLACK, Esq., F.S.A.*

ANNALES MONASTICI. Vol. III. *Edited by HENRY RICHARDS LUARD,
M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Regis-
trary of the University, Cambridge.*

CHRONICA MONASTERII S. ALBANI.—3. JOHANNIS DE TROKELOWE
CHRONICA ET ANNALES. *Edited by HENRY THOMAS RILEY,
Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge, and of the
Inner Temple, Barrister-at-Law.*

HISTORIA ET CARTULARIUM MONASTERII S. PETRI GLOUCESTRIÆ.
Vol. III. *Edited by W. H. HART, Esq., F.S.A.; Membre corre-
spondant de la Société des Antiquaires de Normandie.*

LIBER DE HYDA : A CHRONICLE AND CHARTULARY OF HYDE ABBEY,
WINCHESTER. *Edited, from a Manuscript in the Library of the
Earl of Macclesfield, by EDWARD EDWARDS, Esq.*

CHRONICLE ATTRIBUTED TO BENEDICT, ABBOT OF PETERBOROUGH.
*Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Vicar of Navestock, Essex,
and Lambeth Librarian.*

LEECIDOMS, WORTCUNNING, AND STARCRAFT OF EARLY ENGLAND ;
being a Collection of Documents illustrating the History of Science
in this Country before the Norman Conquest. Vol. III. *Collected
and edited by the Rev. T. OSWALD COCKAYNE, M.A., of St. John's
College, Cambridge.*

CHRONICON SCOTORUM : A CHRONICLE OF IRISH AFFAIRS, from the EARLIEST TIMES to 1135. *Edited and translated by W. MAUNSELL HENNESSY, Esq., M.R.I.A.*

CHRONIQUE DE PIERRE DE LANGTOFT. *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A.*

In Progress.

DOCUMENTS RELATING TO ENGLAND AND SCOTLAND, FROM THE NORTHERN REGISTERS. *Edited by the Rev. JAMES RAINES, M.A., of Durham University.*

WILLELMI MALMESBIRIENSIS DE GESTIS PONTIFICUM ANGLORUM, LIBRI V. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by N. E. S. A. HAMILTON, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum.*

CHRONICLE OF ROBERT OF BRUNNE. *Edited by FREDERICK JAMES FURNIVALL, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.*

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS RELATING TO THE HISTORY OF GREAT BRITAIN AND IRELAND. Vol. III. ; 1201, &c. *By THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Deputy Keeper of the Public Records.*

February 1866.

